Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Homiliae in Ezechielem

https://hdl.handle.net/1874/327894

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
N°. 148

3 H 13
F. 89

Ptinet ad Carthus' ppe Traiectu infer'

89 *(Eccl. 148, antea 294p.) Membr. fol. 164 ff. 2 col. 1412.* 75

Gregorius Magnus Papa, Homiliae in Ezechielem.

Fol. 1a. Clausule biblie, cet. (Fol. 2b. Tabula alphabet. incipit.) Fol. 14a. Explicit tabula... Anno dñi 1412 in uigilia apparicionis. Fol. 15a. Incipit prefacio beati gregorij pape in ezechielem prophetam. Fol. 164a. Expliciunt omelie .... scripte per fratrem Martinum de Scyedam ordinis carthusiensis prope Traiectum exceptis sex primis omelijs (quae ab alia manu exaratae sunt).
75

„Pertinet ad Carthusienses prope Traiectum inferius."

Hs.
3 H 13

[illegible] materia [illegible]

Dnica prima [illegible]
Dnica secunda [illegible]
Dnica tercia [illegible]
Dnica quinta [illegible]
It quinta [illegible]

nº. 259. p.

Nº. 294. p.

Hs. 3.H.13

Behandeld met 'Cire 212'

november 1988

4 Diuertet [fons] aque tue foras et in plateis tuis aquas tuas divide. Omel. 12. f.

Clausule biblie secundi voluminis paterni in hoc volumine per bem quatuor expositore et primo de Proverbiis Salomonis

ca°	Aversio parvulorum interficiet eos. omelia 12. primi li. o.
16	Anima laborantis laborat sibi. om. 6. f.
16	Melior est sapiens viro forti. omelia 6. f. g.
19	Doctrina viri per pacienciam noscitur. omelia 9. f.
20	Propter frigus piger arare noluit. omelia 3. p. li. f.
20	Pondus et pondus mensura et mensura. omelia x. p. li. st.
24	Acetum in nitro qui cantat carmina cordi pessimo. omelia 9. primi. a.
1	Ecclesiastes. Ad locum unde exeunt flumina revertuntur. om. 4. primi. o.
1	Qui addit scientiam addit et dolorem. omelia x. primi. ak.
2	Sapientis oculi in capite eius. omelia 2. primi. v.
3	Tempus tacendi et tempus loquendi. omelia xi. p. c.
xi	Da partes septem nec non et octo. omelia x. f. li. c. secundo 8. f. d.
xi	Qui observat ventum non seminat. omelia 3. p. f.
x	Cantica. Vulnerata caritate ego sum. omelia 3. f. h.
2	Fulcite me floribus. om. 3. f. h. || 3. Ferculum fecit sibi rex Salomon. o. 3. f. o.
2	Surge propera amica mea. o. x. f. e. || x. Sicut turris David. o. 3. f. t.
x	Surge aquilo et veni auster. om. 2. primi. || 4. Ego dormio et cor meum vigilat. f. f. o.
3.	Que est ista que ascendit per desertum. x. f. z. || 3. In lectulo meo per noctes. omelia 1. f. p.
4	Dilectus meus misit manum per foramen. om. 1. f. st. || x. Sub arbore mali. pri. o. x. f. o.
2	En ipse stat post parietem. omelia p. f. v. || 8. Que habitas in ortis. om. f. f. c.
1	Nardus mea dedit odorem. o. xi. f. f. || 6. Pulchra es amica mea suavis et. om. octava. p. g.
1	Sapientie. Est in illa spiritus intelligencie. omelia 4. p. g.
x	Ecclesiastici. Est qui iusto adducens [iram] [illegible]. o. v. p. o.
1	Filie tibi sunt. serva corpus illarum. sua. 12. p. ab.
20	Sapientia absconsa et thesaurus occultus.
2	Erit in novissimis diebus preparatus mons domus domini. primi secundi. f.
4	Desertum libertate vestra adveniet cederet. omelia quarta. primi. e.
6	Anno quo mortuus est rex Ozias. om. secunda. secundi. p.
9	Lapides ceciderunt. om. 9. f. g. || xi. Regressus fuerit cum spiritu dei. omelia 1. f. h.
xi	Habitabit lupus cum agno. om. 2. f. e. || x. Sedebo in monte testamenti. f. p. h. 10. f. 1. secundo p. p. k.
26	Ponetur in ea murus. x. p. f. f. || 28. Ut faciat opus suum. x. quarta. f. y.
30	Frenum erroris quod erat in maxillis populorum canticum erit vobis. omelia sexta. f. 3.
31	Vivit dominus cuius ignis est in Syon. om. v. f. o.
40	Super montem excelsum ascende tu qui evangelizas Syon. om. xi. primi. c.
42	Mutamur quam fecisti basa primi. om. 9. f. p.
54	Ponam iaspidem propugnacula tua. omelia sexta. f. c.
60	Qui sunt isti qui ut nubes volant. omelia sexta. f. b.
63	Quare rubrum est indumentum tuum. omelia p. f. st.
66	Celum mihi sedes est terra autem scabellum pedum meorum. omelia 4. f. o.
66	Sicut celi novi et terra nova. omelia sexta. primi. v.
	Ieremias. p° ca° Ollam succensam ego video. om. 2. p. o.
2	Omnes qui querunt eam non deficient in mensibus eius invenient eam.
3	Numquid vidisti que fecit aversatrix Israel. omelia 12. p. p.

Omelia secunda [illegible] om. 2. f. v.

14 +

8 +

Prime ad Carthusi[enses] prope Tiectri[?] [illegible]

Nūs caꝰ bibliē

4 Ventrē meū ventrē meū doleo. Omē. x. pmi. d.
xi Olivā uberē pulchrā fructiferā speciosā vō dn̄s nom̄. Om̄. ix. f. y.
Trenor. 1 Viderunt eā hostes et deriserunt sabba eius. Omē xii. f. p.
3 Circūedificauit adūsum me ut nō egrediar. Omē xii. f. h.
4 Quomodo obscuratū ē aurū mutatꝰ ē color optimꝰ.
ezech 10 Ezechiel. | E zechiel tres liberatores uiros audisse se asserit. Noe
sc̄z danielem. et Job. Omē. quarta sedi. h.
24 Pone ollam pone inquā et mitte in eā aquā. Omē sex f. t.
41 Terra usqz ad fenestras et fenestre clause. Om. xi. pmi. x.
44 Cū egredietur atriū exterius ad plebem. Omē. xi. pmi. y.
7 Daniel. | T hronus eius flamma ignis. Omē quarta. pmi. h.
4 Osee. | S anguis sanguinem tetigit. Om. xi. pmi t.
4 Victimas in profundo deferebant. Omē quarta. pmi. e.
7 Effraim vitula docta diligē triturā. Omē decia. pmi. o.
4 Amos. | P sallitis sup̄ tinnitū ... Omē. x. pmi. s.
1 Micheas. | D ilata calvitiū tuū sicut aqla. Omē sex f. abc.
scda ca. 2o. f. v. 2 Naum. | U bi ē habitaculū leonū et pascua catul leo. o. sex f. ab.
3 Abbacuc. | I n luce iacula tua ibunt. Omē. 4. f. f.
1 Aggeus | S eminastis multū et intulistis parū. Om. x. pmi. e.
1 Et qui mercedes congregauit. misit eas in sac. ptusū. Omē quarta pmi. f.
12 Zacharias. | E t erit q offendit ex eis in die illa. Om. octa. f. aa.
13 In die illa erit fons patens domui david habitantibꝰ ihrlm. Omē octa f. aa.
7 Apocalipsis | P alme in manibꝰ eorum. Omē quarta f. z.
Factū ē silenciū. | Omē secda f. q.
19 Habebat in vestimento et in femore suo scriptū. Omē p. sedi. f.
22 Qui audit dicat veni. Omē secda. f. c.
10 Actꝰ aplor. | O rones tue et elemosine ascenderūt in c. d. om. a. f. l.
4 Petri p. | S icut boni dispensatores multiformis gr̄e dei. o. a. f. h.
1 Iohis p. | S i quis pc̄auit advocatū habemꝰ apud patrē. o. a. f. ae.
3 Scimꝰ qm cū apparuerit. f. pmi. v.
1 Iohis tus. | I s q amat primatū gerere Diotrepes. ix. pmi. e.
2 Romanos. | A n ignoras qr paciencia dei ad pe te adducit. Om. xi. f. y.
9 Qui ē sup̄ oīa deꝰ benedictꝰ in secla. Omē z. f. f. | f. om. octa. f. c.
10 Finis legis xp̄s ad iusticiā oī credenti. Omē quarta. f. e.
12 Ut exhibeatis corpora vr̄a hostiā viventē. om. decia f. x.
pla. 4la. o. 9. f. c. 14 Nemo nostrum sibi vivit. Omē x. f. r.
1. Corinthios p. | G racias ago deo meo semp pro vobis. Om. xi. pmi o.
4 Michi pro minimo ē ut a vobis iudicer. Omē. 9. f. p.
12 Alij datur per spiritum sermo sapie. Omē sex f. h.
tras f. 13 Caritas paciens est. om. 9. f. c. | 15. Ego sum minimꝰ aplorum. o. quarta f. h. | f. x f. a b
2 Corinthios s. | S i qui dd donastis et ego. Om. ix. f. e.
2 Galathas. | P er legē lege mortuus. Omē sex f. i.
5 In xpo ihu neqz circumcisio aliquid valet. om. x. f. f.

Templū dei sanctū ē q. x. f. y.

Nu[mer]us cap[itu]li biblie

1 Philipen[ses]. Superiores sibi invicem arbitrantes. x
4 Scio et humiliari et habundare. dñice septima f'. y.
2 Thessalonicen[ses]. p[rim]a. Non querentes ab hominibus gloriam. d[omi]n[i]ce. ix. f'. y.
2 Colosen[ses]. Ex quo totum corpus per nexus et coniunctiones. dñi. sex. f'. s.
4 Thymotheum. p[rim]a. Non solum autem et verbose et curiose loquentes que non oportet. dñi. x. f'. s.
4 Hebreos. Vivus est sermo dei et efficax. dñice. ix. f'. z.
12 Deus noster ignis consumens est. dñice. quinta post octavam. f.
3 Mathei. In quo michi complacui. dñice. octava f'. x.
5 Non veni solvere legem. dñice. quinta f'. n.
9 Surge tolle grabatum tuum. dñice. 12. post octavam. f.
10 Quod dico vobis in tenebris dñice
12 Exiit qui seminat seminare semen suum. dñi
15 Omnis plantatio quam non plantavit pater meus. dñice. septima f'. e.
19 Centuplum accipiet. dñice. dñice. sex f'. t.
21 Dominus sedendo asina ierusalem ducitur. dñice quinta f'. a.
22 Ligatis pedibus ac manibus mittite eum in tenebras dñi. 9. post octavam. al.
23 Dilatant enim phylacteria sua. dñi
24 Ut in errorem ducantur si fieri potest et electi. dñice. ix. post octavam. h.
2 Marci. Sic est regnum dei quemadmodum si iaciat homo semen in terram. d[omi]n[i]ce. 3. f'. d.
7 Misit digitos suos in auriculas. dñice. x. post octavam. p.
8 Misereor super turbam quia ecce iam triduo. dñice. ix. f'. af.
9 Credo domine adiuva incredulitatem meam. dñice. 3. f'. c.
7 Luce. Venit maria magdalena portans alabastrum ad pedes. dñice. octava f'. b.
8 Aliud cecidit in terram bonam. dñice quinta f'. o.
19 Nemo mittens manum suam in aratrum. dñice. 3. f'. p.
10 Multi reges et prophete voluerunt videre dñice. quinta f'. q. 4+
12 Qua hora non putatis filius hominis veniet. 9
12 Ignem veni mittere in terram. dñice. secunda. f'. l. f. 8. f'. ac.
18 Non sum sicut ceteri homines. dñice. 7. post octavam. f.
22 Apparuit illi angelus de celo dñice. octava f'. aa
23 Sexta hora passus est. dñice. quinta f'. c.
2 Iohannis. Ydrias lapideas domus aque implevit. dñi. sex. f'. f.
10 Et ingredietur et egredietur et pascua inveniet. dñi. prima. f'. y. 9
10 Hyemps erat. dñi. 12. f'. a. || 12. Hec dixit ysaias dñi. octava. f'. al.
14 In domo patris mei mansiones multe. dñi quinta. f'. k.
15 Sine me nichil potestis facere. dñi. ix. f'. b. 4

Aaron et moyses signant legem et prophetas
Omelia duodecima primi libri. V.
Aaron . quare ductus sit et moyses
non. Omelia septima . secundi libri . T.
Accio omnis pesanda est ex intencione . O . a . p . C.
Actiones bone eminent . Omelia . prima . f . l.
Achab humiliatus graciam meruit . O . x . p . ai.
Accedens in intro fenestras quod signat . O . 9 . p . ai.
Aditus unus ad orientem . alius ad aquilonem . tercius
ad austrum . Omelia a . secundi . o . | p . k |
Adulacio statim fugienda est ne deleret . xi.
Adversa ideo inscripta predicuntur . ut minus feriant
. Omelia . 12 . primi . k.
Adversa . appetitum mortis contempnens .
pauli apostoli recordetur . Omelia . 3 . secundi . z.
Adversa a patribus illata magis cruciant quam ab
ab inimicis . Omelia . 6 . secundi . st.
Adversa sustinens iram et avariciam fugi
at . prosperitatem non concupiscit . elacionem et in
moderata gaudia declinet . Omelia . a . f . aa.
Adventus nostri . iniusti cavis non suscepit . O . a . p . ae.
Ager . signat mundum . Omelia . 6 . p . d . . Item . 9 . p . af.
Aggerem comportare quid sit . Omelia . 12 . primi . v.
Agricola prius qualitatem terre considerat anquam
seminat . Omelia . xi . primi . k.
Ala alam tangit . cum virtus virtutem excitat .
Omelia . v . primi . z . . Item exempla plura quod aliter
virtus de virtute generatur . ibidem . z . z . et deinceps.
Ale animalium sunt virtutes sanctorum . O . v . p . v . z.
Ale virtutum in primitiva ecclesia pauce . nunc mul
tiplicate . Omelia . 8 . primi . a.
Alas submittere quid sit . 8 . p . p . q . r . s.
Ale signant virtutes . Omelia . 8 . primi . h.
Altare est mens boni hominum . Omelia . x . secundi . x.
Altaria duo quare fiebant in templo . scilicet aureum
et eneum . Omelia . x . secundi . y . z.
Altitudo . desiderat contemplacionem et devocionis . Item
altitudo et latitudo signant angelos et humanam naturam . f . f.
Altitudo sanctorum . fides est invisibilium . 9 . f . o. | S. |
Alterum sepe prohibentem . Omelia . prima . f . aa.
Anima dominum ante si quod iterum cepit . per pre
sens et adversa ad gaudia tendat . a . f . o.
Anima perfecte deum et proximum . adiuvet est ad superius
| 4 . f . t.

Anima celestium cum ceperit . mox dominum videt .
et sepe conamines temptacionis admonet . quod
nunquam ante admonebat . Omelia . 12 . p . ii.
Amator christi suaviter loquitur de christo . O . x . p . i.
Amor spiritualis claudit oculos . Omelia . 8 . p . f.
Item de amore sponsi . Omelia . 3 . f . g . h . i.
Amor minor est . ubi maior est gaudium . 9 . f . o.
Amor lucis sine bonis . tenebris cordis discutit . 8 . f . z.
Amore gravi . opera plus quam lingua loquitur . 4 . f . g.
Ambulare coram facie . i . in primi . quid significet . Omelia . 8
p . k . m . Item non ambulare coram facie quid sit . ibidem . m . s.
Ambulare ante faciem quid sit . Omelia . 3 . primi . q.
Ambulare ad alia et elevatum quid sit . Omelia . a . p . h . i.
Anglice predices pauce de fide . Omelia . a . p . v.
Angustia parat timorem et tenaciam . et progredo . 4 . f . f.
Anima sancta . id est ecclesia . qualiter dicitur columba . et formo
sa dicatur . Omelia . 8 . secundi . g.
Anima vacans malis cogitacionibus . inclinat ad
opus malum . Omelia . 8 . secundi . ab.
Anime in fine et mundane quedam serviture ser
nande sunt . Omelia . 12 . primi . ab.
Anime contemplative quomodo describuntur . 14 . f . k . l . m . s.
Anime fidelium sit nata sancta holocaustum . 9 . f . p.
Animalia quatuor . signant . 8 doctores ecclesiasticos . 8 . p . a.
Item apparentes illorum animalium describuntur . ibidem . a . b.
Animus etiam sapiens . sit in se ira . quam parturi
rit cum deo pacem . Omelia . x . primi . alz.
Animus cum sermo dei dulcescit . quando semetipsum
amarescit . Omelia . x . primi . al.
Ansule . scilicet dextre . sunt precepta celestia . O . a . f . f.
Annumerale . scilicet prophete . similiter ipse christus . 15 . f . c.
Apibus comparantur blandi et maliciosi . 19 . p . z.
Apostate . duobus modis fiunt . scilicet defendendo fidem
sine opere bono . Omelia . 9 . primi . f . g.
Apostoli plus docti sunt quam prius et prophete . 8 . f . q.
Aqua signat choros angelorum . O . 6 . p . ag . Item . 4 . f . d.
Aqua tenebrosa . occulta est in prophetis sancta . 3 . f . g.
Aqua mite quedam est per tenebras mortis . 8 . f . ae.
Aqua sapientie . solus habere . sed et foras dividere quid sit . 12
Aque in hiemem ministerio . O . 6 . p . f . | p . g.
Aquilonis nocte tempore dyabolus intelligitur . O . f . p . h.
Item quare aquilo signat dyabolus . Omelia . prima . f . i . k.
Aquilo signat gentiles . infideles et frigidos . 6 . f . y.

It aq̃lo sig̃t pratres. Om̃. 6. f.ͥ y. It. 1. f.ͥ r.
Arare nolle nolle pp̃ frig̃ q̃ sit. 3. p. r.
Archa noe ĩ fũdo lata. supius angusta. q̃
sig̃fic̃. Om̃e. q̃rta. sc̃di. t. v. x.
Archa dñi uelũ. sig̃t receptore ĩ celo. x. f.ͥ
Arcꝰ celi ⁊ color eꝰ. aq̃ ⁊ ig̃is. q̃ sig̃t. 3
Om̃ 8. p̃mi. a. g. It Arcũ tedĕ ⁊ sagittã
mitĕ a ppha q̃ sig̃t. Om̃. 9. sc̃di. v.
Ardĕ ciuitate si q̃s desidat post ei̾ elbanⁱᵃ
aspirat. Om̃e. 3. sc̃di. t.
Argentũ sonat ⁊ lucꝫ. eb no no lucꝫ. q̃
hoc sig̃fic̃. Om̃. 3. sc̃di. e.
Arietes ĩ gyro pone q̃ sit. Om̃. 12. p. 3.
Arma scõꝝ st̃ miracula q̃ fecerũt. Om̃. 4. p. n.
Arma q̃tinua. sc̃ priꝰ exꝰ. 3. f.ͥ v. x. y. 3. ⁊.
Arꝰ toto conamĩe distẽdit desc̃ibi aa. ab
Om̃e. 1. sc̃di. x. y. 3. ⁊.
Arũdo agitata q̃s sit. Om̃. 9. p̃mi. r.
Ascẽdentes ad celestia. ĩfima mũdi de
linquet. Om̃. 12. p̃mi. a.
Ascẽsus purpureꝰ q̃s sit. Om̃. 3. f. n.
Ascẽsiones ĩ cordꝰ dispõnit. Om̃. 1. f.ͥ h. i. k.
It de hĩs uide post̃ Gradꝰ.
Asello sedens saluator q̃ sig̃t. Om̃. 4. f.ͥ b.
Asperitas. foris ẽ p̃mo ondẽda ⁊ cari
tas ĩ mẽte s̃uanda. Om̃. 9. f.ͥ ab.
Aspice domꝰ priꝰ ilꝫ noct. Om̃. x. p. l.
Assũt sp̃s cũ frena deponẽ ĩ amore
dĩ eleuat. Om̃. x. p̃mi. v.
Assumit alia sp̃s sec̃. que q̃stãt to nꝫ.
Om̃. x. p. ah. It om̃ q̃ assũit. ĩ ind̃g̃
tõe sui amaricat. Ibidẽ. ai.
Atria porte ĩtrãe. ẽ gaudia celestia ĩ
troire. Om̃. q̃rta. sc̃di. a.
Atriũ ĩtus. intũ sig̃t q̃teplantiũ. Om̃.
6. f.ͥ a. It Atriũ q̃ sit. Om̃. x. f.ͥ e.
Atriũ qđ foris ⁊ ĩt eẽ dr̃. Om̃. x. f.ͥ b. d.
Auarꝰ docet. Om̃. 3. sc̃di. v.
Audire et nõ audire q̃ sit. Om̃. 12. p. o. p.
Aure ĩtendĕ. ⁊ fine operis q̃ sit p. f.ͥ
Aures duplices sũt. scꝫ corpis et aa.
cordis. i. carnalis ⁊ sp̃ualis p. f.ͥ c.
Auster. sterũ sterũ sig̃t. Om̃. p̃mi. f.ͥ 1.

Auster ⁊ sig̃t feruẽtes desideo. Om̃. 1. f.ͥ zf.
Babilon. In babilone liberat. q̃ p
q̃fusione saluat. Om̃. x. p. f.
Bñdc̃a glã dñi de loco suo. cũ ab ang̃lis
ul hoĩbꝫ laus et̃na deo cãtat̃. Om̃. x. p. t.
Bñdicens noctẽ voce grãdi. filio ẽ male
dicere. Om̃. 9. sc̃di. 3. Om̃. 3. f. 3.
Benignitatẽ cũ si q̃s hr̃e cupit. samuelc
Bona tenera st̃ occultãda. sꝫ s̃mata
ad utilitatẽ ostẽdenda. Om̃. 2. p. c.
Bona gr̃a no debet ee puata 1. p. ⁊.
Bona opa conari possũꝰ. sꝫ iplẽ p nos
metipos no possuꝰ. 9. p. b. It. x. p. al.
Bona tp̃alia sepe plꝰ occupãt. q̃ mala
mũdi pb̃et. Om̃. sc̃da. f.ͥ h.
Bona sua ĩ ordiate ĩ tmẽs docẽ. Om̃. 3. f.ͥ v.
Bõ opa si pp̃ tp̃alia fiũt. p̃ta ñ st̃ 6. f. v. x.
Bonũ qđ bñ q̃sep p̃ficiõ hr̃. alti q̃mittere
debꝫ. et exẽplificat ĩ eꝰ. Om̃. 1. p. ⁊.
Bõꝰ opꝰ sub symulitate. carꝫ retitudĩe 1. p. ab
Bõꝰ sicut ex p̃cepto ĩchoatũ ẽ. fiũt no
ex caritate. p̃ficiũt. Om̃. x. p̃mi. e.
Bonꝰ no ẽ. q̃ cũ malis bonꝰ ẽ. Om̃. 9. p. ⁊.
Boni tunc dĩ st̃ pp̃ deꝫ. Om̃. 9. p. ae.
Boni sp̃ attẽdũt bona alioꝝ. Om̃. x. p. ad.
Bonoꝝ opationes cũntãt. Om̃e. p. f.ͥ l.
Bonoꝝ biuencũ. tñs st̃ ordines. ⁊ q̃ illos ⁊
synagoga hũt. Om̃. 1. sc̃di. d.
Bos. sig̃t sapiẽte ⁊ stultũ. Om̃. 1. f.ͥ a.
Bouis p̃mogenitũ. sig̃t p̃mi tp̃is bona opa 2. p.
Bou nõie sig̃ant̃ sc̃i p̃dicatores. Om̃. 3. p. c. c.
Cadens aptis oc̃lis. q̃s sit. Om̃. 9. p. ad.
Cadẽ ĩ facie dicit̃ electi. rep̃bi uo
dicũt̃ cadẽ retrorsũ. Om̃. 9. p̃mi. f.
Cadẽ ĩ faciẽ uiso dño. qđ sit. Om̃. 12. p. b.
Calami cãdelabri. qđ sig̃t. Om̃. 6. p. h.
Caldei dicũt̃ captiuatores. Om̃. 2. p. f.
Calamꝰ ⁊ mel. qđ sig̃t. Om̃. p. f.ͥ q. r. zf
Calamꝰ mẽsure. sig̃t sacrũ sc̃ptũ. Om̃.
p̃ma. f.ͥ t. It. 2. f.ͥ h. i. k.
Campus. sig̃t gentiles. Om̃. 12. p̃mi. a.
Cacellꝰ. p cãcellos ⁊ fenestras respice dicit̃
xp̃s. q̃ fecit diuina ⁊ ptulit hũana p. f.ͥ v.

Candelabr̄ ex auro cū suis attinencijs
sig̃t xpm. Om̄. 6. p. f. g.
Caritatem sc̄ iustificat̄ dei. qm̄ madata ei⁹
ex desidio implem⁹. Om̄. x. s̄. f.
Cantare est gaudentis. Om̄. x. s̄. f.
Carbonum ꝯgeries. q̄ sig̃. Om̄. 4. p. d. c.
Itē. dn̄a Tē Carbones ꝛ lampades. idē. c.
Caritas. ꝑ cititate nos sc̄ omni ꝑrio
nare ē. Om̄. 8. pm̄. h.
Caritate humile timet inimic⁹. Om̄. 8. p. h.
Caritate sūcte dī q̄s tmp̄. johēz elleant
cōsiderz. Om̄. 3. scdi. t.
Caritas. accēdit. ꝯcremat. ꝯflat. ꝛ q̄i
i aum speciē ꝯfirt. Om̄. 8. s̄. e.
Caritas q̄lit sit āgusta porta. suaue
iugū ꝛ onꝰ leue. Om̄. 4. s̄. p. q. Itē
sn̄ tiore ꝛ odio ipede ē. idē. q. r.
Carita ūa distīnit a fla. Om̄. 4. s̄. g.
Caritas. portat mala. ꝛ tribuit bō | 9. s̄. c.
Carmē alij accipi in bono. alij imalo.
Om̄. 9. p. alij. ai. z.
Carmē i nocte. ē ipressimis prīibus
gaudē de futuris gaudijs. ibidem
Carnis illecebras fugē cupiens. joseph
aspiciat. Om̄. 3. scdi. y.
Caro. alij ē adiutrix i bono. alij seduc
trix i malū. Om̄. a. s̄. aa. | h
Castitate sn̄ clitate nō timz hostē | 2. p.
Cast̄ cōtū maligños spē. fuit sēi. arma
ti bōis opib⁹. Om̄. 8. p. f. g.
Cast̄ ꝯstipata. tribulia sc̄ hostib⁹. idē. g.
Cast̄ multitudis q̄ sit. It dn̄sa cast̄ stoz.
Om̄. 8. p. l. It cast̄ q̄ sig̃. Om̄. 12. p. s.
Celatura palmaz q̄ sig̃. Om̄. a. s̄. t.
Celestia sapiēs subdi terris de dig̃t. x. p. |
Celū sig̃t septem-a sacij. Om̄. 9. pag. | ab.
Celū extēde sicᵈ pelle. q̄ sit. Om̄. 4. s̄. d.
Celū q̄lit sit dī sedes. It q̄lit palmo
metit̄. Om̄. 4. scdi. s.
Cemetarij sig̃t doctores. Om̄. p̄. s̄. o. p.
Cetenari ꝑfectōez sig̃t. Om̄. 6. s̄. t. It
Om̄. a. s̄. o. p. q. It ō. x. s̄. g.
Cetuplū accipe. ꝛ uitā etnā. q̄ sit. 6.
s̄. t.

| p. q.
Cherubin duo sup ꝑpiciatoriū. q̄ sig̃. 6. pmi.
Chobar. dr̄ ꝯuertas. Om̄. scda pmi. e.
Cibat dn̄s nolue. qm̄ sensū scripte apit. x. p. c.
Cib⁹ milis alij it d'licias delectat̄. in ꝑlogo.
Circuli aurei. sig̃ñt i celleꝫ fulgere ala
sapia. Om̄. a. s̄. f. | g. h.
Circūcisio q̄re fiebat octa die. ō. 8. s̄.
Ciuitas descripta p ezechiele ad litt. accipi
nō pt. Om̄. p̄ⁱ scdi. d. It q̄ ciuitā ē. i ci
uitate edificia. describit. ꝛ ad litt. acci
pi nō pōt. ibide. It ciuitas illa sig̃t statū
eccliē. idē. g.
Clipeus ꝛ ꝑpugnacla differūt. Om̄. 3. s̄.
aa. It clipei sc̄ uirtutes scōz pm̄. ō. 3. s̄. y.
Cocturis bis tincto. ē dilcō dī ꝛ pri | 8. s̄. a.
Cogitā tre nūitos facit sacerdotes. xi p. v.
Cogitatiō mala. suauis. sēt mala. ō. 8. s̄. ab.
Collū spōse ꝯpatr tri. Om̄. 3. s̄. t. v.
Colliget se q̄lit ds̄ aīm⁹. Om̄. 4. s̄. k.
Columba. aurea. formosa. dr̄ eccia in q̄libꝫ
deuota aīa. Om̄. 8. scdi. g. It pene
de argenteo columbe. q̄ sig̃. Om̄. 3. s̄. s.
Colupna nubis aspice. q̄ sit. Om̄. p̄. s̄. t.
Colupne argentee tabernacli q̄ sig̃. Om̄.
3. scdi. s. Itē ibide. t. g.
Comedē dn̄ ē isaie scripta. q̄ q̄ incit. q̄
pna ꝯponit uitā simplicē. mag̃ nō edifi
cat subtile itellig̃entiā. Om̄. x. pm̄. a.
Comede ꝛ saciari ē p ulbū dei. ꝯtempne
glaz scli. Om̄. x. pm̄. e.
Cocordia cū decē. reticētiū mō sc̄ uir
tutes. Om̄. 8. pmi. i. It sn̄ ꝯcordia mihi
dō placꝫ. ibide. k. | scda. s̄. g.
Condescēde dem⁹ subiacent cuiquā angustis. ō.
Cōfiguiri xpo. sititudie ꝯformis ꝑ paciam̄. s̄. p. x.
Cōfites pcta. itrat p angustā portā | 8. s̄. a.
Cōfusiōe saluat⁹. i babilōe dr̄ libat⁹. x. p. r.
Cōgstretes nos ex sinitate uiā stare nō
posse. dn̄s nos leuat. Om̄. 12. pmi. b.
Cōiugat⁹ mulierā carnis diligēs. enoch
sibi ꝑponat. Om̄. 3. scdi. x.
Cōiugatoꝝ uita describi. Om̄. 8. s̄. 1.
Cōmotio mag̃ ē lucti pcitēt. x. p. r.

Commocio duplex. Una tionis. Altera caritatis
una peitecium. alta amatum. Om. x. p. ae.
Coica u̇tutu. fit i meces hominum. sed [af]
sed i regiones rez corpalium. Om. x. p. at.
Copagum z medullaz distretio e p̄mo di.
Om. 9. sedi. z. z. .. Copages z sic cogi
tacoes. medulle at. sc itecoes mē. idem. z.
Copassio fit p̄moez audibilez. O. xi. p. h.
Compedes. sc corrupcio z ifirmitas mortalitas
Om. 12. p̄mi. h.
Copunctio dupx. una tiorf fugiens suppliciū
Alia amoris. desidans p̄mia. O. x. f. y.
Cosidandum e op̄9 qle sit. q cogitur i ope.
q itecio i cogitacoe. Om. 8. f. z.
Cosiliu sij itellcu ee no pt. Om. A. f. k.
Contepla° exigua. sblimioz e q̄ uita
actia. Om. z. p̄mi. sl. [secd. x. p. q.]
Cotepłois culme desit. q a bonis actib9
Cotepłoez celestium cu qs icepit mox tep
tato adest. Om. 12. p̄mi. T.
Cotepłois uita z pulchrā maria. Om.
p̄ma sedi. x. y. z. z. aa .. It Om. sedā.
sedi. j. k. l. m. sl. o. p. q. r. .. It Om
z. sedi. g. h. i .. It Om. 4. sedi. k. l.
m. sl .. It Om. 4. sedi. v. x. y.
Coteplot icest dulcedo. Om. sedā. f. o.
Coteplat itendes humilitas custodiat.
Cotepłois gradz no solu [4. f. v. x.]
sumi. sz z p̄mi z remoti. z alij gmgrati
accipunt. Om. 4. sedi. x. y.
Cotepłado tuste de dz amus. ame ctom
Om. 8. p̄mi. o. It. gsidare dz dm s
tactu di. idem. p. It atede dz illā natz
q oia tenz. oia iplet z. idem. p.
Cotepłas q se i sua nolat credidit.
s insibilez natz gsidat. humilia. 8. p. t.
It q q i hoc mortali corpe d gła dei
uidet. similitudo glie e. no ipa. 8. p. ah
It ezechiel uidet similitudinem glie credidit. idem.
Coteplator aspiciens ifirmitate [ak]
suam gemit. Om. 12. p̄mi. h.
Coteplatoz quato ad sublimia rapi
tur tato sepe aplius tepttoibus fatigat. Om.
sedā. f. d. It librat q i qdā medio ne
i bonis suplbiat neqz i malis cadat. z. f. d.
Coteplator uitā psiciens. no iā qd de e.
sz qd sub ipso e. uidet. Om. f. sedi. q.
Coteplada sc xpi passio. z mors gpa
ct sic tede ad celestia. Om. p. f. y. z. z.
Coteplatium metes. dum fenestre ob
lique. Om. 4. sedi. v.
Coteplatiua z actiua uita an lege patrib9
no defuit. Om. x. sedi. p.
Coteplatiua uita. i. amoz di z pxi. i ma
datis decalogi cotenta e. Om. 6. f. e.
Conersi ad p̄mitaz. idiget palmlis doctrine.
Om. 9. sedi. af. [Om. 12. p. sl.]
Co͞uti qda despiciut. isirmitates aliorum. p̄mitate.
Coz psilatonis obdurac. q fit. O. xi. p. t. v.
Coz. ex amore lugens. e altare di. x. f. x.
Corda stoz. sc mese di. Om. 9. f. l.
Corda stoz. it fide z spe porta. ugne caritatis
ardet. Om. x. f. h. [d h ubi e 9 if]
Cordis astesy hic fuos ƺ dy. O. z. f. c. It.
Cornelius. fide pue ad uitutes. O. A. f. l. m.
Corona. sigt e uictorie. Om. 9. sedi. aa.
Corinthij laudat a paulo. z qre. x. p. sl. sl.
Corp9 xpi. qlit fit omis electi. Om. 6. p. g. h.
It Corp9 x e uitu° stoz. Om. 8. p. d.
Corp9 aaapi p actione. Om. A. p. c.
Corrept° di. si emedat. no fit ira. x. f. b.
Cortine tabernaculi. sc sci. z qre decē. A. f. e. f.
Creatā uet9 z noua q fit. Om. x. p. g.
Crede. Incredulitas. ugitatā met. f. p. k.
Crede z no crede. q fit. Om. z. sedi. c. d.
Cristallu horribile ex aq duratu. sigt
angelicā natu9 gfirmatā. Om. A. p. d. It.
Cristallu sigt corp9 redeptoz. idem. v.
It q sigt q i cristallo pulchritudo cu
pauore gueiat. Om. A. p. y.
Cubiti sex z palmus. sigt uitā actiaz
z gtepłatiaz. Om. f. sedi. j. k. It.
Cubiti quinqz q sigt pfrros. Om. z. f. k. l.
Cubiti duo. sigt duplice caritate. x. f. d.
Cubity sigt xpm. fine utrusqz testamenti.
Omē. x. sedi. u. s. t. It Cubitus sigt
[ops. 4. f. a.]

x

Cubiti · xxv · q° fiet · Om · a · f · g ·
Cubit' vni' et dimidi'. sicut p'stre3 qua
vn'quisq3 ad se · et sup' se · Om · 9 · f · o · p ·
Culpas · ppli que dns saluare dispo͞it
inditat · Om · pma · p · s · · It culpas i
sequi dns · peccates ptegit · pma · p · t ·
Culpe · ignorec s · q vtuces imitat · 4 · p · c ·
Cura tpaliu · aliq cogit hoie3 desere mi
dum · Om · a · scdi · o · p · | 9 · scdi · x
Curr' et auriga · que nate helyas · Om
Custodia ciuitatis no pdest · si bini fora
nie neglig' · Om · a · pam · f · g ·
Custodie ecclie di · q° sit · Om · x · f · p ·
Custos soller · cuss' omi eccle · paul' fuit
Omic · decia · scdi · p · | 8 · scdi · v ·

D
Ari debz elemosina q' ylaut · Om ·
Defensor ee dz · q rem loq non
timet · Om · x · pmi · p ·
Delictu · Orat it delictu · et pctm · q3 de
lictu bo omittit · pctm no, mala gmittit ·
It delictu · i cogitati · pctm i ope · 9 · f · e ·
Demo exeundo discerpit ifirm · q hoc sit
Denariu bim · q accepunt diu'f | o · 12 · p · t ·
hores ueientes · sicut diuersas dignitates in bna
gete scor · Om · g · f · k · · It denari' p per
fectoe accepi · Om · 6 · f · e · | p · o
Derogari p'isor · approbatio e instor · o · 9 ·
It · que iusti · gtepnunt derogatores · 9 · p · p ·
Derogatores extincti n dz ne peat · tole
rari dz · ut merita nob crescat · It gpescedi
st ne inoteres corrupat · o · 9 · p · f · It
Qui laude ppria no qrut · detrahetes copes
cere debz · Om · 9 · p · t · | pmi · e
Deserta inbertate desa · q° sit · Om · 3 ·
It · Desertu dr mund' · Om · x · f · t ·
Desperatio · q° e a pmt bo fra admonita
r' dnici · et ore ppe p dicat · Om · a · f · ac ·
Desperandi no st lapsi · Om · x · pmi · x ·
Detrahetes cu corrigi nequit · tolari dz
Deus ira sua despexit · sub | 9 · p · x ·
modestie · Om · pma · p · d · | f · p · f ·
Deus · tenedo repellit · et repelledo tenz ·
Deus ihc et suscepit · Om · 8 · pmi · b ·
Ds · alij dr ds eternalit · alij in tempore
Om · 8 · p · c · It · 3 · f · f · It q q3 electi pt
dici ds · Om · 8 · pmi · c ·
Ds talgit diuisimode creatura · 8 · p · p ·
Ds pr d' de filio · In quo mi bn gplacui · 8 · p · x ·
Deus iccirco' ifra anglos fuit · sz r' s gres
anglis psi dz · Om · 8 · p · z · et aa ·
Ds dr ignis · q icendit metes qs r
plet · Om · 8 · pmi · af ·
Ds · deicit · alloqt · et lenat · o · 9 · p · c ·
Ds · loquatetib' · et pmittit statib' · Om · 9 | p · d ·
Ds · e inita diar · Om · 4 · f · l ·
Deu irritam' · gties peccam' · 9 · p · ac ·
Dertz accipi p letitia · Om · g · p · c ·
Dya' gtin' mexabit hoies i fre sch · f | p · b
Dies iudicij · De pauoib' q e e
rut · Om · f · pmi · p · It i die iudicij ne
mo i sua mete latē pt · o · f · p · q ·
Dies · ps diei · e itelles luna ectie · 4 · p · c
Digit' maior et minor · sicut magna
et minima opatores · Om · 9 · scdi · f ·
Digit' di · sicut spm scm · Om · x · p · p
Dijs · i · sacerdotib' no detrahas · 8 · p · c ·
Dilcō dz ee dup' · Om · g · scdi · d ·
Dilcō di · r'qrit fide et metu · · Dilcō
no pxi · patiā et benignitate · 9 · f · c ·
Diligi pt qui' pfre i pun · sz ds no pt
diligi qtm debet · Om · 9 · scdi · p ·
Diligedo pxi' · eide ipedam' q possu' · a · p | ac
Disciplia · De zelo discipline · 9 · f · ab ·
Disciplia a ioseph frib' exhibita describit · idz
Discipline magistrum · e culpas discrete
pce · et pie r'ferre · Om · 9 · f · ac · ad ·
Disci sepe loqndo · qd luie do nescit · 9 · f · ad ·
Discordia apit fontane hosti i aie · 8 · p · h
Discordie malu · bois psuasioib' pre
uenire debz · Om · 9 · scdi · e ·
Dissolu' · i flumine gnat · Om · f · p · y ·
Diue ite · st sapia · et scia spualis doc
trine · Om · sextu · scdi · c ·
Diuitias · p similitudine tpanit nob clari
tatem suam · Om · scda pmi · o · It
Diuitiae · no in debite r'pbi i futuro · idz · p ·

Doctrine sermo non suppetit nisi in etate perfecta Omnium secunda parte b. | Docet. Ö. 12. p. f.
Doctrine gratiam accipit qui alios ex amore
Doctor doctrina sibimet ipsi militat in operatione sapientie dei. Omnium 8. parte q. | 12. p. f.
Doctor per humilitatem et munditiam cordis fiet.
Item nota quod doctor potest intelligi ubi in sexto libro prophetarum speculator vel predicator incipit.
Doctor non gloriam temporalem non laudem propriam querat. Omnium 12. parte f. g.
Doctor tunc possidet quod docet quando se non gau det innotescere. Sed prodesse. 12. p. g.
Doctor in domo ligata et incluso quando intra conscientiam in firmitate sua consistit. 12. p. h.
Doctor futuras temptationes debet innotescere. ibidem.
Doctor studia occulta mentis aliis prodest et aliis non prodest. Omnium prima secunda. f. | v.
Doctor debet esse dulcis et asper. Ö. 6. f. f.
Doctoris vita sepe corrigit disciplina vita bona. Omnium sexta secunda f. g. | h.
Doctorum vita distincte debet a vita plebis. ibidem.
Doctoris boni vita similes facit auditores. ibidem.
Doctor longanimitas emollit duritiam disipulorum. Omnium sexta secunda p. | 9. f. c.
Doctores pensare debent ut ea faciant que loquuntur.
Doctor e mensa vasa fidelia cum holocausto portans. Omnium 9. secunda c.
Doctores a domino facientes ipse ieiunias aliis messe paravit. Omnium 9. secunda c.
Doctor timeat ne loqui mala incepta et ne bonum inceptum vana laude terminet. Omnium 9. secunda d.
Doctoris insignia ut loquatur et operetur. 9. f. a. d.
Doctor exhibit bonum mansuetudinem et leonum furore. Omnium 9. secunda a. d.
Doctor est pro peccatoribus orare dominum. ibidem. de.
Docenda sunt ea que vita et more comprobantur. Omnium secunda secunda b.
Doctrina que est tunc stola despicit et mala temporalia non timet. Omnium secunda f. g.
Dominus qualiter erat cum filiis Israel et qualiter non erat cum ipsis. Omnium prima parte c.
Dominica dies que et octava quod significat. x. f. c.

Domus exspirans vocat animam que per fidem ad paradisum redit. Omnium 9. parte k. Item domus significat conscientiam. Omnium 12. parte f. g.
Item domus significat multitudinem electorum. Ö. secunda f. g.
Domus domini populus qui sunt. Ö. prima f. f.
Dona spiritus sancti septem distribuuntur. et aliter aliis decoordinantur. Omnium a. f. h. 1. k.
Donorum desidia per curam temporalem languescit. a.
Domus flagella praemisceant ut celestem desiderium excitet. Omnium x. f. f. | f. o
Dubitans deum non venit ex ignorantia sed ex suspicione. Omnium 9. parte h. Item cum per sertum a domino dubitanter dicatur. ibidem h. 1.
Item dubitans deum significat pravitatem adiutorum. ibidem 1.

Ebrietas est per amorem dei despicere gloriam seculi. Omnium 9. parte e.
Ecclesia dei sinamis et decora ut Ierusalem. Omnium 8. parte g.
Ecclesia quanto amabilior tanto turbulentior malignis spiritibus efficitur. ibidem.
Ecclesia una est per electionem et fidem. 3. f. q.
Item ecclesia una quoniam veteris et novi testamenti. 8. f. d.
Edificium. Sed in edificio lapis lapidem portat. sic fit in ecclesia inter homines. Ö. p. f. h.
Edificium intrare est electos sancte ecclesie imitari et exemplificatos eius dicere. Omnium p. f. l. q.
Egredi in tempum quod sit. Omnium 12. p. de.
Egredi et ingredi quod significat. Ö. p. f. y.
Electi et reprobi dissimiliter miracula faciunt. | 9. f.
Electis significat et soliditatem tali. ibidem. | 3. z
Electorum unio occulto dei iudicio alii admittuntur et alii relinquuntur. Omnium p. f. b.
Electus est. per dicta debent initiatione. 9. p. c.
Electrum fit ex argento et auro. et significat Christum. Ö. 2. p. h. Item Ö. 8. p. a. a. a. b.
Eleemosyna fieri debet iocunde et cum liberalitate. 9. f. v.
Elevati rotis et animalia quod sit. Ö. a. p. h. 1.
Elevari dominum quod despectis terrenis in contemplatione deorum se suspendunt. Ö. a. p. k.
Elevat spiritus quos secunda. quod non assumit. x. p. a. h.
Eloquia domini alii ex tempore alii ex loco designant tunc. Omnium 12. p. a.
Erinaceus significat coeptum peccator spinis. Ö. 9. p. a. h.

Eri quant. predicatores. O. 3. primi. d.
Es. desigt xpm. Omne. p. f. n.
Esse dei e eternum actiuz immobile; primarie z dissilr. nisi e ee. Om. f. p. x.
Esau z iacob quomodo declatur. Om. 6. p. b. It Jacob iredendo itin daco. q sigt. ibidem. e.
Esurire quo fiat. Om. a. sedi. y. z. z. aa.
Etna sapiens i se ipsa facit. q ptinet cum deo pace. Om. x. primi. ab.
Euuangelie quatuor. signt oms prefos. ist. p. r.
Euuangelie oms concordat i unu xpm. z. p. a.
Euuangeliste diuise facies q sigt. Om. e. primi. z deinceps
Euuangelium bo. nuncium dr. Om. 9. f. k.
Exemplo. uj facie z nil illarum facere potest. Om. x. sedi. x.
Exempla sine ditia sentitur q sit a xpo inherent. Om. sedi. primi. t.
Exempla iustorum mitis psit. Om. 8. p. a.
Exemplo scorum animi iflamat. O. 3. f. t.
Exempla primum pla pferunt. Om. z. sedi. y. x. y. z. z. aa. ab.
Exemplum cere z luti. q ds opa dissilia indissilr. Om. 4. sedi. q.
Exempla plus compungit q uba. a. f. d.
Exemplo dauid. magdalene z latronis. hortum. ire ad primam. Om. 8. f. ab. ac.
Expositor. scripture. sint uba loq z no dei. b placendi ut sedentendi causa. mentiat. x.
Ezechiel etate sua denuctat xpm. anno 30. baptizandum. Om. sedi. p. e. f. k.
It Ezechiel dr fortitudo dei. ibidem. f.
Ezechiel sit uidit. qd sit expmi no potuit. Om. 6. primi. k. O. p. f. b
Ezechiel i xx anis libri sum pfecit.
Fadaces notitia fidei sigt. 3. p. a.
Faces quatuor uni z quatuor alterum. qd sigt. Om. z. primi. a.
Facies z penne extente despp. q sit. O. e. primi. e. It facies z pennis deponere. qd sit. ibidem.
Facie obscurare. q sit. Om. 12. p. ab.
Facie operire z ante itende q sit. p. f.
Facinus uidicari dz z dimitti. Om. 9. f. ac.
Falce mittere. q sit. Om. z. sedi. e.
Fem. sigt pagiatores carnis. O. p. f. o.
Fenestre st sacerdotes z predicatores. Om. xi. primi. x. It fenestre obliq. st mentes conteplatium. Om. 4. sedi. b.
Ferculum salois q sigt. Om. z. f. q. f. o.
Fide ratz. seq dz opa. O. 9. p. e. it idem. g.
Fidelium tres ordines describitur. O. e. f. ff.
Fides una continz tres ordines fidelium diuisi mode distinctos. Om. e. f. i. k.
Fides trinitatis omnino fuisse i prim. nentis ac noui testa. O. e. f. k. l. q. It. 4. f. o.
Fides trin corda coptat. si sacrama non distinguat. O. e. sedi. k.
Fide pueri. adiuuntes ex cornelio. a. f. l.
Fides inuisibilia e altitudo scrz. Om. 9. f. o.
Filie ihrlm. qd sigt. Om. z. sedi. o.
Finis uniuscuiusque testi est xpc. Om. e. f. x. f.
It xps. e finis pfectes n consumes. idem. f.
Firmamentum. sigt drm. Om. 8. primi. z.
It sigt redeptore. Om. septi. primi. v.
It sigt humana naturam. ibidem. It firmamentum sigt celestes ptates. a. i. t.
Flendo pctm. hemus ihm aduentum. O. a. p.
Florum odores diuisi. Om. 6. primi. d. ac
Floribus fulciri z malis stipari. q sit. Om. z. sedi. h. 4. It flores apparere q sit. q.
Flumina rident. uij exiert. 4. primi. p. f. b
Fons occlusus. e di filius inuisibilis. fons no patens. filius icarnatus. Om. 8. f. aa. ab.
Fortitudo laboriosa s. quatuor. jacob tosi dr. Om. z. f. p.
Fortitudo spus consilio muit. Om. a. f. k.
Fortitudo. spus uirtutibus ceteris ipsum e. x. f.
Fremum eruis. ex. canticum fiue. q sit. Om. sexi. sedi. z. primi. f. q
Frons mulieris actiuam q sit. Om. x
Frondes z ramos sene. q sit. O. 4. f. b.
Frontes. signt opa bo. Om. 4. f. p.
Frontes portarum. st uba z opa predicantium. Om. 8. sedi. k.

f. f.

Fructus terre sublimis est xpus. Om. pa.
Fructus tricesimus. sexagesimus. et centesimus.
q. sit. Om. 4. sedi. o. p.
Fruges diuine cene bone. Om. xi. p. a.
Frugum primicie dicuntur filii israel. idem.
Frui deo sit. et solo desiderans docet.
Om. 3. sedi. x. | Om. 4. p. m. st. m.
Fulgura choruscatione apparuerunt sancti gregorii pri-
mus. ex diuinalibus est ord. ex clare grep-
ta. Om. x. s. et. | sedi. o. p. q.
Funiculus contextus q. sit. Om. prima.

Galathe. que forte arguuntur a
paulo. Om. xi. primi. o.
Gaudia eterna desiderare debemus. a. p. st.
Gaudia preparata quere pie. et qui feliciter
gaudere docentur. Om. a. s. 3.
Gazophilacia. significant corda doctorum.
Om. 6. sedi. a. b. Item gazophilacia
xxx. q. sit. ibidem. e. f. Item gazophi-
lacia sunt corda sanctorum. amore et desideriorum
diuiciis plena. Om. x. sedi. c. f. Item
de gazophilaciis. idem. g. h. i. k. l.
Gene sunt spirituales pres. ecce. k. f. m.
Generatio. de generatione diuina et humana
Om. 8. sedi. k. e.
Gladius doctoris est uerbum dei. Om. 9. s. v.
Gladius in bello non adiuuat. cum doctor
non operatur quod docuit. ibidem. | p. ac
Gladio accinctus super femur q. sit. Om. 8.
Gloria et gratiarum actio. de bono opere reddenda
sunt deo. Om. 4. primi. m. st. o. p.
Gloria dei in tempore iudicii est maiestate
eius in gentibus apparere. Om. 12. p. b. e.
Gubernaculum. significat curam humanam. idem. f.
Gratia magna est cum prius sensu iudicium diuine
argumentum. Om. 12. primi. l. | a. p. y.
Gratias agere debemus in prosperis et in aduersis.
Gradi cum fierent. q. sit. Om. 3. p. q.
Gradus. significant merita uirtutum. Om. 3. s. b.
Gradus uirtutum. declarantur sub parabola
messis et sementis. Om. 3. sedi. d. e.
Gradus ascensionis eius templi. 4. s. 12. l. m. st.
Gradus septem ascensionis. sunt septem dona

spiritus sancti. Om. a. s. h. i. k.
Gradus septem uel octo portarum. q. sit.
Om. octaua. sedi. d. e. f. g.
Gradum octauum ascendunt. qui primus sabbatum
despiciunt. Om. d. s. f.
Gregorius omelias super ezechielem primus dictauit
ad populum. postea rogatus a fratribus collectas
in unum et emendauit. prologus. a.
Gregorius dicit deum sua esse a quo desperat
in comparatione doctorum ambrosii et augustini. prologus. a.
Gregorii tempore afflictio magna erat. 9. p. l
Gregorius sermonum carissimo. emendat. dein-
de. Om. xi. p. d. e. Item idem. x.
Gregorius orat ut talis fiat. ut ceteris pro-
desse ualeat. Om. xi. p. z.
Gregorius propter multas curas. et obsidionem
longobardorum. ezechielem per totum exponere non
potuit. Om. pa. s. a. Item Om. x. s. in fine.
Gregorius enarrat causam. quare super ezechielem
fecit. Om. secunda. sedi. a.
Gregorii humilitas notatur. Om. s. sedi. a.
Gula in gehenna dampnatur est. a. sedi. z. aa.
Gustatio celestium. amaricauit sibi terrena. x. p. di.

Habitum quidam mutat non animum. Om.
x. primi. f. Item q. sit mutare habitum in de...
Habitat lupus cum agno. siue alias
bestias sit. q. sit. Om. k. s. e.
Habitaculum dei ille fit. qui gratiam ad misericordiam
Om. 8. sedi. aa.
Habundancia est causa superbie. a. s. z.
Hastile. q. sit. Om. 6. primi. h.
Helias restituet omnia. q. sit. 12. p. e.
Helias in ostio spelunce stare. q. sit. pa. s.
z. aa. Item q. mulierem fugiebat. idem.
Helias quare dictus currus et auriga. 9. s. x.
Hyeme. significat corda frigida. 12. p. a.
Historia scripture sepe spiritualiter intelligitur.
Om. prima. s. d. e. | Om. 12. p. g.
Historica sepe naturalis et mistica desolatur.
Holocaustum et sacrificium differunt. 12. p. aa.
Holocaustum ideo dicitur a sacrificio. quia sacrificia
pro peccatis. in holocausto uero totum pe-
cus offertur. Om. 8. s. x.

Holocaustum et victima dominus. O. 9. f. p. q.
Holocaustum ignatum quod sit. ut qui sit
Om. 8. f. v. x. z. [muni. 8. f. t. r.]
Holocaustum lauat qui fletu delicta pu
Holocaustum quod fletibus non lauat. ip
fectum est. ibidem. y.
Holocaustum laude in ostio portami. e.
in specie deus patr. prime latinis in
cu ignatum. Om. 8. fedi. z. [ibidem. z]
Holocaustum pingue et medullatum quod sit
Holocaustum fuerunt preces nom testam.
sacrificium non. preces testam. veris. Om. 9. f. d. e.
Homicida redit ad priores per mortem poti
ficis. quod significat Om. 6. p. o. [item z. p. ff]
Hominis nomine xpus designatur. Om. f. p. k.
Homo perfectus. comparat evangelistis. 8. p. b.
Homo in discretus. acquisitum bonis malicia perdendo
dicitur similitudo pertransiens. Om. 8. p. ff.
Homo nomine nil nisi quis sit. Om. x. p. g.
Homo timens deum. tieri debet. x. primi. o.
Homo accedere de dei causa mala. et alie bona. ibidem. ad.
Hominis filius cur xpus sic tociens appellatur.
Om. 12. p. g. Item Om. secunda. fedi. c.
Hominis conceptus et in utero usque ad nativitatem
eius consolidatio describitur. Om. 8. f. m.
Homo dubitatis de infirmitate indeat quasi ad
initium venerit. Om. 8. f. ff.
Homo ex spiritu et limo creatus est. ibidem.
Honore desiderans sepe impellitur. sed honore
fugiens. sepe sublimatur. Om. p. f. p.
Hostia universus est corpus quod domino afflictum
est quoque hic. Om. x. f. y.
Humilitas gregorii notatur in plasmo. a. Item
Om. xi. primi. d. e. x. z. Item O. f. f. a.
Humiles se pro domino non curabit primi. 8. f. r.
Humiliari. superbire. facere. quod significat. a. f. x.
Humilitatem non custodiens. septem gradus donorum
spiritualium non ascendet. Om. a. f. l.
Iacentibus loqui deus. sed stantibus promittit. quod
hoc significat. Om. q. p. d.
Iacob et esau commercio declaratur. Item ferri
ysaac in filios. Om. 6. primi. b. t. d. e.
Iacula dicitur sed ubi scriptum. Om. 4. p. ff.
Item acuma scriptum sed invecta. Om. 4. p. ff.
Iaspis lapis viridis. quod significat. O. 6. f. c. d.
Ignis aliquando dicitur spiritus sanctus. aliquando malicia
mentis. Om. f. p. l. m. ff. Item 4. p. f.
Ignis spiritum. xpus hic dicitur. Om. g. p. ab.
ac. Item ignis intrinsecus. quid significat. Item ignis
in terminum. quod significat fit. ibidem. Item ignis ex
tinctus quod significat ibidem. ac.
Ignis dicitur deus. 8. p. af. Item ignis devo
tionis vertit in amore. ibidem.
Ieiunii in amarum quo libro dicitur. quod illud obli
visci fecit. Om. x. p. e.
Ihesus hebraice. latine salutaris dicitur. Om.
p. fedi. k. Item. Om. 8. f. a.
Ihesus. expulsa pena formidinis. iter fit
e amoris. Om. decim. f. l. in fine
Iherusalem describitur in corde. cum mens
terrena celestia cepit absolute. 12. p. a.
Iherusolimorum obsidio cum actuiuncis de
scribitur. ibidem. q. et deinceps. usque in fine.
Ihesum illatum. quam vivere in pace significat
Om. 8. fedi. aa. [Om. z. f. y.]
Illecebras carnis fugiens. Ioseph considerat
Impetus sed dominus. sed impetus spiritus in clau.
et impetus carnis increpat. Om. q. p. a.
Item ad que impelle incertum. ibidem. a. b. c.
Incarnatus est xpus. ut nos ad fidem dirigeret
Om. p. f. x. [a. p. a. e]
Incipientes actionis de his fida perfectorum. Om.
Incepantes. si peccata reprimat. tum iure
pans in de gestam non dei. Om. x. p. e.
Indignum perdes ex sapientia quod fit. x. p. a. [ab.]
Ingredi et egredi. quod significat. p. f. i.
Inimicicias teneas. docet. Om. 3. f. v.
Includi apostolus in domo. quod significat in. x. p. f. g.
Inimica filiis docet. Om. 3. f. v.
Iniustus non est. qui iniusticiam suam per lacrimas
punit. Om. a. primi. ac. [Om. 3. f. r]
Innocenciam sinare volens. abel aspiciat
Imprudentia. arguitur sed fortiter. ne cendi
nos leviter. Om. xi. primi. ff. ff.
Intellectus dat aliquando. cum secrete sermo cum
compunctione legitur. Item Intellectus sicut sa

piena . inmacul[a]ta est . Om . a . f . k .
Intelligentes alta sac[re] sc[ri]pt[ur]e . n[on] debe[n]t
despicere intelligentes minora . Om . x . p . a .
Incarnacionis opere differenda e[st] ne p[ro]
zelo . f[ide]i . dei . q[ui] facturus faciam[us] . x . f . s .
Internoru[m] delectatio . amara . fit exterius[?]
Om . x . p[ri]mi . d .
Intrare edificiu[m] q[ui]d sit . Om . p[rim]o . f . l . g .
Intrare semetipsum q[ui]d sit . z . f . a .
Intrare si q[ui]s amando cepit ad gaudia
p[ro]p[ri]a z adversa erat . a . f . o .
Job sapienter loq[ue]batur ho[m]i[n]ib[us] . s[ed] audiens
deu[m] loqui . de insipiencia se r[e]p[re]hendit .
Om . g . p[ri]mi . d . . It[em] q[ua]lit[er] job et virga
palma tenuit . Om . a . f . ab .
Joseph uendicio z fr[atru]m eius correctio .
Om . q . f . ab . ac .
Ira thesaurizare q[ui]d sit . Om . xi . p . v .
Ira sacit[?] filios mul[tos] z nbat[?] z tamen ipi[us] ...
tem[por]e ne peccat . Om . p[ri]mi . p . c .
Ire sive de medicine dispensat . ad pro
fectu[m] ho[m]i[nu]m . Om . p[ri]ma . p[ri]mi . af .
Ire an[te] s[er]vire q[ui]d sit . Om . z . p[ri]mi . q .
Irritamus deu[m] c[on]venis[?] psalmus . q . p . ac .
Irrita deo a malis . mala operantib[us] .
a bonis no[n] bona i[n]tenti[bus] . q . p . ad .
Iter deo . p[er] psalmodia ad cor pat[et] . p[rim]o . f . p .
Iudea . q[ua]malie[?] z cunctis ... s[un]t . x . f . i .
Iudeoru[m] p[ar]entes gentilib[us] exempla sci
desiderii p[re]buerunt . Om . x . f . k .
Iudicare nemo . ...re desiderat . in bona
car[itat]e[?] fecat[?] . Om . x . f . g .
Iudi[cium] et ... q[ui]d sit . x . f . f .
Iudicii dies . De pa[n]dib[us] q[ui] tunc erunt .
Om . sc[d]a p[ri]mi . p .
Iuncus z calamus . q[ui]d sig[nifica]t . O . p[rim]o . f . q . r .
Iustificati ... d[omi]n[u]m ... ei[us] . a . p . f .
It[em] Om . x . sc[d]i . f . | ... a . f . ab
Iusti ali[qui] flagellant[ur] ne sibi i[n]note[scant]
Iustificare se q[ui]s ea caritate . q[uam] p[ro] aliis
p[re]ciis orat . Om . g . f . ... | p .
Iusti . sunt ... z ... ipsa e[st] . x . f .
Iustoru[m] exempla multis p[ro]sunt . g . p . a .

Iusti loq[ui] de p[ro]cessu ... e[st] ... f . f .
Iusti q[ui]d sit . z q[ui] filii ... O . x . f . p .
Labia d[omi]n[i] palmi[?] q[ui]d sit . O . q . f . i .
Laboravit xp[istu]s sustinere . f . f . i .
Labore p[ro] deo ... doc[tor] . z . f . v .
Lacrimari d[eb]z doctor p[ro] peccatorib[us] ...
exemplo xpi . ... Om . q . f . i ...
Lacrime compunctionis mul[tiplices] ... que deb[en]t .
Om . x . sc[d]i . z | Om . x . p . r
La[m]enta peccatori[s] ... ex verbo p[re]dicatori[s]
Lampades q[ui]d sig[nifica]t . Om . q . p[ri]mi . d . e .
Lapides dicu[ntur] ... fideles . O . g . f . e .
Lapides q[ui]d[am] ... z ...
fortes sunt . Om . q . f . g .
Lapides cadunt . cu[m] fideles p[er]imunt[ur] . ...
Lapis ... paulus fuit . i . h .
Lateres sunt corda ... . Om . 12 . p . d .
Latitudo desig[nat] caritate[m] . Om . f . f . a . f .
It[em] Om . z . f . q . k . . It[em] latitudo z alti[tu]do
sig[nifica]t angelica[m] z hu[m]ana[m] creatura[m] . Om .
f[?] . sc[d]i . g . . Latitudinem mentis faciunt
opera ... Om . q . f . f . . It[em] q[ua]lit[er] la
titudo excludit odiu[m] . z q[uid] sit latitudo . q . f . h . i .
Laudare i[n] tympano z choro q[ui]d sit . g . p . i .
Laudes ... i[n]t[er] alia[s] nam ... sit . q . p . t . v
Laude sua a[n]i[m]us alius pascit[ur] . sub obten
tu lucri sp[irit]ualis . Om . g . p . d .
Laus . Int[er] laudes humanas ad p[ro]ficiat
... . Om . q . p . q .
Lectio . ... q[ua]lis e[ss]e ... a ...
Om . a . p[ri]mi . af .
Lectus . In lecto quere sponsu[m] q[ui]d sit . a . f . p .
Legis dei e[st] ... mirabile . q[ui]a unu[m] sonat .
z aliud intelligi[tur] . Om . x . f . a .
Leo . sig[nifica]t d[omi]n[u]m z dyabolu[m] . Om . a . f . a .
Lenitas exhibeat[ur] . ne tu[m] mala ...
creverit . Om . x . f . q .
Levat illum deus ... se ... coram eo se
humiliter fecerit . Om . 12 . p[ri]mi . b .
Levi ... assumptus . et q[ui]d sit assump
tus . Om . x . sc[d]i . p . q .
Lex vet[us] timore stringit . lex nova
amore talet[?] . Om . q . sc[d]i . f .

p. ß. o

Libellum repudii dare petiit quid sit. Omi. x.
Liber conscientie scriptum et mons eius quid sit. Omi.
z. ß. h. i. k.
Liber nomine signate scripture septem. It lib inclusus
signaculis septem obseruat. q. p. ae.
It liber sacre scripture est intus et foris.
Intus per sensum spiritualem. foris per sensum
simplicem. Omi. q. p. af.
Liber sacre scripture continet sanctitates. et p
mor. et be. Omi. q. p. ai. ak. al. It
continet omnia que edificant et omnia que erudi
unt. Omi. q. p. al. am.
Liber signatum in quo sol leo aperuit. x. f. p.
Libertas illa est. cum deus et homo ... quod
nouerit. Omi. z. prim. ß.
Ligna libani quid sint. Omi. z. f. q.
Lingua adhesit palato quid sit. Omi. x.
prim. d. h. k. It per diuisas terras predi
catorum loqui prius non prohibe. O. x. p. h. m.
Lime porte sunt antiquorum patrum. z. f. f. s.
It lime quid sint. idem p. q. It idem. s.
It. Omi. x. f. ß. o.
Lira dimit. deo alleluiam. Omi. z. f. t.
Lire medulla si distruitur. cui debitus ad
quidem cedit. Omi. x. f. b.
Loca mete non minuunt. quod probat exemplis
Omi. q. prim. z. ab. It loca misere non
prodest si spiritus desit. Omi. q. p. z.
Locus dei est secunda anima uel celestis spiritus. Omi.
x. p. t. It locus dei fiunt corda peccatorum
Locus dyaboli sunt corda peccatorum. x. p. v. idem. v.
Locutio mala inficit. sed male. idem. q. p. x. ab.
Locucionis prophetice usus est. per personam. temporis
et locum describere. et per modum mistica dicere.
Omi. f. prim. a. It locutionis ordo non mundus
est in prophetia. sed quod mutat loquitur de se. mutatur
quod de alio. x. z. p. g. It ostensio quod
prophetia a se in loquens sed spiritus per prophetas. It
qui spiritus sanctus loquitur de prophetis. per eos de prophetas
Omi. f. p. s. It in locutione prophetica alter
est qui precedit. et alter qui obsequitur. idem. h.
Locutio. distinctis silencio. vi. p. b. It in
locutione considerandum est. quid. cui. qualiter.
et quantum loquendum est. Omi. vi. p. i. k. l.
Loqui de deo sepe confundit. cum fit modo
in spiritibus. Omi. q. prim. eq. ß.
Loqui de Christo dulcia sunt. qui illum
pergit amauerit. Omi. x. p. ß. Item
Loqui de deo. libere mens est et quare est. vi. p. v.
Loqui sine nomine culpa est. O. vi. p. t.
Loqui libere. unde de patribus et fratribus de
beremus Iohannes baptista sibi propter. O. z. f. t.
Loqui deus in tota scriptura ut nos ad sum
et proximi amorem trahat. O. x. p. k.
Loquitur deus de tota ecclesia sed de una anima.
et sepe de una anima sed de tota ecclesia
Omi. secunda. secundi. x. z. f. i. k.
Longitudo. signat longanimitatem et paciam. Omi.
Longitudo et latitudo quid sint. Omi. x. f. s.
Loquens tanto quis in a deo existit. quanto plus
peccauit. Omi. q. secundi. ag.
Luna etiam non fuit. nisi illuminata a luce
non creata. Omi. d. prim. b. It luna
ex solis non cadet. Omi. xi. p. e.
Lucis. Ex lucem peruertit omnis inmici
stare. Omi. x. prim. y.
Lucta magis est inuita contemplatio. quod de
signat Iacob cum angelo luctatur. p. f. ß. o.
Lumen desiguntur propter ignorantie mortificatur.
Omi. z. p. ab. ac.
Lune descriptio sunt secundum. Omi. q. p. ag.
Luna signat ecclesiam. stelle sanctos homines. p. f.
Lupum habitare cum agno. sine alias i. e.
bestias sic quid signat. Omi. x. f. e.
Luxuriosi doceant. Omi. z. secundi. v.

Maculam habet in corpore quamuis pro
certe querit. Omi. x. secundi. q.
Magdalena sedebat pedes Christi et
in suscipiebat. Omi. g. prim. b.
Mala mea. solum mea sunt. Omi. g. p. b.
Mala cum fiunt. non prosunt bona patria.
Omi. x. prim. p.
Malum pro malo reddere nolumus. de aliud
considerantem. Omi. z. secundi. z.
Mala a propriis illata magis cruciant.
quod ab alienis. Omi. secunda. secundi. ß.

Mala sustinentes ne desperet memores sit
bonorum. Om. a. sedi. ad. | ab
Mali non sunt sine iudicio si putant gratie. 9. p.
Maliciosi comparantur scorpionibus. qui cal
ide mouentes pungunt. Om. 9. pmi. y.
Mala solet dyabolus de bonis generare. 9. s. f.
Malus est qui cum malis bonus non est. 9. p. x.
Malis i. pomis stipati et floribus fulciri
quere sup. Om. z. sedi. h.
Mandata fiunt ex missione. a seruis obedientibus.
fiunt non ex dilectione. a obedientibus et amantibus.
Om. x. p. x. | Om. x. sedi. o.
Mandatis etiam si mereatur. sed fide retribuat.
Mansiones multe. sunt diuersitates dignitatum
in una eterna uita. Om. x. s. s.
Mansuetudo sine lenitatibus nimia multi
plicat uitia in subditis. Om. 4. p. b.
Mansuetudo et patientia si placet. ecce uos es
aspiciat. Om. z. sedi. p.
Mansuetudo per ipsam prophetiam paulo. co
me datur. Om. 6. sedi. k. l. | p.
Mansuetudo pauli commendatur. ibi. o. s. o.
Manus domini dicitur filius. Om. s. p. f. It. x. p. al.
Manus et significat uitam actiuam. Om. z. p. g. s.
Manum ad alterum mittere. quere sit. ibi. p.
Manum super os ponere. quere sit. o. x. p. h.
Manus et significat uirtute pietatis. It manus
unsione est uel contemplatione. Om. p. s. e.
Manum uite perforamine a dilecto. quere sit.
Om. a. sedi. s. | s. f.
Manum tendit. quia opera dilatat. Om. 9.
Margo ante thalamos. fide sunt. x. s. k.
Maria et martha designant uitam actiuam
et contemplatiuam. Om. z. pmi. g. h. It. z. s. k. l.
Maria uirgo beata. de labiis abrahe exiuit.
Om. 8. pmi. ac. It de eodem. 8. s. h.
Matutinis non prodest. si desit opus fortitudo.
Om. z. pmi. c.
Medianum pro inio tegitur. Om. 12. p. y.
Mensura unus quod erat importata specificatur.
Om. 9. sedi. a. Mensure sancti monstrantur.
tur. ibi. d. It mensura longitudo et latitudo
quere sup. Om. 9. s. o. s.

Mense quatuor sunt. fides. uita. contemplatiua.
et bona opera. Om. 9. s. f. It alie quatuor
mense. sunt patientia et benignitas. circumcisio
et sacrificium. ibidem.
Mense dicuntur sancte corda sanctorum. Om. s. l.
Mensura et mensuram et mensis. quere sit. x. p. o.
Mensurat homo uno calamo. latitudo
cubitus. longitudo xiiii. cubitus. quere sup. sit.
Om. x. sedi. o. p. q.
Mens quia satagit in reis. non uidet celestia.
It mens diuisa non potest penetrare superna. | p. s. d.
Mens ornata et puro est. ut qui deligunt
in opere. ut qui labitur in prima cogitatione. quere sit. aa.
Mentes hominum extulit similitudo dei. | ab
Om. z. pmi. g. s.
Mentes sanctorum deus implet desiderio. et ex
audit impletas. Om. 8. pmi. b.
Mentem quam sanctus spiritus implet. contemnat quasi alia.
et delectent eterna. Om. x. p. a.
Mentis uisceraea sunt interiora. Om. x. p. d.
Merita sua sanctus deponit. cum in despecto
re flagellatum considerant. 8. p. y. z.
Meritum ideo iectum manet. ut humilitas
custodiat. Om. 12. pmi. o.
Meritum dispar est singulorum. sed non diuersi
tas gaudiorum. Om. x. s. k.
Merorum sanctorum magnum est meritum. x. p. al.
Messis et semetis parabola declaratur.
Om. z. sedi. d. e. | sedi. s.
Metitur nunc deus. mores et opera. Om. s.
Mille clipei in collo eius. quere sup. z. s. t. v.
Minime xpi. est in amore actiue. x. s. f.
Ministrantes domino sunt ambulantes in ma
nimaculati. It non ministrant domino quia
ad tam gloriam. Om. x. s. q.
Mirum non est. quia nunc contempletur domini. 8. s. p.
Mirabilia dei non sunt in hedis in ex. s. p. d.
Mirabile in lege dei est. quando aliud sonat.
et aliud intelligitur. Om. x. s. d.
Mirra de oleo. pro hebreis seu frustra in diue
declaratur. Om. z. pmi. e.
Miracula xpi. fecit credentes. passio
dubitantes. Om. pma. s. z.

Miracula a xpo facta totidie mira de
nunciant. Omi. 9. f. af.
Miracula sctoz. sc ypugnacula ministoz.
Omi. 3. f. aa. ab.
Miracula z sign. no sc victoria. sz ymagines
sc victorie. Omi. 4. f. i fi.
Miracula. dissistr. eta z i xpbi fuerunt
Omi. 4. f. z. z.
Mira z elsius offre q sit. Omi. x. f. z.
Misericordie di sin9 magni e. ad re
cipiendum flectus hominu. 9. f. z. a. a.
Mia z fides. sc opa mag. Meta et
ancta sc opa pia. Omi. 9. f. zf.
Mutz z mid. leumale. q sit. O. x. f. f. s.
Mistia divina i q plsesiblia. no sc itellectu
distincte da. Omi. 8. sedi. o.
Moyses no e eloquens. Omi. 8. p. f. s.
Moyses pl9 itellexit de do q abraham.
et mini9 q pphe. Omi. x. sedi. p. q.
Mons excelsus signt xpm. p. f. f.
Mons sup uertice montium. di xps. p. f. g.
Montes sc gteplati. q dicunt cenu. 9. p. ah.
Mors. Unam ge9 gtrime dfluit ad
morte. Omi. f. pmi. e.
Mors. ppa. z xpi passio aspicienda
sit. Omi. prima. sedi. y. z. z.
Morte p do subire cupiens. petru
aspiciat. Omi. z. f. z.
Mortuor resurr9 pbat. Omi. 8. f. h.
i. k. l. m. n. o. p.
Mor simplicitas. sc diligi ysale co
sideretur. Omi. z. f. y. Omi. z. p. e.
Mor leuitas. gteptu sinonu parit.
Multiloquu fallacia gnat. O. r. p. y.
Mundana certa sc diliga no pnt.
Omi. a. sedi. z. z.
Mundi gteptus ondit in desolacione rome
z aliar pnciar z hor. 6. f. z. z. aa. ab.
Mundi moles nusq depedz. 8. f. sc. ac.
Mundi quatuor ptes. signt quatuor uirtutes
pncipales. Omi. z. pmi. f.
Municoes i obsidione. q sit. O. r. p. y.
Municio gnalis q oia vitia gteria.
insolat scripta. Omi. z. f. v. x. y. z. z.
Muri9 frons q sign. Omi. x. p. q. It
Murum fren int eum9 ponere q sit. idz z.
Muri de xps ierli. Omi. z. f. f. Ire
Antemurale sc pphe. idz. It. Mur9
itus e de insibilis. Mur9 fortis. de
homo. Omi. f. f. g. h.
Mutu. Immitebuntur i do. sic sz q m
de do mutu. curebunt morte. z e sua
Omi. sedi. pmi. x.
Muti z surdi cura. Omi. x. p. d.
Natus xps. synagoga deseruit
et gentes collegit. O. x. f. l.
Nasus sign discrecionem pdicator. xi. p. f.
Nauis lignea q sign. Omi. sex. p. n.
Neglige serpm. e amore di replerum sibi
ipi mdei ee conuen. Omi. x. pmi. f.
Negociatores uitium dupl9 ponde. 8. p. q.
Noticia di ad fide ptinz. custodio ma
datoz ad opatoez. Omi. x. f. t.
Noua creatura z uet9 q sit. x. v. g.
Nomi testa9 ppoit ueteri. O. 6. p. k.
Nubes ifidelium cordium q sit. f. p. l.
Nubes gsidare z no mere. q sit. z. p. i.
Nubes signt carne i deptoris. 8. p. a. g.
Nubes dicunt sci pdicatores. 6. p. v.
Nubis columpna aspice. q sit. p. f. z.
Nuptie n erunt p9 ifuturo. O. 8. f. h.
Obediencia gentiu z duricia mdeor
declarat. Omi. x. f. l.
Obediens uera loq. Omi. x. p. q.
Obedia pphe quid dat. Omi. r. p. i.
Obedia sc diligi. ab ka aspicia. f. f. y.
Obduracio du cor. q sit. Omi. xi. p. t. v.
Obsirmacio facie. q sit. Omi. r. p. ab.
Oblacio. Vide ibi holocaustum. It i sacris
Oblacio carnis i altar uitul. e mactacio
corpis. It i futuro oblao carnis. eir gta
v. sum. Omi. x. f. e.
Obliuisci q ret. sit. q sit. O. z. p. q.
Obscuritas scripture. sat utilitate magna
gnat. Omi. 4. p. a. It obscuritas elo
quior. cu e multiplex expositionis eorde.

excepbat humilitate. Om. 4. f. h.
Obscuritas librorum ezechielis unde. q. f. a.
Obsidionis ierusalem ficta. et instrumenta
declarantur. Om. x. p. q. et deinceps usque
in fine omelie. It Obsidio illa sicut
hic figuratur aliam innuebat. ibidem. d. It Ob
sidio quid sit. Om. x. p. v. r. ac.
Oculos incipite ferre quid sit. O. f. p. v.
Oculos in dorso ferre quid sit. O. a. p. et.
Oculi fidei figendi sunt in illo qui solus
est. Om. g. p. o.
Oculi sunt duplices. scilicet corporis qui sunt carnales
et cordis qui sunt spirituales. f. f. c.
Oculos fratrum carnalium fuisse circumspectos.
Om. a. p. h. It Oculi fuisse interiores. ibidem
Oculi dei sunt inaccessibilia dei. O. l. f. q. | c
Occupati fuerunt cuncti alii intus ne
fuit remota. Om. a. f. o.
Octavus inter dicitur inimicorum et finis
factus. Om. g. fedi. g. It Octavum
de eo. Om. l. f. h. c.
Odiendi prophete sunt qui deum non diligunt.
Om. q. primum p. It Odientes istum
unum. Om. g. f. v.
Odor bonus est opinio bona. h. p. e.
Odores diversi florum. Om. h. p. d.
Offendiculum deum ponere quid sit. xi. p. q.
Offerre sacrificium in egipto. et etiam in here
mo quid significet. Om. h. f. v. | c
Offerri servum ad ostium tabernaculi. O. z. p
Olla succensa est mens in desideriis malicie
undas cogitationum volvens. O. f. p. m.
Olla. que nocte cineres tomasius. h. f. z. aa. 4
Oliva pulcherrima et speciosa quid sit. q. f. y. z.
Opus amittit meritum si fuit indiscretum.
Om. z. primum c. Opera bona contra pos
sumus. sed implere per nos non possumus. Om.
q. p. h. It opera mala solum nostra sunt.
sed bona opera dei et nostra. O. q. p. b. c.
Opera sine fide non valent. in fortitudine per per
pienda fide fuit. ut in cornelio. q. p. t.
Opus dei quid sit. Om. l. f. y. It Opus
dei alienum ab eo. ut sibi dicat suum. quid sit
| ibidem

Opus ondit spiritum diligens. Om. 4. f. f.
Operacio bona per quietem celbatam contristat. et
in cognitione dei complet. Om. 4. f. 1.
Operatur deus distinctio in distinctionibus. h. 4. f. m.
Operaciones dei diverse in creaturis sunt. in
m in diversis modis. Om. 4. f. l.
Opera bona multa fiunt. sine caritate fiunt.
Om. 4. f. p. q. | ibidem. 4. f. d.
Opera caritatis fieri debet sub nomine et
Opus bonum intencionem requirit. ibidem. q.
Opus bonum si per totum ita sit. prius ne
Om. sex. f. v. r.
Opus quale sit perpendi debet. in cogitatione in opere.
quod intencio in cogitatione. Om. g. f. z.
Operanda ita sunt magna. ne amittantur.
prima et conservo. Om. q. f. d.
Opera magis sunt misericordia et fides.
opera minima sunt mecta et anetum. ibidem.
Opera bona ita facienda sunt ut cum quibus bo
nimus bonitatem non stedamus. ex paulo.
Om. q. fedi. g. | Om. x. f. t.
Opera preterita ad custodiam mandatorum dei.
Oro donotam quere comparare virtute
fiunt. Om. x. fedi. 4. | f. ac
Orantes per alterius partis sua magis fecit. q.
Oracionem est ad deum cogitacio. et opera. x. p. m.
Ordo celestium aliqualiter in summa. g. p. o.
Ordines fidelium tres. valde diversi sub
una fide continet. Om. e. f. y. k.
Ordines bene leviatum sunt tres. que sunt sinna
goge hunt. Om. a. f. d.
Originalia necessitatis summis. que in deo vivi
mus. Om. g. primum. m.
Oriens. significat unus. Om. h. f. ac.
Orti. ti. signantur etiam. In orbis hortis
tria bonis operibus repleta. O. f. f. e.
Os cordis. est intellectus ubi. O. x. p. t.
Ostenditur quod significet. Om. d. f. b. | f. t
Ostium. In ostiis papilionum stare quid sit. b.
Ostium duplex. est fides et spes. 4. f. a.
Ostium quod ostium est. secundum aliquem expositore de
fidelibus dicit. Om. 4. f. k. l. m. s.
Ostium porte. est intellectus hystorie legis.

Om̄. 9. sedi. f. | 8. s'. s. t.
Ostiū portarum aperire quid sit. Om̄
P adiencia uera q̄ sit. a. p. o.
Pacia et mansuetudo si pla
cet. Moyses aspiciat. 13. s. p.
Pacia uera ē. illum amare quem portamus.
Om̄. 4. s'. r. s. It. 8. s'. t. v. It. pa
ciens melior forti. Om̄. 6. s'. g.
Pacem servare dz q doc. q̄d ep̄s de
monstrat. Om̄. 9. sedi. x.
Palma signat premium uictorie. O. 4. s'. 3.
It̄ drī it̄ palmā et picturā palmarum. idem
Palmarum celatura quid sig'. a. s'. t.
Palmas a dextris et sinistris habere demus.
ex paulo. Om̄. a. s'. v. x. It̄ palma
hic et inde habere ē. in prosperis nō eleuari et
in aduersis nō frangi. a. sedi. ae.
Palmus contemplacionem uitam designat. Om̄.
secda. s'. 1. k. It̄. 4. sedi. a.
Palmus quod maiorem et minimum digitum ex
tendit. quid hoc sig'. Om̄. 9. s'. f.
Palpebre dei. iudicia dī. Om̄. 4. s'. g.
Parabola. seminis et messis expo.
Om̄. 3. sedi. d. e. | sedi. v
Paries post paliccem stare quid sit. Om̄. prima.
Partes octo et septem dare quid sit. e. s'. c.
Passione xpi uicit sinū petrum. p. s'. st.
Passionis x dies declarantur. Om̄. e. s'. c.
Passio ecclesie. ab abel cepit. Om̄. 3. s'. q.
Passi sunt prius precedentes quod nos pati
possimus. Om̄. decima. s'. l.
Pastores aridas loca mutare n dz. q. p. h.
Pater misericors alios filios pane nutrit
alios flagello corrigit. Om̄. x. s'. i. h.
Patres antiqui despiciebant opera precepta. preter
testamenti noui et ceremonias despicimus.
illicitas. Om̄. 3. s'. q.
Patrum ueteris et noui testamenti ces dis
tinctiones describuntur. Om̄. e. s'. h. | e. p. h
Paulus iunior fuit quam alii uenerunt.
Pauli persecucio declaratur. 9. pmi. e.
Paulus. cum. sibi de se nō crederet. idem. q.
Paulinus ipse dicit. ego sum minimus apostolorum
ni. Om̄. x. pmi. ab.
Pauli intellectum miratur petrus. O. p. ae.
Paulus innocenciam miratur apostolorum. idem.
Paulus tyto mansueto precepit inprimis
thymotheo uero fortiori increpandi
ciam. Om̄. xi. pmi. l.
Paulus sartago ficta fuit fratri. 12. p. 3.
Paulus qualiter legem tamen licet spiritualiter noluit
et ob hoc petrum in facie restitit. 6. s'. 7. sz.
It. quod paulus in dona sunt. petrus laudauit.
Pauli mansuetudo commendatur. 6. s'. 9. s. o. p. | idem
Paulus qualiter se exhibuit parem exteriore
et interiore. Om̄. 8. s'. e.
Paulus fuit sapiens quid dicitur. Om̄. 9. s'. h.
Paulus qualiter fuit sollicitissimus erat. dz. r. s'. st.
Paupertas nō ē in opera possessionis sed in opera
mentis. Om̄. 6. s'. t. | e. Om̄. a. s'. q.
Paupertas nō a. potestas uidetur sed a. uenialis
Pauilla quid sig'. Om̄. 3. s'. a.
Peccata que defecte incipit initium ēe. a. 1. ae.
Peccata prelatorum et subditorum quenam s'. xi. p. g.
Peccatum aliquid est cum aliquid sit penitum. aliquid
pena. aliquid sit. Om̄. r. s'. exsposit. xi. p. r. s. t.
Peccatum recede ē a deo. Om̄. 12. p. o.
Peccatores sunt misericordes ut nō corrigunt. idem
Peccatum et uestimenta ē. ueluti is qui delinquit
in ope. ut mens q labitur in prima cogitatione.
Om̄. 8. s'. a. a. ab.
Peccatum et delictum differunt. peccatum mala fa
cere. delictum nō bona omittit. It peccatum
in ope. delictum in cogitatione. O. 9. s'. e.
Peccatores post fidem caritatis amoris liberat
a culpa. Om̄. x. s'. h.
Pedes signant nostra opera. Om̄. 4. p. b.
Pedes retorquent nō habere q ad mala re
lictis redeunt. Om̄. 4. pmi. b.
Perfeccio uera tegit. Om̄. e. p. s. st.
Penitentibus aperitur regnum celorum. a. s'. o. st.
Penitentes indigent publice doctrine. ex
aliquo ad dignum. Om̄. 9. s'. af. ad.
Pena. signat uolatum contemplacionis. 3. s.
It quatuor penne bonum quid sit. idem. It
Penne auium uiere quid sig'. O. 3. x. o.

It pena dicta q sigt. Om. 3. p. o. It
Pene 2 facies aialium extere desripte q
sigt. Om. x. pmi. e.
Pene qtuor. qtuor st utures. que due
iste 2 due tegunt corpa. Om. x. p. f. g.
Pena apd eze'. apd petru p acepta
sua aapi. Om. a. p. t. [a. p. 3. e.]
Pene unum alt ad alterum rte extere.
Pemma pati qs stat. Om. a. f. v. t.
Persi indicabut tn xpo. f. p. f.
Persis qsz designat. p qtuor e(va)n(ge)listas
Om. x. pmi. b. [pbet. a. p. ad.]
Persi serpes deflet. 2 pris ex hom
Persuoz uita ispmeda ea (co)ntis. id. a. e.
Persios pleriqz se (con)stituit. sz pulsim
simulacribus ad q(ua)rtum sum se ipsos i
venit. Om. a. sedi. p. q.
Persi inpsos aspiciat. ut ardere9
currat. Om. g. sedi. st.
Petra sigt xpm tlibiatum. Om. g. p. ah.
Petrus copat herbe 2 frumeto. 3. f. e.
Petri similitas. Om. 6. f. k. l. It
solent illud q qdi puciabat. no petr
aplum. sz alium a paulo fuisse i phesi.
It q quida dicebat. sedaz pet eplaz
i qua landam eple pauli. pet no
fuisse. Om. sex. f. l. oj.
Placet nemo pt sil do 2 dyab'. g. p. o.
Pietas sri sma no habz. O. a. f. i. k.
Placite dom. qredo dm. ex ane hel
sane qres filim. Om. xi. pmi. y.
Plata pedis inuth. sigt matim
2 fortitudiez. Om. 3. pmi. c.
Plecte. sigt unitate. O. g. f. a.
Pluere sup una ciuitate. 2 no sr
alia. q sit. Om. x. pmi. s. t.
Pondus 2 pondus qt sit. O. x. p. h.
Pontifitu iura exprimit. xi. p. d. c.
Porte itendite. i. celestia desiderare.
Om. pma. sedi. 3.
Porta. psla sigt. sz. xpm. pdica
tore. scripturam sacra. 2 fide eucharistia
Om. 3. f. a. b. It. 4. f. c. 3f

Porta xpm sigt. Om. 3. sedi p. q.
Porta scripturaz sacram sigt. id. e.
Porta pdicatore sigt. id. ab. It
Om. 8. f. d. It. q. sedi. c.
Porta aqsita iterat. q pena qsite. x. f. a.
Porta scripturaz sigt describi. x. f. s. o. p.
Porta sigt itiem regni celestis. 4. f. h.
Porta ad regnum. e. amale dm 2 pxl. id. r.
Porte sculpte q sigt. Om. 6. f. d.
Porte alte. dicun. sci zelum 2 mansuetu
dinez qrentes. sub exeplis pet. pauli.
stephani. 2 iob. Om. 6. sedi. h. 2
Porta i(n)terior sigt fide. id. e.
Porta ad oriente q sit. O. a. f. g. h.
Porta ad aqlone q sit. ibi.
Porte tantu tres. 2 no qtuor. describunt
sz. orientis que fide. aqlonis q spem.
2 meridiana que caritate sigt. a. f. s. v.
Porte exteriores sigt pres ueteris tes
tamenti. Om. 8. f. d. e. f. g. It. g. f. c.
Porte interiores. sigt pres nou testi. id.
Porta orientis dm. porta aust(ra)lis
iudea. porta aqlonis gentilitate desigt.
Om. 8. f. f. It. x. f. l.
Porta exterior mensas no habet. porta ite
rior mensas ht. Om. g. f. h. i. It qr
porta exterior mensas habet ad sacrificium. id. i. k.
Porta interior sigt etiam q pducit ad
gaudia. Om. x. f. d. It de portis. id. h. i. k. l.
Primus. e forte aspitas ouidenda. 2 cla
tas i mente suada. Om. g. f. ab.
Primoz. 2 psidz. sta. 2 mine no st
timenda. Om. g. pmi. l. oj.
Precepta di. plus qz ppa utilitatem
diligentes. noe aspiciat. Om. 3. f. x.
Precept antiqz. mora fecerit. q primi
nonoz. Om. x. f. s.
Predicare no dz qs. n i etate pfeta. f. p. b.
It. qre descrbit pfeta etas a ppha. id. d.
It. q daniel 2 jeremias pmi ppltaverit. id.
Predicator inca eri cadem qpat. 3. p. d.
It pdicatores incedunt audientes. ubi sum. id. e.
Predicatore sco. n hab3 tm loq qtm pt

sentire sen inde. Dm̄. 3. p. d. It. 8. p. e.
Predica p peccatum destruit. Dm̄. 9. p. e.
Predicator q̄ ē i se despectus. pp̄ ib̄n
dei. gacpni nō dz. Dm̄. 9. p. g.
Predicator loqs verū si audit. deo
placat. 9. p. ac. It ipe cāue dz pctm
Dm̄. 9. p. ad.   It pla d' eod. ibi
Predicator ex multa colligit q̄ dicat. x. p. i
Predicator n̄ pp̄ honore n̄ pp̄ despectū ta
cē dz. Dm̄. x. p. o.
Predicō illor dulcis ē audientib9. q̄r
opacio nō ē q̄ua pdicat. Ō. x. p. h.
Predicacoī gr̄a addit. ex caritate au
ditorū. Dm̄. x. p. ag. It pdicacoem p
ficit ex intelligentia auditor. ibidem.
Predicator ide assumit z eloquia. vnde
auditor melioratur. Dm̄. x. p. ah. It
Dm̄. a. sedi. e.
Predicari debet simplicib9 z infirmis
pauca q̄ cape pnt. Dm̄. xi. p. l.
Predicari ē dz mstis. Dm̄. xi. p. p. q.
Predicatores pp̄ bonā glaz fiuncē. rem
magnā nisi pcio ne dit. Dm̄. 9. s. v.
Prescitū. eū a dnō dubitatiue dicat.
Dm̄. 9. p. h. i.
Presente ēe sibi. ē q̄d dicat. Ō. 9. p. k.
Presidentē. ice dz ad loq̄ dn̄ humilis aut
toritas. subiecto nō liba hūī. ma. 9. p. ar. st.
Proficientes exq̄re dz boz multa ne pfi
ciant. Dm̄. 9. sedi. v.   8. p. q.
Profunda di cogitatione ē aliā frmitē.
Prophā dr̄. q̄ de futuris pdicat. p. p. b.
Prophā nō i dieb3 actestat oē tpis pntis.
pteriti. n̄ futuri. Dm̄. p. p. e. It pphā
sigt ordinez pdicatiū. Ō. 9. p. ae.
Prophā ethimologia pdic. eū de p
tito vl futuro loquū. Dm̄. pma. p. b.
Prophe ea sc tpa. Dm̄. p. pmo. h.
Prophe spē de pntī n̄ pdicit futū. sed
pdic occulta. Dm̄. pma. pmo. e.
Prophā futura pbat ex pterito. p. p. d.
It pphā pntā pbat ex futuro. ibi.
Prophe modi z q̄litates. Dm̄. p. p. e.
Prophe spē q̄lit tangat aliq de pnti
Dm̄. p. p. f. It q̄lr tangit d' futuro. ibi.
Prophe spē q̄lit tangat ex pnti z futuro. ibi. g. h
Prophe spē aliq tangit ex pnti. futuro. z
futuro. Dm̄. p. p. h. i. It aliq tangit
ex pterito z nō ex futuro. ibi. i. It aliq
tangit ex futuro z nō ex pterito. p. p. k.
It aliq in pnti ex pte tangit. z ex pte
nō tangit. p. p. l. It aliq i futuro ex
pte tangit. et ex pte nō tangit. ibi.
Prophe diuisis modis tangitur. Ō. p. p. m.
Prophe q̄dā tangit ex prio. z nō ex lo
gīquo. Dm̄. p. p. m. It q̄dā tangit ex
longīquo. et nō ex prio. ibidem.
It quidā tangit ex longīq z prio. ibi. o.
Prophis aliq deest spē pphie. p. p. o.
Prophe sci. aliq ex vsu pphandi. q̄dā ex
suo spū pferūt. q̄ pp pphie spiu se
dixe putat. Dm̄. pma. p. q. Item
Prophe nei z falsi dicta ondit. ibi. r.
Prophe falsi audiendi n̄ sc. Ō. x. p. i.
Prophe aspiciunt spūalia. sicut nos corpa
lia. Dm̄. p. p. b. It iuxta pphaz
quīta sc iuxta exterioribus. ibidem.
Prophetie locucōes ūs ē. pmo psona
tpis. z loci. sc bē. z postmodū mis
tia dicere. Dm̄. secda. pma. a.
Prophe q̄suetudo ē. nc ista nc illa
inspire. z ab alijs talia diuinat. a. p. a.
Prophe nō pnt sic penetrare oia mis
tia diuinitatis. Dm̄. 8. p. q. It pphe
plus intellexerūt. q̄ moyses. x. p. q.
Prophe statio. casus. z surrectio.
q̄ sit. Dm̄. 9. p. d.
Prophaz nō solū dcā. sz z gesta sc
pphie. Dm̄. xi. pmo. a.
Prophecie9 sermo. ex dispari cū i vna
psona. aliq fit difficilis. Ō. xi. p. k.
Prophā designat ordinez pdicaciū. Dm̄.
9. p. ac. It. 12. pmo. e.
Prophā de medio i capitū. de capo
i educit i domū z reclud. et vinctus
i domo ligat. z q̄ i sig. Ō. 12. p.
e. d.

p. s.

Phia. e toties fili9 hois appellet. x.
Pietatem defugit xpm. Om. 6. p. p.
Pugnaciela e clipe9 deffit. O. z. f. aa.
Pugnaciela. dum miracla scoz. z. f. aa.
Ospitate gsecut9 elacoez. e imodata | al
gaudia fugiat. Aduisa paties. ira. e
auaricia declinet. Om. a. f. aa.
Prudencia sup ceteris utualb; i p fta. e. x. f. v.
Psalmodia deuote catat. iter ad cor do
parat. Om. pma. pmi. p.
Puer pmi9 minas bestias. e xps regeb
sil hitantes. Om. e. f. f.
Pugnare voles qt dyal9 sumat arma.
i. scoz prim exepla. O. z. f. v. x. v. z. e.
Puluis pigmetarii q sigt. O. x. f. aa.
Purpure asteris q sigt. Om. z. f. st.
Putacois tps q sit. Om. e. f. t.

Quadrum quatuor e(x)ta lata hz. O.
x. f. e. Jte qdratura fidei spei.
caritans. e opacois. ibide. t. Jte
Quadrm sit vita fidelium. Om. x. f. v.
Querere i lectulo spoisu q sit. O. a. f. p.
Querendo dm. plage dem9 ex anne
helcane qres filum. Om. vi. p. v.
No. Cur q pris meth dr. subseqt ex
copla simoez ichoat. Om. f. p. a.
No de loca esstid a dextris e sinistris
e desup. Om. x. pmi. t.
No. cur pene extere ingur. e tegeres
corpa no ingur. ibidem. i.
No. cur spes dica stabilis e mobilia. O.
quita pmi. z. h. i. | q. p. i. k
No. cur aialia dum inueti. e n inti.
No. cur duo dr. sub throno e sup thro
nu. Om. 8. pmi. z. e.
No. cur ysaias desc(ri)bi vidisse aiaz dr.
e ezechiel. siltitudie; gle. 8. p. aj.
No. cur dona dr. dicitu ee dr e nra.
Om. 9. pmi. b.
No. cur ethi i facie. i xpbi no i(n)tro i sum
mo descrbunt. O. 9. p. f. | ibi. h
No. cur dr. Ubi forte audiuit e qescit.
No. qlr ca(n)tus sit agusta porta i fummo

ingri. e om lene. Om. 4. f. p. q.
No. de situ portar. Om. a. f. s. t.
No. lup9 coedes hoiez. e leo lupum. qlr
prelius illi9 hois resurg. Om. 8. f. q.
No. de portar baiacie. O. 8. f. x.
No. de situ gazophilacioz. x. f. o.
Quiescendo no qeste. q sit. O. 12. p. p.
Quinarii9 quequ sctim multiplicat. a. f. g.
Quinquagenari9. etna rec sigt. Om. 4. f.
g. Jte Om. a. scdi. e.

Rachel sigt misu pricl. f. f. l. q.
Ram9 segregatu a radice arescit. sic hio sup humilitate. a. f. y.
Recedit a do duo9 modis sez fide et
ope. Om. 9. pmi. f. g.
Recliatorium aureum q sigt. Om. z. f. st.
Rector tuscede dz subditos uita e ac
cione. Om. x. pmi. c.
Regio bna hz. qd no hz altu. ut p qui
one iugam castitate. Om. x. f. ac.
Regiosdr gevrdia declat ex diuisar
bestiar sil qmorancium. Om. e. f. e.
Replica deor precdenc. Om. a. f. b. c. d.
Reprhende si necidi lenit. e ipndi
a fortit. Om. xi. pmi. q. st. o.
Reprhesione sua landabit meritatis aie
Om. sex. scdi. k.
Reprobi gaudeant. q bo. ipi. e q mala
alij hicant. Om. x. pmi. ad.
Respice p fenestras e cancellos q sit. p. f. v.
Respinetes extimis e itimis exsterce
qui sit. Om. 8. f. q.
Resurre(x)tio no credetes. i streunt ex
Om. 8. scdi. h. i. k. l. q. st. o. p. Jte
preco netes d ifm in pdicebat. ibi. k.
Retrspint alit ope. ali cogita. z. p. x.
Rimi st pdicatores. ifudentes tram
cordib. Om. x. p. ag.
Rome destructio. e aliar pciuum
dr. enarrat. Om. 6. f. e. aa. ab. ac.
Ros celi. e ei9 app(re)hensio q sigt. 6. p. a.
Rota sigt scptura sacram. Om. 6. p. a.
Rotu sup tra. q sigt. ibide. i.

Rotas seq spm q sit. Om. a. p. 1. k.
Rotas we cu cutib z stale cu stantib
q sit. Om. a. p. q. It Rote ipse q sig
sitet. Om. q. p. h. It Rote signt tes
tamenta septe. Om. decia. pmi. d. e.
Rota i medio rote. q sit. 6. p. l. o.
Rota q̄tuor facies hns q sig ibi. oj.
Rubus ardens q sigt. Om. a. p. 1. k.
Sabbati dende hostes q sit.
Om. scda. pmi. p.
Sabbatu sigt rqe. e. f. e.
Sacc9 pp9 q sig. Om. e. p. st.
Sacdotes arguut z docet. xi. p. v. y. z.
Sacdotes no put s i luctu ee. et cu
q̄re. Om. xi. p. y. z. It Sacdoti
onerosu e. s ty nūry. mūre rigore
cu psois. Om. xi. pmi. z.
Sacdotes mubat uestimeta i mi
stio. z q h sig. Om. xi. p. z.
Sacdoti magn9 labor e cor ad alta
tede. z stilu ad yma rndre. xi. p. x.
Sacdos qui pri iure succedit. q sit.
Om. 12. p. dd.
Sacdotes q teplu custodiut. digniores
st. q q mistio altaris desuiut. x. f. oj.
It sacdotes mores altiu desuictes. q
sit. O. x. f. st.
Sacdotes dictores st. q solis spualib9
at q amore di st. itendut. ibide. p.
It sacdotes mors dignitatis st. q distru
endis ptis hpnt. Om. x. f. p.
Sacfi9 differt ab holocausto. e. f. x.
Sacfi9 fuerut ptes ueris testa. holo
ptes noui testa. Om. q. f. d. e.
Sacf9 e do. sps qbulat9. x. f. e. It
Sacfi9 dno. st. qtrois z laudis. ibi.
Sadoch. latie iusti di. Om. x. f. p.
Salma sapiat designt. Om. x. pmi. p.
Sci omis. qui sunt statutis a xpo date
pnt. Om. scda. pmi. G. It tato sactior
q q pbat. q mitl r iuitet. idem
Scitatis excepla q sci a xpo tricepunt
Om. scda. pmi. t.

Sci simplices z oculti. qparat cubi
lbus. sci apti qparat lampadib9. q. p. e.
It stimadut z rdent. q h sig. q. p. oj.
Sci q da an lege placuerut. Om. 6. p. k.
Sci q9 aguut. utute r agut. Om. 8. p. b.
Scor exeplo aīm9 iflamat. z. f. d.
Saphir9 sigt pfectos agsitis. d. p. z.
Sapia affert idignil z alr. x. p. ak.
It. Saul. dolor trescit. ibi. It din e
it stiaz z sapiaz. Om. 6. scdi. b.
Sanguis sigt morte ul pctm. xi. p. h.
Sanguis sanguine tigte. q sit. xi. p. t.
Saguinez sqire d man spectatuz q sit. ibidē.
Sartago ferrea q sig. 12. p. q. z. z.
Sartago forte zelu spuale sigt. ibi. z. t.
Sathane cogitul que sit. Om. a. p. d.
Scādalu aliq uetidu e i bo ope. aliq no.
a. p. d. e. It Scādali poci9 om pacia
q ueitas reliqnat. Om. a. p. e.
Scitille ardetis ens. st lba flamatia
pdicatyx. Om. z. pmi. d.
Septure sacre obscuritas. mag e utili
tas. Om. 6. p. a. It septa sac. qpat
iusioni maris. ibidē. oj.
Septa sca p q̄tuor ptes uadit ad corda
hom. st. p lege. pphas. euuat. z aplos
Om. sexta. pmi. f.
Septura sca ueris testa. itimit. e. st
stabitur. altitudiez. z horibilez asper
Om. 6. pmi. s. t. v. x. It septa noui
testamen. sili ta gemi. ibi. x z d mag.
Septe sacre st dno testa. q duo st d
lexis pcepta. Om. a. pmi. e. f.
Septa sac. ubi e i obscurioib9. potius
i apciorib9. Om. x. pmi. a. b. It pascit
paruos z exer fortes. Om. q. f. t. d.
Septa sac. uno smoe alij diusa sigt.
Om. a. f. a. It histoa septe sepe uel
ligi spualit. Om. pma. f. d.
Septa sac. sepe itelligi inclus p qncetes
z duci ad sublimiora. Om. pr. f. b.
Septa sac. alit p celu designe. q. p. dq.
Scia cu accessit. dolor cresit. x. p. ak.

Scia sui forti^me inutilis e. Om. a. f. k.
Scia spualium p[...] cionit p cuncta tpm
Om. qrta. scdi. p. q.
Seuit mali bonos uel ad salute uel ad
dapnacoes. Om. 9. p. l.
Sermonib[us] tgant blādi ? malitio
si. Om. 9. pmi. y. z. It qpan apib[us]. ibi. z.
Sedilia despio dr. q[uod] ondit i despla^ce
Rome ? aliaz pmacie ? ... mu
di. Om. 6. f. z. ?. aa. ab. ac.
Sed dns sup soliu excelsu. O. f. f. p.
Semē bonu sit filij regni. Om. 9. p. af.
Seminare mltu ? pax isire q sit. x. p. e.
Senari[us] ponit p pfcoe. Om. 4. f. i. It
qre pfcoe sig[nificat]. ibi. o. It senari[us] de
sig[nat] uita actiua. septenari[us] cotéplatiua.
Om. z. p. i. It septenari[us] sz sna pfcoez
Om. 4. f. f.
Sen[us] multiplici q sit. Om. 4. f. e.
Septe gdy. sz septe dona sps sci. a. f. h. i. k.
It septenari[us]. Om. 4. scdi. f.
Sermo illi[us] dulcedinez no h[abe]t q uita re
pba remoz[...]. Om. x. pmi. l.
Sermo liber audit. q ex passione p
fert. Om. xi. p. b.
Sermo hetruy ex dispsil ... i eadem
psona sit dissilis. Om. xi. p. k.
Sermo pdicatis formad dz in qlitate
auditoru. ide. d. It Smo dat ul
subtrahit ex diuisis cais. O. x. p. f. l. o.
Sermo sepe dz p audiētes. O. f. f. a.
Sermo dr ? distr... ...
sar ? iteneioni cordis. Om. 9. f. z. z.
Sermo de sutute uite actie ? libta
te uite cteplatiue. Om. z. p. h. i.
Sermo hebiens ... ibi.
Sermo p amore uxoris ? liberoz retin
sans liber tate. q sig. It sinu osseri
ad ostiu tabnacli ? p foru ... q
sig. Om. z. pmi. l. o. It sinu ee in
scalis q sit. ibidem. o.
Sermo cepto dat breue. q sit. z. p. l.
Serta feria. pnte ... O. x. f. ...

Silentiu doc loq. Om. xi. p. b.
Silentiu medie hore icelo. q sit. f. f. q.
Silitudo hois ad deu causa ex unione
nate essentie dr. Om. scda. p. x.
Silitudo corpis xpi cu eccla icorpoib[us]
nris. Om. scda. pmi. x.
Silitudinez x nnt tenetes imoib[us]. scd
tur silitudo ... ibidem. x.
Simila fixa e mūda mess zelo insti
geminata. Om. x. p. t. It Simila
aspsa oleo. q sit. ibidem.
Simplicitas mor. si deligi[tur] ... e
sidetur. Om. z. scdi. y.
Sinistra dr aduersu. Om. x. pmi. c.
Societas mala. uitari dz si coniugi no
pt. Om. 9. pmi. ab.
Sol sig sapiaz. Om. 9. pmi. a. f. It
Sol accipi i bono ? i malo. a. f. a.
Soliu e idē q templu. Om. f. f. p.
Solitu i orōe fieri mane. pnt. xi. p. y.
Son[us] aialiu sit sonus aq[ua]z ? son[us] aq[ua]z
sit son[us] sublimis dr. Om. 8. p. e. It
Son[us] sublimis dr sig laude ...
i pna. ibidem. It Son[us] multitudis q
sit. Om. 8. p. f. It Son[us] ... q sit. ibi.
Speculator dr cui alie cura comitti[tur].
Om. xi. p. c. It Speculator i alto sit
re dz p uita. xi. p. c. e. It ei[us] uita
dz ee alta ? circuspecta. ide. e. It
Speculator cui deuciat. xi. p. d.
Speculator si taceat ... xi. p. g.
Speculator tac occidit. qt tacedo pu
nire uidet. Om. xi. p. h.
Speculator pdicare dz fide ? opa. ibi. i.
Speculator tiere dz ne ... ppria
sua negligentia cadat. O. xi. p. v. It
no ... speculator s liber. sub dto
pereunte. Om. xi. pmi. h. i.
Sperule cādelabri. q sig i 6. p. a.
Spes tot eleuat. Om. x. pmi. c.
Spes que diffinit ... colligite ...
bus cosolat. Om. z. f. h. It Spes
sed actioi ... Om. 4. f. e.

Spes · si in dubiis tene · iosue meoruz
Sps scs · que dicit ignis ꝯsimiles · ci · p · f ·
Sps scs que distre dicit · ibi · g · It e
Sps scs · e dicit stabilis et mobilis · ibi · 5 · h ·
Sps scs · que aliis adest scis · aliis no ab
est · Dm · 4 · pmi · h · i ·
Sps · tenet ablat · i vita actiua · stat tenet
i ꝯstitucia · tenet nolat · i ꝯteplac · a · p · f ·
Spm scqrotas · q signific · a · p · i · k · et
de eade · ibi · o · It spm ee i rotis q sit · ibi · o · p
Spualia ꝯgessece · a · gincab · Q · f · f' · e ·
Statres · dicimr i fide fortes q adusl · a · p · q ·
Statre scoz · q sig · Dm · g · p · l ·
Stule xpm i porta et q sig · ibidem · t · x
Stule xpm p pietre · q sit · ibi · v ·
Stat vniusquisq · vbi ociu cordis figit · p · f' · z ·
Statuit sup pedes · q relicta supbia fat
bona opa · Dm · 12 · p · b ·
Stelle · sunt exempla atiqz · Dm · 9 · p · ac
Stephani zel et mafnedo · scbi · 6 · f' · q
Stude dem spetui · ut nos p mala mer
et alios ad uitā eterna · Dm · x · p · b ·
Studio sue sepre i plet · q hausat decep
nite no ablinuesieu · Dm · x · p' · h ·
Studeamr e mals i liqne · et bo facere · et
i bonis amare celesti ꝯpringi · 6 · sedi · z ·
Supbia · fer indui et vani gla · ee no p
Dm · 12 · pmi · q ·
Subdi e inuicē cu dicio · Dm · x · p · p ·

Tabernaculum · aliq ad illud pri
necēta declinet · Q · z · f' · i · f ·
Tace do · dicit loqui · xi · p · b · c ·
Taceo diuisimodi dr · Dm · 8 · pmi · p ·
Talim · q sig · Dm · z · f' · g · It qui no
thalamu · dedit · ibidem · k · l ·
Thalami tres portae dicuntur · q sig · Dm
& · f' · g · It ibi · trinitatis misterio · z · h ·
Thalamu sunt corda i amore fructia · Dm ·
& · sedi · q · ii · It thalami · sunt ꝯtemplatores
et sensus aie · 4 · f' · a · c · It thalami
tres sunt et hec inde q sig · Dm · a · f' · c ·
Tecti erit sunt pdicatores · q nos orationibus
et moribus defendunt · Dm · x · p · ag · ah ·

Tectu thalamu et tecta porte · q sig · Dm
q · sedi · e · et deinceps · It ibi · h ·
Teplu q sit · Dm · sedi · f' · q · It teplu
dei i plet · qd sub eo est · ibi ·
Teplu dr · e sedis ipsa · Q · deci · f · x ·
Teplu dr sr aie scs · Dm · x · f' · o ·
Tepli dr custodes dicuntur · q oratio · pdica
do · et spualibus imgnlado eam custodiunt ·
Dm · x · f' · o · It qualr pauli custod tepli sunt · ibi ·
Tepantia sin ceteris virtutibus ꝯstitit e · ix · f' · v ·
Ipa ta ꝯpositie distribuit · s · puis · pitu · et fu
tu n · Dm · pmi · pmi · b ·
Tpalia dulcia sunt ei · q no gustauit celes
tia · Dm · x · p · ai · It tpalia tunc cogit
alia bonos relique mundu · Dm · a · f' · o · p ·
Tepatior mox i mdz · cu amare celest
qui cepit · Dm · 12 · pmi · t ·
Tep' misonis · dicit ezechiel · Dm · p' · f · b · c ·
Tep' punicois · q sit · Dm · & · f' · t ·
Tendua disciplos · emollit lagnimitas
msfroz · Dm · sex · f · p ·
Tenebras cordis destruit amor luris
sine boni · Dm · 8 · f' · z ·
Tercia dule mite puni · q sit · Dm · g · f' · z ·
Terra dr ho pecor · Dm · dccit · f · x ·
Terribilis i ꝯsilijs ds · Dm · 8 · pmi · f ·
Testimentu nouu · pfuit ueti · 6 · p · k ·
Testamentu uetu desiguauit · qd noui
exhibuit · Dm · 6 · pmi · o ·
Testimentu ueti · i · porta exterior · lz in
spualibus pribus doctrina et ꝯplexz · In ext
nali no valo · truciscione · et sacrificio · 9 · f' · x ·
Thronus signat angelicas virtutes · Q · & · f' · l' ·
Thus et mirra offerre · q sit · Q · x · f' · z ·
Timor peccor penā tegit · Dm · e · p · g ·
Timor ieciaut · no dz ee di humilitate · 9 · f' · f ·
Time di sr · q deo placet · ibi · c · ac ·
Time di no sr sibi vsores et detractores · ibi ·
Time di sr bos me ostendere · de i eis ·
Dm · q · p · ac · It a timore ascedit a despi
ratz · i no e ꝯfuso · Dm · a · f' · l · Item
Timor · sine pietate no valet · ibidem ·
Tempus tamu erectae ad amore · 6 · f' · v ·

Trahit oc̄ulto iudicio d̄us ad uitā et
alios relinquit. Dm̄. xxiii. f. G.
Tres s̄t ordines bonorum s̄m eccl̄iam. O. A. f. D.
It q̄ illos ordines synagoga h̄uit. ibi.
Trium ordinum fidelium una mensura e una
fides. Dm̄. x. s̄cd̄i. i. k.
Triduo sustinens d̄nm. q̄si p̄seuerando cogi
tacōe. locucō e ope. cum ad d̄nm. Dm̄.
9. s̄cd̄i. af. | x. s̄cd̄i. E. h.
Trinitatis s̄ce mist̄iu declarat. Dm̄.
Trinitatē s̄ciam. ātiq p̄res credid̄unt. x. f. l.
Trinitatē s̄cam p̄sse p̄dixerunt. s̄z
p̄ls ignorabat. Dm̄. x. f. fl. o. p.
Tuturtus ecupit n̄o p̄cit abruptum. q̄
significet. Dm̄. a. p̄mi. o. fl.

Una gr̄a camedit e. O. 9. f. y.
Uane gl̄e cu. boni facie. est
repugn̄a nisi p̄ris uide. ibi.
Vasa s̄ca. s̄it aie s̄ce fidelium. O. 9. f. p.
Vasa sup mēsā. uictima contenta e
holocaustum. q̄ s̄it. Dm̄. 9. f. q.
Ve i sepul. signat luctu p̄ure. ut cētum
Dm̄. 9. p̄mi. af. al.
Velū aī abore. q̄ s̄igt. Dm̄. x. f. z.
Venter p̄ime t caput. Dm̄. x. p. d.
Venīt quidā ad xp̄m d̄epse ne in
notescā. e boī cinctati. q̄dā delegē
ut p̄ris absolueti. Dm̄. 9. f. af. ag.
Venit t̄bimis d̄r missio d̄ni. x. p. k.
Venti. sig̃it sp̄s malignos. O. z. p. r.
Ventū obs̄uare e n̄o seminare. q̄ sic. ibi.
Verbū di nisi h̄o fiet. h̄o ad c̄ieplōe
uerbi n̄o ueniz. Dm̄. z. p̄mi. fl.
Verbū p̄dicacōis destituit. p̄ i similitē
p̄ci. Dm̄. 9. p̄mi. e.
Verba di audiens. contrariabi. q̄ h̄it cum
eius ad gaudia p̄ueniz. Dm̄. p. f. x.
Verba s̄ac s̄ptē. s̄t lapides. q̄dr. 9. f. l.
Verecūdia s̄it laudabiles e i n̄o faciēdo
malū. ita i p̄l ē culpabilis e i n̄o facien̄do bonū
Dm̄. x. p̄mi. o.
Verecūdia amittit culpa f̄cōs. ibi. l.
Verecūdi leuit cognoscendi s̄t. i p̄ndici n̄o

fortit. Dm̄. xi. p. o. fl.
Vestes mutabat sacerdotes. q̄ h̄o s̄igt. ibi. z.
Vestimentū xp̄i. e corp̄s de igne sumptū. p. f. fl.
Vestimenta xp̄o s̄ouit. q̄ s̄it. Dm̄. f. b.
Vestibulū interius. signat eṫnā b̄titudinē. x. f. a.
Vestibulū octo cubitis mensurā. q̄ h̄or
s̄igt. Dm̄. x. f. b. c. It vestibulū ex
ti⁹ e intus q̄ s̄igt. 8. f. q. r. It vestibulū. 9. f. t.
It vestibulū s̄igt h̄umilitatē e fidē. a. f. l.
Vestibula s̄t auditores boni. 8. f. p.
Vet⁹ testam̄ i nouo latuit. Dm̄. b. p. o.
Vet⁹ h̄o q̄s s̄it. Dm̄. x. p. g.
Via ad regnū. iudeis e gentibus una e. s̄z
ih̄s xp̄s. Dm̄. x. f. l.
Vicia q̄dā sibi p cognacōem cōiūgūt. Dm̄.
x. p̄mi. y. It q̄dā uicia n̄o s̄it uenit.
s̄z unum succedit alteri. 12. p. y. It q̄dā
uicia alia p alias se fictive supponunt. ibi.
Vicias i p̄fūdū desc̄re q̄ s̄it. O. x. p. c.
Victima e holocaustum differut. Dm̄. 9. f. p. q.
Vide trinitatē i die iudicii i p̄bi n̄o
possunt. Dm̄. s̄cda p̄mi. p.
Vidua cui filii p miraculum olei p elizeū
liberati s̄t a creditore. Dm̄. z. p. e.
Vidua h̄et. s̄igt eccl̄iaz ducem p̄plorz. z. p. c.
Vini de aq̄ mutacio. q̄ s̄igt. Dm̄. b. p. f.
Virtulari ap̄lis i domo q̄ s̄igt. 12. p. d.
Vir s̄igt xp̄m. Dm̄. p̄mi. f. o. It e.
Vir oriens q̄s s̄it. Dm̄. z. s̄cdi. ab.
Viri tres liberati. s̄z. iob e. s̄igt tres
ordines fidelium. Dm̄. x. s̄cdi. h.
Virtus una n̄o p̄dest sine alia. z. p. e.
Virtutes q̄tuor s̄t. q̄bus s̄ci muniunt. s̄z
amor e spes. timor e penitencia. x. p. f. g. y.
Virtus q̄lit p s̄cōs uiciu̇ amitta. ibi. fl.
Virtutū p̄ene s̄t sub firmamento. cum
b̄o q̄d unius h̄z alti ip̄edit. a. p̄mi. z.
Virtutes ita ip̄edere s̄t. a. ne mala
cōmissa abhuiusmodi. O. A. p. ab. ac.
Virtutem alīe i p̄ncipia c̄na q̄ pamcis
sonabat. mixta alīe simulacis s̄pandat. x. p. a.
Virtutes s̄cōr d̄sc̄bunt. ibi. e.
Virtutes ex tuis s̄it cultare in rimet

in muic9. Dm. 8 pmi. h. i.
Virtutes om̄s inlesent dño. i qtemplac
potetie creatoris. It potestes i intimis.
in dextes alacrem dñi i firmi fint. 8. p. p.
Virtus vna excitat alteram. D. x. p. z. t. l.
Virtutes om̄s no dant hm̄. ne qs
ide supbiat. Dm. x. p. aa. ab. It
dat hm̄ qd no dat alti ut alt hm̄
hēt alti. x. p. ab. It quenca vox s
dens i hoibus. s i regionib. ibi. ac.
Virtus opis e radix ibi. Dm. xi. p. b.
Virtus quelz h̄t suos gdus. s. ītum gp
fectu. t pfcoez. Dm. z. scdi. t.
Virtutes sume s desit. tenē cthal
te dī t cpi z pmcies. q. s. o.
Virtutes tres st. q nce st ad salu
tem. Dm. x. scdi. g.
Virtutes tres theolo. s. fides. spes.
caritas. dnunt ad regim. q. scdi. t.
Virt magna e pl9 de pñor afflit
tōe cogitale q de spa. ex° pauli. x. f. st.
Virtutes vox ita st gdicte ut vna
alia no excedat. Dm. x. f. t. v. It
Virtus vna sn alis e ipsa. ibi. v.
Virtutes q̄re dntur pulueres et
no pigmenta. Dm. x. scdi. aa.
Viscera metn st ītencio recta. x. p. d.
Visio xpi. fide fimet z caritate pfi
cet. Dm. x. scdi. x.
Vitas duas h̄t ecca. vna tpalem.
alia etna. Dm. x. s. e. It. due
Vite scoz. s. actia z qtemplatia de
signat p marthã z mariam. Dm.
z. pmi. g. h. i. It. Vita actia seru
seruitus. It de seruitute z libtate
vite actie z qtemplatie. Dm. z. p. h. i.
It de ista duplici vita h̄t. Dm. scda.
scdi. i. l. z ensequ t. It q illa dup
vita sigt p marthã z mariam. ibi
l. l. It q sigficatur p lyam et
Rachel. Dm. scda. scdi. l. q.
Vita actia z qtemplatia in lege no
defuit. Dm. x. scdi. p. It iste due
vite imadatis quietis st. c. s. e.
Vita carnis e caa. vita aīe e deus. q. s.
Vita pstoz. qdm h̄t. Dm. x. s. v.
Vita bonoz. qstructes dz ante de ut
qstruat. Dm. q. f. v. | D. c. f. l.
Vita doctm distīte dz a vita pstoz
Vita patrm aptz. qd sepcit dicit. x. p. ac.
Vitulu z leone. sine alias bestias. co
mortu. q sit. Dm. q. s. c.
Viuut sci no sibi s dno. z qlit. Dm.
x. s. v. It no moriūt sibi. s dno. ibi.
Vnu. Vni9 ca. oia tūste de deu9. ibi. z.
Vocat9 a do alim vocet. scda. s. d.
Voluntas bō suffict ad regm celoru. a. s. l.
Vones do pte de fines. fit sacrm s vo
nes totu qd sapit. fit holocaustu. 8. s. x. y.
Vox multiplex descbi. s. vox carnis.
vox celi. vox firmamenti. t vox supfirma
Dm. 8. pmi. q. s. o.
Vox qmocois magne. st lamenta pei
tetin. Dm. x. pmi. b. x.
Vox vetez. e pmo testamecoz. ibi. ac.
Vox grudis. est fimor adulati. g. s. z.
Vln9 amoris i amate. q faciat. Dm.
tria scdi. g. h. i. k. | Dm. z. p. l.
Vxore epti seruii pare filios q sit
Vxoratis. mundicia diliges. enoch as
picat. Dm. z. scdi. x.
Xps vbm. ex ut qz e i ntcq uñ.
pmacies ds. i error ondebit
pinidicio. Dm. scda. pmi. q.
Xpi iornatio. mortis. i firni. z ascen
sio. q opata sit i discipulis. x. p. t. d.
Xps. dr ds sup oia. s elms asspp
dm ds. s int oia. Dm. 8. pmi. c.
Xps sigt i electro. qd fit. ex auro
z argento. Dm. scda. pmi. s.
Xps designa p qtnor cibam. x. p. a.
Xps spem regnis h̄re descbi. q. p. ab.
Xps rñs. descbi h̄re aspem regnis a
lubris sumpu z decorpu. Dm. 8. pmi.
ab. ac. ad. ac. It. xpi aspce. eni q
Dm. pma. scdi. s.

Xpi corpus sit omnes electi · Om. b. p. 25. h.
Xps inde terret. unde protegit · a. p. y.
Xps aliter laborarunt sustinens · p. s. i.
Xpm stare in porta quem fugit · p. s. i.
Xps aspello sedens quem fugit · o. 4. s. b.
Xps ierunt c. ut nos ad fidem inducere
Om. primi. sedi. x.
Xps finis est presentes. venie et nomen res
timenti. Om. sedi. b.
Xps missio. fidem finit. et caritatem perficit
Omne quarta. sedi. x.

Vmagines vpi in hore in forma.
c. bias dum concedere. et se in
madores illius exerce · o. s. p. v.
Ysaias aliter audiunt. ter. sco. sco. sco.
Om. l. sedi. l.
Ysaac ad immolandum duci · o. b. p. o.
Ymber abiit. et quem fugit · o. l. s. b.

3 Zelus iracundie sicut accendit. sine
es gaudet. Om. z. sedi. y.
Zelum exterreres. glorie propriam
non desiderat. Om. x. sedi. q.
Zelus joseph descripti q. s. ab. ac.
Zelus pauli incorati b. s. i. k.
sit Om. d. s. e. sit q. s. ll. sit Om.
x. sedi. sit. et aliis locis.
Zyzania sit filii nequam · Om. q. p. af.

Explicit tabula in decem libri gregorii
scripta Sechselem. anno domini 1412.
in vigilia apparicionis

Dilectissimo fratri Mariano episcopo Gregorius servus servorum dei. Omelias que in beato ezechiele propheta ut coram populo loquebar excepte sunt: multis curis irruentibus in abolicione reliqueram. Sed post annos octo petentibus fratribus notariorum cedulas requirere studui et eas favente domino transcurrens: in quantum ab angustiis tribulacionum licuit emendavi. Quas itaque dilectio vestra sibi ad legendum mitti poposcerat. Sed valde incongruum esse credidi: ut aquam despicabilem hauriret: quem constat de beatorum Ambrosii prius atque Augustini torrentibus profunda atque perspicua fluenta assidue bibere. Sed rursum dum cogito quod sepe inter cotidianas delicias eciam viliores cibi suaviter sapiunt: transmisi ut minima legentibus maiora: ut dum cibus grossior quasi ex fastidio sumitur: ad subtiliores epulas avidius redeatur. Incipiunt omelie beati gregorii pape in ezechielem prophetam.

B. Dei omnipotentis aspiracione de ezechiele propheta locuturus: prius debeo tempora modosque aperire prophecie: ut dum ascensus eius ostenditur: virtus melius cognoscatur. Prophecie tempora tria sunt: scilicet preteritum presens et futurum. Sed sciendum quod in duobus temporibus prophecia ethymologiam perdit: quia cum ideo propheta dictus sit quod futura predicat: quando de preterito vel de presenti loquitur racionem sui nominis amittit: quando non prophetatur nisi quod futurum est: vel ea memorat que transacta sunt: vel ea que presencia sunt. Que tamen tria prophecie tempora verius loquimur: si sacre scripture testimonium ostendamus. De futuro prophecia est: ecce virgo concipiet et pariet filium. Prophecia de preterito: in principio creavit deus celum et terram. De illo tempore cum dixit homo: quando non erat homo. Prophecia de presenti est: quia paulus apostolus dicit. Si autem omnes prophetent: intret autem quis infidelis vel ydiota: convincitur ab omnibus iudicatur ab omnibus: occulta cordis eius manifesta fiunt: et ita cadens in faciem suam adorabit deum: pronuncians quod vere deus in vobis sit. Cum igitur dicit occulta cordis eius manifesta fiunt: profecto monstratur: quia per huiusmodi prophecie spiritum non predicat quod futurum est: sed ostendit quod presens est. Quo autem pacto prophecia dicatur quia nichil futurum

ptinet ad carthus' ppe [illegible]

C. indicat et sed prius narrat. Qua
in re ad aduertendum est quod recte
dicitur prophecia. non quod predicat
futura. sed quia prodit occul
ta. Rem quippe qualibet si
cut ab oculis nostris in futurum
subtrahunt tempora. ita ab
oculis nostris in presenti subtrahit
mens. Ventura enim res occul
tatur in futuro tempore. presens autem
cogitacio absconditur in la
tenti mente. Est eciam prophecia
presens. cum quibus res non per tempus sed
per absentem locum tegitur. que tamen
per spiritum denunciatur. et ibi presens
fit prophetizantis animus. ubi
presencia non est corpus. Nam
Gyezi longe a propheta recesserit.
cum naaman sibi munera accipere
cupiebat. Cum tamen idem propheta
dicit. Nonne cor meum in presenti
erat. quando reversus est homo de
curru suo in occursum tibi. Sciendum
quoque est quod prophecia tempora
miscere sibi concurrunt ad predicacio
nem. ut aliquando ex futuris preteri
ta. aliquando ex preteritis probentur
futura. Dixerat enim moyses.
In principio creavit deus celum et
terram. Sed quis crederet quia
verum de preterito diceret. si de futu
ro eciam aliquid non dixisset.
D. In ipso eciam libri fine. in cuius ex
ordio illa de preterito dixerat.
aliquid prophecie per iacob uocem
de futuro permiscuit dicens. Non au
feretur sceptrum de iuda et dux de
femore eius. donec veniat qui mit
tendus est. et ipse erit expecta
cio gencium. Quem eciam ut ipsum eun
dem qui mittendus erat. eidem
diceret populo prophetatum. dicebat.
Prophetam vobis suscitabit dominus
deus vester de fratribus vestris. tamquam
me ipsum audietis. Erit autem quicumque
non audierit prophetam illum.
exterminabitur de populo suo. Cur
ergo predicans futura permiscuit. nisi
ut dum implerentur ea que de fu
turo prediceret. ostenderet eciam
de preterito vera dixisse. Quia
igitur docuimus qualiter ex futu
rorum prophecia probantur preterita.
restat nunc adhuc ut de sacris
eloquiis ostendamus quomodo
in prophecie spiritu ex preteritis proban
tur futura. Certe rex babilonius
cum sompnium vidisset. misit ad
magos et ariolos omnes quos sapi
entes babilonie convocavit.
nec ab eis solum interpretacionem somp
nii sed eciam sompnium quesivit.
ut nimirum ex preterito colligeret.
si quid in eorum responsionibus
uenturum teneret certum. Qui
cum dicere nulla potuisset. da
niel ad medium deductus est.
Qui de interpretacione sompnii et
de narracione requisitus. non
solum hoc ostendit de quo inter-

rogatus est: sed ipsam sompnii originem replicavit dicens. Tu rex cepisti cogitare in stratu tuo: quid esset futurum post hec. Et paulo post. Tu rex videbas: et ecce quasi statua una grandis: et cetera. Cuius scilicet sompnii morem ordine dixit: et quidquid ex eodem venturum sequebatur aperuit. Pensemus igitur ordinem prophecie. A cogitacionibus venit ad sompnium: a sompnio venit ad futura. Omni igitur ipsam ut ita dicam radicem sompnii protulit: et per perfecto ex presentis probavit: quod vera essent que de futuris diceret. Propheta autem nec presentis temporis nec preteriti attestacione indiget nec futuri: quia quecumque res occulta prophecie verbo detegitur: veritatem illius res ipsa que ostenditur attestatur. Igitur quia de temporibus prophecie tractavimus: restat ut de modis eius ac qualitatibus aliqua disseramus. Spiritus quidem prophecie nec semper nec eodem modo prophete animum tangit. Aliquando enim spiritus prophecie ex presenti tangit animum prophetantis: ex futuris nequaquam tangit. Aliquando ex futuro tangit: et ex presenti non tangit. Aliquando vero ex presenti et futuro tangit. Aliquando autem ex preterito et ex presenti atque ex futuro tangit animum prophetantis. Aliquando tangit ex preterito prophecie spiritus: nec tangit ex futuro. Aliquando ex futuro tangit ex futuro: nec tangit ex preterito. Aliquando vero in presenti ex parte tangit: et ex parte non tangit. Aliquando ex futuro ex parte tangit: et ex parte non tangit. Sed hec ipsa si possumus eo ordine quo promisimus sacre scripture testimoniis ostendamus. Ex presenti enim prophecie spiritus animum prophetantis tangit: atque ex futuro non tangit: sicut iohannes baptista venientem dominum videns ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Sed cum moriturus esset: missis discipulis requirebat dicens. Tu es qui venturus es an alium expectamus. In quibus verbis ostenditur: quia in terris quidem redemptorem venisse noverat: sed an per semetipsum ad aperienda inferni claustra descenderet dubitabat. Ex presenti enim prophecie spiritu tactus fuerat: qui humanitatem mediatoris videns et divinitatem intelligens cognoscebat agnum qui peccata mundi tolleret: sed tactus ex futuro non fuerat: quia adventum illius in infernum nesciebat. Aliquando prophecie spiritus animum prophetantis ex futuro tangit: et ex presenti non tangit: sicut aperte libri geneseos historia testatur: cum ysaac esau filium suum ad venandum misit: cum minore F

filium ad benedicendum rebecca sup
posuit: qui hedinis pellibus in
ductus: paterno palpatu corpus
fraternum finxit. Qui illi minori
filio benedictionem dedit: queque
ei essent longe futura nunciavit:
sed quis esset qui coram se assisteret
·F· scire non potuit. Prophetie ergo spiritus ex
futuro prophetantis animum tangit.
atque ex presenti non tetigit: quia cali
gantibus oculis pater futura pre
dicebat: et presentem filium nesciebat.
Aliquando vero prophetantis animum et ex
presenti pariter et ex futuro tangit:
quod ex eodem libro geneseos liquido
docemur. In illo quippe scriptum est
quod cum vite iam termino appropinquaret
iacob: ei duos filios suos ioseph
fecit assistere: ut ex benedictione
illius possint longe post futura
promereri: cum maiorem ad dexteram
minorem vero posuit ad sinistram
Cumque ille oculis senectute cali
gantibus nepotes suos quis prior
quis vero esset minor visu hebetata
non discernere nequaquam posset:
ductis in obliquum brachiis dexte
ram manum minori sinistram ma
iori imposuit. Quod dum filius
corrigere vellet: audit: Non ita conve
nit pater: quia hic est primogenitus. At
ille. Scio inquit fili mi scio: et iste quidem
erit in populos et multiplicabitur:
sed frater eius minor: maior illo
·h· erit. Prophetie ergo spiritus ex presenti pariter et
futuro prophetantis animum tetigit: dum
iacob et futura nunciabat: et eos
quos corporeis oculis videre non
poterat iam positos per spiritum discer
nebat. Ahye prophete animum prophe
tie spiritus ex presenti atque ex futuro teti
gerat: cum caligantibus oculis eam
que se esse aliam simulabat: et uxorem
ieroboam esse cognovit: et que
ei futura essent aperuit dicens. In
gredere uxor ieroboam. Quare
aliam te esse simulas? Ego autem ad
te missus sum durus nuncius. Va
de et dic ieroboam. Hec dicit dominus
deus israel. Quia operatus es ma
la super omnes qui ante te fuerunt: et
fecisti tibi deos alienos et conflati
les ut me ad iracundiam provocares:
me autem proiecisti post tergum tuum.
idcirco adducam mala super ierobo
am. Ex presenti igitur atque futuro pariter
prophetantis animus tactus fuerat:
qui et ingredientem deprehendere po
tuit: et ei ventura nunciare. Ali
quando autem ex preterito et ex presenti atque ex
futuro pariter animum contingit prophetantis:
sicut elizabeth venire ad se mariam
conspiciens: quia mater natum verbum ges
taret in utero agnovit: eam quam ma
trem domini sui vocavit dicens. Un
de hoc mihi ut veniat mater domini mei
ad me? De cuius conceptione per an
gelum ad ioseph dicitur. Quod enim
in ea natum est: de spiritu sancto est.
Que videlicet elizabeth dicit. Beata
que credidisti: quoniam perficientur ea que dicta
sunt tibi a domino. Dicens enim beata

que credidisti aperte indicat. quia uer-
ba angeli que dicta ad mariam
fuerant per spiritum agnouit. atque sub-
iungit. perficientur ea que dicta sunt
J. tibi a domino. quia ea que in futuro sequerentur
preuidit. Simul ergo de preterito et presen-
ti atque futuro prophetie spiritu tacta
fuerat. que et eam promissionibus
angeli credidisse cognouit. et
matrem domini nominans. quia redemp-
torem humani generis in utero por-
taret intellexit. et cum omnia perfi-
cienda prediceret. quid etiam de
futuro sequeretur aperuit. Aliquando
uero prophetie spiritus ex presenti tangit
tamen nec tangit ex futuro. sicut
in paulo apostolo aperte ostenditur. qui
discipulis dicit. Notum uobis
facio euangelium quod euangeliza-
secundum tum est a me. quia non est secundum hominem. neque
enim ego ab homine accepi illud. neque
didici. sed per reuelacionem ihesu
christi. Unde alias quoque discipulis dicit.
Secundum reuelacionem michi notum
factum est sacramentum. Qui cum tamen ipsum
euangelium quod per reuelacionem
cognouerat. cum iherusolimam peteret
dicturus ascenderet ait. Ecce
ego alligatus spiritu uado in ihe-
rusalem. que in ea uentura sunt
michi ignorans. Hoc quippe
euangelii sacramentum est. quia uni-
genitus patris incarnatus atque
perfectus homo factus est. qui crucifixus
mortuus et sepultus die tercia
resurrexerit. die quadragesimo
ascendit in celum. atque ad dexteram
dei patris sedet. Quem ergo per reuelacio-
nem euangelium cognouit. prophetie
spiritu de preterito tactus est. Sed quia quod
per eundem euangelium passurus esset
ignorauit. de futuro procul dubio
tactus non est. Nam et sic dicit. Ni-
si quod spiritus sanctus per omnes ciuitates protes-
tatur michi dicens. quia uincula et tribula-
ciones me manent ierosolimis. aperte
ostendit. quia ea que ipsi uentura es-
sent. aliis de ipso reuelata erant.
non autem ipsi de se. sicut de illo per
agabum dicitur. Uirum cuius hec est
zona sic alligari oportet in ihe-
rusalem. Aliquando uero prophetie
spiritus tangit ex futuro nec tangit ex
presenti. sicut de helizeo scriptum
est. quia cum unus ex filiis prophe-
tarum materiam succideret. huic
ferrum securis in aquam cecidit.
Qui exclamauit. Heu heu
domine mi. et hoc ipsum mutuo ac-
ceperam. Dixit autem homo dei.
Ubi cecidit. At ille monstrauit
ei locum. Precidit ergo lignum et
misit illuc. natauitque ferrum.
In quo uidelicet propheta cognos-
citur. quia qui requirit ubi ceciderit.
quid esset factum non nouerat. Sed
tamen cum requireret. constat quia ubi
ferrum cecidit ignorabat. Prophe-
tie ergo spiritus helizei mentem ex futuro
tetigerat. et ex presenti non tangebat.

R.

qui et servum in profundis demersum quia revocaturus esset ad superficiem scire potuit, sed ubi ceciderit nescivit. Aliquando non prophetiae spiritus in praesenti ex parte tangit et ex parte non tangit. Quod Petri apostoli hic totiens testatur, cum missi ad eum a Cornelio milites ei sunt per spiritum nuntiati. Scriptum quippe est: Dixit spiritus ei: Ecce viri tres quaerunt te. Ad quos ille descendit et requirit dicens: Quae causa est propter quam hic venistis? In quo verbo ostenditur quia eandem causam per spiritum non audierat, quam a militibus requirebat. In praesenti ergo mentem Petri spiritus ex parte tetigit et ex parte non tetigit, qui adesse milites dixit et pro qua causa venerant tacuit. Aliquando non spiritus prophetiae in futuro ex parte tangit et ex parte non tangit, sicut prophetarum filii de auferendo Helia ad Heliseum dicunt: Numquid nosti quia hodie Dominus tollet dominum tuum a te? Quo tamen ablato sese per diversa dispergunt, eum quae in rupibus et vallibus quaerunt. In futuro eorum mentem ergo ex parte tetigerat et ex parte non tetigerat, quia eum quem tollendum noverant, non inveniendum quaerebant. Ex parte itaque tacti sunt et ex parte non tacti, quia sciebant quod tolli posset, et nesciebant quod inveniri non posset. Idem quoque Heliseus propheticae spiritum de futuro ex parte tactus est et ex parte non tactus, cum regi Israel diceret: Percute iaculo terram. Et cum percussisset tribus vicibus et stetisset, iratus contra eum vir Dei ait: Si percussisses quinquies aut sexies sive septies, percussisses Syriam usque ad consumptionem. Nunc autem tribus vicibus percuties eam. Qui itaque noverat quod percutiens percuteret Syriam quotiens percussisset terram, cum ei diceret percute terram, quotiens esset percussurus ignorabat. Unde cum et indignatus est iram suo tunc percussam. Per quod constat quia de futuro ex parte tactus fuerat et ex parte non tactus, qui Syriam percuti praedixit, sed terram a rege percuti non novit. Sicut Samuel cum ad ungendum David mitteretur a Domino, respondit: Quomodo vadam? Audiet enim Saul et interficiet me. Cum et David vixit, nec tamen a Saul interfectus est. Ex parte ergo de futuro tactus propheticae animus fuerat et ex parte non tactus, qui et ungendum David in regno noverat, et quia a Saul non esset occidendus ignorabat. Sciendum quoque est quod prophetas quosdam ex proximo tangunt, atque e longinquo minime tangunt. Alios vero ex longinquo tangunt, et ex proximo non tangunt. Alios autem et e longinquo et ex proximo prophetiae

spu tangit. Na qda tangit ex
prio et no longiquo: sicut sa
muel pericte animas noverat:
eas qz inventas nuciabat. Sa
ul regem pdicat futuru: da
uid qz in eius regno succedere
nunciabat: sed qz pri regis eter
ni futurus sit no pdicit. Qda
no tangit e longinquo et no
tangit ex proprio: sicut idē
david incarnandu dei unige
nitu noverat de iudea dicens:
ho factus est in ea. et ipse fu
davit ea altissim9: atqz huc ad
celos ascensuru. atqz ad pris
dexteram intelligit sessuru dicens:
dixit dns dno meo sede a dextris
meis: et tn multa que e vicino
acta sut minime pvidit. Ut
eni pauca de multis loquar:
servu miphiboseth cont dnm
suu mencientē no intellexit:
et amase pmittens dixit. Hec
faciat m de9 et hec addat: si no
magister milicie fuds corā me
oi tpe pro ioab: videlicz quid
sequeret ignorans: qz amasa
idem no solu pncipatu mili
cie no susciperet: sed eciā p ioab
post paululu vitā finiret. Et
cu templu deo cōstruere vellet:
.o. quid e vicino sequeret nesciēs:
pphetā alteru requisivit. Qda
no e longiquo tangit et ex prio:
sicut ysaias longe ventura p-
nunciavit dicens. Ecce virgo co
piet et pariet filiu: et vocabit
nomen eius emanuel. De quo
rursus ait. Parvulus natus
est nobis: et factus est pnci
patus sup humeru ei9: et vo
cabit nomē ei9 admirabilis:
consiliarius de9 fortis: pater
futuri seculi: pnceps pacis.
multiplicabit ei9 imperiu:
et pacis no erit finis. Qm eciā
de ezechia rege requisitus pphe
cie spu tactus e vicino: quia
de infirmitate sua surgeret
pdixit: et quot annis post in
firmitatē viveret nunciavit.
Aliqn pphecie spc deest. nec
semp eor mentibz psto est:
qten9 cu hunc no habent: ag
noscant ex dono habē cu ha
bent. Unde helizeus cu flentē
sunamitē mulierē a suis pe
dibus p gyezi pueru avelli
phiberet: dixit. Dimitte illā:
anima eni ei9 in amaritudie
est: et dns celavit ~~me~~ a me et
no indicavit m. Hic qz cu eu
iosaphat de futuris requiret
et pphecie spc ei deesset: psal
teriu fecit applicari. ut pphe
cie ad hunc spc p laudem psal
modie descenderet: atqz eius
anim de futuris repleret. Vox .p.
eni psalmodie cu p intencione
cordis agit: p hanc oipoten-

deo ad cor iter parat, ut intente menti uel prophetie misteria uel compunctionis gratiam infundat. Unde scriptum est: Sacrificium laudis honorificabit me, et illic iter quo ostendam illi salutare dei. Quod enim salutare latine, hoc hebraice ihesus dicitur. In sacrificio igitur laudis fit ihesu iter ostensionis, quia cum per psalmodiam compunctio infunditur, uia nobis in corde fit, per quam ad ihesum in fine peruenitur. Sicut ipse de sua ostensione loquitur dicens: Qui diligit me diligetur a patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. Hinc quoque scriptum est: Cantate domino, psalmum dicite nomini eius, iter facite ei qui ascendit super occasum, dominus nomen ei. Ipse enim super occasum ascendit, qui mortem resurgendo calcauit. Cui dum cantamus iter facimus, ut ad cor nostrum ueniat, et sui nos amoris gratia accendat. Sciendum autem prophetie spiritum prophetis non semper adesse: etenim uir dei indicat, qui contra samariam missus mala que ei erant uentura nunciauit, qui dum prohibitus a domino in uia comedere, prophete falsi persuasione deceptus est. Quem fallax sermo non deciperet, si prophetie spiritum habuisset. Sciendum quoque est quod aliquando prophete sancti ex magno prophetandi usu quedam ex suo spiritu proferunt, et se hec per prophetie spiritum dicere suspicantur. Sed quia sancti sunt, per spiritum sanctum citius correpti, ab eo que uera sunt audiunt, et semetipsos quia falsa dixerant reprehendunt. Nathan enim prophetam sanctum uirum fuisse quis nesciat? Qui dauid regem de culpa aperte reprehendit, et que ei pro culpa essent uentura nunciauit. Qui tamen dum idem dauid quia templum uellet deo construere requisisset, illico respondit: Omne quod est in corde tuo uade et fac, quia dominus tecum est. De quo illic statim subditur: Factum est in nocte illa, et ecce sermo domini ad nathan dicens: Uade et loquere ad seruum meum dauid dicens: Hec dicit dominus deus: Numquid tu edificabis michi domum ad habitandum? Neque enim habitaui in domo ex die qua eduxi filios israel de terra egipti usque in diem hanc. Et paulo post: Cumque impleti fuerint dies tui et dormieris cum patribus tuis, suscitabo semen tuum et firmabo regnum eius. Ipse edificabit domum nomini meo. Ecce nathan propheta qui prius dixerat regi: Uade et fac, ipse postmodum per prophetie spiritum edoctus hoc fieri non posse denunciat.

et regis et suis sermonibus contradi-
cat, quia quod ex suo spiritu dixerat fal-
sum fuisse deprehendit. Quanta in re
inter prophetas veros et falsos
ista distancia est, quia prophete ve-
ri quando aliquid per suum spiritum dicunt,
hoc ab auditorum mentibus per spiritum
sanctum eruditi citius corrigunt.
Prophete autem falsi et falsa denun-
ciant, et alieni a spiritu in sua fal-
sitate permanent. Considera-
tis igitur prophecie temporibus et mo-
dis, intueri libet qualiter omni-
potens deus ad profectum hominum ire
sue moderamina dispensat.
Israheliticus quippe populus condi-
torem suum dereliquerat, et idcirco
regi babilonie in captivitate
serviebat. Cum quo tamen ezechiel
propheta in captivitatem mittitur,
quem divina gratia ita sibi placa-
bilem fecerat ut ventura que-
que per eum proferret, et afflicti men-
tem populi consolari dignaretur.
Consideremus ergo si possumus
quanta est dispensacio superne
pietatis. Quia sic iratus est
populo suo dominus ut tamen non omnino
irasceretur. Nam si iratus non esset,
in captivitatem minime tradidisset.
Et si omnino iratus esset, electos
cum illo in captivitatem non mitteret.
Sed agit hoc divina misericordia,
ut ex una eademque re ex qua
criminalibus dat flagellum, ex ea
compluribus virtutis prestet aug-
mentum. Cumque illos per tribulatio-
nem purgat, istos ex societate
tribulacionum ad maiora prome-
renda exaltat, et sic in multis
irascitur ut tamen eorum corda per in-
ductorum consolacionem consoletur, ne si om-
nino deserat, nullus post culpas
ad veniam redeat. Tenendo igitur
repellit et repellendo tenet,
quia cum hiis quos diiudicat et
simul in tribulacionem mittit quos
amat. Quis ista tante pieta-
tis viscera pensare sufficiat,
quia et culpas populi dominus sine vindic-
ta non deserit, et tamen delinquentem
populum a se funditus non repellit.
Sic cum moyses ad terram promissionis
terre exploratores duodecim
misisset, ex quibus cum decem post-
modum populo desperationem fece-
rant, idem populus in ira murmu-
racionis accensus, seductum se
a domino esse conquestus est, ut eius
cadavera iacerent in deserto.
Cui omnipotens deus iratus dixit, quia
nullus eorum terram promissionis intraret.
Quo tempore compuncti prave se egisse
cognoverunt, seseque in lacrimis af-
flixerunt, et accincti armis prius
ceperunt contra hostes ascendere,
ut repromissionis terram post lacrimas
intrare potuissent. Quibus per moy-
sen dominus dicit: Nolite ascendere
neque pugnetis, non enim sum vobiscum.

ne cadatis corā inimicis urīs
Quia in re pensandū est. si cū
ipsis nō erat? cur eos ne cade
rent ascendere phibebat? Si au
tē cū ipsis erat? quid est qd ait
nō sū vobiscū? Sed mira dis
pensacōe discipline ac misera
cū ipsis nō erat ut uincerent.
sed cū ipsis erat ne ab hostibz
perirent. O ineffabilis pieta
tis uiscera. Culpas insequit:
z tū peccantes protegit. Iratū
se indicat: z tū ab hostibz defē
dit. Sic plerūqz paruulo filio
delinquenti irascat mater. rep
hendit increpat uerberat. Sz
si huc in p̄ceps ire cōspiciet. ut
in mortis periculū ruat: manū
tendit z retinet. et quē sic irata
uerberauerat ac si nō diliget:
sic diligendo retinet. ac si ira
ta nō uerberasset. Hec in sola
ptacōe colloquētes nauigiū nri
qui int portū exaciū tenuimus: ut
ad indagandū pphecie misteria.
uelud in imensitate pelagi.
pocius uela pandim. Quod tū nō
in nra uirtute psumim: sed in
eo q̄ linguas infancium facit disertas:
qz spc dni repleuit orbē terrarū:
z hoc qd cōtinet oia sciam ht uo
cis. Ipse em ds sermo patris oi
potētis est: et qui de illo arcū accipi
ant? inuti i illo nullo mō eum
dabit uba utilia ipse ubū. qd

pro nobis incarnatū uiuit et
regnat cū patre in unitate spc sā
deus p oia secla seculoz. Amen.
Explicit omelia pma. Incipit omelia secunda
Volus pphe
tice locucōis
est ut prius psonā
tepus locūqz de
scribat. z post
modū dicē misteria
pphecie incipiat.
quatenus ad ueritatē solidius ostēden
dā z hystorie radicē figat. et post
fructus spūs p signa z allegorias
pferat. Ezechiel itaqz etatis sue
tpe indicet. Et factū est in tcesio
ano in qrto mense in quīta mē
sis. Locū qz denūcians adiungit
Cū essem i medio captiuoz iux
flumē chobar. apti sūt celi: z
uidi uisiones dei. Temp̄ eciā
captiuitatis insinuans subdi
dit. In quīta mensis ipe est annus
quītus transmigracionis regis ioa
chim. Qm ut bene psonā indi
cet? eciā genus narrat: cū subdit
Factū est ubū dni ad ezechiel
filiū buzi sacdotē. Sed pmo no
bis questio orit. cur is qui incipit
adhuc dixerat. ita exorsus est
dicens: et factū est in tricesimo
āno. Et nāqz sermo cōiunctiōis ē.
Et scim qz nō cōiungit sermo
subsequens: nisi sermoni pcedē
ti. Qui g nichil dixerat cōiunx

dicit et factum est cum non sit sermo
cum hoc quod incipit subiungat.
B.
Qua in re intuendum est. quia sicut
nos corporalia sic prophete sen
sus spiritualia aspiciunt. eis quia in
illis sunt presentia que nostre igno
rancie absencia uidentur. Un
de fit ut in mente prophetarum ita con
iuncta sint exterioribus interiora.
quatenus simul utraque uideant. et sic
que in eis fiat et intus uerbum quod au
diunt. et foras quod dicunt. Patet
igitur causa cur cum nichil dixerat
inchoauit dicens. et factum est
in tricesimo anno. quia hoc uerbum
quod foras protulit. illi uerbo quod
intus audierat coniunxit. Conti
nuauit ergo uerba que protulit uisi
oni intime. et idcirco incipit
dicens. et factum est. subiungit hoc
quod exterius loqui inchoat. ac
si ei et illud foris sit. quod intus
audit. Hoc autem quod dicit quia tre
simo anno spiritum prophetie accepit.
indicat nobis aliquid considerandum
dum. indicet quod iuxta rationis usum
doctrine sermo non suppetit. nisi
in etate perfecta. Unde et ipse dominus an
no duodecimo etatis sue in medio
inuentus est doctorum in templo
sedens non docens. Ut enim non
auderent homines in infirma eta
te predicare. ille duodecimo etatis
sue anno interrogare homines dig
natus est in terra. qui per diuinita
tem suam que angelos docet in celo.
C.
Ipsa enim ipse est dei sapientia. de ipso
angeli uidendo uiuunt. hoc quod se
piterna beatitudine satiantur.
Quod moyses quoque sub allegorie mis
terio admonet dicens. Non arabis
in primogenito bouis. Primogeni
tum enim bouis arripimus in infirma
etate primi nostri temporis bona operacio
ne. in qua tamen arandum non est. quia
cum primo adolescentie uel iuuentu
tis nostre tempore nobis a predicacione
cessandum est. ut uomer lingue
nostre proscindere non audeat terram cordis
alieni. Quousque enim infirmi su
mus continere nos intra nosmet
ipsos debemus. ne dum tenera bo
na citius ostendimus amittamus.
quia et arbusta plantata in terra que
radicata non fuerint manu tacta
citius arescunt. At si semel radicem
fixerint manus tangit et nichil
officit. uenti impellunt nec tamen
impellentes ledunt. Et constructi pa
rietes si impellantur eruuntur. si a
cuo fuerint humore siccati. Mens prius
itaque quousque ab humore prima
tis sue perfecte non fuerit exsiccata.
aliene lingue tangi manu non
debet. ne prius quam plene percipiat
perdat soliditatem suam. ne impulsa
tuat. ne uelud arbusta sine
radicibus dum plusquam tolerare uale
at concutitur arescat. Ad exemplum quoque
D.
non sunt ostendenda. ne que sunt sut

ma. Prius enim convalescere debet atque utilitatem primorum post modum demonstrare. Ne iam plantate elevata corruat. nec per vituperacionem perculsa contabescat. Nam si thimotheo dicitur. precipe hec et doce nemo adolescenciam tuam contempnat. sciendum est quod in sacro eloquio non numquam adolescencia iuventus vocatur. Unde scriptum est. Letare iuvenis in adolescencia tua. Propheta igitur ut ostendatur cuius auctoritatis sit in predicacione etatis solide esse describit. quatenus et cum vita et spiritum omnia que ad predicacionem congruunt concordare videantur. Nec contra hominem quempiam debet. quod ieremias atque daniel spiritum pueri perceperunt. quia mirabilia divina in exemplo humane operacionis non sunt trahenda. Omnipotens enim deus et linguas infancium facit disertas. et ex ore infancium et lactencium perficit laudem. Sed aliud est quod nos de doctrine usu atque disciplinam dicimus. aliud quod de miraculo scimus. Iam non si queritur ut in ipsa quoque etatis expressione misticum aliquid designetur. absurdum non est ut propheta dominum quem verbis denunciat. ipso quoque tempore etatis sue ostendat.

E. Anno tricesimo ezechielis prophete celi aperti sunt et vidit visiones dei. iuxta fluvium chobar. Quia et qui tricesimo anno etatis sue dominus ad fluvium iordanis venit. Ubi celi aperti sunt. quia spiritus sanctus in columba descendit. Et vox que de celo sonuit dicens. Hic est filius meus dilectus. in quo michi complacui. Sed ipsa hebrea verba misterium nobis ad misterium interpretandum valent. Nam chobar interpretatur gravitudo. buzi despectus vel contemptus. caldei captivantes vel quasi demones. ezechiel quippe fortitudo dei dicitur. Venit ergo ezechiel iuxta fluvium chobar. Quia enim chobar gravitudo vel gravitas dicitur. quod per chobar fluvium nisi humanum genus congrue designatur. quod ab ortu defluit ad mortem. et gravem sibi est ex peccatis que perpetravit et portat. Quia sicut scriptum est. iniquitas in talentum plumbi sedet. Omne enim peccatum grave est. quod non permittit animam ad sublimia levari. Unde per psalmistam dicitur. Filii hominum usquequo gravi corde. Scriptum quippe est de domino. quia ipse dei virtus est. et dei sapientia. Venit ergo ezechiel iuxta fluvium chobar. quia fortitudo dei per misterium incarnacionis sue misterium propinquare dignatus est peccatorum suorum pondera portanti generi humano quod ab ortu suo continue defluit ad mortem. sicut de illo per psalmistam dicitur. Et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. Iuxta quippe decursus

aquarum plantatus est. quia uir
F. lapsus incarnatus est de fluente
aquarum populorum. Ezechiel autem forti
tudinem dei. buzi uero despectum inter
pretari diximus. Sed ezechiel filius
est buzi. Quia ex illo populo incar
nari dignatus est unigenitus
dei. quem propter culpam perfidie dominus
despexerat. Fortitudo ergo dei ex con
tempti uel despecti nascitur. quia
redemptor in humanitate assumende
ex populo perfido et contempto digna
tus est. Fuit ergo in terra caldeorum.
Chaldei interpretantur ut diximus
captiuantes uel quasi demones.
Iniqui etenim ipsi qui et iniquitatem
perpetrant. et ad iniquitatem alios
persuadendo pertrahunt. nimirum
captiuantes sunt. Qui recte quoque
et quasi demones temptantur. quia qui
alios ad iniquitatem suadendo pertra
hunt. in semetipsis nullum deo
nunc ad iniquitatem suscipiunt. quam
uis demones per naturam non sint.
Fuit ergo fortitudo dei in terra chal
deorum. quia inter eos unigenitus primis
apparuit qui et in semetipsis ad
peccatum defluxerat. et ad peccata ali
os captiuantes trahebant. Sed
exposicionis sermo ad prophete perso
nam nunc redeat. Et facta est
super eum ibi manus domini. Manus uel
brachium domini filius dicitur. quia per ipsum
facta sunt omnia. de quo etiam per psal
mistam ait. Fiat manus tua ut

saluum me facias. Manus quippe
dei que per diuinitatem non facta est sed
genita. per humanitatem facta est.
ut humani generis uulnera sa
naret. Ibi ergo propheta incarna
cionem unigeniti agnouit. ubi
super se manum domini factam uidit.
Quod uero hic subditur. Et uidi et ecce G.
uentus turbinis ueniebat ab a
quilone. intuendum nobis est.
qui sit in prophete uerbis ordo
locucionis. Qui enim superius de se
ipso dixit. aperti sunt celi et uidi
uisiones dei. postea tamquam si de
alio narraret adiungit. et
facta est super eum ibi manus domini.
ac deinde quasi ad se reuertitur et
dicit. Et uidi et ecce uentus
turbinis ueniebat ab aquilone.
Quid est hoc. Quomodo ergo eze
chiel loquitur. Si per totum di
ceret de se questio non esset. Si per
totum diceret quasi de alio. nichilominus
questio non fuisset. Quid est
ergo hoc quod sic uariatur sermo prophe
ticus ut modo propheta de se lo
quatur. modo autem de ipso quasi alius
loqui uideatur. Sed sciendum
nobis est quod hii qui prophecie
spiritu replentur. per hoc quod aperta
non numquam loquuntur de se et non numquam
sic de se uerba tamquam ab aliis
proferunt. indicant quia non prophete.
sed quia spiritus sanctus loquitur per prophetam.
Pro eo enim quod per ipsos sermo

sit ipsi loquitur de se, et pro eo quod
aspirante spiritu sancto loquitur, vice
spiritus sanctus per ipsos loquitur de ipsis,
veritate attestante que dicit:
Non enim vos estis qui loquimini, sed
spiritus patris vestri qui loquitur in vobis.
h. Hinc enim Moyses ait: Erat Moy-
ses vir mitissimus super omnes
homines qui habitabant in terra.
Qui enim non dicit eram, sed
erat, profecto indicat quia is qui
per illum de illo loquebatur, alius erat.
Hinc Iohannes ait: Vidit illum
discipulum quem diligebat Ihe-
sus. Unde et Paulus, ut non
se esse qui loquebatur ostenderet, dicit:
An experimentum queritis eius qui
in me loquitur Christus? Quia ergo in
locutione prophetica alter est qui
predicit, et alter qui obsequitur,
cum de se ipso propheta loquitur, persona
obsequentis est; cum non per prophe-
tam spiritus loquitur de propheta, sub-
limitas predicentis. Recte ergo
tamquam de alio dicitur: Facta est super eum
ibi manus domini. Et de se protinus
adiungit: Et vidi, et ecce ventus
turbinis veniebat ab aquilone,
et nubes magna. Pro eo quod
ventus aquilo constringit in fri-
gore, non incongrue aquilonis
nomine torpor maligni spiritus de-
signatur. Ysaias quoque propheta tes-
tatur, qui diabolum de-
nuntiat dicens: Sedebo in monte
testamenti. Malignus enim spiritus
montem testamenti tenuit, quia
iudaicum populum qui legem accepe-
rat sibi in perfidia subiugavit.
Qui enim corda doctorum tenet in
monte testamenti diabolus
sedet, et quia in lateribus aquilonis se-
det, quia mentes hominum frigidas
possidet. Unde et sponsi voce in
canticis canticorum dicitur: Surge
aquilo et veni auster, perfla or-
tum meum et fluent aromata
illius. Cum enim iubente deo frigi-
dus spiritus recedit, calidus spiritus
mentem fidelium occupat, qui
ortum dei, id est sanctam ecclesiam, per-
flat, ut opiniones virtutum eius
ad multorum notitiam velud aro-
mata fluant. Recedente enim
aquilone, id est maligno spiritu,
spiritus sanctus mentem quasi auster replet,
qui dum calefaciendo flaverit,
statim de fidelium cordibus aromata
virtutum fluunt. Propheta ergo ea que
in fine ventura sunt conspicatus
venire ab aquilone ventum tur-
binis vidit, quia in extremo seculi
mentes hominum torporis sui fri-
gore malignus spiritus gravius occu-
pabit, quia scriptum est: Ve terre et ma-
ri, quia descendit dyabolus ad
vos habens iram magnam, sci-
ens quod modicum tempus habet.
Antiquus quippe adversarius insi-
diarum suarum molimina in fine

nis mentibus gravius exaggera-
vit. Contra autem excrescentem
superbiam incarnacio manifesta-
ta est humilitatis dei. atque huma-
num genus a suo languore sana-
vit. Hinc magna apparuit po-
tencia medici. cum languor
crevit egroti. Bene autem ma-
lignus spiritus in inicio veteris vocat-
tur turbinis. Turbo quippe edi-
ficium quod tangit concuciendo sub-
ruit. et omnis antiqui hostis temp-
tacio que agitur in mente veteris
est turbinis. quia hanc concuciendo
per desideria a statu sue rectitudinis
evellit. Ecce nos ista reticen-
tes que humano generi erunt ab
hoste callido in fine vetustatis.
ad solam iudeam ex qua propheta fu-
it et eius predicacionem prophetando
conspicit verba vertimus. que incar-
nato domino tanto gravius ab aqui-
lone ventum turbinis pertulit.
quanto a sua rectitudine concussa
per torporem mentis in perfidia
frigida permansit. Ventus ergo tur-
binis ab aquilone venit. cum multi-
tudinem iudeam spiritus malignus spiritus in
temptacione concussit. Unde et recte
subditur. Et nubes magna. Quia
quanto quisque plus exaltatur in ce-
dulitate. tanto amplius exce-
cari meruit in ignorancie sue
caligine. Redemptorem quippe
humani generis quem in lege et

prophetis spectaverunt. videntes
negabant. Unde actum est ut eorum
mens magna ignorancie nu-
be tegeretur. ne hunc post-
modum venientes agnoscerent. quem et
denunciare poterant et ama-
re renuebant. Nam cum modo
eius virtutes et miracula modo
autem passiones aspicerent. in
infidelium cordibus nubes magna
ab aquilone venerat. quia ex
pravo suo frigore propter infirmi-
tatem passionis illius et inter sig-
na caligabat. Quid vero ex illa
nube magna caliginis sit secu-
tum subiungitur. cum protinus dicitur.
Et ignis involvens. Ignis u-
no nomine cum per significacionem dicitur
aliquando spiritus. aliquando autem malicia
mentis designatur. De bono nam-
que igne scriptum est in evangelio.
Ignem veni mittere in terram. Et quid
volo nisi ut accendatur. Ignis
quippe in terra mittitur. cum per ar-
dorem spiritus sancti afflata terrena
mens a carnalibus desideriis
suis crematur. De malo autem
igne dicitur. Et nunc ignis ad-
versarios consumit. Quia cor
pessimum ex sua malicia tabes-
cit. Sicut enim ignis amoris men-
tem erigit. ita ignis malicie
involvit. Quia et spiritus sanctus cor
quod replet elevat. et ardor ma-
licie ad inferiora semper inclinat.

R.

L.

M. Judea igitur nube ignorantiae suae caecata, quae mox ad persecutionis nequitiam erupit, igne suo involuta est, quae in obligatione se nequitiae per eandem ipsam crudelitatem quam exarsit implicavit. Ventus ergo turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis involvens, quia ex torporis sui frigore ad ignorantiae suae caliginem perducta, usque ad malitiam persecutionis erupit. Unde et per alium quoque prophetam dicitur: Quid tu vides? Qui illico respondit: Ollam succensam ego video, et faciem eius a facie aquilonis. Judeorum quippe mens in persecutione fervens atque in crudelitate malitiae undas cogitationum volvens, quid aliud quam olla succensa fuit? Cuius facies a facie aquilonis dicitur esse, quia si se adverso spiritui per torporem mentis non subderet, contra bonos in tanta malitia non exarsisset. Nubem itaque sequitur ignis involvens, quia in eis caecitatem mentis secuta est crudelitas persecutionis. Si enim cognovissent, numquam dominum gloriae crucifixissent. Sed ignis alibi arsit, atque alibi splenduit. Nam subditur:

N. Et splendor in circuitu eius. Dum enim persecutio in Judea agitur, sancta apostolorum praedicatio in universo mundo dispersa est, sicut ipsi dicunt: Vobis missum fuerat verbum dei, sed quia indignos vos iudicastis, ecce imus ad gentes. De crudelitate ergo malitiae quae Judeae mentem concremaverat, omnipotentis dei lux sparsa sit, quia per hoc quod illa redemptorem suum et membra eius persecuta est, sanctis apostolis praedicando dispersis, nos qui in Judeae circuitu positi in tenebris fuimus, dono caelestis gratiae splendorem veri luminis invenimus. Unde scriptum est: Sedentibus in tenebris et umbra mortis, lux orta est eis. Iste itaque ignis malitiae qui in Judeorum cordibus arsit in persecutione, postquam sanctos apostolos saeviendo afflixerat, in ipso se exstinxit auctore ac redemptore generis humani. Unde subsequitur: Et de medio eius quasi species electri, id est de medio ignis. Quid per electri speciem nisi Christus Jhesus mediator dei et hominum designatur? Electrum quippe ex auro et argento est. In electro dum aurum argento miscetur, argentum ad claritatem crescat, aurum vero a suo fulgore pallescat. Illud ad claritatem proficiat, hoc a claritate temperatur. Quia ergo unigenito dei filio natura divinitatis unita est natura nostra, in qua adunatione humanitas ad maiestatis gloriam excrevit, divinitas vero a suo ful-

gore pollicat

gdis potencia humanis se oculis
temperavit · pro hoc quod humana na
tura clarior facta est : qui per au
Q. rum erunt argentum · Et quia divini
tas a fulgore suo nostris est ac
pectibus temperata : qui aurum nob
pallunt per argentum · Illa enim na
tura inmutabilis que in se manens
innovat omnia : si ita ut est nobis
apparere voluisset : fulgore suo
nos incenderet pocius quam reno
varet · Sed claritatem sue magni
tudinis temperavit oculis nostris dominus :
ut dum nobis eius claritas temperatur :
nostra infirmitas per eius similitudinem
in eius luce clarescet : ac per acceptam
graciam ut ita dicam sue similitudinis
colorem mutaret · Quasi species elec
trum in igne est : deus homo factus in per se
quicione · Sequitur · Et in medio eius
similitudo quatuor animalium · Quod in me
dio eius dicatur sive electri sive ig
nis nichil obstat intelligi : quia
quatuor hec animalia sancta scilicet ewange
liste · et ex eiusdem domini incarnaci
one ad fidei virtutem solidati sunt :
et igne persecucionis multis tribu
lacionibus afflicti · Ut si quis hoc
quod de primo domini adventu diximus
etiam de secundo velit accipere : celeri
assensu sequendus est : quia sepe prophe
p. cie spiritus in uno quod loquitur multa
simul intuetur · Ventus enim tur
binis ab aquilone venit : quia nimirum

causa peccatorum exigit ut districti
iudicii concussio omnia simul elemen
ta perturbet : terrorem perturbacio
nis ultime inde venire dicatur ṽa
gnatur · Nam quia ad feriendas fri
gidas peccatorum mentes iudicium per
turbacionis ultime agitur : recte ab
aquilone ventus turbinis venire perhi
betur · Que mirabilis concussio aperte
ventus turbinis dicatur : quia in illo die
auctor qui tunc in carne mortali
inventi fuerint : in pavore ni
mio corda concucient · Tunc enim
cepit impleri quod scriptum est · sol obscu
rabitur et luna non dabit lumen
suum · et stelle cadent de celo et
virtutes celorum commovebuntur : quia
mens est hominis et etiam iudicias sen
tenciam non formidatis : Ibi enim
tunc cuncta simul peccata ante oculos
redeunt : ibi omnia que cum delecta
cione acta sunt ad memoriam cum pa
vore revocantur : ibi caligo cogi
tacionis misere ex pena proprie
dampnacionis est · Unde et sub
ditur · Et nubes magna · Tunc
quippe ex peccatorum memoria sensum
mentis deprimit caligo cecitatis :
cum unigenitum dei filium in forma
divinitatis conspicere reprobi non
permittuntur · Videbunt enim in quem
transfixerunt : et tollatur impius ne
videat gloriam dei · Ubi et aperte sub
iungitur · Et ignis involvens · Quia q.

videlicet ignis ille iudicii qui celum aerem et terram concremat. peccatores iam in sua superbia non permittit ergi sed involuit. quos procul dubio in pena sue dampnacionis constringit. Et splendor in circuitu eius quasi fulgur. sicut exit ab oriente et paret usque in occidentem. ita erit et filii hominis adventus. ubi nullus tunc a iudicio in sua mente latere permittitur. quia ipso iudicis fulgore penetratur. de quo mox iudice subditur. Et de medio eius quasi species electri. id est de medio ignis. Ipse enim angelis atque archangelis omnibus quia virtutibus presidens redemptor noster qui velud in electri similitudine unus ex utraque natura et in utroque natus et deus permansit cum patre et ad redempcionem nostram factus est mortalis cum hominibus in suo tunc terrore videbitur. ei quia ignis iudicii in reproborum iudicio famulatur. Hinc enim scriptum est. Dies domini declarabit. quia in igne revelabitur. Hinc psalmista ait Deus manifeste veniet. deus noster et non silebit. et in circuitu eius tempestas valida. Hinc petrus apostolus dicit. Adveniet dies domini sicut fur. in quo celi magno impetu transient. elementa vero ignis ardore solventur. Quia ergo nunc sancti homines qui mundum perfecte reliquerunt iudices venient. apte mox subditur. Et in medio eius similitudo quatuor animalium. Quos enim per quatuor animalia nisi quatuor ewangeliste significantur. Nec inmerito per quatuor ewangelistas omnes perfectimus exprimuntur. quia omnes qui modo in ecclesia perfecti sunt. perfectionis sue rectitudinem per eorum ewangelium didicerunt. De medio enim eius similitudo quatuor animalium. quia illi tunc corpori eius uniti eius maiestati coniuncti et simul cum eo iudices videbuntur. qui modo perfecta opera iam ewangelica precepta sequi sunt. Hinc est quod de ipsis sanctis apostolis dicitur Vos qui secuti estis me in regeneracione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Hinc ysaias ait. Dominus ad iudicium veniet cum senioribus populi sui. Hinc salomon de ecclesia loquitur dicens Nobilis in portis vir eius. cum senatoribus terre. Huius itaque sanctis sub brevitate in adventus primi ordine sicut cepimus exequentes. ad ewangelistarum personas in expositione redeamus. Sequitur. Et hic aspectus eorum similitudo hominis in eis. Quis hoc loco homo describitur. nisi ille de quo scriptum est. Qui cum in forma dei esset non rapinam

arbitratus est esse se equalem
deo. sed semetipsum exinanivit
formam servi accipiens. in simili
C. tudine hominum factus et habitu
inventus ut homo. Hec itaque
animalia ut surgere ad sanctitatis virtu
tes valeant. ad huius hominis simili
tudinem tendant. Sancta enim
non essent. si huius hominis similitudi
nem non haberent. Quicquid in eis
de visceribus pietatis. quicquid de
mansuetudine cordis. quicquid de
zelo rectitudinis. quicquid de custo
dia humilitatis. quicquid de fervore
caritatis est. hoc ab ipso miseri
cordie fonte. ab ipsa radice
mansuetudinis. ab ipsa virtute
iusticie. id est a mediatore
dei et hominum deo domino traxerunt.
Huius se hominis similitudinem habere
egregius predicator ostendit di
cens. Imitatores mei estote.
sicut et ego Christi. Ad eius similitu
dinem nos surgere ammonet cum
dicit. Primus homo de terra terrenus.
secundus homo de celo celestis. sicut
portavimus ymaginem terreni.
portemus et ymaginem eius qui
de celo descendit. Sanctus enim
quisque in tantum ad huius simili
tudinem hominis ducitur. in
quantum vitam sui redemptoris imi
tatur. Nam ab eius mandatis atque
operibus discordare. quid aliud

est quam ab eius similitudine longe rece
dere. Plangunt enim mala delinquen T.
cium predicatores sancti. sed de ipso ca
pite nostro scriptum est. quia flevit sup
ra Iherusalem. Gaudent de bonis acti
bus subditorum. et tamen operantes
diligunt. sed de redemptore nostro
scriptum est. quia dum adolescens quidam
diceret. hec omnia custodivi a iuven
tute mea. magis dilexit eum.
Portant illatas contumelias
predicatores sancti. sed cum redemptori
nostro dicerent demonium habes.
non iniuriam reddidit. sed mansuete
respondit dicens. Ego demonium
non habeo. Fervent zelo rectitu
dinis predicatores sancti. sed redemp
tor omnium flagello de resticulis
facto ementes et vendentes eiecit
de templo. cathedras vendenti
um columbas evertit. et nummu
lariorum effudit es. In omni quod for
titer agunt. humilitatem tota inten
cione custodiunt. sed per redemp
torem nostrum dicitur. discite a me
quia mitis sum et humilis corde. Perse
cutores quoque diligunt predicatores
sancti. sed ipse auctor et redemptor
omnium in passione positus. pro perse
cutoribus intercedit dicens. Pa
ter ignosce illis. quia nesciunt
quid faciunt. Membra sua po
suit in passione pro fratribus. sed pro
electorum vita usque ad mortem

·V· sicut tradidit auctor vite. Dicitur ergo de sanctis animalibus: quia similitudo hominis in eis est: quia quamvis mira que sunt, hoc in eis est de ipse similitudinis: id est de virtute imitacionis est. Caput quippe omnium nostrum redemptor noster est. Et per salomonem dicitur: Oculi sapientis in capite eius: stultus autem in tenebris ambulat. Tunc enim in capite oculos habemus: cum mira redemptoris nostri tacita cogitacione conspicimus: et cum omnis nostra intencio in eius imitacione se erigit: ne si vias eius aspicere oculus mentis neglexerit: stans quasi in tenebris erroris cadat. Ad huius similitudinem hominis singulare festinabat propheta cum diceret: In mandatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. Qui etenim vias domini tacitus in mente considerat: et sese exercere in mandatis illius festinat: quid aliud in semetipso nisi ymaginem novi hominis reformat? Quod quia in illorum cordibus incessanter agitur: recte nunc de animalibus dicitur: Similitudo

·X· hominis in eis. Post hanc vero similitudinem que nunc in moribus tenetur: quandoque ad similitudinem glorie pervenitur. Hinc enim iohannes dicit: Nunc enim filii dei sumus: et nondum apparuit quid erimus. Scimus autem quoniam cum apparuerit: similes ei erimus. Qui mox unde hoc fieri valeat adiungit dicens: quoniam videbimus eum sicuti est. Esse etenim dei est eternum atque incommutabile permanere: nam omne quod mutatur desinit esse quod erat: dei vero esse est esse. Dicitur Inde ad moysen dicitur: Ego sum qui sum: et dices filiis israel: Qui est misit me ad vos. Iacobus quoque ait: Apud quem non est transmutacio: nec vicissitudinis obumbracio. Itaque per iohannem dicitur: Similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est. Quia per hoc quod aspicimus eius essenciam nature: a nostra mutabilitate liberati: fugiunt eius eternitate. Immutabimur quippe in ipso quem videbimus: quia morte carebimus videndo vitam: mutabilitatem nostram transcendendo videndo immutabilem: corrupcione nulla tenebimur videndo incorrupcionem. Erit autem tunc similitudo hominis eciam in corporibus nostris. Hinc etenim per paulum apostolum dicitur: Nostra conversacio in celis est: unde eciam salvatorem expectamus dominum nostrum ihesum christum: qui reformabit corpus humilitatis nostre: configuratum corpori claritatis sue. Erunt ergo tunc electorum corpora claritati dominici corporis configurata: que etsi equalitatem glorie eius non habent per naturam: similitudinem

tis conformationis eius habebunt per
gratiam. Quia itaque similitudo mire
eius nunc in moribus tantum habetur elec
torum: et in resurrectione sequitur
similitudo eternitatis in mente. quando
videbimus eum sicuti est: et quia simi
litudine quoque illius etiam corpora nostra
percipient configuratione: dicitur facies
de animalibus sanctis: similitudo hominis in
eis. Hec nos in expositionis ex
ordio prelibasse sufficiat: ut
loquendi virtus silencio refota:
ad indaganda que sequuntur robus
tior exsurgat: per ipsum quoque
ipsum de quo loquimur habemus adiuto
rem: qui vivit et regnat per omnia secula
seculorum. Amen. Explicit omelia
secunda. Incipit tercia

Sancta quatuor animalia
que per prophete
spiritum futura previ
dentur subtili nar
ratione describuntur:
cum dicitur Quatuor facies uni: et
quatuor penne uni. Quid per faciem
nisi noticia: quid per pennas nisi
volatus exprimitur. Per faciem quippe
unusquisque cognoscitur: per pennam vo
lucrum corpora sublevantur.
Facies itaque ad fidem pertinet:
penna ad contemplationem. Per fidem
namque ab omnipotenti deo cognos
cimur: sicut ipse de suis ovibus
dicit. Ego sum pastor bonus:
et cognosco meas: et cognoscunt me
mee. Qui rursus ait. Ego scio quos
elegerim. Per contemplationem qua
super nosmetipsos tollimur: quasi in
aere levamur. Quatuor enim facies
uni sunt. Quia si queras quid mat
theus de incarnatione domini senciat:
hoc nimirum quod marcus lucas
et iohannes. Si queras quid iohannes sen
ciat: hoc procul dubio quod lucas
marcus et matheus. Si queras
quid marcus: hoc quod matheus
lucas et iohannes. Si queras quid lucas
sentit: hoc quod iohannes matheus et mar
cus. Quatuor ergo facies uni sunt:
quia noticia fidei qua cognoscuntur
a deo: ipsa est in uno que est simul
in quatuor. Quicquid in uno invenis:
hoc in omnibus simul quatuor recognos
ces. Et quatuor penne uni: quia omnipo
tentis dei filium dominum ihesum christum
simul omnes concorditer predicant: et ad
divinitatem eius mentis oculos leva
tes: penna contemplationis volant.
Evangelistarum ergo facies ad huma
nitatem domini pertinet: penna ad divinitatem:
quia in eum quem corporeum aspiciunt:
quasi faciem intendunt. Sed cum hunc incir
cumscriptum atque incorporeum
ex divinitate annunciant: per contempla
tionis pennam quasi in aere levantur.
Quia itaque una est fides incarna
tionis eius in omnibus: et par contemplatio
divinitatis in singulis: recte nunc

B. dicitur. Quatuor facies uni et quatuor penne uni. Sed quantus esset si faciem atque contemplacionem dei habentes predicatores illius sancta opera non haberent. Unde sequitur. Et pedes eorum pedes recti. Quid per pedes nisi gressus actuum designatur. Quatuor animalium pedes recti esse describuntur: quia sanctorum ewangelistarum atque omnium perfectorum opera ad sequenda iniquitatem non sunt retorta. Hii autem pedes rectos non habent: qui ad mala mundi que reliquerant reflectuntur: de quibus scriptum est. Canis reuersus ad uomitum suum: et sus lota in uolutabro luti. Dolebat de quibusdam doctor egregius quod pedum rectitudinem retro retorserant: quibus per increpacionem dicebat. Quomodo iterum conuertimini ad infirma et egena elementa: quibus denuo seruire uultis: Dies obseruatis et tempora et annos. Timeo ne forte sine causa laborauerim in uobis. Et alios ammonet dicens. Propter quod remissas manus et soluta genua erigite: et rectos facite gressus pedibus uestris. Ut non in eisdem sanctis predicatoribus uite grauitas fortitudo atque discrecio monstraretur: illic subiungitur.

C. Et planta pedis eorum: quasi planta pedis uituli. Quia enim predicatores sancti bouis nomine designantur: docet apostolus paulus legis testimonium exponens: non obturabis os bouis triturantis. In sanctis ergo predicatoribus planta pedis est uituli: quia sancti mature incedens et fortis et diuisa: quia unusquisque predicator et ueneracionem habet in maturitate: et fortitudinem in opere: et diuisionem ungule in discrecione. Non enim talis eius predicacio accipitur si leuis in moribus esse uideatur: et nulla est maturitatis obseruacio: si contra aduersa omnia non fuit operis fortitudo. Uirtutis autem meritum operis fortitudo amittit: si discreta intelligencia non fuit. Ecce enim sacram scripturam legimus: si omnia ad litteram seruamus: uirtutem discrecionis amisimus. Si omnia ad spiritualem allegoriam ducimus: sub discrecionis stulticia ligamur. Tegunt enim sacra eloquia predicatores sancti: et aliquando in historia litteram suscipiunt: aliquando non per significacionem littere spiritum requirunt: et modo bona factorum precedencium sicut iuxta litteram inueniunt imitantur: modo quedam que iuxta historiam imitanda non sunt spiritualiter intelligunt: et ad profectum tendunt. Quid ergo predicatores sancti in suo opere: nisi in pede ungulam findunt. De quibus apte dicitur. Et scintille quasi aspectus eris candentis. Eris metallum ualde sonorum est. Et recte uoces predicatorum eri comparantur: quia in omnem terram

erunt soni eorum: et in fines orbis terre
uerba eorum. Bene es candens dicitur:
quia uita predicatorum sonat et ardet.
Ardet enim desiderio: et sonat uerbo
Es igitur candens: est predicatio sancta
sancti. Quia de candente ere sintille
prodeunt: quia de eorum exhortatione
uerba flammancia ad aures au
diencium prodeunt. Recte autem uerba
predicatorum sintille appellate sunt:
quia eos quos in corde tetigerit
incendunt. Considerandum quoque est
quod sintille subtiles ualde et tenu
es sunt: quia cum predicatores sancti de
celesti patria loquuntur: non tantum
ualent aperire uerbo quanto possent
ardere desiderio: ex eorum lingua
quia quondam ad nos sintille ueniunt:
quia de celesti patria in eorum uoce
uix tenue aliquid cognoscitur: quod
tamen ab eis non tenuiter amatur:
neque enim celestem gloriam aut tantum
uidere sufficiunt quantum est: aut
tantum loqui preualent quantum uident.
Candens enim es sintillas proiciat:
quia uix tenuiter predicator loqui
sufficiat: hoc unde fortiter ipse
ignescat. Diuina autem pietate
agitur: ut ex ipsis sintillis tenuis
simis audientis animus inflam
metur: quia sunt quidam qui dum
parua audiunt: maiori desiderio
replentur: et inde perfecte in dei
amore ardent: unde uix te//

Residuum huius omelie sancti gregorii pape die sancti marci euangeliste

nuissimas uerborum sintillas acce
perunt. Verbum quippe predicacionis
semen in corde audientis est: et
auditor bonus inde profert post
modum magnam messem sciencie:
unde paruum prius acceperat seme
lingue. Cui rei conuenit factum
in uidua ab helizeo propheta mi
raculum: que ne duos filios aufe
rente creditore amitteret: prophete
dictis obediuit: et ex eo quod paruum
olei habebat per uasa uacua ef
fudit: que cuncta post usque ad
summum repleta sunt: et ex eorum re
plecione mulier a debito credito
ris sui est soluta. Que uidelicet
mulier quam aliam nisi sanctam ecclesiam
signat: duorum populorum id est iudai
ci et gentilis quasi duorum filiorum
matrem. Que prius ex primo ope
re callidi hostis persuasione quasi quo
dam peccati nummum a creditore
acceperat: et duos quos genuit in
fide amittere filios timebat.
Prophete uerbis et scripture sacre
preceptis obediens: ex paruo
quod habebat olei quia uacua ua
sa infudit: quia dum ab unius
ore doctoris paruum de amore
diuinitatis multorum uacue mentes
audiunt: exuberante gratia un
guento diuini amoris usque ad sum
mum replentur: et iam nunc multorum
corda que prius fuerunt uacua

E

uascula ungento que plena sunt: que ex paucitate olei solummodo infusa uidebantur: quod dum aliis atque aliis datur: et ab auditoribus accipitur: excepta uidelicet sunt cum caelestis creditoris sine iam debito non tenetur.

F. Sequitur. Et manus hominis sub pennis eorum in quatuor partes. Possunt hoc loco quatuor partes regionis quatuor partes mundi accipi: scilicet oriens occidens meridies et septentrio: quia sanctorum predicatio auctore deo in cunctis mundi partibus effusa est. Possumus etiam per quatuor partes principales quatuor uirtutes accipere: ex quibus reliquae uirtutes oriuntur: uidelicet prudenciam fortitudinem iusticiam atque temperanciam. Quas nimirum uirtutes tunc uere aliter accipimus: cum eas ordine custodimus. Prima quippe prudencia: secunda fortitudo: tercia iusticia: quarta temperancia est. Quid enim prodest prudencia: si fortitudo desit? Parare enim cuique quod non potest facere: pena magis est quam uirtus. Sed qui prudenter intelligit quod agat: et fortiter egit quod intellexit: iam procul dubio iustus est. Sed eius iusticiam temperancia sequi debet: quia plerumque iusticia si modum non habet: in crudelitatem cadit. Ipsa ergo iusticia uera iusticia est: que se temperancie freno moderatur: ut in zelo quo quis feruet sit eciam temperans: ne si plus feruescat perdat iusticiam cum seruare moderamina ignorat. Due autem sunt sanctorum predicatorum uite: scilicet actiua et contemplatiua: sed actiua prior est tempore quam contemplatiua: quia ex bono opere tenditur ad contemplacionem. Contemplatiua maior est merito quam actiua: quia in hac in usu presentis operis laborat: in illa uero sapore intiore uenturam iam requiem degustat. Quid itaque per manus nisi actiua: et quid per pennas nisi contemplatiua uita designatur? Manus igitur hominis sub pennis eorum est: id est uirtus operis sub uolatu contemplacionis. Quod bene in ewangelio due ille mulieres designant: martha scilicet et maria. Martha enim satagebat erga frequens ministerium: maria autem sedebat ad pedes domini et uerba eius audiebat. Erat autem una intenta operi: altera contemplacioni. Una actiue uite seruiebat per exterius ministerium: altera contemplatiue per suspensionem cordis in uerbo. Et quamuis actiua bona sit: melior est tamen contemplatiua: quia ista cum mortali uita deficit: illa uero in inmortali uita

·S·
plenius excrescat. Unde dicitur. Maria
optimam partem elegit: que non au
feretur ab ea. Quia igitur activa
minor est merito quam contemplativa:
recte nunc dicitur: manus hominis sub
pennis eorum. Nam et si per activam
boni aliquid agimus: ad celes
te tamen desiderium per contemplativam
volamus. Unde et apud moysen
activa servitus est: contemplati
va autem libertas vocatur. Et cum
utraque vite ex dono sint gratie:
quamdiu tamen inter proximos vivimus:
una nobis in necessitate est: altera
in voluntate. Quis enim cognos
cens deum ad eius regnum quod dua
rum est omnium ingreditur: non prius
bonum operetur. Sine contemplativa
ergo vita intrare possunt ad celestem
patriam: qui bona que possunt ope
rari non negligunt: sine activa
autem intrare non possunt: si negli
gunt operari bona que possunt.
Illa non in necessitate: hec in vo
luntate est. Illa in servitute:
ista in libertate. Hinc est enim
quod ad moysen dicitur. Si emeris
servum hebreum: sex annis ser
viet tibi: in septimo egredietur
liber gratis. Cum quali veste
intraverit: cum tali exeat: si
habet uxorem: et uxor egredietur
simul. Sin autem dominus suus de
derit ei uxorem et pepererit
filios aut filias: mulier et liberi
erunt domini sui: ipse vero exibit cum
vestitu suo. Quod si dixerit servus
diligo dominum meum et uxorem ac
liberos non egrediar liber: of
feret eum dominus diis et applicabitur
ad ostium et postes: perforabitque
aurem eius subula: et erit ei servus
in seculum. Paulo latius textum

·I·

dicimus: ut distinctionem servitu
tis atque libertatis in utraque vita
monstremus. Quod onerosum esse non
debet si hec exponendo exequimur:
unde hec que dicimus affirmemus.
Hebreus enim transiens interpretatur:
et servus hebreus emitur: quando
unusquisque qui iam mente ab hoc seculo
transit servitio omnipotentis domini sub
ditur. Ille etenim vere deo servire ap
petit: qui ab hoc seculo mente tran
sire didicit. Hic moyses vivit
ut videtur visum: sic david cum videret
impium exaltatum et elevatum sicut
cedros libani: transivit et ecce non
erat: quia iniquus potentias esse mag
num fortitudine credimus: nisi ad ma
nens seculum mente transeamus.
Servus vero hebreus emptus sex
annis servire precipitur: ita ut in
septimo liber exeat gratis. Quid
enim per senarium numerum: nisi acti
ve vite perfectio designatur? Quid
per septenarium: nisi contemplativa vita
exprimitur? Sex annis servit et

septimo egreditur liber: quia per activam quam perfecte exhibuit: ad contemplativam vitam liber tulit. R. Et notandum quod gratis liber egreditur: quia hii postquam omnia fecerunt dicunt se inutiles servos: eis procul dubio sicut activa fuit ex munere: ita est ex gratia contemplativa. Cum quali veste intraverit: cum tali exeat: quia omnino vitandum est. ut unusquisque usum in hoc quod incipit perseveret: atque usque ad finem operis: in ea quam inchoavit intentione perduret. Ille quippe ad contemplativam tulit: qui in activa vita intentionis sue vestem ad deteriora non mutavit. Et sunt nonnulli qui prius quam omnipotentis dei servicio in sancta conversatione socientur: iam bona operari diligunt. Sunt vero alii qui bona opera postquam ad servicium omnipotentis dei venerint: discunt. Qui igitur operacionem bonam et prius quam ad servicium dei veniret habere studuit: hebreus servus cum uxore emptus est. Et plerumque is qui talis emptus est potest ad contemplativam vitam tendere: et tamen activam non deserere: unde et illic subditur: Si habens uxorem: et uxor egredietur simul. Cum eo enim uxor ad libertatem egreditur: quando is qui ad contemplativam pervenit: etiam foras actionem boni operis

quam prodesse et aliis potest non relinquit. Si autem dominus dederit illi uxorem et pepererit filios et filias: mulier et filii eius erunt domini sui: ipse vero exibit cum vestitu suo. Servo empto dominus dat uxorem: cum praedicator quisque cum quem omnipotentis dei viri magisterium suscepit: bone actioni coniungit. Et praedicatores domini dicuntur: sicut helyzeo prophete de praedicatore dicitur: Hodie quod dominus tuus tollet a te. Uxor vero servi empti tunc filios et filias parit: cum actio fortes vel teneros fructus generat. Sed mulier que a domino data est eiusdem domino cum filiis remanet: ipse vero servus exit cum vestitu suo: quia bona actio vel etiam bone actionis fructus praedicatoris mercedi reputantur: ipse vero in dulcedine sui intencione perdurans: per supernam graciam ad contemplacionem liber egreditur. Quod si dixerit servus: diligo dominum meum et uxorem ac liberos: non egrediar liber. Servus dominum suum diligit: cum praedicator ubi sui collocatur mente custodit. Uxorem quoque amans et liberos liber egredi recusat: cum activam vitam eo quod fructus diligens tenere ad contemplativam vitam non vult: quia bona se habere mitteret in sui servitute

considerans ad libertatis quietem recusat recedere. Quem offert cum dominus domino et applicat ad hostium et postes, et perforet aurem eius subula, et sit eius servus in seculum. Is enim qui in activa disposuit vitam perducere a domino domino offertur, qui a predicatore suo antiquorum patrum dictis imbuitur, qui nobis in via dispositis dei sacerdotes sunt. Atque ad ostium et postes tabernaculi ducitur, ut de ingressu habitaculi altius aliquid studeat, et tremendi iudicii diem subtiliter agnoscat, ne per bona que facit hominibus placere appetat. Huic quoque auris eius subula perforatur, dum mens unius timoris subtilitate penetratur, ut ubi acumine tuctira per omne quod agit nomine ingressum regni semper attendere, et qui ab ostio et poste tabernaculi perforatam aurem portare. Qui est servus in seculum, ut esse post seculum liber possit. In seculum etenim servus est, qui per activam vitam hominibus servire disposuit, ut post seculum ad libertatem veram valeat pervenire, de qua per Paulum dicitur: Quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei. Hec etenim in nobis vera libertas est, cum ad gloriam filiorum dei adoptio nostra pervenit. Huic vero non solum activa vita in servitute est, sed perventum adhuc perfecto non optinet sed imitatur, quia illa quies intima in enigmate videtur. Ipsa contemplatio tamen in quantalibet sit angustia, vite active iam valde latior atque sublimior ad quandam mentis libertatem transit, quia temporalia non cogitans sed eterna. Quia itaque per contemplativam vitam ad superiora evolat, et active vite longe superius est, quadam ut dicam dignitate securitatis sue patescit. Unde et apte nunc dicitur: Et manus hominis sub pennis eorum. Si vero in hoc loco homo redemptor noster accipitur, manus hominis sub pennis eorum est, quia is deus homo factus, qui mentes predicatorum ad celestia sublevat, fecit illa que apparent alia ha non volaret. Nec immerito manus hominis esse sub pennis dicitur, quia de eodem redemptore nostro scriptum est: Qui cum sit splendor glorie et figura substantie eius, portans quoque omnia. Eius ergo manus corda nostra portat, cuius manus in contemplatione nos sublevat. Sicut enim ut deus omnipotens verbum super homines homo factus, humana corda ad contemplandam ubi excellentiam

non uolarent. Unde quia excelse sunt
hominum mentes, inde inter
homines apparuit humilis deus. Di-
citur itaque de sanctis animalibus. Et
manus hominis sub pennis eorum.
De quibus adhuc subditur. Et
facies et pennas per quattuor partes
habebant. iuncte quoque erant penne
eorum alterius ad alterum eorum.
Per quattuor partes facies et pen-
nas habent, quia in cunctis mun-
di regionibus predicantes demon-
strant quicquid de humanitate
quicquid de diuinitate nostri redempto-
ris senserunt. Cum deum incarna-
tum ubique predicant, in qua-
tuor mundi partibus facies demon-
strant. Dum quia cum esse unum
cum patre et spiritu sancto annuntiant,
ubique pennas contemplationis uo-
lant. Quorum penne iuncte sunt
alterius ad alterum, quia omnis eorum
uirtus omnis sapientia qua electos ho-
mines contemplationis siue uolatu
transcendunt, mutuam sibi
in pace atque unanimitate con-
iungitur. Unde scriptum est. Que de
sursum est sapientia primum quidem pu-
dica, deinde pacifica. Et iterum
eisdem predicatoribus ueritas dicit.
Habete in uobis sal, et pacem
habete inter uos. Penne ergo anima-
lium alterius ad alterum iunguntur,
quia sanctorum predicatorum uirtus atque
sapientia mutuam sibi in caritatis
atque concordie pace sociantur.
Penna enim alterius ab altero discederet,
si in hoc quod unusquisque in sapientia
euolat, habere pacem cum altero re-
cusaret. Sequitur. Non reuertebantur
cum incederent, sed unumquodque an-
te faciem suam gradiebatur. Pennata
animalia incedentia predicatores sancti
cum incedunt minime reuertuntur, quia
sic a terrenis actibus ad spiritualia
proficiunt, ut ad ea que reliquerant
nullatenus ultra reflectantur.
Quasi enim per quandam uiam eis
incedere est mente tendere ad
meliora. Quo contra de reprobis
dicitur. Quia reuersi sunt corde
in egiptum. Et per semetipsum ue-
ritas dicit. Nemo mittens ma-
num suam ad aratrum et aspiciens
retro, aptus est regno dei.
Manum quippe in aratrum mittere
est quasi quodam compunctionis uomere
ad proferendos fructus terram sui
cordis aperire. Sed retro post
aratrum aspicit, qui post exor-
dium boni operis ad mala reuertitur
que reliquit. Quod quia electis dei
minime contingit, recte nunc per prophe-
tam dicitur. Non reuertebantur cum in-
cederent. Que cum non reuerte-
bantur incedebant, cum subiungit. Unum-
quodque ante faciem suam gradiebatur.
Ante nos enim eterna sunt, post nos

temporalia. Quia et illa pergentes inveni-
mus, et ista recedentes quae post
dorsum relinquimus. Unde et magnum
illud penetratum celi dicebat, quod
usque ad celi tertii secreta vola-
verat: Unum vero quae retro oblitus
in ea quae sunt ante extendens me,
sequor ad palmam supernae voca-
tionis. In anteriora enim extensus
eorum quae retro oblitus fuerat, quia
temporalia despiciens sola quae sunt
eterna requirebat. Ante faciem ergo
suam gradiuntur animalia sancta, quia et
ea quae reliquerunt nullo iam appe-
titu respiciunt, et in eternis quae
appetunt sub contemplationis suae
oculo boni operis pedem ponunt.
Quisquis itaque iam ante faciem suam
ambulare decrevit, ei magna
consideratione pensandum est quod
aliter retrospicitur ex opere atque
aliter ex cogitatione. Sunt enim quidam
qui magna deliberant, et pro
rerum suarum consilio multa ex his
quae possident egenis distri-
buere pertractant, ut culpas su-
as ante Dei oculos misericordiae
visceribus redimant. Iam quasi hoc
operari inchoant, et plerumque
dum operantur, paupertatis timor
eorum animum concutit, atque timentes
ne egeant, erga egentes tena-
ces fiunt, seseque ab ea quam ce-
perant bona operatione suspendunt.

Hii nimirum incedentes reversi
sunt, quia ante faciem suam ambulare
noluerunt. Contra quos recte per
Salomonem dicitur: Propter frigus
piger arare noluit, mendica-
bit ergo in estate et non dabitur ei.
Qui enim nunc propter pavorem men-
tis atque torporem bonum operari
negligit, cum sol iustitiae in iudi-
cio velut in estate claruerit,
mendicabit intra et non accipiet,
quia propter illam bona operari con-
tempsit. Alius despectis carnis
desideriis cuncta derelinquere et
omnipotentis Dei se subdere servitio
pertractat, seseque ipsum restringere
sub castitatis freno deliberat,
sed cum cecidisse aliquos etiam post
castitatem conspicit, hoc ipsum fa-
cere quod deliberat pertimescat,
sicque ut retro per cogitationem re-
deat, qui ad anteriora respiciens
mentis gressibus ad alta ibat.
De quo bene per Salomonem dicitur:
Qui observat ventum non seminat,
et qui considerat nubes numquam me-
tet. Venti quippe nomine malig-
nus spiritus, qui mentem temptationibus
impellit, nubis nomine appellatione
pravorum exprimitur, qui temptationis
impulsione commovent. Qui ergo at-
tendit ventum non seminat, et qui considerat
nubes numquam metet, quia is qui temp-
tationes maligni spiritus metiens

R.

et iniquorum lapsum conspiciens se-
metipsum desperat. neque nunc
exercet in bono se de operis. neque
postea refugiat de munere illius re-
tributionis. Sunt vero nonnulli qui
bona quedam que noverunt operan-
tur. atque hec operantes melio-
ra deliberant. sed retractan-
tes meliora que deliberabant
inmutant. Hii nimirum ante
humana iudicia stare videntur
in opere. sed ante dei omnipotentis
oculos ceciderunt in delibera-
tione. Unde fit plerumque ut eorum
bonum opus minus deo placeat.
quia cum pes mentis in meliori
gradu deliberationis constiterit
ponitur. hec ipsa cogitationis in-
constancia accusat. Sed quia perfecti
quique magna se dilatationis
subtilitate conspiciunt. ne ad
deteriora umquam vel in opere vel in cogi-
tatione dilabantur. et quantum coti-
die proficiant meditantur per eandem
recte de hiis dicitur. Non reverte-
bantur cum incederent. sed unumquodque
ante faciem suam gradiebatur.
Sunt hec igitur considerare libet
nos ad ista tractanda qui
sumus unde venimus. ut usque ad
satiari eloquii mystica pascua
sublevemur. Certe in antiquis
parentibus nostris cultores ydolorum
fuimus. sed ecce per spiritum gratie uba-

ta celestia rimamur. Unde nobis hoc
impleuit redemptor humani
generis. quod per prophetam dixit. Et
deserta in ubertatem versa ad-
vene comedent. Hec quippe prophe-
tarum dicta deserta apud iude-
os fuerunt. quia per intellectum misti-
cum ea excolere inquirendo nolu-
erunt. Nobis autem in ubertatem
versa sunt. quia iuxta historiam
visionis dicta largiente deo
mentes nostre spiritualiter sapiunt
et advene comedimus que cives
legis manducare noluerunt.
Sit gratia unigenito et laus et
ne sapie. qui vivit et regnat. amen.

Ex sanctum Explicit
Incipit omelia quinta

Prophete sancti
per spiritum penetrati
animalia subtiliter
describunt. ut his
ewangelistas sig-
nificare personas ipsa
nobis subtilitas descrip-
tionis aperiat. nichil quippe sermo
dei nostro intellectui dubieta-
tis relinquat. Ecce enim dicitur.
Similitudo autem vultus eorum fa-
cies hominis et facies leonis a
dextris ipsorum quatuor. Facies autem
bovis a sinistris ipsorum quatuor.
et facies aquile desuper ipsorum
quatuor. Per enim quatuor animalia
penetrata sanctos quatuor ewange-

litteras designent: ipsa uniuscu-
iusque libri evangelici exordia
testantur. Nam quia ab humana
generatione cepit: recte per hominem
matheus. Quia a clamore
in deserto: recte per leonem marcus.
Quia a sacrificio exorsus est:
bene per vitulum lucas. Quia
vero a divinitate verbi cepit: dig-
ne per aquilam iohannes designatur.
qui dicit in principio erat verbum
et verbum erat apud deum: et deus erat
verbum. Dum ipse divinitatis substantiam
attendit: quasi more aquile oculos
in solem figit. Sed quia electi omnes
membra sunt redemptoris nostri.
ipse autem redemptor noster caput est
omnium electorum. per hoc quod membra
eius figurata sunt: nichil obstat si
etiam in his omnibus ipse signetur. Ipse
enim unigenitus dei filius veraciter
factus est homo. Ipse in sacrifici-
o nostre redemptionis: mori dig-
natus est ut vitulus. Ipse per virtu-
tem sue fortitudinis: surrexit
ut leo. Leo etiam apertis oculis
dormire perhibetur. quia in ipsa mor-
te in qua ex humanitate redemptor
noster dormire potuit. ex divinita-
te sua immortalis permanendo
vigilavit. Ipse etiam post resur-
rectionem suam ascendens ad ce-
los: in superioribus est elevatus
ut aquila. Totum igitur simul nobis
est. qui nascendo homo. moriendo
vitulus. et resurgendo leo:
et ascendendo ad celos aquila
factus est. Sed quia per hec ani- .b.
malia evangelistas quatuor et per eorum
speciem simul perfectos omnes iam superius
significari diximus. restat ut
quomodo unusquisque electorum istis
animalium visionibus exprimatur osten-
damus. Omnis etenim electus atque
in via dei perfectus: et homo et vitu-
lus et leo simul et aquila est. Homo
enim rationale est animal. vitulus
autem in sacrificio mactari solet.
leo vero fortis est bestia: sicut
scriptum est. Leo fortissimus bestiarum:
ad nullius pavebit occursum. Aqui-
la ad sublimia evolat: et irre-
verberatis oculis solis radiis
intendit. Omnis itaque qui in
ratione perfectus est: homo est. Et qui
semetipsum a mundi huius volup-
tate mortificat: vitulus est.
Qui vero ipsa sua spontanea mor-
tificatione contra adversa omnia for-
titudinem securitatis habet.
unde scriptum est. iustus autem quasi
leo confidens absque terrore erit:
leo est. Quia vero sublimiter
contemplatur que celestia atque
eterna sunt: aquila est. Igitur quia
iustus quisque per rationem homo. per sacrifi-
cium mortificationis sue vitulus.
per fortitudinem securitatis leo.

per contemplationem efficitur aquila. Vel certe
per hec sancta animalia significati unus-
quisque perfectus potest. Quod ideo dicimus,
ut ea que de quatuor animalibus dic-
ta sunt pertinere quoque ad perfectorum
·C· singulos demonstremus. Sed
magna nobis de eisdem evan-
gelistis et sanctis predicatoribus ques-
tio oritur: cur homo et leo a dextris
ipsorum quatuor, vitulus vero a si-
nistris ipsorum esse perhibentur quatuor.
Neque enim sine admiratione est:
cur illa duo a dextris ipsorum quatuor,
et unum hoc a sinistris dicatur.
Et rursum querendum cur aquila non
a dextris vel a sinistris, sed desuper
ipsorum quatuor esse memoratur. Duas
itaque nobis questiones obicimus,
quas ut oportet domino largiente
solvamus. Homo igitur et leo a dextris,
vitulus vero a sinistris esse perhi-
betur. A dextris enim leticiam, a si-
nistris vero tristiciam habemus.
Unde et sinistrum nobis esse dicimus
hoc quod adversum esse deputamus. Et
sicut prefati sumus, per hominem incar-
natio, per vitulum passio, per leonem
vero auctoris nostri resurrectio de-
signatur. De incarnatione autem
unigeniti filii quia recepti su-
mus, omnes electi letati sunt. De
morte vero illius ipsi electorum primi
sancti apostoli contristati, qui iterum de
·D· eius resurrectione gravisi sunt. Quia

ergo et nativitas et resurrectio leti-
ciam discipulis prebuit, quos eius
passio contristavit, homo et leo a
dextris, vitulus vero a sinistris
eius fuisse describitur. Ipsi namque e-
wangeliste sancti de eius humanitate
gavisi sunt, de eius resurrectione
confirmati, qui de eius passione
fuerant contristati. Homo et leo eis
a dextris sunt. Quia receptionis
nostre nos incarnatio munificavit,
resurrectio confirmavit. Sed vitu-
lus a sinistris est, quia mors illius
eos ad momentum temporis in infide-
litate perturbavit. Iure autem iohannes
aquila non iuxta sed desuper esse
describitur, quia sive per hoc quod eius as-
censionem significat, seu quia verbum patris
deum apud patrem esse denunciat,
super ewangelistas ceteros altitudine
contemplationis excrevit, cum quibus
et si simul de eius deitate loquuntur,
hanc tamen omnibus subtilius contemplatur.
Sed si aquila cum ceteris animalibus admix-
ta quatuor animalia esse memorantur,
mirum quomodo desuper ipsorum quatuor
esse describitur, nisi quia ideo per hoc quod in
principio verbum vidit, etiam su-
per semetipsum transiit. Nam nisi se
se transcendisset, in principio verbum non
vidisset. Quia ergo et semetipsum trans-
gressus est, non iam solummodo super
tria, sed admixto et se super quatu-
or fuit. Sequitur. Et facies eorum

Et pene eorum extente

E. et pennae eorum extentae desuper. Facies
eorum et pennae eorum extentae desuper de
scribuntur, quia omnis intentio omnisque
contemplatio sanctorum super se extenditur,
ut illud possit adipisci quod in
caelestibus appetit. Nunc enim bo
no operi seu non iungit contempla
tionem, tunc veraciter agit quod bonum
est, cum ei placere concupiscit a
quo est. Nam qui bona agere videtur,
et per haec non Deo sed hominibus placere
desiderat, intentionis suae faciem
deorsum premit. Et qui docto in
sacro eloquio est, quia dimitatis se
contemplatur, ut per hoc quod intelligit
occupari ad quaestiones possit,
quia non dulcedinem contemplationis beatitudinis
satietati appetit, sed doctus videri,
ubi nimirum intellectus sui pennas
desuper non extendit. Et qui sensus
sui vigilantiam in terreno appe
titu occupat, pennas quas sub
levare in altum et quibus sublevari
ipse potuit, in imis deposuit. Magna
in re pensandum est, ut omne bonum
quod agitur per intentionem semper ad cae
lestia levetur. Qui enim pro bonis
quae agit terrenam gloriam concupis
cit, et pennas suas et faciem deor
sum premit. Hinc etenim per prophetam
de quibusdam dicitur: Victimas in plo
randum deferebant. Quid enim sunt aliud
lacrimae orationis, nisi victimae oblatio
nis nostrae? Dicat scriptum est: Sacrificium
Deo spiritus contribulatus. Et sunt nonnulli
qui se iam docto in sacris lamentis affi
ciunt, ut aut terrena commoda acqui
rant, aut hominibus sancti esse videantur.
Quid isti nisi victimas in profundum
deferunt? Quia per hoc quod in imo
sunt quae requirunt, orationis suae sacrifi
cium deorsum deponunt. Electi autem
quia in bono opere omnipotenti Deo pla
cere appetunt, et per contemplationis
gratiam aeternae beatitudinis degus
tare concupiscunt, facies et pennas
desuper extendunt. Sequitur: Duae pen
nae singulorum iungebantur, et duae
tegebant corpora eorum. Dictum fuerat:
facies et pennae eorum extentae desuper,
atque mox subiunctum est quod paulu
lum: quia duae pennae singulorum iunge
bantur, ubi aperte intelligitur quod
duae pennae extendebantur desuper et iungebantur, duae vero
tegebant corpora eorum. Quid autem pe
nnae animalium, nisi alae virtutum? Ma
gna in re nobis diligenti perscrutatione
quaerendum est, quae sunt quatuor
pennae sanctorum, ex quibus duae super ex
tensae iunguntur, duae vero eorum corpora
contegunt. Hi enim vigilanter aspi
ciunt quatuor esse virtutes in electis,
quae a terrenis actibus omne animal pe
nitus levant. In futuris malis
amor et spes, de praeteritis autem timor
et paenitentia. Duae ergo sibimet iunctae G.
super extendunt, quia sanctorum mentes
amor et spes ad superna elevant.

·F·

Quae quia commissa velant, quia clam
procul dubio et amant caelestia quae
sperant, et sperant quae amant.
Quae vero corpora contegunt, quia timor
et paenitentia ab omnipotentis ocu
lis eorum mala perpetrata abscondunt.
Quae itaque ut dicitur pennae iunguntur
sursum, quando amor et spes electorum
corda ad superiora elevant
et ad caelestia suspendunt. Quae
autem pennae tegunt corpora, quando eorum
mala perpetrata a conspectu aeterni
iudicis timor et paenitentia abscon
dunt. In eo enim quo se peccasse
meminerunt quia pertimescunt et
deflent, quid aliud quam corpus co
operiunt, quia facta carnalia per
superducta opera bona a districto
examine absconduntur. Hinc psalmista
quippe est: Beati quorum remissae sunt
iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.
Peccata enim tegimus, cum bona
malis actibus superponimus. Omne
enim quod operitur, inferius ponitur,
et hoc unde operitur desuper ducatur.
Quando ergo abdicamus mala quae fecimus
et eligimus bona quae faciamus,
quasi tegimine ei rei superducimus quam
erubescimus. Unde quamlibet sancti viri
dum in hac adhuc vita sint,
habent tamen quod ante dei oculos ope
rire debeant, quia impossibile est
omnino ut aut in opere aut in
locutione aut in cogitatione numquam

Residuum [illegible]

delinquant. Unde et beatus Iob et perfectum
quem esse hominibus dixerat, dei tamen vocem
audiens, semetipsum de sua imper
fecta locutione reprehendens dice
bat: Manum meam ponam super os
meum. In manu quippe operatio,
in ore autem locutio est. Manum igitur
super os ponere est: pravam locutionem
per virtutem boni operis tegere. Subti
lius tamen ad huius rei testimonium
integrum gradum et qualiter sanctum illud
animal alis quattuor utitur aspiciamus,
ex quibus duabus ad superiora evo
lat, duabus pennis corpus conte
git, quia perpetrata mala quae egerat ab
scondit. Videamus ergo quantus amor
hunc ad caelestia elevet: Mihi
vivere Christus est et mori lucrum. Vi
deamus quanta spe ad superiora tol
latur: Nostra conversatio in caelis est,
unde etiam salvatorem exspectamus
dominum nostrum Iesum Christum. Videamus
si in tantis virtutibus positus ad
huc timet: Castigo corpus meum
et in servitutem redigo, ne forte
cum aliis praedicaverim, ipse reprobus ef
ficiar. Cognoscamus si hunc ma
la fecisse paenitet: Ego sum minimus
apostolorum, qui non sum dignus vocari
apostolus, quia persecutus sum ecclesiam
dei. In cunctis verbis quid aliud quam
duritia mentis sue accusatur?
Quia ipse plangit quod ante bap
tismum commiserat, nos vero et post

baptisma multa commisimus: et tamen flere recusamus. Quatuor itaque pennis sancta animalia utuntur: quia per amorem et spem euolant: et per timorem et penitentiam male acta in se illicita deplorant. Sed quia dictum est: Due penne singulorum iungebantur. hoc fortassis intelligitur: quia non pennas ipsas eleuantes iungant: sed unius ad alterum penna coniuncta sit: ut eleuate penne inuicem sibi in coniunctione concordent. Qua in re questio oritur: quia si due penne que eleuant amorem et spem: due uero que corpora eorum contegunt timorem et penitentiam designant: cur due que erecte sunt dicuntur esse coniuncte. et due que corpus contegunt non dicuntur. Largiente domino cito occurrit: quia sanctorum penne coniuncte sunt amor et spes: due uero penne que corpora contegunt sibimetipsis ad alterutrum non sunt coniuncte: timor et penitentia. Quando enim pro lapsu: timendo et penitendo affligitur. Petrus casum perfidie fleuit amare. Paulus in se crudelitatem persecutionis plangit. omnes tamen unam patriam appetunt: ad unum auctorem omnium peruenire festinant. Due ergo singulorum penne coniuncte sunt: quia per amorem et spem unum est quod desiderant. sed per timorem et penitentiam: diuersum est quod deplorant.

deprecantur. Et unumquodque coram facie sua ambulabat. Dictum superius fuerat unumquodque eorum ante faciem suam gradiebatur. nunc autem dicitur: coram facie sua ambulabat. Ipsa itaque repetitio indicet esse similia: sed quia coram in presenti dicimus. possumus subtilius in quo redo discernere. quod aliud sit ante faciem ambulare: atque aliud in presenti. Ante faciem quippe ambulare est: anteriora petere. In presenti ambulare uero est: sibimet ipsi absentem non esse. Omnis enim multus qui uitam suam sollicitus aspiciat: et diligenter considerat quantum cotidie in bonis crescat: aut forte quantum a bonis decrescat: iste quia ante se ponit se coram se ambulat: quippe quia uigilanter indicet utrum surgat an defluat. Quisquis uero pro mentis sue custodia negligit discutere que agit: et que loquitur: et que cogitat: aut despiciat aut nesciat: coram se iste non ambulat: quia qualis sit in suis moribus uel actibus ignorat. Nec sibimetipsi presens est: qui semetipsum cotidie exquirere atque cognoscere sollicitus non est. Ille ergo ueraciter: se ante se ponit: et sibi quia in presentia est: qui se in suis actibus tamquam alium attendit. Nam sunt multa peccata que committimus:

sed iacta nobis grauia non in
deant : quia priuato nos amore di
ligentes clausis oculis nobis
in nostra deceptione blandimur. Un
fit plerumque ut et nostra grauia leui
ter . et proximorum mala grauiter
iudicemus. Scriptum quippe est. Erunt
homines semetipsos amantes. Et
scimus quia uehementer claudit
oculum cordis amor priuatus.
Ex quo fit ut quod nos agimus
graue esse non estimemus . plerumque
agitur a proximo : et nimis nobis de
testabile esse uideatur. Sed quare hoc
quod leue nobis uidebatur in nob
graue uidetur in proximo : nisi quia
nec nos sicut proximum nec pro
ximum conspicimus sicut nos. Si
enim nos sicut proximum aspiceremus :
nostra reprehensibilia districte ui
deremus. Et rursum si proximum aspi
ceremus ut nos : numquam nobis eius
actio appareret intolerabilis :
qui sepe fortasse talia agimus :
et nichil nos proximo intolerabile
fecisse putabamus. Hoc malum
diuisum mentis nostre iudicium
corrigere per legis preceptum studu
it : qui dixit ut iustus esse de
beret modius . equus et sexta
rius. Hinc salomon ait. Pon
dus et pondus . mensura et
mensura : utrumque abhominabi
le est apud deum. Scimus quia in
negociatorum duplicia pondera.
aliud maius aliud minus est. Pa
aliud pondus habet ad quod pe
sat sibi : aliud pondus ad quod
pensat proximo . Ad dandum po
dera leuiora : ad accipiendum
uero grauiora perportant. Omnis ergo
qui aliter pensat ea que proximi
et aliter ea que sua sunt : pondus
et pondus fit. Utrumque ergo abho
minabile est apud deum : quia si sic
proximum ut se diligeret. hunc in bonis
sicut se amaret. Et si sic se
ut proximum aspiceret . se in malis
ut proximum iudicaret. Debemus
ergo nosmetipsos sollicite sicut
alios uidere : nos quoque ipsos ut
deum ante nos ponere : ut peruersa
ta aialia (?) cessant imitantes.
sciamus quod faciamus. ut coram fa
cie nostra semper ambulemus. Quia
enim sicut paulo ante iam diximus
coram facie sua non ambulant :
quia ea que agunt numquam cogitant.
Ad interitum tendunt : prauis acti
bus exultant. De quibus scriptum est
Letantur cum male fecerint : et exul
tant in rebus pessimis. Sepe non
iniustus qui eos conspiciat deflet.
sed ipsi freneticorum more plan
gunt et rident. Alii indigenti
bus de rebus propriis multa largiuntur.
sed cum occasionis tempore inuene
rint ipsi indigentes opprimunt :

eos quibus valuerint rapinis denudant. Ponunt autem ~~oculos~~ cogitationis oculos bona quae faciunt, non pessima quae committunt. Hii itaque coram facie sua non ambulant, quia si sibi praesentes essent, cuncta subtiliter quae agunt pensarent, et qualiter bona opera malis factis perdant agnoscerent, sicut scriptum est: Et qui mercedes congregavit, misit eas in saccum pertusum. De pertuso quippe sacculo aliunde exit quod aliunde mittitur, quia indiscretae mentes intuentur quae ex bono opere acquirunt, non aspiciunt quomodo ex malo opere deperdant. Alius castitatem corporis servat, sed quia vigilanter circumspicit ne quid foris reprehensibiliter admittat, omnis contentus est, et alienam non diripit, sed tamen in corde odium fortasse contra proximum servat, cum scriptum sit: Qui odit fratrem suum homicida est. Considerat quantum sit mundus foris in opere, et non perpendit quantum sit crudelis in mente. Quid iste nisi sibimetipsi absens est, qui in cordis sui tenebris ambulat et ignorat? Alius rem alienam non diripit, corpus ab immunditia disponit, mente pura proximum diligit, et malorum peccatorum consilia lamentando se in pravis affi- cit, sed tamen propter lectam de quibus in hoc mundo gaudeat requirit, et spiritalibus gaudiis negligenter animum dimittit, nec curat ne in eo laetitiae mensuram immoderata gaudia transcendant. Et quia ut bonum minime ridendo perdat, quod plangendo lucratus est. Hic itaque coram facie sua non ambulat, quia damna quae patitur conspicere recusat. Scriptum quippe est: Cor sapientium ubi tristitia, et cor stultorum ubi laetitia. In cunctis ergo quae agimus diligenter nosmetipsos conspicere intus exteriusque debemus, ut pennata animalia sequentes nobismetipsis praesentes simus, et coram facie nostra ambulemus, adiuvante Redemptore nostro unico Filio Patris Ihesum Christum Dominum nostrum. Explicit omelia. Incipit quarta.

Quam mira est profunditas eloquiorum Dei. Libet huic intendere, libet etiam intima gratia duce penetrare. Hanc quotiens intelligendo discutimus, aliquando silvarum opacitatem ingredimur, ut in ea refrigerio ab huius saeculi aestibus abscondamur; ibique viridissimas sententiarum herbas legendo carpimus, tractando ruminamus. In locutione quam ad vos fratres karissimi nudius tertius facta

h.

est: qualiter occulta animalia vel re-
demptorem nostrum vel quatuor evangelis-
tas atque predicatores omnes significari
dictum est. Quorum videlicet animalium
subtilius adhuc virtus exprimitur:
ut ad eorum imitacionem nos qui
infirmi et despicabiles in quantum
deo largiente possumus extendamus.
Ecce enim dicitur. Ubi erat impetus
spiritus illuc gradiebantur. In e-
lectis et reprobis diversi sunt impe-
tus. In electis videlicet impetus
spiritus: in reprobis impetus carnis.
Impetus quippe carnis ad odi-
um ad elacionem ad immundiciam
ad rapinam: ad exteriorem gloriam
ad crudelitatem ad perfidiam: ad
iram et iurgia: ad voluptates
animum impellit. Impetus vero spiritus
ad caritatem: ad humilitatem et
continenciam: ad largitatem misericordie
ad interiorem profectum ad pieta-
tis opera: ad certiorum fidem ad
spem sequentis gaudii: ad
pacienciam ad pacem ad considera-
cionem vite mortalis: ad lacrimas
mentes pertrahit. Unde necesse est
ut magna nobis cura considerare
debeamus in omni quod agimus: quis
impetus nos ducat: utrum
nostra cogitacio per impetum carnis:
an per impetum spiritus impellatur. Ama-
re etenim terrena temporalia eternis
preponere: exteriora bona non ad usum

necessitatum habere sed ad volupta-
tem concupiscere: in elacione querere de e-
muli casu gaudere: impetus car-
nis est. At contra amare celestia
contempnere transitoria: non ad lu-
xum voluptatis transitoria sed ad
usum necessitatis querere: de iniusta
morte tribulari: impetus spiritus
est. Et quia per utrumque in istis
corporis virtutibus excurrerent: recte nunc
de sanctis animalibus dicitur. Ubi erat
impetus spiritus illuc gradiebantur.
Sed sciendum nobis est quia ple-
rumque impetus carnis se sub ve-
lamine spiritualis impetus palliat:
et quod carnaliter sentit: mentitur ab
ipsa cogitacio quia hoc spiritualiter
faciat. Nam sepe quis iracundie
stimulis ictus contra delinquentes
zelo ulciscende iusticie plus quam
necesse est inflammatur: et iusticie li-
mitem in ulcione transiens agit
crudeliter: quod se agere iuste suspi-
catur. Impetus igitur carnis hunc
sub specie spiritus est velatus: quia et
hoc quod iuste agi creditur: sub discre-
cionis moderamine non tenetur.
Et sepe alius nimie mansuetu-
dinis gaudens subditorum vicia
aspicit: atque hec per fervorem zeli
corrigere recusat: que in eis cru-
deliter non corrigendo multipli-
cat: fit quia ut eius lenitas et sub-
dit et subiectis inimica: quia tot

pore mentis sue quia paciam de-
putat: per carnis quem sibi impe-
C. tu corporis elongat. Prima ergo nos
cogitacio in requisicione nostri cor-
dis debet excutere: ne ad quedam
que agimus per aptum carnis impe-
tum ducamur: ne prauis delecta-
tionibus animus seductus mala
esse cognoscat: et tamen faciat. Secunda
uero nos secure debet uigilan-
tes reddere: ne se impetus carnis
qui sub impetu corporis latenter sub-
iciat: et culpas quas agimus
nobis lateant uirtutes fingat.
Dicendum uero est quia grauiores
culpe sunt que supposita specie
uirtutes imitantur: quia ille in aper-
ta cognicione animum in compunctionem
ducunt: atque ad penitenciam tra-
hunt. Iste uero non solum in peniten-
ciam non trahunt sed eciam mentes
operancium eleuant: dum uirtutes
putantur. Hoc eciam quod de sanctis
animalibus superius dictum fuerat:
ut alcius firmet: iterum repli-
cat. Non reuertebantur cum ambu-
larent. Quia electi quique sic ad
bona tendunt: ut ad mala perpetu-
da non redeant. Qui enim perseuera-
uerit usque in finem: hic saluus erit.
Et sicut per Salomonem dicitur: iusto-
rum semita quasi lux splendens pro-
dit et crescit: usque ad perfectum diem.
In eorum namque animo bonum desiderium

atque intellectus lucis interne iam
pre est dici. Et quia usque in finem uite
in uirtute proficiunt: ad perfectum diem
tunc perueniunt: quando ad celestia reg-
na perducti in ea luce quam deside-
rant iam minus aliquid non habebunt.
Sequitur. Et similitudo animalium et .D.
aspectus eorum quasi carbonum ig-
nis ardencium: et quasi aspectus
lampadarum. Aspectus animalium
carbonibus ignis ardentibus atque
lampadibus comparatur. Quisquis enim
carbones tangit incendit:
quia qui sancto uiro adheret et eius
assiduitatis uisionis atque usu
locucionis exemplo operis accipit
ut accendatur in amore ueritatis:
peccatorum suorum tenebras fugiat:
in desiderio lucis exardescat:
eciam per uerum amorem ardeat: qui
prius iniquitate tamquam mortuus quasi fri-
gidus iacebat. Lampades uero
suam longius spargunt: et cum in alio
loco sint in alio resplendent. Omnis
enim spiritu prophecie uerbo doctrine mi-
raculorum pollet gratia: huius opinio
longe lateque ut lampas lucet. Et
qui bona audiunt eius: quia per hoc
ad amorem celestium surgunt: in
eo quod bona opera exhibent: quasi
ex lampadis lumine resplendent. Qui
ergo sancti uiri quosdam iuxta se positos
qui tangendo ad amorem celestis
patrie accendunt: carbones sunt

·C· Quia non quibusdam, et longe positis
lucent, et eorum itineri ne in peccati sint te-
nebris corruant, lampades fiunt.
Hoc non tantum carbones et lampa-
des dicitur: quia carbones ardent
quidem: sed eius loci in quo iacuerunt
tenebras non expellunt. Lampades
autem quia magno flammarum lumine re-
splendent: diffusas circumquaque tene-
bras effugant. Qua ex re no-
tandum est: quod sunt plerique bonorum
ita simplices et occulti, et sese quia
in locis minoribus sub magno
silencio contegentes: ut vix eorum
vita ab aliis possit agnosci.
Quid itaque isti nisi carbones
sunt? Quia et si per fervorem spiritus
ardorem habent, tamen exempli flammam
non habent: nec in aliis cordibus
tenebras peccatorum vincunt, quia vitam
suam omnino sciri refugiunt. Sibimet
ipsis quidem accensi sunt: sed aliis in
exemplo luminis non sunt. Hii autem qui
exempla virtutum prerogant et lumen
boni operis per vitam et verbum teme-
rantibus demonstrant, iure lampa-
des appellantur: quia et per ardorem
desiderii et flammam ubi a peccatorum
cordibus errorum tenebras repellunt.
Qui ergo bene vivit in occulto, sed in
alieno profectu minime proficit: carbo
est. Qui vero in imitacione sanctitatis
positus lumen ex se rectitudinis
multis demonstrat, lampas est: quia

et quidem sibi ardet et aliis lucet. Pausa.
Et hec erat visio discurrens in me-
dio animalium. Splendor ignis: et de
igne fulgur egrediens. Splendor
ignis et de igne fulgur egrediens
in medio animalium videtur discurrens.
Quia nisi ab igne veritatis pre-
nata illa animalia calorem susce-
pissent: ipsa in carbonum atque lam-
padarum similitudine non arderent.
Ignis cum nomine spiritus sanctus significari
solet. De quo in evangelio dominus
dicit: Ignem veni mittere in terram. Et
quid volo nisi ut ardeat? Quia
cum carnalis mens spiritum sanctum ac-
cipit, quasi in amore accensa malum
plangit quod fecit: et terra ardet.
quam accusante se conscientia cor pavore
urit, atque in dolore penitencie cre-
mat. Hinc rursum scriptum est: Deus
noster ignis consumens est. Quia eam
mentem quam inplevit a peccatorum
rubigine mundam reddit. Creator
noster et ignis dicitur et consumens. Spiritus
sanctus enim in medio animalium splendor
ignis et de igne fulgur egrediens
discurrere dicitur: quia unumquemque celitus
replens in electorum cordibus ex se
metipso flammas amoris prodit:
ut eorum mentes per fervorem feriat:
et ad amorem suum corda torpencia
accendat. Sed quia spiritus sanctus a
patre et filio coeternus et consubstantialis
est: cur discurrere dicitur quia ubique

cuncta replens. Omnis enim qui discurrit: recedit a loco in quo non fuit: et deserit eum in quo fuit. Quod igitur de spiritu sancto discurrere dicitur: cum cuncta intra ipsum sint et locus nusquam sit ubi non sit. Sicut scriptum est. Spiritus domini replevit orbem terrarum. Et cum laus sapientie describitur: adiunctum est. Est enim in illa spiritus intellectus sanctus unicus multiplex subtilis mobilis: et paulo post: humanus stabilis. In quibus rursum verbis insinuatur nobis questio oriens: cur idem spiritus qui implet omnia sit mobilis: et stabilis dicatur. Sed si ad usum consuetudinis humane recurrimus: sensum dicentis loquentis invenimus. Homo quippe qui in ea regione in qua est ubique discurrit: procul dubio ubique obviam venit: et repente ubi non creditur invenitur. Omnipotentis ergo spiritus ut ubique presens significaretur: simul et mobilis et stabilis dicitur. Stabilis quia per naturam omnia continet: mobilis autem dicitur: quia ubique et nescientibus occurrit. Tenens ergo omnia stabilis: presente se omnibus exhibens mobilis appellatur. Splendor ergo ignis et de igne fulgur egrediens inter penetralia discurrit: quia spiritus sanctus simul singulis atque omnibus presto: sic incendit quos contigit: illuminat quos incendit: ut post frigus pristinum incensi ardeant: et per igne

amoris quem acceperunt flammam exemplorum reddant. Fulgur quippe de hoc igne egrediens torpentes mentes percutit: et eas pavia quia cendo excitat et inflammat: ut post amorem illius ardentes pariter et lucentes fiant. Unde alias scriptum est. Thronus eius flamma ignis: rote eius ignis accensus. Hii enim qui curam custodes sunt et pastores dei gregis onera susceperint: mutare loca minime permittuntur. Sed quia in uno positi dignitatis in se presentiam portant et ardent: thronus dei flamma ignis dicitur. Hii autem qui amore dei in predicatione discurrunt: rote eius ignis ardens sunt: quia cum ex desiderio per varia loca discurrunt: inde ipsi ardent et alios accendunt. Potest tamen discursus atque mobilitas spiritus regulatione altius consideracionis intelligi. In sanctorum quippe cordibus iuxta quasdam virtutes semper permanet: iuxta quasdam recessurus venit et venturus recedit. In fide etenim spiritus atque caritate et in bonis aliis sine quibus ad celestem patriam non potest perveniri: sicut est humilitas castitas et iusticia atque misericordia: perfectorum corda non deserit. In prophetie vero virtute spiritus sanctus doctrine facundia miraculorum exhibicione electis suis aliquando adest: aliquando se subtrahit. Adest ut eleventur: et semetipsum subtrahit ut

.I. humilient. Adest ut eos ostensa
virtute glorificet; recedit ut se-
metipsos subtracta eis virtute
cognoscant. Adest ut ostendat quod
per ipsum sunt; recedit ut pateat
quid vel quales remaneant sine
ipso. In hiis itaque virtutibus sine
quibus ad vitam minime pervenitur,
spiritus sanctus in electorum suorum cordi-
bus permanet. In hiis vero per quas
sanctitatis virtus ostenditur, aliquando
misericorditer presto est, et aliquando
misericorditer recedit. Dicitur ergo
quadrupes et mobilis spiritus dicitur, quia in sig-
nis atque virtutibus iuxta uniusc-
uiusque votum continue non habetur.
Unum autem inter sancta animalia discretio pro-
hibet. Discursus quippe ad celeri-
tatem pertinet. Inter prophetas autem discur-
rit spiritus, quia et si ab eorum cordibus ad
momentum recesserit, citius redit.

Sequitur. Et animalia ibant et re-
vertebantur in similitudinem fulgu-
ris choruscantis. Cum superius dixis-
sit non revertebantur cum ambula-
rent, qua ratione nunc dicitur animalia
ibant et revertebantur? Valde
sibi hec videntur esse contraria quia
ibant et non revertebantur, et ibant
et revertebantur. Sed qualiter intel-
ligendum sit citius agnoscimus,
si duas vitas activam et contempla-
tivam solliciter discernamus. In una
enim fixi permanere possumus; in altera
autem intenta mente teneri nullo
modo valemus. Cum enim teporem
nostrum relinquimus, nosque ipsos ad
boni operis studium excitamus,
quo alibi nisi ad activam venimus,
a qua reverti postea nullo
modo debemus. Quia qui post
illam ad torporem negligentie ad
pravitatis quas reliquerat
redit, esse sine dubio celeste animal
nescit. Cum vero ab activa vita
ad contemplativam surgimus, quia diu
manere mens in contemplatione non
valet, sed omne quod de eternitate
per speculum et in enigmate conspicit
quasi furtim hoc et per transitum videt,
ipsa sua infirmitate ab immensi-
tate tante celsitudinis reverberata re-
pulsa in semetipso relabitur,
necesse est ut ad activam redeat,
seque in ipsam continue in usu bone
operationis exerceat, ut cum mens
surgere ad contemplanda celestia
non valet, quecumque potest agere bona
non recuset, et sic fit ut in ipsis
suis bonis actibus ad vitam iterum
contemplativam surgat, et amoris
pastum de pabulo contemplate veri-
tatis accipiat. In qua quia diu
se teneri ipsa corruptionis infir-
mitas non valet, ad bona iterum
sua opera rediens, claritatis
dei memoria pascatur, et foris pravis
actibus, intus vero semper desideriis

nutrit. Hinc etenim de perfectis viris
post contemplationem suam redeuntibus
dicitur: Memoriam habundantie suavi-
tatis tue eructabunt. Dulcedinem
quippe intime suavitatis quia utcumque
possunt velud ex quodam chorusco
pergustando tangere, eius memoriam
student recolendo et loquendo
ructuare. Unde et apte nos psal-
mista admonet dicens: Lux orta
est iusto, et rectis corde letitia.
Letamini iusti in domino, et confitemini
memorie sanctitatis eius. Qui rur-
sus ait: Quam magna multitudo
dulcedinis tue domine. Qui nimirum quam
magna esset multitudo nullo modo
agnosceret, nisi hanc contemplando
aliquatenus gustasset. Hinc iterum
dixit: Ego dixi in extasi mea:
proiectus sum a vultu oculorum
tuorum. Nisi enim in mentis excessu
sublevatus dulcedinem suavita-
tis eterne cognovisset, in hoc
adhuc mundo retentus non discer-
neret quam longe proiectus iacet.
Ostensa igitur animalia vadunt et non
revertuntur, atque vadunt et redeunt:
quia sancti viri et ab activa vita qua rep-
rehendunt ad iniquitatem non revertuntur,
et a contemplativa quam tenere iugi-
ter non possunt, in activam relabuntur.
Sicud enim dum ex ipso infirmi-
tatis sue pondere devicti ad
semetipsos repulsi redeunt,

ut euntes discant que desiderent,
et revertentes ubi iaceant sciant.
Euntes intelligant ubi nondum
sint, revertentes quid sint. Quia ergo
sancta hec animalia redeant demonstra-
tur, cum subditur: In similitudine ful-
guris choruscantis. Bene re-
vertentia animalia choruscanti
fulguri comparantur, quia sancti viri cum
ad superna contemplanda evolant,
pennas suas ipse in celesti amore
ligant; sed gravati humane conversa-
cionis pondere ad semetipsos
redeunt, bona celestia que sal-
tem per speculum contemplari potu-
erunt fratribus denuntiant, eorumque
animos in amore intime claritatis
accendunt, quam nec videre sicut
est nec loqui prevalent sicut vide-
runt. Loquentes autem corda audiencium
feriunt et incendunt. Quasi ergo
fulgur choruscans redeunt, quia
cum celestia loquuntur, quia per eos
supernum lumen intermicat, ad
amorem celestis patrie mentes
audiencium inflammant. More
igitur choruscantis fulguris cum
loquendo percuciunt, ignem spirita-
lis desiderii spargunt. Alio
quoque modo sancta animalia vadunt et re-
deunt. Vadunt enim cum ad annunci-
andam celestis domini graciam
in predicatione mittuntur, atque
ut ad fidem trahant, mira

coram infidelibus faciunt. Quia redeunt,
quia omnipotentis domini uirtuti tribuen-
tes: sibimetipsis quod fecerit non as-
scribunt. Cum enim stupenda faciunt
fulgura sunt: quia corda intuentium con-
cutiunt. Terrent illuminant et accen-
dunt. Unde scriptum est: In luce iacula
tua ibunt: in splendore fulgu-
ris armorum tuorum. Iacula dei
sunt uerba sanctorum: que corda pdi-
cantium feriunt. Sed ista iacula
habent arma. Hatis bres tum
quia predicatores ueri iacula mit-
tunt: armis uero muniuntur. Dum
quo uerbis addunt miracula: quasi
armis se muniunt ne ipsi feri-
antur. In luce iacula tua ibunt:
quia in aperto exeunt dei uerba. Sed quia co-
mitari debent sententias dictorum
facta miraculorum: recte subiungitur:
In splendore fulguris armorum
tuorum. Quia dum addunt eis arma
miraculorum: mentes persequentium
fulgurant: ut eos persequi non
presumant. Hec itaque animalia ua-
dunt et reuertuntur in similitudine
fulguris chorusantis. Quia postquam
mira sancti inter homines faciunt, postquam
corda audientium sparso lumine
incendunt: ad dandum auctori
suo gloriam redeunt: ut illi laudem
reddant per quem se posse talia sci-
unt. Sic petrus cum sanato homine
qui claudus ex utero matris fuerat

signum fecit: quod cum omnes qui agnos-
cebant ualde mirarentur: dixit. Quid
miramini in hoc aut nos quid
intuemini: quasi nostra uirtute aut po-
testate fecerimus hunc ambulare?
Deus abraham et deus ysaac et deus
iacob et deus patrum nostrorum glori-
ficauit filium suum ihesum: et pau-
lo post. In fide nominis eius hunc quem
uidistis et nostis: confirmauit
nomen suum. Signum quippe faciens
intuentium oculos mirabili luce
perstrinxit: sed humilitatem custodi-
ens et laudem auctori reddens:
quasi unde uenerat rediit: quia lux
fulguris unde fuerat occurrit.
Hec itaque animalia cum ad signa
operanda ueniunt: et ad red-
dendam auctori suo gloriam ad
semetipsa redeunt: fulgur sunt.
Quia et ostendendo miracula
et exempla humilitatis prebendo:
mentes intuentium feriunt et ra-
dunt. In omne autem quod faciunt id-
circo quod ad laudem creatoris rede-
unt: ut in ea uirtute quam acce-
perunt uera stabilitate persistant.
Nam si quid sibi tribuerent: in
hoc quod acceperant stare non pos-
sent. Unde bene causa per salomo-
nem dicitur: Ad locum de quo exeunt
flumina reuertuntur: ut iterum flu-
ant. Siue enim in uirtutibus siue
in doctrina quid aliud sunt uiri

sancti quasi flumina: que terram cordis carnalium aridam rigant. Quia sive in operatione qua exeunt sive in doctrine verbis citius siccarentur, nisi per intencionem cordis ad sollicite ad locum de quo exeunt redirent. Si enim introrsus ad cor non redeunt ac sese in amore conditoris desideriorum maculis non astringunt: et manus ab eo quod agebat deficit: et lingua ab eo quod loquebatur arescit. Quia intus per amorem redeunt: et hoc quod in publico operantes atque loquentes effundunt: in secreto suo de fonte amoris hauriunt: amando enim discunt quod docendo proferunt. Ad locum ergo de quo exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant: quia aqua sapientie inde hauritur unde oritur: ne cum cucurrerit exsiccetur. Porro omne igitur quod agimus ad fontem veri luminis sollicita mente redeamus: reddamus creatori nostro gratias de bonis que accepimus: eique cum ysaya supplicantes dicamus: Omnia opera nostra operatus es domine in nobis. Bona enim nostra eius sunt opera: cuius misericordia non sufficit ut nos erigeret: nisi et semetipsum pro nobis inclinaret. Quia in coeternus patri deus ante secula non fieret homo in tempore: numquam homo temporalis caperet eternum. Descensio ergo divinitatis eius est ascensio humilitatis nostre: dum ei gloriam demus ei laudem: qui vivit cum deo patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. Amen.

Explicit omelia quinta. Incipit sexta.

Tenebrosa aqua in nubibus aeris: quia obscura est scientia in prophetis. Gloria regum celare verbum: et gloria dei est investigare sermonem. Quia et honor est hominum eorum secreta abscondere: et gloria dei est mysteria sermonis eius aperire. Ipsa autem per se veritas discipulis dicit. Que dico vobis in tenebris dicite in lumine: id est aperte exponite: que in allegorie obscuritatibus auditis. Magna vero utilitas est ipsa obscuritas eloquiorum dei: quia exercet sensum ut fatigatione dilatetur: et exercitatus capiat quod capere non posset ociosus. Habet quoque adhuc maius aliud: quia scripture sacre intelligentia si in cunctis esset aperta vilesceret: in quibusdam locis obscurioribus tanto maiori dulcedine inventa reficit: quanto maiori labore fatigat animum quesita. Ecce sanctus ezechielis voce hic dicit. Cumque aspicerem animalia: apparuit rota una super terram. Quid autem rota nisi scriptura sacra significat? Que ex omni parte ad au-

ditorum mentes uoluit: et nullo
erroris angulo a predicationis
sue uia retinet. Ex omni parte
uoluitur: quia inter aduersa et aspera
B. recte et humiliter incedit. Circulus
uero scriptorum illius modo sensum mo
dicorum est: quia ipsa que prelectioni
bus spiritualiter dicuntur: infirmis
iuxta litteram congruunt: et ipsa
intelligunt quam paruuli iuxta litteram: docti
uiri per spiritualem intelligentiam
in altum ducunt. Quis namque par
uulorum in libro esau et iacob quod
alter ad uenatum mittitur ut be
nedicatur: alter per suppositionem
matris a patre benedicitur: nisi
iuxta sacre lectionis historiam
pascat. In qua uidelicet si ad
intellectum paulo subtilius attin
git: uidet quia iacob primogeni
ti benedictionem non per fraudem
subripuit: sed ut sibi debitam
accepit: quam concedente fratre
data lentis mercede emerat.
At non si quis altius sentiens
utrorumque uelit facta per allegoriam
archana discutere: protinus ab hys
toria in misticum surgit. Quid est
enim quod ysaac de maioris filii ue
natione uesci concupiscit: nisi quod
omnipotens deus iudaici populi bona
operatione pasci desiderauit. Sed
illo tardante minorem rebecca
supposuit: quia iudaicus populus

bona opera foris querit: gentilem
populum mater gratia instruxit: ut
omnipotenti patri cibum boni of
ferret operis: et benedictionem maio
ris fratris acciperet. Quod coxit a
bos ex domesticis animalibus prebu
it: quia gentilis populus placere deo de e
xterioribus sacrificiis non querens
per uocem prophete dicit: In me sunt
deus uota tua: que reddam lauda
tiones tibi. Quid est quod ille iacob
manus et brachia et collum hedi
nis pellibus texit: nisi quod hedus
pro peccato offerri consueuit: et gen
tilis populus carnis quidem in se peccata
mactauit: sed coopertum se carna
libus cogitationibus non erubuit. Quid
est quod uestimentis fratris maioris
induitur: nisi quod sacre scripture precep
tis que maiori populo data fuerant
in operatione bona uestitus est
et eis minor in domo utitur: que ma
ior foras exiens intus reliquit.
Quia ille gentilis populus preceptis te
net in mente: que iudaicus populus ha
bere non potuit: dum solam in eis litteram
attendit. Et quid est quod ysaac
cum filium uelat quem benedi
cat: nisi hoc quod gentilis populo per
psalmistam dominus dicit: Popu
lus quem non cognoui seruiuit
michi: in auditu auris obediuit
michi. Quid est quod presentia non uidet
et tamen que ei in futurum ueniant

videtur. nisi quod in tempore deus cum per prophe-
tas suos praedicaret gentilitati
gratiam prorogandam. causa et in parte
per gratiam non videt quia tunc in er-
rore dereliquit. et tamen quia hanc
quoque collecturus erat per benedictionis
D. gratiam perfudit. Unde et eidem Ia-
cob gentilis populi formam tenen-
ti in benedictione dicitur. Ecce odor
filii mei sicut odor agri pleni
quem benedixit dominus. Sicut enim
in evangelio veritas dicit. ager
est hic mundus. et quia gentilis
populus ad fidem perductus per electos
suos in universo mundo virtutibus
redolet: odor filii est odor agri
pleni. Aliter namque olet flos vinee
quia magna est virtus et optima
predicatorum: qui inebriant men-
tes audientium. Aliter flos
olive. quia suavis est opus
misericordie: quod more
olei et refovet et lucet.
Aliter flos rose: quia
mira est fragrantia
que rutilat et redo-
let ex amore marti-
rum. Aliter flos lilii: quia candi-
da vita castitatis est de incorrup-
tione virginitatis. Aliter flos
viole: quia magna virtus humilium
qui ex desiderio loci ultima
tenentes. de pro humilitate a terra
in altum non sublevantur: et celestis

regnum purpuram in mente ser-
vant. Aliter redolet spica E.
dum ad maturitatem reducitur:
quia bonorum operum perfectio ad sa-
turitatem eorum qui iustitiam esu-
riunt preparatur. Quia igitur populus gen-
tilis in electis suis ubique per
mundum sparsus est: et ex virtu-
tibus eius quas agit omnis qui in-
telligunt odore bone opinionis
replentur. dicatur recte: Ecce odor
filii mei sicut odor agri pleni.
Sed quia easdem virtutes ex semet
ipso non habet: adiungit. Cui
benedixit dominus deus. Et quia esse
electorum populus per quosdam viros
in active vite solummodo opere
pinguescat: recte illic additur. Det
tibi deus de rore celi et de pingue-
dine terre. Ros enim desuper et sub-
tiliter cadit. et totiens de rore
celi accipimus: quotiens per infu-
sionem contemplationis intime de
supernis aliquid tenuiter videmus.
Cum vero bona opera causa per corpus
agimus: de terre pinguedine ditamur.
Quid est autem quod Esau tarde ad
patrem rediit. nisi quod iudaicus populus
ad placendum deo sero revertitur.
Cui et hoc in benedictione dicitur. Erit
cum: ut solvatur iugum de collo
tuo. Quia et a servitute peccati
iudaicus populus in fine liberabitur:
sicut scriptum est. Donec plenitudo

genetium intraret: et sic omnis israel
F saluus fieret. Quae non paruulorum
ipsa euangelica historia innuatur
sibi operatione retinatur. quod ydrias
uacuas dominus impleri precepit.
tamen quod aquam primus in uinum
conuertit. Sed cum hec uigilancio
res ingenio studuit: et sacram
historiam credendo uenerantur:
quid interius inueniant querunt.
Qui cum aquam in uinum mutare
potuit: etiam uacuas ydrias
debuit vino implere. Sed impleuit ydrias
aqua. cur? quia per sacre locutionis historiam
corda nostra replenda sunt. Et aquam
nobis in uinum vertit: quia ipsa
per historiam per allegoriam mysterium
in spiritualem nobis intelligentiam gignit.
Rota quoque quasi per rotam fertur: quia per
[illegible]
magnis spiritualia infundens que
circulum in altum leuat: et inde
sursum erigit: unde terram tangere
paulo ante uidebatur. Quia
non undique colligitur: que per circu
lum rota currit. Unde in lege
scriptum est. Facies et candelabrum
ductile: de auro mundissimo.
hastile eius et calamos cyphos
et sperulas ac lilia: ex ipso pro
cedencia. Quis in candelabro
nisi redemptor generis humani de
signatur? Qui in natura huma
nitatis infulsit lumine diuinita
tis ut mundi candelabrum fieret:

quatenus in eius lumine omnis peccator
in quibus iacet tenebris uideret.
Qui pro eo quod naturam nostram sine
culpa suscepit: candelabrum ex
auro purissimo fieri iubetur. Duc
tile autem feriendo producitur. quia et
redemptor noster qui ex conceptione et
natiuitate perfectus deus et homo extitit:
passionum dolores pertulit: et sic
ad resurrectionis gloriam peruenit. Et
auro quoque mundissimo ductile candela
brum fuit. quia et peccatum non habuit:
et tamen eius corpus per passionis contu
melias ad immortalitatem proficeret
Nam mixta uirtutes anime quo profica
toribus potuisset perfici omnino non
habuit. In membris autem suis que
nos sumus cotidie per secutionibus
proficiat. quia dum nos tundimur et at
terimur ut eius corpus esse [illegible]
mereamur: ipse proficit.
De cuius corpore scriptum est.
Ex quo totum corpus p[illegible]
nexum et coniunctione sub[illegible]
ministratum et constructi[illegible]
crescat in augmentum [illegible] dei. Cor
pus quippe eius nos [illegible] omnes
sumus. Nexu uero et coniunctione cor
pus ligatur. quia dum capiti pectus
dum pectori brachia dum brachi
is manus digiti manibus sunt
coniuncti: ac membra ceteris mem
bris inheret: corpus proficiat
proficit sancta apostoli qui redemptori mundo

propinqui exstiterunt qui pectus
capiti inhaeserunt. Quos quia mar-
tyres secuti sunt, qui coniuncta
brachia pectori fuerunt, quibus
dum pastores et doctores sub-
h. iuncti sunt, per bona opera manus
brachiis inhaeserunt. Et nunc
omne corpus redemptoris nostri toti-
die per nexum coniunctionis cotidie
subministratur in caelo. Quia dum
ad eum illuc electae animae ducuntur,
ei sua membra colliguntur. De
quo bene dicitur: Subministratum
et constructum crescit in augmen-
tum dei. Quia omnipotens deus redemptor
noster quod in se perficiat non ha-
bet, adhuc per membra sua co-
tidie augmentum habet. Unde
rursum scriptum est: Donec occurramus
omnes in virum perfectum, in mensu-
ram aetatis plenitudinis Christi. Has-
tile non eiusdem candelabri causa
ipsa debet intellegi quo corpus est,
quia inter tot adversa libera stat.
Calami autem qui de hastili pro-
deunt praedicatores sunt, qui dulcem
sonum mundo cecinerunt, nec tibi
canticum novum. Scyphi autem vi-
no repleri solent. Quid ergo men-
tes auditorum nisi scyphi sunt,
qui sanctis praedicantibus vino scientiae
replentur? Sphaerula autem quid
est nisi volubilitas praedicatio-
nis? Sphaera autem ex omni parte vol-
ubilis est, et praedicatio quae nec adversitate
retineri potest nec prosperitatibus
elevatur, sphaera est. Quia et
inter adversa fortis et inter prospera
humilis nec timoris habet angu-
lum nec elationis. In cursu ergo suo
figi non valet, quia per cuncta se
volubiliter trahit. Ut hoc autem I.
quod exempli causa protulimus ex-
sequamur, bene post calamos
scyphos et sphaerulas in candela-
bro lilia describuntur, quia post e-
am quam diximus praedicationis
gratiam atque volubilitatem illa
virens patria sequitur, quae albis,
id est floribus, vernat ete-
rnis. Sphaerulae autem ad laborem
pertinent, lilia ad retributionem.
Itaque sicut apud Moysen spe-
rula doctrina praedicationis acci-
pitur, ita hic per rotam ipsa scriptura
signatur. Propheta ergo dum sancta anima-
lia inspiceret subiunxit: Cumque
aspicerem animalia, apparuit ro-
ta una super terram. Qua in re quae-
rendum est cum inferius scribantur,
cur una rota prius apparuisse
dicatur? Nisi quia antiquo populo vetus
solummodo testamentum datum est,
quod ad erudiendam mentem illius
quasi rota volvitur. Bene autem
rota eadem super terram apparuisse
dicitur: peccanti enim homini dicitur:
Terra es et in terram ibis. Rota

que super terram apparuit · quia deus omnipotens
legem super corda peccantium
R. dedit · Et quia hec predicta animalia
sanctos ut diximus euangelistas
designant · quomodo prius animalia
et postmodum rota una aspicitur · nisi quia testamentum uetus
fuit et postmodum euangelium
te sanctum secuti sunt · Et intelligere
in his possumus quod illi prius
a propheta uisi sunt · quem merito
transcenderunt · Nam quantum sanctum
euangelium testamentum uetus
precellit · tanto et predicatores eius
in descriptione prophetica preferri
debuerunt · Quamuis sit adhuc
quod in hac descriptione considerari
debeat · quia propheticus spiritus sic intra
semetipsum antiquiora et posteriora
colligit simul · ut hec simul
prophete lingua proferre non possit · sed ampla que uidit dispersis
sermonibus enarrat · Et
nunc ultima post prima · nunc prima
post ultima loquitur · Unde
ezechiel propheta sub figura sancte universalis
ecclesie euangelistarum
gloriam per quattuor animalium similitudinem
uidit · et tamen repente illa
subiungit que antiquioribus gesta
sunt · ut pateret indicat simul
se uidisse · quod carnis lingua
non sufficit simul dicere · Quia
ibi per quattuor animalia cuncta per-
fectos omnes significari diximus ·
considerandum nobis est · quosdam
sanctorum et ante legem fuisse qui naturali
lege districte uixerunt ·
et omnipotenti deo placuerunt · Post
animalia ergo rota describitur · quia
electorum apud omnipotentem deum
plurimi et ante legem fuerunt · Si uero
animalia solos ut diximus euangelistas
signant · est adhuc aliud
quod considerare debemus ·

Videbat enim sanctus propheta quia hec ipsa
uerba que obscuritatibus obuoluta
proferebat · non iudaico
populo sed gentilibus panderentur ·
Nobis igitur loquens prius animalia et
post rotam describere debuit · quia
nos ad fidem domino largiente uenientes
non per legem euangelium · sed
per euangelium legem didicimus ·

Ubi uero uel qualis rota appa-
ruit · subiungit cum dicit · Iuxta
animalia · habens quattuor facies ·
Ubi adhuc subditur · Et aspectus
rotarum et opus earum quasi
uisio maris · et una similitudo
ipsarum quattuor · Aspectus earum
et opera · quasi sit rota in medio
rote · Quid est quod cum una rota
diceretur · paulo post adiungitur ·
quasi sit rota in medio rote · nisi
quia in testamenti ueteris littera testamentum
nouum latuit per allegoriam · Unde rota eadem que iuxta

animalia apparuit, quattuor facies habere describitur: quia scriptura sacra per utraque testamenta in quattuor partibus est distincta. Vetus enim testamentum in lege et in prophetis; novum in euangeliis et in apostolorum actibus et dictis. Videat autem quia ubi faciem intendimus, ibi quod necesse est invenimus. Rota ergo quattuor habet facies, quia prius resecanda mala in prophetis indicit per legem; ad extremum autem per apostolos ea que culpis hominum resecentur aperuit. Potest quoque intelligi quod quattuor facies rota habeat, per hoc quod scriptura sacra per gratiam predicationis extensa quattuor mundi partibus innotuit. Unum vero eadem rota una prius iuxta animalia apparuisse et postmodum quattuor facies habuisse describitur, quia nisi lex euangelio concordaret, in quattuor mundi partibus non innotesceret. Sequitur. Et aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris. Recte sacra eloquia visioni maris similia narrantur, quia in eis magna sunt voluminum sententiarum cumuli sensuum. Nec immerito mari similis sacra scriptura dicitur, quia firmavit in ea celestis locutionis sacramenta baptismatis. Vel certe considerandum est quia navibus in mari navigamus, cum ad desideratas terras tendimus. Nobis autem quid est in desiderio, nisi illa terra de qua scriptum est: Porcio mea domine sit in terra viventium? Ligno autem dixi vehitur qui mare transit. R. Et sanctus quia scriptura sacra lignum crucis per legem nobis pronunciat, cum dicit: Maledictus omnis qui pendet in ligno. De quo de redemptore nostro Paulus attestatur dicens: Factus pro nobis maledictum. Per prophetas quoque lignum annunciat, cum dicit: Dominus regnavit a ligno. Et rursus: Mittamus lignum in panem eius. Per euangelium lignum aperte ostenditur, ubi ipsa domini passio que prophetata est declaratur. Per apostolos autem hec eadem crux in verbis et operibus tenetur, cum Paulus dicit: Michi mundus crucifixus est, et ego mundo. Et rursus: Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jhesu Christi. Nobis ergo qui ad eternam patriam tendimus, scriptura sacra per quattuor suas facies mare est, que crucem annunciat, quia nos ad terram viventium lignum portat. Sed alibi mari sacra scriptura salem tenet, propheta minime dixisset: Repleta est terra sciencia domini sicut aquis maris operientis. Sequitur. D. Et una similitudo ipsarum quattuor, et aspectus earum et opera, quasi sit rota in medio rote. Quid quod predicat lex

postmodum uidit prophetas. subtilius vero per euangelium

hoc eciam prophete. Quod denunciant
prophete: hoc exhibet ewangelium.
Quod exhibent ewangelium: hoc
predicauerunt apostoli per mundum.
Vna quoque similitudo ipsarum quatuor:
quia diuina eloquia et si temporibus
distincta sunt: sunt tamen sensibus
unita. Et aspectus earum et opera:
quasi sit rota in medio rote. Ro
ta inter rotam est: testamentum no
uum inter testamentum uetus. Quia
quod designauit testamentum ue
tus: hoc testamentum nouum ex
hibuit. Vt enim pauca de mul
tis loquar: quid est quod de adam
dormiente eua producitur: nisi
quod moriente christo ecclesia for
matur. Quid est quod ad immo
landum ysaac ducitur et ligna
portat: are subponitur et ui
uit: nisi quia redemptor noster ad
passionem ductus lignum crucis
ipse portauit: et in sacrificio pro
nobis ex humanitate est mor
tuus ut tamen immortalis permaneret
ex diuinitate. Quid est quod homi
cida post mortem summi ponti
ficis absolutus ad terram propriam
redit: nisi quod humanum genus quod pec
cando sibi morte metipsi mor
tem intulit. post mortem ueri
sacerdotis mediatoris redemptoris
nostri peccatorum suorum uinculis sol
uitur: et in paradisi possessione re
patriatur. Quid est quod in taberna
culo propiciatorium fieri iubetur:
super quod duo cherubin unum
ex summitate una et alterum ex
summitate altera ex auro mun
dissimo ponuntur: expandentes
alas et operientes oraculum:
que se mutuo respiciunt uersis
uultibus in propiciatorium: nisi
quod utraque testamenta sibi in
mediatore dei et hominum congru
unt: ut quod unum signat alterum ex
hibeat. Quid enim per propicia
torium nisi redemptor generis hu
mani designatur. De quo per
paulum dicitur. Quem proposuit
deus propiciacionem per fidem in sangui
ne ipsius. Quid uero per duo che
rubin que plenitudo sciencie
dicuntur: nisi utraque testamenta
signata sunt. Ex quibus unum a
summitate una propiciatorii.
aliud a summitate altera fiat:
quia quod testamentum uetus de in
carnacione domini cepit prophetando
premittere: hoc testamentum nouum
per se narrat expletum. Duo autem
cherubin ex auro mundissimo
facta sunt: quia utraque testamenta
pura et simplici ueritate de
scribuntur. Expandunt uero alas
et oraculum operiunt: quia nos qui
omnipotenti deo oraculum sumus
a culpis imminentibus scripture

sacre edificacionis pergimus. Cuius
dum sentencias sollicite aspici
mus: ab errore ignorancie
Q. eius alis velamur. Duo vero
cherubim mutuo se respi
ciunt versis vultibus in propici
atorium: quia utraque testamenta
in nullo a se discrepant. Et qui
vicissim ad semetipsa facies
tenent. quia quod unum promittit.
hoc aliud exhibet: dum inter
positum mediatorem dei et homi
num vident. Facies quippe a
semetipsis cherubim averte
rent: si quod unum testamentum pro
mitteret. aliud negaret. Sed
dum concorditer mediatorem dei
et hominum loquuntur. ut vicissim se
respiciant: in propiciatorium inten
dunt. Rota ergo in medio rote est:
quia inest testamento veteri tes
tamentum novum. Et sicut sepe
iam diximus. quod testamentum vetus
promisit. hoc novum exhibuit.
et quod illud occulte annunciat:
hoc istud exhibitum aperte cla
mat. Prophecia ergo testamenti novi
est testamentum vetus. expositio
testamenti veteris: testamentum
R. novum. Sequitur. Per quatuor
partes ibant: et non revertebantur.
Quo alibi divina eloquia
nisi ad corda hominum vadunt.
Sed per quatuor partes euntes ibant.
quia scriptura sacra per legem ad corda
hominum vadit: siquidem misterium
per prophetas vadit: paulo apertius
prophetando dominum. Per evangelium
vadit: exhibendo que prophetave
runt. Per apostolos vadit: predicando
eum que pater in nostra redempcione
exhibuit. Habent ergo rote facies
et vias: quia extendunt sacra
eloquia noticiam preceptorum cum
exhibicione operum. Et per quatuor
partes vadunt. quia districte ut pre
diximus legitur. vel certe quia in cunctis
mundi regionibus incarnatum dominum
predicant: de quibus apte mox sub
ditur. Non revertebantur cum am
bularent. Hec superius de animalibus
dicta sunt. Sed non intelligi cadem
de rotis: que de animalibus putantur.
Rotas quippe sicut testamenta
diximus: et testamentum vetus am
bulavit quidem cum per predicacionem
ad mentes hominum venit. Sed post
semetipsum reversum est: quia iuxta
litteram in preceptis suis et sacrificiis
usque in finem servari non potuit.
Non enim sine immutacione permansit
cum in eo spiritualis intelligencia
defuit. Sed cum redemptor noster in mun
dum venit. hoc spiritualiter cepit
intelligi: quod carnaliter iam videbatur
teneri. Itaque dum spiritualiter littera
eius intelligitur: omnis in eo illa
carnalis exhibicio vivificatur.

Testamentu vero novum causa per testamenti veteris paginas testamentum eternum appellatum est: quia intellectus illius numquam mutatur. Unde et dicitur quod rote euntes ibant et non revertebantur cum ambularet. Quia novum testamentum non rescindit: cum vetus iam spiritaliter per intellectum tenet. Post se non redeunt: que usque ad finem mundi inmutabilia persistunt. Ambulant ergo sed non revertuntur: quia sic quemlibet ad cor nostrum veniunt: ut eorum precepta vel studia ultius non mutentur.

Sequitur. Statura quoque erat in rotis: et altitudo et horribilis aspectus. Quid est quod scripture sacre eloquio tria hec inesse narrantur: ut staturam altitudinem et horribilem aspectum id est terribilem habere memoret? Ostendendum nobis magnopere est: que divine scripture statura que altitudo quis horribilis aspectus dicatur. Pensandum ergo est: quia stare ad vitam cogimur bene operantes. Unde per paulum dicitur. Qui stat videat ne cadat. Qui etiam discipulis ait. Sic state in domino karissimi. Et propheta qui se vita ac moribus ante dominum stare videbat: ait. Vivit dominus: ante cuius conspectum sto. Altitudo vero est celestis regni promissio: ad quam tunc pertingit: quando iam mortalis vite omnis corrupcio subiugatur. Horribilis vero aspectus est terror gehenne: que sine fine reprobos cruciat: et semper in cruciatu conservat. Statura ergo in rectitudine preceptis est: altitudo in celsitudine superne promissionis: horribilis vero aspectus: est in minis atque terroribus supplicii sequentis. Scriptura ergo sacra staturam habet: quia mores ad standum dirigit: ut auditorum mentes ad terrena concupiscencia non curvent. Altitudinem habet: quia in celesti patria eterne vite gaudia promittit. Horribilem quoque aspectum habet: quia omnibus reprobis gehenne supplicia minatur. Ostendit ergo staturam suam in edificacione morum: ostendit altitudinem in promissione premiorum: ostendit horribilem aspectum in terroribus suppliciorum. Recta enim est in preceptis: alta in promissionibus: horribilis in minis. Habet staturam: cum propheta dicat. Quiescite agere perverse: discite bene facere: querite iudicium: subvenite oppresso: iudicate pupillo: defendite viduam. Et rursum. Frange esurienti panem tuum: et ege

nos vagos q̄z induc i domū
tuā. cū videris nudū operi eū.
& domesticos semīs tui ne de
spexeris. Habet altitudinē:
cū p eūdem pphetā dicat. Nō
erit tibi ampli' sol ad lucendū
p diē: nec splendor lune illumina
bit te. Sz erit tibi dñs in lucē
sempiternā. & de' tuus i gloriā
tuā. Habet horribilē aspectū:
cū infernū describens dicat.
Dies ulcionis dñi. annus retri
bucionū iudicii syon. & cōuer
tent' torrentes ei' in picem
ardentē. nocte ac die nō exti
guet' in sempiternū. Quā bts
Iob describēs dixit. Terra te
nebrosa & opta mortis cali
gine. terra miserie & tenebrarū.
ubi umbra mortis & null'
ordo. sz sempitern' horror inha
bitat. Habet staturā. cū p
eū dñs p ysaiā polliceat' dicēs
Sicut celi noui & t'ra noua q̄
ego stare corā me facio dic.
dñs. sic stabit semē vestrū
& nomē vestrū. Illi enī uera
citer corā dño stant. qui vitā
suā in prauitate nō dissipāt.
Habet altitudinē. cū statī
subdit. Et erit mensis ex mēse
& sabbatū ex sabbato. & ueniet
oīs caro ut adoret corā facie
mea dicit dñs. Quid est mēsis

nisi pfectio dierū. quid ē sabba
tū nisi requies in qua fieri op' seruile
nō licet. Mensis ex mense ē
q' qui hic pfēa uiuūt. illic ad
pfectionē glorie ducūt'. Sabbatū
uō ex sabbato est. q' qui hic
cessant a puerso ope. illic cessa
bunt in celesti retribucione. Habz
eciā horribilem aspectū. cū
ptin' adiungit. Et egredient'
& videbūt cadauera virorū q̄
puaricati sūt i me. uermes
eor nō morient'. & ignis eor
nō extinguet'. Quid eni hor
ribili' dici ul' excogitari pt.
q̄ dapnacionis vulnera suscipe.
& dolore vulnerū nūq̄ finire.
De hoc horribili aspectu rota
rū bū p sophoniā dicit'. cū su
pueniens duris mentibz dies
iudicii denūciat. Iuxta est dies
dñi magn'. & uelox nimis. Vox
diei dñi amara. tribulabit
ibi fortis. Dies ire dies illa. dies
tribulacionis & angustie. dies
calamitatis & miserie. dies te
nebrarū & caliginis. dies nebu
le & turbinis. dies tube & clan
goris. Sed q̄ exterioris rote
dicta exposuim'. restat nūc
ut interioris q̄ staturā. altitu
dinē & horribilem aspectū pstre
debeam'. Habet q̄ rota interior
staturā. cū euāgeliū sēm ad

terrena desideria incuruant nos prohibet redemptoris nostri uocibus dicens. Attendite ne grauentur corda uestra crapula et ebrietate: aut curis huius vite. Habet altitudinem: cum de eodem redemptore nostro promittit dicens. Quotquot autem crediderunt in eum dedit eis potestatem filios dei fieri. Quid enim in hac potestate altius. Quid hac altitudine sublimius dici potest. in qua creatus quisque efficitur filius creatoris. Habet horribilem aspectum: cum reprobis loquitur dicens. Ibunt hii in supplicium eternum. Habet latitudinem: cum veritas discipulos admonet dicens. Vendite que possidetis et date elemosinam: facite vobis sacculos qui non veterascentes. Habet promissionis altitudinem: cum dicit. Venient ab oriente et occidente: et recumbent cum abraham ysaac et iacob in regno celorum. Habet horribilem aspectum: cum subdit. Filii autem regni eicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dencium. Quibus rursum voce veritatis dicitur. Vos in peccatis vestris moriemini. Habet latitudinem: cum primi pastoris voce dicit. Ministrate in fide vestra virtutem: in virtute autem scientiam: in scientia autem abstinentiam: in abstinencia autem pacientiam: in paciencia autem pietatem: in pietate autem fraternitatis ~~amorem~~ caritatem. Habet altitudinem: cum paulo post dicit. Sic enim habundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini et saluatoris nostri ihesu christi. Quam rursum bonis pastoribus pollicetur dicens. Cum apparuerit princeps pastorum: percipietis immarcessibilem glorie coronam. Habet horribilem aspectum cum dicit. Veniet autem dies domini ut fur: in qua celi magno impetu transibunt: elementa vero calore soluentur. Cum hec igitur omnia dissoluenda sint: quales oportet nos esse in sanctis conuersacionibus et pietatibus expectantes et properantes in aduentum diei dei per quem celi ardentes soluentur: elementa vero ignis ardore tabescent. Habet latitudinem: cum per paulum nos a terrenis desideriis erigit dicens. Mortificate membra vestra que sunt super terram: fornicacionem inmundiciam libidinem concupiscenciam malam et auariciam: que est ydolorum seruitus. Habet altitudinem: cum promittit dicens. Vita vestra abscondita est cum christo in deo: cum christus apparuerit vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso

in gloria. Habet horribilem as-
pectum: cum minatur dicens: In re-
uelacione domini nostri ihesu christi de
celo cum angelis uirtutis eius in
flamma ignis dantis uindictam
hiis qui non nouerunt deum,
et qui non obediunt euangelio
domini nostri ihesu christi, qui penas
dabunt in interitu eternas: a fa-
cie domini et a gloria uirtutis eius. Ha-
bet latitudinem: cum nos amonet
dicens: Uidete ne quis alicui
malum pro malo reddat: sed
semper quod bonum est sectamini in inui-
cem et in omnes. Habet altitu-
dinem cum promittit dicens: Si com-
morimur et conuiuemus: si sustine-
mus et conregnabimus. Et rursum: Non
sunt condigne passiones huius
temporis ad futuram gloriam: que re-
uelabitur in nobis. Habet et
horribilem aspectum: cum minatur
dicens: Terribilis quedam expec-
tacio iudicii et ignis emulacio:
que consumptura est aduersarios.
Qui rursum ait: Horrendum est
incidere in manus dei uiuentis.
Que omnia quasi breui sentencia con-
stringit dicens: Ut possitis compre-
hendere cum omnibus sanctis: que sit lati-
tudo et longitudo sublimitas
et profundum. Lata quippe est caritas:
que et inimicorum dilectionem capit.
Longa per quam cum caritate qua nos compo-

tens proximos quos late diligit: cum
longanimiter portat. Hoc ergo
nos debemus exhibere proximis:
quod indigemus nobis a creatore
nostro conspicimus exhiberi. Lati-
tudo itaque et longitudo ad na-
turam pertinet: quia per amorem ~~et~~
amores dilatat: ut frater-
na mala caritas longanimiter
portet. Sublimitas autem est
eternorum illa remuneracio premi-
orum: de cuius immensitate dicitur:
Que nec oculus vidit nec auris
audiuit nec in cor hominis ascen-
derunt: que preparauit deus diligen-
tibus se. Habet ergo in sublimitate
altitudinem: quia eterna sanctorum gau-
dia nulla nunc preualet cogita-
cione penetrari. Profundum quoque
est illa inestimabilis dampna-
cio suppliciorum: que eos quos
suscepit in imis demergit: in
quibus sacra eloquia horribilem
aspectum habent: quia inestima-
bilem terrorem audientibus minan-
tur: cum supplicia inferi loquuntur.
Bene ergo dicitur: Statura quoque erat
in rotis: altitudo et horribilis
aspectus: quia scriptura sacra in
utroque testamento et admonendo
recta est et promittendo alta est:
et minando terribilis aspectus.
Hec nos fratres karissimi hodierna
die largiente domino dixisse suf-

ficiat. ut ad differenda ea q̄
subiuncta sūt. cor reparati
recurram9. in auctore om̄ium cō
fidentes. qui viuit et regnat
p oīa secula seculorum. amē.

Sicut Explicit
nostis. ome 6a
fr̄es kmi Incip
cōsuetudo septi
pphetie est nūc
ista nūc illa

A. incipere. et ab aliis in alia sub
ito uerba diriuari. sicut psal
mista cū de dn̄o loqueretur
dicens. deus iudex iustus et
fortis longanimis. nūquid ira
scitur p singulos dies. nisi cō
uersi fueritis gladiū suū
vibrauit. et parauit illū. in ipso
parauit uasa mortis. sagit
tas suas ardentibz effecit.
repente subiunxit. Concepit
dolorē et peperit iniq̄tatē. lacū
aperuit et effodit eū. et incidit
in foueā quā fecit. Cū ei dn̄m
narraret iusticiā. q̄ nō mu
tata uoce p̄toris intulit cul
pā. Qd̄ ubi ubū me exempli cau
sa dixisse sufficiat. qr quisq̄s
in pphetis usū loquacionis ha
bet. q̄ crebro ista fiant nō
ignorat. Unde nūc ppheta
B. ezechiel adiūxit. Et totū cor
pus plenū oculis. in circuitu
ipsorū q̄tuor. Qui nō ipsarū
sed ipsorū dixit. pfecto indicat.
qr sermo ei9 a rotis ad aīalia
redit. p que nimirū pfe
quiq; ut diximus ē designant. Cor
pora itaq; aīaliū toto plena
oculis describūtur. qr s̄corū
actio ab oī parte circūspecta
est. bona desiderabiliter pui
dens. mala sollerter cauens.
Et hoc est laboriosū ubi s̄coz
mens uehement' inuigilat.
ne se ante oculos eorū ma
la sub bonorū specie abscō
dant. Circūspecta ē g° uita
s̄corū. ne sic sit libera ut su
pba sit. qr sepe supbia ex
cedit in verbis. et uideri ap
petit libertas puritatis.
Nec sic humilis ut formidulo
sa. qr aliquā timor restringit
aīm ut loqui que recta sūt nō
psumat. sed tū in ipsa timidi
cogitacōe humilitatē esse simu
lat. Nec sic sit parca ut te
nax sit. qr sepe tenacia se par
cimoniā appetit estimari.
ut uilie ac necessarie uideat'
tenere. quod ego egenti pro
misericordi' nō uult impēde
Nec sic sit misericors ut effu
sa sit. qr nōnunq' effusio se
misericordiā esse putat. Ali
ud eni est pietatis studio

necessaria primis impendere. atque
aliud ea que possidet sine
mercedis intencione dispergere.
C. Omne itaque quod agitur in radice inten-
cionis pensandum est. quo meri-
to apud iudicium creatoris ha-
beatur. Unde et ipse creator di-
cit. Si oculus tuus simplex
fuerit totum corpus tuum lucidum erit.
oculum videlicet intencionem. cor-
pus vero actionem nominans. quia
si nostra intencio apud deum sim-
plex fuerit. in eius iudicio actio
nostra tenebrosa non erit. Agit
sancti viri sollicite invigilant ut
se undique respiciant ubique cu-
stodiant. ne aut mala perpetrare
appetant. aut hec eadem sub
specie bonorum agant. sciunt
ne se eis vicia virtutes esse men-
tiantur. Totum corpus in circuitu
plenum oculis habent. quia omnis
eorum actio prudencia sollicitu-
dinis et repletur et circumdatur.
Hinc est quod paulus apostolus
dum quendam petenti de perpetrato
facinore corinthios perspiceret
voluisse misereri ait. Si cui
aliquid donastis. et ego. Nam
et ego quod donavi propter vos in
persona christi. ut non circumveniamur
a sathana. non enim ignoramus
cogitaciones eius. Si enim petram
dum erat. cum se humilitate tanta
voluntati discipulorum magister eg-
gius sociat. ut neque ipse a di-
scipulis neque discipuli ab ipso
in conpassionis causa dividi
videntur. nisi quod sollicito pro-
videncie oculo attendit.
quod plerumque dum alter donat
alter irascitur. Et quale
est in misericordie sacrificium.
quod cum discordia proximi of-
fertur. Unde recte ait. Ut D.
non circumveniamur a sathana.
non enim ignoramus cogitaciones
eius. Qui videlicet inde al-
terius cordi vere malum solet im-
mittere. unde alterum conspiciat
pietatis negocium fecisse.
Imperfectum enim bonum est quod
sic agitur. ut ne quid ei ex a-
lio latere malicie subrepat
non attendat. nisi forte hoc
quod sine culpa scandalo
fieri non potest. culpa sit non feci-
sse. Hoc vero ideo dicimus. ut
notum vestre dilectioni faciamus.
quia in nostro bono opere aliquando in-
veniendum est scandalum proximi.
aliquando vero pro nichilo contempnen-
dum. quod in ipso nostro auctore
didicimus. qui dum tributum
petro inquisito peteret prius
paradigma proposuit. pro quo se
nichil debere respondit dicens.
Reges terre a quibus accipiunt

tributum vel censum? a filiis suis an
ab alienis? Cumque diceret ab
alienis: illico respondit. Ergo li-
E. beri sunt filii. Sed postquam liberum
se esse monstravit: ne fortasse
scandalum cunctis faceret: subdidit.
Ut autem non scandalizemus eos:
vade ad mare et mitte hamum
et eum piscem qui prius ascendit
tolle: et aperto ore eius invenies
staterem: illum sumens da eis pro
me et te. Cumque rursum cum ~~diceret~~
diceret quia omne quod intrat in
os non coinquinat hominem: et tunc
accedentes discipuli dixerunt
scis quia pharisei audito hoc
verbo scandalizati sunt: at ille
respondens ait. Omnis plantatio
quam non plantavit pater meus era-
dicabitur. Sinite illos ceci sunt
duces cecorum. Ecce igitur veri-
tas ne in quorundam cordibus scan-
dalum gigneretur: tributum et quod
non debuit reddit. Et rursum quia
generari scandalum in quorundam
cordibus contra veritatem vidit:
in suo eos scandalo remanere
permisit. Ex qua re nobis consi-
derandum est: quia in quantum sine
peccato possumus vitare proximorum
scandalum debemus. Si autem de
veritate scandalum sumitur: uti-
lius permittitur nasci scandalum:
quam veritas relinquatur. Corpora

ergo animalium plena oculis sunt:
cum se hinc inde caute circumspi-
ciunt. Sed sciendum nobis
est: quod sepe dum aliis rebus inten-
dimus fit ut alia negligamus:
et ubi negligimus: ibi procul
dubio oculum non habemus. Nam
pharizeus qui ascenderat in tem-
plum orare: testante evan-
gelio quid dixit agnoscimus.
Ait enim. Deus gratias tibi ago.
Recte autem gratias deo agebat.
a quo acceperat bona que
fecerat. Cumque etiam subiungit.
Quia non sum sicut ceteri homi-
nes raptores iniusti adulteri: ve-
lut etiam hic publicanus. Ieiuno
bis in sabbato: decimas do de omni-
bus que possideo. Ecce ad exhibendum
abstinentiam et ad implendum mi-
sericordiam et ad referendum deo
gratias oculum pharizeus habue-
rat: sed ad humilitatis custodiam
oculos non habebat. Et quid
prodest quod contra hostium insidi-
as pene tota civitas caute
custoditur: si unum foramen aper-
tum relinquitur unde ab hostibus intre-
tur. Quid prodest custodia
que pene ubique circumponitur:
quando inimicis civitas per neglec-
tum foramen loci unius aperitur.
Pharizeus autem qui ieiunium deo
exhibuit decimas dedit: deo

[insidi]as retulit, qui pene cunctam
in se civitatis custodiam vigi-
lavit. Quia qui unum in se foramen
superbie non attendit, ibi hostem
pertulit, ubi per negligentiam ocu-
lum clausit. Quia igitur eorum men-
tes undique se circumspicientes
invigilant, atque in omni suo ope-
re pavoris et sollicitudinis circumdu-
cunt oculum, ne aut prava agant,
aut recta que precepta sunt non
agant, aut bonis expletis in
suis cogitationibus intumescant,
et tanto gravius offendant quanto
quia iusti videntur totus oculus
eius peccant, recte dicitur: Totum cor-
pus eorum plenum oculis in cir-
cuitu. Pensandum quoque est quod in trans-
latione veteri non habetur corpus
eorum plenum oculis in circuitu, sed
dicitur: dorsa eorum plena oculis.
Que videlicet summa ab edificati-
onis intellectu non discrepat.
Ea enim que sunt in facie, sepe
etiam peccatores homines custodire
solent. Iusti autem viri quia se et in
eis custodiunt que in promptu
et in facie non vident, in dor-
sis oculos habere referuntur. Quia
quoque et ea que in occultis sunt dis-
cutiunt, atque ab ipsis custodiunt
que latent, profecto oculos in
dorso habent. Quod tamen intelli-
gi etiam aliter potest. Quia enim ea

que sunt ante faciem nos videmus, dor-
sa autem nostra alius in nobis videt,
et nos videre non possumus. Quia — ·h·
autem sancti viri sollerter se aspiciunt
in quibus ab aliis iudicandi
putant, et districte se vident, sic-
que sepe districte ab aliis videntur,
qui in se nec ea que se latere
~~putant~~ poterant ignorant, lumen
in dorso portant. Sequitur:
Cumque ambularent animalia, am-
bulabant pariter et rote iuxta ea;
et cum elevarentur animalia de terra,
elevabantur simul et rote. Am-
bulant animalia, cum sancti viri se in
sacra scriptura intelligunt, quem-
admodum moraliter vivant.
Elevantur vero a terra animalia, cum
sancti viri se in contemplatione sus-
pendunt. Et quia unusquisque sanctorum
quantum ipse in sacra scriptura profe-
cerit, tanto hec eadem scriptura
proficiat apud ipsum, recte dicitur: Cum
ambularent animalia, ambula-
bant pariter et rote; cum elevarentur
animalia, elevabantur simul et rote,
quia divina eloquia cum legente cres-
cunt. Nam tanto illa altius quisque
intelligit, quanto in eis altius
intendit. Unde nec elevantur
rote si non elevantur animalia, quia
nisi legentium mentes ad alta
proficiant, divina dicta velut in
imis non intellecta iacent.

I. Cum enim legenti cuilibet sermo
scripture sacre tepidus videtur.
sensus eius mentes non excitat.
et in cogitatione sua nullo intel
lectus lumine coruscat rota. et otio
sa est terra. quia animal non elevatur
a terra. At vero si animal ambulet.
id est bene vivendi ordinem querat.
et per gressum cordis inveniat quem
modum gressum boni operis po
nat. ambulant pariter et rote. quia
tantum in sacro eloquio provectum in
venies. quantum apud ipsum ipse
profeceris. Si vero pennatum animal
sese in contemplatione tetendit.
rote protinus a terra sublevantur. quia
terrenum non esse intelligis que
prius in sacro eloquio iuxta ter
renum morem credidisti dicta. Fiat
quippe ut scripture sacre verba esse celes
tia sentias. si ascendens per contem
plationis gratiam temetipsum ad ce
lestia suspendas. Et mira atque
ineffabilis sacri eloquii virtus ag
noscitur. cum superno amore legen
tis animus penetratur. Quia ergo anima
lia ad alta se sublevant. et rota
volat. sequitur. Quocumque ibat
spiritus. illuc eunte spiritu et rote pariter
elevabantur sequentes eum. Quo
enim spiritus legentis intendit. illo
et divina eloquia levantur. Quia
si in eis altum quid videndo et
sentiendo quesieris. hec eadem
sacra eloquia tecum crescunt tecum
in altioribus ascendunt. Hinc
autem dicitur de eisdem rotis. Se
quentes eum. Legentis enim spiritus
si quid in eis sane morale aut
historicum querit. sensus hunc mo
ralis aut historie sequitur. Si
quid typicum. mox figurata
locutio agnoscitur. Si quid autem
contemplativum. statim rote quasi
pennas accipiunt et in aere sus
penduntur. quia in verbis sacri e
loquii intelligentia celestis
aperitur. Quocumque ergo ibat spiritus
illuc eunte spiritu et rote pariter e
levabantur. sequentes eum. Rote
enim spiritum sequuntur. quia verba sacri
eloquii ut sepe iam dictum est iuxta
sensum legentium per intellectum cres
cunt. In una eademque scriptura.
alius sola historia pascitur. alius
typica. alius vero per typicam intel
ligentiam contemplativam querit.
Et fit plerumque ut sicut dictum est
in una eademque sententia cuncta simul
tria valeant inveniri. Moyses
enim cum de ardenti rubo vocari
meruisset. accessit prius ut vi
deret visum. Et rubus ar
debat. et non consumebatur. Mag
num hoc miraculum si sola in
eo historia queritur est unde le
gentis nutriatur animus. ut vide
at quod in ligno ignis ardeat

I

et non consumat. Iam uero si typicam intelligentiam quaeras, quid flamma nisi legem, de qua scriptum est: In dextera eius ignea lex. Et quid rubus ille nisi Iudaicum populum designavit, peccatorum suorum spinis obsitum. Sed rubus ardens consumi non potuit, quia Iudaicus populus et ignem quidem legis accepit, et tamen peccatorum suorum spinas non deseruit, nec eius vicia divini sermonis flamma concremavit. Fortasse in hoc facto aliquis maiora per typicam contemplari desiderat, huius quia sensus exercetur, elevatur pariter et roborat. Inter homines enim perfectus homo factus est unicus dei, qui licet in se peccata non habuit, sed spinas nostre nequitie suscepit, atque usque ad passionem pro nobis humiliare se dignatus est, et in semetipso ignem tribulationis nostre suscepit. Sed arsit et non arsit. Quia ex humanitate est mortuus, et tamen immortalis ex divinitate permansit. Suscepit a nobis unde sacrificium fieret pro nobis, et tamen impassibilis et incommutabilis permansit in propriis, ut nos commutaret a nostris. Alius fortasse per hystoriam moralitatem, atque per allegorice intelligentiam contemplativa

M

querit. Patet cunctis iuxta hystoriam hoc quod in lege scriptum est, ut turtur que pro peccato offertur, retorqueatur caput eius ad pennulas, ita ut collo inhereat, et non penitus abrumpatur. In quibus verbis dubius legentibus sensus hystoricus non est. Sed si hec moraliter requiras, agitur rota, dum ad moralem intellectum ducatur sacri ubi sonat. Nos enim ipsi in omnipotentis dei sacrificio esse turturem debemus, ita ut caput nostrum retorqueatur ad pennulas, id est animus ad virtutes. Non enim immerito per caput mentem intelligimus, quia sicut caput corpus, ita mens actiones regit. Sed caput ad pennulas retorqueri precipitur, ut ea que dicas facias, et os ad opera coniungas. Nec ita caput abscidendum est ut a corpore dividatur, sed ex parte decisum suo corpori iubetur inherere, quia videlicet mens a carnali delectatione incidenda est, sed a carnis cura incidenda non est. Hinc enim scriptum est: Carnis curam ne feceritis in desideriis. Quia ergo in voluptate fieri prohibetur, proculdubio in necessitate conceditur. Caput ergo turturis ex parte excisum sit, ut ex parte inhereat, ut sicut dictum est, et a voluptate carnis mens incisa

R. sit: et tamen a necessitate nõ
sit abscisa. Quid si hoc sac
ficiũ genus sub typica redemp
toris nostri intelligencia a
lius ad contẽplacionẽ requi
rat. Ascendat ergo ad forci
ora animꝰ: eleuentur ani
malia ut eleuentur pariter
et rote. Quis enim caput
nostrũ: nisi redemptor ge
neris humani. De quo scrip
tũ est. Ipsum dedit caput su
per omnẽ ecclesiam: que ē
corpus ipsius. Quem dum
iudei ꝑsequerentur: nomẽ
eius delere de terra conati sũt.
Cumque eum crucifixũ et se
pultũ viderent: hunc se ab
amore omnium diuisisse cre
diderunt. Sed caput uirtu
tis incisum est: sed tamen
a suo corpore diuisum nõ ē.
Quia ex eo quod pro nobis mor
tem ꝑtulit: omnes nos sibi
veriꝰ in ipsa sua morte coniunxit.
Et ꝑ hoc quod se nostris oculis
visibiliter substraxit: nostris
se mentibus inuisibiliter ra
diauit. Caput ergo incisum
inhesit corpori: quia pro nobis
quidem redemptor noster passus est: sed a no
bis separatus ꝑ passionẽ nõ
est. Quia igitur dicta sacri
eloquii cũ legenciũ spiritu

crescunt: recte nunc dicitur.
Quocumque ibat spiritus:
illuc eunte spiritu et rote pa
riter eleuabantur: sequen
tes eum. Et subditur. Spiri
tus enim vite erat in rotis.
In rotis enim spiritus vite
est: quia ꝑ sacra eloquia do
no spiritus viuificamur: ut
mortifera a nobis opa repel
lamus. Potest autẽ intelligi
quod spiritus vadit cũ legentis
animũ diuersis modis et
ordinibus deus tangit: quan
do hunc ꝑ verba sacri eloquii
modo in zelo excitans ad vl
cionẽ erigit: modo ad pa
cienciam mitigat: modo in pre
dicacione instruit: modo in la
menta penitencie compungit.
Sed recurramus breuiter
ꝑ hec eadẽ verba que diximus
et videamus quomodo sequantur
rote spiritũ. qui spiritus
vite dicitur: et rotis inesse
phibetur. Certe si legentis
animũ spiritus vite in ze
li feruore tetigerit: primꝰ
in sacris eloquiis videt quod
moyses ad castra rediens
et populũ ꝑ ydola peccasse
cognoscens: hunc ꝑ feruore
spiritꝰ gladius strauit: quod
finees ꝑsequendo (11) ligni

riam. Iram domini placauit. Quod petrus mencientes sibimet verbo protulit et occidit: quod paulus negligentibus discipulis virga minatur. Si spiritus vite legentis animum ad seruandam pacienciam tangit: statim sequuntur rote: quia in sacris eloquiis inuenitur. quod moyses et aaron cum loquentes recta persequi omnem populi passi sunt. ad tabernaculum cucurrerunt: pro ipso populo exorantes quem fugiebant. Sancta etenim eorum mens et timorem superbiencium protulit: et tamen contra eos ad odium non erupit. Paciencia enim vera est: que et ipsum amat quem portat. Nam tollerare et odisse. non est virtus mansuetudinis: sed velamen furoris. In eisdem quoque eloquiis inuenitur. quod samuel de principatus culmine deiectus: orasse se eciam pro deicientibus confitetur: quod nemo sanctorum ad celestem gloriam. nisi paciencia seruando peruenit: quod ipse auctor ac redemptor generis humani. sputa. colaphos. spineam coronam. crucem. lanceam. protulit: et tamen pro persequtoribus orauit. Si spiritus vite. legentis animum ad predicacionem excitat: statim sequuntur rote: quia in sacris eloquiis inuenitur. moyses iubente domino contra egipti regem. in quantis se predicacionis liberis verbis erexit: quod stephanus iudeis persequentibus dicens: Vos spiritui sancto semper restitistis: nec inter lapides timuit: quod petrus fustibus cesus. ne in nomine ihesu loqueretur: cum magna libertate respondit: obedire oportet deo magis quam hominibus: quod paulus cathenarum vinculis stringitur: sed tamen verbum dei non est alligatum. Si spiritus vite ad penitencie lamenta compungit: sequuntur protinus et rote: cum scripture sacre verba dauid penitenciam proferunt: quod rex reprehensus a propheta. qui subiectus celesti regi non fuit: subiecto increpanti non erubuit confiteri quod fecit: quod publicanus qui reatum nequicie sue cognouit: et si iniustus ad templum venit: iustificatus a templo redivit: quod petrus negacionis maculas lacrimis lauit: quod latro qui in cruce cognouit culpam: in ipsa iam morte inuenit veniam. De quibus rotis adhuc idem propheta replicat

atq3 subiugit. Cū euntib⁹ ibāt
et cū stantib⁹ stabāt ∵ et cū
eleuantib⁹ a terra pariter
eleuabant∴ et rote sequē
tes ea. ∵ quia sp̄s uite erat
ī rotis. Nec sicut nostis fra
tres ex maxima p̄te iā dcā
sūt. ∵ sed iterata desc̄pcione
narrant. Nec nos itaq3 pi
geat. eadē breuit' exponē
do repetē. ∵ q̄ sp̄s p̄ p̄phetam
dignat⁹ ē ip̄licando narrare.
Hoc enī solū ī uerbis his no
uū adicit∴ quod dcm̄ ē. cū
stantib⁹ stabant. Sūt autē
quidā. qui usq3 ad hoc p̄fici
ūt. ut terrena q̄ accipiūt be
ne dispensare nouerint ∵ mi
sericordie opibus intēdant ∵
opp̄ssis subueniant ∵ hii ui
delicet uadūt ∵ in eo q̄ a se
ad proximi utilitatē tendant.
Cū his ergo rote gradiūt∴
quia sacra eloquia dictorū
suorū pass⁹ in eius itinē dis
ponūt. Et sūt alii qui in fide
quā acceperūt ita ad tenēdū
fortes sūt ∵ ut aduersis q̄busq3
resistē ualeant ∵ et nō solū
minime ad p̄uersitatē t̄hūt∴
sed eciam p̄uersa loquentes
īpugnēt ∵ eos q3 ad rectitudinē
p̄trahant. Cū istis stantib⁹ stāt
eciam rote ∵ q3 in eis rc̄titudinē
suā sacri eloq̄i uerba q̄firmāt ∵
cū in eis audiūt ∵ state et tene
te tradiciones quas didicistis. Et
rursū. Aduersarius uester
diabolus tāq̄ leo rugiens cir
cuit q̄rens quē deuoret. ∵ cui
r̄sistite fortes ī fide. Et sūt
alii q̄ omnia terrena despiciūt ∵
nulla q̄ p̄terēūt possidē dignāt ∵
in dei se ut p̄dcm̄ ē cōteplaci
one suspēdūt ∵ in q̄tū quisq3
ad alta profecerit ∵ in tantū
ei et sacra eloquia de altiorib⁹
loquūt∴ Uadūt animalia ad
utilitatē proximi ∵ stant ad cu
todiā sui ∵ et eleuāt⁹ ad cōte
placionē dei. Sed et rote pi
uadūt ∵ stant eleuant∴ q3 q̄li
ta sacra lectio talis inuenitur ∵
qualis ē et ipse a q̄ q̄rit∴ Ad
actiuā enī profecisti. tecū ābu
lat ∵ ad īmobilitatē atq3 cō
stanciā p̄fecisti ∵ sp̄s stat tecū ∵
ad contemplatiuā q3 uitā p̄ue
nisti ∵ uolat tecū. Et rursū sub
ditur. Quia sp̄s uite erat in
rotis. Quod ideo sacr̄ō dicitur ∵
sp̄s uite in rotis esse ∵ quia scri
ture sacre duo sūt testamēta ∵
que utraq3 dei sp̄s scribi uolu
it ∵ ut nos ab aīe morte libe
raret ∵ uel certe q̄a duo sūt p̄
cepta caritatis ∵ dilectio uidē
licet dei. et dilectio proximi.
p̄ que utraq3 nos sacre sc̄pture
dicta uiuificant. Sed q̄ dicit

q spus vite erat in rotis: quia dilectione dei et proximi capitur in eloquiis diuinis. Precepta enim scripture sacre viuificant: quia mortui in culpa iacebamus. Unde omnipotenti domino per psalmista dicitur: In eternum non obliuiscar iustificaciones tuas: quia in ipsis viuificasti me. Iustificaciones enim precepta domini dicit: in quibus corrigendo nos iustificat. De quibus apertius psalmista dicit. In tuis iustificacionibus meditabor: non obliuiscar sermones tuos. In eis vtique nos viuificat: quia per eas in nobis spiritualem vitam demonstrat: eam quia per afflatum spiritus mentibus nostris infundit. Quod quia cotidie per donum gratie in electorum mentibus agitur: spus vite erat in rotis. Nec nobis scriptura in tenebris vite presentis: facta est lumen in tenebris. Hinc enim et petrus ait. Cui benefacitis intendentes. quasi lucerne lucenti in caliginoso loco. Hinc psalmista dicit. Lucerna pedibus meis verbum tuum: et lumen semitis meis. Sed tamen et ipsa nobis nostra lucerna obscurata est: nisi hanc nostris mentibus veritas illustraret. Unde iterum psalmista ait. Quoniam tu illuminas lucernam meam domine: deus meus illumina tenebras

meas. Quid enim lucerna ardens nisi lumen est. Sed lumen creatum nobis non lucet: nisi illuminetur a lumine non creato. Quia igitur omnipotens ad salutem nostram sanctorum testamentorum dicta et ipse creauit et ipse aperuit: spus vite erat in rotis. Sequitur.

Et similitudo super capita animalium firmamenti. quasi aspectus cristalli horribilis: extenti super capita eorum desuper. Hec largiente domino duobus modis exponimus: ut lectoris iudicio quid eligendum sit relinquamus. Possunt enim firmamenti nomine celestes potestates intelligi. Sed firmamentum rex. quasi aspectus cristalli dicitur: videlicet quia cristallum forte quod est nimis est: sed ex aqua solidatur. Et quia natura angelica. quam creata est liberum arbitrium accepit: vtrum vellet in humilitate persistere. et in omnipotentis dei conspectu permanere: an ad superbiam laberetur et a beatitudine caderet: per similitudinem aqua fuit. Sed quia cadentibus aliis sancti angeli in sua beatitudine persisterunt: atque hoc acceperunt in munere. ut iam cadere non possint: in eis natura sua iam dum mutabiliter non potest: in ymagine cristalli durata est. Quod

cristallū horribilit' extensū sup capita animaliū dicitur ? quia ille potestates angelice. q̄ omnipotentis dei conspectui assistunt: nobis adhuc in hac corrupcione positis. terribiles atq; pauende sunt. Quarum gaudia. quia sensum nostre mentis excedunt: sup capita animaliū esse memorantur. Quis enim in carne corruptibili positus valeat comprehendere ? que est illa angelorum ineffabilis et sine fine leticia. Que beatitudo sine defectu multum videre creatoris. atq; in eius delectacione sine immutacione persistere. Potest autem firmamenti nomine. ipse per figuram redemptor noster intelligi: verus deus sup omnia ? et factus inter omnia homo perfectus: in quo natura nostra apud patrem confirmata est. De quo eciam per psalmistam propheta dicit. Fiat manus tua super virum dextere tue: et sup filium hominis quem confirmasti tibi. Humana enim natura. priusquam a creatore omnium susciperetur. terra erat: non firmamentum non erat. Peccatori quippe homini dictum est. terra es: et in terram ibis. At postquam suscepta est ab auctore omnium. atq; in celis sublevata. et sup angelos ducta ? firmamentum facta est. que terra fuit. Sed firmamentum quod aspicit. cuius similitudine

habeat subinfertur: cum dicitur: Quasi aspectus cristalli horribilis Cristallū sicut dictum est. ex aqua congelatur: et robustum fit. Scimus vero: quanta sit aque mobilitas. Corpus autem redemptoris nostri. quia usq; ad mortem passioni subiacuit ? aque simile iuxta aliquid fuit: qui nascendo. crescendo. esuriendo. siciendo. moriendo usq; ad passionem suam per momenta temporum mobiliter decurrit. Cuius cursum intuens propheta ait. Exultavit ut gigas ad currendam viam. Sed quia per resurrectionis gloriam. ex ipsa sua corrupcione. in incorrupcionis virtute convaluit ? quasi cristalli more ex aqua duruit: ut in illo et hec eadem natura esset: et ipsa que iam fuerat corrupcionis mutabilis non esset. Aqua ergo in cristallum versa est: quando corrupcionis infirmitas per resurrectionem suam. ad incorrupcionis firmitatem est mutata. Sed notandum quod hoc cristallum horribile. id est pavendum dicitur. Quis autem nesciat ? cuius pulchritudinis sit cristallum. Et mirum quomodo conveniat in hoc cristallo. pulchritudo cum pavore. Sed omnibus vera scientibus constat ? quia redemptor humani generis. cum iudex apparuerit et speciosus iustis

et terribilis erit iustis. Quem
enim eum ... aspiciunt electi:
hunc eundem pavendum atque terribi
lem aspiciunt reprobi. Sed hunc ideo
terribilem electi non videbunt:
quia modo terrorem illius considerare
non cessant. Studiose enim con
siderant quod terribilis ad iudici
um veniat: culpas anteactas
deflent. imminentes declinant:
pavorem illius ante oculos men
tis ponunt. et quam tremendus
appareat sine cessatione suspe
cti sunt: atque cotidie timendo a
gunt. ne quando venerit pertimes
cant. Similitudo ergo super capi
ta animalium firmamenti. quasi aspe
ctus cristalli horribilis est. Et
quia ipse pavor eius quem in suis
cogitationibus tenent eorum men
tem protegit. recte subiungit:
Extentum super capita eorum desuper
firmamentum. Hoc quod in simi
litudine cristalli super capita a
nimalium apparet: et horribi
le et extensum est. Quia bonorum
mentes unde terret: inde pro
tegit. Si enim pavendus in eorum
cordibus non esset: protector
et modo a peccatis et post a sup
pliciis non fuisset. Qui autem
semper considerat quam pavor in
iudicio immineat: penas in
3. rectitudine conservat. Unde et
apte mox subditur. Sub fir
mamento autem penne eorum recte
alterius ad alterum. Tunc penne
virtutum recte sub firmamento
sunt: cum bonum quod alter habet
alteri impendit: ut qui terrenam sub
stantiam accepit: indigentis proxi
mi inopiam sublevet. Qui doc
trine gratia plenus: ignorantiam
proximi tenebras. verbo predi
cationis sue illustret. Qui
temporali potestate subnixus est: op
pressos a molestiis relevet. Qui
prophetie spiritu plenus est: a vi
ta proximi mala imminentia
bona suadendo declinet. Qui
gratiam orationis accepit: inter
cessione sua salutem infirmantium
pie et humiliter impetrat. Qui
a terrenis actibus liber soli
deo vacare meruit: pro deli
quentibus proximis exoret.
Fit autem sepe. ut qui terrena
substantia nimis occupatur: orationi
numquam invigilet. Et fit plerumque
ut is qui ad exorandum deum
cunctis mundi opibus exutus. va
cat: sustentationem non habeat.
Sed dum dives porriget vesti
mentum atque alimentum pauperi: et
dum pauper orationem suam pro di
vitis impendat: penne anima
lium recte alterius ad alterum tendun
tur. Nam dum ille verbum michi
predicationis exhibet: et lucem
veritatis ex corde meo igno-

rancie tenebras expellit. Dum quia ille ego. quia fortasse a mundi huius potentia opprimitur solacium mee defensionis inpendo. atque hunc de violentis manibus euello. uicissim nobis pennas nostras tendimus. ut nos alterutrum et opere uicario ex bono quod acce-
·2· pimus tegamus. Unde bene primus pastor admonet dicens. Omnium finis appropinquauit. estote itaque prudentes. et uigilate in orationibus. Ante omnia autem mutuam in uobismetipsis caritatem continuam habentes. quia caritas operit multitudinem peccatorum. Hospitales sine murmuratione. unusquisque sicut accepit gratiam. in alterutrum illam administrantes. Quod apud ezechielem penna. hoc apud petrum accepta gratia dicitur. Et quod ille ait. recte penne alterius ad alterum. hoc ecce pastor dicit. unusquisque sicut accepit gratiam. in alterutrum illam administrantes. Penne enim nostre recte non sunt. si ad utilitatem nostram solummodo reflectuntur. Sed tunc recte fiunt. cum in utilitatem proximi dirigimus quod habemus. Quia enim bona nostra non a nobis sunt. sed a quo facti sumus ut essemus. tanto a nobis non debemus retinere priuata. quanto ea conspicimus ab auctore nostro ad communem utilitatem data. Unde recte petrus apostolus in exhortatione huius rei. subdidit dicens. Sicut boni dispensatores multiformis gratie. Atque adhuc dicit. Si quis loquitur. quasi sermones dei. Si quis ministrat. tamquam ex uirtute quam administrat deus. Ac si aperte dicat. Nullis impedite bonum proximis. quia scitis uobis non a uobis esse quod habetis. Quelibet enim penna uirtutis. cum ad proximum impendendo tenditur. recta non erit. si humilitate caruerit. Sequitur. Unumquodque duabus alis uelabat corpus suum. et alterum sibi uelabatur. Quia per corpus actio. per alas uero uirtutes signantur. sicut supra iam diximus. Et cum dicit. sub firmamento autem penne eorum recte alterius ad alterum. quid est quod subditur. unumquodque duabus alis uelabat corpus suum. Qua in re hoc potenter indicatur. quia et pennas alius ad alium tendebant. et tamen duabus alis corpus proprium uelabat. Quid est hoc nisi quia sic debemus uirtutes quas accepimus aliis impendere. ut et ea in quibus peccauimus non desinamus caute cogitare. et delictum nostrum cotidie per timorem et peni-

.ac. ciam plangere. Quas enim alas
quibus corpus uelentur timorem
et penitentiam superius diximus.
Sic ergo in caritate crescamus
ut pennas tendamus ad proximos;
sic pennas tendamus in proximos
ut numquam desinamus cogitare et
plangere nosmetipsos. Penne ten-
duntur uix uicia; penne coopi-
unt corpora; ut de bonis actibus
prebeamus exempla. et mala que
egimus abscondat a iudicio ti-
mor et penitentia. In transla-
cione autem ueteri de hiis alis
dicitur. Singulis due iuncte
et tegentes corpora eorum. In quibus
uerbis intelligitur. quia ipse e-
rant penne que iungebantur alterius
ad alterum. et ipse que eorum corpora
cooperiebant. Quod per figuram
bene accipitur; quia ille uir-
tutes apud omnipotentem deum pro-
tegunt; quas ex caritate prox-
imis impertimur atque coniungimus. Cum
quibus dum concorditer uiuimus.
mala que fecimus tegere ualeamus.
Diligendo autem proximum. ea in quibus
prodesse possumus. agere festine-
mus. et ad alterum tendimus. Hoc
autem quod subditur. et alterum
.a8. sibi uelabatur. in translacione
ueteri non habetur. Et quaeri potest;
cur postquam dictum est. unumquodque
duabus alis uelabat corpus
suum. subiungitur. et alterum
similiter uelabatur. Translacione
autem septuaginta interpretum. aquile et
theodocionis. et symachi solli-
cite perscrutantes. nichil ex hiis uer-
bis inuenimus; sed beati ieroni-
mi relegentes agnouimus; quia
hanc sententiam in hebrea ueritate
ita positam non quidem iuxta uerbum.
sed iuxta sensum inuenit. Queri
etenim potest. cur postquam dictum
est. unumquodque uelabat corpus
suum; statim subditur. et alterum
similiter uelabatur. Si enim
diceret unum et alterum. loqucio
uacua staret. Postquam uero dictum
est. unumquodque. cur additur
alterum; cum in unoquoque omnes comprehe-
duntur. Sed si perfectorum uitam.
et proficientium merita distingui-
mus. et unumquodque et alterum. non
irrationabiliter positum uidemus.
Qui enim et sua peccata deflet;
et uirtutum pennis se ad prox-
imos in exemplo tendit. pro-
culdubio perfectus sunt. Sunt enim
plerique paruulorum. qui eorum la-
crimas conspiciunt. imitantur;
et qui nudi in suis prauita-
tibus esse potuissent; sanctos
uiros considerant uigilanciores.
mox que suis prauitatibus ira-
ti. accenduntur ut plangant;
inflammantur ad penitentiam;
atque ut uelant illos corpora
sua conspiciunt. ita et ipsi

quoq; lacimaru suaru aliis ue
lantur. Deipos eni magnus
·Re· iterpacionib9 ferunt. Cur q vir
tutes no hnt. pcca sua mime
dplorant? si et illi plage no
desistunt? qui ia uirtutu penas
p exepla ad primos tedut.
In qb9 verbis nota e. ut q pui
li adhuc sum9. pstoru hp virtu
tes. et lacrimas aa mentis nre
oculos ponam9. Inueniri
ergo et nos q i illis aspicim9.
ut du cepim9 p tc uncta esse.
possim9 ab illo districto exa
mine mala q fecim9 uelare.
In assiduis eni fletib9. i co
tidiana pnia nostra. habe9
sacerdote i celis q iterpellat p
nobis. de q bene p iohane di
citur. Si quis pccauerit ad
uocatu habe9 apud patre ihm
iustu. et ipe propiciacio pro
pccis nostris. Ecce exultat a
nim9. cu aduocati nostri po
tenciam audim9. sed exulta
cione nostra iteru mordet
timor. qr ipe q aduocatus di
citur pro nobis iust9 est.
Nos eni causas iniusticie ha
bem9. Justus aute aduocatus
nullo mo causas iniusticie sus
cipit. nec uerba dare pro
iniusticia consentit. Quid a
gi9 fratres caissi? Sed ecce
occurit aud quid agamus.

Mala q fecim9. ea deflea9
et accusem9. Scriptu qppe e.
In principio iustus accusa
tor e sui. Quilibz eteni pc
cator. conuersus i fletib9. ia
iust9 ee ichoat. cu cepit ac
cusare quod fecit. Cu eni iu
tus no sit. q cont sua iniu
sticia ia p lacrimas seuit. Ju
stus g aduocatus nr iustos
nos defendit i iudicio. q nos
metipos et cgnoscim9. et
accusam9 iniustos. Non ergo
i fletibus. no i actib9 nos
tris. sed i aduocati nostri al
legacione cfidam9. q viuit
et regnat cu deo patre i vni
tate sps sancti de9. p oia
secula seculorum. Amen

Explicit omelia septima. Incipit octaua

Quod p exepla iustoru
multi pficiant.
supioris lcois
fine tractatu e.
Atqz hoc ipm nobis ppha
cerdens aprit. cu hus q dce
bat adiungit. Et audieba
sonu alaru. q si sonu aqru
multaru. Solet eni i sa
cro eloquio p aquas ppli
designari. Vn p iohane di
citur. Aque uero sut ppli.
Idcirco uero aqs ppls desig
tur. qr i vita sonu habet

ex tumultu carnis: et cotidie
defluit ex decursu mortalitatis.
Ut autē sepe iā diximus: Ale
animaliū sūt uirtutes sanctorū.
Quid ē ergo q̄ ꝓpheta alarū sonū
audit. q̄si sonū aq̄rū multarū.
nisi q̄ ex omīpotētis dei pietate.
ille ale uirtutū. q̄ ī paucis
prius sanctis sonabāt. iā nūc
ꝑdicatione diffusa. ī multorū
ꝓplorū conuersatione resonāt.
Incarnato enī patre ac re-
surgēte dn̄o. pauca fuerūt
penata animalia. q̄ rari
ualde q̄ celestia desiderarent.
exciterūt. et uirtutū alis se
ī altū suspēderet. Sed postq̄
diuinitatis eius ꝑdicatio ī mūdo
diffusa ē. q̄ti iā paruuli. q̄ti
iā maiores. q̄ti fortes iuue-
nes. q̄ti ībecilles. q̄te q̄use
ꝑcatrices. q̄te uirgines p̄ fi-
dē. p̄ spem. p̄ amorē ad celes-
tia euolāt. quis dicē. quis
estimaē sufficiat. Ecce ala-
rū sonitus. q̄ prius ī paucis a-
nimalibus fuit. iā nūc ī po-
pulis resonat. iā nūc ī mul-
titudine ad celeste deside-
riū penne uirtutū leuant.
Bene ergo dicit. Et audiebā
sonū alarū. q̄si sonū aq̄rū
multarū. q̄ sicut ꝑcati sū-
mus. ille uirtutū sonus. q̄ in
aure dei. prius ex paucis fac-
tus factus ē. postmodū ex a-
quis multis. id ē ex īnumerabi-
libus ꝑplis ē multiplicatus.
De q̄ adhuc sono bene addi-
tur. Quasi sonus sublimis
dei. Quid ē q̄ alarū sonus
ī sanctis animalibus. q̄si so-
nus sublimis dei dicitur. ni-
si q̄ opus deus et ipē īplet me-
tes sanctorū celesti desiderio.
et ipē exaudit īpletos. Ipē
enī creat ī cordibus sc̄orū amo-
rē: et ipē ex amātibus cordibus
suscipit ꝑce. Negationē suā
petrus fleuit amare. sed tūc
illuc ꝑmittitur. q̄ ihesus respex-
it petrū. Venit maria mag-
dalene post multas macu-
las culpe ad pedes redēptoris
nr̄i cū lacrimis. Sed q̄s illā
īfudit intus. nisi q̄ benigne
suscepit foris. Quis illā
ad lacrimas urgebat p̄ cōpunc-
tione spūs. nisi q̄ hāc exte-
rius simul cū recubētibus
recipiebat ad ueniam.
Redemptor igitur noster
ꝑcatricis mulieris mentem
et trahebat et suscipiebat:
ut a culpa liberaret. Bene ergo
autē iste alarū sonus. q̄si so-
nus sublimis dei dicitur.
q̄ quicq̄ ī sanctorū uirtu-
tibus agitur: eius ē gratie
qui merita largitur. Qui B.

C

vte p prophetā sublimis deus
ee memoratur. In scptā eni
sacra aliqn deus nūcupatiue:
aliqn essencialit dicitur. Nū
cupatiue eni de9 dicitur: sicut
scptū ē. Ecce cōstitui te deū pha
raonis. Et sicut moyses ait.
Si quis hoc uel illud fecit. ap
plica illū ad deos: videlicet
ad sacerdotes. Qui rursū di
cit. Deos eni nō detrahes: id
ē sacerdotib9. Et sicut psalmis
ta ait. De9 stetit ī synagoga
deorū: ī medio autē deos
discernit. Essencialit autē
dicit de9: sicut ipse ad moy
sen ait. Ego sū deus patris
tui abrahā: de9 ysaac. et de9
iacob. Unde paulus apls uo
lens nūcupatiuū dei nomē ab
essenciali discnē: de rdeptoē
nostro loquut9 ē dicens. Quo
rū patres ex qb9 xps scdm
carnē: qui ē sup oia bndcs
deus ī secula. Qui eni nūcu
patiue dicit de9 īt oia: qui
uero essencialit: de9 sup oia.
Ut ergo ondet xpm naliter
deū: nūc hūc deū tm: sed
deū sup oia ee memorauit.
Quia elcs quisqz sicut pmi
sim9 uel ī exeplo iusticie pre
rogando positus dia deus pt:
sed īt oia: qm nūcupatiē de9.
Cristus autē deus ē sup oia:

qz nalit de9. Quē g9 paulus
deū sup oia: hūc ezechiel p
pha deū sublimē noiat. Postq
uero dixit ē. audiebā sonū a
larū. qsi sonū aqrū multarū:
qz adhuc addit: qsi son9 sub
limis dei: etiā hoc itellige pos
sum9: quod futm elcs oibus
sanct9. Alarū g9 son9 sicut dix
im9 fuit ī pdicatorib9 sanctis:
aqrū sonit9 ī quiētes et sequē
tibus pplis. Sed ecce ipse erit
qnqz son9 sublimis dei: qz mul
titudo. q ad fidē p sanctos doc
tores trahitur: qnqz ī celeste
patriam ogrgatur: ut ibi cū oib
sancti sine fine laudet. Et qz
tūc pfte corp9 rdeptōis omnis
multitudo sanctorū ē. iuxta
pauli vocē dicētis: ipa crea
tura liberabit a seruitute cor
ruptionis ī libertatē glē filio
rū dei: eiqz ita tūc iheat. ut ei
de corrupcione. q p rōne vin
citur. iā nichil ī suo sco amo
odicat: sed vnita glē sui re
demptoīs fiat. rete dicitur:
qsi sonus sublimis dei. Nota
dus ē ergo ordo describentis:
qz pmus son9 ex alis anima
liū: qui postmodū qsi sonus
aqrū multarū: ad extremū
uero qsi sonus sublimis dei
dicitur. Quod eni prius p
dicauerūt sancti: hoc post

modũ tenuerũt atq; crediderũt
cõuũsi ad fidem ppli: qui ad
cẽtum quoq; liberatori om̃i red
E. dunt laudem ĩ celestia sublenati.
Sonus itaq; animaliũ sit so
nus aquarũ: et sonus aquarũ sit sonus
sublimis dei. qr laudem oĩpo
tentis domini. quã prius ĩ mundo
pauci: hanc postmodũ mul
ti clamauerũt. Et quã multi
nũc clamãt cũ adhuc ĩ semet
ipsis sua correpcio r̃pugnat:
hanc ĩ celesti patria elcã oẽs
suorũ capiti uniti resonabũt.
Adhuc autẽ scõrũ aĩaliũ opa
uirtutes q; descrĩbũtur cũ subdit:
Cũ ambularẽt quasi sonus erat
multitudinis: ut sonitus cas
trorũ. Si ꝑ sonitũ sublimis dei
laus nostri creatoris ĩ celesti pa
tria designatur: mirandũ
nõ ẽ qr rursũ. ad sanctorũ opa
ĩ hac adhuc uita uiuẽciũ. pro
phetic⁹ sermo r̃fundit: quia
sps sanctus ĩ corde ꝓphetarum
quod simul ondit intus: nõ
simul edit ꝑ linguã foras.
Aqua quippe sancta. qua ꝓphetan
tis anim⁹ ĩpletur ĩ cõtẽplacione
uehemẽt exuberat: sed qr an
gustat spm̃ oĩe os hoĩs id ẽ fo
ramen carnis ad explendam
illam ĩmẽsitatẽ q̃ cõspiat:
nõ hoc. nã illud quod aspiat
ꝓfũdo lingua variatur. Post

q̃ g⁹ sonũ alarũ. q̃si sonũ su
blimis dei eẽ ꝯspexit ĩ celis. rur
sũ ad terrã redit: et pẽna
ta quid hic aĩalia agãt loq̃t:
ut illic summa mereant. dicẽs. F
Cũ ãbularẽt. q̃si son⁹ erat
multitudĩs: ut sonit⁹ castrorũ.
Cũ p̃dicatores sancti. mundũ
p̃dicãdo et trahẽdo circuierũt.
animalia ãbulabãt: et q̃
hij eorũ quos colligũt. statim
ut crediderĩt. ad laudẽ nostri
creatoris exsurgũt: sit son⁹
q̃si multitudĩs. Et qr ĩ p̃dica
cione eadẽ. bellũ q̃d aẽas pra
tes sumũt. rẽ subiugitur: ut
sonitus castrorũ. Cũ enim sanc
tis p̃dicatorib⁹ fideles populi
iũgũt: cont̃ malignos sps
ĩ p̃cinctu fidei. multitudines
castrorũ fiũt. Et dũ cotidie
fideles quiq; celestib⁹ desideriis
r̃plentur: terrena despiciũt:
dura sibi ꝑ amoẽ supne pa
trie ꝓponũt: cont̃ potesta
tes aereas castra fiũt: qr arma
ti fide et bonis opib⁹ muniti
gradiũtur. Quasi enim q̃bus
dam castris spũalis erãtis
ꝑ paulũ dicitur. Induite uos
armaturã dei: ut possitis stare
aduersus ĩsidias diaboli: qr
nõ ẽ nobis colluctacio aduersus
carnẽ et sanguinẽ: sed adũ
sus p̃ncipes et potestates.

aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritualia nequitie in celestibus. .S. Ducto(rum) g(ra)o multitudines castrorum fuit: q(ui) bellum contra aereas potestates susceperunt. Unde et sta(tu)s uniuersal(is) ecclesie ita sub specie dilecte describitur: ut dicatur. Pulchra es amica mea suauis et decora sicut iherusalem: terribilis ut castrorum acies ordinata. Quia enim iherusalem pacis uisio interpretatur. nomine pacis celestis designatur. Sancta ecclesia suauis et decora ut ihrlm dicitur: quia eius uita et desiderium uisioni pacis interne comparatur. ut in eo quod auctorem suum diligit. quod eius speciem uidere concupiscit. de quo scriptum est in quem desiderant angeli prospicere: per ipsa iam amoris sui desideria. angelis similis dicatur. Que quantum deo amabilis efficitur: tantum agitur ut malignis spiritibus terribilis fiat. Qualiter autem sit terribilis. subiuncta comparatione ostenditur: id est ut castrorum acies ordinata. Quid est autem quod sancta ecclesia hostibus suis ut castrorum acies sit timenda. Non enim a magno intellectu uacat ista comparatio: et ideo est subtiliter intuenda. Scimus et constat quod castrorum acies tunc hostibus terribilis ostenditur: quando sic fuit constipata et condensata: ut in nullo loco interrupta uideatur. Nam si ita disponitur: ut locus uacuus per quem hostis possit ingredi dimittatur: procul dubio iam suis hostibus terribilis non est. Et nos cum contra malignos spiritus spiritualis certaminis aciem ponimus: summopere necesse est. ut per caritatem semper uniti ac constricti per concordiam inueniamur. Quia quelibet in nobis bona opera fuerint. si caritas desit: per malum discordie locus aperitur in acie: unde ad feriendum nos ualeat hostis intrare. Antiquus uero inimicus castitatem in nobis si sine caritate fuerit non timet: quia ipse nec carne premitur: ut in eius luxuria dissoluatur. Abstinentiam non timet: quia ipse non cibo utitur: qui necessitate corporis non urgetur. Distributionem terrenarum rerum non timet. si eidem operi caritas desit: quia diuiciarum subsidiis nec ipse eget. Ualde autem in nobis caritatem ueram. id est amorem humilem. quem nobis inuicem impendimus timet: et nimis concordie nostre inuidet: quia hanc nos tenemus in terra. quam ipse tenere nolens amisit in celo. Bene ergo dicitur terribilis ut castrorum acies ordinata: quia electorum multitudine eo maligni spiritus pertimescunt: quo eos per caritatis

J. concordiam unitos contra se et
conglobatos aspicit. Quanta
autem sit concordie virtus ostendit.
cum sine illa virtutes relique vir-
tutes non esse monstrantur.
Magna enim virtus absti-
nentie. Sed si quis ita ab ali-
mentis abstinet. ut ceteros in abo-
diiudicet. et alimenta eadem
que deus creavit ad percipiendum
cum gratiarum actione fidelibus ea
dampnet. quid huic virtus
abstinentie facta est. nisi laqueus
culpe. Unde psalmista quoque
nullam esse abstinentiam sine concor-
dia designans. ait. Laudate
eum in tympano et choro. In tym-
pano enim corium siccum resonat.
in choro autem voces concorditer
cantant. Quid ergo per tympanum
nisi abstinentia. quid per cho-
rum nisi caritatis concordia desig-
natur. Qui itaque sic absti-
nentiam tenet. ut concordiam deserat.
laudat quidem in tympano. sed
non laudat in choro. Et sunt non-
nulli. qui dum plus sapere quam necesse
est student. a proximorum pace re-
siliunt. dum eos velut hebetes
stultosque contempnunt. Unde per se
veritas admonet dicens. Ha-
bete in vobis sal. et pacem ha-
bete inter vos. Ut quisque habere
sal sapientie studet. curare eum
necesse est. quatenus a pace concordie num-

quam recedat. Quod vero de his ·K·
duabus virtutibus diximus. hoc
de ceteris omnibus sentiendum est.
Unde terribiliter paulus admo-
net dicens. Pacem sequimini cum
omnibus et sanctimoniam. sine qua
nemo videbit deum. Quia autem
nichil sine concordia deo placeat.
ipsa per se veritas demonstrat dicens.
Si offers munus tuum ad altare.
et ibi recordatus fueris quod fra-
ter tuus habet aliquid adversum
te. relinque ibi munus tuum ante
altare. et vade prius reconciliari
fratri tuo. et tunc veniens offe-
res munus tuum. Ecce a discor-
dantibus non vult sacrificium. ho-
locaustum recipere recusat. Hinc
ergo perpendite quantum sit malum
discordie. propter quod illud ab-
icitur. per quod culpa relaxa-
tur. Quia vero electi spiritus in cari-
tate iuncti sunt. et eadem eo-
rum caritas sonum laudis red-
dit auctori. malignis vero
spiritibus id est angelis suis hos-
tibus penam inducit divisionis. recte
nunc de pennatis animalibus
dicitur. Cum ambularent. quasi sonus ·L·
erat multitudinis. ut sonus
castrorum. Libet autem ex
ortu sancte ecclesie. fidei oculos us-
que ad finem mundi tendere. et hec
eadem castra quomodo ambulent
videre. Castra enim multitudines

appellantur exercitus cum in pace
tum pergunt: aut in certo quoque loco in
itinere demorantur. Castris ergo
una est: uita presentis seculi omnibus
concorditer uiuentibus sanctis. Alia au-
tem sunt castra predicantium: qui illuc ex
colligendis animabus in precinctu la-
borant. Alia castra continentium atque
ab hoc mundo recedentium: qui con-
tra malignorum spirituum bella co-
tidie in certamine se preparant. Alia castra
bonorum coniugatorum: qui uiuentes
in timore omnipotentis dei concorditer
sic sibi mollitiem carnis debitum
soluunt: ut tamen quod deo de bonis
operibus debeant nullatenus obli-
uiscantur. Sed et si qua ut
homines delinquunt: hoc intellectu
piis actibus redimunt. Una ergo
distincte fidelium ordines ab or-
tu sancte ecclesie usque ad finem mun-
di concorditer uiuentes contra pote-
states aereas dimicant: castra am-
bulant. Et fit quasi castrorum so-
nus: quia in eis ad laudem omnipoten-
tis dei. et uirtutum gladii et ar-
ma miraculorum sonant. De his
uero animalibus adhuc subditur:
Cumque starent: dimittebantur
penne eorum. Stant sancta ani-
malia: quando ea que dei sunt intenta conte-
platione considerant. Sed penne eorum
deponuntur: quia cum alta dei conspici-
unt: sue eis uirtutes uilescunt.
Quod apte exponitur: cum sub-
ditur statim. Nam cum fieret sonus super
firmamentum quod erat super capud
eorum: stabant et submittebant alas
suas. Firmamentum sicut sub
intellectum dupliciter iudicauimus expone-
dum. Possunt enim sancti angeli firma-
menti nomine celestes intelligi:
et potest firmamenti nomine in-
carnatus unigenitus per hoc quod
in nostra uita ad eternitatem firma-
ta est designari. Prius ergo quod
sentimus de angelis: et post-
modum de domino angelorum lo-
quamur. Ecce enim subditur.
Cum fieret uox super firmamen-
tum: stabant et submittebant
alas suas. Quo in loco hoc pri-
mo sciendum est quod submittere non
ab inferiori ad superiora tendere: sed
a superiori ad inferiora alas de-
ponere debet intelligi. propter hoc
quod prius dictum est: cum starent dimit-
tebantur penne eorum. Que-
rendum est itaque quae sit uox que super
firmamentum fit. Sed eandem
uocem melius intelligimus si ab
imis ad superiora gradientes:
quasi quibusdam passibus ascen-
damus. Sicut auditus corporis ex-
citatur uoce: ita sensus mentis
excitatur intellectu que de interio-
ribus agitur. Uox ergo est in mente
quasi quidam sonus intelligentie.
Sed sciendum est: quia nostris sen-
sibus aliquando uox carnis loquitur.

aliquando vox animae, aliquando vox firmamenti, aliquando vox quae super firmamentum est. Ponamus enim ante oculos nostros quod aliquis sit lesus ex proximo, quem dum ex humana cogitatione cogitat ut vicem lesioni reddat, malum pro malo retribuat, huic vox carnis loquitur in mente. Cumque divina mandata perpendat: benefacite his qui vos oderunt, quisquis male facere odientibus cogitat, in eius animo vox carnis sonat. Multa terrena cotidie agimus, post haec ad orationem redimus, accendimur ad compunctionem animus, sed eorum rerum quas egimus imagines versantur in mente, et intentionem compunctionis impediunt in oratione, et quod volentes foras egimus, hoc intus patimur inviti, ut quaedam cogitationum fantasmata mentem per imagines corporeas dispergant ne stricte se colligat in oratione: haec quoque vox carnis est. Cum vero et ista subicimus atque ab oculis mentis cunctas corporeas imagines effugamus, ipsam in nobismetipsis naturam animae quaerentes qualis sit quae carnem vivificare potest, sed semetipsam stringere in bonis cogitationibus sic ut desiderat non potest, invenimus quendam intellectualem spiritum per creatoris potentiam vivere, corpus quod sustinet vivificantem, sed tamen oblivioni subditum, mutabilitati subiectum,

quem saepe timor afficit, laetitia extollit. Ipse itaque intellectus animae vox eius est, quia sonat quod est. Quae tamen vox adhuc sub firmamento est. Sed transcendentes animam vocem de firmamento quaerimus, cum illa civium angelorum innumera multitudo in omnipotentis domini contemplatione qualis sit investigamus, quae sit in eis sine fastidio festivitas visionis dei, quae laetitia sine defectu, quam amoris ardor non cruciatus sed delectans, quomodo in eis sit desiderium visionis cum satietate et quomodo satietas cum desiderio, in quibus nec desiderium penam generat nec satietas fastidium parit, quomodo inherendo beatitudini sunt beati, quomodo contemplando eternitate sit eternum, quomodo vero lumini coniuncti facti sunt lux, quomodo aspicientes semper immutabile mutati sunt in immutabilitatem. Sed cum ista de angelis cogitamus, adhuc vox de firmamento est, non super firmamentum. Transeat ergo animus ab ipsis et transcendat omne quod creatum est, et in solo sui creatoris lumine fidei oculos figat, quod unus vivificet omnia quae creavit deus, quod ubique est, quod ubique totus est, quod incomprehensibilis et inaspectabilis sentiri potest et videri non potest, quod nusquam deest et tamen ab iniquorum

·Q·

sep

cogitationibus longe est. Quia uero ibi deest ubi longe est: quia ubi non est per gratiam, adest per uindictam. Quia omnia tangit: nec tamen omnia equaliter tangit. Quedam enim tangit ut sint, nec tamen ut uiuant et sentiant: sicut sunt cuncta insensibilia. Quedam tangit ut sint, uiuant et sentiant, nec tamen discernant: ut sunt bruta animalia. Quedam tangit ut sint, uiuant, sentiant et discernant: sicut est humana et angelica natura. Et cum ipse numquam sibimet sit dissimilis: dissimiliter tangit dissimilia. Quia ubique presens est, nec inueniri potest: quia stante sequimur et apprehendere non ualemus. Ponamus ergo ante mentis oculos quod illa natura sit que tenet omnia, implet omnia, complectitur omnia, superexcedit omnia, sustinet omnia. Nec alia ex parte sustinet, atque alia superexcedit: neque alia ex parte implet, atque alia complectitur, sed complectendo implet, implendo complectitur: sustinendo superexcedit, superexcedendo sustinet. Huius ergo potentiam cum strictius in eo cogitat animus, uox fit super firmamentum, quia in eius intellectum conspicit: quod et angelorum sensum sua incomprehensibilitate transcendit. Cum ergo uox super firmamentum fit, stant animalia et submittunt alas suas: quia sanctorum mentes cum in creatoris sui potentiam intenta contemplatione considerant, uilescunt eorum apud eos uirtutes quas habent, et tanto fiunt apud se uiles: quanto eis illud altum est quod super angelos sonat. Fortasse enim doctores cum tacita mente ceperint cogitare que sit ineffabilis dei sapientia, que mentes hominum sine strepitu uocis docet, et quomodo hec eadem si auditorum mentes non doceat uox dicentium uacue laborat: sua eis doctrina protinus uilescit. Quia neque qui plantat est aliquid neque qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Fortasse prophete sunt: sed cum tacita mente considerant quod prophetie sue oculis omnia diuinitatis misteria penetrare non possunt, quia sicut ait apostolus ex parte cognoscimus et ex parte prophetamus, in illa inmensitate secretorum uident quia paruum est omne quod uident, atque ex ipsa amplitudine luminis considerant quam minus sit illud quod intento oculo quasi per rimas uiderunt. Deponant ergo alas suas, cum super firmamentum fit sonus, id est humiliantur eo quod apprehendunt: cum superna conspiciunt que ab eis comprehendi non possunt. Sed ecce sanctorum cogitationibus ipsa que habent bona blandiuntur, ut eorum mentes in aliquo sub fiducia eleuent: sed protinus ad occulta dei iudicia recurrunt, quomodo alii ex uirtutibus ad infernum per elationem currunt.

Alii ex uiciis correcti ad celu⁻
p humilitate leuant. Unde nos
ad humilitate reuocans propheta
terret et admonet dicens. Ve
nite et uidete opa dni: terribilis
i consilus sup filios hom. Quis
enim cogitare ualeat. quantus sup
nos teror sit consiliorum dei. quando et
alter ex uirtutibus i fine ad uicia
et alter ex uiciis i uirtutibus conclu
dit fine. Quia iuxta salomonis
uoce sunt iusti atque sapientes. et
opa eorum i manu dei sunt: et
tamen nescit homo utrum amore
an odio dignus sit: sed omnia i fu
turo reseruantur incerta. Et est uia
que uidetur homini recta: et nouissima
eius ducunt ad morte. Dei itaque
occulta iudicii profunda cogitare.
quid est aliud quam alas deponere. id
est iam de nulla uirtute confidere.
sed cum magno timore tremiscere.
Siue enim omnipotentis dei uia con
siderant. siue eius iudicia pre
dant: tremiscant pertimescunt. Eis
ergo quasi alas deponere est: uirtutes
quas habent humiliare. Sic abraham
alas deposuit. qui cum deo loqui cepit:
puluere se esse cognouit dicens.
loquar ad dnm meum cum sim pul
uis et cinis. Sic moyses alas
deposuit. qui eruditus omni sapien
cia egypciorum. mox ut uerba
dni audiuit: uerba se non
habere doluit dicens. Obsecro
dne non sum eloquens ab heri et
nudius tercius. Ex quo locutus
es ad seruum tuum: tardioris et
impedicioris lingue sum. Ac si
apte diceret. Postquam a te uerba
uite audio: confusum me i uerbis
prioribus cognosco. Sic ysaias
cum uita dno ad predicandum pla
cuerat. cum eunde dnm contempla
tus carbone de altari i ore tac
tus est: ait. Ve mihi quia tacui: quia
uir pollutis labiis ego sum.
Ecce cum ad superiora subleua
tur: sibimet de labiorum pollu
cione displicuit. Nisi enim ce
lestis iudicii alta conspiceret:
esse se iudicabile non inueniret.
Sic loquente dno ieremias cla
mat ha. ha. ha. dne deus ecce
nescio loqui. quia puer ego sum.
Qui enim uerba que audiebat:
uerba se non habere ~~no~~ cogno
ueuat. Sic daniel sublime ui
sione uidens: per plurimos
dies elanguit et egrotauit.
Quia hii qui i uirtutibus fortes
sunt. cum altiora dei conspiciunt:
i sua iam estimacione i firmi
atque imbecilles fiunt. Sic beatus
iob de quo dominus amicis suis
dixit. non estis loquuti cora⁻
me rectum sicut seruus meus
iob: cum uerba dei colloque⁻
tis audiret respondit dicens.
Insipienter loquutus sum.

.T. et quae ultra modum excedentem scientiam meam. Et paulo post. Idcirco me ipsum reprehendo et ago penitentiam in fauilla et cinere. Qui enim quasi ad homines sapienter locutus fuerat, loquentem sibi deum audiens insipientem se loquutum fuisse reprehendit: quia in contemplacione uere sapiencie sua ei sapiencia uiluit. Ad uocem ergo desuper uenientem animalia alas deponunt, quia uirtute dei siue in sua nimia contemplacione uel cogitacione, siue in occultis iudiciis inuestigare cogitemus, pro eo quod eius alta nobis impenetrabilia sunt: nimia nobis, si que in nobis esse bona credebant, uilescunt. Et que in qualibet scientia uolare credebamus, inuisibile super nos natum et impenetrabilia eius iudicia prospicientes: submissis alis humiliamur. Sequitur. Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum, quasi aspectus lapidis saphiri similitudo throni: similitudo quasi aspectus hominis desuper. Quid per thronum nisi ille uirtutes angelice designantur, que ipsos quoque angelos dignitate loci superioris excedunt. Nam cum angeli nuncii dicantur, et sepe angeli ad annunciandum quedam hominibus ueniant, throni nulli ad ministerium numquam mitti leguntur: quia eis longe sublimius creator presidet. Quos paulus apostolus ordines celestium agminum, quos ad tercium celum raptus uiderat, describens ait. Siue throni siue dominaciones siue principatus siue potestates: omnia per ipsum et in ipso creata sunt. Thronos igitur non eos angelorum ordines dixit: quibus illos prelatos esse cognouit. Bene autem thronos lapidi saphiro comparatur: quia lapis saphirus aereum habet colorem. Virtutes ergo celestium spirituum lapide saphiro designantur: quia hii spiritus quibus omnipotens deus altius presidet: superioris loci in celestibus dignitatem tenent. Super thronum uero similitudo hominis: quia et super illas uirtutes que et ipsos angelos antecedunt: mira est gloria redemptoris. Notandum ergo quis ordo seruatur. Super animalia enim firmamentum: et super firmamentum thronus: super thronum homo describitur: quia et super sanctos homines adhuc in hac corrupcione corpus uiuentes angeli: et super angelos superiores et deo proxime angelice potestates: super potestates uero deo proximus eleuatus est mediator dei et hominum homo christus ihesus. Si uero

per divinum firmamenti nomine me-
diator dei et hominum. pro assump-
ta humanitate debet intelligi.
quia sub unius nominis appellatione
solent prophete spiritu multa signare.
vox super firmamentum facta est. quia
super baptizatum dominum de celo so-
nuit dicens. tu es filius meus
dilectus in quo michi complacui. vel sicut
per alium evangelistam dicitur.
hic est filius meus dilectus in quo
michi complacui. Audieramus
ergo quomodo ad hanc vocem anima-
lia audiunt et alas deponunt.
Abbacuc propheta intelligitur dicat.
Domine audivi auditum tuum et ti-
mui. consideravi opera tua et
expavi. Quid est quod pater de filio
loquitur dicens. in quo michi compla-
cui. Omnis qui per penitentiam
corrigit aliquid quod facit. eo ipso
quo penitet se sibi displicuisse in-
dicat. quia emendat quod fecit.
Et quia omnipotens pater sicut intelligi ab
hominibus poterat. humano modo locu-
tus est de peccatoribus dicens. Pe-
nitet me fecisse hominem. sicut
terram deleverit. quasi sibimet
displicuit. in peccatoribus quos cre-
avit. In solo autem unigeni-
to domino nostro ihesu christo compla-
cuit. quia hunc inter homines hominem
eum creasse non penituit. in quo pec-
catum nullum omnino invenit. si-
cut de illo per psalmistam dicitur.

Iuravit dominus et non penitebit
eum. tu es sacerdos in eternum. In so-
lo ergo sibi redemptore nostro complacuit
pater. quia in eo solo non invenit culpam.
in qua se reprehendat quasi per penitentiam.
Sancta itaque animalia vocem
super firmamentum audiunt et
pertimescunt. quia si solus sine
peccato est. in eius innocentia aspiciunt.
in quantis cotidie deliquerunt. quod
necesse est ut incessanter defleant.
Considerant quoque quia et ipse
auctor vite. sine passionis
dolore ex hac vita non exiit.
Et hinc ergo vox super firmamentum
facta est. quia omnipotentis patris
sententia etiam de morte ac
resurrectione unigeniti pro-
cessit. Sed cum vox super firma-
mentum fit. stant animalia et
submittunt alas suas. quia cum
quisque cum ipsum quoque unige-
nitum in hoc mundo flagel-
latum conspiciunt. deponunt.
si quid de suis meritis presu-
munt. Nam si ipse hinc sine
flagello non exiit. qui venit
sine peccato. quo flagellis
digni non exeunt. qui huc cum pec-
cato venerunt. Ipsum ergo fir-
mamentum quod est super caput
animalium. id est quod transcendit
mentes electorum habet super se
vocem. quia redemptor noster eam
quam cum patre disposuit ex di- ·y·

iniutate secreta ptulit ī car-
ne? quā audientes iusti tremūt.
et decē de suis uirib9 ꝑsūp-
·3· cionē deponūt. Mult̄ enī
uirtutib9 polleāt. quid dig-
na ē uita pctorū? si et uita
ei9 p nobis flagello subiacuit?
q̄ subdita nulli pctō fuit.
Sed ecce nob̄ grauis q̄stio orit̄.
cū dicitur. Una sup firma-
metū quod erat iminens
capiti eorū? q̄si aspc̄s lapi-
dis saphiri: silitudo throni.
ꝑ Si enī firmamētū dn̄s? et
si p lapide saphirū. et silitu-
dinē throni summe ille ptātes
angelice figurant? q̄mo sup
firmamētū. id ē sup dnm̄ eē
credende sūt. cū mox subdit:
et sup silitudinē throni. sili-
tudo quasi aspc̄us hoīs desup.
Si sit deū ē firmamēto ex-
primitur dn̄s? et rursū homo
accipitur dn̄s? quā roē pt
itelligi et ipē sup thronū. ꝫ
ipē sub throno? Sed astric-
tos h9 q̄stionis nodos ipse
soluit de quo loqm̄: qꝛ flat9
sancti sp̄s ea q̄ clausa sunt
apit. Incarnatus enī uni-
genit9 pr̄is. p hoc q hō fac-
tus ē. infra angelos fuit?
sicut de eo scptū ē: minuisti
eū paulomin9 ab angelis.
·4· Resurgēs autē et ascēdens
ī celos oib9 angelicis ptātib9 platus ē
sicut de illo rursū ibi scptū ē.
Oīa subiecisti sub pedib9 eius.
Et sicut ipē ait. Data ē michi
oīs ptās: ī celo et ī t̄ra. Firma-
metū g° sub throno. et hō sup
thronū ē? qꝛ p humane assūpcio-
nē et ipē sb̄ angelis nat9 est.
et ipē ē sup angelos exaltat9?
qꝛ pulsis resurrectionis exalta-
retur gloria: diuinitate sup an-
gelos fuit. Sed tn̄ angelis ut
decē ē. humanitate minorat9 est.
ex qua et morti subiacuit. Ac
postq̄ morte resurgēdo cal-
cauit: humanitatē suā eciā
maiestatib9 angelorū supior
fuit. Prius itaqꝫ thronus
sup firmamētū. et p9 hō sup
thronū uisus eē describitur.
qꝛ humani gn̄is redēptor. hu-
manitatē quā descēdendo sub
angelis assūpsit: ascēdē sup
angelos exaltauit. Hic uero
firm̄ eū sub angelis dicim9.
sicut firm̄ sub lege pdicāte
aplō audim9. Assūpta g° hu-
manitatē sub angelis accip-
p ea miracione ī qua digna-
tus ē appare. Nā mox ut
uerbū caro factū ē: mox deus
hō ptāte sup angelos fuit.
De ipō ante passionē scrip-
tū ē. Ecce ageli accesserūt.
et ministrabāt ei. Sed tamē

ut humanitatis eius infirmitas
monstraretur: rursum de eo scrip
tum est. Apparuit ei angelus de celo
confortans eum. In documento quo-
que utriusque nature. huic angeli mini
strare: et angelus confortare descrebi
tur. Unus quippe in utrisque naturis
quamquam deus ante secula extitit:
homo factus est in fine seculorum. Cui
tamen et ante passionem suam
et angeli ministrant: et huic
angelus confortat. Post passio
nem vero atque resurrectionem
eius. huic angeli ministrare perhibentur:
sed confortare iam huic non perhibentur.
Quia sicut predictum est. et sicut prius
firmamentum sub throno appa
ruit: ita tamen homo super thronum est.
In cuius persona ut propheta testis
adunacionem utriusque nature se
vidisse ostenderet: protinus adiunxit.
Et vidi quasi speciem electri.
Quid est quod aspectus hominis videtur
in throno. quasi species electri.
nisi quod in electro sicut ~~[illegible]~~
longe superius diximus. aurum et argen
tum permiscetur: ut res una
ex duobus metallis fiat. in
qua et per argentum auri claritas
temperatur. et per auri claritatem
species clarescat argenti. In re-
demptore autem nostro utreque
nature. id est divinitatis et humani
tatis infuse atque inseparabiliter
sibimet sunt unite. ut per hu-

manitatem eius divinitatis clari
tas nostris potuisset oculis
temperari. et per divinitatem huma
na in eo natura clarescet: atque ex
altata fulgore ultra hoc quod
creata fuerit haberet. Ipse ve
ro aspectus hominis super thronum
et species electri quam vidit. qua
lis ei apparuerit: adhuc describen
do subiungit. Velud aspectum ignis
intrinsecus per circuitum. a lumbis eius
et desuper. et a lumbis eius usque de
orsum: quasi speciem ignis splenden
tis in circuitu. Quid est quod medi
ator dei et hominum. homo christus ihesus
a lumbis et desuper. aspectum ignis
intrinsecus per circuitum habere describitur.
et a lumbis et deorsum speciem ig
nis splendentis in circuitu. In
vestigandum namque est. quare a lumbis
et desuper ignem intrinsecus. nec
tamen splendentem ignem habere
narratur. a lumbis vero et de
orsum. habere speciem ignis di
citur. non tamen hunc habere in
trinsecus memoratur: quod et
splendentem. et in circuitu hunc
habere describitur. Quid enim lum
borum nomine. nisi propago morta
litatis exprimitur. Propter quod
et de levi dicitur. quod adhuc
in lumbis patris erat: cum mel
chisedech occurrit abrahe. De
lumbis vero abrahe. virgo maria
exiit. in cuius utero unigenitus

patris · per spiritum sanctum incar-
nari dignatus est : ex quo incarna-
tione universo innotuit
mundo deus. sicut per psalmis-
tam dicitur. Accingere gladio
tuo circa femur tuum poten-
tissime. Gladium etenim circa
femur potentissimus suscepit: quia
sermo predicacionis illius ex
incarnacione invaluit. Quid
vero iste ignis designat.
nisi ardorem sancti spiritus qui
corda quos replevit incendit.
De quo ipsa veritas dicit.
Ignem veni mittere in terram.
Quid est ergo quod in aspectu hominis qui
prophete apparuit a lumbis sursum
intrinsecus. sed non in circuitu ig-
nis ardet. nisi quia ante incar-
nacionem unigeniti redemptoris
nostri. sola intra se iudea
ardorem amoris habuit. post
incarnacionem vero illius in cir-
cuitu ignis resplenduit. quia
in universo mundo gentibus
claritatem sancti spiritus effudit.
Prius ergo intrinsecus ignis e-
rat. sed splendor non erat.
quia spiritus sanctus in multis quidem
patribus iudeam replebat. sed
ad noticiam gencium necdum lu-
men eius emicuerat. A lumbis
vero et deorsum ignis in circui-
tu splendet. quia postquam de vir-
gine carnem suscepit: in huma-

no genere longe lateque spiritus sanctus donum
dilatavit. Et notandum quod iste ig-
nis a lumbis sursum per circuitum esse
describitur. non extrinsecus sed in-
trinsecus. quia amoris flamma sicut
dictum est in electis spiritualibus viris ubique
suis finibus iudeam implevit. nec
tamen exhibebat extrinsecus: quia se-
se in multitudine gencium non dila-
tavit. Nunc ardoris flamma in-
censa est postmodum in circuitu splendi-
da. quia per mundi cardines in universis
gentibus omnipotentis dei cepit amor
excrescere. Erat ergo prius ignis
intrinsecus cum iacob diceret: salu-
tare tuum expectabo domine. Quod
enim salutare dicimus latine: hoc
verbo hebraico ihesus dicitur.
In quo verbo ubi iacob mentis
ostenditur. quomodo ihesu desiderio
ardebat: quem se moriens expec-
tare perhibebat. Ardebat ignis
cum moyses diceret: si inveni gratiam
in conspectu tuo: ostende michi te-
metipsum ut videam te. Ardebat
ignis in mente cum david diceret.
Sitivit anima mea ad deum vi-
vum: quando veniam et apparebo
ante faciem dei. Ad incarnaci-
onem verbi desiderans ait. Ostende
nobis domine misericordiam tu-
am: et salutare tuum da nobis.
Ardebat ignis cum symeon de cor-
rupcione vite presentis exire desi-
derans. Audivit: non prius se

se visurum mortem: nisi prius vide
ret xpm dni. Sed ecce iam ig
nis iste qui sub lubis exterius re
splendet: quia universa gentilitas
incarnati dei in amore succensa.
Quod tamen intelligi et aliter
potest. Quia redemptor noster deus
dns ihesus xps per humanitatem
suam hominibus innotuit. quia per divi
nitatem notus angelis: et ante
incarnationem fuit. Nobis ergo
a lubis ignis eius resplendet in circui
tu: eius ignis intrinsecus a lubis
superius ardet in celo. quia illi celes
tis patrie spiritus eum in divinita
te conspiciunt: et amoris eius ig
nibus accenduntur. Nos vero qui
hunc ex assumpta humanitate dili
gimus. adhuc in hac corruptibi
li vita positi: splendorem ignis
a lubis foris habemus. Unus ita
que super thronum est: super lubos ig
nem intrinsecus habens in angelis.
et sub lubis in circuitu habens
in hominibus: quia in omne quod ab ange
lis amatur. per omne quod ab hominibus
desideratur: unus quoque est qui in cordi
bus ardet amancium. Hinc est enim
quod magne ille potestates angeli
ce seraphin id est incendium nomi
nantur. Hinc de ipso omnium cre
atore scriptum est. Deus noster ig
nis consumens est. Ignis enim deus
dicitur. quia flamma sui amoris
incendit mentes quas replet.

et idcirco seraphin incendium dicitur.
quia potestates ei proxime in celis inestima
bili amoris eius igne succense sunt.
Ex hoc igne succensa in terra ar
dent corda iustorum. hoc igne ce
lesti ad penitenciam redeunt corda
peccatorum: que inflammata vehementer
timorem in amorem vertunt. Nam
qui prius celestem metum ceperant: post
modum igne amoris flagrant.
et quia eius membra sunt angeli electi
in celo: eius membra sunt conversi ho
mines in terra. unus homo est qui et
super lubos ardet intrinsecus: et
sub lubis exterius ignis sui
splendorem in circuitu emittit.
Quia et angelos suos ad a
morem suum per divinitatem tenu
it: et homines ad sancti ar
doris sui desiderium ex humanita
te revocat. Sequitur. Ve
lut aspectus arcus: cum fuerit
in nube in die pluvie. Arcum ip
se atque homines in signo posuit:
ut ultra mundum diluvio non
deleret. dicens. Arcum meum po
nam in nubibus: et erit signum fe
deris inter me et terram. Cumque ob
duxero nubibus celum. appare
bit arcus meus in nubibus:
et recordabor federis mei vo
biscum. Unde et in arcu eodem
color aque ignis que simul ostendi
tur. quia ex parte est ceruleus. et
ex parte rubicundus. ut utriusque

iudicii testis sit, unius videlicet faciendi et alterius facti, sed nequaquam ulterius faciendi. Quia mundus quidem iudicii igne cremabitur, sed aqua iam diluvii non deletur. Quid est autem quod splendere igne a lumbis hominis throno presidentis, sicut aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluvie propheta asserit? Quia enim per ignem sicut dictum est ardor sancti spiritus designatur, quid similitudo est arcus et spiritus, ut ignis qui apparuit quasi aspectus arcus apparuisse dicatur? Sed si ipsi quam prediximus visioni arcus intendimus, quomodo arcus significet spiritum videmus. In arcu enim sicut prefatus sum aqua et ignis apparet, et post mediatoris adventum eo virtus spiritus sancti in humano genere claruit, quo electos dei et aqua baptismatis lavit, et igne divini amoris incendit. Quasi enim admixto colore simul aqua et ignis quando arcus in nube ad conspiciendum ponitur, cum veritas dicat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, non potest intrare in regnum dei. Qui arcus in nube est in die pluvie, quia in dominica incarnatione in effusione predicationis ostenditur, ut ad veniam corda credencium

dono parente revocentur. Nubem enim redemptoris carnem non inconvenienter accipimus, de qua per psalmistam dicitur: Qui ponis nubem ascensum tuum. Nubem quippe ascensum suum posuit, quia is qui in divinitate ubique est, in carne ad celestia ascendit. Expleta vero omni mistica visione subiungitur: Hic est aspectus splendoris per gyrum, et hec visio similitudinis glorie domini. Quid enim in universo mundo spiritus sanctus agat, aspiciens ait: Hic erat aspectus splendoris per gyrum. Que vero iterum eiusdem spiritus sancti gloria maneat, considerare non valens, sed sicut erat non valens, subiungit: Et hec visio similitudinis glorie domini. Non enim ait visio glorie, sed similitudinis glorie, ut videlicet ostendatur quia quantalibet se contemplatione mens humana tetenderit, etiam si iam fantasias imaginum corporalium a cogitatione compescat, si iam omnes circumscriptos spiritus ab oculis cordis amoveat, adhuc tamen in carne mortali posita videre gloriam dei non valet sicut est, sed quicquid de illa est quod in mente resplendet, similitudo et non ipsa est. Unde et ille predicator qui raptus ad tertium celum fuerat dicebat: Videmus nunc per speculum in enigmate. Qua in re non despicienda nobis questio oritur, quomodo

iohannes euuangelista cum erga
miracula redemptoris nostri iudeorum
perfidiam etiam ex uerbis propheticis
descripsisset: adiungit dicens. Hec
dixit ysayas. quando uidit gloriam
eius: et loquutus est de eo. Et si eze
chiel non gloriam. sed glorie similitu
dinem uidit. quid est quod iste simi
litudinem glorie. et ille eius gloriam
uidisse describitur? Sed cum io
hannes euuangelista plures mira
cula redemptoris nostri narrauit.
atque infidelitatem iudeorum post
modum subdidit: hanc eiusdem
redemptoris nostri gloriam que in mun
do apparuit. ysayam uidisse ma
nifestat. Omne enim quod in
terra mirum diuinitus agitur gloria
omnipotentis est: et eius gloria in omnibus
factis uidetur. Ysayas ergo eius
gloriam in terra uidit. ezechiel
uero eius gloriam in celo sicut est
uidere non potuit. quia aliter est gloria
eius in rebus factis. atque aliter
in semetipso. Hec ergo eius gloria
que in rebus est uideri potest. illa uero
que in semetipso est uideri nullo modo
nisi per similitudinem potest. Sed si ad
eandem similitudinem glorie uel sub
ast. leuatus portari propheta potuerit:
agnoscamus. Sequitur. Et ui
di: et cecidi in faciem meam. Quid
ergo de hoc uiro fieret. si ita ut est
eius gloriam uidisset. qui similitudi
nem glorie illius uidens se ferre non
ualens cecidit? Qua in re cum
magno merore pensare cum lacri
mis considerare debemus. in quanta mi
seria et infirmitate cecidimus. qui
ipsum bonum ferre non possumus:
ad quod creati sumus. Est tamen
et aliud quod de prophete factis
consideremus in nobis. Propheta enim
mox ut glorie domini similitudinem ui
dit. in faciem cecidit. quia cuius simi
litudinem quam nos per spiritum prophetie
uidere non possumus: hanc assidue
cognoscere et sollicite contemplari.
in sacro eloquio. in celestibus monitis
in preceptis spiritalibus debemus.
Cum enim aliquid de deo cognosci
mus. in faciem nostram caduaus cadimus.
quia ex malis erubescimus: que
nos meminimus perpetrasse. Ibi enim
cadit homo. ubi confunditur.
Unde et paulus quosdam quibus
iam in facie iacentibus dicebat.
Quem ergo fructum habuistis tunc
in illis. in quibus nunc erubescitis?
Ecce celestis gratie dono lar
giente. obuolutum misteriis.
librum tercium in ezechiel propheta
discussimus. et dicta mistica
moraliter disserentes. uolantem
prophete theoriam ad terram traxe
imus. ut quod prius paruulorum
animo michi nichilque simi
le uolabat. sed non leuabat.
iam nunc ab eis legatur. et
cognoscatur. euolet et legat.

Agamus ergo gracias redemptori nostro, qui spirituali alimento nos reficit, quia panis uiuus descendit de celo et dat uitam mundo, qui uiuit et regnat cum patre et spiritu sancto deus in secula seculorum. Amen. Explicit omelia octaua.

Incipit nona

Inicium libri in ezechiel propheta magnis obscuritatibus in quibusdam misteriorum nodis ligatum in omeliis octo, deo domino nostro ihesu christo largiente, discussimus. iam nunc planiora sunt et minus difficilia que sequuntur. Et caritati itaque uestre colloqui eidem omnipotenti deo gracias referentes, quia post tot opaca siluarum tandem leti ad campos exiuimus, in quibus liberis gressibus loquucionis nostre intrepidum pedem ponamus. Ecce enim postquam propheta similitudinem glorie domini contemplatus in faciem suam cecidit, adiungit: Et audiui uocem loquentis, et dixit ad me: Fili hominis sta super pedes tuos et loquar tecum. Ubi adhuc subditur: Et ingressus est in me spiritus, postquam loquutus est michi, et statuit me super pedes meos. Ecce diuina uox iacentem prophetam iussit ut surgeret. Sed surgere omnino non posset, nisi hunc omnipotentis dei spiritus implesset.

Quia ex omnipotentis dei gracia ad bona opera conari quidem possumus, sed hec implere non possumus, si ipse non adiuuat qui iubet. sicut sanctus paulus ad discipulos admonet dicens: Cum metu et tremore uestram ipsorum salutem operamini. illico in eis hec ipsa bona quis operaretur adiunxit dicens: Deus est enim qui operatur in uobis et uelle et perficere pro bona uoluntate. Hinc est quod ipsa ueritas discipulis dicit: Sine me nichil potestis facere. Sed in hiis considerandum est, si bona nostra omnipotentis dei dona sunt, ut in eis aliquid nostrum non sit, cur nos quasi pro meritis eternam retribucionem querimus. Si autem ita nostra sunt, ut omnipotentis dei dona non sunt, cur ex eis omnipotenti deo gracias agimus? Sed sciendum est quia mala nostra solummodo nostra sunt; bona autem nostra et omnipotentis dei et nostra sunt, quia ipse aspirando nos preuenit ut uelimus, qui adiuuando subsequitur ne inaniter uelimus, sed possimus implere quod uolumus. Preueniente ergo gracia et bona uoluntate subsequente, hoc omnipotentis donum fit nostrum meritum. Quod bene paulus breui sententia explicat dicens:

Plus illis oībꝰ laboraui.
Qui ne uideretur uirtuti sue
tribuisse quod fecerat: adiun-
xit. Non autē ego. sed gracia
dei mecū. Quia enī celesti
dono preuētꝰ ē: q̄si alienū se
a suo bono ope agnouit. di-
cens. nō autē ego. Sed q̄r
preueniens gracia liberū ar-
bitriū facit ī bonū: q̄ libero
arbitrio. eandē graciā ē sub-
sequitꝰ ī ope: adiūxit. Sed
gracia dei mecū. Ac si diceret.
In bono ope laboraui non
ego: sed et ego. In eo enim
q̄ solo dñi dono preuētꝰ sum:
nō ego. In eo autē. q̄ dono
uoluntate subiectꝰ: et ego.
Quæ igitur breuit' cont'
pelagiū et celestinū dictis:
ad exponēdi ordinē redeamꝰ.
Fili hoīs sta sup pedes tuos:
et ego loq'r tecū. Notandus
ē nobis. ordo loqucionis et o-
peris: q̄r prius silitudo glīe dñi
appareret. ut deiciat: postmodū
alloqtur. ut eleuet: q̄ deīn sup
habūdante gracie spm̄ mittit.
ac leuat: et sup pedes statuit.
Nisi enī aliquid de eternitate
ī mēte uidēmꝰ: nuq̄ ī facie
nostrā peccando cadēmꝰ. Sed
iā iacentes uox dñi cōsolat':
ut ope surgamꝰ. Quod
cū nos facē. nra uirtute
nō possumꝰ: ipsius g° nos
spūs īplet et leuat. et sup
pedes nostros statuit: ut
qui proni ī penitencia p cul-
pa iacuimꝰ: recte postmodū ī
bono ope stemꝰ. Sed stans pphe-
ta quid audierit adiūgit. Et .D.
audiui uocē ad me loquētem
et dicentē. Fili hoīs mitto ego
te. ad filios isrl'. ad gētes a-
postatrices: q̄ recesserūt a me.
Sic pphā describit suā: ut sig-
nificet nostra. Nā quid ē h°
q̄ iacenti dicitur. sta sup pe-
des tuos. et loq'r tecū: Qui e-
nī iacenti loq̄batur: cur non
se nisi stāti pmittit esse loqutu-
rū: Sed sciendū. q̄ alia sūt
q̄ iacentes: alia q̄ stantes au-
dire debeamꝰ. Iacenti enī di-
citur ut surgat: stanti autē
pcipitur. ut ad pdicacionē
pficisci debeat. Adhuc enī nos
ī īfirmitatis cōfusione iacētibꝰ.
pberi nō debet auctoritas p-
dicacionis: sed cū iā ī bono
ope surgimꝰ: cū iā recte stare
cepimꝰ: dignū ē ut ad lucrā-
dos alios ī pdicacione mitti
debeamꝰ. Stans g° ppheta
uisionē spūalē uidit: et ce-
cidit. Cadens uero amonicio-
nis uerba suscepit: ut surgeret.
Surgēs autē pceptū audiuit
ut pdicaret. Nam q̄ adhuc

ex superbie vertice statim9 cum iam de eternitatis timore aliquid sentire cepimus: dignum est ut ad penitenciam cadamus. et cum infirmitatem nostram subtiliter agnoscentes humiliter iacemus: per diuini uerbi consolacionem. surgere ad forcia opera iubemur. Et cum iam in bonorum operum soliditate subsistimus. necesse est ut nosmetipsos corrigimus. inde predicantes et alios leuemus. Iacenti ergo non precipitur. ut ad predicacionem pergat. ne temere quisque hoc quod uerbo edificare potest: opere destruat. Unde iterum per psalmistam dicitur. Eduxit me de lacu miserie et de luto fecis. et statuit super petram pedes meos et direxit gressus meos. et immisit in os meum canticum nouum: ymnum deo nostro. Prius enim de luto putatis educitur: ut eius pedes per fidem in petra solidentur. Sed quia rectam fidem recta subsequi debet operacio. et gressus eius directi sunt: ut post directionem gressuum. id est post perfectionem boni operis. in ore accipiat sciam canticum noue predicacionis. Sic et saulus. dum superbus damascum pergeret. in terra uocis uoce prostratus iacuit. et qui predicator futurus erat. non tamen mox ut predicaret quod uiderat. audiuit: sed ei iacenti dicitur. Ingredere ciuitatem: et dicetur tibi quid te oporteat facere. Iacens ergo solum audire potuit: ut surgens diceret quod audiret. Surgens uero. hoc quod didicit. et quod cognouerat: predicaret. Sed querendum nobis est. cum ezechiel et paulus in faciem ceciderunt et de ascensore equi. id est de eo qui in huius mundi gloriam eleuatus est dicitur: ut cadat eius ascensor retro: cur scriptis de persecutoribus domini scriptum est. Abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Quid est hoc quod electi in faciem. et reprobi retrorsum cadunt. nisi quod omnis qui post se cadit. ibi procul dubio cadit ubi non uidet. Qui uero ante se ceciderit: ibi cadit. ubi uidet. Iniqui ergo quia in inuisibilibus cadunt post se cadere dicuntur. quia ibi corruunt. ubi tunc eos quod sequitur uidere non possunt. Iusti uero qui in illis inuisibilibus eriguntur. quasi in faciem modo cadunt. quia timore compuncti: uident quia humiliantur. Notandum uero quod dicitur. mitto ego te ad filios israel. ad gentes apostatrices: que recesserunt a me. Sicut enim duobus modis a deo receditur: ita duobus modis apostate fiunt. Nam unusquisque a conditore suo aut fide recedit. aut opere. Sicut ergo qui

a fide recedit apostata est. ita
qui ad perversum opus quod dese
ruit redit ab omnipotenti deo
apostata absque ulla dubitati
one deputatur. etiam si fidem
tenere videatur. Unum enim sine al
tero prodesse nichil valet. quia
nec fides sine operibus nec opera
adiuvant sine fide. nisi fortas
se pro fide percipienda fiant. si
cut cornelius ante pro bonis
operibus meruit audiri quam fidelis
existeret. Unde et colligitur
quia bona opera pro fide percipienda
faciebat. Nam cum ab angelo
dicitur. orationes tue et elemo
sine tue ascenderunt in memo
riam in conspectu dei. et mox per eandem
affectionem percipitur. ut ad simo
nem mittatur. qui ei veniens pre
dicare debeat. constat quia hoc
petiit. unde meruit exaudiri.
Sequitur. Patres eorum preva
ricati sunt pactum meum usque in
diem hanc. et filii dura fa
cie et indomabili corde sunt.
ad quos ego mitto te. Ecce
est una culpa simplex. quia preva
ricati sunt pactum meum. ecce
altera obstinationis. usque in diem
hanc. Ecce iniquitate filiorum.
culpa geminis impudentie. quia du
ra facie. quia mala que faciunt.
iam non erubescunt. et numquam
vel post culpas ad peniten

ciam veniunt. quia indomabili cor
de sunt. Cum vero tante pravita
tis tanteque obstinationis
sint hii ad quos propheta mittitur.
quis non videat. quia persona pro
phete a tam perversis hominibus des
pici valeat. Sed ecce auc
toritas persone tribuitur. et cum
subditur. Et dices ad eos.
Hec dicit dominus deus. Ac si aperte
dicatur. Unde ex te despiceris.
ex mea voce venerandus es ut loque
ris. Et ne contempnaris ipse qui
mitteris. verba mea proferens
ostende quis misit. Sequitur.
Si forte vel ipsi audiant. et
si forte quiescant. quia domus ex
asperans est. Cum constet quia omni
potens deus sciat. mirandum
valde est. cur dicitur. si forte
audiant. et si forte quiescant.
Unde per hoc sciendum nobis quia
ta dubitatio locutionis dei
non ex ignorantia. sed ex ali
qua significatione descendit.
Nam quis nesciat. quia qui fecit.
et videt omnia. omnia sciat. Et
per semetipsam veritas in evan
gelio de antixpi predicatoribus
dicat. Dabunt signa magna
et prodigia. ita ut in errorem
ducantur. si fieri potest. etiam
electi. Cur hoc sub dubitatione
dicitur. cum quid futurum sit
a domino prescitur. Unum vero

ex duob9 ē. q si elā sunt. fie-
ri nō pt. Si autē fieri potest.
elā nō sūt. Et tamē dicitur.
ut ī errore ducantur si fieri
pt. etiam elā. Ista g° dnici
dubitacio sermonis. ex elcōr
cordib9 designacio temptacionis
fuit. Quia q elā sūt ad psis
tendū. p signa pdicatorum
antixpi temptabuntur. ad cadē
dū. Per hoc quod dicitur. si fie-
ri pt. hoc exprimitur. q elā ī cor-
de temptabūtur. Nutāt enī. sed
nō cadunt. Dubitacio itaq sermo-
nis a dnō. ī elcīs expmit tēp-
tacionē antixpi. qs elcōs noiāt.
q cernit. q ī fide et bono ope
psistant. Unde hoc quoq dici-
tur. si forte audiāt. et si forte
quiescant. Per hoc enī q dicit.
si forte. q ex magna multitu-
dine pauci audituri sūt demōs-
tratur. Per dubitacionē igitur
sermonū dei. quid aliud sigt.
nisi paucitas auditorū. No-
tandū uero q postq mala pa-
rentū defunctorū dixerat. mit-
tens pphetā ad filios dicat.
Si forte uel ipi audiant. et si
forte qescant. Quid ē dicē uel
ipi. nisi q eorū patres. qui
ī culpa defuncti sūt. audire no-
luerunt. Pensem9 g° q uirt9 sit.
ī hoc dominici sermonis desctū.
ut dicat. si forte uel ipi au-

Dicit enī si fieri pt. q tēptabūt. et tū dicit. elā. q nō cadunt ꝛc.

diant. Nobis hoc. nobis apte
dicitur. q afflicti. obsessi gla-
diis. oia q habuim9 ī mūdo bona pdi-
dim9. urbes euersas. euersa
castra. depopulatos agros.
suffossas ecclesias. et ōi ad
hec patres nostros ad iniquitatē
sequīi. ab eorū elacione quam
uidim9 nō mutamur. et illi quidē
īt gaudia. nos uero quodā
grauius int flagella peccam9.
m9. Sed ecce omps deus ingra-
tes iudicans. iā patres nostros
abstulit. iā ad iudiciū uoca-
uit. nos adhuc ad penitenciam
expectat. nos ad reuertendū
sustinet. et q ī illis iā iudica-
uerunt. nobis sue patiencie
lōganimitatē prorogat. ne ōi
nostris nos prauib9 pdat. di-
cens. Si forte uel ipi audiant.
et si forte qescant. q dom9
exasperans ē. Ois aīa eciam
p9 acceptā fidē ī puersitate
sua a pmanēs a reuertens.
dom9 exasperans uocatur. Quia
enī p fidē quē susceperat. re-
pellit a se prauis morib9 inha-
bitatorē deū. Nā dom9 inha-
bitatur a dnō. si g° dom9 qre ex-
asperans. q utiq iam nō inha-
bitat. Sed dom9. q ī ea
dns p fidem habitarē cepat.
Exasperans uero ē. q ab ea
prauis morib9 repulsus

erit ut uacua remaneat: quam prius celestis inhabitator impleuit. Unde etiam sicut ueritatis uoce cognouimus nequissimus cum septem spiritibus aliis rediens domum scopis mundatam inuenit: quia mentem a uirtutibus alienam replet. Sequitur. Et sciant quia propheta fuerit in medio eorum. Malos sepe bonos aut ad adiutorium salutis proficere aut ad testimonium dampnacionis solet. Habet ergo quia in medio eorum propheta fuerit ut audita predicacione admoneantur ut surgant, ac sic dampnentur ut excusacione careant. Tu ergo fili hominis ne timeas eos. neque sermones eorum metuas quia increduli et subuersores sunt tecum et cum scorpionibus habitas. Patet ad quod peruersos in predicacione intuitur: quia ne metuat admonetur. Et quia prauorum quique bona sibi colloquentibus alia nunquam faciunt, et adhuc alia minantur; propter illa que faciunt dicitur. Ne timeas eos. Propter hoc quod minantur adiungitur: neque sermones eorum metuas. Vel certe quia reprobi mala et bonis ingerunt: et eorum super actibus derogant; propheta missus

admonetur ne eorum uel crudelitatem metuat: uel uerba pertimescat. In hoc itaque quod dicitur ne timeas: propter hoc datur auctoritas predicacionis. .M.
Et quia omnes qui in deo uiuimus, organa ueritatis sumus; ut sepe per alium michi, sepe uero aliis loquitur per me: sic nobis bonum uerbi inesse auctoritas debet; ut et is qui preest dicat recta libere: et is qui subest inferre bona non recuset. Bonum enim quod a minore minori dicitur; tunc uero bonum est si humiliter dicatur. Nam si rectitudo senciendi humilitatem loquendi perdiderit: radicem sensus in ramo lingue uiciabit. Quod uidelicet uicium iam non ex ramis, sed ex radice est; quia nisi cor intumesceret: lingua minime superbiret. Inesse ergo ad loquendum priori humilis auctoritas: inesse autem minori libera humilitas debet. Sepe in hominibus ipse loquendi ordo confunditur: sicut longe superius diximus. Nam aliquando quis per tumorem elacionis loquitur, et loqui se per auctoritatis libertatem existimat. Et aliquando aliquis per stultum timorem tacet, et tacere se per humilitatem putat.

A. Ille locum sibi regiminis attendens
non meditatur sensum vocis; iste
locum sue subiectionis conside-
rans, timet dicere bona que sen-
tit; et ignorat quia tanto reatui re-
us efficitur tacendo. Hic ve-
ro sub auctoritate superbia, et
humanus timor sub humilitate se
palliat; ut sepe nec ille va-
leat considerare quid deo, nec
iste quid debeat proximo. Nam
ille qui sibi subiectos esse conspi-
cit, et ei omnes subiacent
non intendens, in elatione attol-
litur, et de elatione sua velut
de auctoritate gloriatur. Iste ve-
ro nonnumquam dum timet ne ma-
ioris gratiam amittat, atque pro hoc
aliquod temporalis dampnum sustineat,
veritatem quam intelligit occultat, atque
apud se tractatus ipsum timorem
quo constringitur humilitatem vocat;
sed cum cui nichil vult dicere, ta-
cendo in cogitatione diiudicat,
fitque unde se minorem estimat,
inde gravius se superbius exaltat.
Discernenda ergo semper sunt libertas
et superbia, humilitas et timor,
ne aut timor humilitatem, aut se
superbia libertatem fingat.
Ezechiel itaque quia non solum
populo sed cunctis senioribus
loqui mittebatur, ne incautum
timorem humilitatem crederet, ut
timere non debeat admonetur

cum dicitur: Ne timeas eos.
Ac ne forte derogationis eo-
rum verba pertimescat, adiun-
gitur: Neque sermones eorum me-
tuas. Sin autem linguas de-
rogantium timere non debeat,
etiam cum stringitur, cum pertur-
subinfertur: Quoniam increduli et
subversores sunt tecum, et cum
scorpionibus habitas. Timen-
di enim essent quibus loqui mitte-
batur, si in fide et opere omnipo-
tenti deo placuissent. Quia
autem increduli et subversores
sunt, et in suis sermonibus de-
rogantes, timendi non sunt,
quia stultum valde est si illis pla-
cere querimus, quos non placere
deo scimus. Debent autem ha-
beri in metu et reverentia in-
dicia iustorum, quia membra
omnipotentis dei sunt, et hoc ipsi
in terra deprehendunt, quod dominus re-
darguit e celo. Nam pravorum
derogatio vite nostre approba-
tio est, quia ideo ostendimus nos
aliquid iustitie habere, si illis
displicere incipimus, qui non pla-
cent deo. Nemo potest in una
eademque re omnipotenti deo atque
eius hostibus gratus existere; nam deo
amicum denegat, qui eius placet
inimico; et inimicis verita-
tis adversatur, qui eidem
veritati in mente subiugatur.

p. Unde viri sancti in vocis li-
bere increpacione succensi eos
ad sua odia excitare non me-
tuunt quos deum non diligere non
agnoscunt. Quod propheta ar-
denter exhibens ex toto animo
quasi in munere obtulit dicens.
Nonne qui oderunt te deus ode-
ram et super inimicos tuos
tabescebam. Perfecto odio
oderam illos inimici facti sunt
michi. Ac si aperte dicat.
Pensa quantum te diligo qui
motus hostium excitare contra
me inimicicias non pertimes-
co. Hinc iterum dicit. Qui
retribuebant mala pro bonis
detrahebant michi quoniam subsequebar
iusticiam. Bonum valde est
quod iniustis displicuit qui male a-
gentibus libera voce contradicit.
Sed perversi mala pro bonis
retribuunt cum iustis derogant
qui contra eos iusticie defensi-
onem servant. Non enim iusti
humana iudicia sed eterni iu-
dicis examen aspiciunt. Atque
ideo derogancium verba contemp-
nunt. Hinc enim derogantibus Cho-
rinthiis paulus dicebat. Michi
autem pro minimo est ut a vobis
iudicer aut ab humano die. Qui nec
q. in corde suo unde se reprehendere
potuisset inveniens adiungit.
Sed neque meipsum iudico. Qui

deus autem quod ei ad perfectionem sanc-
titatis nec suum iudicium suffi-
ceret subdidit. Sed non in hoc
iustificatus sum. Cur vero nec
sibimetipsi de semetipso credit cau-
sam reddit cum subiunxit.
Qui autem iudicat me dominus est.
Ac si aperte dicat. Nec meo
de me iudicio credendum exis-
timo quia ille me iudicat cuius
ego iudicium non reprehendo. Hinc
etenim beatus iob cum per amicorum
derogancium linguas inter do-
lores vulnerum pateretur iacu-
la verborum cogitacione pro-
vinus ad conscienciam recurrit at-
que ubi mente solidam haberet aperit.
dicens. Ecce in celo testis meus
et conscius meus in excelsis.
Qui eciam subdidit. Ver-
bosi amici mei ad deum
stillat oculus meus. In omni
enim quod de nobis dicitur
semper tacite ad mentem recur-
rere debemus interiorem testem
et iudicem querere. Quid enim
prodest quod omnes laudent
cum consciencia accuset aut
quod poterit obesse si
omnes nobis derogent
et sola nos consciencia de-
fendat. Beatus igitur iob
inter linguas derogancium
inflexa mente persistens quia
in ira se inpugnari falsis

sermonibus vidit: in celo testem
R. quesiuit. Hinc ysaias ait. Popule meus qui beatificant te ipsi te decipiunt: et semitas gressuum tuorum dissipant. Qui videlicet populus ne verba sue laudis attenderet et in culpis altius rueret constanti ei dicitur quem aspiciat cum iudicium pertimescat: cum subditur. Stat ad iudicandum dominus: et stat ad iudicandos populos. Ac si aperte diceret. Iudicia humana cur sequeris? quem iustitie super te celestem iudicem scis. Hinc est quod iohannem baptistam veritas arundinem vento agitatam denegat dicens. Quid existis videre in deserto? arundinem vento agitatam. Quod quia negando dixerit non affirmando: subiuncta verba testantur. Ait enim. Sed quid existis in deserto videre? hominem mollibus vestitum. Ecce qui mollibus vestiuntur: in domibus regum sunt. Arundo autem vento agitata in uno flatibus erigitur: in alio flatibus inclinatur. Quibus autem infirmus animus qui vel derogatione deicitur vel laudibus exaltatur: arundo vento agitata est. Quod iohannes non erat: quia inflexibilem mentis ceruicem inter laudes hominum et derogaciones tenebat. Sed magna inquisitione res indiget cum nos opinionem teneamus utrum semper despicere verba derogantium debeamus: an certe aliquando compescere. De qua re sciendum est: quia linguas detrahentium sicut nostro studio non debemus excitare ne ipsi pereant: ita per suam maliciam excitatas debemus equanimiter tolerare: ut nobis meritum crescat: aliquando etiam compescere: ne dum de nobis mala disseminant: eorum qui audire nos ad bona poterant corda innocentium corrumpant. Hinc est quod iohannes obtrectatoris sui linguam redarguit dicens. Is qui amat primatum gerere in eis dyotrephes non recipit nos: propter hoc si venero commoneam eius opera que facit verbis malignis garriens in nos. Hinc paulus iterum de detrahentibus chorinthiis loquitur dicens. Epistole inquiunt graves sunt et fortes: presencia autem corporis infirma et sermo contemptibilis. Hoc cogitet qui huiusmodi est: quia quales sumus verbo per epistolas absentes: tales et presentes in opere. Hi autem quorum vita in exemplum imitacionis aliis est posita: debent

si possint detrahencium sibi uer
ba compescere. ne contra predica
cionem non audiant. qui audire
poterant. et in prauis moribus re
T. manentes. bene uiuere contempnant.
Sed inter hec re. subtili inquisitione
necesse est. ut in semetipso ani
mus inuestiget. ne forte sue
laudis gloriam querat. et
animarum lucra se querere mente co
gitacio simuletur. Sepe enim
sui nominis laude animus pasci
tur. et quasi sub optentu
lucrorum spiritalium. cum de se bo
na dicta cognouerit letatur.
Et sepe glorie sue defensio
ne. contra detrahentes irascitur.
et fingit sibimet quod hoc ex eorum
zelo faciat. quorum corda a bono in
ne deficientis sermo perturbat. Illi
ergo debent magnopere curare. ne contra
eorum opinione detrahentium uerba pre
ualeant. qui sua consciencia subtili
ter discucientes. se in ea inueniunt
de amore priuate glorie se nichil habere.
Hinc est enim quod iusti et perfecti aliquando
uirtutes suas predicant. bona que
diuinitus acceperunt narrant. non ut
ipsi apud homines sua oratione proficiant.
sed ut eos quibus predicant exemplo suo
ad uitam trahant. Unde paulus apostolus
quociens flagellis cesus. quociens lapidatus.
quociens naufragium pertulit. quan
ta pro ueritate sustinuit. quod ad
tercium celum raptus. quod in paradisum

ductus sit corinthiis narrat. ut e
orum sensus a falsis predicatoribus auertat.
et dum se innotesceret qualis esset. illi
eis uilescerent. quos ab eis cogno
uerat inique uenerari. Quod perfecti
cum faciunt. id est cum uirtutes proprias lo
quuntur. in hoc quoque imitatores dei om
nipotentis sunt. qui laudes suas
hominibus loquitur. ut ab hominibus cognos
catur. Nam cum per scripturam suam pre .V.
cipiat dicens. laudet te alienus et
non os tuum. quomodo facit ipse quod pro
hibet. Sed si uirtutes suas ipse [si eum nullus agnosceret]
deus taceret. eum nullus agnosceret. Si nullus
amaret. si nullus amaret. nullus ad ui
ta rediret. Unde et per psalmistam de eo di
citur. Uirtute operum suorum annuncia
bit populo suo. ut det illis hereditatem
gencium. Uirtutes ergo suas annunciat.
non ut laudibus suis ipse proficiat. sed
ut hii qui hunc ex sua laude cognoue
rint. ad perpetuam hereditatem intrent.
Iusti itaque atque perfecti non solum cum ui
tuperacionis sue uerba reprehendunt.
sed etiam cum uirtutes quas habent
in terminis loquuntur. reprehensibiles
non sunt. quia per suam uitam quam inte
rius. aliorum animas ad uitam querunt.
De quibus tamen sciendum est. quia numquam
bona sua dicunt. nisi eos ut dixi
aut proximorum utilitas. aut certe nimia
necessitas cogat. Unde paulus apostolus
cum uirtutes suas chorinthiis enu
merasset. adiunxit. Factus sum
insipiens. uos me coegistis. Sit .X.

vero aliquando ut in aduersitate compulsi. in
bonis que deseruerunt non aliorum u-
tilitatem. sed suam requirant. sicut beatus
iob enumerat facta sua dicens. Oculus
fui ceco et pes claudo. pater eram
pauperum. et causam quam nesciebam
diligentissime inuestigabam. et mul-
ta alia que se sepe egisse commemorat
Sed quia in uulnere doloris positus. ab
amicis increpantibus impie egisse.
et uiolentus proximis atque oppressor
pauperum fuisse dicebatur. uir sanctus
inter flagella dei et humane in-
crepationis uerba deprehensus. men-
tem suam grauiter gauii. atque ad des-
perationis foueam conspexit impelli.
Qui ita namque cadere potuerat. nisi ad
memoriam suam bene acta reuocas-
set. ut ad spem animus reduceretur. ne
oppressus uerbis et uulneribus in despera-
tione periret. Quod ergo bona sua enu-
merat. non innotescere aliis quasi ex lau-
de desiderat. sed ad spem animum refor-
mat. Justi itaque sicut sine arro-
gancia loquuntur aliquando bona que agunt.
ita sine zelo priuate glorie detrahencium
sibi linguas redarguunt. quia noxia lo-
quuntur. Cum uero lingue derogancium
corrigi nequeunt. equanimiter sunt per
omnia tollerande. nec obtrectacio-
nis sermo timendus est. ne dum
uituperacio peruersorum metuitur. rec-
ti operis uia deseratur. Unde nunc
ezechieli prophete dicitur. Sermones
eorum ne timeas. quia increduli et sub-
uersores sunt tecum. Minus autem
mali essent si hii qui sunt increduli et
subuersores minime fuissent. Quia e-
nim ipsi uel celestis regni premia
uel gehenne esse supplicia non cre-
dunt. et suis prauitatibus dimissi a fide
et opere eam alios subuertunt. ut
regnum quod ipsi appetere non uolunt.
nec alter assequatur. Hii namque sub-
uersores quosdam bona incipientes. ma-
la iam deinde cognouerint. modo ir-
ridendo quod in celis promittitur.
modo despiciendo quod deus operis de in-
ferni suppliciis minatur. modo lau-
dando bona temporalia et delectaciones pre-
sentis seculi. callida persuasione deflec-
tunt mentes innocentum. eorumque in-
teritum pro lucro putant. gaudent si quos po-
tuerint a uita reuocare. ad mortem
trahere. letantur in prauitatibus suis.
exultant et in alienis. His nimi-
rum pena sua non sufficit. quia agunt
ne soli moriantur. At si forte
iustorum quempiam tante iam uirtutis inue-
nerint. ut ei loqui contraria non pre-
sumant. quia subuersores esse non
possunt. statim scorpiones fiunt.
Scorpio enim palpando incedit. sed
cauda ferit. nec mordet a fronte.
sed a posterioribus nocet. Scorpi-
ones ergo sunt omnes blandi et ma-
liciosi. qui bonis quidem in facie
non resistunt. sed mox ut recesserint
derogant. alios quos ualuerint
inflammant. que possunt noxia in

3. mittunt, mortifera inferre occulte non
desinunt. Scorpiones quoque sunt qui
blandi et innoxii in facie videntur,
sed post dorsum portant unde venenum
infundant. Qui enim in occulto fe-
riunt, quasi a tergo ad mortem latenter extinguunt.
Unde etiam per psalmistam dicitur: Cir-
cumdederunt me sicut apes, et exar-
serunt sicut ignis in spinis. Apes
enim in ore mel habent, in aculeo cau-
de vulnus. Et omnes qui lingua blandi-
untur, sed latenter ex malicia feriunt,
apes sunt, quia loquendo dulcedinem
mellis exponunt, sed occulte feriendo
vulnus inferunt. Isti vero sicut ignes exar-
descunt sicut ignis in spinis, quia flam-
mas detractionis non in illorum vita gi-
gnunt, sed si que eis inesse poterant pec-
catorum spine cremantur. Dicatur ergo:
Increduli et subversores sunt tecum
et cum scorpionibus habitas. Increduli sci-
licet deo, subversores vero in formationibus
proximis, scorpiones autem actis occultibus
ac volubilis. Quibus et si in facie con-
tradicere non presumant, ex occulto tamen
vulnus derogationis inferunt. Incredu-
li quippe simul scorpiones et sub-
versores sunt, quia et audita ea que
dei sunt non credunt, et eos quos per-
valent a bonis moribus subvertunt,
et quos inflectere non valent, oc-
7. cultis machinationibus feriunt.
Qua in re hoc ~~nobis~~ quoque notandum
est, quia cum prophete dicitur: Increduli et
subversores sunt tecum et cum scor-

pionibus habitas, nobis consolatio-
nis medicamentum profertur, quos se-
pe tedet vivere dum nolumus cum malis
habitare. Querimus enim cur non om-
nes boni sunt qui nobiscum vivunt, ma-
la proximorum ferre nolumus. Omnes
sanctos iam debere esse decernimus, dum
esse nolumus quod ex proximis portemus.
Sed hac in luce clarius patet dum ma-
los portare renuimus, quod multum adhuc
ipsi de bonis minus habeamus. Neque
enim perfecte bonus est, nisi qui fuerit et cum ma-
lis bonus. Hinc beatus Iob de semetipso as-
serit dicens: Frater fui draconum
et socius strucionum. Hinc Paulus apostolus
discipulis dicit: In medio nationis
prave et perverse, inter quos lucetis sicut
luminaria in mundo. Hinc Petrus gregis
dominici pastor dicit: Iustum Loth op-
pressum a nefandorum iniusta conversatione
eripuit. Aspectu enim et auditu iustus
erat, habitans apud eos qui de die in
diem animam iusti iniquis operibus cru-
ciabat. Sepe vero cum de vita pro-
ximorum querimur, mutare locum cona-
mur, secretum vite remotioris eligere,
videlicet ignorantes quia si desit
spiritus non adiuvat locus. Idem
enim Loth de quo loquimur in Sodomis sanctus
extitit, in monte peccavit. Quia au-
tem loca mentem non muniant, ipse huma-
ni generis primus testatur parens, qui
et in paradiso cecidit. Sed minus AB.
sunt omnia que loquimur ex terra. Nam
si locus salvare potuisset, Sathan

de celo nō cadet. Vn̄ psalmista
vbiqȝ ī hoc mundo temptaciones ee
cōspiciens. qͥuit locū q̄ fugeret.
sed sine deo inuenire nō potuit
munitū. ex q̄ re et ipm̄ sibi lo
cū fieri peciit propter que locū
qͥuit dicens. Esto m̄ ī deū pro
tectorē et ī locū munitū. ut sal
uū me facias. Tollerandi g° v
biqȝ sūt proximi. quia abel fie
ri nō valet. que caim malicia
nō exercet. Omnī nō ē p̄ quo
vitari societas debeat malorū. ne
si forte corrigi nō valent. ad imi
tacionē trahant. et cū ipi a mali
cia sua nō mutant. eos q̄ sibi
iuncti nō fuerit putant. Vnde
paulus ait. Corrumpūt mores bo
nos colloq̄a mala. Et sicut p̄
salomonē dicitur. Noli amicus
ee hoī iracundo. nec ambules cū
viro furioso. ne forte discas se
tas eius. et sumas scandalū aīe
tue. Sicut g° p̄fcī viri pusillos
proximos nō debent fugere q̄ et eos
sepe ad rectitudinē trahūt. et ipi nunq̄
ad pusillitatē trahūt. ita infirmi q̄q̄
societatē declinare debent p̄uorum.
ne mala q̄ frequēt aspiciunt et corrigere
nō valet. delectentur imitari. Hic
enī uba prauorū audiendo cotidie
sumimus ī mente. sicut flando atqȝ
respirando aerem trahim9 corpi. Et
sicut malus aer assiduo flatu tract9
inficiat corpus. ita puersa loquacio as

siduē audita ī mente crescit et animū
ut tabescat delectacione p̄aui operis ad
sidua iniquitate sermonis. Sequitur.
Verba eorū ne timeas. et vultus
eorū ne formides. qr domus exaspe
rās ē. Ideo boni sūt ne offendant
ne forte p̄ eos ille puocetur ad i
ram. q̄ eorū corda qr inhabitat. Na
sicut sup̄ius dictū ē. si malos offen
dim9 timere minus debem9. qr illis
nr̄a actio displicet. quib9 nec vlti
ma creatoris placet. Quid g° mal'
timendū ē si nobis iḡti sūt. qui
deo amabiles nō sūt. Vn̄ recte
nunc dicitur. Verba eorū ne metu
as. et vult9 eorū ne formides. qr
dom9 exasperans ē. Ac si dicatur.
Timendi esset. nisi me ī suis actib9
exasperarent. De q̄b9 adhuc sub
ditur. Loqueris g° verba mea ad
eos. si forte audiat et quiescant.
qr irritatores sunt. Omnis qui
peccat. quid aliud q̄ conditorē suū
ī se iracundia irritat. Et semp
qr q̄ciens actu q̄ciens verbo. quo
ciens cogitacione delinquim9; toci
ens nos tociens irritam9. Sed
tamen sustinet. et clemēt exspec
tat p̄ sua paciencia. Per p̄di
catores autē suos verbū nobis
exhortacionis p̄rogat. Omnis
autē q̄ vera p̄dicat. si auditur.
iram irritati creatoris sup̄ p̄dica
tore p̄lm̄ placat. Vnde necē ē.
ut ipē nō debeat agere maliciā

quod solet ī pplō fur̄ore ɋditoīb̄ ir-
ritare. Propter quod eam subdit.
28. Tu autē fili hoīs audi q̄cūq̄ᵹ loquor
ad te. et noli esse exasp̄ans sicut do
mus exasp̄atrix ē. Id ē mala q̄ fieri
ɋspicis. ip̄e nō facias. ne hoc quod
ɋhibē mitteris ip̄e ɋmittas. Omnis
eīn p̄dicator īventa sp̄ debet mente
pensāe. ne q̄ missus ē lapsos erigē.
ip̄e ī p̄uitate op̄is cū lapsis cadat.
et pauli hūc ap̄li sententia feriat di
centis. In q̄ alterū iudicas. teipsū
ɋdēpnas. Unde balaam dei sp̄ū r̄
plet⁹ ad loq̄ndū. sed tamē ī carna
lem vita suo q̄m r̄tent⁹. de semet
ip̄o loq̄t̄ dicens. Dixit auditor ser
monū dei. q̄ nouit doctrinā altissimi.
et visiones oīpotentis videt. qui
cadens ap̄tos habet oculos. Ca
dens ap̄tos oculos habuit q̄ꝛ verū
quod dicēt vidit. sed vēē vnīe ɋtēp
sit. Cadens videlicet ī p̄uiso op̄e.
et ap̄tos habens oculos ī sancta
p̄dicatione. Est tamē aliud quod
possit intelligi. cur b̄t̄s ezechiel
qui ad p̄dicationē mittitur. ēē exas
p̄ans ɋhibet. Nisi eīn ad loq̄n
da verba cū mittebatur obediret.
oīpotentē dn̄m sicut popul⁹ de
p̄uiso op̄e. sic ɋph̄a de suo silētio
exasp̄aret. Nā sicut mali deū ideo
exasp̄ant q̄ꝛ loquūt̄ vel faciūt
mala. ita nōnūq̄ boni exasp̄ant.
q̄ꝛ r̄ticent bona. Illis itaq̄ᵹ culpa
ē p̄uisa agē. istis vēā reticere.

In hoc ḡᵒ cū malis etiā boni simul
deū exasp̄ant. q̄ꝛ cū p̄uisa nō icre
pant. eis p̄ sium silenciū ɋsiciendi
licētiā p̄stant. Sequit̄. Ap̄i os
tuū. et cōede queciq̄ᵹ do tibi. Ap̄i
m⁹ os nr̄m cū vēā loq̄m̄. ɋedim⁹
q̄ a deo accepim⁹. q̄ꝛ et t̄buit et
auget ī nr̄is sensib⁹ ab⁹ vite cū
p̄dicare cepim⁹. Unde ɋph̄a ali⁹
dicit. Os meū aperui. et attrxi
sp̄m. Nō eīn q̄m attrhet. nisi os
apiret. quia nisi ad p̄dicandum
primus se impendet. q̄ꝛlis doc
tine ī eo ḡrā nō crevisset. Sequit̄.
Et vidi. et ecce man⁹ missa ad
me ī qua erat īuolut⁹ liber. et
expandit illū corā me. q̄ erat sc̄p
t⁹ int⁹ et foris. Sicut p̄ ɋph̄am.
p̄dicatorū ordo. sic p̄ librū que
accepit scⁱpture sacē pagine desig
nant. Liber autē īuolut⁹. ē sc̄p
tē sacē eloq̄ū obscurū. quod pro
funditate sententiarū īuolutur.
ut nō facile sensu oīm penetrē
tur. Sed corā ɋph̄a liber ex
panditur. q̄ꝛ corā p̄dicatoribus
sacri eloq̄i obscuritas apitur.
Inuolutū librū man⁹ dei porrex
erat. cū ap̄lis dicebat. Sile ē .ᐟ. factū
regnū celorū hoī q̄ seminavit
bonū semen ī agro suo. Cum
autē dormirent hoīes. uenit ini
mic⁹ ei⁹. et supseminavit zizania
ī medio tritici et abiit. Cum autē
crevisset herba et fructū fecisset

.ac.

tur et apparuerit et zizania.
et vsque quod caritas vestra coram me re
a f. ticente vinculatur. Sed librum quem
inuolutum ostendat expandit. cum hoc
quod per enigmata loquebatur. expo
suit dicens. Qui seminat bonum
semen est filius hominis. ager autem est
mundus. bonum autem semen hii sunt
filii regni. Zizania autem filii sunt
nequam. inimicus autem qui seminavit ea
est diabolus. messis vero est consummacio
seculi. messores autem angeli sunt.
Sicut ergo colliguntur zizania et
igne comburuntur. sic erit in consumma
cione seculi. Involutus itaque liber
expanditur. quando hoc quod obscure
prolatum fuerit per latitudinem intellectus
aperitur. Hunc librum involutum vitas
expandit. quando in discipulis egit
quod scriptum est. Tunc aperuit illis sen
sum ut intelligerent scripturas. De
quo adhuc libro subditur. Qui erat scriptus intus et foris. Liber est
enim sacri eloquii intus scriptus per al
legoriam. foris per hystoriam. Intus
per spiritualem intellectum. foris autem
per sensum litere simplicem adhuc in
firmantibus congruentem. Intus quia invisibili
bilia promittit. foris quia visibilia
preceptorum suorum rectitudine dispo
nit. Intus quia celestia polliceatur. fo
ris quia terrena contemptibilia qualiter sint
vel in usu habenda vel ex desiderio fu
gienda precipit. Alia namque de se
cretis celestibus loquitur. alia vero
in exterioribus iubet actionibus. et ea
quidem que foris precipit patent. sed
ea que de intimis narrat. plane apprehen
di nequeunt. Unde scriptum est. Extendens
celum sicut pellem. quod tegis aquis su
periora eius. Quid enim celi nomine nisi
sacra scriptura signatur. De quo nobis
et sol sapiencie et luna sciencie et
ex antiquis patribus stelle exemplorum
atque virtutum lucent. Quod sicut
pellis extenditur. quia per scriptores suos
carnis lingua conditum ante oculos nostros
per verba doctorum exponendo displicatur.
Quid vero aquarum nomine nisi celestium
angelorum signatur chori. De quibus
scriptum est. Et aque que super celos sunt
laudent nomen domini. Huius ergo celi
superiora dominus in aquis tegit. quia al
ta sacri eloquii. id est ea que de natura
divinitatis vel de eternis gaudiis nar
rat. nobis adhuc nescientibus.
solis angelis in secreto sunt cognita.
Celum ergo hoc et tota nobis ex
tenditur. et tamen in aquis superiora
eius conteguntur. quia et quidam sacri elo
quii iam nobis per operacionem operibus iam
patent. et quedam que solis angelis
possunt esse manifesta. nobis adhuc
servantur occulta. De quibus tamen omni
bus iam partim per spiritualem intelligen
ciam sentimus. ita tamen operibus pignus
accepimus. quia hec et plene necdum
cognovimus. et tamen medullitus
amamus. et in multis spiritualibus sen
tibus quos iam cognovimus vitans

.al'. pabulo pascimur. Dicitur g°. Qui
erant scriptus intus et foris. Quia
in sacro eloquio et dictis occultiori
bus atque sublimioribus saciantur fortes.
et preceptis apercioribus nos parvuli nu
trimur. Unde scriptum est. Montes excel
si ceruis. petra refugium herina
ciis. Habeant enim montes intel
ligencie. qui iam contemplacionis
saltus dare noverunt. sed petra sit
refugium erinaciis. quia nos parvuli
et paterni morum spinis cooperti.
et si intelligere alta non possumus. in pe
tre nostre refugio. id est in Christi fide
salvamur. Unde et de quibusdam
dicitur. Nichil me iudicavi scire
inter vos. nisi Christum Ihesum et hunc cru
cifixum. Ac si diceret. Quia vos capere
dimitatis eius misteria non posse pen
sam. sola vobis humanitatis
misteria eius infirma locutus sum.
Sequitur. Et scripte erant in co
lamentaciones et carmen et ve.
Carmen aliquando in bono. aliquando vero
in malo dici dubium non est. quia et le
tum carmen et lugubre carmen di
cere possumus. Sed nos scripture sacre
usum sequentes que pene semper carmen
ponere in prosperis solet. hoc in loco pro
.ai. bona parte dictum carmen accipimus.
Nam cum opus dei populum suum de
mari rubro liberasset. scriptum est. Tunc
moyses et filii israel cecinerunt car
men domino. Et cum david victoria
de hostibus (^fecisset) scriptum est. Locutus est david
domino verba carminis huius. Salomon
quoque ait. Acetum in nitro. et qui
cantat carmina cordi pessimo.
Acetum quippe si mittatur in nitro.
fervescit nitrum protinus et ebullit.
Et perversa mens que pro temptacione
corripitur. si per predicacionis dul
cedinem ad bona suadetur. de cor
repcione fit deterior. et inde in ex
minuacionis iniquitate succedit.
unde (^debuit) ab iniquitate compesci. Phe
lim quoque de ingrato ac sese desperante
dicitur. Et non dixit ubi est deus
qui fecit me. qui dedit carmina in
nocte. Carmen quippe in nocte est
leticia in tribulacione. Carmen in
nocte accipimus. quando in presuris pre
sentibus. de futuris gaudiis con
solamur. Carmen nobis in nocte
ostendebat apostolus cum dicebat. Spe
gaudentes in tribulacione pacien
tes. Carmen in nocte se david ha
bere indicat dicens. Tu michi es re
fugium a presura que circumdedit me.
exultacio mea redime me. a circumdan
tibus me. Qui enim circumdari se presu
ris narrat. et tamen deum sibi esse
exultacionem nominat. procul dubio
carmen in nocte cantat. Quia
ergo pene semper in bono carmen
ponere scriptura sacra consuevit. ita
a nobis etiam in hoc loco debet
intelligi. Ve autem in scriptura .al'.
sacra sepius de eterno luctu. quam
de presenti solet intelligi. Unde scriptum

tu est. Ve impio in malum: retri
butio enim manuum eius fiet ei. Et be
atus iob loquitur dicens. Si impius
fuero ve mihi est. Si autem iustus non le
uabo caput. saciatus afflictione
et miseria. Iustorum enim afflictio
temporalis est. De qua quod dixit. a tempora
li afflictione distinxit: que et inimicis
afflictionem. et impiis ve herere prohi
buit. Per semetipsam quoque veritas
dicit. Ve mundo ab scandalis. et
ve vobis qui ridetis. quoniam flebitis.
et ve pregnantibus et nutrientibus
in illis diebus. Pensandum ergo nobis
est. quomodo hec tria in sacro volumine
scripta sunt. lamentaciones. carmen.
et ve. Lamentaciones videlicet.
quia in eo scripta est penitencia peccatorum.
Carmen vero. quia et ibi pronunciantur
gaudia iustorum. Ve autem. quia illic
expressa est dampnacio reproborum. Ut
ergo peccata punias. lege que in hoc
volumine scripta sunt lamenta. Scindi
te corda vestra. et non vestimenta
vestra. Et rursus. Miseri estote
et lugete. risus vester in luctum conuerta
tur. et gaudium in merorem. Ut
autem de promissione gaudij secu
tus hilarescas. cognosce quod in hoc
volumine scripta sunt carmina laudis
eterne. Beati qui habitant in domo tua
domine. in secula seculorum laudabunt te.
. al. Et sicut per quendam sapientem de
celesti ierusalem dicitur. Ex lapide
precioso et mundo omnis platea

eius sternetur. et per omnes vicos eius alleluia
cantabitur. Hoc nobis carmen
celestis patrie narrare cives eius
venerant. qui concorditer clamabant.
Gloria in excelsis deo. et in terra pax
hominibus bone voluntatis. Sed si ad
hunc patri scelo mente tendes. si ad
hunc terrenis voluptatibus delectaris.
amare non potes gaudia eterna que
audis. Cognosce ergo in hoc vo
lumine. ve. quod in eo scriptum est. atque
ab animo per timorem expelle quod
diligis. ut possis ex iudicio
carmen amare quod legis. Ibi quip
pe sub uno dampnati specie multi
tudo omnis exprimitur reproborum. cum voce
veritatis dicitur. Ligatis pedibus
eius ac manibus. mittite eum in tene
bras exteriores. Illic erit fletus
et stridor dencium. Tunc enim ipsi
hi in exteriores tenebras cadunt.
quia nunc in interioribus sua se sponte
deiecerunt. ut veritatis lumen. nec
credendo. nec bene operando seque
rentur. In quibus ligatis pedibus
ac manibus mitti perhibentur. quia nunc
dum tempus operandi atque credendi est ha
bere manus ac pedes liberos in bona
actione noluerunt. Ibi ve reproborum
scriptum est. Vermis eorum non morietur.
et ignis eorum non extinguitur.
Ibi dampnatis ac repulsis dicitur.
Discedite a me maledicti in ignem
eternum. qui paratus est diabolo et an
gelis eius. In hoc utique volumine,

acta que edificant, omnia que erudiant scripta sunt. Peccasse enim et iam penitet te illicita perpetrasse: ut agendam penitenciam doceris. ibi invenis lamenta. Spe celestium gaudiorum mentem relevare desideras: ibi ad consolacionem tuam invenis carmen. Si vero mala perpetrasti. et hec te perpetrasse non penitet. sed cum cervice mentis erigis. ad nullas penitencie lamentaciones inclinaris. nulla celestium gaudiorum expectacione congaudes. velud nobis ibi scriptum auditur ve eis. ve. ut his quem nec timor ad penitenciam humiliat. nec spes ad eterna gaudia exaltat: desperacionis sue. iam nunc penam conspiciat. et sine excusacione in eternum supplicium cadat.

Quid igitur fratres. quid agendum est miseris nobis: nisi ut exigilemus ad hec verba voluminis. et mala que nos egisse meminimus. fletibus puniamus. ut per lamenta penitencie. perveniamus ad carmen vite. ne si affligi modo penitendo nolumus: ve postmodum sine fine senciamus. Nec nos morum vulnerum multitudo in desperacione deprimat: quia maior est potencia medici. quam magnitudo languoris nostri. Quid est enim quod reparare ad salutem non possit: qui omnia ex nichilo creare potuit. Unigenitus quippe est. omnipotens patri coeternus. qui cum eo vivit et regnat in unitate spiritus sancti deus. per infinita secula seculorum. Amen. Explicit omelia nona. Incipit decima.

Solent quidam scripta sacri eloquii legentes. cum sublimiores eius sentencias penetrant. minora mandata que in moribus instruunt tumenti sensu despicere. et ea velle in alio intellectu permutare. Qui si vere in eo alta intelligerent. mandata quoque minima despectui non haberent. quia divina precepta sic in quibusdam loquuntur magnis. ut tamen in quibusdam congruant parvulis. quasi per incrementa intelligencie gressibus quibusdam passibus mentis crescat. atque ad maiora intelligenda perveniat. Unde nunc isto propheta dicitur; Fili hominis. quodcumque inveneris comede. Quidquid enim in sacra scriptura invenitur edendum est. Quia et eius parva simplicem componunt vitam. et eius magna subtilem edificant intelligentiam.

Sequitur. Comede volumen istud. et vadens loquere ad filios israel. Et aperui os meum; et cibavit me volumine illo. Scriptura sacra cibus et potus est. Unde eciam per prophetam alium dominus minatur. Mittam famem in terra. non famem panis. neque sitim aque. sed audiendi verbum domini. Qui ergo subtracto suo eloquio fame

ac si nos dicat aperte: quia eius verba et cibus noster et potus sunt
.B. demonstrat. Sed notandum quod aliqua cibus, aliqua potus sunt. In verbis enim obscurioribus, que intelligi nequeunt nisi exponantur, sacra scriptura cibus est, quia quicquid exponitur ut intelligatur, quasi manditur ut glutiatur. In verbis vero apertioribus potus est. Potum enim non mandendo glutimus. Apertiora ergo mandata bibimus, que etiam non exposita intelligere valemus. Pro eo autem quod multa Ezechiel propheta obscura atque perplexa auditurus erat, nequaquam et de sacro volumine dicitur: bibe, sed comede. Ac si aperte diceret: Perpende et intellige, id est prius mande et tunc degluti. Sed in verbis sacri eloquii iste debet studii nostri ordo servari: ut hec ideo agnoscamus, quatenus de iniquitate nostra compuncti, cognoscentes mala que fecimus, vitemus ne alia faciamus; et cum iam ex magno ululatu lacrimarum de peccatorum remissione ceperit esse fiducia, per verba dei que intelligimus ad vitam quoque et alios trahamus. Ad hoc enim intelligenda sunt, ut et nobis proficiant et predicatione spirituali aliis conferantur. Unde nunc bene dicitur: Comede volumen istud, et vadens loquere ad filios Israel. Ac si ei de sacro cibo diceretur: Comede et pasce, saturare et eructa, accipe et sparge. Confortare et labora. Et notandum quod propheta subiungit dicens: Et aperui os meum, et cibavit me volumine illo. Os in corde esse testatur alius propheta dicens: Labia dolosa in corde, et corde locuti sunt mala. Os ergo aperimus quando sensum ad intelligentiam sacri verbi preparamus. Itaque ad vocem domini propheta os aperit, quia ad comprehendendum domini preceptum cordis nostri desideria inhiant, ut de cibo vite aliquid sumant. Sed tamen hoc ipsum sumere nequaquam virium nostrarum est, nisi ipse cibaverit, quod ut gereret iussit. Ille etenim cibatur, qui per se comedere non potest. Et quia ad capienda verba celestia idonea nostra infirmitas non est, ipse nos cibat, quia nobis in ipsa mensura tribuit, quatenus in sacro verbo hodie intelligimus quod heri nesciebamus, cras quoque comprehendimus quod hodie nescimus. Per divine dispensationis gratiam cotidiano alimento nutrimur. Dominus enim deus quasi totiens ad os cordis nostri manum porrigit, quotiens nobis intellectum aperit, et alimenta sacri eloquii nostris sensibus mittit. Cibat ergo nos volumine, cum sensum nobis scripture dispensando aperit, et eius dulcedine nostras cogitationes replet. Unde et subditur: Et dixit ad me: Fili hominis, venter tuus comedet, et viscera tua replebuntur volumine isto quod ego do tibi. In translatione veteri non habetur venter tuus comedet et viscera tua replebuntur, sed os tuum comedet et viscera

D. Os enim nostrum comedit, dum verbum dei legimus: viscera vero nostra complentur, cum intelligimus atque servamus ea in quibus legendo laboramus. In posteriori autem translatione quam ex hebraeo et arabico eloquio interpretati sumus, scriptum est: Venter tuus comedet, et viscera tua replebuntur. In sacro vero eloquio nonnumquam venter pro mente poni consuevit. Unde et per Ieremiam dicitur: Ventrem meum doleo, ventrem meum doleo. Quod quia de spirituali et non de corporeo ventre dixerat subiunxit: Sensus cordis mei conturbati sunt. Neque enim ad salutem proximi pertinebat, si propheta corporeum ventrem se dolere praedicaret; sed ventrem doluit, quia mentis afflictionem sensit. Sed cur exemplum prophetae quaerimus, cum testimonium domini apertius habeamus? Et necesse est ut cum per semetipsam veritas loquitur, prophetia taceat, quia lucerna claritatem in sole non habet. Ait enim: Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aquae vivae. Quia enim de mente fidelium sanctae praedicationes defluunt, quasi de ventre credentium aquae vivae flumina decurrunt. Ventris autem viscera quid sunt aliud nisi mentis interna, id est recta intentio, sanctum desiderium, humilitas ad deum, pietas ad proximum voluntas? Unde nunc recte dicitur: Venter tuus comedet, et viscera tua replebuntur, quia cum mens nostra pabulum veritatis accepit, interna nostra non iam vacua remanent, sed alimento vitae satiantur. Pensemus fratres carissimi mei, quod sit prima ista promissio quae dicitur: Venter tuus comedet, et viscera tua replebuntur volumine isto quod ego do tibi. E.

Multi etenim legunt, et ab ipsa lectione ieiuni sunt. Multi vocem praedicationis audiunt, sed post vocem praedicationis vacui recedunt. Mirum et si venter comedit, viscera non replentur, quia et si mente intellectum sacri verbi perceperunt, obliviscendo et non servando quae audierint, haec in cordis visceribus non reponunt. Hinc est enim quod per prophetam aliud quosdam dominus increpat dicens: Ponite corda vestra super vias vestras. Seminastis multum et intulistis parum. Comedistis, et non estis saturati. Bibistis, et non estis inebriati. Multum cordi suo seminat, sed parum infert, qui de mandatis caelestibus vel legendo vel etiam audiendo multa cognoscit, sed negligenter operando pauca fructificat. Comedit et non saturatur, qui verba dei audiens lucra vel gloriam saeculi concupiscit. Bene autem non satiari dicitur, quia ~~et~~ aliud manducat et aliud esurit. Bibit et non inebriatur, qui ad vocem praedicationis aurem inclinat, sed mentem non mutat. Solet enim per ebrietatem bibentium sensus mutari. Qui ergo ad cognoscendum verbum dei devotus est, sed ea quae sunt huius saeculi adipisci desiderat, bibit et ebriatus non est. Si enim debriatus esset, mentem

procul dubio mutasset ut iam tir
na nō q̄reret. iam uana et transitoria
F. q̄ amauerat nō amaret. De eis
nāq; ꝑ psalmistā dicit. Inebriabū
tur ab ubertate domꝰ tue. Quia
tanto ōnipotentis dei amore repleti sunt:
ut mutata mente semetipsis extranei eē
uideantur. implentes quod scriptū ē.
Qui uult uenire post me abneget se
metipsum. Semetipsū abnegat.
q̄ mutatur ad meliora. et incipit eē
quod nō erat. et desinit eē quod
erat. Sepe enim quosdā uidemꝰ ad
uocē p̄dicationis q̄ui ex cōuersione cō
punctos habitū nō tam mutasse.
ita ut religiosam uestē sumerent. sed
anteacta uicia nō calcarent. ire si
mulis inmanitate agitari. malicie dolore
in proximi lesione succendere. de ōnibus q̄
busdā bonis. eu̅ insanos oculos
superbie. presentis mundi lucra inanter
q̄rere. set de solo exteriori habitu. que sup
serunt sanctitatis fiduciā habere. Qui
bus quid aliud dicendū ē. nisi hoc
quod magister egregius cōtulera legis
exteriora seruantibꝰ loquitur dicens.
quia in xp̄o ihū. neq; circumcisio ad
ualet. neq; p̄putiū. sed noua crea
Nō. I. tura. Non enim magnū ē meri
ti si quid foris exī nos agitur
in corpore. sed magnopere pensandū
ē quid agatur in mente. Nā presentē
mundū despicere transitoria nō a
mare. mente medullitꝰ in humi
litate deo et proximo sternere. con
tra illatas contumelias pacientiam
seruare. et custodita paciencia
dolorem malicie a corde repellere.
egenis propria tribuere. aliena nimie
ambire. amicū in deo diligere. p̄p
ter deū et eos q̄ inimici sunt ama
re. de afflictione proximi lugere
de morte eiꝰ q̄ inimicꝰ ē nō exul
tare. hec ē noua creatura. quam
idem magister gencium apud alios
discipulos uigilanti oculo requi
rit dicens. Si qua igitur in xp̄o
ē noua creatura. uetera transierunt.
ecce facta sunt noua. Ad uetere
quippe hominē pertinet. presentem
mundū q̄rere. transitoria ex concupi
scencia amare. mente in superbia
erigere. paciencia nō habere. ex do
lore malicie de proximi lesione co
gitare. sua indigentibꝰ nō dare
atq; ad multiplicandū aliena
q̄rere. nullū pure propter deū dili
gere. inimicias inimicis reddere
de afflictione proximi gaudere.
Cuncta hec uetusti sunt hominis.
q̄ uidelicet de radice primi hominis corrup
tionis. Sed qui iā ista exsuperat
et ad precepta diuina mentem in
benignitate conuertat. de hoc
rē dicitur. quia uetera transierunt
ecce facta sunt noua. Tunc g° in
nris mentibꝰ noua fiunt. cū a no
bis uetusti hois uicia transeunt. †
quando sacri uerbi preceptū
uent cedit. et iusticā medullitꝰ

† Et tūc uicia uetusti hois transeunt.

.h. repleuntur. Sepe enim quosdam
vidimus tota mente se ad sancte conuersationis
studium contulisse. atque iterum verba diuina
recognoscentes. in quibus deliquerunt.
semetipsos in lacrimis mactare. nec
de continuo affectu. in nullis huius mundi
prosperitatibus delectari. ita ut eis vi
ta presens omnis. et lux ipsa fastidio si
ueret. vix ad colloquendum gratia ad
mittere. atque a rigore discipline animum
difficile relaxare. pro amore condi
toris luctu solum et silentio gau
dere. Horum utique venter volumen sa
crum comedit. et viscera repleta sunt.
quia precepta vite que sensus capere
potuit. memoria non amisit. Sed
hec collecta in diuino amoris lugendo
quasi recolendo seruauit. Et fit
plerumque ut tales quique ex dono ce
lestis gratie etiam verbum doctrine per
cipiant. atque de veritatis pabulo
quod ipsi intus secus dulciter ruminant.
et proximos suauiter pascant.
De quorum profecto ore. predicatio tanto
audientibus dulcis est. quanto eorum
actio grauia suis predicationibus non
19 est. quia de affectu vita sumitur. quod
per linguam proximo geritur. Unde
.I. et hic propheta subiungit. Et comedi
illud. et factum est in ore meo si
cut mel dulce. Liber quo viscera
replentur. dulcis in ore sicut mel
factus est. quia ipsi de omnipotenti
deo sciunt suauiter loqui. qui hunc di
dicerunt in cordis sui visceribus veraciter

amare. In eius quippe ore scriptura
sacra dulcis est. cuius vite viscera mandatis
illius replentur. quia ei suauis est
ad colloquendum. cui interius impressa
ad viuendum fuit. Ista sermo dul
cedinem non habet. quem vita reproba
intra conscientiam remordet. Unde ne
cesse est ut qui verbum dei loquitur. prius
studeat qualiter viuat. ut post ex
vita colligat. quid et qualiter dicat. Ad
predicandum namque plus gratia sancti
amoris edificat. quam exercitatio ser
monis. quia amando celestia
intra semetipsum predicator legit.
quomodo persuadeat ut despicia debe
ant terrena. Qui enim vitam suam
interius pensat. et exemplo suo fo
ris amonendo alios edificat. quasi
in corde lingue calamum tingit.
in eo quod manu verbi proximis
exterius scribit. Unde admira
bilis predicator. cum multa ex
hortando discipulis diceret. quasi
nullam inter semetipsum de consci
entia contrarietatem protulit secu
rus adiunxit. Si qua virtus
si qua laus discipline hec cogi
tate. que et didicistis. et accepis
tis. et audistis. et vidistis in
me. hec agite. et deus pa
cis erit vobiscum. Sequitur. .k.
Et dixit ad me. Fili hominis va
de ad domum israel. et loquere ver
ba mea ad eos. In eo quod dominus
prophete dicit. loqueris verba mea

ad eos. quid aliud quam eius oris frenum moderaminis imponit. ne que prius intus non audierat: foris dicere presumat. Nam prophete falsi sua et non domini verba loquuntur. de quibus scriptum est. Nolite audire verba prophetarum qui prophetant vobis et decipiunt vos. Visionem cordis sui loquuntur non de ore domini. Et rursum. Non loquebar ad eos. et ipsi prophetabant. Unde ex re quoque colligendum est. quia et quisquis expositor in explanatione sacri eloquii ut fortasse auditoribus placeat. aliquid mentiendo componit. sua. et non dei loquitur verba. si tamen placendi vel seducendi studio mentitur. Nam si in verbis divinis virtutem requirens. ipse aliter quam is per quem prolata sunt senserit. etiam si sub intellectu alio edificationem caritatis requirit. domini sunt verba que narrat. Quia ad hoc solum deus per totam nobis sacram scripturam loquitur. ut nos ad suum et proximi amorem trahat.

Sequitur. Non enim ad populum profundi sermonis et ignote lingue tu mitteris ad domum israel. neque ad populos multos profundi sermonis et ignote lingue. quorum non possis audire sermones. Et si ad illos mitteris ipsi audirent te. domus autem israel nolunt audire te. quia nolunt audire me. In ipso missionis exordio quia propheta ad predicandum mittitur: apte et vocatio gentium. et israhelitarum repulsio designatur. Nam cum dicitur. non ad populos multos profundi sermonis et ignote lingue mitteris. quorum non possis audire sermones. atque statim subditur. et si ad illos mitteris ipsi audirent te. aperte declaratur obedientia gentium. quia quoque predicatorum voces essent sine tarditate secuture. Et cum subditur. domus autem israel nolunt audire te quia nolunt audire me. iudee duricia designatur. que verba predicantium et cognovit. et sequi noluit. Ignota autem lingua gentium ad obediendum mora non fecit. quibus extranea ab eloquio legis fuit. Bene autem dicitur. nolunt audire te. quia nolunt audire me. secundum hoc quod scriptum est. Qui vos spernit me spernit.

Causa quoque cur non audiunt subinfertur cum dicitur. Omnis quippe domus israel. attrita fronte est. et duro corde. Cum domus israel attrita fronte esse perhibetur. quid aliud senciendum quid ve cogitandum est. nisi quia frontem cordis in impudencia atterit culpa frequens. ut quo crebrius committitur. eo de illa committentis animus minus verecundetur. Atque ideo ad tantam cordis duriciam quisque pravorum pervenit. ut iam in correptione sensibilis non sit. quia qui usu peccandi induruit: nullo modo corripientis verbum id est manum palpantis sentit. sicut unde quoque crebrius

delinquenti dicitur. Frons mulie
ris meretricis facta est tibi. noluisti e
rubescere. Vel certe attrita frons
est in hiis mundi actibus assueta. quia
sicut nonnulli quietem contemplationis mundi
premiis atque honoribus preponunt. ita
nonnulli ut in hoc mundo aliquid
esse videantur. terrenis laboribus insu
dant. insistunt causis. perurgentur iur
giis. et quamvis se corpore officiente iter
labores teneant. amore tamen
terrenarum rerum deuicti delectabiliter
fatigantur. Quibus per prophetam di
citur. Effraim vitula docta diligere
triturare. Vitula enim in terra aree
assueta. eam sic exagitat. ad labo
rem sponte redit. Sic quibusdam pra
uis mentibus nichil est laboriosius.
quam si eis percipitur ut in hiis mundi actu
bus non laborent. Nam sepe quidam
repulsi ab actione terrena. deprecantur
ut redeant. rogitant ut premantur.
graue se incurrisse periculum. quietem
putant. Attrita ergo fronte sunt. quia
non solum labores non fugiunt. sed neque
ipsarum videri in laboribus que sibi negantur
tur erubescant. Sequitur. Ecce
dedi faciem tuam valenciorem fa
ciebus eorum. et frontem tuam duriorem
frontibus eorum. Sicut verecundia lau
dabilis est in malo. ita reprehensibilis
est in bono. Erubescere enim malum sapi
encie est. bonum vero erubescere fatuita
tis. Unde scriptum est. Est confusio ad
ducens peccatum. et est confusio addu
cens gloriam. Qui enim erubescat
penitendo mala que fecit. ad vite
libertatem peruenit. Qui vero eru

besat bona facere. ab statu rectitudi
nis cadit. atque ad dampnacionem tendit.
sicut per redemptorem dicitur. Qui
me erubuerit et meos sermones.
hunc filius hominis erubescet cum venit
in maiestate sua et patris et sanctorum an
gelorum. Et sunt quidam qui bona iam
in mente conceperunt. sed necdum malis
aperte contradicunt. Hii nimirum quia bo
ni sunt in mente. sed auctoritatem non
habent in locucione. apti ad veritatis defen
sionem non sunt. Ille enim esse veritatis
defensor debet. qui quod recte sentit. loqui
nec metuit nec erubescit. Unde
nunc in magno munere prophete promittit.
Ecce dedi faciem tuam valenciorem facie
bus eorum. et frontem tuam duriorem
frontibus eorum. Quid est autem peccator
nisi vulneratus. et quid predicator
nisi medicus. Si igitur non erubescat
peccator qui iacet in vulnere. cur erubes
cat medicus qui per medicamenta perducit ad
salutem. Sepe enim contingit ut pre
dicator verecunditer audiat. nonnumquam
vero a parvulis ita despicitur. ac si
eis nichil utilitatis loquatur. Qui
recte nunc subdit. Ut adamantem
et silicem dedi faciem tuam. Ada
mas et silex utrique dura. sed u
num horum preciosum est. alterum vile.
Adamas ad ornamentum sumitur. si
lex ab itinerantibus calcatur. Et sepe
contingit. ut hos quos correpcione
sua corrigimus minus humiliter audire
videamus eis aliquid dicere. nonnumquam vero
euenit. ut eos quos increpacione
sua videmus postpositione et despectu
habere. trepidemus eis verbum predicacionis

M. nis increpare. Sed si recte sapimus.
et ad eos a quibus nos honorari con
spicimus. et ad eos a quibus nos despi
ci videmus. auctoritatem exhortaci
onis vel increpacionis sumimus:
ut nec illorum humilitate debemus
erubescere: nec horum superbiam for
midare. Dicatur ergo dedi faciem
tuam ut adamantem. id est si ab au
ditoribus honoraris. dedi faciem
tuam ut silicem. si ab auditoribus con
culcaris atque despiceris. ut nec propter
illatum honorem intremetur lingua
ex verecundia: neque propter despectum taceat
ex infirmitate. Sequitur. Ne ti
meas eos. neque metuas a facie
eorum. quia domus exasperans est. Hoc
iam superius dictum est. Sed notandum
quod aspera domus dicitur. cuius aspe
ritas tam crebro replicatur. Increpandus
profecto est et nequaquam timendus. qui domus
exasperans est. Timeri autem homo de
buerat: si ipse auctorem omnium ut homo
timuisset. Nam qui omnis sensum
ad timorem dei non habuit: tanto
in nullo timendus est. quanto hoc quod
esse debuit non est. Sequitur. Et
dixit ad me. Fili hominis omnes sermo
nes meos quos loquor ad te as
sume in corde tuo. et auribus tuis
audi: et vade ingredere ad transmigra
cionem filiorum populi tui. Vigilanter
P. intuendum est quod voce domini ad prophe
tam dicitur. ut prius sermones eius
audiat: et postmodum loquatur. Au
divimus enim verba dei si facimus:
et tunc ea proximis recte loquimur:
cum prius ipsi facimus. Quod bene
Marcus evangelista confirmat.
cum factum domini miraculum narrat.
dicens. Adducunt ei surdum et mu
tum: et deprecabantur eum ut impo
nat ei manum. Cuius ordinem cu
racionis insinuat subdens. Misit
digitos suos in auriculas. et exspu
ens tetigit linguam eius. et suspiciens
in celum ingemuit. et ait illi. Effe
ta: quod est adaperire. Et statim apte sunt
aures eius. et solutum est vinculum lin
gue eius. et loquebatur recte. Quid
est enim quod creator omnium deus. cum surdum
et mutum sanare voluisset. in aures
illius suos digitos misit: et exspu
ens linguam eius tetigit. Quid per
digitos redemptoris. nisi dona sancti
spiritus designantur. Unde cum in loco alio
eiecisset demonium. dixit. Si in di
gito dei eicio demonia. profecto per
venit in vos regnum dei. Quod de
re per evangelistam alium dixisse de
scribitur. Si in spiritu dei eicio demo
nes. igitur pervenit in vos regnum
dei. Ex quo utroque loco colligitur.
quia digitus dei spiritus vocatur. Digitos
ergo in auriculas mittere est. per dona sancti
spiritus mentem surdi ad obediendum
aperire. Quid est vero quod exspuens
linguam eius tetigit. Saliva no
bis est ex ore redemptoris. accepta
sapiencia in eloquio divino. Sali
va quippe ex capite defluit in
ore. Ea ergo sapiencia que ipse est.
dum lingua nostra tangitur. mox
ad predicacionis verba formatur.
Qui suspiciens in celum ingemuit.
non quod ipse necessarium gemitum

habet. Sitiebat quod postulabat. Sed nos ad eum gemitum qui celo presidet clamat, ut et aures mentis per donum sancti spiritus aperiri, et linguam per laxationem oris, id est per scientiam divine locutionis solvi debeat ad verba predicationis. Cui mox et effeta, id est aperire dicitur: et statim aperte sunt aures eius: et solutum est vinculum lingue eius.

Q.

Qua in re notandum est, quia propter clausas aures dictum est adaperire. Sed cum aures cordis ad obediendum aperte fuerint, et subsequenter procul dubio etiam lingue eius vinculum solvitur, ut bona que ipse fecerit, etiam facienda aliis loquatur. Ubi et bene additur: et loquebatur recte. Ille enim recte loquitur, qui prius obediendo fecit, que loquendo admonet esse facienda.

Propheta vero ad transmigrationem populi admonendam propheta mittitur. Non solum ea transmigratio debet intelligi, que populi erat in corpore, sed etiam ea que facta fuerat in mente. Ab Iherusalem quippe ad babiloniam venerat. Et quid Iherusalem nisi visio pacis? Quid babilonia nisi confusio vocatur? Quisquis vero a rectis operibus in pravis actibus cadit, quia a bonis studiis ad mala defluit, quasi ab Iherusalem ad babilonem civitatem venit. Culmen enim bone conversationis deseruit, atque in transmigratione confusionis iacet. Quod illis sepe solet evenire, qui cum bona agunt, intus de sua virtute gloriantur. Unde et psalmista ne a visione pacis, id est a bonis actibus captivus ad babiloniam emigraret, domino supplicans dicit: Adiutor meus non emigrabo. Si enim in se confideret, a iusticie operibus cadendo migrasset.

R.

Sed neque hii qui a statu rectitudinis in pravitatione ceciderint desperandi sunt, quia ecce propheta ad transmigrationem babilonie mittitur. Et per prophetam alium dominus dicit: Et veniens usque in babilonem, ibi liberaberis. Sepe enim quis postquam in confusione viciorum ceciderit, erubescens mala que perpetravit ad penitenciam redit, seque a suis lapsibus bene vivendo erigit. Quid ergo iste nisi usque ad babilonem venit, et ibi liberatus est, qui postquam confusus mente prava perpetravit, hec ipsa erubescens mala que fecit, sese contra se erigit, et bene operando ad statum rectitudinis redit. In babilone itaque liberatus est, quia per divinam graciam ostenditur etiam de confusione salvatus. Propheta igitur ad transmigrationem loquitur, cum illos increpat, qui a statu rectitudinis ad erroris vicia transmigrando ceciderunt. Sequitur. Et loqueris ad eos et dices: Hec dicit dominus: Si forte audiant et quiescant. Quod totiens divinis vocibus difficultas audiendi repetitur, ut dicatur: si forte audiant, quid aliud quam transmigrati populi duricia designatur. In quibus verbis magna est nostra consolacio, quia si omnipotens deus prophetam mittens a pravo populo verba sua denunciat

difficile audiri: cum nos miseri contristamur, cum sepe a fratribus in nostra ammonicione contempnimur. Nam acerbo delinquentes alloquimur, hec que tempnimus. Sepe cum eis blandis sermonibus agimus, et tamen si alter audit, alter audire contempnit. Alter ex parte verbum exhortacionis suscipit, et ex parte vapide recusat, ita ut cotidie impleri videamus hoc quod per prophetam aliud dominus narrat, quia fecerit iratus cum dicit: Pluam super unam civitatem, et super alteram non pluam; pars una conpluta est, et pars que conpluta non est aruit. Cum enim recte exhortacionis verba alia recipiens suscipit, alia vapide recusat, super unam civitatem dominus pluit, et super alteram non pluit. Cum vero et ipse proximus qui audit ab aliis se viciis corrigit, atque ab aliis emendare contempnit, una eademque civitas et ex parte conpluitur, et ex parte arida remanet, que a se predicacionis pluviam repellit. Sunt etenim quidam qui exhortacionis verba omnino non audiunt, sicut penitus suscipere pluviam noluit. Et sunt quidam qui audiunt, sed tamen hanc medullitus non sequuntur, quia alia a se vicia resecant, sed in aliis grauiter permanent. Sepe enim quosdam videmus, qui per predicacionis verbum a semetipsis avaricie estum repellunt, et non solum aliena non rapiunt, sed et propria indigentibus largiuntur, nec tamen ire stimulos edomant,

nec paciencie moderamina per mentis tranquillitatem servant. Et sepe alii ad exhortacionis verbum in se ipsis iam carnis immundiciam vincunt, corpus in castitate custodiunt, nec tamen adhuc animum sicut debent proximis inclinant, sed per rigorem superbie in cogitacione se elevant. In illis pars una conpluta est, que fructum fecit, et pars que conpluta non est aruit, quia exhortacionis verbum non plene suscipiens a bono opere sterilis remansit. Et sequitur: Et assumpsit me spiritus, et audivi post me vocem commocionis magne: Benedicta gloria domini de loco suo. Quid est hoc quod propheta postquam ad transmigracionem ~~filiorum~~ populi mittitur, vocem post se magne commocionis audit dicentem: Benedicta gloria domini de loco suo? Conversus quippe ad partes Babilonie tendebat, et vocem glorie domini de loco suo post tergum audiebat. Locus enim et [illegible] id est visio pacis, quia intimorum illa corda videntur ea que Dei sunt, que ad transmigracionem Babilonie, hoc est ad confusionis civitatem non descendunt. Ibi enim inhabitat Deus, ubi vera pax quietis interne contemplacionis gloria habetur. Nam qui ad pravitatem defluunt, locus Dei esse contempnunt. Locus ergo glorie est vel sancta que anima, vel unusquisque in celestibus permanens angelicus spiritus. Et gloria domini de loco suo benedicitur, cum vel ab electis hominibus, vel a sanctis angelis auctori omnium laus etiam

V. cantatur. In cogitacione quoque iusti de con
vertendis peccatoribus cogitant. qui
eorum vicia considerando ad carna
les actus oculos ducunt. quasi ad
babyloniam tendunt. Qui tamen
pro statu sue rectitudinis. quia in lau
de dei bona sanctorum considerare numquam de
sinunt. quamvis per cogitacionem alio in
tendunt. quasi post se vocem glorie domini
ab ierusalem. id est de loco suo audiunt.
Sed cur in illis immoramur. quia hec
prophete verba. largiente domino per sen
sum alterum et subtilius intelligere.
et apercius dicere valeamus. Ait e
nim. Et assumpsit me spiritus. Predi
catorem spiritus assumit. cum eius men
tem in amore dei omnipotentis eleva
tam. ferventis iam desideriis alie
nam reddit. ut nichil ei agere libeat
nisi ea quibus lucra spiritualia congreget.
et ad regna celestia cotidianum sui o
peris fructum portet. Unde et nobis
predicatoribus iubetur. Operamini non
cibum qui perit. sed qui permanet
in vitam eternam. Bene autem subditur.
Et audivi post me vocem commocionis
magne. Propheta sancto spiritu repletus
quasi iam facta narrat que futura
previdet. quia et in predestinacione iam fa
cta sunt. que adhuc in opere sequuntur. Unde
in translacione veteri per ysayam dicitur.
Qui fecit que ventura sunt. Quid est
ergo quod post se propheta vocem audivit com
mocionis magne. nisi quod post sermonem
X. predicacionis qui fit ad corda pec
cancium. lamenta penitencium sequuntur.
Plurimi etenim quamque diu prava
agunt. et a iustis iam non audiunt
nesciunt quod sint crimina que committunt.
atque ex ipsa sua ignorancia in suo
stupore securi sunt. et iacentes in cul
pis quasi molliter quiescunt. si
cut de quodam peccatore et securo di pplo
citur. Requiescit in sceleribus suis. qui
securius iacent in peccatis. Cum vero
audire ceperint verbum predicacionis
ceperint. que sint supplicia eterna co
gnoscere. qui terror iudicii. quam subti
lis examinacio de singulis quibusque
peccatis. illico conturbantur. implentur
gemitibus. et non se capientibus sus
piriis anxiantur. atque magno
pavore concussi. in luctu et fletibus
erumpunt. Prophete ergo vox magne
commocionis sequitur. quia post verba
predicacionis consilium atque penitentem
cum luctibus audiunt. Qui enim prius
quieti iacebant in vulnere, tacti
postmodum manu medicine cum
dolore redeunt ad salutem. De
hac commocione penitencium per prophe
tam alium dicitur. Pedes eius stete
runt. et mota est terra. Quia cum veri
tatis vestigia in mente audiencium
figuntur. ipsa mens in sui considera
cione turbata commovetur. Hinc psal
mista exorat pro peccatoribus dicens.
Qui sedes super cherubim move
atur terra. Hinc pro afflictis et
penitentibus deprecans ait. Commo
visti terram et conturbasti eam. sana con
triciones eius quia commota est. Terra quip
pe commota et turbata est. peccator
de conversione vertatur in anxius.
et ad penitencie lamenta perducitur. Pec
canti enim homini dictum est. terra es

et in terram ibis. Exoret ergo ut
sanetur contricio tue. que commota est.
quatinus peccator qui de culpis suis af
fligitur. de celestis misericordie
gaudio consoletur. Hec est itaque
vox commotionis magne. quando
unusquisque acta sua diiudicans.
in afflictione penitencie perturbatur.
Sed quid vox ipsa dicit audiamus.
Benedicta gloria domini de loco suo. Lo
cus enim malignorum quibus fuerant cor
da peccancium. sed cum sibimetip
sis irati per penitenciam redeunt ad
vitam. glorie domini locus fiunt. Iam
enim se contra se erigunt. iam penitencie
lacrimis insequuntur mala que commiserunt.
Inde ergo dicitur audiuntur. benedictio glorie
in laude domini. unde prius sonabat
creatoris iniuria de amore proprii
sceleris. et corda penitencium iam fiunt
domino loca sua. que prius in peccatis
posita fuerant loca alienus. Ipsi
autem qui a peccatis suis ad dominum
convertuntur. non solum delent lacrimis
perversa que fecerunt. sed etiam miris ope
ribus ad alta proficiunt. ut sancta ani
malia omnipotentis dei fiant. ut
signis et virtutibus ad alta evo
lent. ut terram fugiunt deserant.
et accepto dono se ad celestia per
desiderium suspendant. De qui
bus adhuc subditur. Et vocem ala
rum animalium percucientium alteram ad
alteram. Audit post se propheta vocem
commotionis magne. quia sicut
dictum est. verbum peccancium. luctus
penitencium sequitur. audit post se vo
cem alarum animalium. quia ex ipso luc

tu penitencium. oriuntur virtutes sanctorum.
Ut tanto magis in sancta actione
proficiant. quanto se ante conversionem
vite nequiter egisse meminerint.
Sed est in hiis verbis magna
dubitacio. quia non apte per prophetam di
citur. utrum unumquodque animal alas suas in
semetipsis percuciat. an certe hec
eadem sancta animalia alis suis se in
vicem feriant. ut ala unius alterum.
et ala alterius aliud animal tangat.
Sed quia plerumque in sacro eloquio
ideo aliquid obscure dicitur. ut
dispensacione mirabiliter deo expo
nat. nos caritati vice utrumque expo
nere largiente domino debemus.
Sepe iam alas animalium virtu
tes diximus esse sanctorum. Cum
ergo unumquodque animal alas
suas excuciens. alteram ad al
teram percutit. non quod apte datur
intelligi. quia si sancta animalia
efficimur. virtus in nobis virtutem
excitat. dum una alteram ad perfec
tionem pulsat. Ecce etenim quis
habet iam verbi dei scienciam.
discat ut viscera etiam misericor
die habeat. Per sacram quippe
verbi dei discat. Date elemosi
nam et ecce omnia munda sunt vobis.
Cumque iam esse misericors in elemo
sinis cepit. verba sancte auctori
tatis legit. et quod prius in eis de mi
sericordia dicitur. uberius per
experimentum intelligit. Ibi enim
scriptum est. pater eram pauperum.
quod fortasse antea legebat
et preteribat. Sed cum in eius

corde iam misericordia cepit imitari natura. Quid est quod a patre esse paruum legit, et recognoscit quod introrsus rediens in semetipsum intelligit quod foris audit. Aliud namque est elemosinam ex precepto facere, atque aliud ex caritate. Ex precepto enim facere bonum inchoantium est. Ex caritate autem facere bonum perfectorum, qui non solum quod iubentur faciunt, sed eam diligunt faciendo quod iubetur. Hinc est enim quod magna uirtute per psalmistam dicitur: Vide quod mandata tua dilexi domine, in misericordia tua uiuifica me. Mandata etenim dei pro iussione facere, seruientis et obedientis est. Diligendo autem facere, et obedientis et amantis. Quia ergo et per scientiam caritas misericordie discitur, et per caritatem mens in corde compuncta scientia multiplicatur, ala in nobis alam percutit. Quia uirtus in nobis uirtutem excitat. Hic quia castitatis bonum in suo corpore custodit, contra luxuriantes zelo accenditur, ut ab inmunditie maculis expientur. Et sepe dum quosdam in lapsibus inuenit, et domat, affligit, atque ad castitatis munditiam restringit. Cuius si forte mens de inmunditia luxurie fuerit temptata, ex ipso zelo quo alios correxerit semetipsum compescit, et erubescat inmunda cogitare, quod se in aliis recolit correxisse. In hoc ergo ala alam percutit, dum uirtus uirtutem pulsat, et ab inmunditia custodit.

AA. Cum uero ut probati sunt uicissim se alis suis animalia feriunt, et altera alteram alam percutit. Singulorum quoque huius descriptionis largiente domino sensus patet. Quid est ergo quod hec pennata animalia uicissim alas alteram ad alteram feriunt, nisi quod omnes electi inuicem suis uirtutibus se tangunt, et sese ad profectum excitant ex consideratione uirtutis aliene. Non enim uni dantur omnia, ne in superbia elatus cadat. Sed huic datur quod tibi non datur, et tibi datur quod illi denegatur. Ut dum iste considerat bonum quod habes, et ipse non habet, te sibi in cogitatione preferat. Et rursum dum tu habere illum conspicias quod ipse non habes, te illi in tua cogitatione postponas, et fiat quod scriptum est: Superiores sibi inuicem arbitrantes. Ut enim pauca ex multis loquar, isti uirtus abstinentie tribuitur, et tamen uerbum scientie non habet. Illi datur uerbum scientie, et tamen uirtutem perfecte abstinentie apprehendere conatur et non ualet. Huic libertas uocis tribuitur, ut oppressis quibusdam protectionis solacia impendens ad defensionem iustitie libere loquatur. Sed tamen adhuc multa in hoc mundo possidens relinquere omnia uolet, et tamen non ualet. Illi uero iam datum est omnia terrena relinquere, ut nichil in hoc mundo cupiat habere. Sed tamen adhuc auctoritate uocis contra prauos quosque non presumit exercere. Et qui ideo plus loqui libere debuit, quia iam non habet.

unde in hoc mundo teneatur. loqui
contra alios libere ualeat. ne ipsam
.ab. uite sue quietem perdat. Isti uirtus
prophetie data est. multa iam que uentura
putis sunt preuidet. sed tamen premi egri
tudinem conspiciens atque compaciens.
non ualet curare. Illi data est cura
tionis gratia. atque a corpore proximi mo
lestiam que in patiente est oracionibus expellit.
sed tamen quod seipsum paulopost sequatur
ignorat. Mira itaque dispensatione
omnipotens deus sic in electis suis sua do
na dispensat. ut et illi det. quod
illi denegat. et alteri maius. quod al
teri minus tribuat. quatenus dum uel iste
here illum conspicit. quod ipse non habet.
uel ille hunc maius accepisse considerat.
quod sibi minus adesse pensat. Do
na dei alter in altero. id est uicissim omnes
admirantur. atque ex ipsa hac am
miracione supplicetur alter alteri.
et que uidet here quod ipse non
habet cum diuino iudicio sibi prelatum
putet. Alis ergo suis uicissim se ania
lia feriunt cum sancte mentes alterius se
uirtutibus tangunt. et tangendo exci
tant. atque excitando ad profectum uo
lant. Videamus paulum quomodo a
postolorum aliis tactus. atque ad penitentiam
excitatus fuerat. qui mala preterite perse
cucionis sue. et apostolorum innocentem
uitam considerans. dicebat. Ego
enim sum minimus apostolorum. qui non sum dig
nus uocari apostolus. quia persecutus sum ecclesiam
dei. Considerauit quippe apostolorum
innocenciam. et per precedentem mali
ciam. uilis in eius oculis. facta est omnis
quam exhibebat in ecclesia sollicitudo sua.

et quod multos ex accepto intellectu pre
uidet non attendit. quia illorum innocen
tiam pensans persecutorem aliquando fu
isse se doluit. Sed uideamus si quis
ex apostolis. eum qui paulo datus est intel
lectum miratur. Ipse nobis apostolorum
primus respondeat. qui discipulos ad
monens ait. Sicut et carissimus
frater noster paulus secundum datam sibi sa
pienciam scripsit uobis. sicut et in omni
bus epistolis loquens in eis. de his. in quibus
sunt quedam difficilia intellectu que in
docti et instabiles depravant. Mi
ratur itaque in apostolis omnibus paulus in
nocenciam. miratur apostolorum primus in
paulo sapienciam. Alis ergo se tangunt
qui inde se uicissim ad profectum ex
citant unde uolant. Hoc itaque omnipotens
deus agit in cordibus hominum. quod fa
cit in regionibus terrarum. Poterat nam
que uni cuique regioni. fructus omnes tribue
re. sed si unaqualibet regio alterius regionis
fructibus non indiget. communionem cum altera
non haberet. Unde fit ut huic uini.
alii uero habundanciam olei tribuat.
hanc multitudine pecudum. illam
uero ubertate habundare faciat fru
gum. ut illa defert quod ista non
habet. et illa reddit quod illa non
tulit. per communionem gratie sibi simul coniun
diuise terre iuncte sint. Sicut ergo
regiones terrarum. ita sunt mentes sancto
rum. Que dum uicissim sibi conferunt
quod acceperunt. quasi fructus suos
regiones regionibus impendunt. ut
in una omnes caritate iungantur. Sed
quia hec sacerdum est. quia sicut electi quique
hoc tempore in aliis attendunt. quod a.

deo melius acceperunt. q ipi ut eos i cogitacione pferant se qz illis i humilitate substernat. ita q bonu mes nunq coll'deat. quid alt boni aplis q ipa. sed q boni ipa ampli q alt heat. Neq eni pesant q bona ips alt acceperit. et ipis desunt. sed q bona ipi. et q mala assint alteri. Et cu ops de ad hoc uirtutes singulis diuidat. ut alteru alti i cogitacione humiliet. ad hoc rphi pt hnt bonu quod acceperunt. ut ex eo i elacione pdantur. du semp gliderant bona q ipi hnt. et alij no hnt. et nunq ppende student gra bona alij heant. et ipi no heant. Quod g dina pietas i augmeto disponit humilitatis. h mentes rphe i augmetu btut elacionis. et ex diuilitate munerum a bono deficiunt. vn etce i humilitatis bono debuerunt. Propt h g uoce e tres caillum. ut i hac vob hoc semp debeatis aspice quod minus hetis. in primis vero. hoc quod vobis amplius acceperunt. quatinus du p uosmetipos eos pro bono quod ipi hnt et uos no habetis aspicitis. ad hoc qz obtinendu carum uos ex humilitate elcatis. Dicen et uos i illis accepta bona ppendis. et illi i uobis gliderat bona q hetis. uicissim uos alis tangitis. ut exaltati semp ad celestia uoletis. Sequitur. Et uoce votaru sequeatur aialia. et uoce gmocionis magne. In votis sacri eloquij testamenta signari sup dixim. Vox g votaru e sermo testamentoru. Post uoce itaq alaru aialia audit e eciam vox votaru. quia a pdicanciu sermone suscepto du u tutes scoru ad alciora agenda euolant. seqz vicissim ad gnecticu pulsant. sic eoce strat cigitur. ut p vniuisu mundu sacru testamentoru pagine legant. Vbiqz etem scm euangeliu. ubiqz aplorum dta. ubiqz lex et pphe vesonat. Post alaru g uoce uox votaru seqt. qz post scoru miracula uerba sacri eloquij int scam ecciam libe et licent audiut. Que vote aialia sequnt. quia sicut supius dcm e. postq i gonacz venit vita scoru. veneranda qz appaiuerunt hoib eloqa testamentorum. Vel certe vote aialia sequuntur. qz i scoru patru vita gnoscim. quid i sacre scpture volume itellige debeam. Illoru quippe nobis actio apit. hoc quod i suis pdicacionib pagina testamentoru dicit. Sed querendu nobis e. cur postq supius dcm e. audiui p me uoce gmocionis magne. p uoce qz alaru atqz votaru subditur. et uoce gmocionis magne. Quod si dilig aspicitur. inueni pt. quia non ociose repetitur. Due quippe sut gmociones. quib corda scta gmouentur. Vna quippe gmocio ex timore e. altera ex caritate. Vna fit ex luctu penitencium. alia ex feruore amancium. Post p

dicationis, quod ubi prima commotio est cum plangimus mala que fecimus. Post vocem vero alarum et rotarum secunda commotio est, dum magnis fletibus querimus celestia bona que audimus. Ecce enim qui mater nostra ecclesiam de multis patribus virtutum exempla cognoscimus, quasi alarum sonitum cotidie audimus. quia ubique sacri eloquia personant, quasi rotarum vocibus excitamur. et qui per eadem sacri eloquia ad amorem nostri conditoris accendimur, magnis fervoris ignibus ardentes esse nos longe adhuc ab omnipotentis dei facie plangimus. Post primam quoque vocem commotionis magne ad extremum quasi vox magne commotionis fit: quia qui cognoscendo deum cepimus peccata plangere, iam diligendo quem cognoscimus, non cessamus eum cum fletibus desiderare. Post rotarum itaque vocem, vox magne commotionis sequitur, quia cum testamenta dei in auribus cordis sonare ceperint, audientium spiritus ex amore compunctus ad lamenta commovetur. Hinc enim per scripturam sacre verba fiunt in corde legentium sapida. Hinc est quod ab amantibus plerumque in silentio quasi furtive et tacite leguntur. Unde per prophetam quoque alium dicitur: Precidisti in alienatione capita potentum, movebuntur in ea gentes: ad aperiendum ora sua sicut pauperum edentis in occulto. Opus enim dei in alienatione capita [potentum] precidit: quia iudeorum superbiam a semetipso alienando repulit.

A. F. — potentum

In qua alienatione gentes mote sunt, quia dum iudei a fide caderent, ad cognitionem fidei corda gentilium concurrerunt. Que videlicet gentes in sacre lectionis pabulo os cordis aperiunt, et in occulto sicut pauper comedunt: quia cum festinatione et silentio verba vite legentes sumunt. Sed sciendum est, quia in quanto auditores in caritate atque intellectu proficiunt, tanto sanctis predicatoribus maior gratia spiritus datur. Unde cum prius propheta dixisset: assumpsit me spiritus, et audivi post me vocem commotionis magne, et alarum atque rotarum, atque iterum commotionis magne: illico subiungit: **Spiritus quoque elevavit me et assumpsit me.** Cur qui se assumptum iam a spiritu dixerat, iterum elevatum et assumptum narrat? Sed ad altiora mens predicantium proficit, cum per eos sensus audientium ad omnipotentis dei desiderium commovetur. Cum videlicet predicatores nostri ideo proficiunt, ut per eorum ministerium corda gentium in sancta ecclesia multiplicentur. Sicut de hac eadem sancta ecclesia scriptum est: Rivos eius inebrians, multiplica generationes eius, in stillicidiis letabitur cum exorietur. Rivi quippe sancte ecclesie predicatores sunt, qui terram cordis nostri infundunt. Sed cum inebriantur rivi, generationes ecclesie multiplicantur, quia cum uberiorem gratiam spiritus accipiunt, fidelium numerus augetur. Que sancta ecclesia in suis stillicidiis letatur. In stillicidiis enim

aq̄ de tecto ī t̄rām cadit. q̄ de ce
lo ceciderat ī tectū. Tectū vero
celi. sc̄i p̄dicatores sūt. q̄ nos in
·ah· tercedendo et amonicionibus
muniendo protegunt. Sed quia
illorū cor diuinis ī p̄dicacione ī
funditur. q̄si aq̄ de celo venit ī
tectū. Quia vō nos eorū v̄bis
irrigam̄. q̄si aq̄ de tecto defluit
ī terrā. Sc̄a itaq; eccl̄a d̄ñi orit̄.
ī stillicidiis suis letabitur. quia
cū ī fide et bonis op̄ib; natatur.
ea q̄ accepit dona multiplicat. et
ī verbis p̄dicaciū exultat. Quia
g° auditoib; ad meliora surgētib;
eorū q̄ p̄dicatoib; gr̄a multipli
catur. p̄p̄ha dicat. Sp̄s q̄ẽ eleua
uit me et assumpsit me. Unde enī
p̄dicator magis ac magis eleua
tur et assumitur. vnde auditor ad
meliorē vitā mutatur. Sed que
rendū nobis ē. cū sp̄s mentē nō
eleuet. nisi assumpserit. cur prius
eleuauit. et postmodū dicitur
assumpsit. Sed ī hoc loco assump
sit dcm̄ ē. q̄ stante tenuit. Nā
sunt nōnulli quos eleuat sp̄s
sed nō assumit. quorū et intel
lc̄us ad sp̄ualia emicat. et tamē
vita ī reb; carnalib; ī manēs. ītel
lcū nō concordat. Balaam namq;
p̄ p̄phecie sp̄m eleuat; erat. sed
assumpt; nō erat. qui et v̄aciter
potuit lōge post futura prospicē.
et tamen a t̄renis desideriis mē
tem noluit sepāre. Sed quia p̄
p̄heta sanctus sciencia eleuat;
ē. et vita p̄t assumptus. iam
qualis ī predicacione p̄gat. au
diam; Et abii amar; ī indig
nacione sp̄s mei. Penitate sr̄es ca
rissimi. Is cū dona sc̄i sp̄s acceperat. ·al· r
cur amar; abibat. Ad hoc cor q̄d
isdem sp̄s assumit. amarū ī idigna ỽ an
cione sui sp̄s facit. Unde sciēdū
ē. quia cū adhuc p̄us vita dulcis
ē. etiam si v̄bū dei loq̄ videatur.
eleuat; et assumptus p̄dicator nō ē.
Mentē enī quā sp̄s sc̄s īplet. in
amaritudinē t̄paliū. delectacionē et
horū cōmouet. Dulce ē enī ee in
reb; t̄ranis. sed ei q̄ adhuc de
celestib; gaudia nulla gustauit.
Quia q̄to min; eterna ītelligit.
tanto delectabilius ī t̄palib; requi
escit. Ac si quis iam cordis ore
gustauerit. q̄ sit illa dulcedo ce
lestiū p̄miorū. q̄ illi p̄mundia cho
ri angelorū. q̄ incōp̄hensibilis visio
sc̄e t̄nitatis. Hinc q̄to illud dul
ce fit. quod int; videt. tanto in
amaritudinē v̄titur. oē quod foris
sustinet. Rixatur secū de his
q̄ male egisse se r̄colit. et sibi ip̄i
met displicet. cū ei ille placē iā
cepit. qui oīa creauit. Rep̄hēdit
se de cogitacionib;. Ueq̄tur de v̄
bis. et punit flendo de factis.
Supernis inhiat. t̄rena iā omīa
p̄ mentis despēcū calcat. Et q̄
diu illud quod desiderat. adhuc
p̄ speciem nō habet. flere dulce
habet. seseq; continuis lamentis af
fligē. Et q̄ necdū se eē ī pa
tria ad quā creat; ē videt. in
h; vite exilio. nil ei pl; aliud q̄
cūa amaritudo placet. Dedig ·ak·
natur etenī subiacē t̄palibus.

et ardent suspirat eternis. Unde
recte per salomonem dicitur. Eo quod
in multa sapiencia multa sit indig
nacio. et qui apponit scienciam. ap
ponit et dolorem. Celestia ete
rna cognoscentes. terrenis animum sub
dere dedignamur. et dum plus sape ina
primus. de hiis que male egimus nobis
ipsis irascimur. Et sic in multa sa
piencia multa indignacio. quia
quanto plus proficimus in cogitacione. tan
to nobis dedignamur amplius de pre
terito opere. atque crescente sciencia. dolor crescit. quia
quanto magis eterna cognoscimus ~~et~~
~~na cognoscimus~~, tanto magis esse
nos in hiis exilii miseria esse dolemus.
Uel sicut translacione alia di
citur. et qui addit scienciam. addat
laborem. Quo enim scire incipimus. que
sunt celestia gaudia. eo magis ut
ea veraciter inmundi laqueos possimus
euadere flendo laboramus. In mul
ta ergo sapiencia. multa est indig
nacio. quia si eterna iam sapimus
concupiscere talia dedignamur. Si
eterna iam sapimus. nosmetipsos despi
cimus egisse hoc quod nos potuit
ab eternitatis amore separare. Re
prehendit semetipsam. consciencia accusat
accusat quod egit. dampnat per pe
nitenciam quod accusat. Fit ira
in animo. parturiens pacem cum deo.
Sic achab rex cum propheta re
prehensus. cum contra se diuinam sentenciam
audisset pertimuit. et magno
merore depressus est. ita ut propheta
suo dominus diceret. Nonne vidisti achab
humiliatum coram me. Quia ergo humi
liatus est mei causa. non inducam ma
lum in diebus eius. In quibus verbis
domini pensandum est. quomodo ei in elacio
nis merore amaritudinis placuit.
qui amittere timet deum. Si sic ei
et in reprobo pena placuit quam time
bat perdere pro suis scelerum. Aut quomodo
ei grata non sit spontanea afflictio
pro culpis in eis qui placent. si ad
tempus hec placuit. et in illo qui displi
cebat. Sed sciendum. quia nullus apud
amore omnipotentis dominum ex toto cor
de agere preualet. nisi ibi animum suis
alligauerit. Nam qui habet ex sua vita
te sufficiat terrena despicere. celestia
amare. pacem cum deo querere. secum ira
subire. in cogitacione semetipsum re
prehendere et gemitibus punire. Sed
his hec agere. nisi quem diuina gracia
roboraverit valet. Unde subditur.
Manus enim domini erat mecum. Ad
bona quippe assurgere per se non pos
sumus. nisi nos et spiritus preueni
endo eleuet. et subsequendo con
fortet. Sed querendum est. cur sic
prius de volumine quod acceperat scri
ptum sit. et factum est in ore meo sicut
mel dulce. quod racione postmodum
dicitur. abii amarus in indignacio
ne spiritus mei. Unum quippe valde
de est. si dulcedo simul. et amaritu
do queniant. Sed iuxta superiorem
sensum sciendum est. quia cum sermo dei
in ore cordis dulcis esse cepit. hiis
procul dubio contra semetipsum animus
amarescat. Quo enim in illo subti
lius discat. quid sit se reprehendere debe
at. eo se durius per amaritudinem

penitencie castigat. Qui tanto sibi magis displicet. quanto in sacro volumine amplius de omnipotente deo videt. quod amet. Sed quia ad ista perficere. sua virtute non valet homo. recte nunc dicitur. Manus enim domini erat confortans me. Manus enim domini in sacro eloquio aliquando eciam unigenitus filius appellatur. quia omnia per ipsum facta sunt. et de eius ascensione per moysen pater omnipotens loquitur dicens. Tollam in celum manum meam. Hec manus que electorum suorum corda confortat. discipulis dicebat. Sine me nichil potestis facere. In omne ergo quod cogitamus semper orandum est. ut et ipso adiuvante cogitemus. et ipso adiuvante faciamus. qui vivit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti deus. per omnia secula seculorum. Amen.

Explicit omelia decima. Incipit undecima.

A. Inter cetera prophete miracula. hoc quoque mirandum habet liber prophetarum. quia sicut in eis verba res. ita nonnumquam verba rebus exponuntur. ut eorum non solum dicta. sed eciam res geste prophecie sint. Unde nunc dicitur. Veni ad transmigracionem ad acervum novarum frugum. ad eos qui habitabant iuxta flumen chobar. Que causa exigeret ut indicare debuisset. quia ad transmigracionem venerit. quia necessitas dicendi fuit. ut per fruges locum quoque exprimeret dicens. ad acervum novarum frugum. nisi quia sepe rebus et locis cause signantur. Multi quippe ezechiele prophetante iam captivitatis anni defluxerant. atque ex his qui in captivitate ducti fuerant plures iam in mortem carnis abierant. ad quorum filios loqui propheta veniebat. Unde et ei superius dicitur. Fili hominis mitto ego te ad filios israel. ad gentes apostatrices. que recesserunt a me. Patres eorum prevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc. et filii dura cervice. et indomabili corde sunt. ad quos ego mitto te. Ex quibus quia multi fuerant credituri. atque per obedienciam ad fertilitatem boni operis perventuri. acervus frugum vocantur. Quia enim bone anime fruges appellentur. dei propheta alius testatur dicens. Sanctus israel domino. primicie frugum eius. Fruges etenim domini. eciam conversi ad fidem gentes postmodum facte sunt. Sed quia prius israel domino credidit. recte hunc propheta frugum eius primicias appellavit. Quia ergo propheta multis non priori populo. sed filiis eiusdem populi verba intulit. ad acervum frugum novarum venit. Quid vero per chobar flumen designetur. superius iam diximus. quod neque quoque modo repetimus. ne repetendo fastidium generemus. Sequitur. Et sedi ibi ubi illi sedebant. et mansi ibi septem diebus. merens in medio eorum. B. Notandum captivo populo propheta quanta compassione se copulat. eorumque se meroribus consedendo et merendo coniungit. Quia radix verbi est virtus operis. et

ille sermo ab audiente libenter accipitur, qui a predicante cum compassione animi profertur. Sic ferrum cum ferro iungitur, liquatur prius ut postmodum malleum a scalpro teneatur. Si enim prius minime molescat, postmodum tenere fortiter non sufficit. Hinc propheta captiuo populo condescendit, et merens in medio eorum extitit, ut dum per caritatis gratiam condescendendo se ei molliorem redderet, eum statim per ubi fortitudinem teneret. Sin vero ista heliticus populus qui domus exasperans vocatur, qui culpas nec iam flagella cognouit, nulla merore tamen deposuit, propheta iam gaudentes merens se dedit audiuit, ut tacendo ostenderet, quid loquendo venerat docere. et prius quam verba faceret, in hoc quod merens tacuit, formam verborum suscepit. Sequitur. Cum autem pertransissent septem dies, factum est verbum domini ad me dicens. In eo quod septem diebus merens sedit, et post septimum diem verba diuine iussionis accepit ut loqui debuisset, apte indicat quia eisdem diebus merens tacuerat. Missus autem ad predicandum fuerat, et tamen septem diebus sedens tacebat. Quid est hoc quod nobis propheta sanctus in hoc suo silencio innuit, nisi quod ille loqui vericiter nouit, qui prius bene tacere didicerit. Quasi enim quoddam nutrimentum verbi est censura silencii. Et recte per crescentem quoque gratiam sermonem accipit, qui ordinate antea per humilitatem tacet. Hinc .n.

+ de exhortatione

. C.

per Salomonem dicitur. Tempus tacendi et tempus loquendi. Non enim ait tempus loquendi et tempus tacendi, sed prius tempus tacendi premisit, et postmodum subdidit loquendi. quia non loquendo sed tacendo debemus loqui discere. Si ergo propheta sanctus qui missus ad loquendum fuerat diu prius tacuit ut postmodum recte loqueretur, pensandum nobis est quanta culpa ei sit non tacere, quem nulla cogit necessitas loqui. Sequitur. Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel. Notandum quod eum quem dominus ad predicandum mittit speculatorem esse denunciat. Cui enim cura aliena committitur, speculator vocatur, ut in mentis altitudine sedeat, atque vocabulum nominis ex virtute actionis trahat. Non enim est speculator qui in imo est. Speculator quippe semper in altitudine stat, ut quicquid venturum est longe conspiciat. Et quisquis populi speculator ponitur, in alto debet stare per vitam, ut possit prodesse per prouidenciam. Hinc propheta alius speculatorem admonet dicens. Super montem excelsum ascende tu qui euangelizas Syon, ut videlicet qui predicationis locum suscepit, ad altitudinem bone ascedat actionis, ad excelsa transeat, et eorum qui sibi commissi sunt opera transcendat. quatinus subditorum vitam tanto sublimius transuideat, quanto et terrenis rebus quas despicit, animum non supponit. Quam dura sunt ista que loquor. quia memetipsum loquendo ferio, cuius neque lingua ut dignum est predicationem

tenet. neque enim ipsum tenere sufficit
vita sequitur lingua. qui ociosis
verbis sepe implicor. et ab exhor
tacione atque edificacione proximo
rum torpens et negligens cesso.
qui in conspectu dei verbis sum mutus
et verbosus. mutus in necessariis. verbo
sus in ociosis. Sed ecce sermo dei
de speculatoris persona compellit ut loquar.
tacere non possum. et tamen loquendo
ferire me pertimesco. Dicam. dicam.
ut etiam contra me sermo dei sonet
per me. Ego me verum est non abnego.
torporem meum atque negligenciam vi
deo. Erit fortasse apud pium iudicem
impetracio venie. ipsa cognicio cul
pe. Et quidem in monasterio positus
volebam et ab ociosis linguam re
stringere. et in intencione oracionis
pene continue mentem tenere. At
postquam cordis humeris sarcine pas
torali supposui. colligere se ad se
metipsum assidue non potest animus.
quia ad multa partitur. Cogor namque mo
do ecclesiarum. modo monasteriorum causas
discutere. sepe singulorum vitas
actusque pensare. modo quedam civium
negocia sustinere. modo de irruenti
bus barbarorum gladiis gemere. et
commisso gregi insidiantes lupos ti
mere. modo verum curam sumere. ne
desint subsidia eis quos disciplinae
regula tenet. modo raptores quosdam
equanimiter perpeti. modo eis sub studio
servande caritatis obviare. Cum
itaque ad tot et tanta cogitanda scis
sa ac dilaniata mens ducitur.
quando ad semetipsam redeat. ut totam

Dicam dicam. et ubi
dei gladius est per me
metipsum ad con
fodiendum cor proxi
mi transeat.

se in predicacione colligat. et a pro
ferendi verbi ministerio non recedat.
Quia autem necessitate loci sepe vi
ris secularibus iungor. nonnumquam
lingue disciplinam relaxo. Nam
si in assiduo censure mee vigore
me teneo. scio quod ab infirmioribus
fugior. eos quod ad hoc quod appe
to numquam traho. Unde fit ut eorum se
pe ociosa pacienter audiam. Sed
quia ipse infirmus sum. in ociosis ser
monibus paululum tractus libenter
iam ea loqui incipio. que audire cepe
ram invitus. et ubi iacebat ca
dere libet iacere. Quis ergo ego. vel
qualis speculator sum. qui non in monte
operis sto. sed adhuc in valle infir
mitatis iaceo. Potens vero est
humani generis creator et redemptor. in
digno michi. et vite altitudinem et lin
guam efficaciam donare. pro cuius
amore eius eloquens nec michi parco.
Esse ergo speculatoris vita et alta
debet semper et circumspecta. Ne enim
terrenarum rerum amore succumbat.
alta sit. ne occulti hostis iaculis
feriatur. ex omni latere circumspecta. Neque
hoc speculatori sufficit. ut altum vi
vat. nisi et loquendo assidue ad
alta auditores suos pertrahat. eorumque
mentes ad amorem celestis patrie
loquendo succendat. Sed tunc hoc
vere agit. cum lingua eius ex vi
ta arserit. Nam lucerna que in se
metipsa non ardet. eam rem cui
supponitur non accendit. Hinc enim
veritas de iohanne dicit. Ille erat
lucerna ardens et lucens. Ardens

videlicet per celeste desiderium lu-
cens per verbum. Ut ergo servetur veri-
tas predicandi: tenenda est
altitudo vivendi. Unde recte quoque
sub eius sponsi voce in cantico can-
ticorum dicitur. Nasus tuus si-
cut turris libani. Que rogo laus
est fratres mei. ut sponse nasus tur-
ri comparetur. Sed quia per nasum quoque
odores fetoresque discernimus. quid per
nasum nisi speculatorum discretio de-
signatur. Cum nimirum nasus sicut
turris esse. et libani dicitur. quia
videlicet prepositorum discretio. et
munita quoque debet esse ex circumspectio-
ne. et in altitudine vite constituta. id
est in valle infirmi operis non iacere.
Sicut enim turris in monte idcirco ad
speculandum ponitur. ut hostes qui
veniunt longius videantur. sic
predicatoris vita. que debet in alto fixa
permanere. ut more nasi discer-
nat. fetores viciorum. odoresque vir-
tutum. incursus malignorum spirituum
longe prospiciat. et quaslibet sibi
animas per suam prudenciam cautas reddat.
Sequitur. Et audies ex ore
meo verbum. et annunciabis eis ex me.
Hic iterum monetur propheta. ne pre-
sumat loqui. quod non audierit.
sed prius aurem cordis. aperiat vo-
ci creatoris. et postmodum os sui cor-
poris aperiat auribus plebis. Unde
propheta alius dicit. Inclinabo ad simili-
tudinem aurem meam. aperiam in psalterio
proposicionem meam. Qui enim recte pre-
dicat. prius sicut dictum est aurem cor-
dis locucioni intime inclinat. ut post-
modum os corporis sui in exposicione

ammonicionis aperiat. Sequitur. Si
dicente me ad impium morte morie-
ris. non annunciaveris. neque locutus
fueris ut avertatur a via sua impia
et vivat. ipse impius in iniquitate sua
morietur. sanguinem autem eius de
manu tua requiram. In quibus verbis quid
nobis notandum est. quid sollicite
cogitandum. nisi quia nec subiectus
ex culpa prepositi moritur. nec prepo-
situs sine culpa est cum verba vite non
audiens ex sua culpa moritur sub-
iectus. Impio etenim mors debetur.
sed ei a speculatore via vite nun-
cianda est. et eius impietas increpanda.
Si vero speculator taceat. ipse in-
pius in iniquitate sua morietur. ut
quia impietatis eius meritum fuit. ut
dignus non esset. ad quem speculatoris
sermo fieret. sed sanguinem eius dominus
de manu speculatoris requirit. quia
ipse hunc occidit. qui eum tacendo morti
prodidit. In quibus utrisque pensandum
est. quantum sibi connexa sunt peccata sub-
ditorum atque prepositorum. quia ubi
subiectus ex sua culpa moritur.
ibi is qui preest. quia tacuit. reus
mortis tenetur. Pensate ergo fratres
carissimi pensate. quia et qui nos digni
pastores non sumus. eciam ex vestra cul-
pa est quibus tales prelati sumus. Et si quando
vos ad iniquitatem defluitis. eciam ex
nostro reatu est. quos obsistentes atque
reclamantes in desideriis non habe-
tis. Nobis ergo et vobis parcitis. si
a pravo opere cessatis. Nobis et vobis
parcimus. cum hoc quod displicet non
tacemus. Quasi liber a celorum
sanguine fuerat. predicator egregius

qui dicebat. Mundus sum a sanguine
omnium. Non enim subterfugi quominus
annunciarem omne consilium dei vobis. Qui
cum non annunciasset: mundus a san-
guine non esset. Sed quia omne consilium
annunciare studuit: ab eorum sanguine
mundus fuit. In qua voce nos convenimur.
nos constringimur. nos rei esse ostendimur
qui sacerdotes vocamur. qui super ea
mala quae propria habemus. alienas quoque mor-
tes addimus. quia tot occidimus
quot ad mortem ire cotidie tepidi
et tacentes videmus. Cum vero dicit:
sanguinem eius de manu tua requiram.
Si in hoc loco sanguinis nomine mors cor-
poris designatur: valde nobis de nostro
silencio augetur metus. quia si in
subiectis suis quisquis prelatus ad speculan-
dum est. eciam de morte corporis quamvis mori-
turus tamen quantum reus tenetur: quo reatu
de morte subiecte sibi constringitur
que potuisset semper vivere. si verba
correpcionis audisset. Sed melius
puto sanguinis nomine peccatum signari. Unde
quidam cum peccata carnis deflet dixit.
Libera me de sanguinibus deus deus salutis
mee. Sanguis ergo morientis de
manu speculatoris requiritur: quia
peccatum subditi culpe prepositi si ta-
cuerit imputatur. Est ergo quod fa-
ciat: ut eciam moriente subdito
se liberum reddat. Surgat. vigi-
let: malis actibus contradicat.
Sicut scriptum est. Discurre. festi-
na. suscita amicum tuum. ne dederis
sompnum oculis tuis. ne dormitent
palpebre tue. Unde hic quoque
additur. Si autem tu annuncia-

veris impio. et ille non fuerit con-
versus ab impietate sua. et a via
sua impia: ipse quidem in impieta-
te sua morietur. tu autem animam
tuam liberasti. Tunc enim subiec- J.
tus moritur sine te. quando in te mortis
contradictorem pertulerit. Nam mor-
ti cui non contradicis. adiungeris. Et
notandum quod sunt que debeant a spe-
culatore predicari. unitum fides et
operacio. Nam ait. Si autem tu an-
nunciaveris impio. et ille non fuerit
conversus ab impietate sua. et a via
sua impia. Impietas quippe ad in-
fidelitatem pertinet: via vero impia
ad pravam actionem. Et omnis specu-
lator hoc habere debet studium. ut prius
ad pietatem fidei. postmodum ad pi-
am viam. id est. ad bonam actionem trahat.
Sed quia de exhortacione ser-
mo se intulit: innotescere breviter
debemus more pastoris. quantus debe-
at esse ordo atque consideracio locu- De ordine locutionis
tionis. Pensare etenim doctor de-
bet. quid loquatur. cui loquatur.
quando loquatur. qualiter loquatur. et quantum
loquatur. Si enim unum eorum defuerit:
locucio apta non erit. Scriptum
quippe est. Si recte offeras. recte autem
non dividas. peccasti. Recte autem
offerimus: cum bono studio. bonum
opus agimus. Sed recte non dividi-
mus. si habere discretionem in bono
opere postponamus. Considerare ete-
nim debemus. quid loquimur: ut iuxta
Pauli vocem sermo noster in gracia sale .K.
sit conditus. Pensandum vero nobis
est cui loquamur: quia sepe in-

+ ...

increpacionis verbum quod hec admittit persona. alia non admittit. et sepe iam eadem persona secundum tempus fit alia. Unde nathan propheta dauid post adulterium forti increpacionis sentencia perculit. qui ait de raptore ovis diceret. filius mortis est vir qui fecit hoc. ei protinus reddit dicens. Tu es ille vir. Tunc tamen cum de salomonis regno loqueretur. quia culpa defuit. ei se humiliter in oracione prostravit. In una igitur eademque persona. quia causa disparitatis extitit: eciam sermo propheticus dissimilis fuit. Pensandum quoque est quando loqui debeamus. quia sepe et si differtur increpacio. postmodum benigne recipitur. et nonnumquam languescit. si hoc quod aliud proferri debuit. tempus amiserit. Nam et sapiens mulier nabal ebrium videns. increpare de culpa tenacie noluit: que digesto vino. increpacionis sue verbis utiliter perculit. Et propheta adulancium linguas. non esse in subsequenti tempore differendas annunciat. qui ait. Confundantur statim erubescentes: qui dicunt michi euge euge. Adulacio etenim. si vel ad tempus pacienter suscipitur. augetur. et paulisper demulcet animum. ut a rigore sue rectitudinis mollescat in delectacione sermonis. Sed ne esse debeat: statim est et sine mora ferenda.

.1. Pensandum nobis quoque est qualiter loquamur. Nam sepe verba que hunc ad salutem revocant: alium vulnerant. Unde paulus apostolus qui titum admonet dicens. Argue cum omni imperio. thimotheum exhortatur dicens. Argue obsecra increpa in omni paciencia et doctrina. Quid est quod uni imperium. et alio pacienciam prescripsit. nisi quia unum lenioris. alterum vero ferventioris spiritus esse conspexit. Hunc per auctoritatem imperii inurgendum erat severitas verbi. illum autem qui spiritu fervebat per pacienciam temperandus fuerat: ne si plus iusto infervesceret. non ad salutem vulnerata reduceret. sed sana vulneraret. Pensandum quoque est quantum loquamur. ne si ei qui multa ferre non valet. ubi vel exhortacionis. vel increpacionis longius tendimus. auditorem nostrum ad fastidium perducamus. Unde idem predicator egregius hebreis loquitur dicens. Obsecro vos fratres. ut sufferatis verbum solacii. etenim perpaucis scripsi vobis. Hoc tamen infirmis precipue congruit. ut pauca quidem. que capere prevalent audiant: sed que eorum mentes in penitencie dolore compungant. Nam si eis uno in tempore exhortacionis sermo fuit multiplicatus deus: simul quia multa retinere non valent. simul amittunt omnia. Unde et medici corporum pannos quos infirmantibus stomachis ponunt. apto quidem medicamine sed subtiliter liniunt: ne si repleti multo medicamine fuerint. infirmitatem stomachi non roborantes adiuvent. sed opprimentes gravent. Sciendum vero est. quia et si quando sermo prolixior teneatur. periculosus valde auditoribus non est. si autem qualito-

quid dicatur. et quibus dicatur. non
vigilanter aspiciatur. valde periculo
sum est. Verecunde etenim mentes. si
quas forte culpas admiserint. le
niter arguende sunt. quia si aspe
rius increpentur. franguntur potius
quam erudiuntur. At contra mentes
aspere atque impudentes. si increpate
leniter fuerint. ad maiores cul
pas ipsa lenitate provocantur. Quod
bene in eodem predicatore egregio didici
mus. Qui ad Chorinthios conversacionem
per amorem pleniorum in scismate divi
sos. eorum verecundie consulens locuci
onem suam eis a graciarum actione et
laudibus cepit dicens. Gracias
ago deo meo semper pro vobis in gracia
dei que data est vobis in Christo Ihesu. quia
in omnibus divites facti estis in illo. in omni
verbo et in omni sciencia. sicut testimo
nium Christi confirmatum est in vobis. Et
adhuc adiungit et dicit. Ita ut nichil
vobis desit in ulla gracia. exspec
tantibus revelacionem domini nostri Ihesu
Christi. Queso te paule. si iam
nichil deest. cur eis scribendo fa
tigaris. Cur in longinquo positus
loqueris. Pensemus ergo fratres ca
rissimi. quantum laudat. Ecce eis
graciam dei datam asserit. fratres in
omnibus divites dicit. in omni verbo
et in omni sciencia. Christi testimo
nium. id est quod de semetipso mo
riendo et resurgendo testatus est
in eorum vita confirmatum esse perhi
bet. et nichil eis deesse in ulla
gracia testatur. Quis ergo cre
dat. quod paulopost eos corri
piat. quos ita laudat. Sed post
certa subiungit. Obsecro autem vos
fratres carissimi per nomen domini
nostri Ihesu Christi. ut idipsum dicatis
omnes. et non sint in vobis scis
mata. Quid enim potuit tam per
fectis. tamquam laudabilibus scisma sur
ripere. Significatum est michi de
vobis fratres mei ab hiis qui sunt
cloes. quia contenciones inter vos sunt.
Hoc autem dico. quod unusquisque vestrum
dicit. Ego quidem sum pauli. ego
autem appollo. ego vero cephe. ego
autem Christi. Ecce quos in omni verbo
et in omni sciencia laudaverat. quibus
nichil deesse in ulla gracia dixerat.
paulisper loquens ad increpandum
leniter veniens. divisos erga seip
sos reprehendit. et quorum prius salu
tem narraverat. postmodum vul
nera patefecit. Peritus enim me
dicus vulnus secandum videns. sed
egrum timidum esse conspiciens. diu
palpavit et subito percussit. prius
blandam manum laudis posuit.
et postmodum ferrum increpacionis
fixit. Nisi enim verecunde mentes fu
erint palpando reprehense. ita ut
ex aliis rebus audiant quod in
consolacione sumant. per increpa
cionem protinus in desperacionem cadunt.
Sed numquid mentitus est paulus. .O.
ut prius eis nichil deesse in omni
gracia diceret. quibus postmodum
dicturus erat unitatem deesse.
Absit hoc. Quis de illo talia
credat. Sed quia erant inter co
rinthios quidam omni gracia repleti

et erant quidam in personarum hono
ribus excelsi. cepit a laudibus predicatorum
ut modesta invectione ad reprehen
sionem contingeret tumorem. et in
hoc quasi ad medicinam cordis. a me
dicina corporis usum trahens. Nam
cum feriendo vulnus medicus aspicit.
prius ea membra que circa vulnus sa
na sunt palpat. ut postmodum ad ea que vul
nerata sunt leniter palpando perveniat.
Cum ergo paulus predicatores in corinthiis lau
davit. sana membra iuxta vulnus
tetigit. cum vero infirmos de divi
sione reprehendit. vulnus in corpore
percussit. Videmus tamen incipiunt quod
tanta modestia et mansuetudine
ad corripiendos corinthios ducitur.
quanta contra galathas qui a fide re
cesserant exercetur. Nulla enim
modestie paciencia pulsa. nulla
locucionis dulcedine prerogata.
eos quos a fide discessisse cogno
vit. ab ipso epistole sue exordio in
vehendo urguit. Nam nulla sa
lutacione sic cepit. Miror quod sic
tam cito transferimini ab eo qui vos vo
cavit in gratiam christi. Quibus etiam
in apta increpacione post certa subiun
git. O insensati galathe quis vos
fascinavit. Mentes etenim dure
nisi apta essent increpacione percusse.
nullo modo malum cognoscerent quod
egissent. Nam sepe hii qui impuden
tes sunt. tunc se peccasse senciunt.
quando de peccatis que fecerint increpantur.
ut minores culpas suas estimet
quas minor invectio castigat. et
quas vehementer obiurgari viderint.

maiores esse deprehendant. Videndum
necesse est ut quia sermo predicantis cum
auditorum debeat qualitate formari. ne
aut bonis aspera. aut impudentibus
lenia loquatur. Quid autem mirum
si hoc verbi dei erogator faciat. cum
et agricola qui semen in terram mittit. prius
terre qualitatem providet. quibus seminibus terra
apta videatur. et postquam qualitatem
terre providerit. tunc semina spargit. Sed
quia de qualitate doctrine locucionem
longius traximus. oportet ut ad
eum quem cepimus exponendi ordinem
redeamus. Sed et si conversus iustus
a iusticia sua fecerit iniquitatem. ponam
offendiculum coram eo. ipse morietur.
quia non annunciasti ei. In peccato suo mo
rietur. et non erunt in memoria iusti
cie eius quas fecit. Sanguinem
vero eius de manu tua requiram.
Quia iusto qui in peccato cecidit. pre
dicator tacuit. eius sanguinis
reus tenetur. et quia sollicitus esse
non studuit in predicacione. factus est
particeps in dampnacione. Sed cum
dicitur in peccato suo morietur.
et non erunt in memoria iusticie quas
fecit. hoc nobis maxime con
siderandum est. quia cum mala com
mittimus. sine causa ad memoriam bo
na nostra transacta revocamus. Quia
in perpetracione malorum. nulla debet
esse fiducia bonorum preteritorum. Sed
queri potest. utrum iusto postquam ceci
derit predicandum sit. an et priusquam
cadat vigilare predicator debet
ne ad casum veniat. Procul dubio
et priusquam cadat. Nam sequitur.

Si autem tu annunciaveris iusto ut non peccet iustus, et ille non peccaverit, vivens vivet quia annunciasti ei, et tu autem animam tuam liberasti. Si ergo predicator ideo animam suam liberavit, quia iusto ne peccaret annunciavit, cum iustus predicatore tacente cadit, predicator quia tacuit reus tenetur. Sed quis rogo ad hoc sufficiat, ut non solum peccatores studio se corripiat, sed etiam iustis invigilet ne cadant? Nos enim infirmitatis nostre conscii cum iustos viros conspicimus, admonere eos non presumimus ut vitam iusticie teneant, quam quia tenere videmus. Et tamen predicatoris est debitum etiam iustos admonere. Unde predicator egregius dicebat: Sapientibus et insipientibus debitor sum. Ceterum in hiis verbis omnibus que de iusto ad iniquitatem converso dicta sunt, hoc est laboriosum ad loquendum, hoc valde pertimescendum quod dominus dicit: Ponam offendiculum coram eo. Nos enim dicimus quia si iniquitatem fecit offendit. Et verum est omnino quod dicimus. Cur adhuc ei omnipotens deus offendiculum ponit, quem iam impie egisse et cecidisse per iniquitatem quam perpetraverat conspicit? Sed districta sunt omnipotentis dei iudicia, et qui dum peccatorem expectat ut redeat, non redeunti atque contempnenti ponit adhuc ubi gravius impingat. Peccatum quippe quod per penitenciam citius non deletur, aut peccatum est et causa peccati, aut peccatum et pena peccati, aut peccatum simul causa et pena peccati. Omne enim quod prius committitur, peccatum est. Sed si citius penitendo non tergitur, iusto iudicio omnipotens deus obligatam peccantis mentem etiam in culpa alteram permittit cadere, ut qui flendo et corrigendo noluit mundare quod fecit, peccatum incipiat peccato cumulare. Peccatum ergo quod penitencie lamento non diluitur, peccatum simul est et causa peccati, quia ex illa oritur unde adhuc peccatoris animus alcius obligetur. Peccatum vero quod ex peccato sequitur, peccatum simul est et pena peccati, quia excecante cecitate ex retribucione prioris culpe generatur, ut quasi iam quedam in peccatore sint supplicia ipsa incrementa viciorum. Fit vero nonnumquam ut unum idemque peccatum et peccatum sit et pena peccati, simul et causa peccati. Ponamus enim ante oculos quempiam rem proximi concupisse, quam quia aperte non valuit, furto diripuit. Sed in furti accusacione positus se hanc diripuisse iureiurando denegavit. Hic ergo concupiscencia peccatum fuit et causa peccati, quia per eam venit ad rapinam. Ipsum vero furtum, quo rem concupitam diripuit, et peccatum ei factum est et pena peccati, quia ex retribucione iam non represse concupiscencie factum est ut veniret ad furtum; et culpa cordis excrevit in opere ex ulcione cecitatis. Sed quia furtum periurio tegere curavit, ex peccato rursum peccatum genuit. Furtum ergo quod ex concupiscencia processit et

puniri ptulit. peccatum et pena peccati factum est. culpe precedentis. peccatum et causa peccati. culpe subsequentis. quia de illa natum hanc genuit. Quod bene apostolus paulus de quibusdam deum intelligentibus sed non honorantibus insinuat dicens. Cum cognouissent deum. non sicut deum glorificauerunt. aut gratias egerunt. sed euanuerunt in cogitationibus suis. Ecce est peccatum. et causa peccati. Ex qua causa quid sequatur adiungit. Et obscuratum est insipiens cor eorum. dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. et mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem ymaginis corruptibilis hominis. et uolucrum et quadrupedum et serpentium. Sed peccatum solummodo et pena peccati esset. si non adhuc ex hoc peccato et aliud sequeretur. Nam post infidelitatem eorum subditur. Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis eorum. in inmunditiam. ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis. Qui ergo cognoscentes deum. non sicut deum glorificauerunt. ex eo peccato. et causa peccati ad hoc quoque perducti sunt. ut ad cultum serpencium et uolucrum laberentur. Sed quia per hanc eciam cecitatem usque ad inmundiciam et carnis contumelias ceciderunt. ipsa infidelitatis eorum cecitas precedenti scelleri et peccatum est et pena peccati. subsequenti uero inmundicie. peccatum factum est et causa peccati.

Sed quia de hiis in libris moralibus diu tractatum est. nobis nunc in eis diucius inmorandum non est. Hoc autem nobis cum tremore considerandum est. quam iustus et omnipotens deus. cum precedentibus peccatis irascitur. permittit ut cecata mens eciam in aliis labatur. Unde moyses ait. Nondum completa sunt peccata amorreorum. David quoque ait. Appone iniquitatem super iniquitatem ipsorum. et non intrent in tuam iusticiam. Propheta eciam alius dicit. Maledictum et mendacium. et homicidium. et furtum. et adulterium inundauerunt. et sanguis sanguinem tetigit. Sanguis enim sanguine tangitur. cum peccatum peccato additur. ut ante dei oculos adauctis iniquitatibus anima cruentatur. Paulus apostolus ait. Ut impleant peccata sua semper. Hinc quoque per angelum dicitur. Qui nocet noceat adhuc. et qui in sordibus est sordescat adhuc. Unde nunc eciam a domino dicitur. Si conuersus iustus a iusticia fecerit iniquitatem. ponam offendiculum coram eo. Ac si aperte dicat. Quia uidendo penitendo noluit. ubi iam impingit iusto iudicio cum deserens ponam ei ut et alibi impingat. Quod tamen domini ponere est. neque quod ad peccandum compellere. sed nolle a peccato liberare. sicut de pharaone dicitur. Ego indurabo cor eius. Non enim peccantis cor dominus obdurat. sed obdu-

V. vere dicitur. cum ab obduratione
non liberat. Misericors enim deus
tempus nobis ad penitenciam
relaxat. sed cum eius gracie pacien-
ciam nos ad augmentum vertimus
culpe. hoc ipsum tempus quod ad pec-
cata pie disposuit districtius ad
feriendum vertit. ut cum viuenti quis
eciam spacio temporis accepto noluerit.
per hoc mala sua ad reatum augeat
per quod ea diluere poterat. si conuerti vo-
luisset. Unde scriptum est. Ignoras quoniam
benignitas dei ad penitenciam
te adducit. secundum duriciam autem
tuam. et cor impenitens thesauri-
zas tibi iram. in die ire et reuela-
cionis iusti iudicii dei. De beni-
gnitate ergo omnipotentis dei iram sibi
in die ire temporibus thesaurizat. quia dum
ad penitendum tempus accipit. et ad
peccandum exhibet. ipsum remedium
gracie vertit in augmentum culpe.
Unde et omnipotens deus. quia collata
remedia conspicit ad culpe aug-
mentum trahi. ipsam benignitatem
quam contulit. in districtionem iudicii
vertit. ut inde plus amplius fe-
riat. unde nunc amplius expectat.
et qui hic deserere malum non vult
ut viuat. augeat unde moria-
tur. Sed sine iustus in culpam
sine peccator in mortem corruat. spe-
culatori timendum est. ne hunc ex suo
silencio reatus peccancium pariter inuol-
uat. Sed interim dum loquor
auertere a memetipso oculos volo.
et ecce iterum sermo diuinus me in-
pingit in memetipsum. ut meam neg-
ligenciam videam. et mihi dici hec que
audio pertimescam. Sicut enim superius
dixi. cuius cor innumeris curis quantum
est. quomodo se ad se colligat. Qui ete-
nim possum. et ea que circa me sunt sol-
licite omnia curare. et memetipsum ad
unitatis sensum colligere. Quando pos-
sum prauorum nequicias increpando cor-
rigere. bonorum actus laudando et am-
monendo custodire. aliis terrorem. atque
aliis dulcedinem demonstrare. Qui
valeo de hiis que sunt necessaria fratribus
cogitare. et contra hostiles gla-
dios. de urbis vigiliis sollicitudi-
nem gerere. ne incursione subita ci-
ues pereant prouidere. et inter hec
omnia pro animarum custodia plene atque
efficaciter verbum exhortacionis im-
pendere. Loqui etenim de deo quiete
valde et libere mentis est. Tunc namque
bene lingua dirigitur in sermone. cum
secure sensus quieuerit in tranquillita-
te. quia nec turbulenta aqua ymagi-
nem respicientis reddit. Sed tunc
in ea vultus intendentis agnoscitur
cum non mouetur. Qua ergo exhor-
tacione vobis speculator vester
fratres carissimi sufficiat. que tot rerum
confusio perturbat. Certe is de quo
loquimur propheta reuelacione ultima
templum videns. quod in eodem templo
conspexerit inter cetera narrat dicens
Terra usque ad fenestras. et fe-
nestre clause. Paulus quoque apostolus di-
cit. Templum enim dei sanctum est. quod
estis vos. In hoc autem templo
fenestre sacerdotes et speculatores
sunt. qui in populum fidelium lumen X.

sancte predicacionis fundunt.
Sed cum terra usque ad fenestras et
fenestre clause sunt. quia cum terre-
na cogitacio in sacerdotum cordibus ex-
crescat. fenestre lumen non fundunt.
quia sacerdotes ab officio predicacio-
y. nis obmutescunt. Est et aliud
valde grave in ordine sacerdotum. quia
non hii sicut hii qui vitam quietam
ac remotam ducunt. fixi valet in sua
cogitacione permanere. Hii enim sicut
et superius diximus qui a loco regis
longe sunt. possunt peccatorum suorum lacrimas
et fletibus lavare. et post fletus in
eodem mentis merore persistere. Si-
cut de bona quippe muliere scrip-
tum est. que ad tabernaculum orauit
et ab intencione sua animum post conpunc-
tionis graciam non mutabat. cum
dicitur. Vultusque eius non sunt am-
plius in diuersa mutati. In quo nobis
considerandum est. quia si sic planxit
mulier que querebat filium. quomodo de-
bet plangere anima que querit deum.
Sacerdos vero eciam post conpunctio-
nem ac lacrimas cogitur necessario
quasi filiorum suorum cognoscere et ea que
refugit animo pacienter audire. atque
post susspiria celestium. quelibet car-
nalium hominum onera portare. et sepe
cum supervenientibus cor in diuersitate
qualitate transfundere. Nam aliquis de
lucris spiritualibus gaudet. sed cum
quibus merens supervenerit. nisi
eius merorem in se susceperit. tribu-
3. lacioni illius conpaciens non est.
Et aliquis de dampnis aliarum luget.
et repente supervenerint. qui de que-

busdam suis prosperitatibus letantur.
quorum si leticie sacerdos non con-
gaudet. minus amare creditur filios
in quorum gaudio non exultat. precipue
cum paulus dicat. Gaudere
cum gaudentibus. flere cum flentibus.
Nichil enim tam onerosum ordini sa-
cerdotum video. quam rigorem mentis
conpaciendo flectere. cum personis sup-
venientibus animum mutare. Et tamen
hoc valde est necessarium. Nam ex predica-
cione eius ad boni operis graciam
peccator reducitur. si ipse predicator vi-
detur ingratus. Unde per hunc quoque
eundem prophetam in extrema parte dicitur.
Et cum sacerdotes intrinsecus ministrant.
De vestibus laneis non induantur. de
quibus subditur. Cumque egredientur
atrium exterius ad populum. exuent
se vestimenta sua in quibus ministra-
verant. et reponent in gazophi-
lacio sanctuarii. Grossiora quippe
vestimenta sunt lanea. Sed cum
sacerdos ad secretum misterium accedit.
cum interius per conpunctionem ingreditur.
subtilioris intellectum. necesse est quasi li-
neo vestimento induatur. Sed cum
ad populum foras egreditur. oportet
ut vestimenta in quibus interius
ministraverat reponat. atque populo
aliis vestibus indutus appareat.
quia si in conpunctionis sue rigore
se teneat. si in eo que oracionis
tempore habuit merore perduret. ex-
teriorum rerum verba suscipere non ad-
mittit. Et quid grex de necessitatibus
faciat. si audire atque conuenire
et hoc quod prius tempus exigit

pastor recusat. Grossiora quoque vestimenta sacerdos exiens ante populum induat. ut mentis sue habitum pro utilitate filiorum etiam ad terrena tollerando conponat. Necessitate quoque fratres carissimi. quatinus speculatori labor insit. et ad sublimia cor tendere. et hoc conpete ad yma revocare. et in sublimitate intime cogitacionis extenuare animum. et propter exteriorum causas proximorum. ut ita dicam subito in cogitacione crassescere. Nos quoque in nocte est prophete verba exponere. sed meam coram vobis miseriam deflere. Unde peto. ut vestra me oratio talem faciat. qualis et mihi valeam et vobis prodesse. Potens est indigno mihi etiam in isto ex vestra intercessione ista tribuere. qui ex sua pietate pro nobis dignatus est infirmari. Virtus enim dei est atque sapiencia. que nostram infirmitatem suscepit. ut ex sua nos infirmitate roboraret. ihesus xpistus dominus noster. qui vivit et regnat cum deo patre in unitate spiritus sancti deus. per omnia secula seculorum. Amen. Explicit omelia undecima. Incipit duodecima.

Servata veritate hystorie divina eloquia aliquando ex tempore aliquando ex loco causas designant. quas aperto sermone non indicant. Ex tempore etenim. sicut predicante in deis domino per ewangelistam dicitur; hiems erat. Inter enim miseriam quod veritas loquebatur quid est quod fuit. ut nomine hyemis adderetur. nisi ut per qualitatem temporis ostenderetur frigus cordis. Quoniam et cum verba vitatis acciperent. frigida in eorum corda remanebat. Aliquando vero ex loco. sicut carnali israelitico populo de monte. moyse. lex in campestribus data est. et sanctis apostolis dominus in monte sedens sublima et spiritualia precepta locutus est. ut ex ipsis locis videlicet monstraret. quod et illis tanquam carnalibus mandata minima dabantur in valle terrarum. et isti tanquam spirituales et summi in monte mandata celestia audirent. quatinus apte monstraretur. quod ascendentes corde ad celestia. infima mundi relinquerent. et in montis culmine starent. Unde nunc ezechiel propheta. quid iubente deo in locis egerit. describit. ut per locorum qualitates indicet. quid in posterum de prophecie muneris sequeretur. Ecce enim dicit. Facta est super me manus domini. et dixit ad me. Surgens egredere in campum. et ibi loquar tecum. Quid est hoc? quod prius dominus in medio israelitarum locutus ad prophetam suum fuerat. et tum postmodum dicat. egredere in campum et ibi loquar tecum. nisi quod prophecie sue graciam. et prius iudee infundere. et hanc postmodum dignatus est in latitudine gencium demonstrare. Neque enim inmerito per campum gentilitas designatur. que

longe lateq3. id ē ī vniu'so mūdo distendit. Unde et subditur. Et surgens eg'ssus sū ī capū. et ecce gloria dnī stabat. q̄li gloria quā vidi iux' flumē chobar. In campo gloriā dnī pph'a vidit. quā iux' flumē chobar ī medio isr'litarū videat. qr ipā eius maiestas gentib9 apparuit. q̄ p'us se el'as ī iudaico p'plo ī'uelante tpm declaravit. Sequitur. Et cecidi ī faciē meā. Visa dnī gloria ī faciem suā pph'a cadit. qr q̄mus hō ad ītelligēda sublimia levat. ex ɔtēplacione maiestatis dei ifirmitatē sue condicionis ītelligit. et q̄li statū nō h3. qui se añ dei oculos ee pulverē et cinerē videt. Sequit. Et ingss9 ē ī me sps. et statuit me sup pedes meos. Cū nos deo spu sc'o tangim9. cū esse nos pulverē cinerēq3 ɔgnoscim9. cū ifirmitate ɔdicionis nr'e pstrati s'tatū rigiditatis et sup'bie nō habem9. tūc deus p spm suū nos tūc levat. et sup pedes nr'os statuit. ut q̄ humilit' apud nos ex ifirmitatis nr'e cogitacione iacuim9 et iacem9. in bono post ope q̄li sup pedes ex r'titudine stem9. Quod cur' d' pph'a ī campo agit. nisi ut specialit' designet. qr ecc'a el'as gencium sps sanct9 daturus esset. qui eos quos assumeret. et p'mus a sup'bie sue statu deiceret. et postmodū sup pedes suos. id ē sup bona opa solidaret. Sicut p

paulū dicit. Remissas manus et dissoluta genua erigite. et g'ssus rc'os facite pedib9 vestris. Sequit. Et locut9 ē michi. et dixit ad me. Ingrdē. et īcludē ī medio dom9 tue. Quod ēē de medio isr'litici p'pli pph'a ad cāpū educitur. atq3 ad domū postea de campo ī'uocat. q' n' qr p'dicacionis gr'a a iudaico p'plo ablatcionis ī latitudine gentilitatis sp'sa ē. Sed tū ī fine mūdi dū iudei ad fidem redeūt. q̄li ad domū pph'a reducit. ut ī suo p'plo rursus predicacio ītĩtet. q̄ nūc velut ī campo ita ī dīuulis gentib9 sul get. Scptū quippe ē. Donec plenitudo genciū intr'et. et sic omnis isr'l salu9 fieret. Et p pph'a alterū dicit. Si fuerit nus filiorū isr'l q̄li harena mais. r'liquie salue fient. Erat g° pph'a de medio p'pli ad cāpū. de campo redeat ad domū. ut p'dicacio q̄ iudee fr'a ē eg'diatur ī gentes. et r'pletis fide gentib9. r'cipiat iudea sp'ualis doctrine dona q̄ amisit. Includi autē pph'eta ī medio dom9 sue p'cipit. qr ati xp'i tpe ab eis gentib9 q̄ ī īfidelitate r'manserit. plebs gu'a iudeorum duris p'secucionib9 angustat'. Unde sc'ptū ē. Atriū autē quod ē ex' templū eice foras. et ne metieris eū. qm̄ datū ē gentib9. et ciuitate sc'am calcabūt mēsib9 q̄draginta duob9. Et tu fili hoīs ecce data sūt sup te vincula.

et ligabunt te in eis. et non egre-
dieris in medio eorum. Et linguam
tuam adherescere faciam palato tuo.
d. et eris mutus nec quasi vir obiur-
gans. quia domus exasperans est. Que
videlicet verba si per tipice expo-
sitionis ordinem sequimur. propheta in do-
mo sua vincula suscipit et ligatur.
quia in extremis cum iudea crediderit.
gentilitas antichristi tempore persecutiones
senciet. ita ut predicationes eius mul-
ti iniquitatis non recipiant. sed
resistendo hijs vinculis dolorum
perimant. Et in medio eorum non
egredieris. quia ad corda reproborum
predicatio non pervenit. dum lingua bo-
norum ligata tribulationibus tacet.
Erunt etenim tunc multi ex iudeis
infidelibus. qui eosdem ipsos qui ex
iudeis crediderint persequentur.
Unde notandum est quod hic quoque dicitur
quia in domo sua propheta vincula susti-
neat. ut videlicet designetur.
quod et ex ipso suo genere iudea cum
fidelis fuerit. tribulationem perse-
cutionis portet. Dum enim unige-
nitus summi patris incarnatus ac mor-
tuus resurrexisse ac ascendisse
creditur ad celos. sicut per sacre
scripture paginas predicatur. ni-
mirum apud eos prophecia liga-
ta erit. que si ita ut dictum est
in eorum intellectum decurreret. quasi gres-
sus liberos sue predicationis ha-
buisset. Reprobis ergo tunc predica-
torum sciencia tacere compellitur.
Unde et hic subditur. Et linguam
tuam adherescere faciam palato tuo.

et eris mutus nec quasi vir obiur-
gans. quia domus exasperans est. Sed .E.
quia enoch et helya predicante multi
ex hijs qui tunc ex iudeis in infidelitate
remanserint ad agnicionem verita-
tis redeunt. sicut de eodem helia di-
citur. helias veniet et ipse restituet
et omnia. qui utrique per zachariam due
olive. et per iohannem duo candelabra
nominantur. recte hic quoque subiungitur.
Cum autem locutus fuero tibi aperiam os
tuum. et dices ad eos. Hec dicit
dominus deus. Tunc enim in extremo os
prophete aperitur. cum in predicatione e-
noch et helye a iudeis ad fidem
redeuntibus prophecia sacri eloquii
de christo fuisse cognoscitur. Sed quia
hec tipice diximus. nunc verba
eadem caritati vestre moraliter dis-
seramus. Quid est enim quod exire
propheta ad campum iubetur. nisi
quod unusquisque qui predicat propter eos
quos extra se positos corrigit. atque
ab iniquitate compescit. loquen-
do ad campum exit. ibique gloriam
domini videt. Quia tanto largius
doctrine gratiam percipit. quanto se
in labore predicacionis ex amore
proximorum tendit. Foras ergo exeun-
do in altam visionem ducitur. quia
unde in alienis cordibus ignoran-
cie tenebras misterio sue locucio-
nis illuminat. inde eum superna gratia
in altiori intelligencia exaltat. Sed .F.
quia semper predicator debet ad mentem
recurrere. humilitatem atque mundiciam
intrinsecus custodire. post cam-
pum necesse est ut ad domum redeat.

quatenus in his que dicit qualis eciam ipse sit intus consciencia agnoscat. Si enim aut hoc quod loquitur minime custodit. aut de his que loquitur temporalem gloriam requirit. loquendo quidem ad campum exit: sed non cogitando semetipsum. ad domum redire contempnit. Accepto enim spiritu in medio domus includimur: quando per eius graciam ad discuciendum mentis nostre secreta revocamur. ut apud semetipsum animus in deo quiescat: et non iam per exteriores concupiscencias in appetitu laudis et glorie cogitacionis mobilitate discurrat. De hac domo cordis cuidam sanato per semetipsam veritas dicit. Tolle grabbatum tuum: et vade in domum tuam. Per grabbatum quippe in quo carnis est requies ipsa caro signatur. per domum vero consciencia figuratur. Et quia cum mente mortui in viciis iacemus. in carnis delectacione quiescimus. infirmi portamur in lecto. cum vero sanati mente fuerimus. ut iam pulsantibus carnis viciis resistamus: necesse est ut et temptacionum contumelias de nostra carne tollemus. Egro itaque ad salutem reducto precipitur tolle grabbatum tuum. id est porta lectum in quo portatus es: quia necesse est ut sanatus quisque portet contumeliam carnis in qua prius iacebat eger eius. Quid est ergo dicere tolle grabbatum tuum et vade in domum tuam. nisi porta temptaciones carnis in quibus actenus iacuisti. ac revertere ad conscienciam tuam. ut videas quid fecisti. Propheta igitur postquam campum in domo includi precipitur. ut predicator post graciam doctrine quam proferens mutuat ad conscienciam redeat. et semetipsum subtili examinacione discuciat. ne de his que foris predicat aliquid ipse apud se intrinsecus transitorie laudis querat. Unde et per Salomonem dicitur. Bibe aquam de cisterna tua: et fluenta putei tui. Deriventur fontes tui foras: et in plateis aquas divide. Habeto eas solus: nec sint alieni participes tui. Valde autem contraria videntur esse que dicit. Deriventur fontes tui foras et in plateis aquas divide. cum protinus adiungit. habeto eas solus. nec sint alieni participes tui. Quomodo enim aquam sciencie solus habere poterit. si hanc in plateis diviserit. Quomodo alieni aque eius participes non sunt. si fontes illius foras dirivantur. Sed cum predicamus pluribus nimirum in plateis aquas dividimus. quia in auditorum multitudine sacre verba dilatamus. cum vero adiuvamine nos divina gracia intrinsecus custodimus. et ne maligni spiritus qui iure a nobis alieni sunt. quia sortem beatitudinis perdiderunt. nobis in elacione surripiant sollicitudine tanta circumspicimus. soli habemus aquas. quas in plateis dividimus. ut nobis in eis alieni participes non sint. hii nimirum de quibus scriptum est. Alieni insurrexerunt in me: et fortes quesierunt animam meam. Aquas ergo

et in plateis et dividit et solus habet, quia per hoc quod multis predicat, se in cogitatione temporalis glorie non exaltat. Tunc enim possidet homo quod docet, cum se non gaudet innotescere, sed prodesse. Ex campo quoque ad domum propheta reducitur, ut eius qui ex deo loquitur, postquam pro utilitate proximorum loquendo foras exierit, ex humilitate semper ad discucienda cordis sui secreta revocetur. Unde et subditur. Et tu fili hominis ecce data sunt super te vincula, et ligabunt te in eis, et non egredieris in medio eorum. Cum enim predicator quisque ad conscienciam domus sue reducitur, super eum vincula dantur et ligatur in eis, quia quanto plus se in cogitacione discutit, tanto amplius agnoscit quia anima eius mortalitatis sue infirmitatibus sit ligata. Nisi enim se ligatum conspiceret paulus, minime dixisset. Desiderium habens dissolvi, et cum Christo esse. Hinc et per psalmistam dicitur. Ut audiret gemitum vinculatorum, et solveret filios interemptorum. Et rursus. Introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum. Sepe autem cum iam anima ad interiora se erigit, eius speciem contemplandam exire desiderat, cum celestibus gaudiis interesse suspirat, ipsa mortalitatis sue vincula conspicit et gemit, quibus adhuc in presenti mundo ligata retinetur. Hinc est enim quod subtile omnipotentis dei iudicium intuens, Ieremias ait. Circumedificavit adversum me ut non egrediar, aggravavit compedem meam. Habemus enim compedes ipsam infirmitatem atque corrupcionem mortalitatis nostre, sed cum tribulacio nobis et gemitus additur, ipse nostre compedes aggravantur. Et quidem quamdiu in hac vita multas moras patitur, loquenda bona prodesse aliis festinat, sed cum duras mentes conspicit, eas quas considerat contencionibus occupari, predicacionis verbum retinet. Et in medio eorum non egreditur, quia a bonis que loqui poterat obmutescit, sicut per paulum dicitur. Nichil per contencionem. Et rursus. Si quis videtur contenciosus esse, nos talem consuetudinem non habemus. Unde hic quoque apte subiungitur. Et linguam tuam adherescere faciam palato tuo, et eris mutus nec quasi vir obiurgans, quia domus exasperans est. Aliquando vero etiam contra resistentium linguas predicancium corda zelo suo dominus accendit ne taceant, sed contra fallacium verbis veritatis premant. Unde hic subditur. Cum autem locutus fuero tibi, aperiam os tuum, et dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Sed hec que breviter sub duplici intellectu discussimus, placet ut iuxta consideracionem littere leviter tangendo transeamus. Quid enim nobis amplius per ipsa verba historie quam virtus obediencie commendatur? Quod tamen ad transmigracionem iuxta flumen chobar pergere, tamen in campum egredi, tamen ex campo ad domum redire propheta precipitur, ut primus ex missione pergens, et paulopost exiens, atque iterum ad domum rediens, et

semetipsum includens. semper volun tatis sue arbitrium ad diuini eloquii pre ceptum subiugat. quatenus in celesti iussione suspensus. non suam sed conditoris sui voluntatem impleat. Vnde dicitur. Et tu fili hominis ecce data sunt super te vin cula. et ligabunt te in eis. et non egrediens in medio eorum. Qua in re notandum est. quia adversa propheta prenoscit. ut eorum omnia paret. Mi nus enim mala eorum mente preva let quam inopinata non venit. et tamen contraria prouenit. quanta sit in eo obediencie virtus ostendit. quia et cognoscit quia adversa passurus est. et tamen voci domini inobediens non est.

Magna autem consideratione indiget verba que protinus adduntur. Et lin guam tuam adherescere faciam palato tuo. et eris mutus nec quasi vir ob iurgans. quia domus exasperans est. Discuciendum nobis est utrum pro solis malis auditoribus. an etiam aliquando pro vicio predicantis. pre dicationis sermo subtrahatur. Qua tuor enim qualitatibus res hec con siderata distinguitur. Nam aliquando propter malos auditores bonis tolli tur sermo doctoribus. aliquando vero propter bonos auditores datur sermo doc toribus et malis. aliquando autem propter docencium atque audiencium iustifi cacionem bonis sermo doctoribus datur. ut et ipsi per meritum cres cant. et auditores eorum in intel lectu et vita proficiant. aliquando vero quia neque hii digni sunt accipere. quibus doctrine sermo profertur. neque hii illi doctrine verbum proferre quibus locum di cendi tenet. predicationis sermo tollitur. ut districte utrosque ipsos iudi cetur. Propter malos namque audi tores bonis sermo doctoribus tol litur. sicut nunc ad ezechiel dicitur. linguam tuam adherescere faciam pala to tuo. et eris mutus nec quasi vir obiurgans. quia domus exasperans est. et sicut paulo dicitur. Festina et exi velociter ex iherusalem. quoniam non recipient tes timonium tuum de me. et sicut volen tibus apostolis predicare in asia. scriptum est quia prohibuit eos spiritus ihesu. Propter bonos auditores etiam malis doctoribus sermo datur. sicut de phariseis dominus dicit. Omnia quecumque dixerint vobis ser vate et facite. secundum opera vero eorum nolite facere. dicunt enim et non faciunt. Propter docencium quoque meri tum et audiencium iustificacionem ser mo doctrine tribuitur. sicut sanctis apostolis dicitur. Euntes docete omnes gentes. Propter malos vero au ditores et indigna vita eorum qui docere deberent sermo doctrine sub trahitur. sicut heli ad corrigendos filios suos districte increpacionis neg verbum non habuit. quia et eius neg ligencia et filiorum exigebat vi ta. ut in eis et ipse caderet. et ar cha domini ad allophilos tolleretur. Ma gna enim omnipotentis dei est gratia. cum iniqua agentibus domini a doctoribus sermo increpacionis profertur. Quo contra nunc dicitur. Et eris mu tus. nec quasi vir obiurgans. De linquentes etenim obiurgaret.

si digni ipsa obiurgationis gratia
fuissent. Sed cum in doctrina
atque silencio sit meritorum tanta
diversitas, ut sciri fraternaliter non pos-
sit utrum ex auditoris an ex eius
vicio qui doctoris locum videtur tenere
docendi sermo subtrahatur, quid a-
liud nobis quam servare quod in utrisque du-
bius humilitas iubetur, ut et qui
loqui possumus non extollamur, ne
fortasse hec ipsa locucionis mee
gratia non nobis sed auditoribus meis
collata sit. et rursus qui loqui non
possumus, hinc quod nobis congrui sunt mi-
nime nos diiudicet, ne fortasse
non ex nostro sed ex parvorum audiencium
merito minime possimus loqui. Ad hoc
quoque nobis cuncta de meritis nostris
incerta sunt, ut unam certam graciam
teneamus humilitatem, quatenus et nos
cum loquimur ex omnipotentis dei dono
hoc esse verum meritum putemus, et
quia a locucione doctrine obmutes-
cimus, cuius mea culpa sit vos tamen
hanc esse veram qualitatem credatis,
ut dum vicissim mala nobis tribui-
mus et bona aliis, per ipsam humi-
litatis graciam fiat ut doctrine ser-
mo qui ablatus fuerat redeat.
Sequitur: Cum autem locutus fuero
tibi, aperies os tuum, et loqueris ad eos.
Hec dicit dominus deus. Qui audit
audiat, et qui quiescit quiescat, quia
domus exasperans est. Sepe quidam verbum
dei audire desiderant, sed cum alios con-
spiciunt aurem avertere, etiam ipsi a salutis
auditu deviant, et plerumque multi
quiescere appetunt, atque a gestis mun-
di huius actibus vacare, nullis etiam desi-
deriis terrenis succumbere, sed dum
vident alios inquiete agendo proficere
atque in hoc mundo divites et honoribus
extolli, quia necdum in via rectitudinis
firmi sunt, ad prava opera ex aliorum
exempla dilabuntur. Hinc est enim
quod in typo infirmancium psalmista lo-
quens dicebat: Mei autem pene
moti sunt pedes, pene effusi sunt
gressus mei, quia zelavi in peccatoribus
pacem peccatorum videns. Hinc iterum
dicit: Dum superbit impius, incen-
ditur pauper. Hinc ad Ieremiam
prophete voce divina de Iuda et Israel
dicitur: Numquid vidisti que fecerit
adulatrix Israel? Abiit sibimetipsi
sub omne montem excelsum et sub
omne lignum frondosum, et forni-
cata est ibi. Et dixi cum fecisset
hec omnia: ad me revertere, et non est
reversa. Ubi statim subditur quod
ex emulacione eius eciam Iuda ce-
cidit quod Israel videbat. Ait enim:
Et vidit prevaricatrix soror eius
Iuda quia pro eo quod mechata esset
aversatrix Israel dimisissem eam et
dedissem ei libellum repudii, et
non timuit prevaricatrix Iuda
soror eius, sed abiit et forni-
cata est eciam ipsa. Ecce misericors
deus contempnitur et vocat, aver-
santibus se sinum misericordie
aperit, quia peccanti dicit: ad me
convertere, et tamen non est conversa. Sed
quia omnipotentem deum plebs is-
rahelitica deseruit, reverti
nolens libellum repudii accepit,

deseruit videlicet peccando. sed li
bellum repudii accepit in suis iniquita
tibus sine flagello remanendo. Alia
enim que peccat recedit. sed si eam post
pravam perversitas sequitur nulla disapli
na. nulla districtionis increpacio re
uocat ad cor. in divisione quam iste
se et deum fecit ecia libellum repu
dii accipit. ut iam velut aliena de
licta faciat mala que vult. Zeli dei
flagella non senciat. quatenus ad eter
na supplicia perfundius descendat.
Sed soror eius iuda quam dimissam
israeliticam plebem in suis voluptati
bus vidit. ipsa quoque in immundicia for
nicacionis exarsit. Quia enim
aspexit adulteram in sua pravitate
florere. eciam ipsa non timuit deterius
peccare. atque a coniunctione domini quasi
a viri legitimi cubili recedere. Pu
nire est. ut peccantes quosque tunc
considemus amplius miseros. quando eos
conspicimus in culpa sua sine flagello
relictos. Hinc enim per salomonem
dicitur. Aversio parvulorum interficiet
eos. et prosperitas stultorum perdet illos.
Qui enim a deo avertitur. et prosperatur.
tanto perdicioni fit proximus. quanto
a zelo disciplinae invenitur alienus.
Dicatur ergo. Qui audit audiat.
et qui quiescit quiescat. quia domus exas
perans est. Ac si aperte diceretur. Vos que
iam et verba veritatis audire et a
prava actione cepistis quiescere. noli
te eos imitari quos me exasperari mo
ribus videtis. Quod tamen intellige et
aliter possumus. Quidam enim verbum
audientes non audiunt. qui autem
ad sacrum eloquium ponunt. sed cor a
mundi desideriis non evellunt. Et sunt
nonnulli qui quiescentes minime quiescunt.
quia a pravis quidem actibus ociosi sunt
corpore. sed pravitate operum ex de
lectacione versant in mente. Hinc est
quod de iudea ad captivitatem proficis
te scriptum est. Viderunt eam hostes. et
deriserunt sabbata eius. Hostes quippe
pe sabbata derident. quando maligni
spiritus ociose menti pravas cogita
ciones mittunt. ut et si quiescat ab
opere. non quiescat a malorum operum
delectatione. Recte ergo nunc dicitur. Qui
audit audiat. quatenus sic fiat ser
mo in aure corporis. ut sonet in au
re cordis. Et qui quiescit quiescat. ut
pravitatis desideria repellantur
a cogitacione. cum iam repulsa vi
detur ab opere. Ubi ne malorum
sicut divinus exempla sequamur
adiungitur. quia domus exasperans est.
Mali autem et si diu tolerantur
subito corruunt. et eorum penas
infirmi conspiciunt. ne quorum culpas
impunitas estimant. imitentur. Un
de hic quoque eiusdem iude desolacio sub
iungitur. quam domus exasperans vocatur.
cum prophete suo dominus dicit.
Et tu fili hominis sume tibi laterem
et pones eum coram te. et describes
in eo civitatem iherusalem. et ordina
bis adversus eam obsidionem. et con
edificabis municiones. et com
portabis aggerem. et dabis contra
eam castra. et pones arietes
in giro. Et tu sume tibi sarta
ginem ferream. et pones eam

murum ferreum inter te et ciuitatem. et obfirmabis faciem tuam ad eam. et erit in obsidione. et circumdabis eam. Signum est domui israel. In quibus uidelicet uerbis quid aliud iuxta historiam nisi therosolime urbis obsessio. atque destructio designatur. et peccatoris populi afflictio exprimitur? que domus exasperans uocatur. cum apte dicitur ordinabis aduersus eam obsidionem. et edificabis municiones. et comportabis aggerem. et dabis contra eam castra. et pones arietes in gyro. Sed quia uerba prophetie sic plerumque narrant historica. ut per hec etiam mistica designentur? oportet ut hec eadem dicta que protulimus spiritaliter discutiamus. maxime quia in eis interponitur quod teneri posse ad litteram non uidetur. cum dicitur. Et sume tibi sartaginem ferream. et pones eam murum ferreum inter te et ciuitatem. et obfirmabis faciem tuam ad eam. et erit in obsidione. Nisi enim uerbis historicis mistica miscerentur? quid sartago ferrea necessaria prophete fuit. ut hanc inter se et ciuitatem poneret. quatenus se ab eius obsidione separaret. Cum enim dicitur. sume tibi sartaginem ferream. et pones eam murum ferreum inter te et ciuitatem. aperte declarat quia per eandem sartaginem ferream ab obsidione ciuitatis prophetam se liberum reddat. Unde et quod predixi subiungit. Et obfirmabis faciem tuam ad eam. et erit in obsidione. Ex qua re ostenditur quia propheta in eadem obsidione non erit. si sartaginem ferream inter se et ciuitatem murum ferreum ponit. Et certe siue in ea captiuitate quam prius. siue in ea quam postmodum israelitico populo contigit. nullus ab eiusdem captiuitatis periculo liber fuit. sed omnes simul par calamitas inuoluit. Quid ergo intelligi iuxta litteram potest. ut propheta inter se et ciuitatem que obsidenda est sartaginem ferream ponat. Sed quia nis de hoc quod in despicione lateris sub signo therosolimorum ciuitatis legitur iuxta litteram fieri possit? nobis tamen sciendum est. quia typicum aliquid per sartaginem figuratur. sed et obsessio therosolimorum uera defecit. Ex qua re intelligimus. ut dum aliud completum iuxta historiam scimus. et aliud iuxta historiam a ratione uacare cognoscimus. in sacro uerbo utraque teneamus. quatenus et obsessionem therusolimorum que iuxta litteram postmodum facta est in prophete uerbis et factis. credamus esse figuratam. et tamen per eandem obsidionem obsidio alia. id est interior designetur. in qua inire querimus. quid per sartaginem ferream. quid murus ferreus dicitur ualeat designari. Illam itaque obsidionem qua therosolimorum ciuitas destructa est. iam factam nouimus. sed iure alia intrinsecus que cotidie agitur inquiramus. De qua per significacionem dicitur. Et tu fili hominis sume tibi laterem. et pones eum coram te. et describes in eo ciuitatem iherusalem.

S. Sed ante nobis querendum est: cur
ezechiel propheta uel cum sublimia
conspicit. uel cum agere aliqua mis-
tica iubetur. prius filius hominis appel-
latur. Sepe enim subleuatur ad ce-
lestia: et occultis atque inuisibilibus
rebus eius mens pascitur. Necesse
ergo est ut inter occulta que penetrat fi-
lius hominis vocetur. ut se agnoscat
quod est: et numquam extollatur de hiis ad
que ducitur. Quid est enim prophete ad
spiritualia subleuato se filii hominis di-
cere. nisi eum infirmitatis proprie me-
moriam facere. ut consciens condicio-
nis sue minime. eleuari in cogitacio-
ne non debeat de magnitudine
contemplacionis sue. Quia vero
idem propheta ut et super iam dixi-
mus typum predicancium vel doctorum
tenet: recte ei nunc dicitur. Sume
tibi laterem: et pones eum coram te.
Omnis etenim doctor cum terrenum que-
piam auditorem ad celestis verbi
doctrinam suscipit: laterem assumit.
Cui dum loqui cepit que sit retribucio ce-
lestis patrie. que uisio pacis superne:
ciuitatem iherusalem describit in latere.
Quem coram se ponit: quia intenta men-
te qualitatem audientis considerat.
id est optimum vel deformem conspicit: et
iuxta eius intelligenciam predicacionis
sue verba moderatur: ut describi
in audientis mente ciuitas ihe-
rusalem. id est visio pacis possit.
T. Dicatur ergo sume tibi laterem. vi-
delicet proximi tui terrenum: pones
eum coram te. scilicet ut vitam atque
intellectum illius intenta mente cu-
stodias: et describes in eo ciuitatem ihe-
rusalem. ut ei que sint superna gaudia
de visione pacis innotescas. Qua-
si enim iam iherusalem in latere descripta est.
cum terrena mens cepit que sint illa
interne pacis gaudia vera cognos-
cere: et ad conspiciendam gloriam patrie
celestis anhelare. Quasi in terra
visio pacis describitur: cum mens
que prius terrena sapuerat per amo-
rem iam ad contemplandam gloriam reg-
ni celestis eleuatur. Sed mox ut
anima amare celestia cepit. mox ut
ad visionem pacis intime tota se inten-
cione collegerit: antiquus ille aduersa-
rius qui de celo lapsus est inuidet.
et insidiari amplius incipit. acri-
ores quam consueuerat temptaciones
admonet: ita ut plerumque sic re-
sistentem animam temptet. sicut ante
numquam temptauerat quam possidebat.
Unde scriptum est. Fili accedens ad ser-
uitutem dei sta in iusticia et timore:
et prepara animam tuam ad temptacio-
nem. Unde et demoniacus qui
a domino sanatur. ab exeunte demone
discerpitur: sicut scriptum est. Et cla-
mans et multum discerpens eum:
exiit ab eo. Quid est enim quod ob-
sessum hominem antiquus hostis. quem
possessum non discerpserat dese-
rendo discerpsit: nisi quod plerumque
dum de corde expellitur. acriores
in eo temptaciones generat. quam prius
excitauerat quam hoc quietus possidebat. V
bat. Unde israelite quia ad moy-
sen et aaron dicunt. Videat
dominus et iudicet: qui fetere

fecistis odorem nostrum coram phara
one et servis eius. et prebuistis ei
gladium ut occideret nos. In moyse enim
et aaron lex et prophete figurati sunt.
Et sepe apud se internus animus
qui contra sacra eloquia murmurat. quia
postquam verba celestia audire et sequi
cepit. regis egipti adversitas. id est
maligni spiritus temptacio excrescit.
Debet ergo vigilans doctor prescienti
ae quas illam temptaciones sequantur in
notescere. ut cautam se valeat contra
maligni spiritus insidias preparare. Unde
bene nunc post descriptam civitatem iherusalem
in latere. dicitur prophete. Et ordinabis
adversus eam obsidionem. et edifica
bis municiones. et comportabis ag
gerem. In qua enim iam precas visio dei
scribitur. ei necesse est ut temptacio
num bella nascantur. Nam ut vale
at ad illa precas gaudia eterna perti
gere. hanc hic procul dubio opor
tet tribulacionum certamina multa
sustinere. De qua bene dicitur. Ordi
nabis adversus eam obsidionem.
Predicator quippe contra erudi
endam animam obsidionem ordinat.
cum premonendo indicat quibus se
modis vicia virtutibus opponant.
quomodo luxuria castitatem feriat.
qualiter ira tranquillitatem animi
perturbet. quantum inepta leticia vi
gorem mentis resoluat. qualiter multi
loquium municionem cordis destruat.
quomodo invidia caritatem interficiat. quemad
modum superbia arcem humilitatis ef
fodiat. qualiter fallacia cum veri
tatem in sermone corrumpit. hac

eciam in cogitacione corrumpat. ut
quod verum dicere noluit quod intel
lexit. iam nec intelligat quod
dicere valeat. Ordinatur ergo a pre .x.
dicatore obsidio. cum per sancte admo
nicionis verba singulis quibusque
virtutibus que vel quibus modis vi
cia insidientur ostenditur. Et con
tra iherusalem quam descripsit in latere
predicator municiones edificat.
cum mala que quasi munita contra men
tem veniant demonstrat. ut sese
vicia sub virtutum specie abscondant quatenus
quatenus sicut sepe iam diximus inmo
derata ira iusticia videri appetat.
et discipline remissio mansuetu
do videri velit. et tenacia sese
parsimoniam nominet. et inordina
ta verbi effusio se benivolenciam
appellet. Quasi enim edificate
contra mentem municiones sunt.
cum vicia sub virtutum specie excres
cunt. et in alto se ostendunt per yma
ginem. que in ymo sunt iacent per ac
tionem. Adhuc quoque additur. Et
comportabis aggerem. Quo enim
mens desiderare celestia cepit.
eo in illam maligni spiritus temptacio
nibus suis terrenas amplius cogi
taciones exaggerant. Propheta
ergo aggerem comportat. cum predi
cator sanctis bonis mentibus qualiter
terrena desideria surripere solent
denunciat. Atque adhuc additur.
Et dabis contra eam castra. et
pones arietem in giro. Quasi .y.
castra contra animam doctor castra.
cum malignorum spirituum contra eam

collectas atque adunatas insidias in-
dicat. ut aliquem non solum ex uno.
sed ex quinctis vicus simul temp-
tent. Nam sunt quedam vicia qua-
si per quandam sibi cognacionem proxi-
ma. sicut dissolucio oris. appetitus
gule. et inmundicia luxurie. sicut
multiloquium fallacia atque periurium.
Ex dissolucione quippe oris mens
ad ingluviem ventris rapitur. et
dum cibis venter extenditur. ad
luxuriam caro excitatur suppliciendo cap-
tiva. Et rursum ex multiloquia fal-
lacia generatur. quia valde difficile est
ut qui multa loquitur. non eciam menciatur.
Et sepe mendacium eciam periurio te-
gitur. ut quod finxerat iudicia velet.
Superbia quoque esse sine invidia atque inani
gloria nullatenus potest. Superbus etenim
quisque honorem quem ipse ambit
alius invidet. et cum hunc fortasse
obtinuerit. in elacione glorie inanis
attollitur. atque quod alios conspicit
minime percipere potuisse. hoc se per
inanem gloriam gaudet percepisse here.
Dicendum quoque est. quia sepe nonnulla
vicia ad mentem non simul veniunt.
sed supponuntur. ut unum alteri in
temptacione succedat. et aliud contra
faciem venit. aliud vero in temptacio-
ne se ex latere subicit. quatenus dum aliud
resistitur. ab altero mens decepta
capiatur. Ipsa enim que superius diximus
vicia plerumque se alia pro aliis fur-
tive supponunt. sicut nonnumquam dum
ira vitare in nobismetipsis conamur.
plusquam necesse est lenitas mentem occu-
pat. ut equitate peccatis quam

oportet iniuriae proponat. Sepe
vero dum nobis inesse incauta leni-
tas displicet. zelus se in furorem
excitat. atque ex paciencie limite animi
captivum rapit. Quia ergo perversa
simul vicia atque adunata contra
mentem veniunt. vel in predicatoris ore-
contra despecta iherusalem castra ponuntur.
et quia aliquid singula hinc inde se
cum feriunt. in giro arietes ordinantur.
Ponit ergo predicator arietes in giro.
dum caute denunciat quia blande luxu-
ria perimit. quam aspere impaciencia occi-
dit. quam laboriose avaricia accendit
et interimit. quam tumide superbia ex-
tinguit. In giro itaque arietes po-
nere est. predicando ostendere. quod undique
solent animam mucrones viciorum
ferire. Sequitur. Et tu sume tibi
sartaginem ferream. et pones eam
murum ferreum inter te. et inter civitatem.
Quia ferrum forte metallum est. et
in sartagine cibus frigitur. quid
per sartaginem ferream. nisi quasi
zeli fortis frixura signatur.
Omnis quippe quasi zelus
doctoris animam frigit. quia valde
cruciatur. dum infirmos quosque
eterna deserere. et rebus temporalibus
delectari conspicit. Quam bene paulus
sartaginem ferream suppleverat. cum
zelo animarum cruciatus dicebat.
Quis infirmatur. et ego non infir-
mor. Quis scandalizatur. et
ego non uror. Ipsum enim cor quod ali-
arum zelo succenderat. quid ali-
ud quam sartaginem fecerat. in qua animarum
ve virtutum contra vicia arcebat.

Quod enim urebatur, sartago erat. Quia decoquebat eum et coquebat, quia incendebatur amaritudine, sed virtutum alimenta preparabat ex sua afflicta cogitatione. Sed quid est quod eandem sartaginem propheta inter se et civitatem murum ferreum ponit, nisi quod idem fortis zelus qui nunc in mente doctoris agitur, in die extremi iudicii inter eum et animam quam a viciis custodierat testis est, ut etsi audire ille quod docet noluerit, doctor tamen per zelo quem exhibet de doctoris negligentia reus non sit. Murum ergo ferreum inter se et civitatem ponit, quia in ulcionis tempore inde doctor a dampnacionis periculo munitur, unde nunc per zelum custodie cordis frixuram patitur. Nullum quippe omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus animarum. Hinc enim Psalmista ait: Zelus domus tue comedit me. Quanta vero frixura cordis que per talem zelum agitur omnipotentem Deum placat aperte ostenditur, cum offerri per legem simila in sacrificium iubetur. De qua scriptum est: In sartagine oleo conspersa frigetur et offeretur. Offeret eam calidam in odorem suavissimum Domino sacerdos qui patri iure successerit, et tota cremabitur in altari. Tunc enim simila in sartagine frigitur, cum munda mens iusti per zeli sui ardorem crematur. Que conspersa oleo precipitur offerri, id est caritati misericordia misceri, que in conspectu omnipotentis Dei ardet et lucet. Conspergatur ergo oleo mens que in sartagine frigitur, quia sui zeli districtio ornate est ut ex misericordie virtute et ardeat et clarescat. Amat enim eundem ipsum quem insequi videtur. Unde et calida in odorem suavissimum Domino offerri precipitur, quia si amorem zelus non habet, eam que de sartagine offertur calorem simila amisit. Et notandum quibus eam offerre precipitur, videlicet sacerdos qui patri iure successerit. Ille enim sacerdos patri iure succedit, qui esse se omnipotentis Domini filium moribus demonstrat, atque a nobilitate intima operum suorum ignobilitate non discrepat. Que in altari tota cremari precipitur, ut videlicet holocaustum fiat. Holocaustum enim totum incensum dicimus. Unde et in translatione altera hoc in loco hec eadem simila que in sartagine frigitur holocaustum fieri iubetur. Hoc autem inter holocaustum et sacrificium ~~fieri~~ distat, quia omne quidem holocaustum sacrificium est, non omne sacrificium holocaustum. Sunt enim multa que aguntur sacrificia, sed holocausta non sunt, quia totam mentem in amore spirituali minime incendunt. Qui enim sic operantur ea que Dei sunt, ut tamen et quedam que sunt seculi non delinquant, nimirum sacrificium et non holocaustum offerunt. Qui autem cuncta que mundi sunt deserunt, et totam mentem igne divini amoris accendunt, hi nimirum omnipotenti Domino sacrificium et holocaustum fiunt. Simila itaque in sartagine est

.aa.

munda mens uiri in zeli spiritualis affectione que per sollicitudinem animarum frigitur. et non solum sacrificium. sed etiam holocaustum domino esse deputatur.
ab. Sumam igitur sartaginem ferream et ponam eam murum ferreum inter nos et ciuitatem. id est assumam zelum forte. ut inter nos et auditores meos animam inciamus hunc postmodum forte munitionem. Hunc enim hunc murum ferreum inuentum sumus si nunc eum fortiter tenemus. uidelicet docendo. custodiendo. suadendo. increpando. mulcendo. terrendo. aliquando leniter. aliquando uero seuerius agendo. De qua uero severitate subditur. Et obfirmabis faciem tuam ad eam. et erit in obsidione. Quid est obfirmare faciem ad ihrlm in lata descriptam nisi ut ei animae cui celestis pacis uisionem doctor denunciat. si adhuc eam infirmam in suis actibus conspicit. uirilliorem et clementiorem se minime ostendat. Unde scriptum est. Filie tibi sunt serua corpus illarum. et non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Infirme quippe anime atque appetitum mundi dedite aliquando melius ex seueritate seruantur. ut offirmata facies. id est per seueritatis custodiam ab omni spe friuole remissionis abducta. inconstantem animam frenat. atque a dilectacione uiciorum districtionis uigore constringat. Quod cum a doctore agitur. summe necesse est. ut dulcedo et humilitas in corde teneatur. quatenus et multum amet. et numquam contrarium eum per elacionem superbiat. cui tamen amore sui et humilitatem pro utilitate eius prodere recusat. Sequitur. Et circundabis eam. Circundat doctor auditoris animam. cum in omne quod in hac uita agitur temptacionum laqueos apponi posse denunciat. ut dum ubique sit mens pauida ubique circumspecta. quanto timidior tanto uigilacior uiuat. Sequitur. Signum est domui israel. Si ad historiam obsidionis que iuxta literam facta est. signum est domus israel quod propheta facit. si ad misterium quod cotidie erga uniuscuiusque animam a doctore agitur. signum est domus israel et hac quod egit. et hoc quod agendum inciauit. quia sicut domus israel obsidionem corporalem pertulit. ita unaquaque anima que iam seruire omnipotenti deo incipit obsidentes se insidias malignorum spirituum sentit. A quibus si uere eripi appetit. scire debet quia eripi sua uirtute non possit. sed eius necesse est ut adiutorium speret. qui nos et in carne corruptibili inuentes per redemptionis sue misterium potest eciam super eos qui sunt sine carne roborare. ihesus xpistus dominus noster. qui uiuit et regnat cum patre in omnia secula unitate spiritus sancti deus. per omnia secula seculorum amen. Explicit liber primus beati gregorii pape in ezechielem prophetam.

B.

Incipit omelia prima secundi libri beati gregorii pape in ezechielem prophetam

Quia multis curis prementibus ezechielis prophete librum coram caritate vestra totum per ordinem perscrutari non licuit: bonis vestris desideriis placuit petere ut saltim extrema eius visio que ei facta est de edificio in monte constructo que et cunctis est visionibus eius obscurior exponi debuisset. Et quidem voluntati vestre me parere necesse est. Sed duo sunt que in hac re perturbant animum meum. Unum quippe hec eadem visio tante obscuritatis nebulis tegitur. ut vix in ea aliquid intellectu illucescente videatur. Aliud quod iam agilulfum longobardorum regem ad obsidionem nostram summopere festinantem. padum transisse cognovimus. Unde pensate fratres carissimi. in caliginosis ac misticis sensibus penetrare quid valeat mens misera timoris sui perturbationibus occupata. Quanto enim plus circa terrena satagit: tanto in hiis que sunt celestia minus videt. Pro eo quod curis suis extra se ducitur. de intus minor est. quia sicut scriptum est deprimit terrena inhabitacio sensum multa cogitantem. Que enim superiora penetrare eciam collecta non sufficit: pensate quid agere poterit divisa. Scimus autem cuncti omnes quia et fluvius qui in multis rivis ducitur. a suo alveo siccatur. Sed inter hec tamen adest superna gratia: et si mentem meam cogitacionum mearum pondera deprimunt. utrum hanc pene desideriorum levant. Obscurum quidem valde est opus quod aggredimur: sed ponamus in animo quia nocturnum iter agimus. Restat ergo ut hoc palpando carpamus. In vicesimo et quinto anno transmigracionis nostre in exordio anni decima mensis. quartodecimo anno postquam percussa est civitas. ipsa hac die facta est super me manus domini: et adduxit me illuc. Dicturus mistica narracionem historicam premittit: ut figat ex tempore quod credatur in revelacione. Notandum vero quod in exordio libri primus quo anno prophetare cepit indicavit: in fine vero iterum quo extremam visionem vidit: ut cognosci valeat in quot annis prophecie sue librum dixerat. Tempus namque quo prophetare cepit: in locucionis sue inicio posuit dicens. Aperti sunt celi. et vidi visiones dei. in quinta mensis ipse est annus quintus transmigracionis regis ioachim: nunc vero loquitur dicens. In vicesimo et quinto anno transmigracionis nostre. Idem namque propheta in captivitate prima cum ioachim rege fuerat in babilonia translatus. Nam deinde secunda iherosolimorum captivitate subiungit. Quartodecimo anno postquam percussa est civitas. Undecim quippe annis sedechias post captivitatem primam in qua ezechiel propheta cum ioachim rege ductus est. in iherusolimis regnaverat. post captivitatem vero eiusdem sedechie que iam secunda erat urbis captivitas. quartodecimo anno propheta visionem ultimam videbat. Undecim

itaqȝ et q̃tuordecī simul iuncti · fu
it viginti et quiqȝ · Si igit visi
onē p̃ma quīto captiuitatis p̃ois
anno locut9 ē · atqȝ hanc ultiō vice
simo et quīto anno scrām fuisse d'
scribit · p̃fto patet q̄ ī vigīti an
nis locucionis sue moras usqȝ ad
ultime visionis sue verba teten
derit ·C· Nec mouē quēpiā debet
q̄ ī medio p̃phecie sue volumē cū
de babilonico rege loquet' · vice
simi et septimi anni memoiam
facit · Quo ī loco cū nichil d' tpe
sue captiuitatis īterit · apte
demōstrat q̄ e9 regis tpa d'scebat ·
de q° ut p̃pharet acceperat · Quod
vero ait ī exordio anni d'cimi me
sis temp9 simplicit' exp̃mit · ut
ex ipō q̄ȝ tpe ī corde audiencium
uix lram ubi radicē figat · ex
q̄ spūales fruct9 postmodū p̃fcat ·
Nondū vero quod ait · q̄rtode
cimo anno postq̄ p̃cussa ē ciui
tas ipā hac die · Quid ē enī q̄
p̄ hanc visionē ultimā oīpotens
de9 ea ipā die dignat9 ē p̃missi
onib sue miām facē · q̄ die ī p̃cus
sa ciuitate irā iusticie impleuit ·
nisi q̄ illa diuinitatis vis q̄ in di
uisitatis motū et mutabilitatē nō
ducatur · ea ipā luce iusticie af
flictos ac penitentes viuificat ·
qua supbientes ac rigidos p̃cu
tit · Premissa itaqȝ visionis sue
tpe subiūgit · Facta ē sup me ma
n9 dnī · et adduxit me illuc in
visionib9 dnī · adduxit me ī ter
ram isrl' · et dimisit me super
~~sup~~ montē excelsū nimis · sup quē
erat q̄si edificium ciuitatis vgentis
ad austrū · Cuius videlicet ciuita
tis edificiū accipi iux lram nulla
ten9 p̄t · Nam paulopost subdit
hoc ipm̄ edificiū calamo sex cu
bitorū et palmo · portā vō ciuitā
ciuitatis q̄tuordecī cubitis mēsurā
tā · c9 ~~fro~~ porte frōtes eē p̄hibet
sexaginta cubitorū · Que q̄cta sīnt
iux lram nullaten9 valent · Cala
mō enī totū simul edificiū cala
mo id ē sex cubitis ȝ palmo mēsurāt ·
et porta edificij ī q̄tuordecī cubi
tis · frōtes vō portarū ī lx cubi
tis extendūt' · Porta vero in
ciuitate ē · frontes vō ī portis ·
et nulla r̃api rō ~~mittit~~ apit · q̄ minus
ē hoc quod ɔtinet ab eo quod cō
tinetur · In scptura ante sacra
et ea q̄ accipi scdm historiā p̃nt
pleriqȝ sp̄ualit' ītelligenda sunt ·
ut et fides habeat' ī v̄itate historie ·
et sp̄ualis ītelligēcia capiat' de
misteriis allegorie · sicut illud
q̄ȝ nouim9 quod psalmista ait ·
Quā videbo celos tuos opa digi
torū tuorū · lunā et stellas q̄s
tu fundasti · Hac enī ī extiori ɔ
sideracione stat sermo v̄bis · q̄ et
celi opa dei sūt · et luna ac stelle
ab eo c̃ate atqȝ fundate sūt · Sed
si hoc psalmista iux sola extī
ora opa et nō scdm ītellectū misti
cū asserit · q̄ celos opa dei eē pro
fessus ē · dictur9 lunā et stellas
cur nō eciā solē quē sim9 q̄ eius
opus ē p̃t' enuauit · Si enim

iuxta solam litteram loquatur. dicturus lunam
vero minus plus lunare maius dicere de
buit. ut ante solem et post lunam
E. atque stellas fundatas esse perhibet.
Sed quia iuxta intellectum misticum loque
batur. ut lunam sanctam ecclesiam et stel
las homines sanctos accipere debeamus.
solem nominare noluit. quia videlicet
ipsi etiam soli loquebatur de quo scriptum est.
Vobis autem qui timetis deum orietur
sol iusticie. de quo reprobi in fine dicturi
sunt. Sol iusticie non ortus est nobis.
Dicendo ergo lunam et stellas quas
tu fundasti. et tamen tacendo solem
qui factus est. indicavit quia illi soli lo
quutus est qui non solum solem et lunam
atque stellas corporaliter. sed etiam lu
nam ecclesiam atque stellas homines ~~stellas~~
sanctos spiritualiter fecit. Si ergo cum ali
quid deest historie. apta ratione du
cimur ad intellectum allegorie. quanto ma
gis illa spiritualiter accipienda sunt. in quibus
iuxta rationem littere historicum nichil sonat.
Facta est super me manus domini. et adduxit
me illuc in visionibus domini. et addu
xit me in terram israel. Nam dixerat ad
duxit me illuc. hoc explicans sub
dit. adduxit me in terram israel. Ait au
tem. Facta est super me manus domini. et
adduxit me illuc in visionibus domini.
Manus etenim virtute paternitatis. visiones
vero ipsam quam acceperant revelatio
nem signant. Manus quippe in visione
est. virtus in contemplatione. Quibus verbis
quid aperte indicat. nisi quia nichil
de civitate quam videat iuxta litteram
dicat. Nam spiritualiter de eo loquitur.
quam spiritualiter contemplatur. Et dimi
sit me super montem excelsum nimis.
Quem ergo significat mons excelsus. ·F·
nisi mediatorem dei et hominum hominem
ihesum christum. Qui de terra quidem sed ul
tra terram est. quia caro eiusdem redemptoris
nostri de imis habet materiam. sed in su
mmis preminet ex potestate. Quem ni
mis erat ut excelsum diceret et ad
deret nimis. quia non solum homo sed et
eiusdem humanitatis conceptione que
ab eo assumpta est deus homo. non solum
homo ultra homines. sed homo etiam super ange
los factus. Hinc enim de illo per ysayam
dicitur. In die illo erit fructus terre
sublimis. Creator enim noster qui pro
nobis incarnatus est. fructus terre factus
est nobis. Sed iam fructus terre sub
limis est. quia homo natus in terra super an
gelos regnat in celo. quia iuxta david
et pauli vocem. omnia subiecit sub pe
dibus eius. In eo enim quod ei subiecit
omnia. nichil dimisit non subiectum
ei. Mons ergo iste est. et excelsus ni
mis. quia etsi de terra est per substantiam humani
tatis. incomprehensibilis tamen est ex alti
tudine divinitatis. Hinc est enim quod eun
dem dominum cum ysaias propheta conspiceret
in carne esse venturum. per prophetie
spiritum sublevatus ait. Et erit in
novissimis diebus preparatus mons
domus domini in vertice montium. Do
mus enim domini israeliticus populus fuit.
Mons itaque domus domini ille appel
latus est. qui in israelitico populo incarnari
dignatus est. Fuerunt autem in eodem populo
sancti viri. qui montes iure vocarentur.
quia per vite meritum ad celestia propin
quaverunt. Sed incarnatus uni ·G·

genit⁹ istis montib⁹ equalis non
fuit. qr natura. vita. merita eum
ex sua dignitate transcendit. Unde
et recte mons sup verticē montium
dicitur. qr excelsus ex dignitate
sua luct⁹ ē. eciā sup cacumina
scorū. ut qui multū in deo pfece
rant eius vestigia vix potuisset
tangē ex vtice cogitacionis. Quiq
illic mons sup vticē moncū dicit.
ipse hic mons excelsus nimis ee
phibetur. Sequit. Sup que
erat quasi edificiū ciuitatis ver
gentis ad austrū. Notandū q nō
dicit sup que erat edificiū. sed
quasi edificiū. ut videlicet ostē
deret. q nō d' corporalis sed d' spūa
lis ciuitatis edificio gesta dicent.
Nil eni i monte nō edificiū. sed
quasi edificiū vidisse se phibet.
tot audiencium ad quale fabricam
mittit. sicut p psalmista dicit.
Ihrlm q edificat ut ciuitas. Quia
eni illa ibi pacis visio ex scorū
ciuiū ggregacione cstruit. ihrlm
celestis ut ciuitas edificat. q
nū i hac pegrinacionis tra dū fla
gellis ponit. tribulacionib⁹ tū
ditur. e⁹ cotidie lapides quadrā
tur. Et ipa ē ciuitas scilicet
sca eccā. q regnatura ī celo ad
huc laborat i tra. cui⁹ ciuibus
petr⁹ dicit. Et vos tanq lapi
des viui supedificamini. Et
paul⁹ ait. Dei agricultura estis.
dei edificacio estis. Que vide
licet ciuitas habet hic i scorū
morib⁹ magnū iā edificiū suū.

In edificio quippe lapis lapidem
portat. qr lapis sup lapidem
ponit. et q portat alterum
portat ab altero. Sic itaq sic
i sca eccā vnusqsq et portat
alterū. et portatur ab altero.
Nam vicissim se pxīmi tolerat.
ut p eos edificiū caritatis sur
gat. Hinc eni paul⁹ admonet
dicens. Inuicē onera vra porte
et sic adimplebitis legē xpi.
Cui⁹ legis vtute denuncians ait.
Plenitudo legis caritas. Si eni
ego vos portare negligo i morib⁹
vestris. et vos me tollere nō com
tepnitis i morib⁹ meis. caritatis
iā vos edificiū vnde surgit.
quos vicaria dilco p paciēcia
nō iungit. In edificio autē
ut pdixim⁹ lapis q portat
portat. qr sicut ego iam con
mores tolero q adhuc ī guilaci
one boni opis rudes sunt. ita ē
go qs ab illos tolerat⁹ sū. q̄ me
i timore dni pcesserunt. et por
tauerunt. ut post⁹ portare didi
cerim. Sed ipi qs a maiorib⁹ su
is portati sunt. Lapides vero
q in summitate atq extremitate
fabrice ponunt. ipi quidem por
tant ab aliis. sed alios non por
tant. qr hij q i fine ecce
sie id ē i extremitate mundi nas
cituri sunt tollerant quidem
a maiorib⁹. ut eorū mores ad
bona merita componat. sed cū nō
eos sequunt q p illos pficiant.
nullos sup se fideles fabrice

iam lapides portat. Nunc vero
i. quia alii portantur a nobis: nos
vero portamur simul ab aliis. De
ante positis fabrice fundamentum
portat, quia mores simul omnium so
lus redemptor noster tolerat. De quo paulus
ait. Fundamentum autem aliud ne
mo potest ponere preter id quod positum est:
quod est christus ihesus. Portat fundame
ntum lapides. et a lapidibus non porta
tur, quia redemptor noster omnia nostra toleravit.
sed in ipso malum non fuit quod tolera
ri debuisset. Unde bene nunc dicitur.
Dimisit me super montem excelsum
nimis. super quem erat quasi edificium
civitatis, quia mores et culpas nostras
solus ille sustinet. qui totam sancte ecclesie
fabricam portat. Cui per prophete vo
cem de populo adhuc viventibus di
cit. Laboravi sustinens. Non autem
sustinendo deus laborat. cuius divi
nitatis potenciam nulla fatigacio
constringit: sed verbis humanis loquens.
ipsam suam circa nos pacienciam
laborem vocat. Et notandum quod ea
dem civitatem quam propheta conspexit:
ad austrum vergentem vidit. Auster
enim ventus quia in sancti spiritus tepore poni
soleat. hinc quod in sacro eloquio studio
si sunt recognoscunt: sicut econ
tra per aquilonem sepe diabolus designatur,
quia et ille relaxat in calore. et iste
constringit in frigore. Et veritas di
cit. Habundavit iniquitas: refrigescet
caritas multorum. Propheta quoque de
k. iudea asserit dicens. Sicut frigi
dam facit cisterna aquam: sic fri
gidam fecit maliciam suam. Hunc enim

diabolus propheta eodem attestante dic
ere perhibet. Sedebo in monte testa
menti. in lateribus aquilonis. Et quia
torpore mentis sancti spiritus gratia relax
at: hinc psalmista ait. Conver
te domine captivitatem nostram: sicut
torrens in austro. Captivitas enim
nostra quia torporis frigore ad sequendum
deum pigra remanserat: per calorem
sancti spiritus resolvatur. ut currat in amore
dei. Unde et nunc dicitur quod civitas que
in monte constituta est ad austrum ver
git: quia electorum ecclesia cogitaciones
suas in afflatu sancti spiritus aperit.
atque ab omni superbie sue vertice desce
dens. in deo cum credit amoris ca
lorem concipit. ut nichil ei libeat
nisi eius gracie submitti. eius delecta
cione calefieri. eius afflatus quippe mu
nere repleri. Unde et valido amore
succensus contemplator dicebat. A
nima mea exultabit in domino: et
delectabitur super salutari eius.
Qui enim latine salutaris. ipse
hebraice ihesus dicitur. Propheta
igitur quia vias eius atque miracula.
redempcionis quoque nostre misterium
per prophecie spiritum contemplabatur:
exultare se in domino et delectari super
ihesu perhibet. quia inde gaudium
in mente conceperat. unde per amorem
fortiter ardebat. Pensemus itaque
si mentes spiritualium patrum in illo
delectate sunt. quem necdum veniat. sed
providebant: eius reatus sit eius vi
as. eius exempla. eius monita postquam
venit et redempcione exhibuit non
amare. Hec ergo civitas ad austrum

vergente dicitur. Ac si aperte diceretur, quia
prior illa civitas scilicet synago-
ga in infidelibus suis ad aquilonem stetit,
que in frigore perfidie duravit.
Sancta vero ecclesia que caritate fidei
concipit, per calorem ad austrum vergit,
et quasi vento innititur, que non in sua fi-
ducia sed in dono spiritualis gratie leta-
1. tur. Sequitur. Et introduxit me
illuc. Celestis civitatis edificium ille
intrat, qui in sancta ecclesia bonorum vias imi-
tando considerat. Intrare quippe est edi-
ficium super montem, electos dei eorum imi-
tari. Iste enim vitam coniugii ligatam
ducit, propriis rebus contentus est, aliena
non diripit, de suo quantum prevalet indi-
gentibus largitur, peccata sine quibus co-
tidiana vita a coniugatis duci non
potest flere non negligit, pro eo enim
quod ipsam familiaris curam animi gerebat, se-
se ad lacrimas excitat. Ille vero iam
cuncta que sunt mundi deseruit, nil eius
habere appetit, solius contemplationis
exercitatione pascitur, spe premiorum
celestium cum electis letatur, et recor-
dit ipsa etiam que habere concessa sunt, co-
tidianum cum deo habere secretum querit,
nulla eius animum perstrepentis mundi cura pertur-
bat, mentem que in exquisitione celes-
tium gaudiorum dilatat. Alius vero
iam huius mundi cuncta deseruit, eius que
mens in contemplatione celestium
sublevatur, sed tamen edificatione mul-
torum locum regiminis tenens, quibus rebus
preterentibus ex desiderio non succum-
bit, ad eas aliquando per compassionem
proximorum reflectitur, ut ex earum
cura indigentibus misereatur, verbum

vite auditoribus predicat, animabus simul
et corporibus necessaria ministrat,
et quasi propter se ad celeste desiderium
iam per contemplationem evolat, adhuc
tamen pro profectu et utilitate proximorum
in rebus temporalibus laborat. Quisquis
ergo in sancta ecclesia considerare sollicite
studet ut aut in bonorum coniugato-
rum vita, aut in arce continentium et omnia
que sunt huius mundi derelinquentium, aut etiam
in predicatorum sublimitate proficiat,
iam civitatis in monte posite edificium
intravit. Nam qui considerare meliorem
vitam ut proficiat negligit, adhuc
extra fabricam stat. Et si hono-
rem que iam sancta ecclesia in mundo habet
admiratur, quasi edificium foris con-
spicit, et quia solis exterioribus in-
tentus est, intus igitur non est. Seq-
tur. Et ecce vir cuius erat species
quasi species eris. Ipse signatur
in viro, qui signatur in monte. Vir au-
tem iste metiri edificium dicitur.
Et vere dominus per virum designatur, et mon-
tem, quia et ipse omnia intra sanctam
ecclesiam iudicando disponit, et
ipse eandem sanctam ecclesiam por-
tat, et portando ad celestia sub-
levat, sicut in sancto quoque evangelio ipse
redemptor noster loquitur dicens. Qui
intrat per ostium, pastor est ovium. Atque
Et paulopost. Ego sum ostium. Ego
iterum post pauca subiungit. Ego ipse pas-
sum pastor bonus. Si igitur ipse pas-
tor, et ipse ostium, et intrat pastor
per ostium, cur non hoc in loco et
ipse mons, et ipse vir intelligatur,
qui edificium metitur in monte.

A. Sed querendum nobis est. cur de hoc viro dicitur. Cuius species erat quasi species eris. Cuncti autem nouimus quia metallum eris valde esse durabile atque omnino sonorum. Quid est ergo quod aspectus mediatoris dei et hominum que aeri comparatur? nisi hoc quod apte nouimus quia unigenitus filius formam serui accipiens. fragilitatem carnis humane per resurrectionis sue gloriam uertit in eternitatem. quia in eo caro fragilis est iam sine fine durabilis. Nam surgens a mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. Quid est autem quod ipsa eius incarnatio sonoro metallo comparatur? nisi quod per eandem assumptionem humanitatis nostre insonuit omnibus gloria maiestatis sue. Et quasi aspectum eris habet in corpore. quia deus mundo innotuit ex carne. Unde et per iohannem dicitur. Habebat in vestimento et in femore suo scriptum. rex regum et dominus dominantium. Quid enim vestimentum eius est. nisi corpus quod sumpsit ex virgine. Nec tamen aliud vestimentum eius est. atque aliud ipse. Namque vestimentum caro dicitur. sed tamen ipsi nos sumus caro que vestimur. Hoc autem vestimentum illius longe ante ysaias per crucis passionem aspiciens sanguine cruentatum dixit. Quare rubrum est indumentum tuum? et vestimenta tua quasi calcantium in torculari? Cui ipse respondit. Torcular calcaui solus. et de gentibus non est vir mecum. Solus enim torcular in quo calcatus est calcauit. qui sua potentia eam quam pertulit passionem vicit. Nam qui usque ad mortem crucis passus est. de morte cum gloria surrexit. Bene autem dicitur. et de gentibus non est vir mecum. (O.) quia hii pro quibus pati venerat. passionis eius participes esse debebant. qui pro eo quod illo tempore necdum crediderant. de ipsis in passione requiritur. quorum vita illa passione querebatur. Per femur vero propagacio carnis designata est. Quia ergo per propagationem generis humani sicut generacionum ordines matheo vel luca narrantibus describuntur. in hoc mundo venit ex virgine. et per incarnacionis sue misterium quod rex esset et dominus gentis ubique gentibus indicauit. in vestimento et in femore scriptum habuit rex regum et dominus dominancium. Unde enim in mundo innotuit. ibi de se lectionis scienciam infixit. Predicacio ergo eius ex carne quasi quidam sonitus ex ere est. Dicatur ergo recte. Cuius species quasi species eris est. Sequitur. Et funiculus lineus in manu eius. In septuaginta interpretibus funiculus lineus non habetur. sed funiculus cementariorum. Quorum si in hoc versu translacionem ad exponendum tenemus. quid aliud cementarios quam nos doctores accipimus? qui loquendo spiritualia ad celeste edificium vivos lapides, id est electorum animas componunt. Quicquid enim antiqui patres. quicquid prophete. quicquid apostoli. quicquid apostolorum successores locuti sunt. quid aliud fuit quam composicio lapidum. in hac que cotidie instruitur fabrica sanctorum? (P.) In funiculo autem cementarii hoc

agi solet, ut cognoscatur equalitas vel
rectitudo surgentis parietis debeat,
ut si lapis interius est foras eiciatur;
si interius prominet exterius revo-
cetur. Et certe hoc cotidie agit pre-
dicatio doctorum, ut unaqueque anima cui re-
giminis onera suscipere fortasse non
expedit, etiam si foris apparere appe-
tit interius revocetur; et rursum que la-
tere vult et sui tantummodo curam gerere,
si sibi ac multis esse utilis potest, etiam
cum latere desiderat exterius provocatur
ut appareat. Sicque fit ut spiritualium
lapidum ordo teneatur, dum sepe et
volens ad honorem venire repellitur,
et honorem fugiens in sacri ordinis
arce sublevatur. Sed quia sicut per inter-
pretem nostrum didicimus, Hebreorum histo-
rie non habent cementariorum sed funi-
culus lineus in manu eius, hoc quod
apud nos certius habetur exponere
debemus. Scimus autem quia funiculus
lineus subtilior est quam si funiculi
fiant aliunde. Et quid in funiculo
lineo nisi subtiliorem predicationem,
id est spiritualem debemus accipere? Cen-
sura etenim legis funiculus fuit,
sed lineus non fuit, quia rudem populum
non subtili predicatione coercuit,
in qua pro pene sententia non peccata co-
gitationis, sed operis resecavit.
At postquam per semetipsum dominus etiam
cogitationes hominum predicando reli-
gavit, et peccatum esse peccatum etiam in
corde innotuit, funiculum lineum
in manu tenuit. Ait enim: Audis-
tis quia dictum est antiquis: Non mecha-
beris. Ego autem dico vobis quia

qui viderit mulierem ad concupiscen-
dum eam, iam mechatus est eam in corde suo.
Funiculus ergo lineus est predicatio subti-
lis, que mentem audientis ligat ne se
libere in illicita cogitatione dissolvat.
Et notandum quod dicitur quia ei funiculus
in manu est, id est predicatio in operatione.
In se enim ostendit omne quod docuit, sicut
scriptum est: Que cepit Ihesus fa-
cere et docere. Et quia ipsam quam dixit eandem
scripture tradidit ut ad posteros ma-
narent, unde subiungitur: Et calamus
mensure in manu eius. De sancta eccle-
sia per prophetam alium dominus pollicetur dicens:
Orietur in ea vir calami et mensure.
Quod in loco alio exposuisse me
memini, ut per calamum scriptores,
per iuncum vero debeant auditores intel-
ligi. Sed quia ad humorem aque et iuncus
et calamus nasci solet, et esse iunci
eademque aqua utrique proficiunt, et ca-
lamus quidem ad scribendum sufficit,
iunco quidem scribi non potest, quid
in iunco et calamo accipere debemus
nisi quod una est doctrina veritatis que mul-
tos auditores irrigat? Sed ir-
rigati alii ad hoc usque in verbo
dei proficiunt ut etiam scriptores fi-
ant, videlicet tanquam calami; alii
vero verbum vite audiunt, bo-
ne spei et rectorum operum viriditate-
m tenent, sed tamen ad scribendum proficere
nullatenus possunt. Hi quid in aqua
dei nisi quidam ut ita dixerim iunci
sunt, qui quidem virescendo proficiunt,
sed litteras exprimere nequaquam valent.
Redemptor igitur noster quia verba que
dixit etiam per doctorum studium

R. scribi largitus est. in manu calamum tenuit. Qui calamus mensure dicitur. quia ipsa doctorum studia sub quadam occulti iudicis dispensatione detinentur. ut et aliis legentibus proficiant. et aliis legentibus prodesse non possint. Unde et sancti apostoli cum ingressam civitatem sibi aperius loquentem requirerent cur turbis in parabolis loqueretur. audierunt. Quia vobis datum est nosse misterium regni celorum. illis autem non. Vel certe calamus mensure est. quia in ipso sacro eius eloquio quod nobis conscriptum est. occultas cernimus dispensationes agnoscimus. Nam per incomprehensibile eius iudicium et alterum in mensuram electorum mittitur. et alterum foris relinquitur. ut nullo modo ad electorum numerum pertinere mereatur. Habet ergo funiculum. habet in manu calamum mensure. Quia enim funiculo locum metitur. alibi funiculum trahit. aliunde retrahit. et huc adducit. quem aliunde subducit. Sic nimirum sic redemptor noster in collectione hominum facit. dum alios a suis iniquitatibus abstrahit. alios in sua iniquitate derelinquit. In his enim quos colligere dignatus est occulte mensure funiculum traxit. et ab his quos relinquere eos iudicavit quia aliud nisi funiculum retraxit. ut et boni intra mensuram celestis fabrice teneantur. et mali extra fabricam in quibus bona que estimatur non sunt. quasi sine mensura remaneant. Hunc funiculum et mensure calamum in manu sua redemptor noster tenuit. qui cum paulum apostolum per apparentem virum macedonem admonere dignatus est. ita ut idem vir macedo diceret. transiens adiuva nos. et tamen volentes apostolos ad predicandum ire in asiam. non permisit spiritus ihesu. Quid est quod sancti apostoli et ibi vocantur ire ubi fortasse pergere non cogitabant. et illuc ubi desiderabant pergere prohibeantur. nisi quia occulti iudicii funiculus et mensure calamus tenetur in manu. ut et alii verba vite audiant. et alii audire nullatenus mereantur. Funiculus ergo mensure est. quia alio tensus est. aliunde retractus. Porro quod ewangelio teste didicimus. quia venit quidam dicens. Magister sequar te quocumque ieris. Cui responsum est. Vulpes foveas habent. et volucres celi nidos. filius hominis autem non habet ubi caput suum reclinet. Venit alter qui diceret. Magister sine me primum ire. et sepelire patrem meum. Cui dicitur. Sine mortuos ut sepeliant mortuos suos. tu autem me sequere. et annuncia regnum dei. Quid est quod ille promittit se ire et deseritur. iste domum vult redire et tamen ut sequi debeat iubetur. ille non suscipitur. iste nec ad hore momentum ab obsequio relaxatur. In terra ergo occulti iudicii funiculus et mensure calamus ducitur. in quo et iste trahitur. et ille relinquitur. ut celestis fabrica non sine pio et iusto examine construatur. G.

.T. Potest etiam calamus mensure scriptura sacra pro eo intelligi quod quisquis hanc legit in ea semetipsum metitur vel quantum in spiritali virtute proficit vel quantum a bonis que precepta sunt longe distinctus remansit. quantum iam assurgat ad bona facienda. quantum adhuc in pravis actibus iaceat prostratus. Sequitur. Stabat autem in porta. Quisquis in porta stat ex quadam parte intus est ex quadam foris. quia aliud eius foris aspicitur aliud vero intus absconditur. Redemptor igitur noster pro nobis misericorditer incarnatus ante humanos oculos quasi in porta stetit. quia per humanitatem visibilis apparuit. et sese invisibilem per divinitatem servavit. Hinc enim iudei qui hunc ex prophetarum promissione susceperant perfidie sue confusione turbati sunt. quia eum quem ad ereptionem suam venire crediderant mortalem videbant. Qui igitur in porta stat sicut superius dictum est ex quadam parte foris ex quadam vero parte intus videtur. Unde nec ipsa iudeorum perfidia sine divinitatis virtutis ostensione est derelicta. Ipsa miracula eius videntes trahebantur ut crederent. sed rursum passiones illius conspicientes dedignabantur deum credere quem carne mortalem videbant. unde factum est ut de eius cognitione dubitaret. Videbant enim esurientem sicientem comedentem bibentem lassescere dormientem. et purum hunc hominem esse estimabant. Videbant mortuos suscitantem. leprosos mundantem. cecos illuminantem. demonia eicientem. et esse hunc ultra homines sentiebant. sed ipsa eius in vacula in eorum corde cogitata humanitas perturbabat. Unde sancta ecclesia sub sponse voce hunc aperte iam videre desiderans ait. En ipse stat post parietem nostrum. Qui enim humanis oculis hoc quod de mortali natura assumpsit ostendit. et in se ipso invisibilis permansit quasi in aperto se visibilem conspicientibus quasi post parietem stetit. quia videndum se manifestata maiestate non prebuit. Quasi enim post parietem stetit quia humanitatis naturam quam assumpsit ostendit. et divinitatis naturam humanis oculis occultavit. Unde et illic subditur. Respiciens per fenestram. prospiciens per cancellos. Quisquis enim per fenestras vel cancellos respicit. nec totus hic videtur. nec totus non videtur. Sic nimirum redemptor noster ante dubitancium oculos factus est. quia si miracula faciens nil pertulisset homo plene eis apparuisset deus. et rursum humana paciens si nulla fecisset homo purus putaretur homo. Sed quia et divina fecit et humana pertulit quasi per fenestras vel per cancellos ad homines prospexit. ut et deus appareret ex miraculis et lateret ex passionibus. et homo cerneretur ex passionibus sed tamen esse ultra hominem ex miraculis agnosceretur. Sed quia vir iste stare in porta dicitur.

querendum nobis est utrum facie in-
terius et dorso exterius. an ter-
X. go interius et facie exterius stat.
Qua in re si ea que sunt premissa et
subiuncta conspicimus. citius quid
steterit invenimus. Prius enim di-
citur. erat quasi edificium cum-
tans vergentis ad austrum. et intro-
duxit me illuc. Et paulopost de
eodem viro subditur. Stabat
autem in porta. Statimque subiungitur.
Et locutus est ad me idem vir. Pro-
eum introducto propheta in edificium stans
in porta locutus est. profecto constat quia
facie interius et tergo exterius
stetit. Sed introductus propheta
cum vir stans in porta locutus est.
procul dubio faciem ad portam tene-
bat. unde verba loquentis audie-
bat. Quid est ergo quod vir interius
aspicit et propheta foras. quid est quod
eiusdem viri facies ad edificium.
prophete vero oculi sunt ad portam.
nisi quod unigenitus patris idcirco
incarnatus est. ut nos ad spirituale edi-
ficium id est ad sancte ecclesie fi-
dem introduceret. Cuius oculi edi-
ficium suum semper aspiciunt. quia quantum
quisque in virtutibus proficiat unde
sineter attendunt. Propheta vero
ad portam respicit. quia qui verba
dei audit semper oculos cordis
ponere ad exitum debet. et sine
cessacione meditari quomodo a presenti
vita exeat. atque ad eterna gau-
dia pertingat. Propter hoc quip-
pe incarnatus est deus. ut nos in-
troduceret ad fidem. et educat

ad speciem visionis sue. Unde v.
in sancto ewangelio loquitur i. quoque
dicens. Per me si quis introi-
erit salvabitur. et ingredietur et
egredietur. et pascua inveniet.
Ingredietur videlicet ad fidem. e-
gredietur autem ad speciem. pas-
cua vero inveniet in eterna sacie-
tate. Hinc etenim psalmista
ait. Dominus custodiat introitum
tuum et exitum tuum. Custodit enim
dominus uniuscuiusque anime introitum
quo intrat ad fidem. exitum quoque
quo exit ad speciem. ut neque
intrans ecclesiam erroribus
supplantetur. neque ab hac vita
ad eterna exiens ab antiquo hos-
te vapulatur. Preter hunc vero
egressum nostrum quem cotidie de-
bemus mente meditari. de re-
demptore nostro paulus quoque loquitur
dicens. Ut sanctificaret per suum
sanguinem populum. extra portam
passus est. Exeamus igitur ad
eum extra castra. improperium
eius portantes. Non enim hic ha-
bemus manentem civitatem. sed
futuram inquirimus. Vir itaque qui
apparuit in porta stetit. atque ita
locutus est. quia mediator dei et ho-
minum christus ihesus in ipso quoque passi-
onis sue tempore precepta vite disci-
pulis dedit. ut hii qui in eum
credunt ad portam semper aspiciant.
et passionem eius sollicita consi-
deracione pensantes. a suo
quoque exitu cordis oculos non aver-
tant. Nos quoque cum iam clausi 3.

carnis despicere. mortalitatis nostre angustias per inmortalitatis desiderium transire. in superne lucis libertatem tendere. ad celestis patrie gaudia anhelare cepimus. ad portam oculos tenemus. quia dum a sacramentis carnalibus exire ad eterna cupimus. quasi iam presenti vite terga dedimus. et cordis faciem in desiderio interni exitus habemus. Sarcina quippe est. Corpus quod corrumpitur aggravat animam. et deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantem. Si itaque per contemplationem iam mente extra angustias tendimus. adhuc tamen in sacramentis que cognovimus ipsa carnali angustia intra portam tenemur. Sepe namque animus ita in divina contemplatione suspenditur. ut iam se prope de illa eterna libertate quam oculus non vidit [nec auris audivit] aliquid per quandam ymaginem letetur. sed cum mortalitatis pondere reverberatus ad ima relabitur. quibusdam pene suis vinculis ligatus tenetur. Porte igitur intendit qui vere libertatis gaudia conspicit. iamque exire concupiscit. sed adhuc non valet. Hinc est quod hebraicus populus de egipcia servitute liberatus. cum loquente deo columpnam nubis cerneret. unusquisque in tabernaculi sui foribus stabat et adorabat. De quibus paulo superius dicitur. Cum egrederetur moyses ad tabernaculum. surgebat universa plebs. et stabat unusquisque in ostio papilionis sue. Ibi etenim stamus. ubi mentis oculos figimus. Unde helias ait. Vivit dominus in cuius conspectu sto. Ibi utique stabat. ubi cor fixerat. Quid est autem populum columpnam nubis aspicere. et in tabernaculi sui foribus stare atque adorare. nisi quod humana mens cum superna illa atque celestia utcumque in enigmate conspicit. iam claustra habitationis corporee per sublevatam cogitationem exit. atque illum humiliter adorat. cuius et si videre substanciam non valet. iam tamen eius potenciam per illuminationem spiritus miratur. Et cum moyses tabernaculum ingreditur. eius populus terga aspicit. et in papilionum suorum ostiis consistit. quia cum sanctus quisque predicator alta de deo loquitur. superne habitationis iam utcumque tabernaculum ingreditur. Cuius predicationis iterum quique et si virtute plene penetrare non possunt. tamen velud terga aspiciunt. quia postrema que prevalent per intellectum sequuntur. Sed in ipsis minimis que capere sufficiunt. quasi iam de suis papilionibus exeunt. atque in ostiis stant. quia et habitacula carnis transiissent ad illa eterne vite gaudia que audiunt progredi conantur. Hinc est etiam quod helias cum vocem domini secreti loquentis audiret. in spelunce sue ostio stetisse describitur.

et faciem uelasse. quia cum per con
templacionis graciam uox super
ne intelligencie fit in mente.
totus homo iam intra speluncam non est.
quia animum carnis cura non possidet.
A. sed stat in ostio. quia mortalitatis an
gustias exire meditatur. Sed
iam qui in ostio spelunce consistit. et
uerba dei in aure cordis percipit.
necesse est ut faciem uelet. quia
dum per supernam graciam ad altiora
intelligenda ducimur. quanto subtilius
leuamur. tanto plus per humilitatem
nosmetipsos in intellectu nostro premere
debemus. ne conemur plus sapere quam
oportet sapere. sed sapere ad sobrie
tatem. ne dum minus inuisibilia
discutimus aberremus. ne in illa
natura incorporea corporei luminis
aliquid queramus. Aurem enim inten
dere et faciem operire est. uocem
interioris substancie audire per
mentem. et tamen ab omni specie cor
porea oculos cordis auertere.
ne si quid sibi in illa corporale ani
mus fingat. que ubique tota et ubi
que incircumscripta est. Nos itaque fratres
carissimi. qui iam per redemptoris nostri
mortem ac resurrectionem atque
ad celos ascensionem gaudia eter
na didicimus. qui in testimonium
diuinitatis eius apparuisse exteri
ciues nostros angelos illius
scimus. concupiscamus regem. deside
remus ciues quos cognouimus.
atque in hoc ecclesie sancte edificio
stantes oculos in porta teneamus.
demus terga mentis huic corrup
cioni uite temporalis. intendamus cordis
faciem ad celestis patrie liber
tatem. Sed ecce adhuc multa sunt
que nos de cura uite corruptibilis
premunt. Quia ergo exire perfecte
non possumus. saltem in spelunce
intra ostio stemus. exituri quandoque per
fecte per graciam redemptoris nostri.
qui uiuit et regnat cum patre in
unitate spiritus sancti deus. per omnia secula
seculorum. Amen. Explicit ome
lia prima. Incipit secunda

Nequidam me fortas .A.
se tacita cogitaci
one reprehendant.
quia ezechielis pro
phete tam profun
da misteria a mag
nis expositoribus intemptata discu
tere presumo. qua mente id faciam
agnoscant. Non enim temeritate
id aggredior. sed humilitate. Scio
enim quia plerumque multa in sacro elo
quio que solus intelligere non potui.
coram fratribus meis positus intel
lexi. ex quo intellectum et hoc quoque
intelligere studui. ut scirem ex cuius
merito michi intellectus daretur.
Patet enim quia hoc michi pro illis
datur. quibus michi presentibus datur.
Ex qua re largiente deo agitur.
ut et sensus crescat et elacio
decrescat. dum inter uos dis
co quod intra uos doceo. quia ue
rum fateor plerumque uobiscum au
dio quod dico. Quidquid ergo in hoc
propheta minus intellexero. mee
cecitatis est. si quid uero intel

lige apte poterit, ex divino munere
.B. vestre venerationis. Sepe autem
per omnipotentis dei gratiam in eius eloquio
quedam intelliguntur melius cum ser-
mo dei secretius legitur. atque
animus culparum suarum conscius, dum
recognoscit quod audierit, dolo-
ris iaculo percutit, et compunctionis
gladio transfigit. ut nichil ei nisi
flere libeat, et fluentis fletus
maculas lavare. Interdum que etiam
aliquem ad sublimiora contemplanda ra-
pitur. et in eorum desiderio suavi
fletu cruciatur. Dolet se hic esse
anima, ubi adhuc prostrata per in-
firmitatem iacet. atque illuc adhuc
non esse ubi illuminata fortiter vige-
at. et iam mentis oculum ad mor-
talitatis tenebras non reducat. Hinc
itaque ardor nascitur in mente. luc-
tus oboritur ex ardore. et que in-
herere celestibus necdum valet. fer-
vore suo in lacrimis fessa requiescit.
Sed aliud est cum de uniuscuiusque perfectu res
agitur. aliud cum de edificatione
multorum. Ea itaque doctrine ser-
mone largiente deo proferenda
sunt. que vitam audientium mores-
que componunt. Nunc ergo quidquid
nos ad studium bone operationis
edificet. in prophete verbis sicut
cepimus exequimur. Fili hominis
vide oculis tuis. et auribus tuis
audi. Ad testimonium rerum spiritua-
lium deducto. quid est quod cum dicitur
vide oculis additur tuis. et cum
subditur audi auribus adiungitur
.C. tuis. Sed sciendum quia oculi atque

aures corporis aliud circa carna-
libus eis quia sunt in usu rerum que
corporaliter videntur. oculi vero
atque aures cordis solummodo spiritua-
lium sunt. qui invisibilia per intellectum
vident et laudem dei sine sono
audiunt. Has omnipotens deus
aures querebat cum diceret. Qui ha-
bet aures audiendi audiat. Quamvis
namque in illo populo esse tunc poterat
qui aures corporis non habebat.
Sed dum dicitur qui habet aures
audiendi audiendi audiat. ap-
te monstratur quia illas aures que-
reret. quas habere non poterant.
Dicitur ergo. Fili hominis vide oculis
tuis. et auribus tuis audi. In
priori autem locutionum nostrarum
parte iam diximus. cur propheta qui ab
ad videnda spiritualia ducitur. filius
hominis appellatur. Sed ne
hoc mente excesserit breviter
replicabo. quia in hac appellati-
one memoratur semper quid est ex
infirmitate. ne extollatur de
contemplationis magnitudine.
Et nondum quia divisa sunt ut di-
catur oculis tuis vide et auribus
tuis audi. et tamen filius hominis
vocetur. Sed per hec verba quid
ei aliud apte dicitur. nisi spiritua-
lia spiritualiter aspice. et tamen .D.
infirmitatis tue memorare.
Hinc est etiam quod plerumque quis plus
in contemplatione rapitur. con-
tingit ut amplius in temptatione
fatigetur. sicut sepe contingere
bene proficientibus solet. quia

mente dum aut compunctio afficit. aut contemplacio super semetipsam rapit. statim eciam temptacio sequitur. ne de hiis ad que rapta est extollatur. Nam compunctione uel contemplacione ad deum erigitur. sed temptacionis sue pondere reuerberatur ad semetipsam. quatenus temptacio aggrauet ne contemplacio inflet. et rursum contemplacio eleuet ne temptacio demergat. Si enim sic contemplacio attolleret. ut temptacio funditus deesset. in superbia animus caderet. et si sic temptacio premeret ut contemplacio non leuaret. plene in culpa laberetur. Sed mira dispensacione in quadam medio anima libratur. ut neque in bonis superbiat. neque in malis cadat. Unde et per beatum iob de domino dicitur. Et aquas appendit in mensura. Aquas quippe deo mensura appendere est. inter prospera et aduersa. inter dona et temptaciones. inter summa et infima. animarum sensum in humilitate custodire. Hic helias ignem de celo deposuerat. aquas celo ligauerat. et tamen pauore unius mulieris territus per deserta fugiebat. apparet fugienti angelus cibum prebet. quia longum iter restat predicat. et tamen timorem de corde non excutit. quia in propheta mente erat custodia fortitudinis illa infirmitas timoris. Sequitur. Pone cor tuum in omnia que ego ostendam tibi. quia ut ostendantur tibi adductus es huc. annuncia omnia que tu uides domui israel. Pone cor tuum. Ac si dicatur. considera. Quia ut ostendantur tibi adductus es huc. et annuncia que uides. id est ideo es adductus ut uideas. et ideo uides ut annuncies. in quo quisquis spiritualia uidendo proficit. oportet ut hec loquendo eciam aliis propinet. Videt quippe ut annunciet. quia in eo quod in se profecerit. eciam predicando de profectu proximi curam gerit. Unde et alibi scriptum est. Qui audit dicat. ueni. Cui enim uox uocantis dei efficitur in corde. necesse est ut proximo per predicacionis officium erumpat in uoce. et idcirco alium uocet. quia iam ipse uocatus est. Unde sponsus in canticis canticorum loquitur dicens. Que habitas in ortis amici auscultant. fac me audire uocem tuam. In ortis enim sancta ecclesia. in ortis utique anima habitat. que iam uiriditate spei et bonorum operum est repleta. Sicca quippe spes est huius seculi. quia omnia que hic amantur. cum festinacione marcescunt. Et petrus nos apostolus festinanter admonet dicens. In hereditatem incorruptibilem incontaminatam et inmarcessibilem. Que ergo iam in ortis habitat. oportet ut sponsum suum uocem suam audire faciat. id est canticum bone predicacionis emittat. in quo ille delectatur quem desiderat.

Quia amici auscultant videlicet
omnes electi: qui ut ad celestem pa-
triam innuiscant verba vite au-
F dire desiderant. Sed iam propheta ea
nobis que vidit aperiat. Sequitur.
Et ecce murus forinsecus in circui-
tu domus undique. Plerumque in sacro
eloquio ex protectionis sue muni-
mine murus dicitur ipse incarnatus
dominus solet: sicut de sancta ecclesia
per prophetam dicitur. Ponetur in ea mu-
rus et antemurale. Ipse enim nobis
murus est: qui nos undique custodien-
do circumdat. Antemurale autem
muri nostri prophete omnes fuerunt:
qui priusquam dominus appareret in carne
ad construendam fidem prophetando mis-
si sunt. In sancta ergo ecclesia dominus murus
nobis. et prophete eius antemurale sunt
positi: quia ad nos quos ipse perfecte
protegit etiam prophetarum verba in fidei
constructione venerunt. Unde et bene
prius murus et post antemurale
ponitur: quia nos ex gentibus nisi
prius dominum cognosceremus: prophetarum
illius dicta minime suscepissemus.
Et notandum quod ipse murus spiritua-
lis edificii esse forinsecus dicitur.
Murus quippe qui ad munitionem
edificii construitur: non interius
sed exterius poni solet. Quid
ergo necessarium fuit ut diceretur
forinsecus. dum numquam poni murus
intrinsecus soleat? quia necesse est
ut exterius positus ea que intus sunt
defendat. Sed in hoc verbo
quid aperte nisi dominica incarna-
G tio demonstratur. Murus enim
nobis intus est deus: murus vero
foris est deus homo. Unde ei per quen-
dam prophetam dicitur. Existi in salu-
tem populi tui: ut salvos facias christos
tuos. Ipse enim murus incarnatus vi-
delicet dominus. murus nobis non esset.
si forinsecus non fuisset: quia interius nos
non protegeret. si exterius non appa-
reret. Sed neque hoc negligenter
pretereundum est: quod idem murus
positus dicitur in circuitu domus
undique. Domus quippe dei non so-
lum angeli sancti. de quibus psalmis-
ta ait. Domine dilexi decorem domus
tue et locum habitationis glorie tue:
sed etiam nos sumus quorum mentes
inhabitare dignatur. Et murus
iste undique in circuitu domus est: quia
unigenitus patris qui sursum est fir-
mitas angelorum ipse deorsum
factus redemptio hominum: illis fortitu-
do ne cadant: nobis adiutorium
ut surgamus post casum. Si vero
per domum dei hoc loco sola redemp-
torum hominum multitudo signatur:
undique nobis dominus et per circuitum
murus est: quia ut nos perfecte custo-
diret omnia que docuit ostendit. sicut
scriptum est. Que cepit ihesus
facere et docere. Quia enim vocare
nos ad celestem patriam venit:
[illegible] despicere nos bona tran-
sitoria docuit. et mala temporalia
non timere. Unde et opprobria despe-
xit. iniurias pertulit. mortem non
timuit. crucis patibulum non re-
fugit: et cum voluissent rapere
et regem constituere statim fu-

gitur, quid nobis aliud his exemplis innuens, nisi ut debeamus mundi et adversa non metuere
h. et prospera vitare. Plus enim plerumque eius bona occupant animum, quam mala perturbant. Ante passionem vero suam Dominus contumelias audivit, nec tamen contumelias reddidit; traditorem suum diu tacitus pertulit, ei ficte salutanti dare osculum non recusavit; suscepit mortem ne mori timeremus; ostendit resurrectionem ut nos resurgere posse crederemus. Post passionem quoque suam qui se crucifixerant ad fidei gratiam vocavit, donum pro iniquitate reddidit. Quia ergo nos exemplo suo de omnibus instruxit, murus nobis per circuitum et undique factus est. Sequitur.

Et in manu viri calamus mensure sex cubitorum et palmo. Preterita lectione iam diximus, quia per calamum scriptura sacra signatur. Que calamus mensure esse dicitur, quia in ipsa omnem vite nostre actionem metimur, ut videlicet videamus vel quantum proficiamus, vel quantum longe a profectu distamus. Nam sepe aliud agentes iam cuiusdam meriti esse nos credimus, sed cum ad verba Dei recurrimus, precepta sublimia audimus, ibi agnoscimus quantum a perfectione minus habemus. Calamus ergo mensure est, quia per manus scribentium vita mensuratur auditorum. Qui calamus in manu viri esse dicitur, sive quia sacrum eloquium in potestate est mediatoris Dei et hominum, hominis Christi Ihesu; seu certe quia hoc quod scribi voluit operando complevit. Idem vero calamus sex cubitorum et palmo esse describitur. Due etenim vite sunt in quibus nos omnipotens Deus per sacrum eloquium erudit, activa videlicet et contemplativa. Et per sex cubitos quid aliud quam activa vita exprimitur? Quia sexto die perfecit Deus omnia opera sua. Palmus vero qui super sex cubitos esse dicitur iam de septimo est, sed tamen cubitus non est. Activa ergo vita signatur per sex cubitos, et contemplativa per palmum, quia illam opere perficimus, de ista vero etiam cum contendimus vix parum aliquid attingere valemus. Activa enim vita est panem esurienti tribuere, verbum sapientie nescientem docere, errantem corrigere, ad humilitatis viam superbientem proximum revocare, infirmantis curam gerere, que singulis quibusque expediant dispensare, et commissis nobis qualiter subsistere valeant providere. Contemplativa vero vita est caritatem quidem Dei et proximi tota mente retinere, sed ab exteriori actione quiescere, soli desiderio conditoris inherere, ut nil iam agere libeat, sed calcatis curis omnibus ad videndam faciem sui creatoris animus inardescat, ita ut iam noverit carnis corruptibilis pondus cum merore portare, totis quia desideriis appetere illis ymnidicis angelorum choris interesse, admisceri celestibus civibus, de eterna

J.

in conspectu dei in corrupcione gaudere. In palmo itaque manus et digiti tenduntur. Sed parum quid de mensura cubiti per palmum contingitur. quia quantolibet amore animus ardeat. quantalibet virtute se in deum ex cogitacione tetenderit. non iam quod amat perfecte videt. sed adhuc inchoat videre quod amet. quia sicut fortissimus predicator dicit. videmus nunc per speculum in enigmate. tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. De septimo ergo cubito palmum tangimus. quia in hac vita positi contemplacionis initia sola degustamus. Activa autem vita quia perfecte teneri potest. et sexto die homo est conditus qui bona debet operari. sex cubitos calamus habet. Has utrasque vitas due ille mulieres signaverunt. martha videlicet et maria. quarum una satagebat circa frequens ministerium. alia vero sedebat ad pedes domini et audiebat verba de ore eius. Cumque contra sororem martha quereretur quod se adiuvare negligeret. respondit dominus dicens. Martha occupata es et satagis circa multa. porro unum est necessarium. maria autem optimam partem elegit que non auferetur ab ea. Ecce pars marthe non reprehenditur. sed marie laudatur. Neque enim bonam partem elegisse mariam dicit sed optimam. ut eciam pars marthe indicaretur bona. Quare autem pars marie sit optima. subinfertur. cum dicitur. Que non auferetur ab ea.

R.

in nunc autem facie ad faciem. et nunc cognosco ex parte tunc autem c

Activa etenim vita cum corpore deficit. Quis enim in eterna patria panem esurienti porrigat. ubi nemo esurit. Quis potum tribuat sicienti. ubi nemo sitit. Quis mortuum sepeliat. ubi nemo moritur. Cum presenti ergo seculo vita aufertur activa. Contemplativa autem hic incipit. ut in celesti patria perficiatur. quia amoris ignis qui hic ardere inchoat. cum ipsum quem amat viderit. in amore eius plus ignescit. Contemplativa ergo vita minime aufertur. quia subtracta presentis seculi luce perficitur. Has utrasque vitas sicut et ante nos dictum est. due beati iacob mulieres signaverunt. lia videlicet et rachel. Lia quippe interpretatur laboriosa. rachel vero ovis vel visum principium. Activa autem vita laboriosa est quia desudat in opere. contemplativa vero simplex ad solum videndum principium anhelat. videlicet ipsum principium qui ait. Ego sum principium qui et loquor vobis. Beatus autem iacob rachel quidem concupierat. sed in nocte accepit liam. quia videlicet omnis qui ad deum convertitur. contemplativam vitam desiderat. quietem eterne patrie appetit. sed prius necesse est ut in nocte vite presentis operetur bona que potest. desudet in labore id est liam accipiat. ut post ad videndum principium in rachel amplexibus requiescat. Erat autem rachel videns et sterilis. lia autem lippa sed fecunda. Rachel pulchra et infecunda.

quia contemplativa vita speciosa est in animo, sed dum in silentio quiescere appetit, filios non generat ex predicatione. Videt et non parit, quia quietis sue studio minus se in aliorum collectione succendit, et quantum introrsus conspicit, aperire aliis predicando non sufficit. Lia vero lippa et fecunda est, quia activa vita dum occupatur in opere minus videt, sed dum modo per verbum, modo per exemplum ad imitationem suam proximos accendit, multos in bono opere filios generat. Et si in contemplatione mentem tendere non valet, ex eo tamen quod agit exterius gignere sequaces valet. Recte ergo in mensura calami prius sex cubiti et postmodum palmus dicitur, quia ante activa agitur vita, ut ad contemplativam postmodum veniatur. Sed sciendum est quia sicut bonus ordo vivendi est ut ab activa in contemplativam tendatur, ita plerumque utiliter a contemplativa animus ad activam reflectitur, ut per hoc quod contemplativa mentem accenderit, perfectius activa teneatur. Debet ergo nos et activa ad contemplativam transmittere, et aliquando tamen ex eo quod introrsus mente conspeximus, ad activam melius contemplativa revocare. Unde et idem Iacob et post Rachelis amplexus ad Liam redit, quia et post visum principium laboriosa vita boni operis

R. non est funditus deserenda. Est autem in contemplativa vita magna mentis contentio, cum sese ad celestia erigit, cum in rebus spiritualibus animum tendit, cum transgredi nititur omne quod corporaliter videtur, cum sese angustat ut dilatet. Et aliquando quidem vincit, et reluctantes tenebras sue cecitatis exsuperat, ut de incircumscripto lumine quiddam furtim et tenuiter attingat, sed tamen ad semetipsam protinus reverberata revertitur, atque ab ea luce ad quam respirando transit, ad sue cecitatis tenebras suspirando redit. Quod bene sacra historia designat, que beatum Iacob cum angelo luctatum narrat. Cum enim ad parentes proprios rediret, in via angelum invenit, cum quo in lucta magnum certamen habuit. Is enim qui certat in luctamine aliquando superiorem, aliquando vero eo cum quo contenderit inferiorem invenit. Designet ergo angelus Deum, et Iacob qui cum angelo contendit, uniuscuiusque perfecti viri et in contemplatione positi animam exprimat, quia videlicet anima cum contemplari Deum nititur, velut in quodam certamine posita, modo quasi exsuperat, quia intelligendo et sentiendo de incircumscripto lumine aliquid degustat, modo vero succumbit, quia et degustando iterum deficit. Quasi ergo vincitur angelus, quando intellectu intimo apprehenditur Deus.

Sed notandum quia idem victus angelus nervum femoris Iacob tetigit, eumque marcescere statim fecit, atque ab eo Iacob tempore uno claudicabat pede, quia scilicet .D.

oculis deus cum iam per desiderium et intellectum cognoscitur, omne in nobis voluptate carnis arescit. Et qui prius quasi duobus pedibus innitentes, et deum videbamur querere et seculum tenere, post agnicionem suavitatis dei unus in nobis pes sanus remanet atque alius claudicat, quia necesse est ut debilitato amore seculi, solus in nobis amor convalescat dei. Si ergo tenemus angelum, uno claudicamus pede, quia dum crescit in nobis fortitudo amoris intimi, infirmatur procul dubio fortitudo carnis. Omnis quippe qui uno claudicat pede, soli illi pedi innititur quem sanum habet, quia et cui desiderium terrenum iam arefactum fuerit, in solo pede amoris dei tota virtute se sustinet, et in ipso stat, quia pedem amoris seculi quem ponere in terra consueverat, iam a terra suspensum portat. Et nos ergo si ad parentes spirituales, id est ad spirituales patres redimus, teneamus in via angelum, ut suavitate intima apprehendamus deum. Contemplative etenim vite amabilis valde dulcedo est, que super semetipsam animam rapit, celestia aperit, terrena autem debere esse contemptui ostendit, spiritualia mentis oculis patefacit, corporalia abscondit. Unde bene ecclesia in canticis canticorum dicit: Ego dormio, et cor meum vigilat. Vigilanti etenim corde dormit, qui per hoc quod interius contemplando proficit, ab inquieto foris opere quiescit. Sed inter hec sciendum est quia quamdiu in hac mortali carne vivitur, nullus ita in contemplacionis virtute proficit, ut in ipso iam incircumscripto luminis radio mentis oculos infigat. Neque enim omnipotens deus iam in sua claritate conspicitur, sed quoddam sub illo speculatur anima, unde refota proficiat, et post ad visionis eius gloriam pertingat. Hinc namque ysaias cum se dominum vidisse fatetur, dicens: Anno quo mortuus est rex ozias vidi dominum sedentem super solium excelsum et elevatum, protinus adiunxit: Et ea que sub ipso erant implebant templum. Dum ozias rex superbus ac presumptor moritur, quid videtur, nisi quia cum mundi huius elacio a desiderio mentis occiderit, tunc ipsa mens dei gloriam contemplatur? Et notandum quod dominus super solium excelsum et elevatum sedet. Quid namque est eius solium, nisi creatura angelica et humana, cui per intellectum quem dedit presidet? Quod videlicet solium excelsum et elevatum dicitur, quia et natura humana ad celestem gloriam elevata proficit, et creatura angelica dum multis spiritibus cadentibus iam solidata est in celo ne cadat, inde elevata est unde confirmata. Templum vero eius hoc est quod solium, quia eius rex ibi habitat ubi sedet. Nos ergo templum illius sumus, in quorum mentibus habitare dignatur. Sed.

ea que sub eo erant implebant
templum: quia quidquid de illo modo con
spicitur, adhuc non est ipse sed
sub ipso est. Sic iacob angelum
vidit, et vidisse se dominum fatetur:
quia et cum inferiora eius conspicimus:
iam multum est quod super nosipsos le
vati. Notandum vero quod dicitur im
plebant: quia et si angelus apparet:
intime tamen mentis desiderio satis
faciat: ut si adhuc totus non potest,
iam tamen minus quod videt admire
tur. Ea ergo que sub eo sunt implent
templum: quia sicut dictum est, cum mens
in contemplacione profecerit, non iam quod
ipse est sed id quod sub ipso est contempla
tur: in qua videlicet contemplacione
iam quietis interne gustus contin
gitur. Cuius quia quedam quasi pars
et perfecte esse nunc non potest: recte in apo
calipsi scriptum est. Factum est silencium in
celo quasi media hora. Celum quippe
est anima iusti: sicut per prophetam dominus
dicit. Celum mihi sedes est: et celi e
narrant gloriam dei. Cum ergo quies
contemplative vite agitur in mente, si
lencium fit in celo: quia terrenorum ac
tuum strepitus quiescat a cogitacio
ne: ut ad secretum intimum aurem
animus apponat. Sed quia hec quies
mentis esse in hac vita perfecte non potest:
nequaquam hora integra factum in celo si
lencium dicitur. sed quasi media
ut neque ipsa media plene sen
ciatur cum permittitur quasi: quia
mox ut se animus sublevare ce
perit et quietis intime lumine perfun
di: redeunte circumstrepitu cogitacionum

strepitu de semetipso confunditur
et confusus excecatur. Vita igitur .R.
contemplativa que illic hora quasi
media dicitur: apud ezechi
el prophetam non cubitus sed pal
mus appellatur. Fratres ca
rissimi dum utrasque vite causas
exprimere cupimus. paulo lacius
per excessum locuti sumus:
sed bonis mentibus quibus utraque
vita est ad agendum suavis. esse
non debet ad audiendum gravis.
Sequitur. Et mensus est latitudi
nem edificii calamo uno: altitu
dinem quoque calamo uno. Opus dei
qui nec magnis tenditur, nec mi
nimis angustatur. sic de tota
ecclesia simul loquitur. ac si de una si
anima loquitur: et sepe quod ab
eo de una anima dicitur. nichil obstat
si de tota simul ecclesia intelligatur.
Latitudo itaque edificii ad cari
tatem pertinet: de qua psalmista
dicit. Latum mandatum tuum nimis.
Nil enim lacius quam omnes in si
nu amoris recipere: et nullas
adversitatis angustias sustinere. Sic
quippe lata est caritas: ut ampli
tudine dilectionis sue capere eciam
inimicos possit. Unde et precipitur.
Diligite inimicos vestros:
benefacite hiis qui vos oderunt.
Considerandum quoque est: quia lati .G.
tudo in equitate. altitudo vero
in sublimitate tenditur. Latitudo
ergo pertinet ad caritatem proximi: al
titudo ad intelligenciam conditoris.
Sed latitudo et altitudo edificii

uno calamo mensuratur, quia videlicet unaquaeque anima quantum lata fuerit in amore proximi, tantum et alta erit in cognitione dei. Dum enim se per amorem proximi dilatat, per cognitionem superius exaltat, et tantum super semetipsam excelsa fit, quantum se in proximi amore tendit. Et quia edificium quod inhabitat deus ex angelica simul et humana natura perficitur, per hoc quod angelica creatura sursum est, et humana adhuc deorsum, potest per latitudinem atque altitudinem edificii utraque hec creatura signari, quia ista adhuc in imis degit, illa vero in sublimibus permanet. Sed uno calamo mensuratur utraque, quia humilitas hominum quoque ad equalitatem perducitur angelorum. Unde scriptum est: Non nubent neque nubentur, sed erunt sicut angeli dei in celo. Et unde per Iohannem dicitur: Mensura hominis que est angeli, quia usque ad illam altitudinem glorie homo perducitur, in qua soliditate se angeli letantur. Latitudo ergo edificii tanta est, quanta et altitudo, quia electi quique qui modo in imis laborant, quandoque illis sublimibus spiritibus non erunt inequales. Sed nobis innit hec redeamus ad mentem, ac totis medullis cordis deum diligamus, et proximum dilatemur in affectu caritatis, ut exaltemur in gloria celsitudinis: compatiamur per amorem proximo, ut coniungamur per cognitionem deo. Condescendamus fratribus minimis in terra, ut coequemur angelis in celo. Quia vir quem sub prophete imagine redemptorem signari diximus, metitur latitudinem edificii calamo uno, altitudinem quoque calamo uno. Nunc igitur metitur, nunc mores pensat, opera, cogitationes considerat, ut sine fine postmodum retributionem reddat Ihesus Christus dominus unigenitus patris, qui cum eo vivit et regnat in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum amen.

Explicit omelia secunda. Incipit tertia.

Vir enim calamus mensure in manu eius. Ecce describitur quod venit ad portam que respiciebat ad viam orientalem. Quis vero alius porte huius appellatione signatur, nisi ipse dominus ac redemptor noster, quia nobis ianua factus est regni celestis, sicut ipse ait: Nemo venit ad patrem nisi per me. Sed cum eundem virum lineis indutum figuram domini tenere diximus, querendum nobis est qua ratione conveniat ut isdem dominus et per virum designari valeat et per portam. Dum vir veniat ad portam, numquid ipse venit ad semetipsum? Sed ita est quia et in evangelio ipse testatur dicens: Qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Qui autem intrat per

ostium pastor est omnium. Et paulo post dicit. Ego sum ostium. Atque iterum subiungit. Ego sum pastor bonus. Si ergo pastor intrat per ostium. et ipse est ostium ipse pastor. ipse procul dubio intrat per semetipsum. Ecce dum ezechiel sensum enodare cupimus. de ewangelio etiam questionem ligamus. Querendum nobis itaque est. qualiter et ipse intret. et per semetipsum intret. Dominus enim ac redemptor noster cum sancta ecclesia quam redemit secundum carnem una persona est. paulo attestante qui ait. Adimpleo ea que desunt passionum christi in carne mea. pro corpore eius quod est ecclesia. Illius capitis corpus ecclesia est. et huius corporis caput christus. De quo suo capite exultat corpus. id est sancta ecclesia. cum per psalmistam dicit. Nunc autem exaltauit caput meum super inimicos meos. Quia enim quoque ipsa ecclesia exaltanda est. iam nunc caput suum super inimicos suos exaltatum gaudet in celis. Cum ergo electi quique ad uitam perueniunt. quia membra eius per eum intrant ad eum. ipse per se intrat ad se. Ipse enim in suis membris est qui intrat. ipse caput ad quod intrantia membra perueniunt. Quod ezechiel propheta multipliciter insinuat. qui uirum uenisse dicit ad portam. Et que eadem porta sit ostendit dicens. Que respiciebat ad uiam orientalem. Ipse etenim nobis uia est. qui dixit. Ego sum uia. ueritas. et uita.

Ipse etiam orientalis uia. de quo scriptum est. Ecce uir oriens nomen eius. Porta ergo uiam orientalem respiciat. quia illum signat qui nobis iter ad ortum lucis fecit. Per eandem porte nomine unusquisque predicator intelligi. quia quisquis nobis ianuam regni celestis ore suo aperit. porta est. Unde et duodecim porte uel in iohannis apocalipsi. uel in ezechielis huius prophete uisione describuntur. Potest etiam porte nomine scripture sacre sciencia non inconuenienter intelligi. que dum nobis intellectum aperit. celestis regni ianuam pandit. Possumus porte nomine fidem accipere. quam primam contingimus. ut ad uirtutum edificia intremus. Unde hic apte subiungitur. Et ascendit per gradus eius. Quid enim gradus sunt huius porte. nisi merita uirtutum. Que enim in cognicione mediatoris dei et hominum hominis christi ihesu seu in sciencia diuini eloquii. seu in ipsa fide quam de illo accepimus. quibusdam gradibus ad altiora incrementa peruenimus. Nemo enim repente fit summus. sed in bona conuersacione a minimis quisque inchoat. ut ad magna perueniat. De his gradibus per psalmistam dicitur. Deus in gradibus eius dinoscitur. dum suscipiet eam. Dum enim sanctam ecclesiam dominus suscipit. in gradibus eius dinoscitur. quia eius gloria per illius incrementa declaratur. Uerum enim sancta ecclesia ascendendo

B.

profecerit, tunc Deus hominibus ex eius
C. virtutibus innotescit. De his quippe gradibus beatus Iob loquitur dicens: Per singulos gradus meos pronuntiabo illum. Omnipotentem quippe Deum per singulos gradus suos pronuntiat, qui per incrementa virtutum quas accepit, ei ad laudem sue pietatis reddit. Si quidam gradus in cordis ascensione non essent, psalmista non diceret: Ambulabunt de virtute in virtutem. Nec mirum si de virtute in virtutem gradus sunt, quia unaquaeque virtus quibusdam gradibus augetur, et sic per incrementa meritorum ad summa perducitur. Alia namque sunt virtutis exordia, aliud provectus, aliud perfectio. Si enim et ipsa fides ad perfectionem suam non quibusdam gradibus ducitur, cum apostoli Domino dixissent: Adauge nobis fidem. Et quidam venit ad Dominum qui curari voluit filium suum, et requisitus an crederet, respondit: Credo Domine, adiuva incredulitatem meam. Pensate quaeso quod dicitur. Si credebat, cur incredulitatem dicebat? Si vero incredulitatem habere se noverat, quomodo credebat?
D. Sed quia per occultam inspirationem gratie meritorum suorum gradibus fides crescit, uno eodemque tempore is qui necdum perfecte crediderat, simul et credebat et incredulus erat. Hos nimirum gradus Dominus sub messis nomine describit dicens: Sic est regnum Dei quemadmodum si iactet homo semen in terram et dormiat, et exsurgat nocte ac die, et semen germinet et crescat dum nescit ille. Ultro enim terra fructificat primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica. Et cum ex se produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest tempus messis. Semen homo iactat in terram, cum cordi suo bonam intentionem inserit. Et postquam semen iactaverit, dormit, quia iam in spe boni operis quiescit. Nocte vero exsurgit ac die, quia inter adversa et prospera proficit. Et semen germinat et crescit dum nescit ille, quia cum adhuc metiri incrementa sua non valet, semel concepta tamen virtus ad profectum ducitur. Et terra ultro fructificat, quia preveniente se gratia mens hominis spontanee ad fructum boni operis assurgit. Sed hec eadem terra primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum producit in spica. Herbam quippe producere est inchoationis bone adhuc teneritudinem habere. Ad spicam vero herba pervenit, cum se virtus animo concepta ad profectum boni operis perducit. Plenum vero frumentum in spica fructificat, quando iam in tantum virtus proficit, ut esse robusta et perfecti operis possit. Sed cum

ex se produxit fructus statim
mittit falcem quoniam adest tempus mes-
G. sis. Omnipotens enim deus produc-
to fructu falcem mittit et mes-
sem suam desecat quia cum unusquisque
se ad opera perfecta perduxerit eius
temporalem vitam per emissam sententiam
incidit ut granum suum ad celestia
horrea perducat. Cum igitur deside-
ria bona concipimus semen in terra mit-
timus. cum vero recta operari incipimus
herba sumus. cum autem ad profectum
boni operis crescimus ad spicam perveni-
mus. cumque in eiusdem operacionis per-
fectione solidamur iam plenum fru-
mentum in spica proferimus. Herba
etenim petrus fuerat qui pas-
sionis tempore per amorem dominum sequens
hunc confiteri ante ancille vocem
timebat. Erat enim iam viri-
ditas in mente quia credebat omnium
redemptorem sed valde adhuc
flexibilis pede conculcabatur
timoris. Iam in spica surrexe-
rat quando eum quem morientem
confiteri timuerat nunciante ange-
lo in galilea viventem videbat. Sed
ad plenum granum in spica pervenerat
quando veniente desuper spiritu et sua
mente in illius amore roborata
ita solidatus est ut vires persequen-
cium despiceret et redemptorem
F. suum libere inter flagella predicaret.
Nullus itaque quod ad bonum propositum
adhuc in mentis teneritudine
esse conspicit despiciat quia fru-
mentum dei ab herba incipit ut
granum fiat. Vir ergo vestitus

lineis venit ad portam quia dominus
ac redemptor noster membris su-
is intrantibus perducit ad se. Et
ascendit per gradus eius quia nobis
proficientibus eo nobis amplius
exaltatur quo altus et comprehensibi-
lis esse cognoscitur. In virtutum quip-
pe incrementis gradibus ipse ascendere di-
citur quia tanto ipse sublimior
nobis ostenditur quanto noster
animus a rebus infimis separatur.
Sequitur. Et mensus est limen
porte calamo uno latitudinem
id est limen unum calamo uno la-
titudinem calamo uno. Cur postquam
dictum est limen porte statim sub-
iungitur limen unum nisi quia ap-
te innuit quod adhuc interius limen
aliud dicatur. Porta autem
a limine surgit ut porta sit.
Si igitur porta dominus quibus huius
porte limen est nisi illi antiqui
patres ex quorum progenie dominus in-
carnari dignatus est sicut per
paulum dicitur. Quorum patres ex quibus
xpistus secundum carnem qui est super omnia
deus benedictus in secula. Notandum
nobis est in hac pauli sententia quod
dii et ceteri homines sunt vocati sicut
moysi dicitur. Posui te in deum
pharaonis. Et per psalmistam
dominus dicit. Ego dixi dii estis. Et
rursum. Deus stetit in sinagoga
deorum. Sed aliud est nuncupati-
ve aliud naturaliter dici deum. Et
si moises in deum pharaoni est
positus sed deus inter omnia non
deus super omnia dicitur. quod vero est

in utero virginis incarnatus deus super
·f· omnia vocatur. Itaque limen porte sunt
antiqui patres per quos ex quibus ille natus est.
qui nobis aditum regni celestis ape
ruit. Limen autem porte uno cala
mo mensuratur. quia ipsi antiqui
patres quam potuerunt redemptorem nostrum
et prophetando et bene vivendo predi
caverunt. tanquam sex cubitos in perfectione operis.
et palmum in inchoatione contempla
tionis habuerunt. Quia cum eo
rum vitam in veritate fidei et perfecta
operatio et inchoata contemplatio sub
limem reddidit. in uno calamo
mensura liminis fuit. Sequitur.
Et thalamum uno calamo in longum.
et uno calamo in latum. Conside
remus quid agi in thalamo soleat.
atque exinde hoc quod in sancta ecclesia agi
tur colligamus. In thalamo quippe
sponsus et sponsa federantur. sibique
in amore iunguntur. Quid ergo sunt
thalami in sancta ecclesia. nisi eorum
corda in quibus anima per amorem spon
so invisibili iungitur. ut eius desi
derio ardeat. nulla iam que in mun
do sunt concupiscat. presentis vite lon
gitudinem penam deputet. exi
re festinat. et amoris amplexu
in celestis sponsi visione requi
escat. Mens itaque que iam
talis est. nullam presentis vite
consolationem recipit. sed ad illum
quem diligit medullitus suspi
rat. fervet. anhelat. anxiatur.
vilis ei fit ipsa salus sui corporis.
·h· quia transfixa est vulnere amoris. Unde
et in canticis canticorum dicit.

Vulnerata caritate ego sum. Mala
autem salus est cordis. que dolorem
huius vulneris nescit. Cum vero anhe
lare iam in celeste desiderium et
sentire vulnus amoris ceperit. fit
anima salubrior ex vulnere. que prius
egrotabat ex salute. Menti autem
sponsum suum fortiter amanti de mo
ra vite presentis una solet esse con
solatio. si per hoc quod ipsa ab eius
visione differtur. aliorum anime eius
verbo proficiant. et ad celestem
sponsum amoris facibus inardescant.
meret quia differri se conspicit.
triste est ei omne quod aspicit. quia
illum adhuc non videt quem videre
concupiscit. Sed est ut dixi non parva
consolatio. si cum fervens anima dif
fertur. per eam multe colliguntur.
ut tarde cum multis videat
quem sola videre citius volebat.
Unde rursus in cantico sponsa dicit.
Fulcite me floribus. stipate me
malis. quia amore langueo.
Quid namque sunt flores. nisi
anime bonum iam opus inchoantes.
et desiderio celesti redolentes.
Quid mala de floribus. nisi perfecte
iam bonorum mentes. que ad fruc
tum pervenerunt boni operis de incoa
tione perfectionis. Que ergo amo
re languet fulciri querit floribus
stipari malis. quia si illum quem de
siderat videre adhuc non permittitur.
magna ei est consolatio si de aliorum
profectibus letetur. Anima ergo sancto
amore languida floribus et malis
fulciatur. ut requiescat in bono

J. quae proximi. quod adhuc contemplare
non valet vultum dei. Pensemus ergo
qualis thalamus mens pauli fue
rat. qui dicebat. Michi vivere christus
est. et mori lucrum. Qui in potenti deo
in quanto se amore coniunxerat. quod sibi
vita christum tantummodo et mori lucrum
esse deputabat. Hinc est quod iterum
dicit. Desiderium habens dissolvi
et cum christo esse. multo melius. Sed
ecce qui dissolvi desiderans quo
amore langueat videmus. quia in
terim differri se conspiciens. ful
ciri quasi floribus non requirit. Quae res
plane. Nam sequitur. Permanere autem
in carne necessarium est propter vos. Et pro
ficientibus discipulis dicit. Quae
est enim nostra spes aut gaudium aut
corona glorie. Nonne vos ante
dominum nostrum ihesum. Hinc est quod idem
thalamus uno calamo in longum
et uno calamo in latum dicitur
mensus. Longitudo quippe ad lon
ganimitatem exspectacionis perti
net. et latitudo ad amplitu
dinem caritatis. Tantum ergo unus
quisque thalamus habet in longi
tudine. quantum et in latitudine
habere potuerit. quia mens celes
ti desiderio succensa. quantum amo
rem habuerit ad colligendum
proximum. tantum et longanimitatem
exhibet ad exspectandum deum. et
pacienter portat moras longitu
K. dinis. quia se in affectum proximi di
latat amplitudo caritatis. Est
etiam ipsa longitudo longanimi
tate paciencie. quae exhibetur

proximo designatae. Et quia latitudo
caritatem signat. quae sinum mentis
aperit et amicos simul et inimi
cos in amore recipit. tanta est lon
gitudo thalami quanta latitudo. quia
quantum lata mens fuerit per amo
rem. tantum erit et paciens per longa
nimitatem. Nam tantum quisque portat
proximum. quantum amat. Si enim amas.
portas. si enim desistis amare. de
sistis et tolerare. Quae enim mi
nus diligimus minus etiam toleramus.
quia urgente fastidio cito facta pro
ximi adducuntur in gravedine pon
deris. quae nobis non leviget pena
caritatis. Sequitur. Et inter thala
mos quinque cubitos. Unum supra tha
lamum dixerat. et postmodum esse
quinque cubitos inter thalamos nar
rat. ea videlicet ratione qua multi
thalami unum fiunt. sicut et mul
te ecclesie una ecclesia vocatur. Unde in io
hannis apocalipsi septem ecclesiis
scribitur. per quas una catholica
designatur. Hii itaque qui in terra ecclesia
sicut diximus fervent amore dei
videre sitiunt. eique in desiderium
iunguntur. thalami vocantur. Sed
tamen sunt in ea quidam qui penetrare sub
tilia non valentes. et quinque adhuc
corporis sensibus dediti. tanto minus
amant eum qui fecit omnia. quanto in
his amplius quae facta sunt illigantur.
et iam quidem exeunt se in timore
domini et amore proximi. Student
bona opera corporaliter agere. ele
mosinis peccata redimere. sed quia
vi amoris intimi ardere ad celeste

.1. desiderium nesciunt. quasi adhuc devincti corporis sensibus tenentur. Isti itaque thalami non sunt. sed tamen inter thalamos continentur. quia per eorum ducatum qui visionem dei perfecte diligunt et ipsi ad perfectum mentis ducuntur. Inter thalamos ergo quinque sunt cubiti. quia hii qui ab exterioribus quinque sensibus adhuc ad intellectum mysticum non assurgunt. dum inter eos sunt qui summi amoris fervent velut manentes inter thalamos in fidei constructione proficiunt. et a mensura celestis edificii disiuncti non sunt. Nam et parvuli per se ab appetitu corporalium sensuum subtrahuntur. et a dilatato mentis spacio imitantes caritatem quam conspiciunt. hinc inde ad thalamos extenduntur. Qui ergo non per sex sed per quinque cubitos descripti sunt. ipsa adhuc eorum inperfectio designatur. sed tamen per bonum desiderium in mensura spiritualis edificii esse memorantur. quia et voce sancte ecclesie per psalmistam dicitur. Inperfectum meum viderunt oculi tui. et in libro tuo omnes scribentur. Rursum iterum psalmista dicat. Benedixit omnes timentes se dominus. pusillos cum maioribus. Hii itaque et inperfecti sunt et pusilli. in quantum tamen cognoscere prevalent et deum et proximum diligunt. atque ideo bona que possunt non negligunt operari. Nam et si necdum ad spiritualia dona proficiunt. vel ad perfectam operacionem vel ad sublimem contemplacionem animum erexerunt. ab amore dei et proximi in quantum capere prevalent non recedunt. Unde fit ut ipsi quoque et si in minore loco in sancta tamen ecclesie edificacione sunt positi. quia et si ad doctrinam. si ad prophetiam. si ad miraculorum graciam. si ad contemptum mundi plenius exequendum fortasse minores sunt. tamen in timoris et amoris fundamento sunt in quo solidantur. Nam et si igne celestis desiderii non ardent. in ipsis exterioribus que exercere sufficiunt vapore caritatis animantur. et inter priorum precellencium edificia continentur. Unde recte sponsa in canticis canticorum loquitur dicens. Ferculum sibi fecit rex salomon de lignis libani. columpnas eius fecit argenteas. reclinatorium aureum. ascensum purpureum. media caritate constravit propter filias iherusalem. Neque enim credendum est salomonem tante magnitudinis regem. qui sic immensis diviciis affluebat. ut pondus auri eius estimari non posset et argentum in diebus illius precium non haberet. quia ferculum sibi ligneum fecit. sed est salomon videlicet et pacificus noster. qui sibi de lignis libani ferculum fecit. Libani quippe ligna cedri. fere valde sunt inputribilia. Ferculum itaque regis nostri sancta ecclesia est. que de fortibus patribus quasi lignis cedrinis id est de inputribilibus mentibus est constructa. Que recte ferculum dicitur. quia ipsa fert cotidie animas ad eternum convivium conditoris sui. Cum ferculo

columne argentee facte sunt: quia predicatores ecclesie sancte eloquii luce resplendent. Est autem cum columnis argenteis reclinatorium aureum: quia per hoc quod a sanctis predicatoribus lucide dicitur, mentes audiencium fulgore claritatis intime in quo recumbent inveniunt. Per hoc enim quod luculente et apte audiunt: in illud quod clarescit in corde requiescunt. Columne igitur argentee et reclinatorium aureum ferculum est: quia per lucem sermonis invenitur apud animum claritas quietis. Ille etenim quippe fulgor interius mentem irradiat: ut per intencionem ibi requiescat ubi predicacionis gratia non queratur. De eadem quippe sancta ecclesia scriptum est. Penne columbe deargentate: et posteriora eius in specie auri. Que enim ipse spiritu mansuetudinis impletur, quasi columba pennas deargentatas habet. in posteriora dorsi eius specie auri continet: quia ipse predicatores suos sermonis luce induit: in posteriore autem solo fulgore in se claritatis ostendit. Sed ad hoc quod clarum intus ostenditur, quibus sit ascensus adiungit: cum de eodem ferculo protinus subdit. Ascensum purpureum. Vera quippe purpura quia de sanguine tingitur: non immerito in colore sanguinis videtur. Et quia maxima multitudo fidelium in exordio nascentis ecclesie per martirii sanguinem peruenit

ad regnum: rex noster ascensum purpureum fecit in ferculo: quia ad clarum quod intus aspicitur, per tribulacionem sanguinis peruenitur. Quid ergo nos miseri atque ab omni fortitudine destituti, quid acturi sumus. Ecce in hoc ferculo columne esse non possumus: quia in nobis nec fortitudo operis, nec lumen emicat predicacionis. Reclinatorium aureum non habemus: quia necdum sicut oportet per intellectum spiritualem requiem interne claritatis aspicimus. Ascensus purpureus non sumus: quia pro redemptore nostro fundere sanguinem non valemus. Quid ergo de nobis agendum est. que spes erit: si nullus ad regnum peruenit nisi qui summis virtutibus preditus fuerit. Sed adest quam magna consolacio. Amemus igitur quantum possumus deum. diligamus et proximum: et simul quia nos ad dei ferculum pertinemus: quia sicut illic scriptum est. media caritate constravit. Habe quippe caritatem: et ibi sine dubio peruenis ubi et columna argentea erigitur: et ascensus purpureus tenetur. Nam quia hoc propter nostram infirmitatem dicitur apte monstratur: cum illic protinus subdit. Propter filias Iherusalem. Sermo etenim dei qui non filios sed filias dicat: quid aliud per sexum femineum, quam mentem infirmam signavit. Quod ergo illic inter columnas argenteas reclinatorium aureum et ascensum pur-

purent esse media caritas dicitur.
quia filias ierusalem. Hoc hic inter
thalamos per quinque cubitos designatur.
quia et qui in virtutibus informantur
si ipsa bona que possunt facere cum carita
te non negligunt. a dei edificio alie
ni non sunt. Sequitur. Et limen
porte iuxta vestibulum porte in
.P. trinsecus. calamo uno. Dum
limen quod modo describitur
iuxta vestibulum porte intrinse
cus esse memoratur. apte ostendi
tur. quia limen quod prius descriptum
est extrinsecus fuit. Sed si por
ta est dominus. quid sit limen porte in
trinsecus et extrinsecus requiramus.
Per limen etenim portam unusquis
que ingreditur. Et que sunt hec duo hec
limina. nisi patres testamenti
veteris. et patres testamenti no
vi. Non solum quippe hii de quibus
dominus incarnari dignatus est. sed omnes testamen
ti veteris patres porte huius limen
fuerunt. quia hii qui eum predicere et
in eo sperare meruerunt. cunctis
ad eum venientibus aperuerunt adi
tum fidei. ut omnes qui crederent dominum
quasi iam portam huius liminis in
traret. Sed cur ante limen ex
terius. et post limen interius
dicitur. nisi quia prius testamen
ti veteris patres et postmodum
novi testamenti doctores fuerunt.
Recte autem limen exterius
testamenti veteris patres de
signat. quia per eorum predicacio
nem opera perversa punita sunt.
.Q. Per decem vero novorum patrum

uniuscuiusque animus eciam ab il
licitis cogitacionibus coerceretur.
cum reatus esse perhibens et in delibera
cione cordis esse ostendit. Illi qui
pe a flagiciis. a crudelitatibus
a rapinis auditorum animos pro
hibere curaverunt. isti vero dum non
solum perversa opera sed eciam illicita
cogitacionum resecant. quid
nobis aliud nisi limen intrinsecus
facti sunt. Unde et ipsa veritas
loquitur dicens. Audistis quia dictum
est antiquis non occides. qui autem
occiderit reus erit iudicio. e
go autem dico vobis. quia omnis
qui irascitur fratri suo reus erit
iudicio. Recte quoque et exterius
limen illos patres designat. qui
ab ipsa incarnacione redemptoris
nostri per intervalla temporum lon
gius constiterunt. Et quidem
ab abel sanguine passio iam cepit
ecclesie. et una est ecclesia electorum
precedencium atque sequencium. sed
tamen quia discipulis dicitur. multi
reges et prophete voluerunt videre que
vos vidistis et non viderunt. an
tiquis patribus quasi foris stetisse
est. redemptoris nostri presenciam
corporaliter non vidisse. Exterius
igitur sed tamen non divisi a sancta ec
clesia fuerunt. quia mente opere
predicacione ista iam fidei sa
cramenta tenuerunt. et ei
us celsitudinem conspexerunt.
quam nos non adhuc prestolando
sed iam habendo conspicimus.
Sicut enim nobis in preterita

passione redemptoris nostri: ita illi R. per fidem in eadem ueritate saluati sunt. Illi ergo foris non extra misterium sed extra tempus. Unde et in constructione tabernaculi ut columne argentee interius starent, paxilli erei figi per circuitum exterius missi sunt: in quibus religatum tabernaculum tenetur. Columne itaque argentee interius, paxilli uero erei in circuitu figuntur: atque in ipsis funes ligati sunt, ut tabernaculum fixum maneat: quia uidelicet ut sancti apostoli in luce sermonis sui solidi starent, ut totum tabernaculum, id est sancta ecclesia in fidei integritate consisteret, tamquam paxilli erei patres testamenti ueteris ac prophete exterius fixi sunt: qui uerborum suorum funibus predicatorum mentes in soliditate stringerent, atque hoc dei habitaculum in statu fidei ligarent. Extra ergo paxilli sunt qui ante tempus sancte ecclesie fuerunt: sed tamen eos ligant qui in ipsa sunt: quia dum celestia misteria ueritatis predicunt, hec postquam ostensa sunt, credibilia omnibus fecerunt. Ut ergo intus columne inmobiles stent, foris paxilli funes continent: quia ut sancti apostoli per effectum incarnationis domini misterium crederent: eorum predicatio obtinuit, qui hoc prius quam fieret et uidere et predicere potuerunt. Unde recte quoque ipse primus apostolorum magna scilicet columna ueri tabernaculi loquitur dicens. Habemus firmiorem propheticum sermonem: cui bene facitis intendentes. quasi lucerne lucenti in caliginoso loco. In

quibus uerbis indicat, quamuis ad alta ora surrexerit ex culmine. ubi religata persistat in fide. Que tamen lucerna prophetici sermonis iam quidem intelligentibus lucet: sed adhuc non intelligentibus cooperta allegoriarum obscuritatibus permanet. C. Unde eam per psalmista de eisdem doctoribus prophetarum dicitur. tenebrosa aqua in nubibus aeris: quia uidelicet occulta est scientia in prophetis. Nec inmerito columpne argentee, paxilli uero erei facti sunt: quia quod clare iam apostoli predicant, hoc prophete sub intellectu mistico obscure locuti sunt. Recte ergo per eris metallum signati sunt, qui clari in suis predicationibus non fuerunt: sancti uero apostoli quia de redemptoris nostri misterio lucem predicationis habuerunt, argenteis columnis expressi sunt. Et notandum quod argentum sonat et lucet. es uero sonat et non lucet: quia predicatores noui testamenti aperte locuti sunt que etiam monstrare potuerunt: predicatores uero testamenti ueteris quia per allegoriarum umbras de celesti misterio obscura dicta protulerunt, quasi sine luce sonitum dederunt. Quod ergo illic per columnas et paxillos: hoc hic per limen exterius et limen interius designatur. Unam uero portam scripturam sacram hoc in loco accipimus: ipsa quippe duo limina habet interius et exterius: quia in litteram diuiditur et allegoriam. Limen quippe scripture sacre exterius littera: limen uero interius eius est

allegoria. Quia cum per litteram ad
allegoriam tendimus, quasi a limi-
ne quod est exterius, ad hoc quod
est interius venimus. Et sunt in ea
permulta, que ita iuxta litteram men-
tem edificant, ut per hoc quod
exterius agitur, audientis mens
interius trahatur. Ibi quippe inve-
nimus predicamenta operibus et exem-
pla virtutis; ibi iubetur quid agere
etiam corporaliter debemus; ibi hoc quod ad
operandum precipitur in sanctorum virorum
ac fortium actione monstratur, ut
postquam nos aperta precepta atque
exempla iustorum ad bona opera-
tione instruunt, tunc ad limen
interius id est ad intellectum mysticum
intime contemplationis tendamus si
possumus pede mentis. Studete
queso fratres karissimi dei verba meditari;
nolite despicere scripta nostri condito-
ris que ad nos missa sunt. Multum
valde est quod per ea animus refricatur
ad calorem, ne iniquitatis sue frigore
torpescat. Cum in illa precedentes
iustos fortiter egisse cognoscimus,
et ipsi ad fortitudinem bone opera-
tionis accingimur; istorum exemplo-
rum flamma animus legentis incendi-
tur, quia videt que fortia ab eis facta sunt;
et valde indignatur sibi quia talia
non imitatur. Unde vox sponsi vo-
ce ad sponsam dicitur: Sicut tur-
ris David collum tuum, que edificata
est cum propugnaculis suis; mille
clipei pendent ex ea, omnis ar-
matura fortium. In collo etenim
guttur, in gutture vox est.

Quid ergo per collum sancte ecclesie nisi sac-
ris eius eloquia designantur? In qua
dum mille clipei dependere memo-
rantur, quia per hunc perfectum numerum munimi-
nis universitas ostenditur, quia universa nostra
municio in sacris eloquiis continetur. Ibi
quippe sunt precepta dei, ibi exem-
pla iustorum. Si cuius torpet ani-
mus a conditoris sui desiderio, au-
diat quod dicatur: Diliges dominum deum
tuum ex tota mente tua, et ex to-
ta virtute tua. In odio fortasse
labitur proximi, audiat quod dicitur:
Diliges proximum tuum sicut te ipsum.
Res alienas concupiscit, audiat
quod illic scriptum est: Non concupisces
rem proximi tui. De iniuria que a proxi-
mo ore vel facto illata est adversum
mens accenditur, audiat quod dici-
tur: Non queras ultionem, nec me-
mor eris iniurie civium tuorum. In
carnis concupiscentiam male sau-
ciata mens accenditur, ne sequitur
oculus mentem, audiat quod paulo
superius dictum est: Qui viderit mulie-
rem ad concupiscendum eam, iam me-
chatus est eam in corde suo. Contra
inimicum fortitan quisque animum suum
vel ad iram disposuit in odio, au-
diat quod illic scriptum est: Diligite
inimicos vestros, benefacite
his qui oderunt vos. Sed is
qui aliena iam non rapuit adhuc
forsitan sua inordinate retinet,
audiat quod illic dicitur: Ven-
dite que possidetis, et date
elemosinam. Infirmatis animus
proximi desiderat deo simul et

seculo: audiat quod illic scriptum est.
Nemo potest duobus dominis seruire.
Alius non ad necessitatem stipendii sed
ad uoluptatem desiderii possessa
retinet: audiat quod illic dicitur.
Qui non renunciauerit omnibus que
possidet: non potest meus esse discipu
lus. Quidam enim relinquunt omnia.
multa autem possidendo renunciant.
qui sic ad usum possessa retinent.
ut eis ex desiderio non succumbant.
Corpore quisque appetit. et laborem
subire pro deo eciam cum preualet
refugit. audiat quod illic scriptum
est. Qui mecum non colligit spargit.
In collo quoque ecclesie id est in sacris eloquiis
predicacione que pro sua admoni
cione et altitudine turri dauid
similis dicitur. mille clipei de
pendent: quia quot illic precepta sunt.
tot eciam pectoris nostri mu
nimina. Ad seruandam itaque inno
cenciam eciam lesi a proximo perdurare
in humilitate festinamus: abel ante
oculos ueniat: qui et occisus a
fratre scribitur et non legitur re
luctatus. Mentis mundiciam eciam
cum coniugali copula eligitur: enoch
debet imitari. qui et in coniugio
positus ambulauit cum deo: et non
inueniebatur quia transtulit illum deus.
Precepta dei festinamus propriis utilitatibus
preponere: noe ante oculos
ueniat: qui cura domestica post
posita. ex iussione omnipotentis
domini per centum annos ad arche
fabricam uixit occupatus. Sub
ire obediencie uirtutem nitimur:
Ad mentem abraham debemus. qui relicta
domo. cognacione. patria. obediuit
exire in locum quem accepturus erat
in hereditatem. et exiit nesciens quo iret.
qui paratus extitit ut pro eterna heredi
tate dilectum quem acceperat occideret
heredem: et quia unicum offerre deo non
distulit. uniuersam multitudinem
gencium in semine accepit. Morum
simplicitas placet: ysaac ad
mentem ueniat: quem in omnipotentis
dei oculis uite sue tranquillitas
ornauit. Laboriosa fortitudo
ut obtineri debeat queritur: iacob
ad memoriam deducatur: qui post
quam seruiuit fortiter seruire hominibus. ad
eam quoque uirtutem deductus est. ut non po
tuisset a luctante angelo su
perari. Contra carnis illecebram
uincere: ioseph ad memoriam
redeat. qui temptante se domina sua
duxit carnis continenciam eciam cum
uite periculo custodire: unde
factum est. ut qui membra sua bene
nouerat regere. regendo fructibus omni
egipto preesset. Mansuetudi
nem atque paciencia obtinere que
rimus: moysen ante oculos
deducamus: qui exceptis mu
lieribus ac paruulis sexcenta
milia armatorum regens. mi
tis fuisse describitur super omnes
homines qui habitabant super fa
ciem orbis terre. Rectitudinis
zelo contra uicia accendimur:
finees ante oculos deducatur:
qui coeuntes gladio transfigens
castitati premium reddidit. et

3. iram dei uitat9 placauit. De spe
oipotentis dei psumē indubi q
rim9: iosue ad memoriā reuoce
m9: qui cū dubia certamina cōtra
mente subiit. ad uictoriā sine
dubitate puenit. Jā mentis ī
inimicitias punire cupim9. ī benig
nitate aīm dilatarē: samuel in
cogitatione deducat: q de pñci
patu deiect9 a pplō. cū isdem pplō
peteret ut pro eo dnō preces effū
deret. rñdit dicens. Absit a me
hoc peccm̄ ī dnō: ut cessem orarē
pro uobis. Culpā quippe uir sēs
perire se credidit: si eis quos
aduersarios ptulerat usq; ad de
iectionē. benignitatē grē non
reddidisset ī prece. Qui rursū
iubente dnō mitteretur ut da
uid ungeret ī regē. rñdit. Quo
mō uadā. Inueniet enī me sa
ul et occidet. Et tn̄ qē iratū
deū eidem sauli cognouerat: in
tanto luctu afflixerat. ut ei
p se dns diceret. Quousq; tu
luges saul. cū ego abiecerim
illum. Pensem9 g° ei9 aīm
quant9 ardor caritatis accenderat:
qui et illū flebat a q° timebat
occidi. Cauere aute uolum9
quē timem9: sollicita nobis
mente pensandū ē. ne si locū
fortasse repim9. malū p ma
lo reddam9 ipi quē fugim9.
Dauid g° ad memoriam rede
at: qui psequentē se regem
et īuenit ut potuisset occidē:
et tn̄ ī ipa feriendi ptāte po

situs elegit bonū quod ipē debēt
facē. nō aute malū quod ille me
bat pati. dicens. Absit a me: 2.
ut mittam manū in xpm dnī. Et
cū saul isdem post ab hostib9 ~~fuisset~~
fuisset ītempt9: eū quē psequutor
ē dnī uiuēt ptulit. flevit occisū
Erranib9 h9 mundi ptatib9 libē lo
qui decrim9: iohannis auctoritas
ad aīm reducatur: q herodis nequi
tiam reprehendens. p ubi ritudine
occidi nō timuit: et q xpc ē ue
ritas. ipē ideo pro xpō q pro ue
ritate aīam posuit. Carnē iā mar
pro deo ponē ī mortē festinam9:
petr9 ad mentē ueniat q inter
flagella gaudet: qui cel9 pñci
pib9 resistit: q uitā suā pro ui
ta despiat. Cū mortis appetitu
disponim9 adūsa cōtēpnē: pau
lus ant oculos deducat: q nō
solū alligari sed et mori parat9
pro xpō. nō facit paciorē aīam
ma suā qȝ se. Succendi cor nrm̄
igne caritatis q̄rim9: iohannis
uerba pensem9: cui9 oē quod
loquitur caritatis igne uapo
ratur. Quia g° ī uoce sacri
eloqi cuiuslibet q̄rim9 numi
men uirtutis īuenim9: mille cli
pei pendent ex ea. oīs arma
tura fortium. Si enī pugnarē
contra spūalia nequicie uolu
m9: ī collo eccē q nobis sicut
turris dauid erecta ē. id ē ī di
uino eloquio protectionis arma
requiram9: ut ex dilectione p
cepti contra uicia sumat uir9

aa. adiutorii. Ecce enim contra aereas potestates festinamus fortes existere, et hac turri armaturam nostre mentis invenimus: ut inde precepta conditoris, unde sanctorum exempla precedentium, per que contra adversarios nostros inexpugnabiliter armemur. Quam enim quamlibet virtutem subire appetis, et iam illic a prioribus impletam vides: ibi armaturam tuam invenis, per quam contra spiritalia bella muniaris. Dependent quippe in ea clipei, si quis pugnare appetit, assumat ut exeat: virtute pectus muniat, et verborum iacula emittat. Et notandum quia turris edificata cum propugnaculis esse dicitur. Hoc quippe agunt propugnacula quod clipei, quia utraque pugnantem muniunt. Sed hoc inter utraque distat, quia clipeos pro nostro munimine ubique volumus movemus, propugnaculo autem defendi possumus, sed hoc movere non possumus. Clipeus in manu est, nam propugnaculum non tenetur. Quid ergo inter propugnacula et clipeos distat, nisi quod in sacro eloquio patrum precedentium et miracula legimus, et virtutes bonorum operum audimus? Ibi namque cognoscimus quod alius potuit mare dividere, alius solem figere, alius mortuum suscitare, alius paraliticum verbo erigere, umbra egros curare, alius per sua semicinthia infirmantium febribus obviare, qui tamen acres et paciencie longanimitate mites, et zelo rectitudinis ferventes fuerunt, verbi predicatione

dulces simul et misericordie largitate. ab. Hi itaque quia vera de deo dixerunt, testantur miracula: quia talia per illum non facerent, nisi de illo vera narrarent. Et quia pii, quia humiles, quia benigni extiterunt, eorum testantur operationes. Si igitur de fide temptamur, quam ex illorum predicatione concipimus, loquentia miracula conspicimus, et in fide quam ab eis accepimus confirmamur. Quid ergo illorum miracula nisi nostra sunt propugnacula? Quia et muniri per illa possumus, et tamen hec in manu nostri arbitrii non tenemus: quia talia facere non valemus. Clipeus vero in manu est et defendit: quia virtus paciencie, virtus misericordie, precedente nos gratia et in potestate est arbitrii, et a periculo protegit adversitatis. Turris itaque nostra cum propugnaculis edificata est, in qua mille clipei dependent: quia scriptura sacra et sub miraculis patrum a iaculo adversitatis abscondimur, et consolationibus sanctorum munimina etiam in manu operis tenemus. Notandum vero quod limen porte uno calamo mensuratur. Calamus autem in sex cubitis et palmo tenditur: quia videlicet in scriptura sacra et doctrina perfecte operationis, et summe contemplationis invenitur. Cum vero porta hoc loco unusquisque predicator accipitur, limen exterius in porta est vita activa, limen vero interius vita contemplativa. Per illam

quippe ambulat in fide: per hanc vero festinat ad speciem. Illa exteriꝰ ducit ut unusquisque bene vivere debeat: ista iterius perducat. ut ex bona vita ad gaudia eterna pergat. Hec nos hodie tetigisse sufficiat. Quia enim tedentes ad aliud diu per excessum locuti sumus. ea que subiecta sunt lectionis alteri reservemus: respondi per silentium. spirantes in verbo. quod vivit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti deus: per omnia secula seculorum. Amen. Explicit omelia tercia. Incipit quarta. xx.

Vir cuius erat species quasi speciei eris. mensus est vestibulum porte octo cubitorum: et frontem eius duobus cubitis. Ac ne hoc vestibulum extra portam esse crederemus, subdit: Vestibulum autem porte erat intrinsecus. Quid ergo per interiꝰ vestibulum nisi eterne vite latitudo signatur? que modo inter angustias vite presentis iam per spem mente concipitur. De qua per psalmistam dicitur. Intrate portas eius in confessione: atria eius in ympnis confessionum. Cum enim peccata nostra per lacrimas confitemur. angustie vie portam ingredimur: sed cum post hec ad eternam vitam perducimur. porte nostre atria confessionum laudibus intramus. quia ibi iam angustia non erit. cum nos leticia eterne solempnitatis assumpserit. Propter confessionis nostre angustiam vitas dicit. Intrate per angustam portam. Et cum se psalmista reciperet in latitudine gaudii eterni presumeret dicebat. Statuisti in loco spacioso pedes meos. Ad atrium ergo per portam tenditur: quia ad latitudinem solempnitatis pertingitur ab angustia confessionis. Illa utique gaudia que apud david atria. apud ezechielem vestibulum intrinsecus vocantur. Unde et hoc ipsum vestibulum octo cubitis dicitur mensuratum. Ibi enim omnes remunerandi sunt. qui nunc et in exercicio operis laborant: et ad eterna gaudia per contemplationis graciam suspirant. Recte autem certo mensura vestibuli in octo cubitis ponitur: quia septem diebus universum tempus evolvitur. Eterna etenim dies que expleta septem dierum multitudine sequitur: scilicet octava est. Unde eciam psalmista resurrectionis diem considerans: quia de eterna iudicaturus erat districtione loquturus. prenotavit titulum dicens. In fine psalmus david pro octava. Ut enim quam octavam diceret. demonstraret: diem illam tremendi terroris in psalmi inchoacione secutus est dicens. Domine ne in ira tua arguas me: neque in furore tuo corripias me. Modo enim quisque per flagella corripitur. et correpcionibus emendatur. in mansuetudine corripitur non in ira: in districto autem illo examine omnis arguicio atque correpcio furor et ira est: quia venia post correpcionem non est.

C. Huius octonarii numerus certus est, quod post sabbatum dominus voluit a morte resurgere. Dies quippe dominicus qui tercius est a morte domini, a condicione dierum numeratur octavus, quia septimum sequitur. Unde et ipsa vera redemptoris nostri passio et vera resurrectio figuravit aliquid de suo corpore in diebus passionis sue. Sexta enim feria passus est, sabbato quievit in sepulchro, dominica autem die surrexit a morte. Presens etenim vita adhuc sexta est feria, quia in doloribus ducitur et in angustiis cruciatur. Sed sabbato quasi in sepulchro quiescimus, quia requiem anime post corpus invenimus. Dominico vero die videlicet a passione tercio, a condicione ut diximus octavo, iam corpore a morte resurgimus et in gloria anime etiam cum carne gaudemus. Ad ergo mire salvator noster fecit in se hoc veraciter signavit in nobis, ut nos et dolor in sexta et requies in septima et gloria excipiat in octava. Hinc per Salomonem dicitur: Da partes septem necnon et octo, quia ignoras quid malum futurum sit super terram. Partes etenim septem simul et octo damus, quando sic ea que septem diebus revolvuntur disponimus, ut per hec ad bona eterna veniamus. Ut dum modo caute agitur, postmodum venientis tremendi iudicii ira devitetur. Octo itaque cubitis vestibulum mensuratur in transcensu, quia per lucem que post septem dies sequitur, latitudo nobis eternitatis aperitur. Sed nemo ad illam venit, nisi qui hic dilectionem dei et proximi devota mente tenuerit. Unde et subditur: Et frontem eius duobus cubitis. D. Frons etenim porte est bonum meritum vite presentis. Sicut enim vestibulum in transcensu eterna requies debet intelligi, ita per frontem porte nunc est qualitatem visibilis vite signari. Frons ergo porte duobus cubitis mensuratur, quia quisquis hic dilectionem dei ac proximi servare studuerit, ipse ad eternitatis aditum pertingit. Vita igitur nostra ut duobus sit cubitis mensurata, tendi cotidie per caritatem debet in amore dei simul et proximi. Non est enim caritas vera, si minus a duobus cubitis habet. Unde Moyses cum per colores vestium electorum virtutes exprimeret, in ornamentum pontificis bis tinctum coccum iubet adhiberi. Quid namque per coccum nisi caritas designatur, que per flammam amoris accendit. Sed coccus bis tingitur, quando non solum ex amore dei sed etiam proximi nostra caritas inflammatur. Nam quisquis sic amat deum ut commissi sibi proximi curam relinquat, adhuc coccus in eo semel tinctus est. Et quisquis sic amat proximum ut minuat desiderium quo flagrare debeat ad deum, non est in eo color tincture geminatus. Debemus ergo et amare

eos autem quibus vivimus. et ad illius eternitatis desideriis anhelare. in quo vera est vita nostra.

E. Ecce etenim ad fidem atque ad audiendum verbum omnipotentis domini nos qui religioso habitu induti videmur. ex diversa mundi qualitate convenimus. atque ex dissimilibus qualitatibus in sancte ecclesie concordia aggregati sumus. ut iam patenter factum esse videatur. quod de promissione ecclesie per ysaiam dicitur. Habitabit lupus cum agno. et pardus cum hedo accubabit. Ecce per sancte caritatis vinculum lupus cum agno habitat. quia hii qui in seculo raptores fuerunt. cum mansuetis ac mitibus in pace conquiescunt. Et pardus cum hedo accubat. quia is qui peccatorum suorum maculis varius fuit. cum eo qui se despicit et peccatorem confitetur. humiliari consentit. Ubi et subditur. Vitulus et leo et oves simul morabuntur. quia et is qui per contritum cor ad cotidianum sacrificium se deo preparat. et alius qui tamquam leo ex crudelitate seviebat. et alter qui velut ovis in innocencie sue simplicitate perdurat. in caulis sancte ecclesie convenerunt. Ecce qualis est caritas. que pro diversitate meritum ascendit. conciat. coaptat. et quasi in una auri specie reformat. Sed in eo quod se electi sic amant. ad illud nitendum est ut fruitur que etiam in gaudio in celo videre mereantur.

F. Unus est etenim dominus ac redemptor noster. qui et hic electorum suorum corda ad unanimitatem ligat. et ad supernum amorem per interna desideria quasi stimulat. Unde et illic subditur. Et puer parvulus minabit eos. Quis iste puer parvulus. nisi de quo scriptum est. Puer natus est nobis filius datus est nobis. Qui simul habitantes minat. quia ne in terrenis rebus corda nostra inhererent. hec per internum desiderium cotidie stimulat. Et hoc ipsum eius minare est. ad suum nos amorem intellectum accendere. ne cum nos vicissim diligimus. mente in hoc exilio remaneamus. ne quies huius vite sic placeat. ut ad oblivionem patrie perducat. ne delectata mens prosperis torpeat. Unde et donis suis flagella permiscet. ut nobis omne quod nos in seculo delectabat amarescat. et illud incendium surgat in animo quod nos semper ad celeste desiderium incitet et excitet. atque ut ita dicam delectabiliter mordeat. suaviter cruciet. hilariter contristet. Puer ergo parvulus nos minat. quia is qui paulo minus quam angeli minoratus est. per caritatem quam nobis tribuit. in hoc nos mundo mentem figere non permittit. His vinctus itaque in nobis caritatis est. si et hic proximos nostros sicut nos diligimus. et ad auctorem omnium cum ipsis quos diligimus festinamus. Si igitur vita nostra de perfecta caritate his tingitur. bis de porte duobus cubitis mensurat. Sive igitur doctor seu sacrum eloquium vel etiam fides porte nomine signetur. in mensura utriusque cubiti caritas non inconvenienter

accipitur: quia et ille vera predicat qui dei et proximi amorem docet; et ipsa est certa sciencia quam caritas edificat: et fides robusta est que se in dilectione dei ac proximi exercet.

F. Sequitur. Porro thalami porte ad viam orientalem tres hinc et tres inde: et mensura una trium. Quid thalami, quid via orientalis designet, iam superius diximus: nec replicare lacius necessarium putamus. Sed querendum nobis est: quid est quod dicitur: tres hinc et tres inde. Thalami quippe iuxta viam orientalem, sunt corda fervencia in amore dei. Et sive hii qui electi in testamento veteri fuerunt, sive hii qui in testamento novo secuti sunt: nimirum constat quia omnes ex amore veritatis accensi sunt. Neque enim vere deum diligerent: si eiusdem veritatis que deus est graciam non accepissent. Iuxta viam ergo orientalem tres hinc et tres inde sunt thalami; quia dum inter veteres et novos patres dominus incarnari dignatus est: quasi in medio thalamorum via orientalis apparuit. Qui thalami ad veram speciem ex trinitatis sunt cognicione decorati.

Cum vero ad virtutes electorum eundem numerum referamus; tres sunt virtutes sine quibus is qui aliquid operari iam potest salvari non potest: videlicet fides, spes, caritas. Et quia eadem fides, spes, caritas in antiquis patribus quam in novis doctoribus fuit: iuxta orientalem viam tres hinc et tres inde thalami describuntur.

Vel certe quia tres patrum veterum distinctiones fuerunt: tres quoque novorum sub gracia sequuntur. H. Vetus quippe populus habuit patres ante legem; ac deinde in lege: et postmodum prophetas. In novo autem populo primus hebreorum primicie crediderunt; postmodum plenitudo gencium in fide secuta est: ac deinde in fine seculi hebreorum reliquie salvantur. Quia ergo incarnacio domini et ex superiori parte patres ante legem, patres in lege, atque ad extremum prophetas habuit, et ex posteriori ex hebreis fideles, fideles ex gentibus, ac postmodum hebreorum omnes reliquias colligit: via orientalis tres hinc et tres inde thalamos habere memoratur. Sed hoc quoque non incongruenter accipimus: si tres esse ordines fidelium dicamus. Sive namque in veteri seu in novo testamento alius est ordo predicancium; alius continencium: atque alius bonorum coniugum. Unde et idem propheta in superiori parte tres viros liberatos vidit, noe, daniel, et iob: in quibus videlicet tribus predicatores, continentes atque coniugati signati sunt. Nam noe archam in undis rexit: atque ideo figuram rectorum tenuit. Daniel etiam in aula regia abstinencie deditus fuit: et idcirco vitam continencium signavit. Iob vero in coniugio positus et curam domus proprie exercens placuit: per quem digne bonorum coniugum ordo figuratur.

I. Quia ergo ecclesia ante mediatoris adventum et predicatores et continentes.

ac boni coniugati fuerunt. qui eundem eius adventum prestolarentur. et magna hunc sui desiderii videre cuperent. et postmodum predicatores continentes. ac postmodum boni coniugati sicut cernimus existunt. qui redemptorem nostrum non iam desiderant incarnandum. sed in maiestatis sue gloria contemplandum. orientalis via tres hinc et tres inde thalamos habet. cuius psalmiste voce. qui de eadem via videlicet redemptore nostro dicitur. In eternum eius tabernaculum eius. Sed pensandum nobis est sollicita intentione quod dicitur. quia mensura una trium. Cum enim longe sit a continentibus et tacentibus excellencia predicatorum. et valde a coniugatis distet eminencia continencium. quid est quod una mensura dicitur trium. Coniugati quippe quamvis et bene agant et omnipotentem deum videre desiderant. domesticis tamen curis occupentur. et necessitate cogente in utroque mentem dividunt. continentes autem ab huius mundi actione remoti sunt. et voluptatem carnis eciam a licito restringunt. nulla coniugis. nulla filiorum cura. nullis noxiis ac difficilibus rei familiaris cogitacionibus implicantur. predicatores vero non solum se a viciis coercent. sed eciam peccare alios prohibent. ad fidem ducunt. in studio bone conversacionis instruunt. Quomodo ergo una eorum mensura est. quorum vite qualitas una non est. Sed mensura una tamen est. quia et si in eis meritorum

.R.

magna est diversitas. tamen distancia in fide in qua tendunt non est. Nam eadem fides quos solidat in maximis. illorum infirmitatem continet in primis. Vel certe trium mensura una est. quia in retribucione ultima quamvis eadem dignitas omnibus non sit. una tamen erit omnibus vita beatitudinis. Unde et per semetipsum dominus dicit. In domo patris mei mansiones multe sunt. Sed tamen qui in vinea ducti sunt. qui diversis horis venerunt. unum denarium perceperunt. Qua itaque racione conveniunt mansiones multe cum uno denario. nisi quia diverse quidem beatorum animarum dignitates erunt. sed tamen una quies eterne retribucionis. Nam si dispar erit meritum singulorum. non erit diversitas gaudiorum. quia et si alter minus atque alius amplius exultat. omnes tamen unum gaudium de conditoris sui visione letificat. Hoc quoque est sive de veteribus sive novis patribus senciendum. quia orientalis via cum tres hinc et tres inde thalamos habeat. mensura una trium est. quia ipsa fides atque ipsum meritum tenuit corda precedencium. quod replevit corda sequencium sub testamento novo positorum. Sicut et per paulum dicitur. Habentes autem eundem spiritum fidei. sicut scriptum est. Credidi propter quod locutus sum. et nos credimus propter quod et loquimur. Spirituales quippe illi patres omnipotentem deum trinitatem ita esse crediderunt. sicut

Sicut eandem trinitatem noui patres
atque locuti sunt. Ysaias namque
audiuit angelica agmina in ce-
lo clamantia. Sanctus. sanctus. sanctus. dominus
deus sabaoth. Ut enim pluralitatem
trinitatis monstraret ter sanctus di-
cit. sed ut una esse substantia trinita-
tis appareat. non domini sabaoth.
sed dominus sabaoth esse perhibetur.
Quod dauid quoque sentiens ait. Bene-
dicat nos deus deus noster. benedicat nos
deus. Cum enim ter deum dixisset.
ut unum ipsum esse ostenderet subdidit.
Et metuant eum omnes fines terre.
Paulus quoque loquitur dicens. Quoniam ex ipso.
et per ipsum. et in ipso sunt omnia. ex
ipso uidelicet ex patre. per ipsum per filium.
in ipso autem in spiritu sancto. Cum ergo ipsum ter-
tio dixisset. adiunxit. Ipsi gloria
in secula seculorum amen. Nam enim
non dicit ipsis. sed ipsi. dicendo ter
ipsum distinxit personas. et subiun-
gendo ipsi gloria non diuisit sub-
stantiam. Quia una itaque est ueterum
ac nouorum fides. recte thalamorum
describitur mensura una trium. Quod
uerbis aliis replicatur. cum subditur.
Et mensura una frontium esse utrimque partem.
Ex utraque etenim parte est mensura una fron-
tium. quia patres nunc uel prius a ueteri
uel nunc a nouo testamento ue-
nientes. in unam mediatoris fidem
conueniunt. Qui pro eo quod caritate
pleni sunt. carnem abstinentia do-
mant. corda audientium predicati-
onis lumine illustrant. signa fa-
ciunt. uirtutes operantur. per hoc quasi eorum
bona nobis foras innotescunt.

non inmerito huius celestis edificii frontes
uocantur. Hoc enim quod nunc in aperto osten-
ditur. frons est. ut illud sit uestibulum
edificii quod nobis intus reserua-
tur. Unde et sancte ecclesie in cantico can-
ticorum dicitur. Sicut cortex mali
punici gene tue. absque occultis
tuis. Gene quippe sunt sancte ecclesie
spiritales patres. qui nunc in ea mira-
culis choruscant. et uelud in
eius facie uenerabiles apparent.
Cum enim multos uidemus mira age-
re. uentura prophetare. mundum perfecte relinquere.
celestibus desideriis ardere. sicut cor-
tex mali punici sancte ecclesie gene ru-
bent. Sed quid est illud esse quod
miramur in illius uere comparatione. de quo
scriptum est quod oculus non uidit. nec
auris audiuit. nec in cor hominis as-
cendit. que preparauit deus diligentibus
se. Bene ergo cum miraretur genas
ecclesie. subdidit absque occultis tuis.
Ac si aperte diceret. Ea quidem que in te
non latent magna sunt. sed illa
ualde ineffabilia que latent. Sequitur.
Et mensus est latitudinem liminis
porte decem cubitorum. et longitu-
dinem porte tredecim cubitorum.
Multa superius de porte significa-
tione iam diximus. sed nunc tenere
aliqua debemus. propter quod possit
et cetera locutionis prudentia penetra-
re. Doctrina quippe est per portam scrip-
tura sacra posse figurari. Sed
hoc nobis modo laboriose discutien-
dum est. cur latitudo liminis porte
decem cubitis. et longitudo por-
te tredecim mensuratur. Hoc autem

loco longitudo porte altitudo dicatur: sicut nos longe stature dicimus quem altum videmus. Recta longitudo porte dici in sublimitate non potest: cuius latitudo per decem cubitos demonstratur. Quid ergo latitudo liminis porte nisi lex testamenti veteris fuit? et quid longitudo porte nisi gratia testamenti novi? Quia videlicet scriptura sacra dicente per testamentum vetus omnia operum compescuit, datis decem preceptis, que per mandata carnalia in liminis latitudine iacuit. Sed dum per testamentum novum cogitationes pravas coercuit. delinqui omnia et pro deo vitam corporis iussit contempni celo despici: que porta nostra in longitudinis altitudinem surrexit. Minora quippe precepta israelitico populo per legem data sunt. Unde et eidem populo moyses in campo locutus est. Maiora dominus sanctis apostolis dedit: unde et easdem mandata vite in monte docuit. Idem vero redemptor noster per evangelium dicit nolite putare quia veni solvere legem aut prophetas: non veni ait solvere sed adimplere. Adimplere enim venerat legem qui legis iusticie gratiam addidit, ut quod illa iubebat in minimis ipse perficia adiuvaret in summis: et quod illa coercebat ab opere ipse resecaret a corde. Intelligitur ergo lex que in latitudine iacuit: in altitudinem surrexit. Ipsa enim dei cognitio que apud illam in spiritualibus patribus fuit: nota omni hebreorum populo non fuit. Nam omnipotentem deum trinitatem videlicet trinitatem cum prophete predicaret populus

ignorabat que solum decalogum tenebat in lege: fidem trinitatis nesciebat. Mensuretur ergo latitudo liminis porte decem cubitorum: quia dum ille populus subtilitatem fidei ignorans mandatis serviebat decalogi. Mensuretur vero longitudo porte tredecim cubitis, quia per testamentum novum in corde fidelis populi super mandata decalogi que verius custodit, cognitio trinitatis crevit: et eo mandata legis perficiat, quo trinitatem esse omnipotentem dominum credidit. Ubi et querit venerabilis potest, cur istam latitudinem liminis porte quam superius dixerat uno calamo mensurari, iterum subiungit quod decem cubitis mensuret: ac deinde subdit. quod longitudo porte tredecim sit cubitis mensurata. Unus etenim calamus sicut iam sepe diximus est sex cubitos habet et palmum: decem vero cubiti iam mensuram suam super calamum tenent: tredecim vero amplius quam decem. Quid est ergo quod prius uno calamo limen porte postmodum latitudo eius decem cubitis ad extremum quoque longitudo porte tredecim mensuratur: nisi quia antiquos patres quos per sacram scripturam ante legem fuisse cognoscimus. unum quidem omnipotentem deum trinitatem videlicet trinitatem esse noverunt. sed eandem trinitatem quam cognoverant aperte minime predicaverunt: qui eius iussionibus obedientes et vite mundicia conservantes. quasi in sex cubitis calamum habuerunt perfectionem operis. et sepe angelos videntes habuerunt palmum contemplationis.

P. Parva ante legem in diebus illis hebreorum populus mandata decalogi servare conatus est. sed tamen de agnicione sancte trinitatis eruditus non est. et quamvis hanc spirituales patres perfecte cognovissent. multitudo tamen magne synagoge nec invenire misterium trinitatis potuit nec querere scivit. Superveniente autem gratia per testamentum novum omnis fidelis populus unum deum trinitatem esse cognovit. et virtute decalogi in eius agnicione complevit. Prius ergo limen porte mensuratur calamo uno. postmodum latitudo eius cubitis decem. atque ad extremum longitudo porte cubitis tredecim. quia et sub priori lege et activam et contemplativam vitam non defuit. et sub legis decalogo populus divine scilicet misterium nesciens in mandatorum latitudine servivit. et nunc sub gratia custodiis veris decalogi preceptis. omnes qui ad fidem venerint sancte trinitatis sacramenta agnoscat. Qua in re hoc quoque nobis sciendum est. quia et per incrementa temporum crevit sciencia spiritualium patrum. Plus namque moises quam abraham. plus prophete quam moises. plus apostoli quam prophete in omnipotentis dei sciencia eruditi sunt. Fallor si hec scriptura non loquitur. Pertransibunt plurimi. et multiplex erit sciencia. Sed hec eadem que de abraham. moyse. prophetis et apostolis diximus. ex eiusdem scripture verbis si possumus ostendamus. Quis enim nesciat. quia abraham cum deo locutus est. Et tamen ad moysen dicitur dominus. Ego sum deus abraham. deus ysaac. et deus iacob. et nomen meum adonay non indicavi eis. Ecce plus moysi quam abrahe innotuerat. Illud de se moysi indicat. quod se abrahe non indicasse narrabat.

Q. Sed videamus si prophete plus quam moyses divina sciencia apprehendere potuerunt. Certe psalmista dicit. Quomodo dilexi legem tuam domine. tota die meditacio mea est. Atque subiungit. Super omnes docentes me intellexi. quia testimonia tua meditacio mea est. Et iterum. Super seniores intellexi. Qui ergo legem meditari se memorat. et super omnes docentes se. ac super seniores intellexisse testatur. quia divina sciencia plus quam moyses acceperat manifestat. Quomodo autem ostensuri sumus quia plus apostoli edocti sunt quam prophete. Certe veritas dicit. Multi reges et prophete voluerunt videre que videtis et non viderunt. et audire que auditis et non audierunt. Plus ergo quam prophete de divina sciencia noverant. quia quod illi solo spiritu viderant. ipsi eciam corporaliter videbant. Impleta est itaque ea quam superius diximus danielis sentencia. quia pertransibunt plurimi et multiplex erit sciencia. Mensura ergo calami que est sex cubitorum et palmo ducitur ad cubitos decem. et mensura decem cubitorum ad extremum surgat in tredecim. quia quanto mundus ad extremitatem ducitur. tanto nobis eterne sciencie aditus largius aperitur. Sequitur. Et marginem ante thalamos cubiti unius. Sicut sepe diximus thalami electorum corda sunt. omnipotentis dei amore fer-

R. nerientia. Quid per marginem ante
thalamos? nisi fides exprimitur.
Nisi enim primus ipsa teneat, nullo
modo ad spiritualem amorem pertingit.
Non enim caritas fidem, sed fides
caritatem precedit. Nemo enim
potest amare quod non crediderit.
Margo itaque est ante thalamos
fides ante ardorem caritatis, quia
sicut dictum est nisi ea que audis cre-
dideris, ad amorem eorum que audi-
eris nullatenus inflammaris. Sed
margo ante thalamos cubiti unius
est, quia tunc fides corda au-
dientium deo in amore copulat, quando
per errores et scismata divisa non
est, sed in unitate perdurat, ut vi-
delicet margo unius cubiti audi-
entis animam ad thalamum perducat,
quia celestis sponsi speciem quam hic
predicat postmodum in celestibus
demonstrat. Unde et bene sub-
ditur. Et cubiti unius finis utrimque.
Utrimque autem dicat, ac si dicat
utrorumque. Per latitudinem quippe
luminis et longitudinem porte
vetus ac novum testamentum diximus
designari. Ad extremum vero addit
quod cubitus unus sit finis utrorumque,
quia videlicet et testamentum ve-
tus unum nobis mediatorem dei et
hominum nuntiavit, et testamentum
novum eundem nobis nuntiat in
eterna claritate venturum, quem iam
pro nobis cognovimus incarnatum.
S. Cubitus ergo unus finis utrimque est,
quia et quem lex predixit in carne
apparuit, et ipse quem nunc

testamentum novum loquitur in gloria maiesta-
tis apparebit, et hic finis utrorumque
erit, cum visus in divinitatis sue potentia
omnia que sunt predicta compleverit. Scriptum
namque est. Finis legis christus ad iusti-
tiam omni credenti. Finis videlicet qui
non consumit, sed qui perficit. Tunc etenim
enim legem perficit, cum sicut lex pre-
dixerat incarnatus apparuit. Sed
adhuc de eius iudicio multa testa-
mentum novum loquitur, et adhuc multa
de regno illius narrat, que necdum
vidimus impleta. Ecce conditio eius evan-
gelium legitur, veterna vita predicatur.
Tunc ergo erit et novi testamenti finis,
cum ea que de se dominus promisit compleverit.
Finit vero testamentum novum, quia
perficit. Nam cum ipse de quo loquitur visus
fuerit, eiusdem testamenti verba
cessabunt. Unde et sancte ecclesie veri luminis
diem quasi tempus vernale pollicens
per sponsi vocem dicitur. Surge, propera
amica mea, columba mea, formo-
sa mea, et veni. Iam enim hiemps
transiit, ymber abiit et recessit.
Flores apparuerunt in terra. Sancta
enim sancta ecclesia seu unaquaeque electa
anima celesti sponso est amica per
amorem, columba per spiritum, formo-
sa per morum pulchritudinem. Que
cum iam de corruptione carnis
educitur, ei procul dubio hiemps transiit,
quia presentis vite torpor abscedit.
Ymber quoque abiit et recessit, quia
cum ad contemplandum in sua specie omnipo-
tentem deum educitur, iam uberum
gutte necessarie non erunt, ut pluviam
debeat predicationis infundi. Illa

T. quod minus audire potuit: am-
plius videbit. Tunc apparent
flores in terra, quia cum de eterne
beatitudinis vita quedam suavitatis
primordia pregustare anima cepit:
quasi iam in floribus odoratur ei-
us. quod postquam egressa fuerit
in fructu uberius habebit. Unde
et illic subditur: Tempus putaci-
onis advenit. In putacione quip-
pe sarmenta sterilia resecantur:
ut ea que prevalent uberius fructum
ferant. Nostre itaque putacionis
tempus tunc advenit, quando fructu-
osam ac noxiam corrupcionem
carnis deserimus. ut ad fructum
anime pervenire valeamus: qui fructus
erit nobis uberrimus visio numinis.
Cubitus quoque unus est finis utriusque: quia
unus ille qui dixit singulariter Sum ego
donec transeam. qui solus cum patre et spiritu sancto
presidet in celo sicut passer uni-
cus in edificio. quemadmodum imple-
vit legem per misterium incarnaci-
onis et per veritatem humanitatis sue: ita
testamenti novi promissa impleturus
est per ostensam gloriam claritatis sue.
Hunc nobis unum cubitum mensura
quoque arche locuta est. Archa enim
que trecentis cubitis fieri in lon-
gitudine iussa est, sexaginta vero
in latitudine, triginta autem in
altitudine: in uno in cubito con-
summata. Quid enim per archam:
nisi sancta ecclesia figuratur? Que in-
ferius ampla est, superius angusta:
que a trecentis et sexaginta ac tri-
ginta cubitis ad unum cubitum col-
ligitur. quia ab ea latitudine quam

sancta ecclesia in membris suis ad-
huc infirmantibus habet. paulisper
angustata et in altum proficiens
ad unum tendit. Ipsa enim racio .v.
exigit. ut credamus quod in illa arche
latitudine omnes bestie cuncta qua-
drupedia atque reptilia in inferio-
ribus fuerint: homo vero atque vo-
latilia manserunt in superioribus. Iux-
ta superiorem etenim partem fenestra fuit
in latere: de qua corvum vel colum-
bam dimisit homo: ut si diluvium
iam transisset aqua cognosceret.
Et quia archa eadem in uno fuit
cubito consummata: homo et volati-
lia iuxta cubitum fuerunt. Recte
itaque per archam universalis ecclesia de-
signatur: que adhuc in multis suis
carnalibus lata est: in paucis spiritua-
libus angusta. Et quia ad unum hominem
qui est sine peccato colligitur: quasi in uno
cubito consummatur. Videmus ete-
nim multos inter eiusdem sancte eccle-
sie sinum in superbiam erigi. in carnis
voluptate dissolvi. in acquirendis
rebus terrenis inhiare. imperan-
te avaricia maria transire. deser-
vire tragedie. iurgiis vacare.
proximos quos prevalet ledere:
sed quia eos adhuc sancta ecclesia tolerat
ut convertat: quasi in arche latitu-
dine deorsum bestie morantur. Videmus
alios iam aliena non querere. illatam
iniuriam equanimiter portare. rebus propriis
esse contentos. humiliter vivere: sed quia
isti iam pauci sunt: angustatur archa.
Alios autem conspicimus etiam pos- .x.
sessa relinquere. nullum terrenis

rebus studium dare · inimicos diligere
carnem a gestis voluptatibus domare ·
motus omnes sub rationis iudicio premere ·
pro celeste desiderium contemplationis pe
na sublevari? sed quia tales quoque
valde rari sunt · iam archa in ex
cubitum ducitur ubi homines et vola
tilia continentur. Querat tamen si quis
in eis esse valeat sine peccato · et nullus
invenitur. Nullus itaque homo sine peccato est
nisi ille qui in peccatis conceptus non est. In
uno ergo cubito consummatur archa ·
quia unus est auctor et redemptor sancte ec
clesie sine peccato · ad quem et per quem
omnes perficiuntur qui se esse peccatores no
verunt. Dicatur itaque de limine et
de porta · et cubitus unus finis utri
que · quia cum unus mediator dei et homi
num homo christus ihesus in maiestate sua ap
paruerit · omnia utriusque testamenti
que predicta et promissa sunt conplebit. Sive
vero utraque hoc loco marginem ac
thalamos memorat · neque hoc
ab hac sententia abhorret · quia cum ma
iestas redemptoris nostri nobis fuit
ostensa · finitur fides cum iam cepit homo
videre quod credidit · et ad finem sunt
pervenit thalami · quia corda fidelium
incomparabiliter longe quam modo sunt in amore
illius perficiuntur. Cubitus ergo unus finis
utriusque est · quia unius domini et salvatoris
visio in celestibus finem fidei facit · et ca
ritatem perficit. Considerare libet que
nos sumus · qui illa tenemus. Certe ex
gentibus venimus · certe patres nostri
lignorum ac lapidum cultores fuerunt.
Unde ergo hoc nobis · ut que nunc usque (margin: ca)
hebrei nesciunt ezechielis prophete
tam profunda misteria cernamus? (margin: y)
Agamus ergo gratias viro qui gesta que de
eo in sacro eloquio scripta sunt opere imple
vit · ut que intelligi audita non pote
rant · visa panderentur. Ibi quippe
incarnatio · ibi passio · ibi mors
ibi resurrectio · ibi ascensio illius
continentur. Sed quis unquam hec au
dita crederet · nisi facta cognovisset?
Signatum ergo librum sicut in iohannis
apocalypsi legitur quem aperire et legere
nullus poterat · leo de tribu iuda ape
ruit · quia omnia nobis eius misteria in
sua passione ac resurrectione pa
tefecit · et per hoc quia infirmitatis nostre
mala pertulit · sue nobis potentie
et claritatis bona monstravit. Ca
ro etenim facta est · ut nos spirituales fa
ceret · benigne inclinatus est ut leva
ret · exivit ut introduceret · visibilis
apparuit ut invisibilia monstraret ·
flagella pertulit ut sanaret · oppro
bria et irrisiones sustinuit · ut
ab opprobrio eterno liberaret · mor
tuus est ut vivificaret. Agamus ergo
grates vivificanti et mortuo · et
ideo amplius vivificanti quia mortuo.
Unde bene salutem nostram et pas
sionem illius ysaias contemplatus ait:
Ut faciat opus suum · alienum opus eius ·
ut operetur opus suum · peregrinum est opus
eius ab eo. Opus etenim dei est animas
quas creavit colligere · et ad eternas
luces gaudia revocare. Flagellari
autem atque sputis illudi · cruci
figi · mori · ac sepeliri · non hoc in
sua natura opus dei est · sed opus hominis
peccatoris · quod hoc omnia meruit pro peccati.

Sed peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum. et qui in natura sua manet incomprehensibilis. in natura nostra comprehendi dignatus est ac flagellari. Nisi ea que erant infirmitatis nostre suscepisset. nunquam nos ad sue fortitudinis potenciam sublevaret. Ut ergo faciat opus suum. alienum opus eius. et ut operetur opus suum. peregrinum est opus eius ab eo. quia incarnatus deus ut nos ad suam iusticiam colligeret dignatus est pro nobis tamquam peccator homo vapulare. et alienum opus fecit. ut faceret suum. quia per hoc quod inmanis mala nostra sustinuit. nos qui creatura illius sumus ad fortitudinis sue gloriam perduxit. in quo vivit et regnat cum patre et spiritu sancto deus. per omnia secula seculorum. Amen. Explicit omelia quarta. Incipit quinta. xx.

Memoratis superius thalamis. propheta subiungit. Quia thalami sex cubitorum erant hinc et inde. Qua in re magna nobis questio generatur. cur superius thalamum uno calamo mensuratum dixit. quem videlicet calamum sex cubitos et palmum habere perhibuit. atque inferius thalamos sex solummodo dicit cubitis mensurari. Qui enim non calamo sed sex cubitis mensurantur. palmus deest quod superius in mensura calami dicebatur adesse. Sed si thalami sunt sensus atque cogitationes fidelium in quibus caste anime conditori suo in amore iunguntur. et per sex cubitos perfecta operatio. per palmum vero inchoatio contemplacionis exprimitur. sancte universalis ecclesie debemus membra conspicere. et eciam invenimus quia superius in ea thalami uno calamo. et sub aliis sex tantummodo cubitis mensurantur. Nam fideles quidam in illa omnipotentem deum ita amant. ut et in opere perfecti sint. et in contemplacione suspensi. Hii profecto calamum in mensura habent. quia et sex cubitos operacionis. et palmum contemplacionis possident. Nonnulli vero omnipotentem quidem deum diligunt. et perfecte in bonis operibus excrescunt. sed tamen contemplacionis eius magnitudinem subtiliori intellectu nesciunt. Amant autem. sed investigare gaudia eius claritatis ignorant. Hii itaque sex cubitos habent et palmum non habent. quia etsi iam per amorem iuncti sunt. sed ex contemplacione disiuncti. Qui tamen thalami per commensuracionem cubiti unius hinc et inde esse referuntur. quia videlicet in amore auctoris ac redemptoris nostri fideles anime et ex iudaico populo et ex gentilitate convenerunt. Unde et idem redemptor noster cum asellum sedens iherusalem tenderet. sicut evangelista testatur. multi vestimenta sua straverunt in via. alii autem frondes cedebant de arboribus. et sternebant in via. et qui preibant et qui sequebantur clamabant dicentes. Osanna benedictus qui venit in nomine domini. Salvator .B.
etenim noster asellum sedens iherusalem tendit. quia uniuscuiusque fidelis animam regens videlicet iumentum

sunt. ad pacis interne visionem ducit. Iumentum sedet etiam cum sancte ecclesie universaliter presidet: eamque in superne pacis desiderium accendit. Multi autem vestimenta sua in via sternunt. quia corpora sua per abstinenciam edomant. ut ei viam ad mentem parant. vel exempla bona sequentibus prebeant. Alii autem ramos vel frondes de arboribus cedunt et sternunt in via. quia in doctrina veritatis verba atque sentencias patrum ex eorum eloquio excerpunt. et hec in via dei ad auditoris animum venientis humili predicacione submittunt. Quod indigni quoque et nos modo facimus. Nam cum patrum sententias in sermone exhortacionis assumimus. frondes de arboribus cedimus. ut has in via omnipotentis domini sternamus. Sed qui preibant et qui sequebantur clamabant osanna. Precessit quippe iudaicus populus. secutus est gentilis. Et quia omnes electi sive qui in iudea esse potuerunt. sive qui nunc in ecclesia existunt. in mediatorem dei et hominum crediderunt et credunt. qui preeunt et qui sequuntur osanna clamabant. Osanna autem latina lingua salva nos dicitur. Ab ipso enim salutem et priores quesierunt et presentes querunt. et benedictum qui venit in nomine domini confitentur. quoniam una spes una est fides precedencium atque sequencium populorum. Nam sicut illi exspectata passione ac resurrectione eius sanati sunt. ita nos per

teritam illius passionem ac permanentem in sua resurrectione salvamur. Omnes enim priores nostri ex iudaico populo crediderunt. atque amaverunt venturum. hunc nos et venisse credimus et amamus. eiusque desiderio accendimur. ut eum facie ad faciem contemplemur. Thalami quoque eius hinc et inde sunt. quia corda amancium fidem que in illo est et a priore parte seculi et ab ultima complectuntur. Sequitur. Et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius: latitudinem .xx. et .v. cubitorum. Sepe iam diximus portam fidem et per eandem fidem ipsum creatorem ac redemptorem nostrum mediatorem dei et hominum ihesum christum posse signari. quia per fidem que in eo est. introitus ad vitam patet. Sed iam scripturam sacram que nobis eandem ipsam fidem in redemptoris nostri intellectum aperit non incongrue portam accipimus. quia ea utique oportet contuita ad intelligenda invisibilia intremus. Si igitur hoc in loco ut prediximus scriptura sacra accipitur. querendum est. quid per tectum thalami. quid per tectum porte signetur. Sed habet thalamus tectum. quia operta est mens amancium. et adhuc fervor amoris in occulto est. Habet quoque porta tectum. quia scriptura sacra quidem aperte nobis scripta est. sed non totum intelligitur a nobis. Multa quippe in illa ita aperte scripta sunt ut parvulos pascant. quedam vero ob-

superioribus sententiis ut excitant fortes, quatenus cum labore intellecta plus grata sint; nonnulla autem in ea clausa sunt, ut dum ea non intelligimus, agnoscentes infirmam nostre cecitatis D. ad humilitatem magis quam ad intelligentiam proficiamus. Sunt enim quedam que ita de celestibus loquuntur, ut solis illis supernis civibus in patria sua persistentibus pateant, necdumque nobis peregrinantibus reserventur. Nam si quis ad urbem incognitam pergens multa de illa in via audiat, quedam quidem ex ratione colligit, quedam vero que necdum vidit nullo modo cognoscit; ipsi vero cives qui in ea sunt et que de illa tacentur vident, et que de illo dicuntur intelligunt. Nos igitur in via adhuc sumus; multa de illa celesti patria audimus, alia iam per spiritum ex ratione intelligimus, quedam vero non intellecta veneramur. Unde et in sacro eloquio scriptum est: Extendens celum sicut pellem, qui tegis in aquis superiora eius. Celum quippe sicut pellis extenditur, quia per ora mortalium scriptura sacra nobis in expositionibus explicatur. Sed sunt aque in celo, superiores videlicet multitudines, idest angelorum agmina, in quibus eiusdem celi teguntur superiora, quia ea que in sacro eloquio altiora et obscuriora sunt angelicis solummodo spiritibus patent, et nobis adhuc incognita perdurant. Habet ergo thalamus tectum, quia nescit adhuc proximus quantum amatur a proximo. Porta idest sacrum eloquium habet tectum, quia necdum omnia penetrare intellectu possumus, que de celestibus audimus.

E. Restat ergo ut in his que intelligimus in profectu cotidie caritatis ambulemus, et quamvis in nobis proximi nostri non videant quantum diligantur a nobis, atque in sacro eloquio ea que necdum intelligimus humiliter veneremur, in his tamen ad que intelligendo pervenimus dilatari per bonam operationem debemus. Unde et dicitur: Et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius latitudinem viginti et quinque cubitorum. Quinque enim carnis sensibus prediti sumus, videlicet visu, gustu, olfactu, auditu atque tactu. Hec vero quinarius numerus per semetipsum multiplicatus ad vicesimum et quintum numerum surgit. Operari autem exterius quedam de mandatis celestibus sine istis corporeis sensibus non valemus. His quippe officiis suis index animus interius providet, et quod exterius agere iuste vel misericorditer possit, quasi eisdem officiis renuntiantibus ac deservientibus agnoscit. Cum ergo timore omnipotentis domini animus impletur, necesse est ut quinque nostri sensus nobis velut subiecta officia in bona operatione deserviant, per quos cum aliquid agere misericorditer cepimus, plus se cotidie ipsa misericordia ingerit, et quasi quosdam sinus boni operis expandit. Quinque igitur sensus multiplicantur in se, dum hoc quod per ipsos agitur in bono cotidie opere per semetipsum multiplicatur.

F · Unde et latitudo eius .xx. et .v. cubitorum
esse dicitur: quia timor tenacia et
pigredo angustia est. Nullus enim
ideo indigenti dare panem metuit ne si
bi desit: adhuc in angustia timoris est.
Nullus ideo vestimentum algenti non
porrigit quia hoc solus habere concupiscat;
adhuc tenacie sue angustia coarctatur.
Nullus ideo bonum non agit quia torpore
animi torpescit: ipse ei suus torpor
angustia est. Respice autem inopem
audire posse. largiri stipem. prebere
defensionem. atque pro eiusdem de
fensione pauperis adversantis cuius
libet inimicicias non timere: magna
mentis latitudo est. Mensuratur ergo
iterum thalamum et portam eius quia inter
iacet latitudo cubitis .xx. et quinque
quia in exteriore sensuum operacione pro
batur et cognoscitur. quam intrinsecus
largitas bonitatis habeatur. Nam
quod iam de scriptura sacra didiceris.
et quantum proximum tacitus ames:
in latitudine boni operis ostendis.
Pateat itaque .xx. et quinque cu
bitis latitudo inter thalamum et por
tam: quia inter caritatem et scienciam tes
tis est bona operacio. Que si fortasse
defuerit: profecto est tunc est nec cog
novisse te deum nec diligere prox
imum: id est nec portam sacri eloqui
nec amoris thalamum habere. ¶
G · Et notandum quod a tecto thalami
usque ad tectum porte dicitur mensura
tum. Per ea enim que nobis in sacra scrip
tura cooperta sunt. nostra humilitas
approbatur: quia quod in illa non intel
ligimus. non superbe reprehendere sed ve
nerari humiliter debemus. Unde et de domino
scriptum est. Palpebre eius interrogant fi
lios hominum. Palpebre quippe eius
iudicia sunt: quia aliquid nobis clau
dunt. aliquid aperiunt. Que aperien
do nos interrogant si intelligendo
non extollimur: claudendo nos in
terrogant et si non despicimus ea que
intelligere non valemus. Per ea autem
que de caritate nostra proximis nos
tris non loquimur: in conspectu dei verius
probamur. In quibusdam enim ore cari
tas ficta est. in quorundam cordibus veritas;
et sepe de caritate ostenditur quod
non est: et non demonstratur quod est.
Amorem itaque nostrum erga proxi
mum plus operacio bona quam lingua
loquitur: ut in ipso bono opere
proximus noster amari se videat:
et cum tamen non possumus quantum volumus
operari. omnipotenti deo occulta amo
ris nostri sufficiant. A tecto
ergo thalami usque ad tectum porte
sit magna latitudo: ut abs con
ditis nostre caritatis usque proxi
mum. usque ad humilitatem sciencie
propter deum in quantum intelligimus
et valemus bona que operemur. H ·
Potest porta ipse iam aditus
regni celestis intelligi: et thalamus
nunc thalamus tectum habet et
porta tectum: quia et quanta sit in
deo et proximo nostra caritas
non cognoscitur: et quando de hoc seculo
ad eterne vite requiem introdu
camur ignoratur. Ille enim nobis

conditor noster diem mortis
nostre incognitum voluit, ut dum
semper ignoratur, semper proximus creda-
tur, et tanto quisque ferventior sit
in operacione, quanto et incertus est
de vocacione. Unde et latitudo
xx et v cubitorum a thalamo
ad portam tenditur, quia a cari-
tate quam semel in deo et proximo
concipimus, usque ad ingressum reg-
ni debemus omne quod possumus mul-
tiplicare atque incessanter operari.
A tecto utique thalami usque ad
tectum porte magna latitudo est,
quia ex gratia qua inchoamus deum diligere
usque ad ipsam vocacionem que nobis
aditum regni celestis aperit, debe-
mus nosmetipsos in magna bo-
norum operum actione dilatare, ut
adversa patienter perferre, benigna liberaliter
impendere, ipsos etiam quos pati-
mur amare, habita tribuere, non
habita non ambire, proximos
~~nostros~~ sicut nosmetipsos di-
ligere, eorum bona nostra credere, eorum
mala quasi propria deflere. In tali ergo
mente magna latitudo est, in
qua angustia odiorum non est. Quam
profecto latitudinem ex dei et proxi-
mi amore concipimus per sacra
mandata que cognovimus. Nam
et ipsos latitudinis xx et quinque
cubitos non inconvenienter intelligimus,
J. si eos iuxta sacri eloquii discutere
velimus. Sex enim cubitis mensura-
tos thalamos dixerat, et sex-
to die homo est conditus, eoque die

dominus perfecisse opera sua describitur.
Unde etiam ~~pom~~ pro perfectione
poni senarius numerus solet. Et quia
omnem operacionem bonam per quattuor
sancti ewangelii libros agnoscimus,
si sex quater ducimus ad viginti
quattuor pervenimus, cui monas
additur, quia unus est per quem omnes
bene operantur. Viginti ergo et quinque
cubitis latitudo hec explicari
debuit, ut quia omnis bona operacio
per sancti ewangelii quattuor ut diximus
libros agnoscitur, et in uno dei
cognicione et confessione compleatur.
Sequitur. Et ostium contra ostium.
Hoc loco contra non ad adversita-
tem ponitur, sed ad rectitudinem.
Ostium enim contra ostium est, cum recto
itinere ab exteriore ad interiorem adi-
tum pervenitur. In congregacione vero
omnipotentis dei primum ostium nostrum
fides est, secundum [vero] species illius, ad
quam per fidem ambulando pervenimus.
In hac etenim vita hanc ingredi-
mur, ut ad illam postmodum perdu-
camur. Ostium ergo contra ostium est,
quia per aditum fidei aperitur aditus vi-
sionis dei. Si quis vero utraque R.
hec ostia in hac vita velit accipere,
neque hoc a salubri intelligencia
abhorret. Nam sepe volumus
omnipotentis dei naturam invisibi-
lem considerare, sed nequaquam valemus (atque)
ipsis difficultatibus fatigata anima
ad semetipsam redit, sibique de
seipsa gradus ascensionis facit, ut

prius semetipsam si valet consideret et tunc illam naturam que super ipsam est in quantum potuerit investiget. Sed mens nostra si in carnalibus imaginibus fuerit sparsa nequaquam vel se vel anime naturam considerare sufficit quia per quot cogitaciones ducitur quasi per tot obstacula cecatur. Primus ergo gradus est ut se ad se colligat. Secundus ut videat qualis est collecta. Tercius ut super semetipsam surgat ac se contemplacioni auctoris invisibilis intendendo subiciat. Sed se ad se nullatenus colligit nisi prius didicerit terrenarum atque celestium imaginum fantasmata ab oculo mentis compescere. Quicquid de visu, quicquid de auditu, quicquid de odoratu, quicquid de tactu et gustu corporeo cogitacioni eius occurrit, respuere atque calcare quatenus talem se querat intus qualis sine istis est. Nam hec cum cogitat quasi quasdam umbras corporum introrsus versat. Abicienda ergo sunt omnia manu discrecionis ab oculis mentis quatenus se anima talem consideret qualis sub deo super corpus creata est ut a superiore vivificata vivificet inferius quod administret. Que et sic infusa est corpori ut non per membra partes partibus sit divisa. Nam in quolibet loco pars corporis patitur tota dolet. Miro autem modo una eademque vivificacione membris presidens cum ipsa per naturam non divisa sit per corpus tamen agit diversa. Ipsa quippe est que per oculos videt per aures audit per nares odoratur per os gustat per omnia membra tangit et tangendo lene ab aspero discernit. Et cum tam diversa per sensus operatur non hec divisa sed una illa est in qua creata est racione disponit. Cum ergo seipsam sine imaginibus corporis cogitat anima iam primum ostium intravit sed ab hoc ostio ad aliud tendit ut de natura omnipotentis dei aliquid contempletur. Anima itaque in corpore vita est carnis. Deus vero qui vivificat omnia vita est animarum. Si igitur tante est magnitudinis ut comprehendi non possit vita vivificata, quis intellectu comprehendere valeat quante maiestatis sit vita vivificans. Sed hoc ipsum considerare atque discernere iam est aliquatenus intrare quia ex sua estimacione anima colligit quid de incircumscripto spiritu senciat qui eam incomprehensibiliter regit quam incomprehensibiliter creavit. Conditor etenim noster longe impariliter creature sue presidet et quedam operatur ut sint nec tamen vivant, quedam vero ut sint et vivant nec tamen discernere aliquid de vita valeant, quedam vero ut et vivant atque discernant. Et operatur universa omnia sed in omnibus non divisus. Est enim vere summus et numquam sibi dissimilis. Anima autem et si per naturam sibimetipsi divisa non est per cogitacionem tamen divisa est. Eo enim momenti ictu quo de visu cogitat de auditu cogitare obliviscitur et eo momenti ictu quo de auditu vel gustu cogitat de odoratu vel tactu cogitare non

prevalet, quia pro intencione et oblivione fit quod sibimetipsi dissimilis, ut nunc hoc nunc illud cogitacione teneat. Omnipotens autem deus quia sibimetipsi dissimilis non est, ea virtute videt qua audit omnia, ea virtute creat qua iudicat creata. Cuius ergo simul et videre omnia admirabile est et administrata conspicere, nec alia cogitacione multos adiuvat atque alia multos dampnat, sed una eademque vi nature singularis quod sibi indissimilis dissimilia disponit. Cur autem hoc de potencia creatoris admiremur, quod virtutis eius vestigia etiam in creatura conspicimus? Natura quippe luti et cere diversa est, solis vero radius non est diversus, et tamen cum diversus non sit, diversa sunt que in luto operatur et cera, quia uno eodemque sui igneus calore lutum durat et ceram liquat. Sed fortasse hoc in natura luti vel cere est, non in ipsa solis virtute, que in naturis diversis diversa videtur operari. Omnipotens autem deus in semetipso habet sine immutacione mutabilia disponere, sine diversitate sui diversa agere, sine cogitacionum vicissitudine dissimilia formare. Longe ergo dissimiliter operatur dissimilia numquam sibi dissimilis deus, qui et ubique est et ubique totus est. Ait enim: Celum michi sedes est, terra autem scabellum pedum meorum. Et de ipso scriptum est, quia celum metitur palmo et terram pugillo concludit. Ex qua re est notandum considerare, quia is qui celum velut sedi presidet super et intus est, et quia celum palmo et terram pugillo concludit, exterius, inferius et superius est. Ut ergo indicaret opus dei interiorem se esse et superiorem omnibus, celum sibi sedem perhibuit; ut vero ostenderet se omnia circumdare, celum metiri palmo et terram se asserit pugillo concludere. Ipse est ergo interior et exterior, ipse inferior et superior: regendo superior, portando inferior, replendo interior, circumdando exterior; sicque est intus ut extra sit, sic circumdat ut penetret, sic presidet ut portet, sic portat ut presideat. Cum ergo sublevata ad seipsam anima sui modulum intelligit, et quia corporalia omnia transcendat agnoscit, atque ab intellectu suo se ad auctoris intellectum tendit, quid iam hec nisi ostium contra ostium aspicit? Unde et auctori suo propheta dicit: Mirabilis facta est sciencia tua ex me. Quia quamlibet intenderit, nec semetipsam anima perfecte sufficit penetrare, quanto magis illius magnitudinem qui potuit et animam condere. Cumque in sciencie dei intellectum laboraret, lassescens ac deficiens subdidit: Confortata est, nec potero ad eam. Sed cum conantes atque tendentes quiddam iam de invisibili natura conspicere lassamur, reverberamur, repellimur, et si interiora penetrare non possumus, tamen iam ab exteriori ostio interius ostium videmus. Ipse enim consideracionis labor ostium est, quia ostendit aliquid ex eo quod intus est.

et si adhuc ingrediendi potestas non est. Sequitur. Et fecit frontes per .lx. cubitos. et ad frontem atrii porte undique per circuitum. Q. Sepe iam diximus senario numero perfectionem boni operis designari. non aliud sequentes quod conati sunt huius seculi sapientes astruere. dicentes ideo senarium numerum esse perfectum. quia suo ordine numeratus perficitur. ut cum unus. duo. vel tres dicuntur senarius numerus impleatur. vel quia in tribus partibus dividitur. id est sexta. tercia et dimidia. videlicet in uno. duobus. et tribus. sed idcirco senarium numerum dicimus esse perfectum. quia sicut paulo ante dictum est. sexto die perfecit deus omnia opera sua. Cum vero peccatori homini legem dedit deus. que in decem preceptis alligata est. et sex decies decies ducta in sexagenarium surgunt. recte per .lx. cubitos bonorum operum perfectio designatur. Quod apte etiam dominus in evangelio designat. qui cum parabolam seminantis exponeret dixit. Aliud cecidit in terram bonam. et dabat fructum ascendentem et crescentem. et afferebat unum .xxx. unum .lx. et unum .C. Fructus etenim terre bone .xxx. affert. cum mens perfectionem fidei que est in trinitate percepit. lx. affert. cum bone vite opera perfecta protulerit. centum vero affert. cum ad eterne vite contemplacionem profecerit. P. Sinistra enim nostra est vita presens. dextra vero est vita ventura. Et recte per centenarium numerum eterne vite contemplacio designatur. quia cum per triginta et .lx. ad centesimum numerum computando pervenimus. illum centenarius numerus in dexteram tulit. Fides atque operacio adhuc in sinistra est. quia adhuc positi et credimus quod non videmus, et operamur ut videamus. Cum vero iam se animus in contemplacione vite suspenderit. quasi ad dexteram manum compotus pervenit. Fecit itaque frontes per .lx. cubitos. Quia enim per sexagenarium numerum perfecta. quid per frontes edificii nisi ipsa opera designantur. que ceteris videntur. Predicacionis enim verbum tribuere. alimenta esurientibus. vestimenta algentibus dare. et pro bono opere pacienter adversa tolerare. quid aliud quam frontes sunt edificii celestis. Quia pulchritudo operum exteriorum ornat habitaculum dei. quod adhuc latet intrinsecus. Sed iste frontes sunt in atrium undique per circuitum. quia in tho magna sunt opera. si hec in mente dilatat altitudo caritatis. De caritate quippe scriptum est. Latum mandatum tuum nimis. De hac iterum psalmista ait. Statuisti in loco spacioso pedes meos. Sed ecce dum loquor. animo occurrit. quoniam lata est caritas. si per caritatem pertingitur ad deum. Et per semetipsam veritas dicit. Intrate per angustam portam. Rursum psalmistam audio dicentem. Propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras. Atque in evangelio dominus dicit. Iugum enim meum suave est.

et onus meum leve. Quomodo ergo aut
lata caritas si angusta porta, que
in ingressu suavis est, et onus leve,
Q. si in preceptis dei vie dure sunt
que custodiuntur. Sed hanc no-
bis questionem citius ipsa caritas
solvit, quia via dei et inchoantibus
angusta est, et perfecte iam viven-
tibus lata; et dura sunt que contra
usum carnalem animo proponimus,
et tamen onus dei leve est postquam hoc
ferre cepimus, ita ut pro amore
eius et persecucio placeat, et omnis
pro eo afflictio in mentibus dulce-
dine veniat, sicut scriptum est quia apostoli
gaudebant cum pro domino flagella
tolerabant. Ipsa ergo angusta porta
amantibus lata fit, ipse vie dure
spiritualiter conversantibus molles et plane
fiunt. Dum enim scit animus se pro
temporalibus doloribus gaudia eterna reci-
pere, et hoc incipit quod affligit amare.
Atrium ergo in fronte est, id est in perfectione operis
latitudo dilectionis. Et notandum quod
dicitur: undique per circuitum, ut vide-
licet homo per omne quod agit, per se in
caritatis amplitudine dilatet,
ne in se aut timor aut odia an-
gustent. Si quis ergo de verbo
verbo dei loquitur, et caritatem
quam predicat in mente non servat,
edificii frontem habet, sed atrium
ante frontem non habet. Si quis
elemosinam indigentibus largitur,
et per hanc fortasse in corde extol-
litur, nec ex caritate proximi ino-
pie subvenit, sed sese elacione
tacita extollit, frontem quidem
in edificio ostendit, sed ante frontem
atrium non fecit. Si quis illatas R.
a proximo contumelias toleat et
male obiecta tacitus portat,
magna est paciencia quam demonstrat;
sed si dolorem in corde non habeat,
si lucrum ad tranquillitatem mansue-
dinis eciam ipsum qui male exacerbat
querat. Nam si pacienciam ex-
terius adhibens intus dolorem te-
net, nec amat eum quem sustinet,
habet quidem frontem in edificio, sed
ante frontem atrium non habet, quia ibi quia
se angustie odiorum subdidit,
profecto caritatis latitudinem ami-
sit. Nam sicut in superiori parte iam
diximus, paciencia vera est que et
ipsum amat quem portat. Nam
tollerare et odisse non est virtus
mansuetudinis, sed velamentum
furoris. Et notandum quod hoc ipsum
atrium porte dicitur. Porta quippe
nostra est aditus ad regnum; et deum
ac proximum perfecte amare iam ad
ingressum regni est tendere. In quantum
enim quis amat, in tantum ad ingressum
propinquat; in quantum vero amare
negligit, in tantum ingredi recusat, quia
nec studet videre quod appetat.
Hinc ergo habemus atrium porte, quando ex
latitudine caritatis ad supernam
vitam quam adhuc contingere minime pos-
sumus iam per desiderium intramus. Itaque G.
cum bonum opus erga proximum agitur,
restat ut eiusdem boni operis in-
tencio discutiatur, si non presentis
gracie retribucionem querit, sed
spem suam animus ad futuram pro-

missione tendit . ut ex temporalibus eterna . ex terrenis celestia speret. Spes enim celestium mentem solidat . ne concuciatur fluctibus tumultuum terrenorum. De qua et per paulum dicitur. Quam sicut anchoram habemus anime tutam ac firmam . et incedentem usque ad interiora velaminis. De quibus interioribus hic quoque subiungitur. Et ante faciem porte que pertingebat usque ad faciem vestibuli porte interioris . quinquaginta cubitos. Hoc quod hoc loco dicitur ante faciem porte non exterior sed interior autem porta locus describitur . dum usque ad faciem vestibuli porte interioris pertingere perhibetur. Unde et idem locus . l. cubitis dicitur mensuratus. Per quinquagenarium enim numerum requies et signatur. Habet enim septenarius numerus perfectionem suam . quia eo die dierum numerus est completus . et per legem sabbatum in requiem datum est. Ipse autem septenarius per semetipsum multiplicatus . ad quadraginta et novem ducitur. Cum si monas additur ad quinquagenarium numerum pervenitur . quia omnis nostra perfectio in illius unius contemplatione erit . in cuius nobis visione iam minus aliquid salutis et gaudii non erit . Hinc etiam iubeleus id est annus quinquagesimus in requiem datus est . quia quisquis ad omnipotentis dei gaudia eterna pervenerit . laborem et gemitum ulterius non habebit. Notandum vero

quippe

T.

quia locus qui describitur per l. cubitos tenditur . et ad faciem vestibuli porte interioris attingere memoratur. Non ergo hoc loco aperte iam ipsum vestibulum porte interioris . sed locum interius qui tendit ad vestibulum porte interioris narrat. Per quem locum utique sicut diximus spes nostra signatur . quia dum eternam requiem querit . mentem ad vestibulum porte interioris ducit. Hoc ipsum enim quod desideramus celestia . quod ad promissa gaudia suspiramus . quod eterne vite requiem querimus . iam ad interioris vestibuli faciem appropinquamus. Signetur ergo per portam fides . per atrium caritas . per locum vero qui ad faciem vestibuli porte interioris appropinquat figuretur spes . sine quibus tribus virtutibus quisquis iam uti ratione potest . ingredi ad celeste edificium non potest. Habeatur ergo fides in porta . quia introducit ad intelligentiam . caritas in atrio . quia mentem dilatat in amorem . spes in loco qui per quinquaginta describitur cubitis . quia per desideria atque suspiria introducit animum ad secreta gaudia quietis. De qua quiete et si adhuc sicut est veritatis lumine non cernimus . iam tamen per rimas intelligentie aliquid videmus. Unde et hic subditur. Et fenestras obliquas in thalamis. In fenestris obliquis pars illa per quam lumen intrat angusta est . sed pars interior que lumen suscipit

N.

pit lata. quia mentes contemplancium quamuis aliquid tenuiter de vero lumine videant. in semetipsis tamen magna amplitudine dilatantur. quod videlicet et ipsa que conspiciunt. capere pauca vix possunt. Exiguum valde est quod de eternitate contemplantes vident. sed ex ipso exiguo laxatur sinus mencium in augmentum fervoris et amoris. et inde apud se ample sunt. unde ad se veritatis lumen quasi per angustias admittunt. Que magnitudo contemplacionis quia conceditur nisi amantibus. pulchre in thalamis oblique fenestre esse perhibentur. vel in hiis que iuxta thalamos non iam extrinsecus sed esse intrinsecus dicuntur. Nam de eisdem fenestris subditur. Et in frontibus eorum que erant intus porta undique per circuitum. Erant enim in thalamis earum et in frontibus eorum que intus porta undique per circuitum fuerant constructe. quia qui cor intus habet. ipse quasi lumen contemplacionis suscipit. Nam qui adhuc exteriora immoderacius cogitant. que sint de eterno lumine rime contemplacionis ignorant. Neque enim cum corporearum rerum ymaginibus illa se infusio in corpore lucis capit. quia dum sola visibilia cogitant. lumen invisibile ad mentem non adducunt. Sed quisquis iam lumen contemplacionis intendit. curare magnopere debet. ut mentem per humilitatem custodiat. nunquam se de gracia que infunditur extollat. et ipsas que mentes contemplancium signant. quales sint oblique fenestre consideret. Per obliquas etenim fenestras lumen intrat. et fur non intrat. quia hii qui vere speculatores

sunt per sensum in humilitate deprimunt. atque ad eorum mentes intelligencia contemplacionis intrat. sed iactancia elacionis non intrat. Et patent itaque fenestre et munite sunt. quia et aperta est in mentibus eorum gracia qua replentur. et tamen ad se adulacionem ingredi per superbiam non permittunt. Rotunditatem vero. quod inter portam undique per circuitum fenestre oblique esse memorantur. Non enim contemplacionis gracia summis datur et minimis non datur. sed sepe hanc summi. sepe minimi. sepius remoti. aliquando eciam coniugati percipiunt. Si ergo nullum est fidelium officium a quo possit gracia contemplacionis excludi. quisquis cor intus habet. illustrari eciam lumine contemplacionis potest. quia inter portam undique per circuitum fenestre oblique constructe sunt. ut nemo ex hac gracia quasi de singularitate glorietur. nullus se donum veri luminis estimet habere privatum. quia in eo quod se habere percipiunt putat. sepe alter ditior. qui habere apud se boni aliquid non putabat. Unde hic quoque adhuc apte subiungitur. Similiter autem erant et in vestibulis fenestre per gyrum intrinsecus. Postquam dixit fenestras in frontibus adiungit fenestras in vestibulis per gyrum intrinsecus. quia non solum alta ecclesie membra que prominent hanc contemplacionis graciam. sed plerumque hoc donum eciam illa membra percipiunt. que et si iam per desiderium ad summa eminent. tamen adhuc per officium in imo iacent.

i. deus Nisi enim et his qui despecti videntur omnipotens lumen contemplationis infunderet, fenestrae in vestibulis non fuissent. V. Videmus itaque alios in sanctae ecclesiae constitutos alta de celestibus loqui, quorum miro studio in contemplatione illustrata mens sufficit supernae patriae secreta rimari. Fenestrae sunt in frontibus. Alii vero in sancta ecclesia sese continent et despectis oculis humanis videntur, sed apud se sapientiae studiis vacant, ad celestia anhelant, atque in contemplatione praevalent, quae sint gaudia aeterna considerant. Fenestrae itaque obliquae sunt, sed in vestibulis. Bene autem dicitur per girum, quia omnis inquisitio secretarum rerum girum habet. Unde in cogitatione sua dicit animus: putasne hoc, putasne illud est? Quasi circuit ut inveniat quod quaerit. Cumque ei in circumspectione lumen erumpit in cognitione veritatis, quasi per obliquam fenestram radius veritatis venit. Hic quippe in contemplatione nostra multa circumeundo requirimus, multum cogitationibus circumeundo proficiunt, sicut exempla bonorum saepe quaerimus, ut in moribus proficiamus. Nam cum iam cogitat animus ad meliora transire, quicquid melius de aliis audire possit exquirit, nunc huius, nunc alterius vitam ventilat. Unde et electus quidam qui in expansione sinum sanctae ecclesiae per universum mundum mentis oculos miserat, bonorum vitam ad imitationem requirens dicebat: Circuibo et immolabo in tabernaculo dei hostiam iubilationis. Ecce ut immolaret iubilationis hostiam circuibat, quia nisi animum huc illucque ad bonorum vitam exquirendam mitteret, ipse usque ad iubilationis sacrificium non pertingeret. 3 Cum vero sancti viri iam sanctam ecclesiam ad loca summa perducunt, eorum vita quasi in speculo ponitur, ut cuncti videant bona quae debeant imitari. Unde et adhuc apte subditur: Et ante frontes pictura palmarum. Quid per palmas nisi praemia victoriae designantur? Ipsae quippe dari vincentibus solent. Unde de his scriptum est qui in certamine martyrii antiquum hostem vicerant, et iam victores in patria gaudebant, scriptum est: Palmae in manibus eorum, et clamabant voce magna dicentes: Salus deo nostro qui sedet super thronum et agno. Palmas quippe in manibus tenere est victorias in operatione tenuisse, cuius operationis palma ibi retribuetur, ubi iam sine certamine gaudetur. Unde et hic non dicitur palmae ante frontes, sed ante frontes pictura palmarum. Ibi enim victoriae palma videbitur, ubi iam sine fine gaudebitur. Nam hic plerosque sanctos viros aspicimus mira agere, virtutes multas facere, leprosos mundare, demonia eicere, tactu egritudines corporum sanare, prophetiae spiritu ventura praedicere. Cuncta ista quae hic necdum palmae sunt, sed adhuc pictura palmarum. Nam haec aliquando et reprobis. Unde per evangelium veritas dicit: Multi dicent michi in illa die: Domine, Domine, nonne in

noīe tuo ꝓphetauim9. et ī noīe tuo demonia eiecim9? et ī noīe tuo v̄tutes multas fecim9? Et tunc confitebor illis quia nūq̄ noui vos: discedite a me q̄ opamini iniquitatē. Vnū vero signū electis ē. soliditas caritatis. sicut scriptū ē. In hoc sciet̄ qr mei discipuli estis: si dilcōnē habueritis ad inuicē. Hec autē miracula q̄ electi faciūt. longe dissilit a reprobis faciūt: qr quod electi ex caritate: hoc reprobi student agē p elacōnē. Sed electis eisdem et ipā miracula q̄ p caritatē faciūt. nō iā palme sūt sed adhuc pictura palmarū: quia de eis foris ondit̄. q̄les apud oīpotentē dnm int9 hēant. Ubi autē eis palma erit: ubi iā mortis contectio nō erit. Nā predicator egregius tunc asserit palmā verā uincentibus dari. cū resurrectionem p̄uidit mortuorū fieri. sicut dicit. Oportet enī corruptibile hoc īduē incorruptionē. Tunc fiet sermo q̄ scriptus ē. Absorpta ē mors ī victoria. Ubi ē mors victoria tua. Ubi ē mors stimul9 tu9. Tunc g° erit pfca victoria: cū mors cū mors plene fuit absorpta. In ore autē quod ī mirabilit. de signis agi conspicim9: nō iā ipsam victoriā sed adhuc ymagines victorie videm9. Quia g° plerūqz sanctis eccā et ī locis sublimioribus positis. ut ad bona opa alios prouocent v̄tutes et signa dantur: ante frōtes interioris edi

et mōrle hoc induē īmortalitatem. Cū morle hoc induerit īmorlitatē: tūc fiet ser9

ficij palmarū pictura ondit̄. Hec hodierna die tractata sufficiant: ut ad ea q̄ subiecta sūt valenciores adiuuāte dnō nrō ihū xpō veniam9: q̄ uiuit et regnat cū prē ī unitate sp̄s sc̄i deus: p oīa scla sclorū. Amen. Explicit omelia quinta. Incipit sexta

A.

POrtā de contemplacionis gracia obliquas fenestras inlumiñaus ꝓpha multa locut9 ē. eductū se exterius dicit: et gazophilacia vidisse se cōmemorat. In quib9 gazophilaciis quid aliud q̄ doctorū sciencia designatur. Sed vt̄e hac in re queri potest: cū doctores sīt spūalia atqz intus doceant cur ꝓpha ductū se exterius dicit. et gazophilacia foris vidisse. Sed sciendū ē. quia alia ē cōtemplacio q̄ tm̄ videt q̄tū dicē nō ualet: alia vero sciencia atqz doctrina. q̄ tm̄ videt q̄tū exprimē p linguā possit. In contemplacione quippe illi9 lucis quod voce exprimi nō pt: q̄si foris hoc totū ē quod exprimi voce potest. dicit itaqz. Et eduxit me ad atriū exteri9. et ecce gazophilacia et pauimētū stratū lapide ī atrio p circuitū. Quia sermone greco filaxe seruaē dicit̄. et gaza lingua psica diuicie vocant̄: gazophilaciū appellari solet locus ī quo diuicie seruant̄. Quid itaqz

B.

per gazophylacia, nisi ut prediximus corda doctorum sapiencie atque sciencie diuiciis plena designantur? Nam iuxta Pauli vocem: Alii datur per spiritum sermo sapiencie, alii sermo sciencie in eodem spiritu. Sunt enim quidam qui per donum gracie et ipsa intelligunt que exponi a doctoribus non audierunt. Hii videlicet sermonem sapiencie perceperunt. Et sunt quidam qui per semetipsos intelligere audita nequeunt, sed ea que in exposicionibus legerint retinent, atque scienter proferunt que lecta didicerunt. Unde itaque isti nisi sermone sciencie pleni sunt?

Possumus hoc intelligi et aliter posse, quia sapiencia ad vitam, sciencia vero pertinet ad doctrinam. Qui igitur bene vivunt et prudenter predicant, gazophylacium spiritualis edificii recte nominantur, quia ab eius ore celestes diuicie dispensantur. His diuiciis habundare discipulos idem magister gencium viderat, cum dicebat: Diuites facti estis in illo in omni verbo et in omni sciencia.
edificio
Sunt itaque in sancta ecclesia [edificio] constructa gazophylacia, quia habundat diuiciis sciencie lingua doctorum. Has veras esse diuicias ipsa per se veritas denunciat, cum de transitoriis diuiciis dicit: Fallacia diuiciarum suffocat verbum. Sapiencia etenim atque sciencia doctrine spiritualis vere sunt diuicie, que in quarum comparacione que terrene putantur
. C.
false nominantur. De his diuiciis per Salomonem dicitur: Thesaurus desiderabilis requiescat in ore sapientis. Excepto autem eo quod ad eternam patriam spirituales diuicie ducunt, est eis a terrenis diuiciis magna distancia, quia spirituales diuicie erogate proficiunt, terrene autem diuicie aut erogantur et deficiunt, aut retinentur et utiles non sunt. Qui ergo habent in se veras diuicias continent, recte gazophylacia nominantur. Et habent ipsa gazophylacia pauimentum per circuitum, quia eis adheret ac subiacet humilitas auditorum. Quod pauimentum recte stratum lapide in atrio dicitur, quia in latitudine caritatis uallatim sibi iuncte sunt anime fideles, que et lapides appellantur pro fortitudine fidei, et strate in pauimento sunt in compage humilitatis. Has fidelium mentes petrus apostolus fortes in fide conspexerat, cum dicebat: Et vos tanquam lapides vivi superedificamini domos spirituales. De his lapidibus sancte ecclesie dominus per Ysayam dicit: Ponam iaspidem propugnacula tua, et portas tuas in lapides sculptos, uniuersos terminos tuos in lapides desiderabiles, omnes filios tuos doctos a domino. Omnipotens enim deus sancte ecclesie propugnacula iaspidem, qui lapis viridis coloris est, posuit, quia predicatorum illius mentes interne viriditatis amore solidauit, ut transitoria cuncta despiciant, que nichil in hoc mundo quod fine clauditur appetant, cuncta eius gaudia

D. velud arida contempnant. Unde et
ipse pastor eorum auditores suos ad
pascua eterne viriditatis vocans:
de deo loquitur dicens. Secundum mag-
nam misericordiam suam regenuit nos
in spem vivam per resurrectionem
Iesu Christi ex mortuis: in hereditatem
incorruptibilem et incontaminatam
et inmarcessibilem conservatam in
celis. Huius sancte ecclesie porte
in sculptos lapides ponuntur: quia
hii per quorum nos vocem ad vitam
eternam ingredimur. sancta opera que divi-
nitus precepta sunt dum in semetip-
sis ostendunt: hec quasi in se sculp-
ta tenuerunt. Porte etenim non sculp-
te sed pure essent: si voce quidem
predicarent: sed sancta in se opera non
demonstrarent. At ubi secundum
hoc se ostendunt vivere quod loquuntur:
et porte sunt quia intus ducunt: et
sculpte. quia vivendo custodiunt
que aliis loquuntur. Huius sancte
ecclesie universos terminos in lapi-
des desiderabiles positos videmus:
dum in ea fideles quosque fortes
in fide et caritate conspicimus.
Nam ut quos dixerit lapides
demonstraret. adiunxit. Omnes
filios tuos doctos a domino. Quod
ergo ysaias universos ecclesie ter-
minos. lapides desiderabiles
vidit: hoc ezechiel pavimentum
lapide stratum per circuitum esse per-
hibuit. ¶ Nam adhuc de gazo
filaciis subdit. Triginta gazo
E. philacia in circuitu pavimenti.
Denarius numerus pro perfectione
semper accipitur: quia in decem preceptis le-
gis custodia continetur. Activa ete-
nim et contemplativa vita simul
in decalogi mandatis simul con-
iuncta est: quia in ea et amor dei et
amor servari proximi iubetur.
Amor quippe dei ad contemplativam:
amor vero proximi pertinet ad
activam. Sed unusquisque doctor
ut in activam plene se dilatet.
atque in contemplativam vigilanter
surgat. in sancte trinitatis fide
debet esse perfectus. Unde et eadem
gazophilacia triginta esse me-
morantur: ut cum denarius ter
ducitur: vita et lingua doctoris
in trinitate solidetur. Sed hac
in re illud nobis est vigilanter
intuendum: quod propheta dum ga-
zophilacia describeret adiunxit.
pavimentum per circuitum. atque iterius
subiungit. gazophilacia in circui-
tu pavimenti: quatenus et ga-
zophilacia in circuitu pavimenti.
et pavimentum in circuitu gazo-
filaciorum esse videatur. Pa-
vimentum quippe et gazophi-
lacia eo sunt ordine distincta:
ut gazophilacia inter pavimen-
tum. et pavimentum intra gazo-
philacia fuerit stratum. Non
hoc fratres sine magno misterio
est. quod in circuitu gazophila-
ciorum dicitur esse pavimentum: et
in circuitu pavimenti narratur
esse gazophilacia. Habet enim F.
pavimentum in circuitu gazo-
philacia: quia vita audientium

erudit cotidie et custodit lingua doctorum. Doctores etenim boni in sue erudicionis verbo. in fomentis dulcedinis. modo aspitati incepacionis invigilant: ut auditorum suorum vitam a viciis defendant. Sed sunt ipsa que gazofilacia in circuitu pavimenti: quia sepe eciam doctorum cor viciorum temptacionibus tangitur. ut modo eleuetur iactacione superbie: modo ire stimulis inflametur. Sed cum bonorum auditorum vitam considerant. eamque profecisse suis exhortacionibus pensant. erubescunt tales non esse. quales auctore deo per se conspiciunt alios factos esse: et ante se in mente restabiliunt. quod plene in culpam labant. Nam cum ipsam suam doctoribus verba ad memoriam reducunt: erubescunt non servare quod dicunt. Unde et per salomonem dicitur. Anima laborantis laborat sibi: quia compulit eum os suum. Os enim nostrum nos compellit ad laborem. quando per hoc quod diximus a viciis refrenamur. quia turpe nimis est ibi nos negligendo cadere. unde predicando conati sumus alios levare. Habent ergo gazofilacia in circuitu pavimentum: quia doctorum magna custodia est vita venerabilis auditorum. et sibi eis fit sermo in adiutorio: quia erubescunt pulsantibus viciis non resistere. que contra vicia alios armaverunt.
F. Quia enim quamdiu in hac vita vivimus. contra malignos spiritus quasi aliud quam in acie stamus. Sicut prediximus doctoris animus forsan aliquando elacione pulsatur. Sed sive ne ipse peccat. seu ne per exemplum suum alios ad predicacionem trahat. vigilanter et festine se conspiciat. et in cogitacionibus suis remordet. adducta auditorum suorum vita ad memoriam semetipsum humiliat: et quibus prevalet modis agit ne elacio prevaleat in mente. ne ducatur in opere. Scriptum quippe est Initium omnis peccati superbia. Quis ergo erit ante dei oculos fructus boni operis. si ex radice putruerit elacionis. Sepe ut prefatum est eius animus temptatur ex ira: sed eciam se ad se conspiciendo recolligit. et discipline se pondere deprimens agit. ne motus animi tumeat in sermone. ne erumpat in voce: fitque ut ira perturbat animum ubi per negligenciam oritur. ibi per iudicium suffocata moriatur. Quia ex re agitur ut ex concepta culpa animus virtute pariat. qui et si se fortiter custodire voluit ne ad motum surgeret: se tamen in commocione fortius vincat. Unde bene per salomonem dicitur. Melior est vir paciens viro forti: et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Recte autem expugnatori urbium paciens prefertur. quia in illa actione victorie homo victor est hominum: in hac autem mansuetudine paci

h. encie animus victor est sinibus? Sequitur. Et pavimentum in fronte portarum. secundum longitudinem portarum erat inferius. Si portarum longitudinem ad locum referimus in quo porte fuerunt constructe: secundum longitudinem portarum pavimentum erat inferius: quia quantum tenere locus portarum poterat: tantum tendebatur et pavimentum quod erat inferius. Longitudo ergo pavimenti a portis non erat dissimilis: et tamen equalitas pavimenti non erat cum portis. Quid est ergo quod pavimentum cum portis longum similiter erat. sed equale non erat? nisi quod longe distat vita populorum a vita docentium? Nam et si ad regna celestia tendentes eandem longanimitatem spei habent: eadem tamen vivendi studia non sequuntur. Tendatur ergo pavimentum similiter in longum: quia ipsam fidem ipsam spem in se retinent auditores: quam habere certum est predicatores. Sed pavimentum inferius iaceat: ut omnes auditores predicatores suos longe sibi meritis excellere cognoscant. Possumus vero longitudinem portarum ipsam sicut superius diximus earum altitudinem intelligere debemus. dum sicut paulo post scriptum est ad portas gradibus ascendebatur: tanto pavimentum iacet inferius. quanto unaqueque porta surgit in altitudinem: quia quanto sanctior est vita doctoris. tanto fit sublimior sensus audientis: et semetipsum despicit. dum predicatoris sui vitam in magna surgere altitudine perpendit. Imitari etenim bona eius forsan aliqua potest. alia non potest: in quibus prevalet predicator in quibus nunc prevalet. ad sublimitatem crescit. Et hoc ipsum ergo ei in profectum est: quod ei mutabile ad profectum non est. Sed cum dum predicatorum nostrorum ea que legimus facta et eorum dicta pensamus: in qua altitudine surrexerint porte cognoscimus. Ut enim taceamus de ostensione signorum: loquamur de virtutibus cordium. Certe paulus qui se legi mortuum per legem dicit. quia ut in christo crederet ei hoc et lex ipsa predicavit: magno fidei ardore succensus precepta legis teneri carnaliter noluit: circumcisionem in gentibus fieri vetuit. Et cum petrus apostolus servari adhuc in circumcisione legis consuetudinem vellet. et in faciem ei restitit. eumque in hac re fuisse reprehensibilem dicat: et hoc eius studium discipulis loquens non solum culpam. sed quod est maius ypocrisim id est simulationem nominat dicens. Cum venisset petrus anthiochiam. in faciem ei restiti: quia reprehensibilis erat. Et paulo post. Et simulationi eius consenserunt ceteri iudei. Idem vero apostolorum primus cum multa discipulos admonet. atque a quibusdam dei hec de pauli scriptis agnosceret. dicit Sicut carissimus frater noster paulus secundum datam sibi sapien-

J.

etiam scripsit nobis, loquens in eis de his in quibus sunt quedam difficilia intellectu, que indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perdicionem.

k. Ecce paulus in epistolis suis scribit petrum reprehensibilem; et ecce petrus in epistolis suis asserit paulum in his que scripserat admirandum. Certe enim nisi legisset petrus pauli epistolas non laudasset; si autem legit, quia illic ipse reprehensibilis dicitur invenit. Amicus ergo veritatis laudavit etiam quod reprehensus est, atque ei et hoc ipsum placuit, quia in his non placuerat que aliter quam debuerat sensit. Sequi etiam minori fratri ad consensum decuit, atque in eadem re factus est sequens minoris sui sensum, ut etiam in hoc preiret, quatenus qui primus erat in apostolatus culmine, esset primus et in humilitate. Pensate ergo fratres karissimi in quo mentis vertice stetit qui illas epistolas laudavit in quibus se scriptum vituperabilem invenit. Qualis illa mansuetudo tanta esse potuit, que quies animi, que soliditas atque imperturbacio cogitacionis. Ecce a minore suo reprehenditur et reprehendi non dedignatur; non ad memoriam revocat quod primus in apostolatum vocatus est; non quod claves regni celestis accepit; non quod quecumque in terra solveret essent soluta et in celo; non quod in mari pedibus ambulavit; non quod paraliticos in ihesu nomine iubendo erexerat; non quod egros corporis sui umbra sanaverat; non quod mencientes verbo occiderat; non quod mortuos oratione suscitabat. Ne igitur increpacionis verba dedignaretur audire, omnia dona que acceperat quasi a memoria repulit, ut unum fortiter humilitatis donum teneret. Quis rogo nostrum si vel extremum aliquod signum fecisset, a minore fratre increpatus increpacionis verba placide audiret? Nichil signi fecimus, et si quis nos fortasse de actione nostra reprehenderit, statim intumescimus, magnos nos quosdam tacite cogitamus, virtutes nobis ad animum reducimus, eciam quas non habemus. At contra petrus cum virtutibus humilis in reprehensione permansit, sed quia postea surrexit in altitudine. Hanc autem tantam mansuetudinem nos imitari non possumus, sed quia premineri sumus, longe inferius iacemus.

Sunt vero nonnulli qui non petrum apostolorum principem, sed quendam alium eo nomine qui a paulo est reprehensus accipiunt. Qui si pauli apostoli studiosius verba legissent, ista non dicerent. Dicturus etenim paulus: cum venisset petrus anthiochiam, in faciem ei restiti, ut de quo petro loqueretur ostenderet, in ipso narracionis sue inicio premisit dicens: Creditum est michi evangelium prepucii sicut petro circumcisionis; qui enim operatus est petro in apostolatum

circūcisionis : operatus ē. et michi
inter gentes. Pater g° de q° pet°
paul9 loqtur : quē et aplīn uocat.
et ꝑfuisse ewangelio circūcisionis
narrat. Et fuerūt quidā. q̄ se
cundā petri eplām ī q° eplē pauli
laudatę sūt. eī9 dicūt nō fuisse.
Sed si eiusdē eplē verba pēsarē
uoluissent. longe alit' sentire
potuerant. In ea quippe scptū
ē. Voce delapsa ad eū huiusce
modi a magnifica gloria. Hic
ē fili9 meus dilcūs : ī q° m̄ con
placui. Atqz subiungit. Et hāc
vocem nos audiuim9 : cū essem9
cū ipso ī mōte scō. Legant itaqz
ewangeliū : et protin9 agnos
cunt. qz cū uox ista de celo uenit.
petr9 aplūs cū dnō stetit. Ipē
g° hanc eplām scpsit : qui hanc
uocē ī monte d' dnō audiuit.
Sed qz pauca de pet° diximus.
nūc si placet ad pauli mansue
tudinē conuertam9 et pensem9
si possum9 ille q° tanti ardoris
ē in zelo ꝑdicacionis. ut aplōr
ꝙ ꝑmo nō pareēt : quāte sit mā
suetudinis ī studio loqtūnita
tis. Taceam9 autē quod ter
uirgis cesus ē. qz semel lapidat9
ē. qz ter naufragiū fecit. qz
nocte ac die ī profundo ma
ris fuit. qz a iudeis qinquies
quadragenas una minus accep.
Min9 eni aim ad tragdiam cō
mouent ea mala q° nobis ab
aptīs aduersariis irrogantur.
hoc plus solet dolē quod a ꝑ
is patim. Vnde et p salmistam
ipā veritas cont' traditorē suū
loqtur dicens. Qm̄ si inimic9 me9
maledixisset m̄ supportassem
utiqz. tu vero hō unanimis dux
meus et not9 me9 : q° simul me
cū dulces capiebas cibos. Pen
sem9 g° si possum9. paul9 aplūs
qui tm̄ paciens int' ꝑsecutores
exstitit. q̄ tū māsuet9 int' disci
pulos fuit. Certe chorinthū
veniens ab ydolorū seruicio cho
rinthios vetraxit : quis esset
verus deus īnotuit. et nūc eis
vite gaudia ꝑdicauit. et cū
magnā multitudinē ꝑpli in fide
collegisset. tantā illic inopiā
ptulit. ut victus sui gr̄a necessita
te laboraret. et panē tm̄ a
discipulis nō accepit. quibus
panem celi ꝑdicauit. Insistebat
uerbo pro uita audienciū. in
sistebat labori manuū pro vita
corporis sui. de terris qz alius
ei stipendia a discipulis mitte
bantur. ut chorinthus ꝑdicarē
sufficeēt. Ipē qz ad eosdem cho
rinthios post p eplām loqtur
dicens. Cū essem apud vos et
egerē nulli onerosus fui. nā
quod m̄ deerat suppleuerūt
fratres. q° venerūt de mache
donia. Quibus ad magnū qz
improperiū ꝑmisit dicens. Alias
ecclesias spoliaui. accipiens
stipendiū ad ministeriū uestrū.
Pensem9 g° si possum9 quātis
hoc mansuetudinis fuerit.

panem sumptibus predicare. et panem car
nis non accipere: corda audiencium de
diuiciis eternis instruere. et inter eos
dem discipulos fideles et habundan
tes fame laborare: inter saciatos
pati inopiam. nec tamen quod paciebā
tur dicere nec tamen dolere. uidere du
ra erga se corda auditorum tenacia
cum nec a predicacione desistere. Nam
sicut apostolorum acta testantur: anno
et sex mensibus continue in eadem
ciuitate predicauit. Cumque ab eis
dem corinthiis recessisset: ad eos
postmodum scribit. quod apud eos
positus pertulit. Quare autem
hoc eis cum inter eos uiueret numquam
dixit: Ne quod erga eum fratrum ex
bona uoluntate non fuerat fieret
ex iussione: et cum innotesceret eorum
tenacia. remaneret uoluntas ignota.
Quare autem hoc postmodum longe
positus scribit: Ne omnino discipuli
incorrecti remanerent: et qualescumque
ingrati in tenacia fuerant. aliis quoque
fratribus tales non essent. Vere et in
hoc paulus uere magister gencium. sua
negligens aliena curans. imple
uit quod predicauerat. Nemo quod
suum est querat sed quod alterius:
et non que sua sunt singuli cogitan
tes: sed que aliorum. Quanta itaque
ista mansuetudinis uirtus est. quanta
tranquillitas spiritus. Quis autem nun
si unum huius mundi diuitem ad omnipoten
tis dei seruicium conuertisset. seque
egere conspiceret et illum sibi uite
subsidia non prebere: non protinus de
eius uita desperasset: Quis

non tenacium laborasse se diceret:
Quis non ab eius exhortacione ob
mutesceret: quem in semetipsum primum
ferre fructum boni operis non uideret:
Sed paulus per mansuetudinem in uir
tutum uertice solidatus persistit. predica
uit. dilexit: et bonum quod cepit
expleuit: Atque portando et persis
tendo. discipulorum corda ad maximam
perduxit. Nam eorum profectum post
modum se scire indicans: in eadem
epistola scribit. De ministerio quod
fit in sanctos. ex habundancia est mihi
scribere uobis. Scio enim promp
tum animum uestrum pro quo de uobis glo
rior apud macedones: quia achaia
parata est ab anno priore: et uestra
emulacio prouocauit plurimos. De
quibus rursus ait. Qui non solum
facere. sed et uelle cepistis ab an
no priore. In quibus cum non tam opera
quam pia uota requirebat: in eius
proculdubio plus laudat pia uo
ta quam opera. Notandum nobis est,
quia habz ingperiu hec ipsa glo
riacio: cum dicitur ab anno priore.
Bonum quidem sed tarde fecerat:
Atque ideo hoc magister gencium non sine
reprehensione laudat. Medicus
quippe est. medicamentum uulneri
apponit quod et ea que purgata sunt
refouet: et ea que putrida inue
niuntur mordet. Sed hec toleran
do atque predicando. expleuit quod
cepit. Et mire longanimitatis
uirtus discipulorum duriciam e
molliuit ad intime uiscera: que lon
gitudo porte surrexit in altitudinem.

Sed infirmi nos ad imitandam tan-
te mansuetudinis longanimitatem
idonei non sumus, quia videlicet pa-
uimentum sumus. et despecti in nos-
Q. tris moribus iacemus. Ecce autem
dum de duobus ducibus celestis exercitus
loquor, martir quoque Stephanus men-
ti occurrit, qui tentus pro cre-
atoris sui nomine et in medio persecu-
torum deductus impauidus stetit,
fiducialiter docuit, et zelo veri-
tatis persecutores suos fortiter in-
crepauit dicens. Vos semper spiritui sancto
restitistis. Cumque illi ad lapides cur-
rerent et eum lapidibus necarent,
flexo genu pro eisdem persecutori-
bus orauit dicens. Domine ne sta-
tuas illis hoc peccatum. Que itaque
ista virtus est. sic zelo feruere ut
eis a quibus tenebatur perfidie sue
improperia fiducialiter diceret, et
sic diligere ut in morte quoque pro eis
a quibus occidebatur oraret.
Sic quippe ex zelo inferbuit,
ac si mansuetudinis nichil haberet.
et sic mansuetus in eorum dilectione
permansit. ac si contra eos feruoris
nichil habuisset. Pensemus ergo hic
ubi nostre consciencie reatus
iacet. Quis enim nostrum si saltem
verbi contumeliam a proximo
acceperit non statim contumeliam red-
dit, non confunditur, commouetur.
non ad [...] odium erumpit. non
preceptum [...] dilectionis obliuiscitur.
Sed hoc [...] Stephanus ex omnipo-
tentis [...] dei gratia potuit.
quia surgens in altitudinem
porta fuit. Hec nos miseri imitari
non possumus: quia longe inferius si-
cut pauimentum iacemus. Quid au- R.
tem nos in vita sanctorum de mira ad-
miratione dicimus, cum ipsi quoque an-
tiqui patres predicatorum sanctorum esse vi-
tam considerantes valde admirati
sunt. An non eorum vitam psalmis-
ta admiratus est cum diceret. Michi
autem valde honorificati sunt ami-
ci tui deus, nimis confortatus est princi-
patus eorum. Quod dum quibusdam eius Ysaias
diceret euangelium interrogat. in quo vi-
tas predicatoribus dicit. Vos amici
mei estis. Ysaias quoque eorum [...] vitam
intuens ait. Qui sunt [...] isti
qui ut nubes volant [...] et sicut
columbe ad fenestras suas.
Recte autem predicatores sancti [...] nu-
bes appellati sunt, quia [...] ver-
bis pluunt. miraculis chorus[...]sant
choruscant. Qui volare quoque [...] ut
nubes dicuntur: quia et in terra
viuentes extra terram fuit omne
quod egerint. Unde et per quan-
dam nubem dicitur. In carne
etenim ambulantes non secundum carnem
militamus. Priores etenim patres
coniugiis utebantur. filios procreabant
substancias possidebant. curis
rei familiaris intendebant. Isti
autem ~~[...]~~ prophecie iam spiritu prudentes
terras deserere. coniugia non appetere.
filios non procreare. nichil in terra
querere. nil possidere, non eos velud
homines per terram ambulantes, sed
nubes volantes nominat. Volat
enim qui terram quasi non tangit.

quia in ipsa nil appetunt. Qui
et ad fenestras suas quasi co
lumbe sunt: quia pro mansuetu
dinis sue spiritu in hoc mundo per ocu
.G. los nil concupiscunt. Consideremus
ergo quante altitudinis iste spiritalis edi
ficii porte sunt: quas et spiritales
patres admirantur. Recto itaque nos
in earum admiratione singulari ne
cesse est quod pavimentum sumus. Sed
quia sub longitudinis appellatio
ne altitudinem portarum audivimus:
nunc aliquid de earum latitudine
cognoscamus. Sequitur. Et men
sus est latitudinem a facie por
te inferioris usque ad frontem
atrii interioris extrinsecus
centum cubitos: ad orientem
et ad aquilonem. In quibus ver
bis si porta aditum accipimus
quo ad cognitionem dei intratur:
porta inferior fides est: atrium
vero interius contemplatio. Habet
autem porta inferius latitudinem
in facie: quia videlicet fides per caritatis
sue amplitudinem habet earum quod vide
tur a proximis operationem: quam
dum fortiter a perfectioribus agi con
spicimus: nos qui in bonis actibus
angustiamur. exempla per eos magne
ne operationis accipimus. Et una
quoque magna sancta actio quasi
quedam fit nobis latitudo iti
neris: que prius erat angustia
difficultatis. Habet quoque atrium in
terius frontem: quia contemplativa
vita per quedam signa desideriorum
et gemituum ostendit quantum intus

videat. quod tam amat. Denarius autem
minus per semetipsum multiplicatus in cen
tenarium surgit. Unde vox per cen
tenarium magna perfectio designatur. Si
cut de electis dicitur. Omnis qui
relinquit domum. vel fratres aut so
rores. aut patrem aut matrem. aut uxo
rem aut filios. aut agros propter nomen
meum: centuplum accipiet: et vitam
eternam possidebit. Neque etenim hic electus
ideo terrena deserit. ut hec possi
dere in hoc mundo multiplicius
possit: quia quisquis terreno stu
dio terram relinquit. terram non
relinquit. sed appetit: nec qui
unam uxorem deserit centum recep
turus est: sed per centenarium numerum per
fectio designatur. Postquam etiam vitam eter
nam promittit: quia quisquis pro dei
nomine temporalia atque terrena contempnit.
et in sequenti seculo. ad eterne vite
gloriam pervenit. Centies itaque
recipit quod dedit: qui perfectionis
spiritum accipiens. terrenis non indiget
etiam si hec non habet: Nam qui
et non habens. habere non appetit. di
ves est. Paupertas quippe in ino
pia mentis est: non in quantitate pos
sessionis. Nam cum eum paupertate
bene convenit: non est pauper.
Mensus est ergo vir latitudinem a
facie porte inferioris usque ad
frontem atrii interioris extrin
secus centum cubitos: quia re
demptor noster cotidie per
magistros atque doctores in
mensura perfectionis metitur
vitam fidelium: ut in exhibitione

et hic perfectionem metit
recipit. ut ita non ap
petat quod contempnit.

sanctis

V. bonu operis p fidem. vel in deli
derius p contemplacione. Multi
etenim vident in fide posita mag
na opari. sed in centu cubitis
non mensurant. quia p ipsa
que faciunt terrena gloria querunt.
Et quida videntur p abstinenciam
cruciari. gemitibus insistere. sed
eoru mensura ad centu cubi
tos minime ducitur. quia in hijs
que agunt ab humano iudicio fa
uores requirunt. Quis g° est qui
p centu cubitos mensuratur.
nisi is cuius bona operacio recta
intencione utitur. ut in eo quod
agit non ad terrena lucra appete
nda. aut ad laudes transitorias re
flectatur. Fac enim misericor
diam proximis exhibere. possessa
largiri. cum celeritate indigenti
tribuere. latitudo in facie porte
inferioris est. Sed si tua dans alie
na non appetas si terrena gloria
de ipso bono opere non requiras.
iam in centenario numero id est in p
fectione mensuraris. Nam qui vi
detur dare misericorditer propria.
et rapit forsan violenter aliena.
iste adhuc que sit via pfectionis igno
rat. nec cognouit unde ad pfectio
nem tendit. quia nec ipsum eius ini
cium inuenit. Prius enim appe
titum auellere a mente debuit.
et postea que iure possidet largi.
Unde scriptum est. Declina a malo.
X. et fac bonum. Quid enim potest esse
boni quod facit. qui necdum a malo
declinauit. Et sunt quidam qui

sicut dictum est ab alimentis abstinet.
carnem cruciant. sed tamen si pul
sati fuerint. cognoscunt quia ad
mundi gloriam anhelant. Hii fron
tem atrij interioris ostendunt. sed
p centum cubitos non mensurantur.
Hii g° in numero pfectionis sunt. de
quibus p paulum dicitur. Qui
carnem suam crucifixerunt cum
vicijs et concupiscencijs. Et
notandum quia non dicitur quod in
trinsecus sed extrinsecus ista me
surantur. quia videlicet redemptor no
ster p nos facta hominum vel approbat
uel iudicat. non intrinsecus sed
extrinsecus metitur. Unde et
p ewangelium dicitur. Ex fructibus
eorum cognoscetis eos. Quicquid
p hoc videmus. cognoscimus operantis + qd
animum quem non videmus. sine latitu
dine que est in facie porte infe
rioris. siue fronte atrij interioris.
extrinsecus metimur. Cum enim ali
os conspicimus largiri elemosinam.
afflicto concurrere. oppresso subuenire
nichil eos in hoc mundo glorie que
rere. nullis huius mundi compendijs
inhiare. atque alios videmus car
nem domare. lacrimis insistere.
verbis celestibus occupari. nil tran
sitorij honoris appetere. quid ali
ud debemus nisi eos pfcos crede
ctos estimare. Nam g° p hoc V.
quod aspicimus eos esse pfectos
credimus. eorum vita p centum cu
bitos extrinsecus metimur. Et quia
multi in iudea. plerique in gentili vero
tate positi ad hanc pfectionis summa

venerunt: rex subiugit. Ad orien
tem et ad aquilonem. Judaicus ete
nim populus oriens iure dictus est:
de cuius carne ille natus est qui sol iusti
cie vocatur. De quo per prophetam per pro-
phetam dicitur. Vobis autem qui ti
metis dominum: orietur sol iusticie. Per
aquilonem vero gentilitas designatur.
que diu in perfidie sue frigore torpuit.
et in cuius corde ille regnavit. qui
attestante propheta apud semetipsum
dixit. Ponam sedem meam ad aquilonem.
Quia itaque incarnatus omnipotens
dominus alios predicatores ex iudea. alios ex
gentilitate predicatores intra sanctam ecclesiam
fecit: centum cubitos non solum ad
orientem mensus est. sed etiam ad aq
lonem. Sed quia sub aquilonis voce
de gentilitate sermo se intulit:
considerare libet quantum super nos ef
fusa sunt viscera creatoris nostri.
Omnes enim nos ex gentilitate
venimus: antiqui parentes nostri
lignis et lapidibus serviebant. et
relinquentes dominum a quo facti sunt. deos
venerati sunt quos fecerunt: nos
autem per omnipotentis dei graciam
ad lucem de tenebris deducti su
3 mus. Recolamus ergo de quibus tene
bris venimus: et de luce quam ac
nō cepimus gratias agamus. Neque enim
divinam misericordiam intelligit: qui sue
memor miserie non est. Unde et per psal
mistam deo dicitur. Mirifica mi
sericordias tuas. qui saluos fa
cis sperantes in te. Tunc enim
nobis dei misericordie mirifican
tur. cum nobis ad memoriam mi

serie mee revocatur: quia recolentes
quod fuimus. intelligimus cui debemus
quod sumus. Cantemus itaque cum gau
dio creatori nostro. quia de servicio
creature colla mentis excussimus:
gaudeamus in nobis impletum esse
quod per ysaiam dictum est. Et frenum
erroris quod erat in maxillis
populorum canticum erit vobis:
sicut vox sanctificate solempnitatis.
Frenum quippe erroris maxillas po
pulorum constrinxerat: quia idolo
rum errore obligata gentilitas.
deo vero confessionis laudem dare
nesciebat. Sed hoc ipsum erroris fre
num iam nobis in canticum versum est:
cum gaudendo psallimus atque can
tamus. Omnes dii gentium demo
nia: dominus autem celos fecit. Et
rursum. Simulachra gentium argen
tum et aurum: opera manuum homi
num. Os habent et non loquentur. oculos ha
bent et non videbunt: aures habent
et non audient. nares habent
et non odorabunt: manus habent
et non palpabunt. pedes habent et non
ambulabunt. Cum itaque hec omni
potenti deo psallendo dicimus: ipsum
erroris nostri frenum quod a laude
dei ora nostra ligaverat. vero deo
canticum fecimus. Bene autem dicitur
sicut vox sanctificate solempnitatis:
quia dum confessionis laudem deo red
dimus: in sanctificata solempnitate
gaudemus. Respondeamus ergo moni ?
bus tante misericordie redemptoris nostri:
et qui lucem cognovimus. prava nostri
operum tenebras declinemus. Quia

est iam rogo quod in hoc mundo libeat? Ubique luctus aspicimus, undique gemitus audimus. Destructe urbes, eversa sunt castra, depopulati agri, et in solitudinem terra redacta est. Nullus in agris incola, pene nullus in urbibus habitator remansit. Et tamen ipse parvae generis humani reliquie adhuc cotidie et sine cessatione feriuntur, et finem non habent flagella celestis iusticie, quia nec inter flagella correcte sunt actiones culpe. Alios in captivitatem duci, alios detruncari, alios interfici videmus. Quid est ergo quod in hac vita libeat, fratres mei? Si et talem adhuc mundum diligimus, non iam gaudia sed vulnera amamus. Ipsa autem que aliquando mundi domina esse videbatur, qualis remanserit Roma conspicimus: innumeris doloribus multipliciter attrita, desolacione civium, impressione hostium, frequencia ruinarum. Ita ut in ea completum esse videamus quod contra urbem Samariam per hunc eundem prophetam longe superius dicitur: Pone ollam, pone inquam, et mitte in ea aquam, et congere frusta eius in ea. Et paulo post: Efferbuit coctio eius, et discocta sunt ossa illius in medio eius. Atque iterum: Congere ossa que igni succendam, consumentur carnes, et coquetur universa composicio eius, et ossa tabescent. Pone quoque eam super prunas vacuam, ut incalescat et liquefiat es eius. Tunc enim nobis olla posita est, cum hec est civitas constituta. Tunc in ea aqua missa est et frusta eius congesta sunt, quando ad eam undique populi confluebant, qui velud aqua calens actionibus mundi fervescerent, et quasi frusta carnium in ipso suo fervore liquerent. De qua bene dicitur: Efferbuit coctio eius, et discocta sunt ossa illius in medio eius. Quia prius quidem in ea vehementer incaluit actio glorie secularis, sed postmodum ipsa gloria cum suis sequacibus defecit. Per ossa etenim potentes seculi, per carnes vero populi designantur, quia sicut carnes portantur ab ossibus, ita per potentes seculi infirmitas regitur populorum. Sed ecce iam de illa omnes huius seculi potentes ablati sunt, ossa ergo excocta sunt. Ecce populi defecerunt, carnes eius liquefacte sunt. Dicatur itaque: Congere ossa que igni succendam, et consumentur carnes, et coquetur universa composicio eius, et ossa tabescent. Ubi enim senatus? Ubi iam populus? Contabuerunt ossa, consumpte sunt carnes, omnis in ea secularium dignitatum ordo extinctus est. Excocta est universa composicio eius. Et tamen ipsos nos paucos qui remansimus adhuc innumere tribulaciones nos premunt. Dicatur ergo: Pone quoque eam super prunas vacuam. Quia enim senatus deest, populus interiit, et tamen in paucis qui sunt dolores et gemitus multiplicantur, iam vacua ardet Roma.

AA

cotidie gladii adhuc cotidie

.ab. Quod autem ista de hominibus dicimus, cum ruinis crebrescentibus ipsa quoque eius destrui edificia videmus. Unde apte de civitate iam vacua subditur: In calescat et liquefiat es eius. Iam enim et ipsa olla consumitur, in qua prius carnes et ossa consumebantur, quia postquam defecerunt homines, etiam parietes cadunt. Ubi autem sunt qui in eius aliquando gloria letabantur? Ubi eorum pompa, ubi superbia, ubi frequens et inmoderatum gaudium? Impletum est in ea quod contra destructam Niniven per prophetam dicitur: Ubi est habitaculum leonum et pascua catulorum leonum? Nonne eius duces et principes leones erant, qui per diversas mundi provincias discurrentes predam seviendo et interficiendo rapiebant? Hic leonum catuli inveniebant pascua, quia pueri adolescentes iuvenes seculares et secularium filii undique concurrebant, cum proficere in hoc mundo voluissent. Sed ecce iam desolata, ecce contrita, ecce gemitibus oppressa est. Iam nemo ad eam currit ut in hoc mundo proficiat, iam nullus potens et violentus remansit, qui opprimendo predam diripiat.
.ac. Dicamus ergo: Ubi est habitaculum leonum et pascua catulorum leonum? Contigit ei quod de Iudea novimus per prophetam dictum: Dilata calvicium tuum sicut aquila. Calvicium quippe hominis in solo capite fieri solet, calvicium vero aquile in toto fit corpore, quia cum valde senuerit, plume eius ac penne ex omnibus illius membris cadunt. Calvicium ergo suum sicut aquila dilatat, que plumas perdidit, que populum amisit. Alarum quoque penne ceciderunt cum quibus volare ad predam consueverat, quia omnes eius potentes extincti sunt, per quos aliena rapiebat. Hec autem que de Romane urbis contricione dicimus, iam pene in cunctis huius mundi civitatibus scimus. Alia etenim loca clade desolata sunt, alia gladio consumpta, alia fame cruciata, alia terre hiatibus absorpta. Despiciamus ergo ex toto animo hoc presens seculum vel extinctum; imitemur saltem bonorum que possumus. Apud orientem et aquilonem multi sunt, qui pro perfectione vite centum cubitis mensurantur. Ex Iudea etenim et ex gentilitate sicut dictum est, ad sanctitatis culmen excreverunt. Possunt intelligi per orientem et aquilonem etiam iusti et peccatores possunt. Oriens quippe non inmerito iusti notantur, qui sicut in luce fidei nati sunt, in innocencia perstiterunt. Per aquilonem vero recte peccatores accipimus, qui mentis frigore delapsi sub peccati sunt umbra torpuerunt. Sed quia omnipotens Dei misericordia etiam tales ad penitenciam revocat con

perfectione et lacrimis lauat. uirtutibus ditat. usque ad perfectionis gloriam sublevat quia non solum ad orientem centum cubitis sed etiam ad aquilonem ducuntur: dum cum iustis etiam peccatores per dona et penitentiam ad perfectionem veniunt. Largiente deo et domino nostro ihesu christo: qui vivit et regnat cum deo patre in unitate spiritus sancti: per omnia secula seculorum amen. Explicit omelia sexta. Incipit septima ∾ ∾ ∾

Magna legentium debet esse discretio in sacro eloquio: cum quilibet unus sermo qui dicitur. non semper unam eandemque rem significare credatur: sicut aliquando sol in bono aliquando vero accipitur in malo. Solis enim nomine aliquando signatur dominus: aliquando persecucio. Attestante enim libro sapiencie: impii in inferno dicturi sunt. Erravimus a via veritatis: et sol iusticie non luxit nobis. Et de iactis seminibus dominus dicit. Orto sole aruerunt: quia videlicet facta persecucione in cordibus reproborum predicacionis verba siccantur. Sic leo dominum signat. Unde scriptum est. Vicit leo de tribu iuda. Sic leonis nomine dyaboli similitudo exprimitur: sicut per primum pastorem dicitur. Adversarius vester diabolus sicut leo rugiens circuit. querens quem devoret. Sic bovis nomine sapiens designatur: unde scriptum est. Non iunges bovem

et asinum: id est sapientem cum stulto in predicacione non sociabis. Sic per bovem fatuus figuratur: sicut de eo qui in turpitudine amoris captus est dicitur. Statimque eam sequitur quasi bos ductus ad victimam: id est sicut fatuus trahitur ad mortem. Hec igitur dixi quia ne quis portam significare dominum vel predicatores vel scripturam sacram vel fidem exposui: ubicumque iam in hoc propheta dicentes loquetur. vere fides intellecta est: quia una est omnium electorum fides: cum vero alie porte nominantur. intelligi sicut et longe superius dictum est ora predicatorum possunt. per que vera vita cognoscitur. et per que ascenditur ad sacramentorum spiritualium cognicionem. Nam porta per quam significari fidem diximus: notandum nobis est quod interior appellatur. In hac enim vita dum sumus: quasi in imo positi adhuc inferius tenemur. Et racione inferior porta fides est: quia nobis in terra positis aperit agnicionem dei. Itaque nunc dicitur. Porta quoque que respiciebat viam aquilonis atrii exterioris mensus est. tam in longitudine quam in latitudine. Et thalamos eius tres hinc et tres inde: et frontes eius et vestibulum eius secundum mensuram porte prioris. Quinquaginta cubitorum longitudinem eius: et latitudinem viginti et quinque cubitorum. Fenestre autem eius et vestibulum et sculpture secundum mensuram porte que respiciebat

porta legitur signare aliud non credatur. Cum enim de una porta propheta dicat

bat ad orientem et septem graduum e-
rat ascensus eius et vestibulum an-
B. te eam. De porta que respiciebat
viam aquilonis atrii exterioris ea
ipsa replicantur que iam de porta a-
lia superius dicta sunt atque alia subiun-
git que de predicta porta tacuerat pro-
pheta. Ut ergo de hiis latius dissera-
mus que necdum discussa sunt debe-
mus ea que iam dicta sunt sub bre-
vitate replicare. Porta enim viam
aquilonis respicit cum predicator
quisque vitam peccatoris agnoscit
eique interiora vite per verbum predi-
cationis aperit. Que porta ex-
terioris atrii dicitur. Exterius
quippe est atrium vita presens in qua
omne quod corporaliter agitur cor-
poraliter etiam videtur. Que tam
in longitudine quam in latitudine
mensuratur quia cum ad fidem
peccatorem ducit necesse est ut eius doc-
tor consideret vel quantum in longitu-
dine spei vel quantum in latitudine
caritatis ex eius admonitione pro-
ficiat. Qui enim ad deum conver-
titur si adhuc bona vite presentis
sperat longitudinem non habet
quia brevis est vita in qua spem
posuit. Si per terrenarum rerum
concupiscentiam et adhuc per proxi-
mi odium coangustatur latitudinem
non habet quia nescit vel transitoria
contempnere vel se in proximi amore
C. dilatare. Cum vero quilibet quisque
eterne vite gaudia longanimiter
sperat proximorum molestias
cum caritate tolerat et ea que
non habet concupiscere contempnit
longitudinem et latitudinem porta ha-
bet quia gloria predicatoris est pro-
fectus auditoris. Unde quibusdam
per magnum predicatorem dicitur. Gau-
dium meum et corona mea. Et
rursum. Quia nunc vivimus si vos
statis in domino. Atque iterum. Que
est enim nostra spes aut gaudium nonne
vos ante deum. Longitudo
ergo et latitudo porte est que ad aqui-
lonem respicit quia cum infidelem quempiam
in peccati sui frigore torpentem pre-
dicator ad fidem convertit pro
hoc quod eum in longitudine spei
tendit et in amplitudine carita-
tis dilatat eius gloriam suam facit.
Et quia in cognitione sancte trinitatis
ex verbo predicationis audito-
res quique in eiusdem trinitatis amore
proficiunt habet hec eadem por-
ta thalamos tres hinc et tres
inde quia omne quod per testamentum
novum de trinitate conditoris loquitur
hoc etiam de testamento veteri
ostendit et cor audientium in amore
celestis patrie proficit ut ani-
ma inherens deo quasi sponsa
cum sponso in quodam iam tha-
lamo sedeat atque a terrenis se D.
desideriis funditus auferat. Vel
certe ut longe superius dictum est
quia tres sunt ordines bene vi-
vencium bonorum scilicet coniugatorum
continencium atque predicatorum et quia
alii etiam in coniugiis positi amore
celestis patrie anhelant alii autem
in spe et in gaudio etiam carnem ma-

cerant. omnes quoque actus terrenos refugiunt, et in cura huius seculi implicari contempnunt. Alii vero et terrena bona despiciunt, et celestia gaudia predicant que cognoverunt. Quid isti nisi in spirituali edificio thalami sunt, in quorum cogitacione et meditacione anima celestis sponso sociatur. Quos tres bonorum ordines quia non solum ecclesia ex gentibus habet, sed aliquando eciam sinagoga habuit, dum magna multitudo spiritualium redemptoris gratiam ardenter expectant, porta celestis edificii tres hinc et tres inde thalamos habet. Quia predicatores quibus cum ad supernam patriam auditorem provocant, et novos patres et veteres anhelasse celesti desiderio demonstrant. Plus enim plerumque exempla quam racionacionis verba compungunt. Et cum predicator dicit quales alii in coniugio vel in continencia vel in predicacione erga dei omnipotentis amorem in novo testamento fuerunt, vel alii quales in veteri, porta que loquitur ternos ex utroque latere habere se thalamos ostendit. Que porta habet et frontem, quia sunt in predicatoris vita aperta opera que videntur. Habet et ante frontem vestibulum, quia prius quam bona opera insinuet, predicat fidem, per quam anima humiliter veniens ad bonorum actuum altitudinem sublevetur. Que cuncta secundum mensuram porte prioris sunt, iuxta hoc quod subditur. quia melius

est quinquaginta cubitorum longitudinem eius, et latitudinem viginti quinque cubitorum. Hec iam superius lacius me dixisse meministis. .E. Per quinquagenarium enim numerum requiem diximus figurari, quia et quinquagesimus annus veteri populo in requiem datus est, qui appellatus est iubileus. Et septenarius numerus per quem hoc omne tempus evolvitur, septies multiplicatus ad quadraginta et novem ducitur, cui monas additur, quia in unius contemplacione requies eterna perficitur. Idem ergo quinquagenarius numerus nobis in longitudine est, quia pervenire ad illam requiem non possumus nisi quando ad eam spem suam modo tendere longanimiter possumus. Quia enim per quinquagenarium numerum ad eternam requiem provocamur, eciam hoc nos omnino instruit quod in tabernaculo decem cortine iusse sunt fieri, que haberent ansulas quinquagenas, et circulos aureos quinquagenos a latere et summitate. Cortine tabernaculi sancti omnes sunt, qui ex diversis virtutum coloribus in sancte ecclesie ornamento proficiunt. Qui et exteriora velant et interiora omnino exornant, quia eorum vita in conspectu videtur ornamentum est, et eorum intellectus interius absconditur, dum celestia que in mente servant et dicere non possunt, in eis aliquo modo velantur. .F. Recte autem decem cortine sunt, quia per decalogi custodiam ipsa sanctorum corda profecerunt. Iacinctine

vero ansule cortinarum fieri quinquaginta precepte sunt. Iacinctus celi speciem habet. Ansule ergo cortinarum sunt precepta celestia in quibus ligantur anime: ut ab inferioribus subleuate superius pendeant. Que videlicet ansule habent et circulos aureos: intellectum scilicet vera sapiencia fulgentem. Qui intellectus quia esse debet per omnia circumspectus et caute sollicitudinis vigilancia munitus: recte per circulos designatur. Et notandum quod a latere et summitate iubentur ansule vel circuli in cortinis fieri: quia precepta celestia et intellectus spiritualis non solum debet nos sursum in dei amore suspendere: sed etiam proximo in caritate sociare. In eo enim quod conditorem nostrum diligimus: quasi per superiores ansulas in aere pendemus. In eo vero quod sicut nosmetipsos proximos amamus: ansulas et circulos a latere habemus: ut cortine tabernaculi id est fidelium anime per caritatem coniuncte sint: et non per discordiam diuise. Unde et ipse post longitudinem quinquaginta cubitorum. protinus latitudo subiungitur. xx. et. v. cubitorum: quia videlicet latitudo ad caritatem proximi pertinet. Ipse quoque enim in fratrum amore se dilatat: atque erga eos omne quod potest boni operis exercet. Cuncta autem bona opera que corporaliter fiunt per quinque corporeos sensus exhibentur: videlicet per visum. auditum. tactum. gustum. odoratum. Quinarius vero numerus per semetipsum ductus ad vicesimum et quintum peruenit: quia bona opera cum agi ceperint. per feruorem animi ad augmentum excitantur: et per semetipsa multiplicantur. Unde et latitudinem mensura ferunt: ut non sit angusta per teporem: sed expansa in bonis operibus per caritatem. Omnis enim tempore teporis angustia est: omnis vero benignitas caritatis magna latitudo. Nam et si res desunt quas fortasse indigenti proximo prebeant: ampla est tamen voluntatis bone que sufficit ad regni retribucionem: sicut scriptum est. In terra pax hominibus bone voluntatis. Sequitur. Fenestre autem eius vestibula et sculpture: secundum mensuram porte que respiciebat ad orientem. Cuncta hec iam superius latius tractata sunt: et ideo sermo non debet morosa exposicione tardare. Hoc tamen magnopere notandum est. quod porta ad aquilonem ea omnia habere perhibetur que porta ad orientem: fenestras scilicet contemplacionis. vestibulum humilitatis. sculpturam bone operacionis. Omnes enim qui per hoc quod deo in conuersacione nati sunt. in innocencia perstiterunt. portam ad orientem habent: quia eis celestis regni aditus patet a lumine quod acceperunt. Et omnes qui in peccatis lapsi postmodum torporis sui frigore sunt depressi. sed per penitenciam

redeunt, ad amorem celestis patrie recalescunt. Porta ergo ad aquilonem fuit: quia eis eciam post peccatum sub frigore regni aditus per misericordiam patet. Ea ergo hic recte dicitur porta ad aquilonem, qua et conversi peccatores sic ditantur virtutibus: sicut illi sunt divites, qui eadem in peccato vitare noluerunt. Unde et psalmiste voce per dominum dicitur: Cinerem sicut panem manducabam: quia sic penitentes recepit ut iustos. Scriptum quippe est de peccoribus. Olim in cilicio et cinere penitentiam egissent. Cinis ergo sicut panis editur: quando ad auctoris sui graciam peccator per penitentiam sicut innocens revocatur. Porta igitur ad aquilonem habet fenestras, habet vestibulum, habet sculpturas: quia cum peccator ad vitam post culpas reducitur, sepe lumine contemplacionis accipit, atque de ipsa memoria iniquitatis sue graciam magne humilitatis, bone quoque operacionis efficaciam percipit: ut omne quod fieri percipitur in vita eius quasi sculptum esse videatur. Septem vero graduum erat ascensus eius: et vestibulum ante eam. Septem gradibus ad portam ascenditur: quia per sanctum spiritum septiformem graciam aditus nobis vite celestis aperitur. Quam septiformem graciam Ysaias in ipso nostro capite vel in eius corpore quod nos sumus enumerans dicit. Requiescet super eum spiritus sapiencie et intellectus: spiritus consilii et fortitudinis, spiritus sciencie et pietatis: et replebit eum spiritus timoris domini.

Quos gradus de celestibus loquens descendendo magis quam ascendendo numeravit: videlicet sapienciam, intellectum, consilium, fortitudinem, scienciam, pietatem, timorem. Et cum scriptum sit, inicium sapiencie timor domini: constat procul dubio quia a timore ad sapienciam ascenditur, non autem a sapiencia ad timorem reditur: quia nimirum perfectam habet sapiencia caritatem. Et scriptum est: Perfecta caritas foras mittit timorem. Propheta ergo quia de celestibus ad ima loquebatur: cepit magis a sapiencia, et descendit ad timorem. Sed nos qui a terrenis ad celestia tendimus, eosdem gradus ascendendo annumeremus: ut a timore ad sapienciam pervenire valeamus. In mente etenim nostra primus ascensionis gradus est timor domini: secundus pietas, tercius sciencia, quartus fortitudo, quintus consilium: sextus intellectus, septimus sapiencia. Est enim timor domini in mente. Sed qualis est iste timor: si cum eo pietas non est? Qui enim misereri proximo ignorat, qui compati eius tribulacionibus dissimulat: huius timor ante omnipotentis dei oculos nullus est: qui non sublevatur ad pietatem. Sed sepe pietas per inordinatam misericordiam errare solet: si forte parcit que parcenda non sunt. Peccata enim que feriri gehenne ignibus possunt: discipline sunt verbere corrigenda. Sed inordinata pietas cum parcit temporaliter, perducit ad

g.

Gradus ascensionis

.fz. eternum supplicium trahit. Ut ergo ve-
ra et ordinata sit pietas. ad gra-
dum est alium sublevanda. id est ad scientiam.
ut sciat vel quid ex iusticia puni-
at. vel quid ex misericordia dimittat. Sed
quid si sciat quid agere quis debeat.
virtutem vero agendi non habeat. Sci-
encia ergo nostra crescat ad fortitudi-
nem. ut cum videt quid agendum sit.
hoc agere per mentis fortitudinem possit.
ne timore trepidet. et pavore
collapsa non valeat bona defendere
que sentit. Sed sepe fortitudo
si improvida fuerit et minus con-
tra vicia circumspecta. ipsa sui per
presumptione in casum ruit. Ascendat
ergo ad consilium. ut providendo premo-
neat omne quod agere fortiter potest.
Sed esse consilium non potest si intellectus
deest. quia qui non intelligit malum
quod agentem gravat. quomodo potest
bonum solidare quod adiuvat.
Itaque a consilio ascendamus ad in-
tellectum. Sed quid si intellectus
magno quidem acumine vigi-
let. et moderari se nesciat per
maturitatem. Ab intellectu ergo as-
cendamus ad sapienciam. ut hoc quod
acute intellectus invenit. sapiencia
mature disponat. Quia igitur
per timorem surgimus ad pietatem.
per pietatem ad scienciam ducimur. per
scienciam ad fortitudinem roboramur.
per fortitudinem ad consilium tendimus.
per consilium in intellectum proficimus. per
intellectum ad maturitatem sapien-
cie pervenimus. septem gradibus ad por-
tam ascendimus. per quam nobis

aditus vite spiritualis aperitur. Bene .f.
autem dicitur quia vestibulum erat an-
te eam. quia nisi quis prius humilita-
tem habuerit. ad hos gradus dono-
rum spiritualium non ascendit. sicut scrip-
tum est. Super quem requiescet spiritus meus. nisi super humilem
super humilem et quietum et trementem
sermones meos. De quo per psal-
mistam dicitur. Ascensus eius in corde
disposuit. in convalle lacrimarum.
Convallis quippe humilis locus est.
Et procul quisque dum se in lacrimis humi-
liter affligit. in corde per ascensum
virtutum proficit. Qui rursus ait.
emittit fontes in convallibus. quia
opus deus dona spiritualis gracie humi-
libus prestat. Potest etiam per vestibu-
lum fides intelligi. Ipsa quippe est
ante gradus et porta. quia prius quidem
ad fidem venimus. ut postmodum
per spiritualium donorum gradus celestis
vite aditum intremus. Non enim virtu-
tibus venitur ad fidem. sed fide
pertingitur ad virtutes. Cornelius
enim centurio cuius elemosine ante
baptismum angelo teste laudate
sunt. non operibus venit ad fidem.
sed fide venit ad opera. Nam et
ei per angelum dicitur. Oraciones
tue et elemosine ascenderunt in
conspectu dei. Si enim deo vero
et ante baptismum non crediderat.
quem orabat. Vel quomodo hunc om-
nipotens deus exaudierat. si non
ab ipso se in bonis perfici petebat.
Sciebat igitur creatorem omnium
deum. sed quia eius omnipotens filius incarna-
tus esset ignorabat. Neque enim o-

poterat bona agere: nisi ante credidisset. Scriptum namque est: Sine fide impossibile est placere deo. Fidem ergo habuit. cuius oraciones et elemosine placere potuerunt. bona autem actione promeruit ut deum perfecte perfecte cognosceret. et de unigenito eius incarnacionis misterium crederet: quatenus ad sacramentum baptismatis perveniret. Per fidem ergo venit ad opera: sed per opera est solidatus in fide. Vestibulum itaque ante gradus est: quia qui prius crediderat. ipse post virtutum gradibus ad porte aditum ascendit. Sequitur. Et porta atrii interioris contra portam aquilonis et orientis. Hoc loco contra non pro adversitate ponitur: sed pro vicinitudine. Ita enim porta atrii interioris posita monstrabatur: ut porta aquilonis et orientis vero ad eam aditu se tenderet. Quid est ergo quod porta interior vero itinere posita contra portam orientis et aquilonis ostenditur? nisi hoc quod aperte datur intelligi. quia sive iudaico et gentili populo seu iustis et peccatoribus. sed post peccata conversis. eque aditus regni celestis aperitur. Larga est enim misericordia creatoris nostri. Et porta interior non solum portam orientis respicit. sed eciam aquilonis: quia non solis hiis qui in innocencia permanet. sed eciam peccatoribus peccata sua penitendo castigantibus aperitur interioris atrii gaudia: ut inestabilia misteria patrie celestis agnoscat. agnoscendo

sicciant: siciendo currant. currendo perveniant. Hec interni gaudii secreta cognoverat: qui dicebat. Sitivit anima mea ad deum vivum: quando veniam et parebo ante faciem dei. Predicator gencium ad hunc aditum regni celestis anhelabat. cum diceret. Cupio dissolvi: et esse cum christo. Hec exultacionis occulte secreta cognoverat sponsa: que dicebat. Dilectus meus misit manum suam per foramen: et venter meus intremuit ad tactum eius. Dilectus etenim manum per foramen mittit: quando virtute sua dominus nostram animam per subtilem intellectum pulsat. Et venter in tactu illius contremiscat: quia infirmitas nostra per hoc quod celestis gaudii intellectum tangitur. ipsa sua exultacione turbatur: et fit in mente pavor ac leticia: quia iam sentit quod de celesti gaudio diligat: et adhuc metuit ne plene non percipiat quod vix tenuiter sentit. Quid igitur restat: nisi ut se ad perfeccionis vite cursum dirigant omnes qui illa gaudia patrie celestis agnoscunt. Unde et hic apte subiungitur. Et mensus est a porta usque ad portam centum cubitos. Centenarium numerum quia decies per denarium ducitur: iam superius diximus esse perfectum. Is itaque qui aditum atrii interioris videt. perfecto necesse est ut per vitam perfeccionis currat: ut a porta inchoacionis usque ad consummacionis ingressum perveniat.

M. Mensuretur quoque atrium interius quod a portis exterioribus usque ad portam interiorem tenditur centum cubitis, ut qui in fine anima do cepit. latitudinem perfectionis habeat in mente. quatenus in eo quem diligit, nec prospera extollant nec adversa coangustent. sed cuncta terrena despiciens, quandoque ad gaudia secreta perveniat. per atrium perfectionis currat. Sunt etenim multi qui iam in septem gradibus aditum porte exterioris invenerunt. nam quedam superne dispensationis modum per timorem dei humiles. per pietatis studium misericordes. per scientiam discreti per mentis fortitudinem liberi. per consilium cauti. per intellectum providi. per sapientiam maturi. sed adhuc quibusdam necessitatibus obligati. huius mundi curis inserviunt. et unde iam ex magna parte excusserunt animum ibi adhuc tenentur inviti. Cumque super imposita terrene occupationis portant onera. minus se in preceptis celestibus exercent. et dum anhelare medullitus ad eternam patriam non vacant. ipsa in eis sua aliquo modo desideria languescunt. quia animo curis temporalibus prepediti vera gaudia quo conquolescunt. animare tamen non licet quantum libet. Hii plerumque a iugo mundi colla mentis excutiunt. omnia deserunt. terrene cure pondera deponunt. atque ut ad celeste desiderium lacius animum suum laxent. vitam remotam petunt. et in ea precibus sanctis intenti. sacris meditacionibus dediti. cotidiano se fletu afficiunt. et vetustatem cordis igne amoris conflant. atque ad celeste gaudium accedendo se innovant. P Hii plerumque in ipso suo desiderio accensi exire iam de carne concupiscunt. atque ad vitam perhennem venire per fletus volunt. sed tamen differuntur. ut dilatus amor ex ipsa sua dilacione perficiat. et ardenti desiderio quasi quod negatur accrescat. Sic in regione gerasenorum qui liberatus a legione demonum fuerat. ire iam cum domino volebat. sed tamen ei dicitur. Revertere in domum tuam. et narra quanta fecit tibi dominus. Sic quedam in canticis canticorum sanctis desideriis anxia loquitur dicens. In lectulo meo per noctes quesivi quem diligit anima mea. quesivi illum. et non inveni. In lectulo enim dilectum querit. qui in ipso suo ocio et vacacione quam appetunt iam videre animam domini concupiscit. iam exire ad eum desiderat. iam carere penis vite tenebris anhelat. Sed querit illum et non invenit. quia quamvis magno amore desideret. adhuc tamen ei non conceditur videre quem amat. Tales itaque sanctorum mentes quid aliud in hoc desiderio faciunt. nisi quod iam a portis exterioribus per atrium interius ad portam currunt. Plerumque sepe evenit. ut se iam viderint magno celestis gratie munere conpunctos. iam se perfectos existimet. et obedientes putent. S Sed quia nullus

est qui dura perciperet: pacientes se esse credant. Sed quia nemo eos per contumelias et adversitates pulsat, et plerumque contingit ut spirituale ministerium vel iniuncti suscipiant, atque ad gubernacionem fidelium deducantur. Qui cum magnis tribulacionibus feriuntur hinc inde pulsati, turbati mente sese inpacientes inveniunt, qui non pulsati pacientes se esse crediderunt. Qua ex re agitur ut se ad semetipsos colligant, et apud se tacita opprobrium sue infirmitatis erubescant, atque ex ipsa sua confusione roborati, contra adversa pacienciam opponant, et ex tribulacione proficiant, qui prius in ocio ex ipsa sua securitate torpebant, et veraciter tales esse incipiunt, quales se esse prius inaniter putaverunt. Hii itaque cum a portis exterioribus usque ad interiorem portam per boni studii atrium differuntur, hoc ipsum in eis atrium centum cubitis mensuratur, quia dilacione et exercicio in sancta cotidie perfectione proficiunt. Per cotidiana enim desideria in mente perfici quasi centum est cubitis interius atrium mensurari. Idcirco igitur a portis usque ad portam centum sunt cubiti, ut quasi quedam mora condita sit ipsa dilacio vivendi, per quam cotidie in virtutibus crescitur, ut ad interiorem aditum perfectius perveniatur. Sequitur. Et duxit me ad viam australem, et ecce porta que respiciebat ad austrum. Et mensus est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras superiores, et fenestras eius et vestibula in circuitu, sicut fenestras ceteras. Quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine viginti quinque cubitorum, et in gradibus septem ascendebatur ad eam, et vestibulum ante fores eius. Cuncta hec in orientis et aquilonis porta iam dicta sunt, et congruum non est ut ea que semel ac secundo exponentes diximus sepius replicemus. Notandum tamen nobis est, quia in spirituali edificio alter aditus ad orientem, alius ad aquilonem, atque alius ad austrum patet. Sicut enim aquilonis frigore peccatores, ita per australem viam fervientes spiritu designantur, qui calore sancti spiritus accensi velut in meridiana luce virtutibus excrescunt. Pateat itaque porta ad orientem, ut hii qui sacramenta fidei bene inchoaverunt, et in nulla postmodum viciorum profunditate dimersi sunt, ad gaudia secreta perveniant. Pateat porta ad aquilonem, ut hii qui post inchoacionem caloris et luminis in peccatorum suorum frigore et obscuritate dilapsi sunt, per compunctionem penitentie ad veniam redeant, et quanta sit in fine retribucionis vera leticia cognoscant. Pateat porta ad meridiem, ut hii qui post accepte lucis inicium sanctis desideriis

in utrib9 fervent : spūali intel
lcū cotidie interni gaudii misteria
Q. penetret. Int hec [autem] queri potest :
cū q̄tuor h9 mūdi ptes sint. cur ī
hoc edificio hee exteriores non
quatuor sed tres porte ēē memo
rant. Quod rēē querendū fu
erat. si pp̄ha nō spūale sed cor
pale edificiū vidisset. Sancta
etenī ecclesia id ē spūale edifi
ciū ut ad secreta gaudia ptin
gat. tres solūmō portas habet.
videlz fidem spem atq3 caritatē.
Ro unā ad orientē. aliā ad aqlonē
terciā ad meridiem. Porta q̄
pe ī oriente ē fides. quia p ipā3
lux vera nascit̄ in mente. Por
ta ad aqlonē spes. qr unusq3q3
ī pccīs posit9 si de venia despa
uerit funditus perit. Unde nccē
ē. ut q̄ sua iniquitate extinctus
ē. p spem misericordie revivis
cat. Porta ad meridiem est
caritas. qr igne amoris ardet.
In meridiana etenī pte sol in
altū ducit. quia p caritatē lu
men fidei ī dei et pximi dilcoē
subleuat. Trib9 igit portis ad
interius atriū tenditur. qr p
fidem spem atq3 caritatē ad gau
dia secreta puenit. Alia quoq3
q̄stio orit. cur porta atrii in
terioris posita contra portam
orientis et aqlonis dicitur.
et an ad austrem porta pa
T. teat tacetur. Sed qr p oriē
tem inchoantes. p aqlonē
lapsos divinis designari.

dignū fuit ut vel de īchoantib9
quib9 adhuc sol in tepore ē. vel
etiam de lapsis sed p q̄stionē
redeuntib9 apte dicetur. quod
eis porta atrii interioris pate
at. Iten9 ex ipsis nos certos
faceret. de quib9 dubitari po
tuerat. Hoc autem de porta
austri dicendū nō erat. quia
eos ad gaudia interna ptin
gē qui fervore spūs in virtu
tib9 pmanent null9 ignorat.
Plus quippe ē sacri eloqī. ea
de quib9 dubitari poterat ap
te dicē. et ea q̄ constant tacē.
sicut p psalmistā dicit. Irri
taverunt moysen in castris. et
aaron scm̄ dn̄i. Aaron quippe
exigente pplō ydolū fecerat. et
rēē poterat de eius vita dubitari.
Moises q° scūs nō dicit. quia
sanctus [esse] ab oīb9 scitur. et a
aron scm̄ nominat. ut nobis de
vita illi9 dubietatē tollat. Se
quitur. Et celate palme erant.
una hinc et altera inde ī fron
te eius. Quid ē hoc qr prius
ī frontib9 pictura palmarū ē
ante celate palme ī frōte esse
memorantur. In celatura q̄
pe lapidū exteriora ēē opa vide
tur. Sed sicut supi9 iam dixi
mus pictura palmarū ē ostio
signorū. nunc vero celatura
palmarū dicit. ut bonorū opm
demōstratio designet. Ipsis ē
enim summis predicatorib9 dicit.
Videant opa vra bona. et

et glorificent patrem vestrum qui in
celis est. Qui igitur in vita sua
impressa esse sanctorum opera demonstrat
palmas in fronte celatas habet.
quia quanta illos in posterum victoria
sequatur. iam nunc in sanctis suis opi
bus ostendit. Vel certe quia fidem per
orientis. spem per aquilonis. caritatem
vero per australem portam diximus de
signari. notandum nobis est. quia in
orientis porta pictura palmarum.
in aquilone vero et meridie cela
tura esse perhibetur. quia contingit sepe
ut hii qui adhuc inchoantes sunt.
necdum se in operibus solidis ac mag
nis exerceant. hii vero qui post in
iquitates ad virtutes redeunt plerum
que ut culpas suas ante omnipotentis
dei oculos terge valeant in mag
nis operibus exercentur. et qui iam fer
vore spiritus sanctis actibus inardescunt.
virtutibus excreverunt. quasi meridi
es in sanctis actibus sunt. In orientis ergo
porta picta est. in aquilonis vero et
in meridiei celatura. quia signum
victorie quod inchoantibus osten
ditur. hoc in revertentibus atque fer
ventibus solidius et robustius
tenetur. Notandum quoque magnopere est.
quod dicitur hinc et inde. Omnes
enim qui ad vite aditum tendimus.
et ex dextro et ex sinistro latere ha
bere palmam debemus. Quod enim
hinc et inde dicitur. latus utrumque
signatur. A dextro igitur palmam
habent hii quos prospera non extollunt.
a sinistro habent palmam hii quos adversa
non deiciunt. Quasi ex utraque parte
portabat paulus palmam cum diceret.
Per arma iusticie a dextris et a sinis
tris. per gloriam et ignobilitatem.
per infamiam et bonam famam. ut
seductores et veraces. Non
hunc adversa frangebant. non prospera
in mentis tumorem sublevabant.
Hinc inde ergo gestabat palmam.
qui et in adversitate fortis et in
prosperitate humilis permanebat. Et
quis enim de prosperis extollitur. habere
in parte dextra palmam nescit. et
quis in adversitatibus frangitur. por
tare palmam a sinistro latere igno
rat. Ut ergo hinc et inde palma
gestetur in fronte. adesse semper in nostris
mentibus debet et in adversis fiducia
et in prosperis timor. ne aut adversa
in desperationem pertrahat. aut prospera
animum in sui fiducia extollant. Hinc
est quod idem egregius predicator
dicebat. Scio et humiliari. scio
et habundare. ubique et in omnibus
institutus sum. et saciari et esu
rire. et habundare et penuriam
pati. Omnia possum in eo qui me
confortat. Numquidnam fratres
ars est aliqua humiliari et habundare.
saciari et esurire. habundare
et penuriam pati. ut pro magno
se ista scire tantus predicator
insinuet. Ars omnino et mira
disciplina scientie. que toto no
bis cordis est annisu discenda.
Que enim penuria sua non fran
git. a gravium actione non retrahit.
in rerum temporalium desiderium non
accendit. scit humiliari. Hoc

enim loco apls humiliari dicit pe
nuriā ꝑpeti. Na statim econtro
subiunxit. Scio et habūdare.
.y. Qui enim acceptis reb9 nō ex
tollitur. qui eas ad usum va
ne glorie nō intorquet. q' sol9
non possidz quod accepit. sed
hoc cū indigentib9 misericorditer
diuidit. scit habundare. Qui
acceptis alimentis nō ad ingurgi
tacionē ventris utitur sed ad re
paracionē v̄tutis. nec pl9 carni t̄
buit q̄ⁿ necitas petit. scit saciari.
Qui alimentorū inopiā sine m̄
muracione toleat. nec ꝑ necessita
te uict9 agit aliquid vn̄ aīma
pecti laqum incurat. scit esurire.
Quē g° nec habūdancia ī sup
biam eleuat. nec ī necitate cu
piditas irritat. nouit habun
dare nouit penuriā pati. Qui cū
statim subdet omnia possū. ne
elacionis esse v̄ba credem9. ad
iunxit in quo. In eo q̄ me cfortat.
Ecce in altū ram9 prodit. sz
quia in radice se tenuit. ī hu
militate permansit. In altū enī sur
gens aresceret. si se a radice di
uisisset. Sibi enī nil tribuit.
qui oīa se posse nō in se sed in
eo qui se confortat fatetur.
Hinc et inde g° p̄dicator egregi9
palmā habz. quē nec habūdā
cia in supbiā. nec inopia ad
auariciā ꝑtrahit. Discam9 itaqz
fratres nō solū in prosꝑis. sz
in aduersis qz gracias agē. Pr
enim nobis ex pietate sua fact9
est conditor nr̄. nos qz adoptiuos
filios ad hereditatē regni celestis fu
erit. et nō solū donis reficit. 3
sed eciā flagellis erudit. Di
cam9 igitur habūdare ut grata
que ab eo accepim9 cū indigē
tib9 partiam. ut mente habūdan
cia non eleuet. ne fortasse gau
deat qz hoc adest sibi quod deest
alteri. et nō iam qⁱ bono sed p̄o
prio letetur. A priuato gaudio ui
tas ad quē discipulos reuocat.
cū eos de p̄dicacione redeuntes
et de subiectione demonū letā
tes admonet dicens. Nolite
gaudē sup hoc. sed pocius gau
dete et exultate qz noīa vr̄a sc̄p
ta sunt in celo. Nō enī omnes
electi demonia eiciūt. sed tn̄ e
lectorū oīm noīa celo tenentur asscp
ta. Admonentur g° discipuli pri
uatā leticiā deponē. de gⁱ aute
et ꝑpetua felicitate gaudē. Qui
quis itaqz in eo gaudet quod ali
quis nō habz. ex ipsa sua habūdancia
deterior fcūs. gaudium priuatū h3.
Contr^a h9 nos appetitū habūdā
cie omēs admonet dicens.
Nolite dilige mundū. neqz ea
q̄ in mundo sunt. Qui mox ro
nem subdit q̄re. Si quis dili
git mundū. nō ē caritas patris in
eo. Nemo enī p̄t duob9 dn̄is ser
uire. quia nō ualet simul tēꝑalia
ria et eterna diligē. Si enī eterna
tatē diligim9. cūcta tēꝑalia in usu
non ī affcu possidem9. Qui
eandem rōnē ꝑtim9 subdit dicēs.

Quia omne quod in mundo est, con
cupiscencia carnis est, et concupis
cencia oculorum, et superbia vite.
Ideo enim habere aliquid homines et
vel ultra quam necesse est concupiscunt, ut haben
do superbiant, et quia hoc alius non
habet, se in cogitacionibus extollant.
Quisquis itaque talis est, adhuc ad
portandam habundanciam doctus non est.
Sepe autem quod avaricia ex appe
titu gerit necessitatem putat, et
cum minora sufficiant, dolet maiora
deesse, atque intentus animus quan
dam quasi necessitatem patitur quam pa
rit, et cum nimia sint que desiderat,
suam sibi aliquando non avariciam excusat.
Habundancia itaque superbie vicina
est, quam si quando eciam cupiditas inter
cipit, hanc ut ita dixerim quasi
peregrina cupiditas invasit. Si igitur
habundandi artem scire volumus, necesse
est ut non solum ea que vicina sunt, sed
ea eciam que de longinquo veniunt vi
cia fugiamus. Discamus igitur pe
nuriam pati, ne ea que non habemus
habere eciam cum culpa requiramus,
ne felices putemus quos rebus onus
tos cernimus. Minima valde sunt
ea, que sibi quasi in sumptus vite
presentis preparant. Multa portant
sed in via brevi. Magna est nobis in
hoc itinere socia paupertas, quam animum non
angustat. Cum deest sarcina, sola de
qua eterno iudici raciones ponamus, libe
rius ad patriam redimus, quia quasi in via
pondere caremus. Discamus saciari,
ne in sumendis alimentis corporis
gule magis quam necessitati serviamus.

Plus enim concupiscencia quam ne
cessitas petit, et sepe dum carnis
inopie satisfaccioni curamus, volup
tas subrepit, modum refectionis
excedit. Unde fit ut culpa nas
ceat ad culpam, quia plerumque inde
alia carnis temptacio nascitur,
dum carni immoderacius in refecti
one servitur. Ex precedenti etenim primi
hominis infirmitate natura in hoc
mundo cum nostris temptacionibus nas
cimur, et caro nobis aliquando adiutrix
est in bono opere, aliquando autem seduc
trix in malum. Si igitur ei plus quam
debemus tribuimus, hostem nutrimus,
et si necessitati eius que debemus non red
dimus, civem necamus. Saciandā
itaque est caro, sed ad hoc usque ut in
bono nobis opere famulari sufficiat.
Nam quisquis ei tantum tribuit ut su
perbiat, saciari penitus ignorat.
Ars itaque magna est saciari, ne
unusquisque per sacietatem carnis ad
iniquitatem prorumpat turpitudinis.
Discamus esurire, ut nobis pro eterna
habundancia sequente nostra hic ino
pia placeat, nec nos ventris necessi
tas ad culpam trahat, ne peccatum
menti ipsa indigencia suggerat,
et dum caro fame afficitur ad
cupiditatem animus irritetur, et
querat cum culpa providere unde car
ni valeat in necessitate satisfa
cere, ne cor in indignacione pro
siliat, et linguam in murmuracionis
amaritudinem accendat. Qui enim igitur
in carnis sue inopia se hinc inde
circumspicit, atque a peccati laqueo .aa.

custodit, novit esurire. Nos itaque fratres carissimi iram atque avariciam in adversitate fugientes, elacionem et inmoderata gaudia in prosperitate declinantes, qui per fidem spem atque caritatem interioris vite atrii tribus portis intrare concupiscimus, palmas hinc et inde teneamus.

.Ab. Libet adhuc alterius civis celestis patrie ad mentem reducere, et qualiter hinc inde palmam teneat demonstrare. Beatus etenim Iob cum esset viris orientalibus dicior, et ei cuncta prospera suppeterent, filii pollerent, familia cresceret, greges exuberarent, in tanto dei omnipotentis timore persistit, ut inter custodiam discipline, inter acta iusticie, inter multa humilitatis obsequia misericordie operibus intentus, sacrificiis offerendis deditus, holocausta duo pro singulis filiis immolaret, ne quis eorum saltem in corde peccasset. Pensemus ergo quanta ei erat custodia boni operis, qui in filiis suis expiabat sacrificiis culpas cordis. Sed quam mitis esset in prosperitate iam innotuerat. Valde autem ignotum erat, si plene remansisset mitis et inter flagella potuisset. Tangendus ergo erat verbere, ut vir ille sanctus in prosperis interrogaretur adversis, et qui notus erat omnipotenti domino, notus per flagella fieret nobis et sibimetipsi. Disponente itaque domino consumpti sunt greges, interfecti custodes, eversa domus, extincti filii, percussa caro a planta pedis usque ad verticem, remansit uxor incolumis, que verborum iaculis vulnera augeret. Sed hanc vir sanctus in temptacione sanctus in vulnere prudenter docet, eique respondit dicens: Si bona suscepimus de manu domini, quare mala cur non sustineamus? Amici quoque qui ad consolandum venerunt, ad contumelias erumpunt, et in dolore vulnerum addunt adhuc vulnera verborum. Inmisericordem dicunt, raptorem nominant, violentum denunciant, oppressorem pauperum fatentur. Quid igitur miles dei faceret, inter dolencia vulnera et amara verba despectus? Ecce flagella dei et verba hominum simul afflicti animum ad desperacionem premunt. Sed virtute spiritus inter vulneribus iacens, mentis robore stans, contra desperacionis impulsum reduxit ad memoriam bona que egerat. Quia misericors fuerat, dicens: Oculus fui ceco, et pes claudo. Et rursum: Pater eram pauperum. Quia et discipline custos et benignus, dicens: Cumque sederem quasi rex circumstante exercitu, eram tamen merencium consolator. Quia humilis fuerat, dicit: Si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancilla mea, cum disceptarent adversum me. Quia hospitalis fuit, fatetur: Si despexi pereuntem eo quod non habuerit indumentum. Quia largus in donis, dicit: Si non benedixerunt michi latera eius, et de velleribus ovium mearum calefactus est. Quia violentus non fuerit

133

testatur dicens. Si levavi super
.88. pupillum manum meam cum viderem
me in porta superiore. Quia de
inimici periculo numquam exultavit.
dicit. Si gavisus sum ad ruinam
eius qui me oderat. Quia pa
ciens fuerit. et etiam suorum ma
liciam equanimiter pertulerit dixit.
Si non dixerunt viri tabernaculi
mei. quis det de carnibus eius
ut saturemur. Quid est ergo quod
vir sanctus tot suas virtutes inter fla
gella enumerat. Quid est quod ore
suo opera que fecerat laudat. nisi
quia inter vulnera et verba que hunc ad
desperacionem trahere poterant. ad spem
animum reformat. Et qui in prosperi
tate humilis fuit. revocatis bo
nis suis ad memoriam. infractus
in adversitate permansit. Cuius
enim animum inter tot flagella illa
verba ad desperacionem non impellerent.
nisi sibi ad memoriam bona que fe
cerat revocasset. Vidit igitur
sanctus vir mentem suam auditis tot
malis ad desperacionem cadi. et
mirabiliter studuit in spe certa
ex bonis suis actibus solidari. Sic
sic implet quod scriptum est. In die
bonorum ne immemor sis malorum.
et in die malorum ne immemor sis
bonorum. Si enim cum bona habemus
malorum reminiscimur que aut iam passi
sumus. aut adhuc pati possumus.
accepta bona mentem non elevant.
quia eorum gaudium timor memorie
malorum premit. Et sicut mala
habemus bonorum reminiscimur que a

iam accepimus aut adhuc nos posse ac
cipere speramus. malorum pondus animum
in desperacione non deprimit. quia hunc
ad spem memoria bonorum levat.
Si itaque fratres karissimi et per precepta divi
na et per sanctorum exempla gradimur. ut
nos nec prosperitas elevet nec adver
sitas frangat. hinc nos ante omni
potentis dei oculos palmas
hinc inde monstramus. Fidentes
ergo in eius adiutorio. qui in suis no
bis sequacibus omnia que precepit os
tendit. opitulante redemptore nostro. qui
vivit et regnat cum patre in uni
tate spiritus sancti deus. per omnia secula
seculorum amen. Explicit ome
lia vii. incipit octava

Prophecie verba que lar
giente domino
hodie carita
ti vestre loquenda
sunt. ideo
magis indi
gent quod exponi. Ea enim
in tribus portis interiori
bus replicantur. que secundo iam
vel tercio de exterioribus dicta
sunt. Pauca vero in earum
descripcione permutantur. Unde
necesse est ea nos que iam dicta sunt
legendo transcurrere. ut que necdum
dicta sunt licencius possimus eno
dare. Itaque nunc dicitur. Et por
ta atrii interioris in via australi.
Et mensus est a porta usque ad por
tam in via australi centum cubitos.
Et introduxit me in atrium .N.

interius ad portam australem: et mensus est portam iuxta mensuras superiores: thalamum eius. frontem eius. et uestibulum eius hisdem mensuris: et fenestras eius. uestibulum eius in circuitu .l. cubitos longitudinis: et latitudinis xxv. cubitos: et uestibulum per girum. Cuncta hec superius dicta atque exposita esse meministis. Necdum uero dictum est quod de eodem uestibulo subditur. longitudinem uiginti quinque cubitorum et latitudinem .v. cubitorum. et uestibulum eius ad atrium exterius. atque iterum hoc quod iam superius dictum fuerat replicatur. cum dicitur. Et palmas eius in fronte. Et statim quod adhuc dictum non fuerat subditur. Et octo gradus erant: quibus ascendebatur per eam. Hoc quoque quod de australi porta scriptum est. de orientali quoque porta in eodem ordine narratur: uia protinus subinfertur. Et introduxit me in atrium interius per portam orientalem: et mensus est portam secundum mensuras superiores: thalamum eius et frontem eius et uestibula eius sicut superius. et fenestras eius et uestibula eius in circuitu longitudine .l. cubitorum. latitudine .xx. et .v. cubitorum: et uestibulum eius id est atrii exterioris: et palme celate in fronte eius hinc et inde: et in octo gradus ascensus eius. Ea quoque que de porta australi et orientali dicta sunt: in eisdem

.b.

uerbis etiam de porta que ad aquilonem respicit replicantur. Nam subditur. Et introduxit me ad portam que respiciebat ad aquilonem: et mensus est secundum mensuras superiores: thalamum eius et frontem eius. et uestibulum eius et fenestras eius per circuitum longitudinem .l. cubitorum. latitudinem .xxv. cubitorum: et uestibulum eius respiciebat in atrium exterius: et celatura palmarum in fronte illius hinc et inde: et in octo gradus ascensus eius. Quid itaque in interiori atrio. quid thalamo. quid frontibus. quid uestibulo. quid fenestris. quid longitudine et latitudine. quid palmarum celatura signetur. late iam superius diximus. nec oportet ut in eisdem iterum. sed in hiis solummodo que necdum dicta sunt occupemur. Nunc ergo querendum nobis est que iste tres porte interiores sunt: uel quid est quod earundem portarum uestibula xxv. cubitis longitudine et quinque cubitis latitudine metiuntur: uel cur ad eas non septem sicut de portis exterioribus dictum fuerat: sed octo gradibus ascenditur. Porta etenim atrii interioris que superius dicta est de hiis tribus portis interioribus non est: quia illa contra orientis aquilonis portam respicere dicitur: iste autem singule interius ad austrum uel orientem et aquilonem posite esse memorantur. Unde recte per illas aditus interior designatur: quia sicut in precedenti locucione

.c.

iam dictum est. vel iudee et genti-
litati. vel inchoantibus atque in
bono perseverantibus. vel a bono
D. cadentibus sed post culpas per peni-
tenciam surgentibus patet. Nunc
autem postquam singule in oriente et
aquilone et austro porte descripte
sunt. cum interioris atrii rursum
porte singule in oriente et austro
atque aquilone describuntur. aspi-
rante deo magna intencione opus
est sumus tante profunditatis indagacione.
Si enim portarum nomine sanctos predica-
tores accipimus. sciendum nobis est
quod una est eorum in predicatoribus testa-
menti veteris ac novi. Porte autem
septem vel octo gradus habent. quia illi spiritus
septiformem graciam concorditer predicant.
octavum vero gradum annunciant re-
tribucionis eterne. Unde scriptum est.
Da partes vij. necnon et octo. Quid
itaque dicere possumus exteriores por-
tas nisi antiquos patres fuisse.
qui per precepta legis honerant opera
populi magis quam corda custo-
dire. ut interiores
portas predicatores
sancte ecclesie debeamus accipere.
qui spiritualibus monitis discipu-
lorum suorum corda custodiunt. ne
malis que non faciunt vel in cogitacioni-
bus delectentur. Illas enim septem
gradibus ascendi dicitur. istam vero
octo gradibus ascensus esse perhibetur. quia
et in veneracione legis dies sep-
timus fuit. et in novo testamento
octavus dies in sacramento est. id vi-
delicet qui dominicus appellatur.

qui tercius a passione. sed octavus
a condicione est. quia et septimum sequitur.
Sin vero portarum nomine solos intel-
ligimus sanctos apostolos designari. qui videlicet
primi nobis sunt sancte ecclesie predicato-
res. et fidem nos spem atque ca-
ritatem summopere tenere docuerunt.
Ipsi itaque nobis in hiis virtutibus E.
porte sunt. qui nos per easdem
virtutes ad interiorem intellectum eter-
ne sapiencie perducunt. Sed si
ipsi exteriores porte sunt. quos
accipimus interiores. Si vero
ipsi interiores sunt. quos intelligi-
mus exteriores. Qua in re in-
telligi valet puto. quia ipsi nobis et
exteriores simul et interiores
porte sunt. Cum enim adhuc
inchoantibus non alta et mistica
sed quedam que capi prevalent predi-
cant. porte exteriores sunt.
cum vero perfectis profunda et
mistica loquuntur. porte interiores.
Videamus qualiter porta exte-
rior pateat. Non potui vobis
loqui quasi spiritualibus. sed quasi car-
nalibus. tamquam parvulis in christo
lac vobis potum dedi non escam.
Videamus qualiter porta interi-
or pateat. Sapienciam loquimur
inter perfectos. Videamus utrum ipsa
eadem sit porta interior et ex-
terior. Sapientibus et insipien-
tibus debitor sum. Qui rursum
dicit. Sive mente excedimus
deo. sive sobrii sumus vobis. In
hoc enim contemplando et loquendo 19
sapientibus mente excedit. porta

interior est. in hoc vero quod
parvulis sobrium se in praedicatione
temperat. et quanta ebrietate spiritus
infundatur in mente cum praedicat non
ostendit. exteriorem portam se esse
ff. manifestat. Ipsi itaque et exterio-
res portae nobis sunt et interi-
ores. quia nos et in primo aditu
fidei spei ac caritatis instituunt.
et cum iam proficientibus regni ce-
lestis misteria praedicant. per subti-
liorem intellectum nos ad interiora
perducunt. Unde et per septem gradus
prius ascensus earum describitur.
et postmodum per octo. Per octa-
vum etenim gradum illius vite miste-
ria designantur. quam in sanctis suis
perfecte intelligunt. qui iam cuncta tempora-
lia mente transcendere noverunt. qui
presentem vitam que septem dierum circulo
volvitur plene despiciunt. quia de interna
contemplacione pascuntur. Habet igitur
porte spiritualis edificii septem gradus.
quia timorem domini. pietatem et scienciam
fortitudinem et consilium. intellectum et
sapienciam suis auditoribus praedicant.
Sed cum iam omnia dimitti praecipiunt.
cum nichil in hoc mundo diligi admo-
nent. vel per affectum teneri. cum con-
templacioni celestis patrie intendi
atque in eius suadent misteriis de-
lectari. octavum gradum addunt. et
ad interiora trahunt. Iste gradus de-
cente veritate cuidam ostensus est. cui
cum legis precepta dicerentur. respondit.
Hec omnia custodivi a iuventute
S. mea. Quasi enim iam in septem
gradibus stabat. cum a iuventute
sua omnia custodisse se dicit. Sed
ei mox dicitur. Adhuc unum tibi de-
est. Si vis perfectus esse. vade ven-
de omnia que habes et da paupe-
ribus. et habebis thesaurum in celo.
et veni sequere me. In quibus verbis
octavum quidem gradum vidit. sed
ascendere noluit. quia tristis ab-
cessit. Quisquis itaque contemptis re-
bus temporalibus. eternitatis contemplacione
pascitur. celestis regni gaudia
rimatur. post septem gradus quos ti-
mendo et operando. atque intellectum
sapiencie succrescendo tenuit.
octavo gradu interioris porte
aditum intravit. Per octavum quoque
numerum. et dies eterni iudicii et
carnis resurrectio designatur. Unde
et psalmus qui pro octava scribitur.
a pavore iudicii inchoat. cum di-
citur. Domine ne in ira tua arguas
me. neque in furore tuo corripias me.
Nunc enim tempus est irae. in illo autem
iudi- cio dies ire. In quo videlicet
die omne hoc tempus fini-
tur. quod septem diebus
evol- vitur. et quia
post septem dies sequitur.
iure octavus appellatur.
in quo et caro nostra resur-
git ex pulvere. ut sive bona si-
ve mala que egit recipiat a veri-
tate. Unde per legem quoque octa-
vo die fieri circumcisio iubetur.
Nam quia per membrum quod circumci-
ditur mortalis propagacio genera-
tur. decedencium et succedenci-
um numerus augetur. Sed quia in resur-

vectione mortuorū. nec carnis
iam ꝓpagacio agetur. et decessio atq; successio nulla erit. qr
neq; nubent neq; nubent' sed
erunt sicut angeli in celo. Octa
no die ꝑcipit' ꝑcuciū incidi. J
bi enī iam carnis propagacio
nō fiet. ubi resurgens caro ꝑ
seueranciam eternitatis habet. Per
hac menbrū mat' virgo descend'.
q̄ deū in utō sine virilis carnis
admixtione concepit. q̄ p'mꝰ no
bis eterne prie gloriā ī sua resur
rectione monstrauit. qui surgēs
a mortuis iā nō morit' et mors ei
ult' nō dnabit'. nobis qz exemplū
dedit ut ea fieri in die ultimo d'
nra carne credamꝰ. q̄ scā de car
ne illiꝰ ī die resurrectionis ag
noimꝰ. Sed qr nobis sermo d'
carnis resurrectione se intulit.
triste nimis et valde lugubre ē
qd' quosdā ī eccā stare et de
carnis resurrectione dubitare
cognoscimꝰ. Hanc autē antiqui
patres venturā eē certissime
crediderūt. eciā cū nullū adhuc
eiusdē resurrectionis exemplū
tenerent. Qua igitur dāpna
tione digni sunt q' et exemplū
iam dnice resurrectionis acce
perūt. et tn̄ adhuc de sua resur
rectione diffidūt. pignꝰ tenēt
et fidem nō hnt. Ecclesias re
plent. sed qr de resurrectione
sua dubitāt. mente vacua stant.
De hac ꝑ btm̄ iob dicit'. Scio
quod redēptor meꝰ vivit. et ī
nouissimo die de t'ra surrecturꝰ
sum. et rursum circūdabor pelle
mea. et ī carne mea videbo deū.
Quē visurꝰ sū ego ip̄e. et oculi
mei cōspecturi sūt. et nō alius.
Hinc ꝑ psalmistā dicit'. In cō
spectū eius procedūt uniūsi qui
descendūt in trā. In trā enī
mortui nō spū sed corpe descē
dūt. In cōspcū g° dni procedūt
qui in terrā descendūt. qr resur
gendo ad iudiciū veniūt. qui nūc
in pulue putrescūt. Hinc iterū
dicit. Sitiuit in te aīā mea. q̄
multiplicit' tibi et caro mea. Si
tit aīma ut deū videat. caro
quid sitit nisi ut resurgat. Hīc
rursū ait. Auferes spm̄ eorū
et deficient. et in puluerē suū
reuertent'. Mox qz de carnis
resurrectione subiūgit. Emit
tes spm̄ tuū et creabūt'. et
renouabis terre. Hinc iterū † Faciem
dicit. Exurge dne in requiem
tuā. tu et archa scificacionis
tue. Exurrexit enī dns ī req̄
em suā. cū carnē suā de sepul
chro suscitauit. Post hūc quoq;
exsurgit et archa. quia resur
git eccā. Hinc ꝑ eundem ꝓphāz
de quo loquim' scriptū ē. Ossa
arida audite verbū dnī. Hec
dicit dns deus ossibꝰ hꝰs. Ecce
ego intromittā ī vobis spm̄ et
viuetis. et dabo sup vos ner
uos. et succrescē faciā sup
vos carnes. et superextendam
in vos cutē. et dabo vobis spm̄

F. et uiuetis. Hinc est quod propheta alias
per resurrectionem domini humanum genus
uidit in fine suscitari. atque ait. Ui
uificabit nos post duos dies. in die
tercia suscitabit nos. et uiuemus
in conspectu eius. Hinc est quod de se in
ipso dominus cum loqueretur admonuit. No
lite mirari hoc. quia uenit hora in
qua omnes qui in monumentis sunt au
dient uocem eius. et procedent
qui bona fecerunt in resurrectio
nem uite. qui uero mala egerunt
in resurrectionem iudicii. Hinc
paulus ait. Unde etiam saluatorem
expectamus dominum nostrum ihesum
christum. qui reformabit corpus humi
litatis nostre. configuratum corpori clari
tatis sue. Hinc iterum dicit. Si
enim credimus quod ihesus mortuus
est et resurrexit. ita et deus eos qui
dormierunt per ihesum adducet cum
eo. Hinc rursus ait. Primicie
dormiencium christus. Si enim nos a
mortis sopno non surgimus quomodo
non in resurrectione domini pri
micias habemus. Ecce ueteres
ac noui patres uno sibi spiritu de
carnis resurrectione concordant.
ecce ipsa per se ueritas prius uo
ce docuit. quod de resurrectio
ne carnis postmodum opere demon
strauit. et tamen adhuc quorundam
infirmitas fidem non habet. et in
domo fidei stans. Sed mirari
solent. qualiter caro reuiuiscere
possit ex puluere. Mirentur igitur
altitudinem celi. molem terre
abissos aquarum. omnia que in mundo sunt.

ipsos quoque angelos creatos ex I.
nichilo. Minus est ualde aliquid
ex aliquo facere. quam omnia ex nichi
lo fecisse. Ipsa nobis elemen
ta. ipse rerum species resurrec
tionis ymaginem predicant. Sol
enim cotidie nostris oculis moritur.
cotidie resurgit. stelle matu
tinis horis nobis occidunt. uesper
tinis resurgunt. arbusta estiuis quibus
plena foliis et fructibus uidemus.
que hiemali tempore nuda foliis flo
ribus ac fructibus et quasi arida re
manent. sed uernali sole redeun
te cum a radice humor surrexe
rit suo iterum decore uestiuntur.
Cur ergo de hominibus diffiditur. quod
fieri in lignis uidetur. Sed sepe
puluerem putrescentis carnis as
piciunt et dicunt. Unde ossa et
medulle. unde caro uel capilli
poterunt in resurrectione repa
rari. Hec itaque requirentes. par
ua semina ingencium arborum ui
deant. atque si possunt dicant ubi
in eis latet tanta moles roboris.
tanta diuersitas ramorum. tanta
multitudo et uiriditas foliorum.
tanta species florum. tanta uber
tas. sapor atque odor fructuum.
Nunquidnam semina arborum odorem
uel saporem habent. que ipse post
arbores in suis fructibus profe
runt. Si ergo ex semine arborum
quod uideri non potest producitur.
cur de puluere carnis humane
diffiditur. quia ex eo reparari
forma ualeat que non uidetur.

q. Sepe autem oboriri inanem questiunculam solent que dicunt. Carnem hominis lupus comedit. lupum leo devoravit. leo moriens ad pulverem rediit. Cum pulvis ille suscitatur. quomodo caro hominis a lupi et leonis carne dividitur? Quibus quid respondere aliud debemus. nisi ut prius cogitent qualiter in hoc mundo venerint. et tunc invenient qualiter resurgant. Certe tu homo qui loqueris. aliquando in matris utero spuma sanguinis fuisti. ibi quippe ex patris semine et matris sanguine prius aliquis liquidus globus eras. Dic rogo si nosti qualiter ille humor seminis in ossibus duruit. qualiter in medullis liquidus remansit. qualiter in nervis solidatus est. qualiter in carnibus crevit. qualiter in cute extensus est. qualiter in capillis atque unguibus distinctus. ita ut capilli molliores carnibus. et ungues essent teneriores ossibus. carnibus duriores. Si igitur tot et tanta ex uno semine et per species distincta sunt. et tamen in forma remanent coniuncta. quid mirum si possit omnipotens deus in illa resurrectione mortuorum carnem hominis distinguere a carne bestiarum. ut unus idemque pulvis et non surgat in quantum pulvis lupi et leonis est. et tamen

R. resurgat in quantum pulvis est hominis. Vide itaque homo qualiter ad vitam venisti. et nequaquam dubites ad vitam qualiter redeas. Cum autem ratione vis comprehendere quomodo redeas. qui ignoras quomodo venisti. O potencie creatoris tui. quod comprehendere non vales de temetipso. Certe enim quia tu ex terra factus es. terra vero ex nichilo. tu es creatus ex nichilo. Ne ergo de carnis tue resurrectione desperes. perpende prudenter quia minus est deo reparare quod erat. quam fecisse quod non erat. Sed si non potes resurrectionis effectum ratione comprehendere. perpende quia multa sunt que non intelligis qualiter sunt. et tamen esse dubitas. Dic rogo si nosti. Huius celi. terre cardines. aquarum abissi ubi firmantur. ubi suspensi sunt. Scimus autem quia quod ex nichilo factum est. pendet in nichilo. Sed si est aliquid quod dicitur nichilum. iam nichilum non est. Si autem nichil est nichilum. nullisque mundi moles dependet. nec est ubi sit quod creatum est ut sit. Quomodo ergo nullis est. quod nominus quare est. Sed hec fortasse ad te multa sunt. ad temetipsum homo redeas. Certe ex spiritu es creatus et limo. uno invisibili. altero visibili. uno sensibili. altero insensibili. Quomodo ergo permisceri in te potuit spiritus et limus. atque ex diversis fieri res non divisa. ita ut in tanta convenientia misceantur spiritus et limus. ut cum caro atteritur spiritus marceat. et quos affligit caro contabescat. cum

·M· Sed forsan necdum spiritales discutere temptas (?). Pende ergo si vales quomodo rubrum mare virga divisum est; quomodo petre duricia percussione virge undas emanavit; quomodo Aaron virga sicca
ca floruit; quomodo ex eius genere veniens virgo concepit; quomodo et in partu virgo permansit; quomodo quatriduanus mortuus iussione suscitatur; ligatis ac manibus ac pedibus de sepulchro exiit; quem postmodum salvator per discipulos misit; quomodo idem redemptor noster in vera carne atque ossibus resurgens clausis ostiis ad discipulos intravit. Ecce hec investigare non vales et tamen credis. Cur ergo de resurrectionis gloria disputando et discuciendo dubitas, qui tam multa misteria sine discussione credidisti? Nam tamen si resurrectionem carnis non credis, omnia sine causa credidisti, quia in hoc angelorum spectaculo videris quidem velociter currere, sed postquam cursum peregeris ne bravium accipias ausaris (?). Unde per Paulum dicitur: Sic currite ut comprehendatis. Qui rursus ait: Si in hac vita in Christo tantum sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Divine autem virtutis misteria que comprehendi non possunt, non intellectu
·P· discucienda sunt, sed fide veneranda. Sciendum itaque nobis est quia quidquid ratione hominis comprehendi potest, mirum esse iam non potest. Sed sola est in miraculis ratio potencia facientis. Et quia de resurrectione carnis loquimur, ab exposicionis ordine paululum digressi sumus. 19e

Ad ea ergo que cepimus redeamus. Habent autem interiores porte vestibula que xx. et quinque cubitis in longitudine meciuntur. Si enim octo ter ducimus, ad xx. et quatuor pervenimus. Cui unus additur ut xx. et quinque teneamus. Auditores etenim boni qui quasi quedam vestibula sunt portarum, eterne spei longanimitatem tenent, octavum diem in trinitatis fide sustinent. Que trinitas quia unus est deus, et octo quidem per tria ducunt, sed in eiusdem unius dei confessione solidant. Plana sunt vestibula, quia humilia sunt corda auditorum bonorum. Habent longitudinem, quia in spei perseverant longanimitate. Viginti et quinque cubitis earum longitudo mensuratur, quia resurrectionem carnis in octava per trinitatem credunt, et eandem trinitatem unum deum esse fatentur. Habent quoque quinque cubitos latitudinis, quia per virtutem simplicitatis que quinque sensibus ducitur, circa amorem proximi dilatantur. ·M· Et notandum quia postquam portarum vestibula superius alia dicta sunt, postmodum vestibulum quod quinque cubitis habet latitudinem exterius respicere dicitur, quia nimirum sunt auditores alii qui intellectum interioris vite magnis virtutibus

proficiendo penetrant. Et sunt quidam simplices qui bene quidem iuxta sensus corporeos vivunt: unde et exterius respicere dicuntur. Quasi enim exterius respiciunt: quia iuxta sensus corporeos vivunt. Sed tamen et exterius respicientes intus sunt: quia et si sensus corporeos intelligendo transcendere nesciunt: fidem tamen atque caritatem et humilitatem tenent. Et intus ergo sunt in quali edificio per amorem: et quasi foris respiciunt per simplicitatem. Potest per vestibulum quod exterius respicit fides inchoancium designari: et per vestibulum quod est interius fides proficientium. qui iam per eam in virtutibus eminent. Possunt eciam per vestibulum interius precepta altiora: per vestibulum vero quod respicit exterius precepta adhuc minima figurari. Per vestibulum quippe itur ad gradus ad et portam: quia per precepta predicacionis pertingitur ad virtutes atque aditum gratie celestis. Cum vero iubetur alius in cogitacione sua eterna meditari celestia sapere. eis que indicitur in psalmis ymnis et canticis spiritualibus vivere: quasi interius vestibulum ostenditur. quod .l. cubitis in longitudine et xxv in latitudine mensuratur. De quibus nunc nunc tacemus: quia ex his multa iam superius diximus.
R. Cum vero alius precipitur uxori vir debitum reddat. similiter autem et uxor viro: quasi vestibulum quod exterius respicit designatur.

Quod quamvis exterius respiciat tamen intus est: quia rudis auditor et adhuc agit quod carnis est. et tamen a bono virtutis alienus non est. Potest autem et per orientis portam dominus et per australem iudea: per aquilonem vero gentilitas designari. Portam autem dominum dicimus. quia per ipsum intramus ad ipsum. portas vero iudeam ac gentilitatem non incongrue nominamus: quia et prius hebreis et postmodum prius ex gentilitate venientibus aditum edificii celestis patuisse agnovimus. Sed hac in re questio animum pulsat: cur in superiori narracione prophete prius orientalis. postmodum aquilonis. ac deinde austri porta descripta est. Cumque easdem portas in interiori atrio narraret: prius portam austri. deinde orientis. et tercio in loco descripsit aquilonis. Cur autem non eundem ordinem quem ceperat tenuit. sed hunc in portarum descripcione permutavit: ut et prius diceret orientis portam et aquilonis et austri. et postmodum austri orientis et aquilonis. Sed si aquilonis nomine gentilitas designatur: cunctis studiose legentibus liquet. quia ante sinagogam gentilitas fuit. Nam heber ipse a quo hebrei appellati sunt. ex gentibus electus. Dicatur ergo porta orientalis ante portam aquilonis et austri: quia in divinitate sua dominus ante gentilitatem et iudeam natus est: quia et ante omnia secula. Dicatur vero

98. 4. 6

narracione subsequenti porta austri orientis et aquilonis. quia redemptor noster in humana natura inter iudeam et gentilitatem nasci dignatus est. qui et in fine sinagoge venit. et ante inicium ecclesie quam ex gentibus collegit. In prima ergo descripcione sit orientalis porta ante portam aquilonis et austri. in secunda autem inter portam austri et aquilonis. Orientis porta nominatur quia et ex divinitate antecessit omnia. et ex humanitate venit inter omnia. qui et decidentis iudee finis factus est. et subsequentis gentilitatis inicium. Igitur quia ea que necessaria dicta fuerant ut domino largiente potuimus rimati sumus. et ea que sepius sunt replicata transcurrimus. nunc ad ea veniamus que sic iam per ordinem dicuntur. ut in eis pene nichil de hiis que dicta sunt replicentur. Et per singula gazophilacia ostium in frontibus portarum. Gazophilacia sepius diximus corda doctorum. que sciencie divicias servant. Frontes autem portarum sunt verba atque opera predicatorum. in quibus eos foris agnoscimus. quales apud se intrinsecus vivant. Est autem ostium per gazophilacia singula in frontibus portarum. quia unusquisque doctor in corde auditoris intellectum aperit. in dictis et operibus patrum. Cum enim petri apostoli predicacionem discutimus. cum pauli verba perscrutamur. cum quatuor evangelium investigamus. atque ex eorum verbis auditores nostros ad interiorem intellectum trahimus. quid aliud agimus. nisi ostium in portarum frontibus aperimus. Dicatur ergo et per singula gazophilacia ostium in frontibus portarum. quia si doctor hoc quod loquitur apostolorum dictis minime confirmat. in frontibus portarum ostium non habet. Et si ostium non habet. dici iam gazophilacium spiritualis edificii non potest. quia si intellectum non aperit. doctor non est. Cum vero auditores boni per ora docencium apostolorum dicta et opera cognoscunt. culpas suas apud semetipsos tacite reprehendunt. et lacrimis insequuntur omne quod se egisse inique meminerunt. Unde hic quoque de ostio quod est in frontibus portarum subditur. Ibi lavabunt holocaustum. Cum enim se per fidem in quiete operacione sancta domino devovent. holocaustum domino facti sunt. Sed quia adhuc multa in se de corruptibili carne sua paciuntur. quia adhuc in eis cordis munditiam sordidis cogitacionibus inquinant. cotidie ad lacrimas redeunt. assiduis fletibus affliguntur. Istorum etenim patrum dicta et facta considerant. et cum se indignos pensant. in portarum ostio holocaustum lavant. Ecce etenim quis pro timore omnipotentis dei nulli damnum esse paciens devovit. nullius quietem pro quiete reddere. omnia contumeliter tolerare. et tamen cum intra contumelia ab ore proximi illata subito pervenerit. turbatur forte

aliquid loquitur quod loqui non debuit.
D. Certe iste iam holocaustum est: sed
adhuc inquinatum. Fortasse contumelias
illatas contumelias pacienciam
exhibuit. tacitus permansit. sed con-
tra easdem tamen contumelias quas
portat dolore tangitur: eiusque
animus in caritate sauciatur. Pa-
ciencia enim vera est: que et ipsum a-
mat quem portat. Nam tolerare
sed odisse. non est virtus mansuetu-
dinis: sed velamentum furoris. Hic
itaque sepe in cogitacione sua se
iudicat. reprehendit semetipsum
quia dolet: nec tamen apud se pre-
valet obtinere ne doleat. Iam ergo
per bonam devocionem holocaustum
est: sed tamen per dolorem quo tangitur
adhuc inquinatum. Alius ea que pos-
sidet apud semetipsum decrevit in-
digentibus cuncta tribuere. nil sibimet
reservare. vitam suam soli superne gu-
bernacioni committere: sed dum prebet
pauperibus quod habet. fortasse co-
gitacio mentem surripit que dicit
unde vives si cuncta dederis? nec tamen
desistit tribuere: sed quod letus
dare reputat. postmodum tristis
prebet. Quid huius mens nisi nunc
holocaustum est. sed tamen per tristiciam
cogitacionis inquinatum? Aut
enim deliberare summa non debuit:
X. aut post deliberacionem nullo
modo dubitare. Alius contempta
mundi superbia. honores atque dig-
nitates huius seculi decrevit vitare:
ultimum appetit inter homines tenere
locum: ut tanto excellior inveniatur
in permanenti gloria: quanto humilior as-
picitur in temporali vita. Is for-
tasse cum subito sese a proximo
despici agnoscit. dedignatur cum
despicitur et vult quidem esse in lo-
co humili: sed tamen attendi contemp-
tibilis non vult. Huius iam devo-
cio elevat: sed adhuc infirmitas
gravat. Iam ergo per devocionem ho-
locaustum est: sed adhuc ex infir-
mitate inquinatum. Hii itaque qui in
eis que optime devoverunt aliquid
infirmitatis sue culpa tanguntur et
cum per verba doctorum dicta patrum
intelligunt. et in quanta culpa iace-
ant agnoscunt. seque ipsos peniten-
cie lamentis afficiunt: holocau-
stum in ostio portarum lavant. Scien-
dum vero est quod hoc inter sacrificium
et holocaustum distat et quod omne
holocaustum sacrificium est: sed non
omne sacrificium holocaustum.
In sacrificio etenim pars pecudis:
in holocausto vero totum pecus
afferri consueverat. Unde et
holocaustum latina lingua totum
incensum dicitur. Pensemus ergo quid
est sacrificium: quid holocaustum. Cum
enim quis suum aliquid deo vovit
et aliquid non vovit sacrificium est:
cum vero omne quod habet omne quod vi-
vit. omne quod sapit omnipotenti
deo voverit holocaustum est. Nam
sunt quidam qui adhuc mente in hoc mun-
do retinentur et tamen ex possessis
rebus subsidia egentibus ministrant:
oppressos defendere festinant. Isti in
nobis quid faciunt nisi sacrificium

qu. 4. 6

offerunt. quia et aliquid de actio
ne sua deo immolant. et aliquid si
y. bimetipsis reseruant. Et sunt
quidam qui nichil sibimetipsis reser
uant. sed sensum linguam uitam atque
substantiam quam perceperunt omnipotenti domino
immolant. Quid isti nisi holocaus
tum offerunt. immo magis holo
caustum fiunt. Israheliticus enim
populus primum sacrificium in egipto ob
tulit. secundum vero in heremo. Qui
itaque adhuc mentem habet in seculo.
sed boni iam aliquid operatur. deo
sacrificium obtulit in egipto. qui
vero plene seculum deserit. et agit
bona que valet. qualis iam egipto
derelicta sacrificium prebet in heremo.
quia repulso strepitu desidero
rum carnalium. in mentis sue quiete at
que solitudine deo immolat quicquid opera
tur. Omnis ergo sicut dictum est sa
crificium sit etiam holocaustum.
maius tamen est holocaustum sacri
ficio. quia a mente que huius mundi
delectatione non premitur. totum in omni
potentis dei sacrificio incenditur quod
habetur. Sed sciendum nobis est.
quia sunt quidam qui etiam seculum re
linquentes totum quidem quod habent
offerunt. sed tamen in bonis que agunt
minime compunguntur. et bonum quod
agunt holocaustum est. sed quia
flere ac semetipsos diiudicare
nesciunt. seque ex amore ad lac
rimas non accendunt. perfectum eorum
3. holocaustum non est. Hinc enim
per psalmistam dicitur. Memor sit
omnis sacrificii tui. et holocaus
tum tuum pingue fiat. Holocaustum
quippe siccum est. bonum opus. quod o
racionis lacrime non infundunt.
holocaustum vero pingue est. quando
hoc quod bene agitur. corde humili
etiam per lacrimas irrigatur. Unde
rursum dicitur. Holocausta medul
lata offeram tibi. Quisquis enim
bonum opus agit. sed omnipotentis
dei amore atque desiderio flere
nescit. holocaustum habet. sed me
dullam holocausti non habet. qui
vero bona operatur et visionem iam
creatoris sui inhiat. atque ad eter
ne contemplacionis gaudia perueni
re festinat. seque ipsum ex amore
quo accenditur in fletibus mactat.
holocausta medullata domino dedit.
Studendum vero nobis est et ma
la funditus relinquere. et bona
que sufficimus operari. atque ut in
ipsis bonis que agimus amore eterni
luminis compungamur. Ipse enim cor
dis tenebras discutit amor lucis.
ut subtilius videre valeamus. ne que
in bonis que agimus prava misceantur.
Considerandum nobis quippe est
opus nostrum quale sit. que cogitacio in
opere. que intencio in cogitacione.
et cum nostro bono operi admixtum
aliquid malicie vel prime delecta
cionis cognoscimus. redeamus ad
lacrimas. lauemus holocaustum. A.
Sunt autem quidam qui semetipsos
in magnis actionibus domino deuoue
runt. atque ad tantam perfectionem perue
nerunt. ut ab eis nulla umquam dif
ficultate flectantur. querimus a

deliberacione castitatis nequaquam ca-
vo in prave cogitacionis delectacione
animum servat. nam etsi quando per suggesti-
onem pulsat surgere non permittitur
quia vigore iudicii calcatur. in delibe-
racione quoque paciencie nec ser-
mo inordinatus ab ore prodeat.
nec dolor tacitus animum premat.
ut in largitate elemosine nulla
inopie suspicio tristiciam generet. ut
in deliberacione humilitatis nullus
despectus animum mordeat. sed cum iam in
hiis que recte devoverint sese fortiter ex-
hibent. plorare tamen peccata que ab ipsis ante
bonam deliberacionem perpetrata sunt ad
memoriam deducunt. plangunt quoque se
illicite egisse meminerint. Hii itaque
per vitam quam tenent holocaustum sunt. sed
per vitam quam ante tenuerant inquinatum.
Lavant ergo holocaustum in ostio portarum.
quia in intellectum quem perceperunt de decem prim-
lamentis se cotidianis afficiunt. et mun-
dant vitam lacrimis. quam prius aliquan-
do actibus inquinaverant. Nos itaque inter hec
ad vitam preteritam mentis oculos reducamus.
consideremus quam fuimus cum mundi huius con-
cupiscencias sequeremur. et si iam deo to-
to corde servimus. quia nos peccasse me-
minimus. confluamus in fletibus. lave-
mus holocaustum. Ecce omnipotenti deo
devovimus castitatem nostram. sed si ad-
huc inmunda cogitacio mentem inquinat.
redeamus ad lacrimas. lavemus ho-
locaustum. Ecce pacienciam nos ser-
vare decrevimus. sed si adhuc ira
perturbat. si mentem dolor ex-
cruciat. redeamus ad lacrimas la-
vemus holocaustum. Ecce iam volu-
mus possessa tribuere. atque in hoc mundo
humilem locum tenere. sed si quando adhuc animum
inopie suspicio comprimit. si despectus
proximi in aliquo nos indignacione con-
fundit. redeamus ad lacrimas. lave-
mus holocaustum. Magnus est enim
creatori nostro ad recipiendos fletus humi-
lium mentis sinus. Ubi enim inhabilium
hominum fletus suscepti sunt. ibi locum sum-
inveniunt et lacrime nostre. Unde et
per alium prophetam dicitur. Et erit qui of-
fenderit ex eis in die illa quasi david.
et domus david quasi dei. sicut angelus
domini in conspectu eius. Hec dies tempus est. que
nobis de adventu redemptoris nostri
promissa est. Qui itaque offenderit erit
quasi david. quia peccator ad penitenciam
redit. domus autem david quasi dei. quia
unusquisque ad iusticiam habitacio
efficitur creatoris sui. ut sit sicut
angelus in conspectu eius. quia mente viscera
que in se exceptus est. annunciando et aliis
propinat. Hinc eciam paulo post
illic dicitur. In die illa erit fons
patens domui david habitantibus ie-
rusalem. in ablucionem peccatoris et
menstruate. Fons quippe occultus
est. unigenitus patris invisibilis deus.
Fons vero patens est. idem deus incar-
natus. Qui fons patens recte domui
david dicitur. quia ex david genere in-
ad nos redemptor processit. Ierusalem
vero visio pacis interpretatur. Hii autem
ierusalem habitant. qui in visione pacis
intime mentem figunt. Peccator vero
et menstruata est. vel is qui delinquit in
opere. vel mens que labitur in prava cogi-
tacione. Menstruate itaque ista

93. 4. 6

polluta est quia et aliena carne non
.ab. tangitur et sua carne inquinatur. Sic
itaque sic est omnis anima que et si malum
opus non agit polluta tamen cogita-
cione sordescit. Unde etiam per prophetam
aliud sub iudee specie de anima in
mundis desideriis occupata dicitur.
Omnes qui querunt eam non deficient.
in menstruis eius invenient eam.
Maligni quippe spiritus querentes eam non
deficiunt, cum inferre predicacionem cu-
piunt. et nulla bone cogitacionis
rectitudine repelluntur. atque in menstru-
is suis animam inveniunt. quam in pollu-
tis cogitacionibus positam. facile ad
pravam operacionem trahunt. Dicatur ergo.
In die illa erit fons patens domus
david habitantibus ierusalem in ablucionem
peccatoris et menstruate. Quia aperte no-
bis iam est misericordie fons redemptor vide-
licet noster qui in domo david incarnari
dignatus est. ut peccatorem lavet a per-
verso opere. et menstruatam mentem di-
luat ab inmunda cogitacione. Patet
igitur fons cum nos cum lacrimis la-
vemur in fonte pietatis. In hoc fonte
ipse quoque david lotus est. cum rediit ad
lamenta penitencie post maculas
geminis culpe. Ipsum quippe invenire
fontem querebat cum diceret. Redde
michi leticiam salutaris tui. et spiritu
principali confirma me. Ihesus enim
hebraice. latine autem salutaris
dicitur. Et quid est quod sibi leticiam
ihesu reddi postulabat. nisi quod hunc
ante culpam contemplari consueverat. cuius
contemplacionis gaudia in culpa per-
diderat. Unde recte post peccata pe-
nitencia. visionis eius leticiam .h.

sibi reddi requirebat. In hoc fon- .ac.
te misericordie lota est maria magdalene.
que prius famosa peccatrix peccatorum ma-
culas lavit lacrimis. deter-
sit maculas corrigendo mores. +
In hoc fonte misericordie in fine suo lotus
est latro. qui semetipsum in morte re-
prehendens. a culpa sua ablutus est
confessione veritatis. Cur igitur pigri
sumus. cur torpentes et frigidi re-
manemus. qui in hoc fonte pietatis
tantos iam se lavisse cognovimus.
Ergo ne emundacione nostra despe-
remus quod tot exempla misericordie in pignore
tenemus. et cessamus veniam querere
atque cum lacrimis fiduciam habere.
qui tantorum iam emundacionem spei
nostre pignus accepimus. Querere
etenim fontem misericordie debuimus eciam
si clausus esset. patet et negligi-
mus. Mittamus oculos fidei in mun-
dum universum. consideremus quanti pecca-
tores diebus ac noctibus per lamenta
in hoc fonte misericordie lavantur. quanti post
tenebras ad lucem. quanti post macu-
las ad mundiciam redeunt. Cur-
ramus cum talibus post mortis te-
nebras ad aquam vite. Consideremus
quantum peccavimus. quantum cotidie pecca-
mus. atque ut appareamus mundi post
culpas lavemus holocaustum. Ad
hec agenda adest gratia nostri redemp-
toris. qui vivit et regnat cum patre in unitate
spiritus sancti deus. per omnia secula seculorum amen.

Explicit omelia viii. Incipit nona.

Quid sumus de misticis sensibus ezechiel prophete locuturi.

+ In hoc fonte misericordie omnibus apostolus lavit petrus quod negaverat. quia flevit amare. In hoc fonte etc.

qui ipsa eius historie uerba uix capi
mus. Hec etenim dicit. Et in uesti
bulo porte due mense hinc. et due
mense inde. ut immoletur super eas ho
locaustum et pro peccato et pro delicto. et
ad latus exterius quod ascendit ad
ostium porte que pergit ad aquilonem due
mense. et ad latus alterum ante uesti
bulum porte due mense. quatuor mense
hinc. et quatuor mense inde. Per latera
porte octo mense erant. super quas in
molabant. In quibus uidelicet uerbis mag
na caligo dubietatis oboritur. utrum
hec de una porta quelibet an de dua
bus. an de singulis portis dicantur.
Sed dum quatuor mense per latera describuntur.
ac postmodum in summa conclusionis di
citur. octo mense erant super quas immo
labant. patet quia hoc spiritus non de sin
gulis portis quas superius descripserat
dicat. quia si porte sex superius enar
rate quaternas mensas per latera habe
rent. sibi omnes non octo sed quadraginta
et octo dicerentur. Rursum si hoc de
una dicitur. magno obstaculo
nostram intelligentiam reuerberat. quod
post descriptum porte uestibulum ubi
due mense hinc. et due esse inde
narrate sunt. adhuc ad latus
exterius quod ascendit ad ostium por
te que pertingit ad aquilonem due men
se esse memorantur. atque subiun
·B. gitur. et ad latus alterum ante uestibu
lum porte due mense. Si enim iterum
uestibulum porte bine per latera men
se erant. cum subditur et ad latus
exterius due mense. atque ad latus
alterum ante uestibulum due mense.
int quas etiam porta que respicit
uiam aquilonis esse memoratur. pro
fecto patet aliud uestibulum intrinsecus
atque aliud extrinsecus fuisse. quare et prius
porta interior. et postmodum hoc in loco
exterior aquilonis porta describitur. Nam
cum tres portas superius descripsisset.
tres quoque alias interioris atrii esse me
morauit. quarum extremam aquilonis por
tam narrauerat. sed ut predictum est
atrii interioris. Nunc ergo cum due mense
hinc in porte uestibulo et due mense
inde describuntur. adhuc de eadem inte
riori porta sermo contexitur. quippe cum
protinus inseritur. quia ad latus exterius
quod ascendit ad ostium porte que per
git ad aquilonem due mense. Porta ergo
interior binas per latera in uestibulo
mensas habere descripta est. et exterior
porta sibi binas. Quatuor autem
hinc et quatuor inde mense octo pari
ter fiunt. dum per latera singula bine
in uestibulo porte interioris et bine
hinc et inde exterius in aquilonis por
ta describuntur. que sibi omnes octo sunt in
quibus immolatur. His itaque de ex
teriori narratione discussis. ad spi
ritualem intellectum sermo redeat.
qui tanto iam esse largiente domino
facilior debet. quanto nos exterioris
descriptionis ignorancia non angus
tat. Dum enim una porta id est inte
rior intus duo uestibula esse describitur.
tacite etiam porta exterior ad men
tem reducitur. unde quam uestibulum
ante portam interiorem esse perhibetur.
Non iam ergo nobis de una sed de utraque
tractandum est. Possunt enim porta ·C.
uti nomine sicut superius dictum est sancti
predicatores intelligi. ut uestibulum

porte sit populus, qui dum mente spirituali verba predicacionis suscipit, in eo mense ad sacrificium ex virtutibus concurrit. Rursum nil obstat si portam accipimus hoc quod nobis per ora predicancium sacri eloquii intellectus aperitur, ut vestibulum porte eiusdem nobis verba predicacionis sint, que prius spiritualiter accipimus, ut post ad sacri eloquii intelligenciam veniamus. Sit itaque nobis porta interior testamentum novum, porta vero exterior testamentum vetus, quia et hoc spiritualem intellectum aperit, et illud rudibus adhuc mentibus in historia sacri eloquii litteram custodit. Habet autem porta interior in magna iam multitudine fidelium populorum duo latera, videlicet dilectionem dei et dilectionem proximi. Bine autem mense sunt hinc et inde, quia in dilectione dei necessario est fides et vita, in dilectione autem proximi debet summopere paciencia et benignitas custodiri. Est enim in dilectione dei necessaria fides et vita, quia videlicet scriptum est: Sine fide impossibile est placere deo. Et rursum scriptum est: Fides sine operibus mortua est. Est autem in dilectione proximi nobis paciencia et benignitas observanda, quia de eadem dilectione scriptum est: Caritas paciens est, benigna est. Paciens scilicet ut illata a proximis mala equanimiter portet, benigna autem ut sua bona proximis desiderabiliter impendat. .D. Habet porta quoque exterior, videlicet lex, duo latera, spirituales patres et carnalem populum, in quibus singulis bine mense sunt, quia habet in spiritualibus patribus doctrinam et prophetiam, habet in carnali populo operacionem et sacrificium. In his itaque octo mensis immolatur, quia quisquis fidem credit, quisquis vitam in exemplo boni operis ostendit, quisquis pacienciam spiritualiter tolerat, quisquis benignitatem largiter ministrat, quisquis doctrinam salubriter docet, quisquis prophetiam in posterum premonet, quisquis operacionem ad mandatum exterius ligavit, quisquis sacrificium ex devocione offerentis egit, in omnipotentis dei oculis hoc est victimam ostendit. In lege enim in carnali sacrificio quid aliud populus nisi devocionem sui cordis immolabat? Notandum vero quod quatuor mense solummodo ad holocaustum fuisse memorantur, quas videlicet vestibuli porte interioris accipimus, ut de reliquis quatuor senciamus, quia ad sacrificium constructe fuerant, non ad holocaustum. Holocaustum enim sicut iam precedenti locucione professus sum, totum incensum dicitur. Et lex quidem deum ac proximum diligi, divina mandata custodiri precipit, ab alienarum vero rerum concupiscencia compescit, non tamen omnia dimitti iubet. In testamento autem novo nobis veritas contestatur dicens: Nisi quis renunciaverit omnibus que possidet, non potest meus esse discipulus. Atque iterum dicit: Qui vult post me venire, abneget semetipsum. .E. Mense ergo interioris porte holocaustum sunt, quia in virtutibus testamenti novi quasi per holocaustum omnia incendimus, cum omnibus que huius mundi sunt renunciamus.

Mense vero porte exterioris sacrificium habent sed holocaustum non habent, quia precepta legalia decimas offerri iubent, sed dimitti omnia non iubent. De interioris autem vestibuli quatuor mensis dicitur: ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato et pro delicto. Hoc etenim inter peccatum et delictum distat, quod peccatum est mala facere, delictum vero est bona delinquere, que summopere sunt tenenda. Vel certe peccatum in opere est, delictum vero in cogitacione. Recte ergo in interioris porte quatuor mensis immolatur holocaustum et pro peccato et pro delicto, quia quicumque potuerit huius temporis sollicitudinem plene contempnere et delinquens omnia semetipsum domino holocaustum dare, ipse iam perfecte novit et peccata operis plangere et peccata cogitacionis, vel quia malum fecit vel quod debuit facere bonum quod non fecit. Qui etenim totum dimisit, culpas suas in fletibus iam liberius conspicit. Cumque eius mentem terrena cura non impedit, pro opere simul et cogitacione plangendo mentem suam omnipotenti domino quid aliud quam holocaustum dedit. Neque hoc a vobis videtur esse extraneum quod propheta cum latus exterius diceret et ostium porte nominaret addidit: que pergit ad aquilonem. In exteriori enim custodia lex data tenebatur. Ostium vero porte est ipse historicus intellectus legis, quia ad domini timorem ducit. Que porta ad aquilonem pergere dicitur, quia lex eadem sub timore minarum frigida iudaici populi corda constrinxit. Nam enim pro calore ille populus curreret, si precepta dominica ex amore servasset. Sed quia sub timore mortis propositam legem custodivit, quasi in torpore frigoris remansit. Unde nobis populis et iam primam amantibus non autem gehennalia tormenta timentibus atque iam calentibus dicitur: Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed spiritum adopcionis in quo clamamus abba pater. Dicitur autem: quatuor mense hinc et quatuor mense inde per latera porte. Quia enim fides et vita, doctrina et prophecia in bonorum mentibus custodiuntur, porta nostra id est intellectus sacri eloquii quatuor ex latere mensas habet. Cumque in proficientibus populis sancta predicacio pacienciam et benignitatem servat, que prius in carnalibus circumcisionem et sacrificium custodivit, mense quoque quatuor quasi ex alio latere monstrantur. Que simul omnes octo ad immolandum fiunt, quatuor videlicet interiores ad holocaustum, quatuor vero exteriores ad sacrificium, quia et hii qui in sancta ecclesia fidem, vitam, pacienciam atque benignitatem custodiunt, summis ita procul dubio virtutibus pollent, et hii qui in synagoga doctrinam et prophecia, circumcisionem et sacrificium cognoverunt, alia offerendo atque sibimetipsis alia retinendo devocionis sue victimam omnipotenti domino dederunt. Sed quia superius dictum est, ideo mensas quatuor interioris vestibuli esse constructas, ut immoletur super eas ho-

locaustum & pro peccato & pro delicto:
unde mense ipse constructe sunt.
inferius aperitur. cum subditur.
Quatuor autem mense ad holocaus-
tum de lapidibus quadris extructe.
Quos enim hoc loco lapides qua-
dros accipimus. nisi quoslibet sanctos.
quorum vita in prosperitate & adver-
sitate novit fortiter stare. Lapis
etenim quadrus eque stat: in quocumque late-
re fuerit versus. Quisquis ergo in pros-
peritate non extollitur. in adversitate
non frangitur. suasionibus ad mala
non trahitur. vituperacionibus a bono
opere non revocatur. lapis quadrus
est. et qui ex omni latere statum ha-
bet. quia casum in qualibet permutacione non
habet. Certe cum iudeorum populum
prophetia a fide perire cognosceret &
sanctos apostolos surgere in ecclesia provideret.
per quos multi sunt ex gentibus
in fidei & vite fortitudine solida-
ti. in magna consolacione locutus
est dicens. Lapides ceciderunt: sed
quadris lapidibus edificabimus.
Videns quippe in sancta ecclesia apostolos
martires atque doctores surgere:
de lapidum casu id est de iudeorum per-
dicione minus doluit: quia omnipoten-
tis dei edificium id est sanctam ecclesiam
de quadris lapidibus edificari con-
spexit. Mense ergo quatuor de quadris
lapidibus construuntur: quia fides
& vita paciencia & benignitas.
de vita sanctorum in exemplum date
sunt sequentibus populis: ut iam
vestibulum mensas habeat. id est
virtutes vite fidelis populus teneat.
in quibus omnipotenti deo oracionis sa-
crificium in ara sui cordis incen-
dat. Quidquid enim boni fideles sancte
ecclesie populi vel fecerunt vel fa-
ciunt: hoc in exemplo de predica-
torum suorum vita susceperunt.
Unde enim mensas hoc vestibulum
haberet: nisi quadros lapides inveni-
set. Ut enim unum de quadris lapi-
dibus breviter ad medium deducamus.
Vultis fratres carissimi fidem videre?
Michi vivere christus est: & mori lucrum.
Vultis vitam cognoscere. Michi mun-
dus crucifixus est: & ego mundo. Vultis
pacienciam audire. Usque et in
hanc horam et esurimus et sitimus
et colaphis cedimur. & instabiles
sumus. et laboramus operantes
manibus nostris: maledicimur
et benedicimus. persecucionem pa-
timur et sustinemus: blasphema-
mur et obsecramus. Vultis benig-
nitatem cognoscere. Ego autem liben-
tissime impendam: et superimpen-
dar ipse pro animabus vestris. Ac
ne forsitan credamus quia eorum
amori pro quibus impendi desiderat
debitor fuerit: mox ad eosdem
discipulos subiungit dicens. licet
plus diligens vos. minus diligar.
Cum ergo a populo fideli ad imitan-
das virtutes sanctorum predicatorum
vita cognoscitur: profecto in vesti-
bulo de quadris lapidibus mense con-
struuntur. Habuit vero et synago-
ga spirituales patres in doctrina at-
que prophecia. ex quibus exemplum
vite in virtutibus traheret. sed iudeis

eius populus magis per timorem ser-
uiens quam per amorem. per amorem legis
uitas patrum noluit imitari quos
uidit: atque ideo porta exterior que ad
J. aquilonem pergit mensas non habet ad ho-
locaustum. Sed quia hec moraliter dixi-
mus: restat adhuc ut easdem men-
sas per intelligentiam typicam perscrute-
mur. Porta etenim noua in interiori ues-
tibulo quattuor mensas habet: quia
sancta ecclesia quattuor euangelistarum pre-
dicatione erudita est: per quorum doc-
trinam didicit cor in amore dei omni-
potentis accendere. et suas ei in sa-
crificium cogitaciones immolare.
Quarum due hinc et due inde esse
referuntur: quia duo euangeliste ea que
de domino uiderunt attestati sunt: et
duo narrauerunt que precedentium audi-
tu didicerunt. Vel certe quattuor men-
se sunt interioris uestibuli hoc quod
patenter aspicimus: quia sancta ecclesia ad
erudicionem fidelium populorum quattuor
regencium ordines accepit: quos
paulus ex dono omnipotentis domini e-
numerat dicens. Ipse dedit quosdam qui-
dem apostolos. quosdam autem prophetas: a-
lios vero euangelistas: alios autem
pastores et doctores. Pastores
vero et doctores unum regencium or-
dinem nominat: quia gregem dei ipse vera-
citer pascit qui docet. Habuit quoque
et porta exterior mensas quattuor:
quia uidelicet sinagoga obsequi ex-
terioris obseruanciam per principes sa-
cerdotum et seniores populi. per scri-
bas atque phariseos tenuit: quia scilicet
pharisei etiam legis doctores uo-

cati sunt. Sunt autem exteriori seu in- Iz.
teriori porte due mense hinc sunt
et due inde: quia in exordiis sancta ecclesia
apostolos et prophetas habuit. Prophetas
autem dicimus non eos qui in ueteri
populo fuerant: sed eos qui in sancta
ecclesia post apostolos sunt exorti.
Posteriori quoque tempore quod nunc est
habet euangelistas atque doctores.
Quia vero euangelium bonum nun-
cium dicitur: euangelistas utique ap-
pellamus. qui uidelicet populis bona patrie
celestis annunciant. Qui uidelicet euan-
geliste atque doctores et priori quidem
tempore fuerunt. sed nunc usque domino lar-
giente permanent: quia adhuc cotidie
et infideles populos ad fidem trahunt.
et fideles quoque in bonos mores
per doctores erudiri cognoscimus.
Apostoli vero et prophete ab hoc tempore sublata presenti
sunt: atque ideo diximus quia mense
hee porte noue id est sancte ecclesie quasi in
alio latere fuerunt. Habet et porta
que pergit ad aquilonem duas mensas
hinc et duas mensas [illegible] inde:
easdem quas diximus [illegible] principes
sacerdotum et seniores [illegible]
populi in maiori auctoritate [illegible] igitur
scribas quoque et phariseos qui uidelicet illi
populo minori loco prefuerunt. Sed
hee mense iuxta portam que ad aquilo- sunt
nem pergit: quia cum quattuor isti ordi-
nes populo preessent: sinagoga
in persecucione redemptoris nostri
seuiens ad torporem perfidie pro-
rupit. Que tum mense habuerint
sacrificium: quod iuxta solam
litteram tenuerunt. Unde et ad

1. torpore frigoris lapsi sunt, quia flamma quibus succensi non sunt. Interiores autem mense holocausti sunt, quia sive in cordibus apostolorum atque prophetarum, seu in mente evangelistarum atque doctorum ignis quievit et arsit et ardet, qui pro eo quod omnem cogitationem eorum in bono opere assumit, flamma amoris dei quasi holocaustum totum simul quod invenit incendit. Holocaustum enim offerunt, quia sive in bono opere seu in sancta cogitatione medullitus accenduntur. Mense vero hee ex quadris lapidibus facte sunt, quia dum cotidie sacri eloquii in suis cordibus verba meditantur, ad ostendendum domino orationis holocaustum quasi ex quadris lapidibus construunt. Verba etenim sacre scripture lapides quadri sunt, quia ubique stant, quia ex nullo latere reprehensibilia inveniuntur. Nam in omne quod preteritum narrant, in omne quod venturum annunciant, in omne quod moraliter predicant, in omne quod spiritualiter sonant, quasi in diverso latere a statu sunt, quia in reprehensione non sunt. Corda itaque sanctorum mense dei sunt ad holocaustum ex quadris lapidibus instructe, quia quasi sancti verba dei cogitant, semetipsos a carnali vita in cogitatione mactant. Unde scriptum est: Lex dei eius in corde ipsius, et non supplantabuntur gressus eius. Et unde rursum dicitur: In corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi. Sed quia mense hee unde sint constructe cognovimus, etiam cuius mensure sint audiamus.

Sequitur: Longitudinem unius cubiti et dimidii, et latitudinem cubiti unius et dimidii, et altitudinem cubiti unius. Hunc locum exposuit quidam dicens: Longitudine et latitudine habet mensa unum cubitum et dimidium, id est per quadrum, quia simul iuncti tres cubitos faciunt, quia tres cubiti sunt in altitudine cubiti unius, ut misteria trinitatis unius cubiti hoc est divine maiestatis mensura concluderet. Cui videlicet sensui expositionis ideo non potest stare, quia in illa summa trinitate que omnia creavit omnia continet dimidium nichil est, nec ex duobus dimidiis aliquid unum. Neque enim quicquam imminucionis ac decisionis habet illa substantia, que semper incommutabilis manens nec detrimentum recipit nec augmentum. Sepe autem diximus longitudinem ad longanimitatem spei, latitudinem vero ad caritatis amplitudinem pertinere. Mense ergo que ad holocaustum constructe sunt longitudine cubiti unius et dimidii metiuntur, quia sancti patres atque doctores qui se longanimiter ad secreta spei interne extendunt, per hoc quod in virtutibus vivunt, quantum ad humanam quandam mensuram pertinet valde perfecti sunt; quantum vero ad divina misteria que plene ab homine capi non possunt quamdiu in hac mortali carne subsistunt perfecti non sunt. In semetipsis ergo iam cubitum sunt, in deo autem adhuc cubitum non habent, quia iam quidem in virtutibus plene proficiunt, sed tamen aliquid de deo

·R. adhuc ex parte cognoscunt. Ecce iterum in mensura mense ad testimonium Paulus occurrit, videamus an eius vita cubito integro mensuretur. Dicat quicumque perfecti sumus, hoc sapiamus. Videamus si in his que de deo sentit, iam se ad percipienda misteria perfecte tetenderit. Ego me non arbitror comprehendisse. Qui rursus ait: Ex parte cognoscimus et ex parte prophetamus, cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Qui iterum dicit: Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Si ergo perfectus est et ex parte cognoscit, cubitum habet quantum ad se, sed tantum dimidium super se. Tendantur ergo in longanimitate superni corda sanctorum, tendantur in perfectionem qua sunt cubito uno. Sed quia adhuc plene videre non possunt hoc ubi superni oculum mittunt, hoc quod super unum cubitum habent, in dimidio cubito recidatur, quatenus in hac vita semper se imperfectos aspiciant, et ardentius ad perfectionem currant. Habent ergo mense latitudinem cubiti unius et dimidii, quia sanctorum corda in caritatis amplitudine dilatata, uix proximum quem diligunt et vident habent cubitum. Possunt enim perfecte diligere, quos perfecte valent uix aliquid scire. Omnipotentem vero deum medullitus diligunt, medullitus sequuntur, sed tamen tantum diligere non possunt quantum debent, quia adhuc non valent videre quem diligunt, et mensura amoris

O. minor est ubi adhuc mensura minor est cognicionis. Super unum ergo cubitum habent et dimidium, quia hoc eis iam in amore est integrum quod valde minus est in caritate cum proximo, atque illud quod eis valde maius est adhuc in amore dei quem non videt integrum non est. De hoc amore qui hic incipitur ut ex visione domini in eterna patria perficiatur, voce Ysaias loquitur dicens: Dixit dominus cuius ignis est in Syon, et caminus eius in Iherusalem. Plus est autem caminum esse quam ignem, quia esse ignis et parvus potest, in camino autem validior flamma succenditur. Syon vero speculacio, Iherusalem autem visio pacis dicitur. Pacem vero nostram hic interim speculamur, ut illic postmodum plene videamus. Ex amore ergo domini ignis est in Syon, in Iherusalem caminus, quia hic amoris eius flammis aliquantulum ardemus ubi de illo aliquid contemplamur, sed ibi plene ardebimus ubi plene videbimus quem amamus. Altitudo vero mensarum est cubiti unius. Que est enim altitudo sanctorum nisi fides invisibilium? Per fidem enim creditur quod non videtur, atque ideo per hanc iustorum mens ad altitudinem ducitur, ut contra visibilia despiciat in terra, et ea que audit invisibilia sequatur in celo. Sed unum cubitum habet altitudo mensarum, quia unitas est fidei in corde omnium sanctorum, unum deum esse in trinitate et patres testamenti veteris et predicatores confessi sunt testamenti novi. Altitudo itaque men-

sarum vel uno cubito amplius vel
minus habet: quia in magna si
bi unitate concordat omnium fides pa
trum. Sed hii qui iam in longani
.P. mitate spei summis virtutibus pro
ficientes unum et dimidium cubitum
habent. atque in latitudine cari
tatis uno ac dimidio cubito me
ciuntur. in altitudine vero fidei
uno cubito excrescunt: magni
sunt et summa admiracione ve
nerandi. Debent ergo paruulorum
animas in sinu sue conuersacionis
suscipere: atque eas in conspectu domini
velud quoddam holocaustum ac sa
crificium offerre. Unde apte sequitur.
Super quas ponunt vasa: in quibus
immolatur holocaustum et victima.
Quid enim sunt anime fidelium ni
si vasa sancta que verba pietatis capi
unt: ut ex eorum mentibus holo
caustum vite atque oracionis immoletur.
Hinc est etenim quod paulus cum adhuc
rudis esset in fidei vocacione: quia
iam domini verba perceperat et celesti
gracia plenus erat. vas appellatur
cum dicitur. Vas eleccionis michi est.
Hinc pastores atque doctores pro
pheta admonet dicens. Munda
mini qui fertis vasa domini. Ipsi et
enim quasi mense domini vasa por
tant: qui vitam fidelium erudien
do tolerant: ut quam hanc domino
ad holocaustum et sacrificium perdu
cant. Sed neque hoc negligenter
intuendum est: quod in eisdem va
sis holocaustum et victima dicitur
immolari. Holocaustum enim

sicut et superius diximus victima est.
non tamen victima semper holocaustum: quia
cum quid ex parte offertur et ex parte
retinetur. sacrificium quidem est. .Q.
sed holocaustum non est. Sunt vero
in magna multitudine fidelium
alii qui ea que mundi sunt omnia relin
quunt: cuncta que possident tribu
unt. nichil sibimetipsis reseruant.
ad eternam patriam medullitus anhe
lant. seque ex toto corde in lacrimis
mactant. Hii videlicet vasa super
mensam sunt: in quibus immolatur
holocaustum. Et sunt alii qui curam
proprie domus gerunt. de filiis cogitant.
eis que hereditatem seruant: qui tamen
eterni iudicii memores misericordiam
pauperibus impendunt: alimenta ac
vestimenta eis ex parte quod decreuerint
tribuunt. Hii nimirum va
sa super mensam sunt: in quibus
victima immolata est non holocau
stum. Quia enim paciencia et doc
trina sanctorum admonendo et
sustinendo suadendo atque ter
rendo aliorum corda usque ad hoc
erudiunt ut omnia deserant. et
totos se in amore domini accen
dant: aliorum vero ad hoc usque
instruunt ut qui omnia relinquere
non valent vel ex parte qua pre
valent misericordes fiant. et
carnis curam cum anime cura
peragant: mense domini de qua
dris lapidibus instructe vasa por
tant in quibus immolatur holocau
stum et victima: quia et perfecti sicut
dictum est cum omnia deserunt totum

R. cor in amore domini attendunt. et in perfecti sacrificium offerunt quod ex parte deuouerunt. Sequitur. Et labia earum palmi unius. reflexa intrinsecus per circuitum. Quid est hoc quod mensarum labia palmo metiuntur. nisi quod in palmo manus tenditur. et sancti patres atque doctores ea predicant in quibus auditorum opera tenduntur. Quasi enim manum extendimus. cum opera nostra dilatamus. Cogitur ergo unusquisque doctor cor audientis excitat. ociosorum torporem excuciat. quos dum ad opera bona tetenderit. palmum se habere in labiis ostendit. Pensandum quoque quia in palmo digitus maior ac minimus ostenditur. Quid uero in maiori ac minimo digito. nisi magna et extrema actio designatur. Palmum ergo mense in labio habeant. quatenus in doctorum suorum predicatione auditor euigilet. et sic ex eorum admonicione magna opera faciat. ut agere et minima non omittat. sic minimis intentus sit. ut piger in agendis maioribus non sit. Unde per euangelium ueritas dicit. Ve uobis scribe et pharisei ypocrite. qui decimatis mentam et anetum et ciminum. et reliquistis que grauiora sunt legis. iudicium et misericordiam et fidem. Hec oportuit facere et illa non omittere. Per iudicium quippe et misericordiam et fidem maior digitus procul dubio operacionis ostenditur. per mentam uero anetum et ciminum procul dubio digitus minimus figuratur. Hec ergo oportuit facere et illa non omittere. quia si opus nostrum palmo metiri uolumus. sic necesse est ut tendatur minimus. quatenus maior digitus non attrahatur. Bene autem cum mensarum labia metiuntur et mensura palmi dicitur additur unius. ut ex doctorum predicatione sicut unitas tenetur in fide. ita quoque unitas mencium seruetur in opere. ne per opus bonum quod alter agit. alter ad discordie malum prorumpat. Ita etiam bona facere opera debemus. ut per hec quoque cum hiis cum quibus uiuimus unitatem in quantum ualemus possimus conseruemus. id est non desistendo quod agimus. sed preueniendo bonis persuasionibus malum discordie quod timemus. Sic in suis operibus unitatem palmi custodiens paulus. discordiam grauiter prohibebat. cum quendam lapsum atque ab ecclesia abiectum iam uelle recipere chorinthios uideret dicens. Si cui aliquid donastis. et ego. Nam et ego si quid donaui propter uos in persona christi. ut non circumueniamur a sathana. qui uidelicet solet de bonis mala generare. et hoc quod per caritatem agitur ad discordiam trahere. Unde et mox de ipso subiecit dicens. Non enim ignoramus cogitaciones eius. Doctor autem qui per bona que predicat in suis auditoribus rectam operacionem format. si mentes opan-

maior

. G.

cum ad unanimitatem non ligat.
in labiis palmum habet, sed eam
que dicta est palmi unitatem non
.T. habet. Pensandum vero est valde
quod dicitur, quia earundem men-
sarum labia interius sunt reflexa.
Tunc enim mensarum labia introrsecus
reflectuntur, cum doctores ad
conscienciam revocant tacita
cogitacione quod dicunt, cum se-
metipsos subtiliter perscrutantur
si faciunt quod loquuntur. Recte autem
cum reflexa introrsecus mensarum la-
bia dicuntur, additur quoque per circuitum,
ut non in una qualibet se parte conside-
rent, atque alias in semetipsis par-
tes pretermittant, sed ubique semetip-
sos inspiciant, et in quantum prevalent
studeant singula opere implere que do-
cent, ne si predicantes foras bo-
na distillant, sui vastatores sint,
cultores alieni. O doctor ecce iam
mensa es, iam vasa portas, iam
in vasis fidelibus pondus holocaus-
ti et victime sustines, sed intus
reflecte labrum, id est ad cor revo-
ca sermonem. Audis quod dicis,
operare quod predicas. Si enim neg-
ligis implere quod doces, aliis mes-
sem seminas, et ipse a frumenti par-
ticipacione ieiunas. Unde scrip-
tum est: Cuius messem famelicus co-
medit. Messem quippe doctoris qui
bona loquitur sed non operatur fame-
licus comedit, quia is qui panem iu-
sticie esurit operatur mandata que
audit, et ipse fructum non habet
.V. qui seminando laboravit. Hinc

Salomon ait: Abscondit piger ma-
num suam sub ascella, nec ad os su-
um porrigit eam. Nemo ita pi-
ger est ut ad os manum vel edendo re-
ducere laborem putet. Sed piger nec
ad os manum suam porrigit, qui nec
hoc vult operari quod dicit. Hinc
iterum de bene docentibus et male ope-
rantibus dicitur: Filii Effraim in-
tendentes arcum et mittentes sa-
gittas, conversi sunt in die belli. In-
tendunt arcum atque sagittas mit-
tunt, qui scripture sacre sentencias pro-
ponunt, et verbis rectis auditorum
vicia feriunt. Sed convertuntur in die
belli, qui post semetipsos rede-
unt in temptacione viciorum, et pra-
vitatibus opponere non volunt, qui in tempta-
cionum certamine non resistunt.
Hinc iterum dicitur: Avertisti ad-
iutorium gladii eius, et non es aux-
iliatus ei in bello. Gladius quip-
pe doctoris est sermo dei. Unde
et per Paulum dicitur: Et gladium spiritus,
quod est verbum dei. Omnipotens ita-
que deus cum doctorem respicit nol-
le operari que dicit, in die belli ad-
iutorium eius gladio aufert, quia
in temptacionum certamine non permit-
tit esse ei in adiutorium doctrine ver-
ba que dedit. Habet igitur gla-
dium, sed hunc in bello non adiuvat,
quia cum adversitas temptacionis
eruperit, verbi obliviscitur quod .X.
docebat. Ecce enim de paciencia
fortasse sermo doctori est, doc-
trine sue magisterio dicere cogi-
tur qualiter contra illata dampna

contra auditas contumelias paci-
enciam seruet. Sed cum ipse uel
dampno uel contumelia fuit lacces-
situs. oblitus quod docuerit. uel
in lesione proximi uel in redden-
da grauius contumelia excedit. Inter
hec itaque cogitet quia mensa est dei.
labium intus reflectatur. seruet quod
predicat. Scriptum quippe est. In pa-
ciencia vestra possidebitis animas
uestras. Et rursum scriptum est. Doc-
trina viri per pacienciam noscitur.
Si itaque index doctrine paciencia est.
tanto quisque doctus ostenditur. quanto
paciens fuit. Hinc est enim quod bo-
nus ille discipulus qui magistrum tolli in
aera videbat. per magne carita-
tis affectum clamabat dicens. Pa-
ter mi pater mi. currus israel et auriga
eius. Quid est fratres karissimi quod heli-
as currus israel et auriga dicitur.
nisi quia auriga agitat. currus por-
tat. Doctor ergo qui mores populi et
per pacienciam sustinet et sacri
eloquii verba docet. et currus di-
citur et auriga. currus quia tole-
rando portat. auriga quia exhor-
tando agitat. currus quia mala susti-
net. quia populum exhortacionibus ex-
citet. Fortasse autem contra vanam
gloriam sermo doctori est. et
mire insinuans qualiter debeat decli-
nari eisdem ipsis sermonibus vanam
gloriam querit. quibus contra ean-
dem vanam gloriam disputat. Si
igitur hoc appetat adipisci quod
prohibet: mensula intus labium non
reflectitur. Tunc autem mensa domini

auriga
ij.

ex quadris lapidibus exstructa
habebit intus labium reflexum. si
studuerit audire quod dicit. Scrip-
tum quippe est. Nec quid per contencionem.
neque per inanem gloriam. Atque idem
rursus egregius predicator dicit. Nec
querentes ab hominibus gloriam. neque a vo-
bis neque ab aliis. De predicacionis
enim labore laudem transitoriam querere
quid est aliud quam rem magnam vili
precio venundare. Sed est in doctrine
verbis grave periculum. quia sepe ser-
mone doctorum favores audiencium
sequuntur. et cum doctores ab eo quod
bene innotuerint apparere iam mino-
res in dictis noluerint. doctrine ver-
bum quod pro acquirendis animabus au-
ditorum ex omnipotentis dei amore
inchoaverant. in hoc postmodum
pro acquirendis laudibus laborant.
et qui in verbis dei querebant prius lu-
cra spiritualia. temporales postmodum
favores sequuntur. Unde fit. ut si-
ve vera quelibet opera seu sancte doc-
trine verba in omnipotentis dei iudi-
cio pereant. cum per hec quisque transito-
riis favoribus anhelat. Hinc ete-
nim per prophetam iudee dicitur.
quod in sepa incanta mens incurrit.
si saltem post culpam suas caute co-
gitaciones rimetur. Olivam ube-
rem pulchram fructiferam speciosam
vocavit dominus nomen tuum. Ad vo-
cem loquele grandis exarsit ignis
in ea. et combusta sunt frutecta eius.
Olivam quippe uberem et pulchram
fructiferam et speciosam dominus vocat.
cuius vel efficaciam in operacione

uel sancta studia in verbi scientia ap-
3. probat. Sed ad vocem loquentis grandis
exarsit ignis in ea: quia cum laudari quis
ceperit. erubescit forsitan minor vi-
deri quam dicitur: et studet esse quod
dicatur. Vox enim grandis loquentis est:
favor adulantis. Unde scriptum est. Qui
benedicit proximo suo voce grandi
de nocte consurgens: maledicenti similis
est. Ad vocem ergo loquentis grandis exarsit
ignis in ea: quia in magnitudine favo-
ris flammam in corde accendit de a-
more laudis. Sed omnia olive fru-
tecta combusta sunt: quia ante omnipoten-
tis dei oculos vel que bene gesta vel
que scienter sunt dicta deperiunt: cum
iam non amore domini. sed intencione
transitorie laudis fiunt. Sic etenim
sepe cogitacioni bone cogitacio se
similis subiungit: ut ipsum que easdem co-
gitaciones generat animus agnos-
cat. Unde predicator egregius cum
loquens subtiliter diceret. Vivus ser-
mo dei et efficax. et penetrabilior
omni gladio ancipiti. et pertingens us-
que ad divisionem anime [?] spiritus: illico
subiunxit. Compagum quoque ac medul-
larum: et discretor cogitacionum et
intencionum cordis. Distinguit
enim dei sermo compages et medul-
las: quia discernit cogitaciones
2. et intenciones cordis. Per compa-
ges quippe ossibus ossa iunguntur.
Et sepe dum quid recta cogitaci-
one agimus. sed subito in laudis
amore declinamus. atque hoc pro
laude facimus quod prius facere pro
veritate ceperamus: quia cogitaci-
ones cogitacionibus adiunguntur:
quasi quedam in nobis compages fiunt.
Sed habent ossa que in compage
iuncta sunt etiam medullas. Quod
predicator sanctus apercius intulit:
cum subiunxit. Discretor cogitaci-
onum et intencionum cordis. Compa-
ges enim nostre cogitaciones sunt:
medulle autem intenciones. Et
sepe aliud cogitamus: atque aliud
est quod per cogitacionem intendimus.
Nam si quis proposito nummorum
premio. pupilli vel vidue causam
defendat. et fortasse ecclesiam
ingrediens in suis precibus deo dicat.
tu vides quia causam pupilli et vi-
due defendo: iste procul dubio quid
cogitat scit: sed quo intendat eius
cogitacio ignorat. Aliud quippe
cogitat: atque aliud intendit. Non
enim defensionem pupilli vel vidue:
sed mercedem nummorum querit. Nam
vult temporale premium: et pupillam ac
viduam non defendit. Sermo itaque
dei discretor est cogitacionum et in-
tencionum cordis: quia non aspicit quid
apud temetipsum cogitas. sed per
medullam compagis id est per intencionem
cogitacionis quid accipere requiras.
Restat ergo ut doctor cum loquitur:
quasi mensa dei super [?] internum labium re-
flectat: ne aut mala intenci-
one loqui inchoet: aut bene ce-
pit seductus favoribus in appeti-
tum alium declinet. Fortasse autem
de custodia discipline sermo doc-
toris est: et sepe contingit ut dis-
cipline regulam quam dicere velat [?]

tenere quia aut nimio zelo motus minus se per mansuetudinem temperat aut nimia mansuetudine placidus minus se contra vicia in zeli stimulo inflammat. Magna enim consideratione debemus pensare quod scriptum est quia in vasis templi inter coronas et plectas boves leones et cherubin sculpta sunt et subter boves et leones lora dependentia. Corone quippe signum victorie, plecte autem concordie unanimitatem signant, cherubin vero plenitudo sciencie dicitur. Sacerdotes enim atque doctores inter coronas et plectas id est inter fortitudinem boni operis quo ad victoriam currunt et caritatis concordiam que a se vicissim non discrepant per boves leones atque cherubin designati sunt qui in plenitudine sciencie quam habent necesse est ut et boum mansuetudinem teneant et furorem leonum quatenus in disciplina quam predicant et ex sancto zelo accensi sint et ex paterna dulcedine tranquilli. Quibus subter se lora dependeant ut discipline sue retinacula quibus ipsi ligati sunt eciam subiectis suis sollicite impendant. Subter eos enim lora dependere est custodie vincula subditis tenere. Que tamen recte servantur cum nec boum mansuetudo zeli ferocitatem amittit nec leonum terror a mansuetudine declinat. Tanta quippe esse discrecio ut nec disciplina nimia nec nimia sit remissa ne si inordinate culpa dimittitur is qui est culpabilis in reatu gravius astringatur et rursum

ab. A
debet

si culpa immoderate retinetur tanto qui corrigitur deterior fiat quanto erga se vel ex benignitatis gratia agi considerat. Exhibenda itaque pietas est et asperitas in ostensione, caritas in mente ut et dura ostensio delinquentem coerceat et caritatis custodia in corde mansuetudinis non amittat. Ecce dum loqui Ioseph animum pulsat ut ad ostendenda que dico ipse testis veniat. Certe sompnium quod de provectu suo viderat fratribus narrans per hoc quod innocenter retulit malicie contra se stimulos excitavit. Ab eisdem fratribus Ismahelitis est venditus in Egiptum ductus, mira omnipotentis dei dispensacione eidem Egipto prelatus est. Cumque in terra Chanaan fames exsurgeret fratres ad Egiptum venerunt, Ioseph prelatum Egipto repperunt, + et qui nutu dei consilium non valet que ideo vendiderant ne adorarent adoraverunt quem vendiderunt. Tunc ipse vir dei spiritu discretionis plenus cognovit fratres non cognitus sed memor culpe et remissor iniurie mala fratrum nec vendere studuit nec sine purgacione laxare. Mox suscepta voce protinus dixit: Exploratores estis vos ut videatis infirmiora terre venistis. Iam nunc experimentum vestri capiam. Per salutem pharaonis non egrediemini hinc. Oraculum in corde. Pergue venerat famis periculum fugiebant frumenta que querebant non

+ cumque summissis ad terram cervicibus adorarent

accipiant, et tamen se insuper ob-
iectione criminis videbat. Inter hec
ducuntur ad carcerem, et post triduum
educti adhuc in eadem asperitate te-
nentur. Iam redit ad cor, iam cul-
pe memoria pulsat animum, atque in-
ter se mutuo loquuntur. Merito hec pati-
mur quia peccavimus in fratrem nostrum,
videntes angustiam anime illius dum
deprecaretur nos et non audivimus; id-
circo venit super nos ista tribulatio.
In quibus autem cor ioseph amore vi-
citur, et secessit paulum. Solvit fletum quem
pietate debuit, severus ad fratres re-
vertitur, ut cruciatas eorum animas
Ac. a culpa liberet. Post hec unus
religatur in vinculis et dimittuntur
ceteri cum frumentis, ut unus frater
veniat, quem minimum here se dix-
erant. Venit postmodum frater. Vin-
cebat mente pietas cum frater inno-
cens videtur, sed permanebat
in offensione asperitas, ut fratres noxii
purgaret. Frumenta dantur, sci-
phus in sacco minoris fratris ab-
sconditur, et furti post eos questio
movetur, mittitur ut reducantur,
addici in servitute dicuntur apud
quem fuisset ciphus inventus. In
sacco ultimi fratris invenitur. Tunc
beniamin reducitur, afflicti omnes
fratres sequuntur. O tormenta mentis:
cruciat et amat. Reversi igitur in ter-
ram cum lacrimis prostrati veniam
postulant. Memores enim quod
de illo patri promiserant, merore
intolerabili tabescebant. Tunc
se ultra cohibere non valens pietas

clausa prorupit ad medium, et ex-
cussit caritatis lacrimas de vultu
severitatis. Detersa est ira que ap-
parebat et non erat, ostensa misericordia
que erat et non apparebat. Sic
vir sanctus faciens fratrum et dimisit
et iudicavit, sic in vigore cle-
mentiam tenuit. Sicut delinquen-
tibus fratribus nec sine compassione
punis existeret, nec sine pietate
districtus. Ecce hoc est magisterium
discipline, ut culpas et discrete
noverit parcere ac pie resecare. Ad.
Qui autem discretionis spiritum non habent,
aut sic dimittunt peccata ut non cor-
rigant, aut sic que corrigendo fe-
riunt ut non dimittant. Doctor ergo
cum discipline moderamine loqui nititur
in mensa dei esse se sciat, atque intus
labrum reflectat, ut quod docendo
loquitur, hoc sub discretionis spiritu
vigilanter operetur. Nec si quedam
sibi deesse considerat, oportet ut
ab eorum predicatione conticescat.
Locus quippe eius exigit ut loquatur.
Verbis ergo suis semetipsum quatiat,
et si non ideo loquitur quia operatur, ideo
operetur quia loqui compellitur. Ubi itaque
se conspicit opere implere quod dicit, ibi
auditores admoneat, eorumque
animos ad studium bone operatio-
nis accingat; ubi autem necdum
se videt implesse quod loquitur,
ad bona de quibus auditores admo-
net, se quoque pariter inflammet, ut ipse
etiam simul discat in opere quod
per eum veritas loquitur in predicatione.
Sepe enim quod vivendo nescimus

compulsi loco doctrine loquendo dissimus; et dum de cognicione nostre pigricie verecundia nascitur, nascitur in mente. Eandem mentem compunctio subito oborta transverberat; et sua voce excitata evigilat in opere, que prius torpebat in ocio sine voce. Ecce autem cum mense labrum palmo tenditur, id est cum per doctoris os contra vicia disputatur, atque ad bona opera cor auditorum accenditur; multi qui eius verba audiunt, quanta vel qualia mala perpetraverint recognoscunt; atque ad eum confitentes veniunt, eumque pro peccatis suis intercessorem fieri cum fletibus petunt, ut ipse orando deleat culpas, quas predicando manifestat. Unde et subditur:

Super mensas autem carnes oblacionis. Doctores etenim sancti cum pro compunctis peccatoribus atque confitentibus omnipotenti domino preces fundunt, per hoc quod veniam carnali eorum vite postulant, in mense domini carnes oblacionis portant. Ut ergo sint pro quibus gemitibus et fletibus rogent, oportet ut eisdem prius in peccato positis predicent; et cum iam ceperint peccata relinquere atque ad innocenciam festinare, necesse est ut erga eos in ore doctoris incrementa predicacionis excrescant; et quibusdam doctrine sue verbis tanto vehemencius insistat, quanto eos gravius cecidisse considerat; videlicet sciens quod ipse tanto incedere magne v

remuneracionis accipiat, quanto verbis suis alios de profundioribus peccatis levat. Libet iterum hec sancti evangelii ad medium verba deducere, cuius sacra historia per hoc quod foris miraculum narrat, intra que cotidie aguntur denunciat. Nam cum fessi atque ieiuni ad dominum populi convenissent, discipulis dominus dixit: Misereor super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. Et si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via. Quidam enim ex eis de longe venerunt. Triduo turba dominum sustinet, quando multitudo fidelium peccata que perpetravit per penitenciam declinans, ad deum se in opere, in locucione atque in cogitacione convertit. Quos dimittere ieiunos in domum suam dominus non vult, ne deficiant in via; quia videlicet conversi peccatores in presentis vite via deficiunt, si in sua consciencia sine doctrine sancte pabulo dimittantur. Ne ergo lassentur huius peregrinacionis gressu in itinere, pascendi sunt sacre admonicione. Valde autem pensanda est pia sentencia que processit ex ore veritatis, que dicitur: Quidam enim ex eis de longe venerunt. Est autem qui nichil fraudis et nil carnalis corrupcionis expertus ad omnipotentis dei servicium festinavit; iste de longinquo non venit, quia per incorrupcionem et innocenciam proximus fuit. Alius nulla

.ag.

impudicia nullis flagiciis inquinatus, solum ante coniugium exceptus ad ministerium spirituale conversus est. Neque iste venit de longinquo, qui nullius coniunctione gesta per illicita non erravit. Alii vero post carnis flagicia, alii post falsa testimonia, alii post facta furta, alii post illatas violencias, alii post perpetrata homicidia ad penitenciam redeunt, atque ad omnipotentis dei servicium convertuntur. Hii videlicet ad dominum de longinquo veniunt. Quanto etenim quisque plus in pravo opere erravit, tanto ab omnipotenti domino longius recessit. Unde et prodigus filius qui patrem deseruit abiit in regionem longinquam, in qua porcos pavit, quia vicia nutrivit. Dentur igitur alimenta eis eciam qui de longinquo venerunt, quia conversis peccatoribus doctrine sancte cibi prebendi sunt, ut in deum vires reparent, quas in flagiciis amiserunt. Qui sepe a doctoribus tanto necesse est ut largioribus doctrine cibis sacientur, quanto fessi maioribus viciis venerunt. Et cum iam conversi deserunt mala que commiserunt, atque convertendo relinquere et fletibus punire, necesse est ut doctores sancti pro eorum peccatis sollicite exorent, quatenus in mense domini carnes oblacionis portent. Quod sancti agunt in hoc quod pro alienis peccatis intercedunt, sua ante dei oculos amplius detergunt, qui in ea ipsa caritate se mortificant, qui mira pietate pro alienis iniquitatibus se in lamentis mactant. Nec laboriosum debet esse doctori pro conversis peccatoribus lacrimas fundere,

qui et ipse per quem omnia creavit homo factus pro nostris iniquitatibus in cruce sanguinem fudit, qui vivit et regnat cum deo patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. Amen. Explicit omelia nona, incipit decima.

Sacri eloqui misticos sensus propheta per aspiracionem sancti spiritus penetrare intelligens dicit: Mirabilia testimonia tua domine, ideo scrutata est ea anima mea. Qui rursus ait: Revela oculos meos, et considerabo mirabilia de lege tua. Qui enim necdum occulta de scripturis intelligit, oculos velatos habet. Qui vero iam intelligit, revelatos. Et mirabilia de lege dei considerat, qui spiritualiter eius verba discuciens, quanta interius magnitudo lateat pensat. Unde non est mirabile quod aliud auribus sonat, atque aliud exit ad intelligenciam quod non sonabat. Cuius verbum sacri eloquii nisi lapidi silicis dixerim in quo ignis latet? Qui manu quidem frigidus tenetur, sed percussus ferro per scintillas emicat, atque hunc emittit ignem qui post ardeat, quod prius manus frigidum tenebat. Sic etenim sic sunt verba sacri eloqui, que quidem per narracionem littere frigida tenentur, sed si quis hec aspirante domino intento intellectu pulsaverit, de misticis eius sensibus ignem producit, ut in eis verbis post animus spiritualiter ardeat, que prius ipse quasi frigidus audiebat. Ecce etenim propheta dicit:

Et extra portam interiorem gazophi
lacia cantorum in atrio interiori. quod
erat in latere porte respicientis ad
aquilonem; et facies eorum contra viam
australem una ex ~~parte~~ latere porte ori
.b. entalis. que respiciebat ad viam aqui
lonis. In his itaque verbis lector ad a
morem dei cuius animus infervescat?
quam paucis quis non ex ipsa eorum
lectione tepefiat. Si autem latens in
littera spiritualis medulla discutitur?
per hoc scintille intellectus exeunt et incen
dunt. quod prius cordis auribus frigi
dum sonabat. Nobis tamen ut se aspiran
te domino interior intellectus aperiat:
ipsa prius narracio iuxta litteram pate
fiat. Ait enim quia porta erat inte
rior. atque contra hanc atrium quod ap
pellatur interius; ac deinde alie. id est
aquilonis austri atque orientis porte
describuntur. ut ipsum atrium quod esse
contra portam interiorem dixerat. a por
tis exterioribus esse interius ostendat.
Atrium ergo hoc et foris et intus est. foris
quia contra portam interiorem; intus autem quia
inter portas exteriores. Gazophi
lacia quoque cantorum esse in hoc eodem atrio
narrantur; que a latere porte posita
dicuntur respicientis ad aquilonem: sed
ipsa eadem gazophilacia ad australem
viam respiciunt. Et subditur.
Ex latere porte orientalis: que respi
ciebat ad viam aquilonis. In quibus
verbis aperte intelligitur quia cantorum
gazophilacia inter latus porte res
picientis ad aquilonem. et latus por
te orientalis fuerant posita: que por
ta videlicet respiciebat ad viam aquilonis.

Facies itaque gazophilaciorum contra .C.
viam australem: sed posicio inter por
tam erat orientis et aquilonis. Por
ta ergo interior habebat ex latere
portam aquilonis. ex alio quoque latere
portam australem. In fronte vero
vestibuli orientalis porta surrex
erat. atque sic erat atrium contra por
tam interiorem. ut hoc quod esset in
terius portis que illud exterius ambie
bant. Hec de verbis littere sub brevi
tate transcurrimus. ut in eis sensus
misticos non breviter exquiramus. In
parte autem superiori tres porte descrip
te sunt. id est orientis orientis aquilo
nis et austri. mox quoque interioris
atrii tres alie narrate. id est
austri orientis et aquilonis; ac de
inde porta atrii interioris dicta
est in qua mense de quadris lapidibus ex
structe memorantur. et porta que
respiciebat ad aquilonem. in qua mense
essent ad sacrificium. non ad hola
caustum. Nam in interiori diximus sig
nificari ecclesiam: in exteriori sinago
gam. Sed his expletis rursum propheta
incipit interiorem portam atque tres alias id est
aquilonis austri et orientis descri
bere. et in earum atrio interiori quod
erat contra portam interiorem. esse gazo
philacia cantores sacerdotes templum
altare et sacrificium perhibet. In quibus
verbis quia de sancte ecclesie institucione
narrare alia ab eis que prius dix
erat cepit: patet quod interioris
porte intellectum mutavit. Si enim
sub uno intellectu omnia diceret: novo
ordine ipsa atque alia non replicaret.

Nam quomodo possumus extra portam interiorem atrium gazophilacia cantores sacerdotes templum altare sacrificia dicere, si per eandem portam interiorem hoc loco sancta ecclesia designatur. Cum enim cuncta hec intra ipsam sint, quomodo extra portam interiorem sunt, si extra ecclesiam non sunt.

D. Intelligi ergo porta interior potest ea de qua iam longe superius locuti sumus, que contra portam aquilonis et orientalem dicitur porta, per quam figurari diximus aditum qui nobis ad interiora gaudia patrie celestis aperitur. Ut hic quoque per portas que circa vestibulum narrantur sancta ecclesia, per portam vero interiorem celestis regni aditus figuretur. Sed ne quis me verba sancti spiritus existimet ad intellectum meum violenter inflectere, et dicat quia de porta interiori significacionem sancte ecclesie quam semel dixi mutare non debui, in fulgente dei omnipotentis gracia quod cepimus ipsam teneamus, ut et porta interior signet ecclesiam que nos ad interiora gaudia perducit, et gazophilacia cantores sacerdotes templum altare sacrificium sint in atrio quod est extra portam, et tamen extra ecclesiam non sint. Si enim subtili investigacione perquirimus, nichil obstat intelligi ut interiorem portam sicut dudum sanctam ecclesiam senciamus. De qua nunc dicitur: Extra portam interiorem gazophilacia cantorum in atrio interiori. Duo sunt etenim que dixit: porta interior atque extra hanc atrium interius, quatenus hoc ipsum atrium et exterius sit et interius. Exterius a porta, interius autem sicut prediximus a portis quas narrando subiunxit. E

Sancta enim ecclesia duas vitas habet: unam quam temporaliter ducit, aliam quam eternam recipit; unam qua laborat in terra, aliam qua remuneratur in celo; unam qua mercedes colligit, aliam vero in qua iam de receptis mercedibus gaudet. Atque in utraque vita offert sacrificium: hic videlicet sacrificium compunccionis, et illic sacrificium laudis. De hoc sacrificio dicitur: Sacrificium deo spiritus contribulatus. De illo autem scriptum est: Tunc acceptabis sacrificium iusticie, oblaciones et holocausta. De quo rursus ait: Ut cantet tibi gloria mea et non compungar. In utroque autem sacrificio carnes offeruntur, quia hic oblacio carnis est maceracio corporis, ibi oblacio carnis est in laude dei gloria resurreccionis. Tunc quippe illic quasi in holocaustum offertur caro, quando in eterna corrupcione permutata, nil contradiccionis, nil mortalitatis habuerit, quia tota simul amoris eius ignibus accensa in laude sine fine manebit. Porta ergo hec interior, id est sancta ecclesia, habeat interiora sua, illam videlicet vitam que adhuc oculis nostris occulta est; habeat extra eam atrium exterius, id est vitam presentem, in qua omne bonum agit, ut ad bonum sine fine perveniatur. Sunt ergo in interiori atrio quod tamen extra portam est gazophilacia cantorum, quia electi quique atque perfecti qui adhuc in carne mortali subsistunt, et intra sinum sancte ecclesie sunt, et adhuc extra secreta gaudia interioris vite. Sunt gazofilacia cantorum interius et

eternis : q2 corda scorū que omni
potenti deo desideriū sunt p mag
ni ardoris amore cantant. & iam
int9 sut. & adhuc int9 nō sunt : q2
in scē eccle sinu posita et iā vider
p fidem quod int9 fortit amant.
et tn̄ adhuc nō vident p spēe q̄d
F. amant. Sunt itaq3 ī interiori atq3
gazofilacia sed ex porta : ut iā
et int9 sint p desideriū : et adh
int9 nō sint p plenariū effcm.
Quid sunt autem gazophilacia
sanctorū nisi scā desideria amanciū :
qui pcepta dīna q̄si quasdā dicias
custodiūt ī mente : quas cātādo
seruāt. q2 mandata dei nō ex ti
more sed ex amoē pficiūt. Can
taē quippe ē gaudentis. Et eis
ipse sacri eloquij pceptiones can
tabiles sunt : quas nō ex tristicia
sed ex desiderio qr optant. Vlus
cor eorū nisi quasi cuiusdā cātoris
gazofilaciū audie. Cantabiles
michi erant iustificaciones tue :
in loco incolatꝰ mei. Iustificacio
nes dei dicimꝰ pcepta diuina : q
nos iustos faciant si impleant.
Que tūc nobis ī loco incolatus
nrī cātabiles sunt : qn̄ ī hac pe
grinacione vite p̄sentis ipā eadē
mandata diligimꝰ. & ex desiderio
implemꝰ. Hinc ē q idem psalmi
ta itez ex cātorū gazofilacio se
esse insinuat. q̄ ait. Misericordiā
et iudiciū cantabo t. dne. Mise
ricordiam dnī q2 [quia] pctā lauat.
cantare eciā pctōr debet : id est
hanc cū gaudio dicē atq3 sperāe.

Sed quis ita iustus ē ut eius sibi
eternū iudiciū ante mentis oculos
renocet & nō cōtremiscat : ac
pocius venire ad illud examen
tanti iudicis p̄sumat. Festinet
et gaudeat. Quisqs ille ē. mag
nꝰ ē : q2 iā iustam dnī & iudiciū
cantat. Cantat quippe iudiciū :
ad quod intrare nō trepidat. Sit S.
g° mens illius gazofilaciū cā
torū : ut p diuicias iustie quas
accepit. letus pgat ad iudiciū
quod iā nō ptimescit. Videamꝰ
si placet fr̄es kmī aliud quoq3
gazofilaciū cantoris : forsan
et ipse iudiciū cantat. Quid
enim dicit. Ego eni delibor
et tēpꝰ mee resolucionis instat :
bonū certamen certaui cursum
cōsummaui fidem seruaui : de reli
q° reposita ē michi corona iusticie.
quā reddet michi dns in illa die
iustus iudex. Qui laborū suorū
conscius. memor certaminis qd
egit. memor fidei quā seruauit.
esse sibi in iudicio repositā co
ronā dicit. eamq3 sibi in illa die
reddi sperat pocius q̄ donari :
profecto patet q2 iudiciū cātat
quod venire desiderat. Vnde et
eciā subdit. Nō solū autē m :
sed et hiis qui diligūt aduētū
eius. Nemo eni aduētū iudicis
diligit : nisi q̄ se here causam ī
iudicio bonā nouit. Horū g° cor
da q̄ aduētū iusti iudicis diligūt
gazofilacia cantorū sunt : quia
p pfeccione grē et vite p vir

tes sancti desiderii cantat in iustiu-
dicium. quod omnes iniusti pertimescunt.
Meminit autem caritas vestra. quia su-
periori locutione per portam orientis fi-
dem. per aquilonis spem. per austri ar-
caritatem diximus designari. Hec itaque
gazophilacia inter portam orientis et
aquilonis esse memorantur. atque ad viam
australem respicere. quia corda sanctorum
inter fidem et spem posita ad austra-
lem viam respiciunt. quia iam caritatis
ignibus ardescunt. Ipsa quoque orienta-
lis porta respicere dicitur ad viam
aquilonis. quia nobis per fidem quidem
omnia in baptismate peccata laxantur.
sed tamen dum adhuc hic vivimus etiam
post fidem sepius ad peccata declinamus.
et quasi orientis porta viam aquilonis
respicit. cum vita nostra post perceptam
fidem adhuc aliquatenus in frigore
culpe torpescit. Quis enim in hac
vita valeat post fidem sine culpa vi-
vere. cum Iohannes dicat. Si dixerimus quia
peccatum non habemus. ipsi nos seducimus
et veritas in nobis non est. Cuius verbis
Iacobus concordans ait. In multis enim
offendimus omnes. Si autem peccata
perpetrata in fidei perceptione dimissa sunt.
et adhuc post fidem ad peccata declina-
tur. quid nobis erit presumptio iusticie.
quid spes vite permanentis. nisi ut nunc
dum adhuc inter portam orientis et aqui-
lonis sumus. ad viam austri mentis
oculos levemus. quatenus ex sancta cari-
tate ferventes calor nos amoris
liberet a culpa teporis et frigoris.
Sunt ergo gazophilacia inter portam
orientis et aquilonis. sed sicut dictum est

ad australem viam facies intendunt. quia
ut inter hoc quod nati in fide sumus
et quod post ad peccata delapsi de spe
pietatis presumimus. excitemus nosmet
ipsos in ardore caritatis. et ibi ten-
damus oculos cordis. ubi accendamur
ignibus amoris. Potest autem per aqui-
lonis portam gentilitas. per austri viam
iudea. per orientis autem portam ipse
dominus designari. Per aquilonem quippe
non inmerito gentilitas figuratur.
quam ille in torporis frigore possedit
qui dixit. Sedebo in monte testamen-
ti. in lateribus aquilonis. Per austrum
quoque porta vel iudea accipitur. in
qua spiritales patres celesti amore ferbu-
erunt. quorum unus loquitur dicens. Con-
verte domine captivitatem nostram. sicut
torrens in austro. Que etsi car-
nalem populum habuit qui velut aquilo-
nis frigora portavit. in sanctis
tamen suis doctoribus ac prophetis ad deum
ac proximum calore caritatis arsit.
Orientalis autem porta non inmerito
ipsum signat. de quo scriptum est. Ecce
vir. oriens nomen eius. Et de quo
Zacharias ait. Visitavit nos oriens
ex alto. Sunt ergo gazophilacia sanc-
torum ex latere porte aquilonis. quia
non solum in iudea fuerunt corda sanctorum
spiritaliter accensa. sed etiam in gen-
tilitatis multitudine ad sancte fidei sa-
cramenta gratia. Ardent corda sanctorum
amore celestis patrie. inhiant gau-
diis eternis. suspirant ad societa-
tem suorum civium in celo. Sed tamen exem-
pla huius ardoris que dono sancti spiritus
acceperunt ab synagoge spiritalibus patribus

.k. capiunt. Unde recte quoque gazophilacia et in aquilonis latere posita oculos ad viam australem tendunt. Ecce enim ex gentibus venimus, sed in hoc quod per sanctum spiritum amore calemus, inde patres aspicimus qui nobis in suis dictis cotidie sancti desiderii exempla prebent. An non quasi calore meridianum fervoris ardebat qui estuabat dicens. Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad deum vivum; quando veniam et parebo ante faciem dei. Qui rursus ait. Psallam et intelligam in via immaculata, quando venies ad me. Hoc quoque ardore succensus fuerat qui dicebat. Nunc dimittis servum tuum domine secundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quia ergo ex gentilitate venimus, sed sanctos inde patres nobis in divini amoris imitatione proponimus, quasi quedam cantorum gazofilacia ex latere porte que viam aquilonis respicit sumus, sed ad viam austri facies tenemus. Et notandum quod hec eadem gazofilacia inter portam aquilonis et orientis esse perhibentur, quia post incarnacionem dominicam multitudo gentium ad fidem venit, atque inter ipsos fideles populos et sacramenta dulcedinis incarnacionis que medullitus diligunt, corda amancium surgunt. Habeant ergo

l. ista gazofilacia hinc orientis portam et inde aquilonis, quia et ipsa redempcionis sue misteria que sequuntur, et carnales quosdam quos intra sanctam ecclesiam tolerant.

multi in deum forti amore proficiunt, virtutibus excrescunt, et in iudicis adventum querunt; et inter ea que amant atque illa que tolerant quasi quedam gazofilacia divicias spiritales in mente servant, quia nec inter sacramenta que diligunt, et que in gratia portant deficiunt, quia ad australem viam facies intendunt. Quid enim patimur quod patres nostri pro amore domini antea non pertulerunt? Notandum vero quod interior porta austri et aquilonis orientalis porta esse describitur, quia dominus ac redemptor noster de iudea natus est, mox quoque in fide sua ecclesiam ex gentibus traxit. Quasi enim inter meridianam portam et aquilonis apparuit, qui ex illa venit, et istam in suo servicio convertit. Unde et bene dicitur quod porta eadem orientalis ad viam aquilonis respiciat, quia natus dominus sinagogam deseruit, et multitudinem gencium collegit. Notandum quoque est quod dum de gazofilaciis dicetur et facies eorum ad viam australem, additum est unam, ut videlicet aperte senciamus quia non alia est via ad celestem patriam nobis qui ex gentilitate venimus, atque alia illis patribus qui fuerunt in iudea, sed hec eadem una via est nobis et illis, que nos ad eterna gaudia perducit, que nobis per evangelium dicit: ego sum via veritas et vita. Et de qua psalmista ait: ut cognoscamus in terra viam tuam, in omnibus gentibus salutare tuum. Quod enim hebraice Ihesus, hoc latine dicitur salutaris. In terra ergo via cognoscitur,

qr ihesus deus ante secula et hō
factus in fine seculorū gentibꝰ ē
manifestatus. Una g° ē via et illis
qui ab austro sunt. et hiis q̄ ab
aq̄lonis pte respiciunt. qr electis
iudeis et gētibꝰ dñs ac redēptor
nr̄ expulsa pena formidinis ad
patrē finis ē iter amoris. atqȝ
adiutoriū protectionis. Et dixit ad
me. Hoc ē gazofilaciū quod respi
cit ad viā meridianā sacerdotū
qui excubant in custodiis tēpli
atqȝ mox subdit. Porro gazofi
laciū quod respicit ad viam aq̄
lonis sacerdotū erit. q̄ excubat
ad ministeriū altaris. In quibꝰ ꝑphe
verbis prius nobis q̄rendū ē qui
sint maioris ordinis sacerdotes.
utrū hii qui ī custodiis excubant
templi. an hii qui ī ministerio altaris.
Sed qr paulopost subdit altare
erat ante faciem templi. apte q̄n
dit ostēdit illos eē maioris or
dinis sacdotes q̄ in custodiis tēpli
excubabāt. qr pfecto altari quod
interius ministrant. hii autē q̄
ad altarē quod ante faciē tēpli
ē excubant. tanto inferiores sūt.
q̄nto exteriorib ministrant. Que
rendū g° nobis ē q̄ sacerdotes
sint qui templū custodiūt. et
qui ad ministeriū altaris excubiāe
phibent. Magr̄ enī gentiū fide
libꝰ scribens ait. Templū dni
sctm̄ ē. quod estis vos. Qui ita
qȝ sacdotes sūt q̄ tēpli excubias
custodiūt. nisi hii qui orando p̄
dicando spiritualibꝰ actibꝰ inuigi
lando statū ecclesiā a malignorū
spirituū immissionibꝰ a pravorū suasio
nibꝰ. ab hereticorū erroribꝰ defendūt.
Unde custos templi fuerat q̄ la
bores sue passionis enumerans dicit.
in laborē et erūpna. ī vigiliis mul
tis in fame et siti. ī ieiuniis multis
ī frigore et nuditate. atqȝ statim
subdit. Preter illa q̄ intrinsecꝰ sūt.
instancia mea cotidiana. solli
citudo omī ecclarū. Pensate q̄so
custos templi q̄nta sollicitudine
vigilet. Ecce enī in semetipō inestima
bilia patitur. et cordis sui solli
citudinē aliis impendit. Cuiꝰ rogo
virtutis ē. plus de utilitate pximorū
q̄ de sua afflictione cogitare.
Quis hoc digne estimet. quis
digne penset. Laborat. luget. esu
rit. sitit. alget. ieiunat. vigilat.
et tñ vigilando de ecclarū omī sol
licitudine cogitat. Ecce ē soller
tissimꝰ custos templi ī exemplo
propositꝰ. imitet̄ eū q̄ valet. Ad
uersa etenī pro veritate pati. bo
na proximis impendē. circa aīa
rū sollicitudinē vigilāe. ne quis
in pfidia. ne quis in supbia. ne q̄s
in rapina vel īmundicia labat
exq̄re atqȝ aspicē. hoc ē templū
dei id ē sanctā ecclam custodire.
Sunt autē minoris ordinis sacer
dotes qui ad ministeriū altaris ex
cubant. qui videlȝ ī adiutorio
maiorū pcca delinquenciū subti
lit̄ investigāt. et vitā carnaliū
corrigūt. atqȝ ad hoc usqȝ pducūt.
ut p lamenta penitencie q̄si

incendant carnem in sacrificio. quam
prius vite peruiserant. in peccato. Non
enim hi qui sanctis ecclesiis presunt.
per semetipsos cuncta agere preualent.
sed dum ipsi causis spiritualibus occupan-
tur. si qua prava et carnalia preveniunt.
hec aliis discucienda atque corrigen-
da committunt. per quos dum carnalis vi-
ta corrigitur et usque ad abstinencie
atque orationis studium a proficientibus
perducitur. quasi in altari iam caro in-
cenditur. ut in conspectu omnipotentis
domini inde sacrificium redoleat. unde
prius culpa displicebat. Sed hac
in re questio oritur. cum superius dictum
sit quod gazofilacia ad australem
viam facies haberent. qua ratione nunc di-
citur quia gazophilacium quod respi-
ciat viam meridianam sacerdotum est qui
excubant in custodiis templi. et ga-
zophilacium quod respicit viam aqui-
lonis sacerdotum qui excubant ad ministe-
rium altaris. Si enim utraque facies
ad australem viam tendebat. quomodo nunc unum
ad meridianam. atque aliud ad aqui-
lonis viam respicere dicitur. Sed
in verbis agnoscimus. quod gazo-
filacium sacerdotum qui excubant in
custodiis templi ita positum fuerat.
ut solam meridianam viam respiceret.
gazofilacium vero sacerdotum qui
excubant ad ministerium altaris ita e-
rat in atrio. ut et australem viam
et aquilonis faciem intenderet. quatenus
et cum gazofilacio sacerdotum qui
excubant in custodiis templi me-
ridianam viam aspiceret. et tamen
sine gazofilacio eorumdem sacerdotum aq-
lonis viam

videret. Sed quid est hoc fratres karissimi.
Quid in his verbis misticum
possumus intueri. nisi quod secundum
ea que premissa iam spiritualis au-
ditor intelligit. quia sacerdotes ma-
ioris ordinis qui excubant in custo-
diis templi solam meridianam viam
respiciunt. qui solis studiis spiritua-
libus occupati. quibus que amoris dei
sunt sollicite intendunt. Sacer-
dotes autem minoris qui discucien-
dis peccatis delinquencium presunt. eciam
ad aquilonis viam oculos reflectunt.
ut in mente peccancium que sint tor-
poris frigora videant. et hec
verbis correptionis usque ad pe-
nitencie gemitus producentes quasi
carnes in altari domini incendant.
Respiciunt eciam cum magnis sacer-
dotibus ad meridianam viam. quia
quantum ad semetipsos est. fervent ig-
ne caritatis. et succensi sunt flammis
amoris dei. sed quia peccata delinquen-
cium crebro corrigunt. eciam ad aq-
lonis viam oculos reducunt.
De utrisque autem sacerdotum ordinibus
subditur. Isti sunt filii sadoch.
qui accedunt de filiis levi ad dominum
ut ministrent ei. Sadoch latine
dicitur iustus. Quis autem iustus
est. Dominus ipse cui dicitur. Iustus
es domine. et rectum iudicium tuum.
Qui vero sunt filii iusti. nisi de
quibus scriptum est quotquot autem crediderunt
in eum dedit eis potestatem filios dei
fieri. Levi autem interpretatur assump-
tus. Quis vero a domino assumptus
est nisi populus fidelis. qui per sacramenta

.Q. fidei et a perfidis segregatur. Omnes ergo qui perseuerant spiritalibus actibus intendunt: filii unctionis sunt. Et de filiis populi assumpti accedunt ad dominum ut ministrent ei: quia de ipsis quoque fidelibus eliguntur qui ad omnipotentis domini ministerium veniant: et celestibus studiis pro eruditione populi intendant. Sed nobis sollerter ingrediendum est: qui sunt qui domino ministrant. Neque omnes qui leguntur, omnes qui predicant, omnes qui propria tribuunt, omnes qui per carnis abstinentiam corpus castigant: domino ministrant. Quam enim legendo aut predicando gloriam propriam querunt, largiendo que habent et corpus in abstinentia macerando laudes temporales ab hominibus appetunt: sibi non domino ministrant. Quo contra dominus per psalmistam dicit. Ambulans in via immaculata hic michi ministrabat. Habet enim maculam in via: qui in bono opere quod agit favore glorie sibi premium proponit: quia in hoc mundo temporalem mercedem requirit: et fedat in conspectu dei speciem boni operis macula prave intentionis. Fortasse etenim quis discipline studio intentus feruet, culpas delinquentium resecat, qui tamen ad hec agenda si non ex omnipotentis domini amore sed zelo proprio ducitur: sibi in talibus et non domino ministrat. Alius ne asper esse videatur, multa leniter tolerat que pene perpetrat. Is itaque quia videri pro domino districtus non vult: per lenitatis sue studium

.R. sibi et non domino ministrat. Restat ergo ut siue in verbi ministerio fungamur, seu indigentibus nostra largiamur, siue per abstinentiam carnem domemus, seu zelo moveamur, siue per patientiam aliquid leniter prava toleremus: ut nos sine mora debeamus intentionem nostram discutere: quatenus omne quod facimus non nostro sed domini zelo faciamus: ne in hiis que agimus nobis potius quam domino ministremus. Non enim domino sed sibi ministraverant: de quibus paulus dicebat. Omnes que sua sunt querunt: non que sunt ihesu christi. Idem vero paulus cum collatis fratribus non sibi ministrare sed domino, et vivendo et moriendo festinabat dicens. Nemo nostrum sibi vivit: et nemo sibi moritur. Siue enim vivimus domino vivimus: siue morimur domino morimur. Siue enim vivimus siue morimur: domini sumus. Sibi etenim sancti nec vivunt nec moriuntur. Sibi non vivunt: quia per omne quod agunt ad lucra spiritalia anhelant: atque orando predicando sanctis operibus insistendo celestis patrie multiplicare ciues desiderant. Sibi minime moriuntur: quia in conspectu hominum deum de sua morte glorificant: ad quem pervenire etiam moriendo festinant. Pensemus itaque in morte sanctorum quanta eorum opprobria ab infidelibus fuit, sed quanta laus domini in corde fidelium excreuit: qui si suam laudem quererent: profecto pati tot opprobria in morte timuissent. Sed nemo eorum sibi vivit et nemo sibi moritur: quia suam gloriam nec vivendo nec moriendo quesierunt. Videamus si ipse primus pastor ecclesie qui sibi non vixit, sibi sit mortuus. Ipse eius locus requiratur: et de verbis domini ex morte pastoris cuius dicatur. Hoc autem dixit: significans qua morte

clarificaturus esset deum. Pro quo scilicet ibi est mortuus: qui deum clarificauit in morte. Discamus igitur fratres mei intencionem nostram in omni quod agimus sollicita inquisicione discutere. et nichil non querere: si omnipotenti deo voluimus ministrare. Sed quia ex fideli populo filios sadoch ad omnipotentis dei ministerium diximus assumi. numquid in eodem populo non sunt multi qui inveniantur in mandatis dei viuere perfecti. Sunt omnino. Nam subditur. Et mensus est atrium longitudine c. cubitorum. et latitudine. c. cubitorum per quadrum. Sepe iam diximus per longitudinem longanimitatem spei: per latitudinem vero caritatis amplitudinem figurari. Centenarius autem numerus in quo denarius decies ducitur quod summam perfectionis signet plene superius dictum est. Quid est itaque atrium spiritualis edificii: nisi amplitudo fidelium populorum. Ipsa autem longanimitas spei et latitudo caritatis vacua in cordibus fidelium non est: nam per fidem quisquis valet operatur. Unde per paulum dicitur. In christo ihesu neque circumcisio aliquid valet neque preputium: sed fides que per dileccionem operatur. Sunt ergo in vita fidelium iuxta quendam modum per singulos perfecta est longanimitas spei. perfecta latitudo caritatis. perfecta certitudo fidei. perfectum studium operacionis: atrium templi per quadrum c. cubitos habet. In mensura autem quadri non aliud latus est maius atque aliud minus: sed cuncta simul quatuor latera equali spacio tenduntur: quia et ipsas easdem virtutes quas diximus fidem scilicet spem caritatem atque operacionem quamdiu in hac vita viuimus equales sibi esse apud nosmetipsos invenimus. Idcirco autem maior spe et fide caritas dicitur: quia postquam ad auctoris nostri speciem peruenitur. spes quidem et fides transit: sed caritas permanet. Nam nunc et quantum credimus tantum amamus: et quantum amamus tantum de spe presumimus. De fide quoque et operacione Iohannes apostolus fatetur dicens. Qui se dicit nosse deum et mandata eius non custodit: mendax est. Noticia quippe dei ad fidem pertinet: mandatorum custodia ad operacionem. Cum ergo iusto virtus tempus et locus operandi suppetit: tanto quis operatur quanto deum nouerit: et contra tantum se nosse deum indicat. quantum pro deo bona operatur. Meciantur ergo fideles populi virtutes in quadrum: quia unusquisque qui in actiue vite exercicio versatur. tantum credit quantum sperat amat et operatur: tantum sperat quantum credit operatur et amat: tantum amat quantum credit sperat et operatur: tantum operatur quantum credit amat et sperat. Quia itaque in sancte ecclesie populis multi sunt. et robusti per fidem. et longanimes per spem. et ampli per caritatem. et efficaces per operacionem: atrium templi. c. cubitis in quadro mensuretur. Sed ut aliud quoque de eorum virtutibus loquamur: sepe ex eis quosdam videmus pollentes per intelligenciam. fortes in adversitate. iustos in operacione. temperantes a vo-

luptatibus, atque in omni zelo discrecionis se mensura moderantes; qui dum prudenciam, fortitudinem, iusticiam atque temperanciam, vel sicut ea enarrare consuetudo placet, prudenciam, temperanciam, fortitudinem atque iusticiam tenent, mensuram spiritualis atrii in quadro habent. Ecce etenim

Ro. V. ipse virtutes quas habere bonos ac fideles diximus, ita in quadro sunt, ut una aliam non excedat. Magna est quippe prudencia; sed si minus est a voluptatibus temperans, minus in periculis fortis, minus in operacionibus iusta, profecto minus est prudens. Magna est temperancia; sed si minus intelligit unde se temperet, si adversa sustinere per fortitudinem minus valet atque in timore animi deficit, si per precipitacionem suam aliquid ad iusticie opera prorumpit, minus est temperans. Magna est fortitudo; sed si minus intelligit que bona custodiat, quibus malis resistat, si minus a voluptatis appetitu se temperat sed vincitur delectacione, si iusticie opera minus tenet atque aliquid iniusticie dominante se operatur, minus est fortis. Magna est iusticia; sed si minus quod debet inter iusta et iniusta opera discernit, si minus cor a mundi delectacione temperat, si minus se contra adversa confortat, minus est iusta. Mensuratur ergo perfectorum fidelium vita per quadrum, et tamen habeat spiritualis atrii latus unum quantum latera singula; quia unusquisque tam prudens est quam temperans, fortis et iustus; tam temperans quam iustus, prudens et fortis; tam fortis quam prudens, temperans

X. et iustus; tam iustus quam prudens, temperans et fortis sunt. Sunt tamen inter eos plurimi qui adhuc carnaliter vivunt, qui et si fortasse litteras ignorant et precepta dei legere non valent, certe in multorum fidelium conversacione bona que imitentur vident. Ecce in ecclesia voces sancti evangelii atque apostolorum sonant, ecce exempla bene viventium cotidie hominum oculis opponuntur; nec in excusacione dicere poterunt: non vidimus quod imitari debemus. Unde et subditur: Et altare ante faciem templi. Quid est templum nisi fidelis populus? Sicut per paulum apostolum dicitur: templum dei sanctum est, quod estis vos. Et quid est altare nisi mens bene viventium? qui peccatorum suorum memores lacrimis se lavant, carnem per abstinenciam macerant, nullis se huius mundi actionibus inserunt, que habent indigentibus tribuunt, et que non habent non concupiscunt. Recte igitur horum cor altare dei dicitur, ubi ex merore compunctionis ignis ardet et caro consumitur. Et numquid non tales fratres habemus cotidie in hoc sancto fideli populo quasi in templi atrio videmus? Numquid non eorum vita nobis ad exemplum proposita inclinet aspicimus? Altare ergo ante faciem templi est, cum multi in sancta ecclesia conspicui sunt positi, qui eterni iudicii memores semetipsos cotidie deo sacrificium in lamento compunctionis mactant, qui ut predictum est corpora castigant, quatenus hoc quod per magistrum gencium dicitur impleant: ut exhibeatis corpora vestra hos-

y. tiam viventem sanctam deo placentem. Hostia quippe occiditur, ut offeratur. Sed hostia vivens est corpus pro domino afflictum. Quod et hostia dicitur et vivens, quia vivit in virtutibus et est a viciis occisum; hostia videlicet quia iam huic mundo est a pravis actibus mortuum; vivens autem quia cuncta que prevalet bona operatur. Sed quia sub altaris nomine de compunctionis flamma sermo se intulit, necesse puto que sit diversitas eiusdem compunctionis ostendere. Alia quippe compunctio est que per timorem nascitur, alia que per amorem; quia aliud est supplicia fugere, aliud premia desiderare. Unde et in tabernaculo per legem duo altaria fieri iubentur; unum videlicet exterius, aliud vero interius. Unum in atrio, aliud ante archam; unum quod ere coopertum est, aliud quod auro vestitur. Atque in altari ereo cremantur carnes, in altari vero aureo incenduntur aromata. Quid est hoc fratres karissimi quod foris cremantur carnes, intus aromata, nisi hoc quod cotidie videmus, quia duo sunt compunctionis genera? Alii etenim adhuc per timorem plangunt, alii vero se per amorem in lamentis affligunt. Multi namque peccatorum suorum memores, dum supplicia eterna pertimescunt, cotidianis se lacrimis affligunt, plangunt mala que fecerunt, et incendunt vicia igne compunctionis quorum adhuc suggestiones in corde paciuntur. Quid isti nisi altare sunt ereum in quo carnes ardent, quia adhuc ab eis carnalia opera plangunter.

3. Alii vero a carnalibus viciis liberati iam longis iam fletibus securi, amoris flammam in compunctionis lacrimis iam ardescunt; celestis patrie premia cordis oculis proponunt, supernis iam civibus interesse concupiscunt; dura eis apparet terrene longitudo peregrinacionis sue; regem in decore suo videre desiderant, et flere cotidie ex eius amore non cessant. Quid isti nisi altare sunt aureum in quorum corde aromata incensa sunt, quia virtutibus ardent? Bene autem de eodem altari dicitur, quod ante velum arche sit positum in sancta sanctorum. Archa quippe testamenti ipse nobis factus est, de quo scriptum novimus: In quo sunt omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. Archa intra velum est, quia redemptor noster in celo. Altare vero aureum in quo thimiama incenditur ante velum, quia sanctorum corda que cum magnis virtutibus in dei amore succensa sunt, per sanctum desiderium in illo ardent, quem adhuc revelata facie videre non possunt. Inter archam quippe et altare velum est, quia hoc quod nos adhuc a visione dei separat corruptionis nostre obstaculum remotum non est. Sed quoniam ante velum sumus, oportet ut quasi thimiamatis incensa flamma amoris ardeamus. Per compunctionis autem lacrimas nil terrenum, nil transitorium querere debemus. Solus ipse nobis sufficiat, qui fecit omnia. Transcendamus per desiderium omnia, ut mentem colligamus in unum.

non iam timore peccati, non memoria vitiorum, sed amoris flamma succensi, ardeamus in lacrimis cum odore virtutum. Ista electorum oratio prospiciebatur, cum in sponsi laude diceretur: Que est ista que ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris, et universi pulveris pigmentarii? Sancta quippe electorum ecclesia cum ab hoc mundo in sanctis operibus ardenti amore se erigit, per desertum quod deserit orando ascendit. Qualiter vero ascendat adiungit: Sicut virgula fumi ex aromatibus. Fumus de incenso nascitur. Et per psalmistam dicitur: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. Fumus excutere lacrimas solet. Itaque fumus est ex aromatibus compunctionis oratio concepta ex virtutibus amoris. Que tamen oratio fumi virgula dicitur, quia dum sola celestia postulat, sic recta progreditur, ut ad terrena atque temporalia petenda minime reflectatur. Et notandum quod non virga sed virgula nuncupatur, quia interdum in compunctionis ardore tante subtilitatis est vis amoris, ut hanc nec ipse animus possit comprehendere, qui illuminatus meruit habere. Bene autem dicitur: mirre et thuris. Thus enim ex lege domino in sacrificio incenditur, per mirram vero corpora mortua condiuntur, ne a vermibus corrumpantur. Mirre ergo et thuris sacrificium offerunt, qui et carnem affligunt ne eis corruptionis vitia dominentur, et redolentem

in conspectu domini amoris sui hostiam incendunt, seque ipsos deo in sanctis virtutibus exhibent. Unde et illic subditur: Et universi pulveris pigmentarii. Pulvis est pigmentarii virtus bene operantis. Et notandum quod virtutes bene operantium non pigmenta sed pulveres dicuntur. Cum enim quibusdam bona agimus, pigmenta offerimus; cum vero ipsa etiam bona que egimus retractamus, et ne quid in ipsis sinistrum sit iudicio districte examinationis attendimus, quasi ex pigmentis pulverem facimus, ut oratione nostra domino per discretionem et amorem subtilius incendamus. Fratres, hec ut deo largiente potuimus, coram nobis fratres karissimi rimati sumus.

Nemo autem me reprehendat si post hec a locutione cessavero, quia sicut omnes cernitis nostre tribulationes excreverunt. Undique gladiis circumfusi sumus, undique imminens mortis periculum timemus. Alii detruncatis ad nos manibus redeunt, alii capti, alii interempti nuntiantur. Iam cogor linguam ab expositione retinere, quia tedet animam meam vite mee. Iam nullus in me sacri eloquii studium requirat, quia versa est in luctum cithara mea, et organum meum in vocem flentium. Iam cordis oculus in misteriorum discussione non vigilat, quia dormitavit anima mea pre tedio. Iam minus lectioni animo dulcis est, quia oblitus sum manducare panem meum a voce gemitus mei. Cum autem vivere non licet, de scripture sacre sensibus

loqui mistica qualiter liber. Et co
gor cotidie amara bibere: qui potui
dulcia prunare. Quid igitur res
tat nisi ut inter flagella que pro nos
tris iniquitatibus patimur. cum lacrimis
gratias agamus. Et ipse etenim qui
nos creavit etiam pater nobis factus
est per adoptionis spiritum quem dedit: et
aliquando filios pane nutrit. aliquando
flagello corrigit: quia per dolores
et munera ad hereditatem perpetuam
erudit. Sit itaque gloria omnipo
tenti dno nro ihesu xpo: qui vivit
et regnat cum patre in unitate spiritus sancti
deus: per infinita seculorum scla Amen.
Explicit liber secundus bti gregorii
pape: in ezechielem prophetam.

Deo gratias Amen

Explicitunt omelie primi libri et
secundi bti gregorii pape sup eze
chielem prophetam. Scripte per fratrem mar
tinum de segeda ordinis carthusiensis pro
pe traiectum. excepto sex primis o
melias.

327